

صواب	خطا	صحیفہ
بیکران	بیکران	۳۲۳
نژدہ	نژدہ	۳۲۸
ماہ	ماہ	۳۴۰
خنجیرک	خنجیرک	۳۴۳
شرق	شرو	۳۴۹
<p>۲۷۲ نجی صحیفہ دن سوگرہ کی صحیفہ ملک بالاسنہ ۲۷۳ رقمی فونیلہ جی ایکن سہو ۲۸۲ رقمی وضع ایدلہ کی کورلشدر .</p>		

صحیفہ	خطا	صواب
۱۹۷	احسن الحدیث	احسن الحدیث
۱۹۸	کورینک	کوزینک
۱۹۹	معجز بیاندن	معجز بیاندن
۲۰۱	الجات	النجات
۲۰۷	دی	دیی
۲۱۲	بر... ام	برسام
۲۲۳	بیمرض	بیمرض
۲۳۹	بوئن الاسد	برئن الاسد
۲۴۶	حونیات	حونیات
۲۵۸	جورنده	جوارنده
۲۶۴	بُونَاوِلا	بُونَاوِلا
۲۶۵	سسوا حلتده	سوا حلتده
۲۹۵	پالا	پالانی
۳۰۰	شوه	شیوه
۳۰۲	ملوت	ملوت
۳۰۹	برداژ	پرداز
۳۱۰	بیداری	بیداری
۳۱۴	اسم فاعل	اسم فاعل

صواب	خطا	تصحیفه
Agrios	Vgrios	۱۰۱
معنی به	معنی به	۱۱۰
بدل حج	بدل جمع	۱۱۱
بدیسی نام	بدیسی نام	۱۱۵
قاره ، بر	قاره بر	۱۱۷
برنج	برنج	۱۲۵
کلید	کلید	۱۴۳
حسن و طراوتی	حسن و طرافتی	۱۵۱
تیغ	نیغ	۱۵۵
محالس	محالس	۱۵۷
طیبه	ط ه	۱۶۴
پرنیان سختم	پرنیان سختم	۱۷۳
دستگاه قلم	دستگاه	۱۷۳
بند ابتدی دست پایمه	بند ابتدی دست ایمه	۱۷۴
اولان پاموق	اولال پاموق	۱۷۵
انسان برکره درکه پستی به دوشدیمی	انسان برکره	۱۷۶
جوهر کرانه های وجدانی بوس بتون	جوهر کرانه های وس بتون	۱۷۶
تسلط	تسلط	۱۸۴
غرفه	غرفه	۱۸۹

جدول سهویات

صفحه	خطا	صواب
۵	اُخْفُوقُ	اُخْفُوقُ
۱۵	اقتاده چاه	اقتاده چاه
۲۴	چاپیق جورپوق	چارپیق جورپوق
۳۶	صالیدان	صالیران
۳۷	آخَهَبَه	آخَهَبَه
۳۸	آلات خارجه	آلات جارجه
۴۰	ایمک	ایتمک
۴۱	جدیده	جدیده
۴۱	معاسنه ده	معاسنه ده
۴۴	آیار	آیار
۴۶	متبصبض	متبصبض
۵۴	کوره	کوره
۷۹	حواله	چوله
۸۷	بام بنسست	بام بنسست
۹۰	پر رده	پر پرده
۹۴	تفتیک	تفتیک
۹۹	سی	شی

- « شمعی بردهش بلا وادیتک پویانی یم »
 « اوله همراه غبار رهگذارمدن صاقن »
 (الای بکی زاده ناجی)
 « منزله نور بصر کبی برابر ایریشور »
 « اوله هر بیرینه همپویه اکر تیرقضا »
 (نغمی)
 « شمعی کورسهیدی نه لرچیقیدی اومنفذرلدن »
 « قالدیرملرده کزور برسوری پویان سخن »
 (راغب پاشا)
 « شمعی کورسهیدی نه لرچیقیدی اومنفذرلدن »
 « قالدیرملرده کزور برسوری پویای سخن »
 (وهی)
 « پویاناز » { [یونانیدن] بحر قدر .
 اصلی (یوزیاس) در .
 بورالی روزکارا دیمکدر . مشرق ایله
 شمال آره سندن اسن روزکار . شرقه
 زیاده میل ایدن روزکاره (گون
 طوغیشی کرته سی) دینیلیر . (آغزی
 پویازده آجیق) = ناقله بکله مک
 دیمکدر .
 « نه قدر ایتسم افتخار آزدور »
 « بحر جوشان ایدنده پویازدور »
 (صفا)
 « پویسده » { [ف] یلک ، شدتله
 کیتک ، سرعتله سکر
 دمک معناسنه اولان (پوییدن)
 لفظنیدن اسم فعل صیغه سیدر .
 سکر دنجی ، قوشچی دیمکدر : [دنباله]
 زامله تخربلرنده پوینده اولان هر سک
 افرنجی — شیقنامه]

انتهای قسم ثانی

جلالندیرمق ایچون قوللائیلر . فرانسر-
جه (Ponce) = سو نکر
طاشیلر جلالتمه دیمکدر . بولفظ
فرانسویک اصلنده حرف اخیری
ساکن ایکن لسانغده بالعکس آخری
متحرک اولدیغیدن سو نکر طاشیلر
جلالاتمه معنای اولان (پونزا)
لفظندن مرخم و محرف اولورق ترکیجه
انتقال اتمش اولمسی احتمالی اقلیدر .
پونزا { (ایالتیجه دن) نقطه .
پونسو { باصه حروفه تک قایلینقی
اکلامق ایچون اتخاذا ایدنش اولان
اولچو دیمکدر . اکثریا غزته و کتاب
ترتیبده قوللائیلان حروفه اون الی
پونزدر . لغتاری تشکیل ایدن حرکتلی
حروف یکریمی دوت پونزدر .

پونیا { [سکیر دنجی . قوشیمی .
اکثریا برنجیمی حیوان ،
پویان { ایکنجیمی انسان حقنده
استعمال اولونور . (پوی .
پویه) = سکیر تمه . قوشش . (پویه
کر) = سکیر دنجی دیمکدر . (سمند
پویا) . (اسب پویا) (وادی اتباعده
پویان اولان اشخاصک هر بریمی مستریج
البال ایندکلرندن — شقیقنامه]

« بز مکاه قبره پویان اولدیغیم دمدر بودم »
(نامق)

« بی سرو پای غمز دشت بلا پویانیز »
(برق رساله سی)

= ایکی محل ، ایکی مملکت آره سنده
کیدوب کن فاضلی ، سراجیه چی
دیمکدرکه بولر یوزه یوز فائض آلمق
درجه سنده انصاف لقله مشهور وقانوناً
مشول کرده مکروهدر .

پولیس { [یونانیدن] بر مملکتک ،
بر خلقک آسایش و امنیتی ،

انتظام عمومیتی عافیه اتمک ایچون
اداره دولت طرفندن تشکیل ایدنش
اولان افراد منظمه مخصوصه دیمکدر .

(پولیس ناظری) = ضبط و ربط
آسایش مملکتله مکلف بولونان بو
هیئت مخصوصه تک آمریدرکه بزجه
« ضبطه ناظری » عنوانی دهامروندر .

پوماده { [فرانسزجه دن Pom-
mule] طامه نسانک

بشره بی بوموشاقق ایچون تربیتانده
ودوق تورلرک بعض مداوانده قوللاند .
قلری برنوع مرهمدرکه ترکیبات
دهنیه دن معمولدر . خنزیر یاغی ایله
جیوه دن و عطری بر ماده دن مرکب
اولان نوعی اولدینی کی قایماق مرهمی
و عطریات ایله معمول اولانلری ده
واردر .

پونزه { [فرانسزجه دن Ponce
بوتز] ترکیجه ده غلطی

(پانزه) در . سو نکر طاشی دیمکدر .
یانار طاشلاردن قالمه برنوع دلیکلی ،
سو نکر شکلده طاشدرکه لیطوغرافیا
طاشلری اوزورلنده کی اجزائی یازیلری ،
جیزکیلری و سائر مرمرلری سبک ،

« بیلورسن آتی مرغ بیضه پولاد نصرتدر »
 « عجیبی دانه دوشرسه انده تیغ برآنی »
 (باقی)
 « پایلدی همتیله حرب ایچون چوق آهین کشتی »
 « که هر برقطه سی بر قلعه پولاد بنیاند »

(ض)

{ ایتالیانجه دن }
 پولیتیکه { سندی . بر آدمک بولو .

ندینی محله آلدینی ویاخود ویردیکی
 آتجه بی دیگر محله تسلیم واعطا
 اولوغنی ویا آلتقی اوزره اوراده کی
 شریکته ، کندی آدمه کوندردیکی
 دین سندی دیمکدر . امور تجاریده
 پولیتیکه ک فائده سی غیر منکردر . بر
 پولیتیکه نظر قانونده معتبر اوله سی
 شرائط آتیه بی حادی بولونمسه
 متوققدر . اول پولیتیکه سندی مطلقاً
 تاریخی اوله لی ودریوند آتجه ک
 مقداری وخطاطیک اسمی صراحت
 مذکور بولونمهل . ثانیاً نه زمان نروده
 تأدیه ایدله چکی وقارشولنی نه دن
 عبارت وکیمک تصرفده ویدنده ایدوکی
 مصرح اوله لی . ثالثاً حواله نک
 کوندردیکی محل ایله آتجه ک ویرله چکی
 محل یازیلی وزیر ی مطلقاً اضافی بولونمهل .
 [پولیتیکه دقا ریقو] = تجارت بحریه
 قوانینی حکمجه بر سفینه قیودانک بر
 محلدن دیگر محله نقل وایصالی تمهد
 ابتدکی اشیا وامته بی اخذ وقبض
 ایلدیکی متضمن اصحاب امواله اعطاسه
 مجبور اولدینی سند دیمکدر . (پولیتیکه)

{ فرانسرجه دن }
 پولیتیکه { Politique } اصلی

یونانجه در . تدبیر مملکت و اداره
 سیاست دولت معناسه در . بر دولتک
 بین الملل جریان ایدن مصالح مشترکده
 و امور عمومی دولته ده اتخاذ ابتدکی
 خط حرکت دیمکدر . (پولیتیکه
 مأموری) = دولتک منافع خصوصیه
 سنه متعلق امور و مصالح حل
 و تسویه سیچون موقتاً نصب اولسان
 ذات . § اصطلاح عامیانه صورت
 غیر لایقده ارتکاب ایدیلن تملق ،
 تبصص ، مدارا ، طالق وورققی معناسی
 افاده ایدر : (چوق پولیتیکه جی آدم ،
 او حریفه بوقدر پولیتیکه ایدیلیری)

{ له لساندن }
 پولیتیکه { انانک صاغ جهته کی نک

صاغ وصول طرفده کی نک دخی صول
 قولری اوزادیلوب الری بربرینه
 مربوط اولدینی و دیگر قولریله ده
 صاغده کینک صول مهمه سی ، صولده .
 کینک قلبی اوزرینه کله چک طرزده
 یکدیگری بی بلارندن طوعنده بولوندینی

مدورباشلق . (دف پولی) = زل .
 (طاولة پولی) = زار ایله اویسانیلان
 برنوع اویونک یاصی و یووارلاق طلا .
 شلری . (یاره سز پولسز) = حسی ،
 اجرتسز . بجائاً دیمکدر . [قصیده فی
 بزمه برابر کندبسی ده حفظه موفق
 اولدی . انجیق او بزم کی یاره ایچون
 پول ایچون چالیمدی — خذ ماصفا —
 قصیده برده]

« نیجه سی بر پوله اولمش محتاج »

« قوری تخته اوزرندنه یاتوراج »

« وهی »

پُولادُ { [ف] چلیک دینیلن سرد
 دیمکر . عادی دیمکر
 صنعت مخصوصه ایله صو وریلدرک
 سردلشدیرلشی دیمکدر . معرفه
 [فُولاد] در . قوی ، قاتی شیلر
 بوکا تشبیه ایدیلیر : (پولاد نسی) ،
 (ایشته بر قلب ، بر یورک که پولاد
 کی) ، (پُولادِرک) = سرد طمارلی ،
 طایانیقی آت . (پولاد بازو) =
 قوی زورلی ، قوتلی ، پهلوان دیمکدر .
 (پولاد خانه) = طربزون ملحقاندن
 چلیکی مشهور بر قصبه تک اسمی §
 فارسیده قلیج ، سلاح مناسنده دخی
 قوللانیلیر : مثلاً (پولاد سنج) =
 صاحب سیف ، جنکاور . (پولاد
 هندی) = سیف مهتد دینیلن قلیج که
 اعلا طبان دیمردن معمولدر .

« عشق جانسوز گله نرم ایله دل فولادی »

« هر دو چشمندن دو کلسون اشک ترکمی شرار »

(نظم)

سفائنک وجهه حرکتلرنی تعیین ایتک
 و کیده جکاری محارره دلالت ایله مک
 ایچون ابره مقناطیسی ایله دائماً قطب
 شمالی ارائه ایدن آلت مخصوصه درکه
 (خبره نامه ، قبله نامه) ده دیرلر .
 اشبو آلته قرانسرلر (بُوْصُوْل
 Boussole) و انکلیرلر (قُومِیْس
 Compass) تعبیر ایدرلر . §
 ترکیه ده کوچوک نذکره ، کوچوک
 نخطره ، مختصراً یازیلان ورق یاره
 دیمکدر : (اتمک بوسله سی ، تعیینات
 بوسله سی ، لخم بوسله سی) ، [دمد -
 ه لایله سفینه اندیشه لرین کرداب تشویشه
 دوشوروب هر برینک بوسله شوق
 و توجه اولان دل طیده سی زاویه
 عزیزتمده روگردان معاضدت کورندی
 — شفقتنامه]

پُوْغَاچَه { [روجه دن] یاغلی خیر
 ایله یانلش و فرونده
 قیزارتلش برنوع یورکدرکه ساده سی ،
 پتیرلیسی ، قیقه لیلی اولور .

پُول { [یونانیدن] اصلی (اُپُولُوس)
 در . عربلر بولفظ یونانی
 (فُلْس) دیه تعریب ایتلردر . کوچوک
 آقچه ، منقر ، یاره ، بارلاق معدن
 پارچه سی . § بونلره مشابه و مددور و یا خود
 اوافق سائر شیلر دیمکدر : « آلتون
 و کوموش پول ، پوسته پول ، پول
 شیشه ، بالیق پولی » (برچین پولی)
 = حیوانه ، ویده صیقشدیره جق

[راز پوشیده] = سر مکتوم ،

اورتلس کیفیت . [پوشیده چشم]

= اورتلس کوز یعنی غافل دیکندر :

« اولسه بر بزمده اغماض ایدم جک نی بیار »

« اوله بزمه واراک بر کوزی پوشیده کرک »

(ندیم)

« مویو جلہ حام سکا پوشیده دکل »

« نه ایدرسک یتہ صاع اول سن ایا فخر کرام »

(نابی)

§ اورتو معناسنده قولانیلیر :

(پوشیده بیت الله ، پوشیده روضه

مطهره ، پوشیده صندوقه)

[حالیا مکتوبکوز کلوب عنوانده

مقدما بو جانبدن صلح آمیز مکاتب

وارد اولوب صکره اسکا مخالف اعمال

لک صدوری تصریح اولمش . پوشیده

و محقق اولیه که حضرت خلافتناه سعادت

دستگاه پادشاهمز اعز الله انصاره

حضرتلرینک خدمت علیا مرتبتلرنده

اولان — پجوی جلد اول — صحیفه

[۳۱۹] ، [هر صنف بر پوشیده لوی

مشرقی افرشته وبر پوشیده ضریح

مشرقی دخی سر پرده صاحبقرانی

وش برداشته قیلوب — شفیقنامه]

و } ایتالیانجه دن [راهنما ،

پوصله } قبله نما . اصلی (بوصولا

Bussola) در . بحر یون عثمانیه بو

لفظی جزئی تحریف ایله عیناً قبول

واستعمال ایتشلردور . روی دریاده

تخته نی اورتو . ترکیب ایله جم اوله رق

استمالی دخی شایعدر : [خرقة

پوشاندن بر شخص کراچی انتخاب ایدوب

— شفیقنامه § فار سیده معانی

سارمیده دلالت ایدر . [پوشه] =

برده ، اورتو . [پوشته] = مطلقا

باش اورتوسی دیکندر . [کوشه دستار

مطلالرین طرف بنا کوش سبیل پوشه

صالوب چهار افروز طلعت ناظر فریب

ایله مش — شفیقنامه]

« شمدی عبادہ معنیده بنم مرشد کل »

« خرقة پوشان بیان بدن آلور فیض کلام »

(نقی)

« الن اویک دیلردم پوشین پوشک »

(معلم ناجی)

« خرقة پوش عشق سودایم کیلیم جامه بن »

(نیازی)

پوشش { [ذ] اورتو ، اورتونه جک

{ شی § فار سیده کنایه

فصل و غیبت معناسنده افاده ایدر :

« فراتم سنک خارا ، پوشتم شوک قتاد اولسون »

(نابی . قدیم)

« چیقاران عالی باشند سنک ای جامه جاه »

« وقت پوششده اولان بوس کریبانکدر »

(وله)

پوشنده { [ذ] اورتی ، اورتو :

{ [پوشنده خطا] =

پوشنده { [ذ] مستور ، اورتلس :

{ [پوشیده راز] =

سری مکتوم ، عیبی اورتلس اولان .

اولان واپورلره دخی «پوسته واپوری»
دینیلور. (پوسته خانه) — مکتوبلرک
وامانلرک قبول و توزیع ایدلرکی محل،
اداره خانه، [پوسته یولی] =
جاده، طریق عام، [پوسته یولی] =
اشکال و فیثات مختلفه بی حاوی اولوب
دولتجه طبع ایتدیرلرک مکتوبلرک
اوزر لرینه یا بشدیریلان ورقاره دیمکدر.

پوسته | [ف] چورومش،
پوسته | چوروک: (میوه
پوسته) = چوروک میس. (استخوان
پوسته) = چورومش کیسک، §
پاسلانوب بوزلق، پاس ایله چورومک
معناسینه افاده ایدر: [تیغ پوسته،
خنجر پوسته، سیف پوسته] [و
کاواساله] طوسی حکیم فردوسی
کورنمکه پوسته پوسته اولوب بو
ساهره کهنه برباشقه آیین جدید بولدی
— شفیقنامه

پوش | [ف] اورتک، اورتک،
پوش | معنای افاذه ایدن
(پوشیدن) مصدرندن صیغه امر درکه
وصف ترکیبی طرزنده واسم فاعل
مناسنده استعمال اولونور. حکمی
مادیات و معنویاته تعلق ایدر. مثلاً
آیاق قاپی و پاش اورتن، پاش اورتیجی
مقامنده (پوش، سَرپوش) دینیلدیکی
کچی (خطا پوش، جرم پوش، شین
پوش) ده دینیلیر. (تخت پوش) =

پوشتن | [ف] دری، کورک،
پوشتن | بتون دریدن یا خود
بتون کورکدن یا بلش جامه، [پوشتن
پوش] = کورکلی اثواب کیین.
[پوشتن بازگونه، بازگونه پوشتن]
= ترس کورک، ایچی دیشاریه
چورلش کورک، عیب فاحش، خطای
عظیم: [بو مقابله ده خلعت فاخره ایله
سر افراز قینوب (القاص) میرزاه
دخی مرصع تیغ ایله اوتاغ و کسوه ملوکانه
و پوشتن امیرانه انعام واحسان اولندی
— پنوی جلد اول — صحیفه ۲۷۹]
[داماد اگرملرینه ازدل و جان دعا
ایله یوب هراده حرارت اولمله ملتبس
اولدقلری پوشتن قافی چیتاروب
حضور مایونلرنده تبرکاً و تکریماً لباس
یسوردیلر — چلی زاده تاریخی —
صحیفه ۲۸۰]

«الان اویمک دیردم بورشیخ پوشتن پوشک»
«فقط اولمشدی پنهان آستین پوشتیننده»
(معلم ناجی)

پوشه | [ایتالیانجه دن] معنای
پوشه | اصلیمی منزخانه، برید
دیمکدر. ایوم اصطلاحده تاتار،
واپور، دیر یولی قطاری واسطه سیله
معین زمانلرده اطراف ممالکه و اقطار
طالع کوندریلوب جلب ایدیلن مکاتیب
وامانات چانطه سی دیمکدر. اشبو
چانطه لرک نقل و ایصالنه واسطه اولد.
قری ایچون مختلف شرکتلره منسوب

(پوستی) = قوزی؛ قویون و یکینک
 یوگلی دربی . [پوستکیسی سودن
 جیقارمق] = تخیز و تقیض ایتک .
 (پوستکی صابدرمق) = براحق دلی
 مدایدوب عبته اشغال ایله مک دیمکدر:
 [روم ایلی بکار بکیسی محمد پاشا دوم
 ایلی نک قیلان پوستلو ، قورد تاجلو ،
 چکدرک مهرزلو ، تکنه قالقانلو و اخ
 — پچوی جلد اول — صحیفه ۳۰۹]

« پوستی صرتمده کزور حیوانک »
 « علمی صدرنده اولور انسانک »

(وهی)

« کورکی صانع سبب عنواندر »

« قوری بر پوستکی حیواندر »

(وهی)

« دست بریش تفکر سین قوزوم آرتق براق »

« پوستکی صابقی دیمکدر بویه ایضه بر حساب »

(اسماعیل صفا)

پوستال { [ف] اصلی (پوستگال)
 اولسه کرکدر . معنای

اصلیسی قویون و یکی درینک توگمر

یری دیمکدر . ایوم اصطلاحده

دوبدن معمول قونجیز بول آباق قابی

خانه سنده اوطورماز ، هر زمان کزن ،

سورتوک قادین معناسی افاده ایدر :

[برنفره سنده ایکی پوستال و بریلیر] ،

[اوقادینی بکا اگلاتمغه چالیشمه . نه

پوستالدر بیلیم . عادتاً زقاق سوپور .

کسی]

پوزنه { [ف] « مایمون » دینبان
 حیوان . اوزون قویر .

وقتی نوعه « شبک » دینلیر . عربی با
 ایله ده ینه یومعنایه لغتدر .

« سیر کاغده خاهده برقبلی شادی رسان »

« دونکی کوز ادم دیو پوزینه سن ایلردی یاد »

« ایتهدن فصلن تمام اول ، بن دیدم تاریخی »

« آتوچی چنکانه آلمش بر شبک میون باد »

۱۱۲۰۷

[تاریخ — سروری]

پوزنه { [ف] قطار :

« مشتری به حبله ایتک عادتیدر بک »

« بوسیدندر که چکدر برضایله پوزینه یی »

پوست { [ف] توگلی حیوان
 دربی . [پوست پیرا]

= دباغ . [پوست نشین] = پوسته

یکن ، پوستده اوطوران . بو تعیر

تکیه شیخاری حقنده قوللا نیلیر .

« ارسلان پوستی ، کییک پوستی ، آتو

پوستی » . [پوستنی جیقارمق] =

اولدیررجه سنه دوکک ، اورمق .

[پوستنه صامان طولدیرمق] =

محو ایتک ، اعدام . (تیلکی تیلکیلکنی

بیلدیرنجه به قدر پوست الدن کیدر —

مثل) ، [پوستی سرمک ، پوستکی یی

سرمک] = بریده ، خصوصاً صیله

مسافره بولنیلان محله لزومندن زیاده

اوطورمق؛ بربری ماوی اتخاذ ایتک .

اولان بر شهر هندیدر ، ثانیاً وکیل
و قائم مقام ، اصیلزاده . ثالثاً یادگار
دیگدر . «مری (پوران) در .
[پوران دخت] = ملکه ساسانیان ،
« خسرو پرویز » که بیوک قیزی ایدی .
پورتقال { [اسم] « پورتقال »
دینلن دیاردن کنیرلش
اولان میوه معروف ، نارنج که بیانیسی
(نرنج) در . (پورتقال) = او
دیاره ، او میوه منسوب ، او میوه
رنکنده اولان . [چین پورتقال] =
نارنجی ماندلرین . [قان پورتقال] =
ایچی قیرمری چیتان پورتقال .

پورت { فرانسه ده دن [Porte]
مدخل ، قابو ، کیریلجک
یر : (پورت سمید) =
پورته سویش قانلک بحر سفید
جهتده کی مدخلی ، ارفاق شهرک اسمی .
[قبودان ده پورت] Capitaine de
porte [لیان ضابطی ، لیانه مأمور
ضابط .

پوزش { [ف] « معذرت ، عذر
دیله ییش . [پوزش پذیر]
= معذرت قبول ایدیچی ، قصور عفو
ایدیچی دیگدر :

« خداوند بخشنده و دستگیر »

« کریم خطابش پوزش پذیر »

(شیخ سعدی)

پوزن { [ف] سورلش ، زراعت
یچون بطس اولش ترلا
دیگدر .

پورتو فرانکو { [اسپانیولجه دن
[Puerto-franco]

سربست لیان ، معاملات و مراسلات
تجارییه آجیق بندر دیگدر .

پورسلن { [فرانسه ده دن Por-
celaine] صرحوم

احمدوفیق پاشاک بیانته کوره صحیحی
(پوسولان) در . ابتدا ایتالیا ده
کائن [پوسول] شهرنده کشف

« زغننده هزار رشته جان »

« پیوسته تار و بود و نسیان »

(شیخ غالب)

« تاره بودی ترك تار و بود هتیدر آتک »

« شال درویشی طوق غار کت و رکت میبرد »

(ندیم)

« موی کیسوی ملکدر تار و بود جامه می »

« پاره پیرامن حور جناندر مهربی »

(نفی)

پودره [افرانسزجه دن Poudre]

پودره اغبار - توز دیمکدر .

خصوصه تزیینات قیلدن نسوانک

سورنکاری رنگلی توزلرله بربرلرک

تراش ایشدکلی ذوانک یوزلرینه

سوردکاری توز واطباتک خستکانه توز

حالده ترتیب ایشدکلی علاجله اطلاق

اولونور .

پور [ا] اوغل . ولد (پورمند)

پور [] = اولاد صاحی دیمکدر :

[پور آذر] = حضرت ابراهیم علیه

السلام ، [پور هاجر] = حضرت

اسماعیل علیه السلام ، [پور مریم]

= حضرت عیسی (علیه السلام) .

[پور اعرابی] = شیخ الاکبر حضرت

عمی الدین « رحمة الله علیه » § (پور)

ملوک هندیه تک برقیمته مخصوص لقب .

مربی (فور) در . [پوران] =

پوجا [ایتالیانجه دن] کمنیک
سنجاق طرفی ، صاعغ یاق .

[اورسا پوجا] یاخود [اورسه پوجه]

= صاعغه صوله . اونه بری . اگری

بوکری حرکت . (پوجا لامق) =

کمی صاعغه دوندرمک ، صاعغ طرفه

چویرمک ، روزکاری قیبه طوغری

یقین آلتی دیمکدر . (پوجا ائمک) =

صاعغه طوغری سنده له مک ، صاعغ یانه

بیقله جق کمی اولیق . (پوجا کیمک) ،

پوجا اوزمق) = سرغوشلر کمی بر

دیوار دن بر دیواره سنده له یوب

یورومک مناسبی افاده ایدر .

پوج [ا] لطافت و تراکندن

پوج [ا] طاری . چیرکین ویومری

اولان شی § ریشه بر این سسه ،

بوش شی ، هیچ حکمه . ندرأ

قوللائش اولان الفاظندرد : (وعده

پوج ، ظن پوج)

« پیغام پوج وصل ایله دلشاد اولوریز »

« کوه غمز نسیم ایله بریاد او اووریز »

(توجه راغب)

پود [ا] ارغاج ، طوقومه

پود [ا] بزلده ، قناشدرده عرض

جهته یعنی اوسته آتیلان تل ، آتقی .

بالعکس طول طرفه یعنی آتته آتیلان

تله « ارش » دینیلیلر . اشبو لفظ

فارسیده « ارش » معنانه اولان (تار)

ایله برلکده قوللائیلیر :

مناسنه در . لسان عوامده اویفون
هو الله یلکنلری طوفون و سرتلی
بر حالده کیدن کی به (پوپا یلکن کیدیور)
دینلیر .

{ غلط [صحیح] بت دره
پوت } بیه مخومه قومه مراجعت
ایدک .

{ اسم [هند چینه] یونالوبه
پوت } یتشیر آعاجک ضیقندن
حاصل اولان صاری پوپا . غلطی
(بئالامیه) دره پوکا (کوتالونفه) ده
دینلیر .

{ [بوشانجه دن] غیر عام
پوره } اهلی قرانک مدافه و یاخود
تعقب دهن ایچون مجتمعا و مسطاً
حرکتی دیکدر .

{ [معدنجی . قیوجی]
پونه } دوکجه کی اسناک یچنده
آلتون ، کوموش و معدنیات سائره
اریندکلی طویر اقدن و یاخود معدندن
معمول بر نوع آلت ، حق ، قاب . بیه
مخومه ایله غلطدر . صحیحی بودر :
[اعمال جواهر استعداد و اشغال پونه]
اجتهاد ایتسکه زر کامل عیار کی قبل
سکذ اعتبار اولدقده — ذیل عمای
— جلد ثنی — عبد اکرم امیدی
زاده عباده افندی حقده [

« دیدیلر چوق چالیشیردش چایی »
« پوتدن ایشته جیقاردش ذهی »
(سبزلزاده وهی)
« پونه قویوب ایدوب اسجیلا »
« برسیکه زری قیلدی پیدا »
(نابی)

{ [ذ] « چیر » کبی کویری
پل } دیکدر . (یل مفت طاق)
= افلا کدن کنایه در . (پایل)
جنس بهاریند قره پور دینلن شیر .
عربی (فلقل) دره .

« در آغوش ایدوب سایه بیدی جو »
« محبت ایدر لدی سو یسو »
« دوشوب جورله سایه ارغوان »
« اودم آب یاقوتی کوردک روان »
« بونجه دوشوب هکس سروسهی »
« زهره اداوب نهر آقاردی کبی »
« بری ازدها بیر کویا پنک »
« همان جویله یل ایدر لدی جنک »
(عزت ملا)

{ [ا] « حرجه » دینلن
پنچشک } و فی قوش . عربیه
(عصفور) دینلیر . [پنچشک زبان] =
لسان العصفور دینلن صاری و قیزل
پوپا بردادر .
{ [ا] « سکر تک » شدته
پو-ی } کیتک مناسنه ولان

(پوپدن) لفظندن صیغه امر و حاصل
مصدر در . سکرته . آراشدیرمه .
طولانسه کی معنای اوده بدر .
ترجیه ده یا کر قولانیلز . مطلقه
ترکیب ایله استعمال اولونور . مثلاً
[تک پو ، تک پو] کبی .

« کوسترن طشرده چی ابرو »
« انده در بالمره ایلر تک پو »
(نابی)

{ [ایتالیانجه دن] کینک قیچی
پوپا } قیچ طرفدن کل روزکار

اوکی اوغل = آخرت اوغلی دیمکدرکه
(پسر آندر) که مخفی دور : [حسنا
و مستنی صاری صاحب کو زل قیزلر
و موزون و مرغوب پسرلر ، جوانلر
و کوش صراجلر و قویلر و سیم تبیلر
و محمدانلر که غزاة اسلام اغتنام ابتدی
حد حصرتن انجق جناب باری تمالی
بیلوودی — تاریخ پجوی جلد اول —
صفحه ۹۶]

« زخم جان و دل اول پسر دندر »
« جله فریاد من جگر دندر »
(وحید)
[ف] « پوشت » صیرت :
پشت [آرقه معنانه دور : [پشت
ماهی] = بالیک سرق [پشت هام] =
طامک آرقه سی . [پشت برد پوار] =
آرقه سی دیواره یعنی حیرتده دیمکدره
(پشت برد پوار حیرت) تعبیرنده
(حیرت) فضله دور . بولفظ ایهام قبیحی
تفہن ایتدیکندن مجبوریت کورلدکجه
قوللائله ملیدر :

« درکنار آب کلشن پشت باغ لطیف »
« باده باسقی کلرخ کر بود تنها خوشست »
(ابوالمعالی)

[ف] بشاری ترمین
پشتیبان | ایچون یاپیلان دستک ،
پشتوان | یایاند دیمکدر ، یمن ،
پشتوان | صیانت ایدینچی ،
آرقه اولیجی معنانه دخی استعمال
اولونور . برنجی معناده (اورمق)
و ایکنجی معناده (اولق) ماده لرله
قوللائیلیر : [جنمکان سلطان سلیم
ثانی حضرتلرینک عصرینده و قوعبولان
زلزلہ عظیمده آیا صوفیه جامع شریفنک
بعض مرتبه رخنه دار اولسی حسابله
معمار سنان طرفندن ایکی جهتہ فایتله
متین ایکی پشتیبان اولدینچی تاریخچه
مضبوطدر .]

« نه غم اول امته کیم سن اوله سک آگا پشتیبان »
« نه قور قوموچ پسر آگ کیم نوح اوله کشتیان »
(رجه کستان — فقی احمد)

پفکرده [ف] سوندرلش
شع و چراغ و کبریت کبی شیلری
سوندرمک ایچون آغزندن چیقاریلان
هویه اطلاق اولونور . (اولق)
و (ایتک) ماده لرله قوللائیلیر :

« اوله سون پفکرده یارب شع بختی بر زمان »
« ایته سون پفکرده شع عمری بادخران »

« طوته خامد سکوت ایترا ایش شوقدن »
« پشت دست آغزینده اور کیم اودما ولسون ابکم »
(نابی)
« اورسون دو جهانہ پشت و پانی »
« کیمک که بوشا هدر پناهی »
(شیخی)

[ف] بر آرقه لای یوک ،
پشتواره [بر حال یوک دیمکدر .

« پرش احواله خیالک کلیر »
 « خسته گئی یوقسه کیم آوار کیم سوراو »
 (معلم ناجی)

« [ف] ریاده یانیق، چوق
 پرسوز | یاقی، بشون بشون
 آتش :

« باشلادی فریاد پر - سوزه اوسرغ بی نفس »
 « [ف] سوز | [ف] سوز | [ف] سوز
 پروشموا مک - وره فسمده تعریف
 ایداشدر . اورایه حراجعت بیوریله :
 [فیلسوفی بوجناتی پروتستو اچیلدرکه
 مدنیت کب انبیا ایله - سون - وولترک
 براطی |

« [ف] پیشمک - پیشمک معا .
 [ف] سوز | [ف] سوز | [ف] سوز
 صیمه ایدر که ترکیب ایله اسم فعل
 مقامنده یعنی پیشمینی معاشنده قوللا -
 نیار . [ف] سوز - دخی اسم فاعلدره
 بمض ترکیب ایله (پزان) دیه جمع
 اولهرق استعمال اولونور : (آتیز)
 = یک پیشمینی ، آتیبی دیمکدر .

« [ف] [ف] « عبطه » کی
 پزهان | اغیارک منک اولدی
 ماوی و معنوی اسبب شرف و سعادته
 مدار رفاه و مسرتی - آنلرده دوام
 ایله برابر - کندی ایچون دخی آرزو
 و معنی اینک معناسندهرکه (حسد) که
 ضدیدر .

« [ف] [ف] « اوغل ، ارکک
 لیسر | چوقی . (پسندز) =

« دور کل کلدی بی ، آیدیه پرسان اولهرق »
 « بلبل کوجه ده کوردیم که کلهستانه کلیر »
 « ندیم »

« اصلندن اولنجیه خان پرسان »
 « عرض ایشیلر اصلی اهل عرفان »
 (نابی)

« [ف] [ف] « کلهچک »
 پرسق | دینلن بر اوافق جانورک
 اسمیدر . بولغظ لساندرده عرفاً تلفظ
 اولونیور . مثلاً (پورصوق طولومی
 کورک) کی که طوغریبی [پرسق
 طولومی | در . یعنی کلهچک دینلن
 حیوانک پوستندن یا پامش طولوم
 دیمکدر . (لهجه عثمانی) ده اشبو
 (پورصوق طاولومی کورک) جمله سنک
 پوروشوق . کوشه مک ، صارقق .
 قوغی صالیویرمک کی معنای افاده
 ایدن (پورصوق) مشتقانیدن حد
 ایدلهسی معیب اولهسه کرکدر .
 واقعا ترکیبده (پورصوق) لغتی
 موجود ایدده معناه (طولوم) ایله
 (کورک) که مقارنتی یوقدر . بناء علیه
 جمله معروضه کی (پورصوق) که
 ترکیب (پورصوق) اولمایوب (پرسق)
 محرق اولهسی - معناه آشکار اولان
 مقارنت و مناسبت نظر - اغلب احوالدره .

« [ف] [ف] « سوال ، سورش :
 پرسش | (پرسش خاطر ، پرسش
 حاک)

مہکبدرکہ زیادہ ہو کرک، جوق
فیوریق، بوروشیق معناسی افادہ
ایدر: [زلف پرچین، کا کل پرچین،
جین پرچین]

مہر دل { [ف] قوی القلب، جسور،
پر دل } [یورکلی . [پردلی] =
جسورلق، یورکلیک. [پردلان] =
جسورلر، قوی یورکلیلر دیمکدر:

« بر اولہ زمانہ مرد پردل »

« ظن ایچہ اولور قنورہ مائل »

(معلم ناجی)

« حملہ ایلر دشمنہ شدلہ البت پردلان »

مہر ز { [ف] قطیفہ، جوق، قالیچہ
پر ز } کبی منسوجاندہ کی خاو
دیمکدر، ترکبہدہ حرف (وا) نک

ضمیلہ واقشہدن معمول اسکی اثواب
واشیانک کنارلرندہ پیدا اولان صاحباق
معناسندہ مستعملدر: مثلاً « سقرہ نک

اتکی، خرقہ نک یگی، زلنش، دینلیرہ
قاریشیق، مشک، زور معناسندہدہ
قوللانلیر، مثلاً [اما پرزی ایش،
نرہدہ پرزی برمادہ وارہہ بکا حوالہ
اولونور]

مہر نسنا { [ف] « پرسیدن » مصدر -
رندن مشقندر، سوال
مہر نسان { ابدیچی، سورچی
دیمکدر، برنجیسی نادوا
نظمده وایکنجی نظمده، نردہ
قوللانلیر:

مہر { [ف] (تہی) مقابلدر، « مملو »
پر { کبی طولو } جوق، زیادہ
معنارینی افادہ ایدر، داخل اولدینی
تراکیک مادیاتہ حائد اولان مثلاً
(پر آب، پر شراب، پر ژالہ) کیلرندہ
اکثریا طولو ومعنویاتہ متملق بولونان
مثلاً (بر حدت، بر صفا، پر شتاب،
بر غضب، پر کینہ) طرزدہ کیلرندہ
زیادہ، جوق معناسی مفیددر:

« جهان حکمتلہ پردر سادہ امان نظر لازم »
(معلم ناجی)

« بر غضب، یوق جواب موسادہ »

« ال تیغ حیات فرسادہ »
(ولہ)

« اجرام بی نہایہ ایلہ پردر آسمان »
(لا)

« قطرہ سی میزوشی ایلر پر صفا »

« نشوہ غموزینہ اولاز بہا »
(وصفی)

« می آتش سیالہدر میتا قدحہ لالہدر »
« یاغنیچہ پر ژالہدر آجش نسیم صہدم »
(نفی)

« اول قدر پر شتابدر پیکم »

« صانکہ برق صہابدر پیکم »
(ولہ)

مہر پایہ { [ف] حشراتدن قرق آیاق
پر پایہ } دینلین بوجکدر:

مہر چن { [ف] « پر » اداتیلہ بولکم،
پر چن } بوروشیق، فیوریم
معناسنہ اولان (چین) لفظندن

« بلك زند چون خروس »

« اسكى پاپوچ كيمده وار »

(مستط - مولانا)

پوه { [ذ] كوهه دينان قورتخيز.
دركه يوكدن منسوج
اشياني وكوركي دليك دليك ايدو .

نه { [ذ] ايچ باغي ، قوروق باغي .
[پيسوز] = ياغ باغي ،
طوبراق قنديل ديمكدور .

پيس { [فراستزجه دن] معنای
اصلی بارجه در . فقط
اصطلاحی تياترو اويوني ، تياتروييه
تاند اويون كتابي ديمكدور .

« شاعر اولسه كيتيك بريله وردن يستندر »

« رشته تحيقده چكسه كاك كر شمرتري »

(نظم)

« هر بر صدفى دفينه تور »

« چون پيله چشم روشن حور »

(شيع غالب)

پنه { [ذ] يامه ، اسكى ويرتيق
اثوابه وآياق قابنه ديگيلن

بارجه . [پنه دوز] = يامه جي ،

اسكيجي . [پنه دوزي] = يامه -

جياق ، اسكيچيك :

« آن پسر پنه دوز »

« شب همه شب تا بروز »

﴿ ب ﴾

= ناخننگان سردان (« ناخنه » =
دخی تجربه سز ، پوش قفالی ، طوی ،
حام آدم مناسبی افاده ایدر : [سرد
ناخنه] ، [ناخنگی] = پشکینك ،
[ناخنگی] = خامق ، چيكلك
ديمكدور .

« زو جفا پنجه ایدر عاشق »

« آخر اولور وصلتك لایق »

(یحي)

پنجي { [ذ] زبازدی (پنجی) در .
الماسه كي طوكشمش ، پنه
اولش ، طوقالانمش ديمكدور . « قان
پنجیسی » [پنجیلاق] = قورولا شوب
قنیلانق ، مقعد اولق .

پنجه { [ذ] پشمش ، پشکین ،
اوانسون . [نان پنجه ،

رغیف پنجه] « ناخنه » = پشمش ،

چيك : (انگور ناخنه ، كباب ناخنه)

« كون كور مش ، تجربه صاحي ،

حافل آدم مناسبه دخی قوللا نیپر :

[سرد پنجه ، درویش پنجه ، زند

پنجه ، [بومقاده جمع اولان (ناخننگان)

= پشکین ، کار دیده ، صاحب تجربه ،

حافل آدم و (ناخننگان) = دخی

تجربه سز ، عقلتز ، خام آدم مناسبه

استعمال اولونور : (ناخننگان حقیقت)

= سالکان راه خدا ، واصلان
مرتبه هدا اولانلر . [ناخننگان طریقت]

= ابری وجودلو = بیوک کوروده لی ،
قوتلی دیمکدر :

« بالای چرخ هفته کیوان کهنه سال »
« اوطورمش ایدی یتیم هندوی پیلان »
(باقی)

{ پیل } [فرانزجه دن Pili]
چاکمک طیمیه اصطلاحا -

تندندر ، « استیف » مناسبه اولان
بولفظ قوم الکتریقه حاصل ایدلک
ایچون دروننه لازم کان آلات فیه
استیف ایدلش زاجدن یاخود تر ایدن
معمول قوانوز دیمکدر ، اشبو پیلار
تلفراف ماکنه لر یی ایشلتمک ، اماکن
عمومیه و خصوصیه ده کی چینفرق
زیلر یی حرکت ایتدیرمک و تنویرات
الکتریقه حاصل ایدلک ایچون استعمال
اولونور .

{ سلوایه } [ف] قیرلانج دینان
قوشک نام دیکریدر .

{ سله } [ف] اییک ، اییک قوزمه یی .
[کرم پیله] = اییک بوجکی

دیمکدر ، § فارسیده خریطه معنائی
افاده ایدر . بعضاً ترخیم ایله (بیل) ده
دینیلیر . § طوربه ، کیسه ، چانطه
مناسنه ده کلیر . بو مناسیته ایکنه ،
بونجق ، ابریشیم ، ایلک کی اوفاق
تفک شیلر ساتان و ترکده ده چرچی
دینلن آدمه [پیله ور] دینیلیر .
[پیله وری] = چرچیلک ، نجیحیلق
دیمکدر :

هت کوه انداز مهردانه ایله مقابله سندن کی
باب قلعه یی کشاد وارواح کشور کشایان
پیشینی شاد ایله یوب — چلی زاده
تاریخی — ۲۸۲ صفحه [،] اخبار
دیرین و آثار پیشینه واقف اولان
ارباب دانش و انصاف — چلی زاده
تاریخی — صفحه ۲۷۱]

« کویا که مختوران پیشین »

« هب سویله لر زمان پیشین »

(شیخ غالب)

« زده یاد آلدی مریشی سیفه جنک آوران »
« هزم جنک ایتدیکه حالاکدی پیشینی پسین »
(سروری)

{ پلقه } [فرانزجه دن Piquet]
ایون کاغذ لر یی تشکیل ایدن

دورت نوعدن برینه اطلاق اولونور که
سیاه یا یاق کی برشکل مخصوصی
حاری در اسم عامیانه سی « قاره ماچه » در .

{ سکل } [ایتالیانجه دن] کمی
دیرگینک شاپقه سنده

و مضرات اوچنده اولان اوفاق فلامه ،
یلقوغان دیمکدر که اصطلاحات بحریه دندور ،

{ سیکه } [فرانزجه دن Pique]
قابارتمه نقشلی ، بکرنک

قالین یا موق قشاش : « خرقه لق ،
یلکک بیکه »

{ پیل } [ف] هریده (پیل) دینان
چاکمک جسم الجئه ، خرطوملی

حیوان معروف . [پیلسته] = فیل
دیشی . (پیلان) = فیلی . (پیلتن)

« ایلده هرل و مزاجی پیشه »
 « دوشورور دوستلرک تشویشه »
 (نای)
 « فیلسوف اولماز تصوّر ده سبقداشم بنم »
 « نقش ارؤنک خرد ، طبع جنون پیشه ده در »
 (خند ماسفا — بهجت)
 « ایا شفیع کنه پیشگان یوم خلود »
 (سامی)
 پشیش { [ف] ایلری ، ایلری ؛
 پشیش { دها اوشک دها اوشک
 دیمکدر : (هنگامه پشایش مهاجده)
 پشیش { [ف] تقدیم . تفویق ،
 پشیش { ایلریله مک .
 پشیش { [و] « پشین » مقابله .
 پشیش { اوش . اول . اولکی ؛
 ایلری ، ایلریده کی دیمکدر : مثلاً صلافة
 ظهیر [نماز پشین] دینیلیر . (زمان
 پشین) = اسکی ، اولکی زمان . [پشینان]
 = متقدمین ، اسکی زمان آدملری .
 [پشیننه] = هر ابکی معناسی حاوی
 لغتدر . نظمدده اوتکینه بدل بونی
 استعمال جائزدر . § « ویره سی »
 مقابیلیدر که ترکیبده تحریف ایله
 [پشین] دینیلیر . صائون آنان شیلرک
 دو حال ویریلن یاره سی دیمکدر .
 (پشینا ، پشینات) کی تعبیرلر غلط
 فاحشدر . اصلا استعمالی جائز دکلدور .
 [بروجه پشین] = اوگدن ویرلک
 اوزره : [سرعسکر مشارالیه دخی

مجمعه نك رابطه اتحاد و اتفاقلرینك
 تحکیمی پیشوایان ارباب اداره و نفوذ
 پیشنده قرارگیر اولغله — شفیقنامه]
 پشینه { [ف] صنعت ، حرفت §
 پشینه { عادت ، معتاد ، ایش .
 [پیشگان] طرزنده و ترکیب ایله
 جعلیلیر . « قوال » دینیکمز چو بان
 دودوکنده فارسیده (پیشه) اطلاق
 اولونور : [فساد پیشه] = فنانی ایله
 مشغول اولان . [هنر پیشه] =
 هنرلی ، هنر صاحبی . [کرم پیشه]
 = ایلك معتادی اولان ، [پیشه گاه ،
 پیشه گمه] = دارالصناعه ، فابریقه ،
 اهل صنعتك چالش دینی محل . [پیشه نگر
 پیشه ور] = صنعتکار ، اهل صنعت ،
 ایجیبی . [پیشه وری ، پیشه گیری]
 = صنعتکارلی [پیشگانور — یاخود —
 پیشه گار] = ایش باشی ، ظهوری
 قولی دینیلن اویونجیلرک ایلری کلنی ،
 هنر اوئادی دیمکدر : [اسرارده نك
 عظمای مکرمت پیشگاه تفویضی باشنده
 مجید عهد و میثاق اولاندقدن صکره
 — روضه الکاملین] ، [کذالك ارباب
 حرفتدن دخی پیشه ابوالبشر — که
 زراعت و حرائتدر — اصحابی سائر اصنافه
 تقدیم اولوب — شفیقنامه]

« ای سما ! ای جنوه کاه انجم بی انتها »
 « پیشگاهمده کورون مستغرق رنگ و ضیا »
 (صفا)

« پیشگاهنده خطاب ایتمکه لایق دکلم »
 « لیک شوق کرمی و پردی بکااستمداد »
 « دست بردست طور و پ پیشگاه چاهنده »
 « بگردن قطره اوصافنی ایندم ایراد »

(نای)

پیشگیر { [ذ] طعام سفره سنده
 « اوگه » دیزه قونیلان
 اوزون مفرمه ، حاوی ، غاسلی
 [پیشگیر] در .

پیش مراد { [ذ] تریکده (پی)
 « دینیلن ایقه درکه »
 اجرت معینه دن اول و بر بلیر .

پیش نماز { [ذ] امام دیمکدره نمازده
 « حاجتک اوکندر طورمه سی »
 سبب تسبیح اولمشدر .

پیشوا { [ذ] رجاعتک او اوسی ، بر
 « طائفه ک بیوکی ، بر قومک »
 رئیس ، بر خلقک اقتدایی ، بر امتک
 امامی . حاصلی بر طائفه ک ، بر گروهک
 اوکند بولان ، مقتدی به طایفه دینی
 شخص معتبر دیمکدره . جمعی [پیشوایان]

= درکه رئیس لر ، اولور ، مقتدی به
 اولان ذاتل مناسنی افاده ایدر :
 [استمداد طبیعت نسبتده کی ترقیات
 شعریمه محضا پیشوایان ارباب قلدن
 کوردیمک تشویق لک عمره سیدر — خند
 ماصفا — اسماعیل صفا] ، [جنود

مطلو فقدان صلاح نیجه اشایی —
 شفیقانه] ، [زورنا — سرنا —
 ده پیشرو اولاز نه یقارسه بختک —
 مثل مشهور]

« حقدن دیلرم دولت عمرک اوله جاوید »
 « نته کیم اوله پیشرو ازهاره بنفشه »
 (نجانی)

« پیرو اولور جله جهان بولسه اگر پیشرو »

پیشقدم { [ذ] تکیه لوده اجرای
 « آیین ایچون اوک ایاق »
 اولان درویش : [بسیارین هنگام
 عرض لشکرده طریقت پیر پیشقدمه
 ربابت مستازم صلاح ملک و ملتدر —
 شفیقانه] ، [هربری پیشه مخصوصنی
 مشمر اطوار بحبیه ایله زیر علم پیرو
 پیشقدمه لرند عرض هنر ایدوب —
 شفیقانه]

پیشگاه { [ذ] اوک طرف ،
 حضور . برنجینک
 پیشگاه { مخفی اولان ایکجه
 « یالکدر نظمده قوللا .

نبیلیر : « خاصه تبریک غزای غرالی
 سیاقده عریضه بند کاهنم ترقینه ابتدار
 و صرفوع پیشگاه ایت قرار قلشدر
 — محمدعلی پاشایه تبریکنامه — خاکف
 باشا]

« آغوش نکاهمده کورنگ هوسیه »
 « ابکار نکت جلوه ایدر پیشگاهمده »
 (معلم ناجی)

- معتبر دکلدر : [پیش آهک قطار
کلک بوتقین دعوی ریاسته] انف
فی السما [اولدی — شفیقامه]
- « شاعر طوتیور عالی پیش نظرند »
« ارواح ملائک کزیور زیرو برنده »
(نابی زاده ناطم)
- « کیمه دوقمز یزکی پیش نگاه قهرکه »
« عشقکه دوشمشلیک بزل بلا جویانی یز »
(توفیق)
- « پیش چشمده در اول جند جهانگیر هنوز »
(معلم ناجی)
- پیشادست { [ف] (ویرمسی) نک
مقایلی ، نقد ایله اخذ
واعطای . § اجیره قبل العمل ویریلن
نقد ، آتجه .
- پیشانی { [ف] ائله اولک ، ائله ایلری
دیمکدر . ابتدای حقیق
مناسه در .
- پیشانی { [ف] ناصیه ، آلن .
پیشانی داز] = یوز
طوتان ، یوز سرلکله ایش بجرن .
(گشاده پیشانی) = آئی آجیق ،
معیوب دکل . [فرسوده پیشانی] =
آئی آشنش : [تباشیر صباح الحیر
پیشانیسندن تیر زهت فروز —
شفیقامه]
- « موج موج کره پیشانی »
« سطر سطر قلم یزدانی »
(دبی)
- « جهانبان معلایه کیم کردون کردنکش »
« زمین بوس جنباندز او نور فرسود ، پیشانی »
(نفی)
- پیش آهک { [ف] اوکده دوش ،
اوکده کیدن ،
مقدمه ، طلیعه :
- « کره نک آه دل پرسوز پیش آهکیدر »
(معلم ناجی)
- پیش انداز { [ف] برنجیسی اوکده
آتیلان ، ایکنجیسی
اوکده چکیلن دیمکدر که
پیشکش { ارمقان ، تحفه ،
- هدیه ، باد هوا یعنی پیش ویریلن شی
مناسنده قولانیلیز . برنجیسی نادرأ ،
ایکنجیسی دائما [چکمک] ماده سیله
استعمال او او نور . لسان عوامده
تحریف ایله (پیشکش) دینلیز .
- پیشکمه { [ف] صرافلرک قوللا .
ندقلری کناری و اوستی
دوز آتجه تخمه سی ، جکجه دینلن
صندوچه .
- پیشرو { [ف] اوکده کیدن ،
ایلری کیدیچی . قلاغوز .
- § موسیقی شرقیده اصل مقامدن اول
چالان نغمه درکه تحریف ایله (پیشرو)
دینلیز : مثلاً « راست پیشروی ،
حجاز پیشروی ، صبا پیشروی » کبی .
[حاک بیزی » غربال مکر واحتیال ایله
پیشرو اولان ابوالحله هیمان و جز و دان
وسکین و یا خود سبجه و مقمره و انکشتترین

معربی (فیروز) در: [روز پیروز] =

سعادت، خبری کون. § [پیروزه —

معربی — فیروزه] = کړوك رنگلی

مقبول برطاشدر، معروف مائی الماس.

بوجهرك اعلاسی «نیشاپور» طاغلرنده

ظهور ایدر ایش:

«تاووله بوخیه پیروزه رنگ زرنکار»

«هرسه عالده بریاستون وې طناب»

(نغمی)

«ایله مش دوسته دکان طیب روزگار»

«حقه پیروزه کردونده داروقا امش»

(نابی)

«[ف] برهنگه انسانك

پلش و حیوانك جلد بدننده بریر.

بیاس و یاخود قبرمرسی سیاه لکړ

پیدا ایدر. هریده بیاضنه [برص]

وسپاهنه [هېق] تعبیر ایدرل: [بر

ایک کون یکمه دن منشور دورنگ مداد

لیل ونهاره نکین نام ادبار اوتسامی آل

تمغای جنکیزی کبی لکه پیس اولان

ناتیزك دخی توقع برات شبانه —

شفیقنامه

«[ف] آلاجه دیمکدر.

پلش و خصوصیه آلاجه قارغه

ایله صاقسفانه اطلاق او انور.

ایله متالی و غیرك اوصاف زائده سندن

خالیدر — معلم ناجی — برق رساله سی]

«قامتک ای بوستان لامکان پیرایه سی»

«نوردن برسرودر دوغمنز زمینه سایه سی»

(تعت شریف — ذاتی)

«حادثاتك هربری سرمایه تاریخدر»

«نام شاهانه كه هله پیرایه تاریخدر»

(حضرت فاتحه خطاب — صفا)

«میدر محك عاشقان آشوب دل آرام جان»

«سرمایه پیرمغان پیرایه بزم صنم»

(نغمی)

پیرزن [ف] عبوز، قوجه

قاری. برنجیسی نادرا

پیره زن نظمه، اینگیسی نظم

و ترده قولانیلیر:

[براهل مجربیده سئوال ایدوب نیهون

تا هل ایتمزین دیدکارنده جواب

ویروب پیره زلرایله الفم و صحبتیم یوقدر

دیددی — ترجمه گلستان — مفتی اسمد]

[دستباری] تیشه تعبیر ایله صورت

ویردیک نقش شیرین تدبیر صوابی شکل

پیره زن فرهادکش خطاده تصویر

ایتمکه — شفیقنامه]

«واعظ! ستك فضیلتکی پیره زن بیلیر»

(لا)

«برپیره زن ایش آنده «اوا»

«جادوی مخوف دیو سیما»

(شیخ غالب)

«[ف] مسعود، میون،

پیروز خیل، اوغورلی.

پیروزی) = نیک بختی، اوغورلیتی،

« اکراه ايله چيقدى پرهندن »

« هار ايتدى شهيد غم كفتدن »

(فضولى)

« طن اسرلر پرده مهتابه كيرمش آفتاب »

« يوسفك نور و خندن اولسه پيراهن بگا »

(معلم ناسى)

« كلاكون او قدر كه فرق او آغاز »

« برك كل ترى پيرهن مى »

(وله)

« خوابگاهدن چاقور كير فرجه چيلاق ميسين »

« آچدم آغوش وصالى ايسته پيراهن سكا »

(على علوى)

پيراييس { [ف] ترتيب ، تنظيم :
نظام ، دوزن ، سوس .

[پيراييده] = دوزن و ريحى . ترتيب

ايديجى ، يولنه قوييچى ديمكدر .

پيراييده { [ف] « پراستن »
مصدرندن اسم فاعلدر .

بزه ييچى ، دوزلديجى ، سوسله ييچى ،

تنظيم ايديجى ديمكدر : [پيراييده]

كاشات [- سته در الجلال .

پيراييه { [و] رقيق ، لطافت ، زينت ،

پيراييه ، سوس . [پيرايه بخش ،

پيرايه بخش] = سوس و ريحى ،

زينتدريچى ديمكدر : [انتخاب ايديكيم

يكانه حبيب ده نكي قدر بوكون دخي

دلفريبيدر . آمده كي محاسن اعجازغا

حائز پيرايه بقادر . آنك كي الى الابد

آزاده آساي وسا بوله جقي اولان

شعرم ينه آنك وصف كانه احتصاص .

آراسته و پيراسته اولمش آلايدر ايله

اردوى هاپونه واصل اولدى — پنجوي

جلد اول — صفحه ۹ - ۳]

پيرامن { [و] ايا (ياش) اطراف .
بر شتك چوره سي

پيرامون { ديمكدر ، ايكنجيبي
خا مولانييلير .

(پيرامن گرزد) — ورد سنده ،

اطرافنده . ياننده طاشان :

[پيرامن كرد خاطر والاي آصفاء .

نهرى اولان معلومات سر يما مرضى]

[بوعقده دغدغه پردن پيرامنكرد

خاطرلرى اولان معنای جگر خای خرد

فرساي ازاله ايله — سيقده]

« آتشين بر فله تشكين سور پيرامنم »

(معلم ناسى)

[طبقيچه جيني بوله آراسته بر مائده

شاهانه پيرامنده كردا كرد كرسنه

چشمان سفره وصالى شيقنامه]

« چون حريم عرش اعظم به امه قبح قبول »

« دور ايدر پيرامن نه وسخر كرويان »

(حق)

« بهار آناد پيرامون حيمه »

« دوونندن كوزل بيرون حيمه »

(وله)

پيراهن { [ف] كولهك ديمكدر .

بر نخسى نئمده ، نرده :

ايكنجيبي يالكر نظمده

استعمال اولونور :

پيرهن

بربرینه مروجه جنان استکاف اوله.
رق — شفیقنامه]

پیرای { [ف] « پیراستن »
مصدرندن مبالغه ایله
اسم فاعلدر . ترین ایدییی ، تنظیم
ایله یییی ، طوندییی ، بزه یییی .
سوسله یییی ، یاقیشنه کتیریییی ؛
الحاصل بر شی تنظیم ایله طراوتلی و
لطافتلی بر طرزه قویییی دیمکدر .
[امله پیرا] تعبیر خایبده می آرتق
استعمالدن ساقط اولمشدر : [خدمت
ریاستک تبریک و تهنیتی مشغل اوسالنه
تواضع بیوریلان التفاتنامه ولی انعمیلری
راحه پیرای تعظیم اولدنده — جوابنامه
— حاکف پاشا .]

« شاه جهان آرمیدر ماه زمین پیرامیدر »
« بهرام بی پروامیدر یا آفتاب پرکرم »
(نفی)
« خدیو مکرمت پیرا وزیر معدلت فرما »
« ایادستور والامسندک بمن زمان اولدی »
(خدمت صفا — محبت)
« فیض عشقک بلبل ایتدی قلب غم معنادمی »
« زمزمه پیرای دزد اشتیاقکدر کوکل »
پیراسته { [ف] ترتیب ، تنظیم
ترین ایدیش : سو .
سله نلش ، یولنه قولش ؛ مزین ،
منتظم ، مرتب دیمکدر . (پیراستگی)
= ترتیب ایدیشک ، منتظم اولق .
[وکوک تیموره مستغرق ، الثری
قوستایجه لی ، آق و قیزیل بایراقلر ایله

« اولیان پیرو پیران کتب خانه عشق »
« نهیلور عالم صورتده معنی کورینور »
(روحی)

مرحوم عوفی بکک اسماعیل پاشا
زاده حق بک مرحومک علو قدر
و منزلتی تقدیراً سولیدیکی شو مصرا .
عده کی (پیر) اختیار مناسبه دکندر .
بوراده لفظ مذکور ارباب شعر و انشا
نک رئیس ، اشهری ، پیشوا سی معنا .
سند قوللایلمشدر . [پیرانه] =
اختیارجه سنه ، یاشلی آدمه یاقیشه حق
مارزده : (اطوار پیرانه ، افکار پیرانه ،
رفتار پیرانه ، گفتار پیرانه) (پیری)
= اختیارلق ، یاشلیلق : [جوانی
و پیری] ، [پیران] = اختیارلر ،
یاشیلر دیمکدر . (پیرانه سر) =
اختیارلق چاغنده ، یاشلیلق هنگامنده :
« اوشوب باشنه جمله نسوان شهر »
« شاشیردی جوانان ویران شهر »
(عزت ملا)
« صاچک آقنی ، سن پیری »
« بکا کوسترمشیدی تدبیری »
(قصیده برده — صفا)
« پیرانه تکلف ایتش الحق »
« ویرمش هله کاردزده رونق »
(شیخ غالب)
« باشلادی ساز چالنه پیرانه سر »
[پیران دورین سنجیده نظران

روشنفیر [(پُرویرنا) = اختیار
 و کنج دیکدره (پیرمَن) = میخانه جی .
 § طرق علیہ دن هر پرنک . مؤسی ،
 پدشوی اعظمی : (یا حضرت پیر مولانا
 محمد جلال الدین رومی قدس سره)
 (پیران) = پیرلر ، عزیزلر ، اولرلر .
 موقع استعماله کوره : اختیاریلر ، یاشیلر
 معناسی ده افاده ایدر :

« هزارلق دوشون براز دلقن خاک اولانلرله »
 « ذکوری واره انا واریتی ، پیری . شای واره »
 (صفا)

« هب بو معنایی بیلیر پیر و حسان »
 « یامسی یا غریبی ایدی فخر جهان »
 (خاقانی)

« درکه پیر مبه ناصیه سا اول طبرمه »
 « اولوق ایسترسا ناکر همدم اهل مرغان »
 (وصفی)

« نه یوروش باقکیز حضرت پیر »
 (معلم ناجی)

§ برصنعتک مؤسی . موجدی .
 یحود بر صنعت اربابنک ویشی ، انک
 مشهوری : مثلاً دره جیلرک پیری
 [حضرت اویس بن عامر القرظی .
 تبعینندور — رضی الله عنه]

« حق معجز بیاتدر پیرمن استادمن »
 (عونی)

« یوسف مصری کبی پیر عزیز »
 « ابدی شوق اودینی دارده تیز »
 (عطایی)

پیچ و تاب { [ف] تلاش . اضطراب ،
 اندیشه ، شاقینلق :
 « شاشیردم راه مقصودی کل پیچ و تابدم »
 « حضور آسوده آتسه دوشدم حجابدم »
 (قنبری پاشا)
 « فکرم خیال زلف ایله پرپیچ و تاب ایدی »
 « کولم هوای عشق ایله وقف شتاب ایدی »
 (آلائی بکی زاده)

« سنده بر جانانی پیدا ایلدک آیاندم »
 « ابتلا آتاری کوردم پیچ و تابدن سنک »
 (محمود ندیم پاشا)

پیچیده { [ف] بوکیش ، بوزلش ،
 صارلش . قیورلش ،
 طولانیلش : [لکن متعاقبه ورود
 ایدن طرفینک سفیرلرنده دوخته کربیان
 توصیه اولان تافچه المسک مزایا پیچیده
 نفاة کتمان قالمقله — شفیقنامه]

« لال اولور البت زبان حمة پیچیده موی »
 « قیلجه غمدن طبع ارباب سخن عذتور »
 (رابع پاشا)

« جری دوندکجه اوله پیره زن دورانک »
 « رشتنه دولتی پیچیده موال دوام »
 (نابی)

پیچ : { [و] کوز بیکارنده حاصل
 اولان چابلق .

{ [لا تنجیه دن] اصلی
 سیده { (پنا) دره . یامسی ،
 کبکلی بوقه آتمک ، (طبرنق پیده سی) =
 قابا پیده یعنی غودله .

{ [ف] ساخورده ، یاشلی ،
 پیر { اختیار ، قوجه مش : [پیر

اسْتَقَابِلُ { ایتالیانجه دن } [روجه دن] اویون
کاغدرله اویسانان
برنوع اویون . اویون کاغدرینه
« استقاییل » اطلاق بر اصطلاح
عامیانه در .

اسْتَقَانْجَه { ایتالیانجه دن }
کیلرده طاعنه لرك نوبت
دکشد رهمسی .

اسْتَقْرَاطُ { ایتالیانجه دن }
اصل (اسکرک) .
اسکی زمانده وندیک منسوجانندن برنوع
چوقه ایدی . بویایی خاص وقاشی
طایانقلی اولدیغندن بلاد شرقیه ده پک
معتبر و مشهور ایدی : [ایلاس پاشانک
شاعر نفییه اولان هدایایی میائنده
درت طونانی الوان اسقرلاط چوقه ،
درت طوب فرنگی دیبا موجود ایدوکنی
« بلغة الاحباب » یازیور .

اسْقَرُو { انکارجه دن } ویده
بر وانهلی . یعنی قیچندن
چرخلی واپوردوکه لسانزده تحریف
ایله « اوسقور » دیندیور . § برنوع
سفینه لرك قیچنده دوونک مربوط بولوندی
محل ایله تکتنه آراسنه موضوع حلزون
چرخلردوکه بونلریا درت پارچه حلزونی
قانا ددن ویا خودایکی قانا دلی پروانه دن
عبارتدر .

اسْقَرَه { یونانیدن } انجه دمیر
چوبوقلره اعمال اولونان
درت آیفلی واوزون قوللی قفس کی
برنوع آلت طبیعه درکه اوزرنده بالقی

اسْتَقَارَصُو { ایتالیانجه دن }
طولو اولوق ، برکی
طولدریله قهر اشیا تحیل ایدلک
شرطیه تمین اولونان کوتوری نول
§ یلکنلری طولدریه جتی درجه ده
سرد روزکار .

اسْتَقَارْمُو { ایتالیانجه دن }
قایق و صندال کی
اوداق مراکب بحریه ده کوره وطاقیلان
آجاج چبوی . قایق و صندال لرك
کوپشته لرینه باش طرفنه طوغری
اکری اوله رق صوقیلان کوره ک
چوبولری .

اسْقَاطُ { ع } دوشورمک ،
دوشورلک : « افکنده »
تک « افلاطون » ک هرزه لری اسقاط
ایدیله بیلیر . اسقاط آفچه سی = مونانک
روحیمون ویریلن صدقه . اسْقَاطُ
جَنین = انا قارندن جوجق دوشورمک .

[تعبیر اصح دیکرایله کاملاً حقوق عمومی
و خصوصیه حکمندن اسقاط ایدلش
حاله کتک اقتضا ایدمکی میدانده در —
قانون — سعید]

اسْقَالُ { ایتالیانجه دن } آلات
موسیقیه ده برده لرك
دوجانه ال آلیشدریمق .

اسْقَالَه { ایتالیانجه دن } کیلرده
آرمایه چیقله جتی زردبان
قدمه لری ، سفینه لرك صول یاننده کی
بیوک ذواته مخصوص زردبان .

آچیلوب آقشام اوستی ساعت اونده
سد وتمطیل ایدیلحکی رسماً اعلان
اولوغشدر. [§ بصلأ کرغه ،
کزینش مقاندهده قوللائیلور . فقط
ابوالضیا توفیق بکک دیدیکی وجه ایله
لسانمز بومثللو لفظلری بوکی معنارده
قوللانمغه محتاج ومقتدر اولدیفندن
اریاب قلمک اوصورتله استعمالدن استغنا
کوسرتملری الزمدر .

پیاطه { ایستیانجهدن } يك طباعی .
اصلى (پیاته) اولسه بیله
شیوه عثمانیه (ط) ایله تلفظی موا-
فقدر . بناء علیه بویه یازله ایدر .

پیاله { [ذ] قحج ، قویه ، باردق .
(پیاله کش ، پیاله نوش) =

شراب اینج . (پیاله کشی ، پیاله
نوشی) = شراب اینجی بیله ، عشرته
دوشکولک : [بادی جبر واصرار .
لرندن قورتیلامیهوق نوش پیاله زهر
آلود ایله رهنورد وادی عدم اولورلر
— شفیقنامه]

بودرد ووصافی دیعه دوت . ز بیه نغمه
قانون دورودانم اوی سده برصون دمدم
(نغمی)

« آل دسته اگر لاله بوندرسه پیاله »
« وبر حکمتی ی سرور ورا کینه بیارک »
(ندیم)

« نه بار خست ساقی نه منت زندان »
« دوجشمک می لعلی پیاله حیات »
(اشرف پاشا)

« اینکیزینوب آچیلوب قنه اولور دوشوخوش هواده »
« یانه زده . ایشته حاضر اینکی چفته بر پیاده »
(معلم ناجی)

پیاز { [ذ] علی الاطلاق (صوغان)
دیمکدر . فقط ترکیه ده
اطعمه به چاشنی لذیذ ویرمک اینجون
طوغرائیلان . طوغرائمش صوغانه
اطلاق اولونور : [فاصولیه پیازی ،
پیازلی کباب . پیازلی کوفته] کی .
(پیاز کوهی) = طغ صوغانی ، آطه
صوغانی . § « پیاز ویرمک » =
اصطلاحات عامیانه دندر . مخاطبی اغفال
مقصودله تطبیق ومداهنه طررنده
سوز سهویه مک . اداره لسان ایتک
دیمکدر :

« اگرچه این اچمکک لیلده دنگ و پور ویردک »
« پیازک ای ای ترکیس سقاقت حلال اولسون »
(نابی)

پیاسه { ایستیانجهدن } اصلی « پیاجه » .
پیاجه { فی جاری ، فی رایج ، قیمت
رایجه . مثلاً [ختام وصدیه قدر
مدیون طرفندن تأدیه دین اولغندینی
تقدیرده مرهون اولان یوز عدد
شرقی دیمیر یوللری تحویلاتنک اوکونکی
پیاسه موجبجه صاتیلوب دینه محسوب
ایدیله سی مشروط .] (Piastre)

پیاستر) = غروش دیمکدر . § عمومی
سیرا نگاه . میدان معناسی افاده ایتدیکی
کی ایوم امور صرافیه ومعاملات
تجاریه مجمعی : محلی معناستنده دخی
استعمال اولونور . مثلاً [بوندن
صوکر غلطده پیاسه نک ساعت بشده

هروقت استعمال اولونور: [بودار و کیده
اهل اسلام دخی اکثر پیاده دوشوب
جنگ ایدرلر . حق عثمان پاشا دخی
پیاده اولوب چوق جنگ ایدر و مجروح
دخی اولور — پیچوی تاریخی — جلد
اول صحیفه — ۲۷۶] . § اقتداری
پک آزه یاخود هیچ یوق مقامنده
قوللابیایر . مثلاً (فلان عسکر لکجه
پک پیاده در ، فلان صاحب معلومات
ایسه ده اداره خصوصنده پیاده در)
دینلیر که یایادر ، اقتداسزدر دیمکدر .
ینه یایا مناسنه اولان عربی [راجل]
لفظی بو مقامده ده پیاده استعمال
اولونور . § برچفته کورده کلی کوچوک
ذیق . مثلاً « عسکری لدوس دگزی
آلت اوست ایدر کن قباطاشدن اسکداوه
پیاده یله کچیلیرمی » . دینلیر که مقصد
برچفته ذیق ایله دیمکدر . § شطرنج
دیللی اوپونده ولس صرمیه دیرین
طشلیک عربیری که عربیده (بیدق) ،
ترکجه ده تحریف ایله (بایق) تعبیر
اولونور :

« اولوب یکچیری جکم جفانی »
« پیاده ایلمه بیجه خزانلی »
(معمارستان)

« ندر وایله اوپونه طاله سین »
« آت فکر یله پیاده قاله سین »
(وهبی)

« ترکون کور که صدره جیه تر سر فراز اولور »
« اول کوردیک کینه که فانی پیاده در »
(نابی)

پنهان { [ذ] کیزی . « آشکار » ک
پنهان { ندی . ضم با ایله غلط
مشهور در . صحیحی کسر با ایله در .
فارسیده بعضاً غنی مقامنده یعنی کیزلش
معنایند دخی قوللابیلر . بونک صرف
ترکیبسی (یا شو تان) در . زیرا لسان
جفتاییده [یا شو تاق] کورغز اولق
برشی آرتیسنده و یا آلتنده قالمی
دیمکدر :

« سوله خامه ساتحات عشق پنهان قالمسون »
(معلم ناجی)

« قیلوب خاکی مقر اول کنج پنهان »
(معمارستان)

« ایله ین آثار فیض قدرت خلقه عیان »
« کندینی هر گوشه خاطر ده پنهان ایلمش »
(اسکداری سلیمان سالم)

« مجلا سینده سی آینه دار شاهد غیبی »
« مصفی خاطری صورت پذیر وار پنهانی »
(باقی)

پلیال { [ایتالیانجه دن] « میج »
پلیال { دیلین آت جارحه طریده

برنوع شیش ، آره وودشیشی دیمکدر :

« پنبلی پنهان طن ایدرلر »
« پاکه دینی کاله طن ایدرلر »

(شیخ غالب)

پیاده { [ذ] یایا ، یایان : آیاغیله
پیاده { یوریه رک کیدن . عسکریده
آتلی صنف مقابلی . مثلاً « صف پیاده
آلایی » ، « بر آلای سواری » ، بر آلای
پیاده . بر بزرگ طوینچی « کبی تعبیرات

منقوله و دیون ، ذم . مضروب کلاماً
بود قمره قید وثبت اولونور .

پلاؤ { [ف] اصلی (پلاؤ) در .
بونظک هندی اولدیجه ده
مرویدر : (عجم پلاوی) برنج ، ات ،
فسق . اوزوم ایله بخدرالیرک بشیر .
دکتری طعماسدرکه (پلاؤ) اطلاق
اولونور .

پندار { [ف] ظن . زعم . خیل .
ترجمه سی « صنی » در .
پنداره { [ف] برضم . عجب ، غرورکه
ترجمه ده « بوبورلک ،
قورونق » تعیر اولونور . انکیجه سی
معنای اخبرده متراددر [پنداره] .
پندره [نک اصل معنای حرامزاده .

ولدزنا ، شق دیمکدر : [صریح نشین
صندلی] پندار اولوب دروازه قفه
کرز آصدی — شفیقنامه [، والا
فرار ایله بی عذرکی واحدیشمار ایله
یانگده کی حشرات بی عقل و پنداره
سالارکی قویوب عساکر نصرت
مأثر مقابلهسته کله یین — پجوی جلد
اول — صحیفه — ۳۱۲] [پنداشتن]
مصدورندن مشقدر .

پنگان { [ف] طاس دیمکدر .
بیوک ، کوچوک قهریق
ایدلز . بعضی روایت کوره بالخاصه
بیوک شرجی طاسنه اطلاق اولونور .
قهوه قهریق دیمکدر . (قنجان) =
[پنگان] نک مریدر .

قیمتداردن بر طاقم اوانی لطیفه اعمال
اولونعقددر . روسیه ده سکه اولورق
دخی استعمال اولونیور .

پلاچقه { [آرناورد جه دن]
« آلبانیا » اهالیسی
پیننده زبازداولان بولمط غما غارت .
عنیت . چبول دیمکدر .

پلاقه { [ایشالیانجه دن] معدن
تخته سی ، معدن صمغی سی .
معدنی تخته دیمکدر . [پلاقه عیار] =
پولاد مسلح ، عیار تخته سی ، دهر .
جیلرک الواح حدیده یی دوزلرک ایچون
قولاندیلری پولاد تخته دیمکدر .

پلاکی { [رومجه دن] زیتون
یاغله پیشیریلن بالیق ،
یاخود ندولیه نیسی . سهوا پای
معتوجه قصبه دخی یارلمشدر .

پلان { [فرانسوزجه دن] Blau
سطح مستوی . صفحه
§ رسم ، شکل . برشینک اولدن ترتیب
ایدین صورت عمیمیه خرائیه سی .
بر بشارت نه صورتله انسا ایدیلرجه کی
کوستورن رسم مطبوعی .

پلاچقه { [ایشالیانجه دن] کوچوک
تخته ، مساحه تخته سی .

فرانسوزجه سی (پلانشت) Blanche در .

پلانچو { [ایشالیانجه دن] ارباب
تجارتک قاتونا و دائمی
طوغفه مجبور اولدیخی برنوع دفتردرکه
برسنه ظرفنده کی کافه معاملاتی میندره
هرسنه اموال و اشیای منقوله وغیر

مذهبیه لرنده قلنسوه و کسوه اسق
اکتسا ایتک صلاحیتی حائزدر .
بونلرک اجرای مأموریتلرینی بران
ویرمک صورتیه دولت تصدیق ایدر .
[یسقوپوسلوق] = هانکی مذهبه
منسوب ایسه او مذهبک بطریقخانه سه
تابع بر مأموریت روحانیه دیمکدر .

لشوق { [ایتالانجه دن] طابنجه :
بل پشتوی ، قوبور پشتوی ،
دور پشتو = روولور . (پشتوی
طقوز باطلار) = غایت حدتلی شدتلی
معناسنده ایراد اولونور .

پل { [ذ] اوچک ، طوبوق .
§ چادرلرک انکارینی بربرینه
ربط ایچون ایپ اوجلرینه طاقیلان
اوافق دکنک ، چوجقارک او یون ایچون
قوللاندقاری چلیک ، چوماق . فارسیده
(چلیک چوماق) او یوننه [پله چوب]
اطلاق اولونور . (پله) = اوچی
سیوری کوچک دکنک § ایپک
قوزملنی دیمکدر .

پلاتینه { [لاتینجه دن] آلتون
نوعندن سرد بر معدندر .
پلاتین { سرد ، آق آلتون
دیمکدر . اصلاً —
اسکی — مرض معناسنه اولان (پلاتونس)
دن مشقدر . یومعدنک چوبوقلری
دیگر معدن جوهر لرندن اسکی اولد یقندن
بویله تسمیه اولغمشدر . روسیه نك اورال
طاعلر لرنده دخی ظهور ایدن بوجوهر

پزولیده { [ذ] صولش ، متغیر
و متوش اولش § بر
برینه قاریشمش § اطرافیه آراغش ،
آراشدیرلش . [پشولیده] طرزنده
یازدینی ده کورلشدیر : (حالت
پزولیده ، کیسوی پزولیده) .

پست { [ذ] دقیق ، بفدای
و حیوانات سارذن یا بلش
اون . علی الخصوص قاورولش اونه
اطلاق اولونور که ترکیه ده (قاود)
دینلیرمش .

پستان { [ذ] همه دیمکدر : (پستان
پستان { مادر) = آنا مہسی :
[اول نازنینان جان پسندک با کوره
پستان تنم اولان ترنج پستان وسیپ
غیب دلسنارلی دستخوش مصافقه
بیع و شرا ایدرک — شفیعنامه]

« تیمور میدی شکل پستانک »
« کل ده آچش چیکلی فستانک »
(معلم ناجی)
« نهر شیر اوزره نافر کرداب »
« اولدی پستانلر اوجوده حباب »
(وحید)

پستنه { [ذ] فسق دیمکدر :
پستنه { (پسته خندان) = آغزی
جو مستق دیمک اولور .
« پرسته کوردم دوکر ریزه ریزه قند »
(فضولی)

پسپوس { [یونانیدن] خریستیان
کلیسا لرنجه بر مأموریت
ویا خود پایة روحانیدر که ایام مخصوصه

پروتوکول { [فرانسه] دن
[Protocole]
دول مختلفه مرخصلرندن مرکب بر
مجلس غنططک مذاکراتی حاوی ضبطنامه
دیکدر . مثلاً « برلین قونفرسی
پروتوکولاری »

پروژه { [فرانسه] دن
[Projet]
ترتیب ، تصور § برشیک
نه شکل و طرزده یا یله جفتی کوسرن
و سم § تمذیل و اصلاح اولتی شرطیله
قله آلتان لایحه معناری افاده ایدر .

پروگرام { [فرانسه] دن
[Programme]
بر هیئتک ، بر جمعیتک مسلك و خط
حرکتی و خصوصیه بر مکتبک صنوف
موجوده سنده او قوتدیر یله جک درسلك
انواع و اوقات حاوی بیاننامه ، ورقه
دیکدر : [مکاتب مختلفه پروگراملری
تنظیم اولمشدر]

پروبا { [ایتالیانجه] دن
[Proba] یونانیده [پرا]
و لاتینجهده (Proba) پروبا) تجربه
معناسی افاده ایدر . الیوم لساقزده
دخی تجربه ، تصحیح ، معاینه معناسنده
استعمال ایدیلور .

پرمآن { [فا] صولتو ، بوزوق ،
طونوق ، پیرانش ،
محزون اولش معناری افاده ایدر .
پایانه طرحیهده مراجعت ایدگن .

پرنک [اولورسه ترکیده تحریف
ایله . برنج] دینلن قلزات معلومه دن
مرکب صاری خلیطه دیکدر . مثلاً
(برنج مانقال) کبی .

پرنسس { [فرانسه] دن
[Princesse] بالذات
حکمران و یا خود حکمدارزاده اولان
بر آدمک زوجه و یا کریمه سی ، خاندان
حکمداریدن یششمش نسوانک عنوان
اصاتی : « پرنسس قله ماتین »

پروتستان { [فرانسه] دن
[Protestant]
اولنجی عصر هجری اولاندده قاتولیک
پاپاسلرندن آلمانلی (لوتر) ک احداث
ایتدیکی مذهک عنوان عمومیه
دیکدر : [ینه او عصر اینجده ایدی که
اوروپاده « لوتر » پروتستانلق نامنه
بر مذهب جدید آچهرق اصحاب تئلی
ایکی به تقسیم ایتشدی — کمال]

پروتستور { [لاتینجه] دن
[Protestor]
ومداخله و قوعبولان طرفک طرف
دیکره قارشی حقوقی محافظه و دهوی
ایتمسه و بر طرفدن خلاف اصول
و مقاوله و قوعبولان حکم و حرکتی رد
ایله حق قازانق ایچون دیکر طرفک
تحریراً و یا شفهاً ایتدیکی اعتراضه
اطلاق اولونور : (پولیجه پروتستوسی) ،
(پروتستونامه) = بر پولیجه نک ردینی
حاوی بیاننامه دیکدر که فرانسه]
(Protêt) در .

پرنار { [یونانیدن] غلط مشهوری
(پرنال) در . اصل صحیحی
طوغریسی (پرنارپتون) دوکه میشه
نوعندن کومور یاییلان برچالیدر .
[پرنالوق] = بچی دمی ایدیلن طاع .
(پرنار کوموری) = سرد ، مقبول
دمیرچی کوموری .

پرنج { [ذ] لسانرده دمی معروفدر .
چو . با پیشیریلن دانه
دیمکدرکه « چلیک » ترکیه سیدر . فارسیده
بای عربی یلدهد قولالانیدر . [پرنجار] =
« پرنجار » مخفی درکه جلشک اکیان
ترلا دیمکدر . [پرنجی طاشندن
آیبرق] = برایشی کال ففعله
مشکلاتدن قورنارمق . [کل پرنجک
طاشقی آیفلا] = مشکلات ایجده
آپشوب قالمق .

پرنس { [فرانسیزجه دن Prince]
[حاکم ، برخاندن حکمدار .
ریدن یتش ارکک اولادک عنوان اصالی .
حکمدارزاده دیمکدر .] بعضاً اوروپاده
دولت وملتنه فوق العاده خدمت حسته سی
سبقت ایدن لیافت ودرایت متمایزه
اصحابنه دخی رسماً توجیه اولونور بر
هنوان شرف بخشادر . مثلاً « پرنس
غورچاغوف ، پرنس اسمارق » کبی .
پرنک { [ذ] برقی ، لمعان ، پارلی .
[علی الخصوص قلیچ
وچهرک جوهری ، پارلیسی دیمکدر .

معروف سیزه . لسان رومیده یسلاک
مناسقی افاده ایدن (پراسون)
لفظنک جمی و سیزه معروفک اسمی
[پراسه] دره . (پراسپون) یسبیل
دیمک اولدینی کبی (پراسیا) ده جن
معناسقی افاده ایدر . « لجه عثمانی » ده
بونک اصلی (پرات) اولدوق کوستر-
لش ایسه ده یا گلندر .

چونکه روجهده (پرات) انتها ،
صوک دیمکدر . [پراسه پیق] =
اشبو سیزه نیت کورکده کی صاحبقرکبی
اورون نالی . اورون قبای پیق .
پرائقه { [ایستای نحدن] اصلی
[پای مقترحه ایله در .
اورایهده بافکنر . طوسروق ، آغاغ
طاقیلان زندان دمیری .] حیدود
وقائل حبسخانه سی دیمکدر .

پرستو { [ذ] قیرلانچ دینیلن اوفاق
پرستو { قوش . فرسیده [پرست
پرستک [طرزنده دخی قولالانیدر .
(پرستوبجه) = قیرلانچ یاوروسی
دیمکدر :

« کیفکجه اوچارسین ای پرستو »
هر یرده نه بختیارلق بو »
(معلم ناجی)

« میانک فکر ایدن دلارکه زلفک آشیان ایش »
« پرستوبجه لردر کویا بر مویه باغلاش »
(نائی قدیم)

رهره ییگان [ف] مرکبات که
پیوستگان [بساط مقیدر .

نباتات، معدنیات، حیواناتدن عبارت
اولان موالید ثلثه دیکدر .

رول [ف] عروس، کلین دیکدر .
پیول [(پیوگانی) = ولیه .

کلین جمعیتی، دوگون معنایسته در .

پینگند [ف] بر بره کتیرمک ،
پنج ایتحه . اولاشدیرمه ،

یان یانه طوبلامه معنایینی افاده ایدر .

رهره [ف] ارتباط ، تعلق ،
پیوند [رابطه ، بند . باع معا .

رینه در : [اول کون هرکوشه ده

کردنبرد قبه سپهر برینه پیوند اولوب

هنکام عصره دکین صول قول طرفی

بالجمله تطهیر اولنقله — چلبی زاده

تاریخی — ۲۸۲ — صحیفه] ، [بر

کرسى صدفکاری به چبقاروب اطرافنه

هاله وار منطقه پیوند احاطه اولدیله —

شفیقنامه]

« دکل تار تعلق کامله سد سفرسازی »

« سلوک سوزنه پیوند وشته بندیا اولماز »

(بروسه لی امین)

« پیوند کل ایله اوغوانی »

« حفره یتور آب زندگانی »

(فضولی)

رهره [ف] غلطدر . (پنیتر)
پلیتر [ماده سینه یا قکزر .

پیوست [ف] اتصال ، بشقه §
فارسیده همیشه کبی

دائما معنای ده افاده ایدر : [ای ساقی

سپین ساق ! — یختدن عشاق دیده

دوز ظهور اظه کز دور . عاطففرما

اولوبده اودست نور پیوستگنر ایله بزه

برجام صفابخشا احسان بیور سر میسگنر ؟

— برق رسانی — ترجمه شیخوصنی]

رهره [ف] متصل ، بشمش .
پیوسته [اولاشمش § دائما معنا .

سنه ده کابر : [اوکلرنجه بر اسب

خوشخرامه سوار و بجموع اولان نفوس

کثیره یه سلام سلامت انجام ایله عرض

دیدار ایدوب عليك عون الله تعالی

دعاری عوقه پیوسته ایدی — پجوی

جلد اول — صحیفه ۳۰۲]

« بر بجم درکه حاصلی بو بجمر یکران »

« پیوسته در نهایتی کرداب حیرته »

(بیت ترکیب)

« زامده هزار رشته جان »

« پیوسته نار و بود نسیان »

(شیخ غالب)

« ای کان ابروسه پیوسته قربان اولدیم »

« زلف شوریده نغمه دندر پریشان اولدیم »

(ولی الدین اوغلی)

پ

پراسته [(روجه دن) اصلی جمع
اوله رق (پراسته) در .

قدشین حاصل اولان تازه صوغانه مشابه

پراسته [(ایتالانجه دن) اصلی پای
متوجه ده کوسترلشدیر .

اورایه مراجعت اولنه .

« لب تشنه حیرته ز تخدان »

« پیانه سیم آب حیوان »

(شیخ آب)

« برکوزم ساقیده قالدی برکوزم پیانه ده »

(عوف)

« طولسون پنه پیانه لر اولسون تپی خفتانه ز »

« دقصر ایله سون مستانه لر مطربنراشد کجه نف »

(قفی)

« لطف ایله ساق ناری قومی سون که قالدی بوله بو »

« طولسون صراحی سهوش وود سون پیانه عم »

(وله)

« صون مدد محبور عشقم ساقیه چانانی »

« قیل کرم لطفکله شدایت حاضر مستانانی »

(بورس)

« پیانه » { [ف] مخفندر . بلی (پامبر)

« رسول ، خبر کتیرینی دیمکدر . بولفظ »

« مخفف یالکز نظمد . استعمال اولونور »

« کرمک . وشفاستکار برطانی چمدر »

« کولریوزلی شکر سوزلی عظیم القدر سرور »

(ترجمه گلستان)

« بوخنیقه شهرین امهالکله بران ابدیلر »

« سده آیا غیرت دن چمیر یزقیدر »

(فاتح عدد)

« پیموده » { [ف] « پیمودن » مصدر بودن

« معناسنه در هر صورت اولچیش دیمکدر .

« یعنی قولاج ، کیله ، اولچک ، خطوه ایله

« اولچیش معالزنده استعمال اولنه بیلیر .

« مثلاً [دیسای پیموده ، باده پیموده .

« مسافه پیموده] دینیلیر .

[بومقاله عجوبه نما اول باد پیانان]

بادیه غوا هنکام عرض لشکرده قاعده

سویان اوزره ترتیب الای ایله طاله

رسوا اولدقلرین بیان ایدر — شفیعنامه [

پیانه] { [ف] شرط ، عهد ، معاهده ،

« عین ، آند ، صریحی اوده

ایدر . [پیانه شکن] = شرطی ، عهدینی

بوزان ؛ سوزنده ، طورمایان . [چنان

شکنی] = عهد و وفا ایتمه صرت .

[بد پیانه] = عین و عهد دوتمایان ؛

[جمله سی معصف و تیغ و نمک ایله منطقه

پیوند پیانه اولوب محول الاحوال

جانبی ترک استبدیلر — شفیعنامه] ،

[عهد و پیانه اولوب در دولتدار حربه

عرض ایله سون آتک مناسب کوردیکی

مقبول هابونمزد — سلطان مصطفی

خان صرحومک ادرنه دن اولاد فاتحان

قوماندانی حسن پاشا ایله کوندردیکی

خط هابون]

« پرساقیا جامی زندانه صون »

« کوزت عهد و پیانی پیانه سون »

(یحیی)

« پیانه » { [ف] بیرک قدح ، برداق ،

« چامچاق . [پیانه کش] =

قدح چکن یعنی عشرت ایدن . [پیانه

پیا] — شراب ایچن . (پیانه شکن)

قدح = نیران . [فارسیه اولچک ،

کیله معناسنی ده ائده ایدر :

[مَلَك پيكر] = ملك پورنى. [زَن پيكر]

= قادين چهره لى. [پرى پيكر] —

پرى صورتى ، فوق العاده كوزل

ديكدر. [مفت پيكر] = افلاك

سبعه دن كناه در ، كو كب سبعه يده

اطلاق اولونور .

«هم زبور اخلاقه خوش ذات .» «خو»

«هم بخت اندامه .» «پيكر عالم»

(شاملی)

«برنگه ايتسه ك كورينور حال دل»

«كوكلت آيه سبدر پيكره»

(معتم بهی)

«پيكر عرافانكه برهاندی: نورانی ایدی»

«خواجه ذی اقتدارك ملاكورانی ایدی»

(اسماعیل صفا)

پيكا [ف] تركيب ايله استعمال

پيكا (اولونور ، اوخچي . آديلا .

يحيى ، قولاجلايچي ، مكيل ايله

اولچن ، انجی کی ، نری اوده ایدر:

[برپای اظهارتبی — عطیات ترجمه —

سعيد بت] [ناديت] = بوش كرن .

سر سري . [باده بجا] = شراب ايچن .

سجی ايچي ديكدور .

«بود ، ده يوسف ايل . دران كارفر مادر»

«بود ، ده چشم يعقوب تما نور پيادر»

(صبری)

«اولنجه اول نفس زن بحر طبعه موج حيز شوق»

«قلم توحيد باری لجه سده اولدی ره پيا»

(ناني)

سلسله مواده و معاهده برله داخل

طوق استيان اولان طوائف حربی

ايله طرح مناقشه مكاشحه ايدوب تجديد

رسم جنگ و پيکار ايكدور . — شفيقنامه

«ضرب كوپال قدر روز قضا پيکاريدور»

«كار خشي زرايدن همواره وقت كارزار»

(نظم)

«ماه نوصانه ملكده كوريجوك پيکارگی»

«دتره دی بهرام الدن دوشدی زرین خنجری»

(نفي)

پيگه [ف] اعبي (پايگه —

يا خود — پيگه) دركه خانه

ودكانرك اوگنده كي سدير ، آياقلق

ديكدور . اصلا حازه قهوه خانه

وميخانه كي دكانرك کنار داخليرنه

اوطورمق ايچون بايلان يرلر ديكدور .

پيكان [ف] اوق دمرفي ، مزراق

پيكان (ايجوري . اوق اوچنده كي

سيوري تيورك تركه ده [باشاق]

تعبير اولونور مش . [باشاقل اوق] =

يلكلي اوقك ده ، بيوكي ، ده اوزوني

ديكدور :

«رستم طبع اكر دشمن ايله جنگ ايتسه»

«خامه می تير جگر دوز دو پيكان ايلر»

(جوری)

«وهم ايله سويلر دل مجروح پيكانك سوزن»

«احتياط ايله انجر هر كيمده اولسه ياره صو»

(فضولی)

پيكر [ا] هيئت ، صورت ،

چهره ، شكل ، يوز .

« اولدی اویاب معارف نایاب »

« دوشدی بیغوله نسیانه کتاب »

(نابی)

« بیغوله مشیه ده طفیل امیدمه »

« مهد وجوده کلمه دن اول هرم کلور »

(عزت علی پاشا)

« [ف] عهد ، شریط ، آند »

« پیغون { مضانه در . (پیان)

زیاده قولالیلیر .

« [ف] ایصال پیام ایچون »

« [ف] قوشی ، مکتوب و خبر »

« کتروب کوتورون . یکجیری زماننده »

« قوشی عسکره (پیک) دینیلردی که »

« آتیلرک یاننده سکرورلردی . سیآ - »

« رائت اطرافنده طولاشان اجرام »

« سماوییه ده (پیک) اطلاق اولونور . »

« مثلا (کره) ارضک پیک قردر (که »

« [پیک فلک] ده دیرلر :

« کیتدی حوادث آلتی ایچون کوی دلبره »

« پیک صباى همته الله یول ویره »

(خدما صفا - بحجت)

« ظل یزدان کیم سواررخنی اولدقجه یورر »

« پیک وش پشنده جمشید وقیا دواردوان »

(حق)

« آداب ایله ایتدی پیک واری »

« تبلیغ سلام کرد کاری »

(نابی)

« [ف] جنک ، غوغا ، »

« [ف] سواش : ا بکه بداته »

« بهانه ایچون کردن مصافحه و مصالحه لری »

استعمالده برابرسوق ایسه ده سلیقه مزه »

« ایکنجیمی ده خوش کلامیکندن او ، »

زیاده استعمال اولونور :

« دل که آیتنه سجانیدر »

« لوحه حلیه خاقانیدر »

« آنده ایتدیجه تجلی بو اثر »

« متبسم کورینور پیغمبر »

(معلم ناجی)

« تیفکه نوله عین ایلرسه روح صرافتی »

« برغز ایتدی که خوشودایله دیک پیغمبری »

(نفی)

« مکروکیدندن دل زارک خلاصه ای نظم »

« غلغل ایتدم شرح پاک حضرت پیغمبری »

(نظم)

« [ف] گوشه ، بوجاق ، »

« پیغوله { (پیغوله نشین) = »

« گوشه ده اطوران . [پیغوله نشینی] = »

« گوشه ده اطور یجیلنی . [پیغله] »

« عین معنایه لغتدر ، خصوصیه کوز »

« پیکاری دیمکدر : [شمامه طلاقات »

« دستخوش لسانی اولان سفیر خوش »

« تقریر کوردیکی واقعه یی تعبیره ناطقه - »

« سنده مکت اداره قالمیوب پیغوله »

« خوله وهدت وحدت نشین اولدی - »

« شفینامه [، خاندان عباسیدن (محمد) »

« سوریه ده واقع (حمیه) ده بولندینی »

« پیغوله خولدن جیقهرق - مشاهیر »

« اسلام [. (پیغوله خول) تعبیر »

« خایده سی آرتی استعماله سزا کورله . »

« بهجادر . »

[ناید] = کورنمز، بولور . یوق
اولان؛ یاخود موجود اولایان معناسی
اقدام ایدر:

«خداقادر دایرلرنگ خاوردن کورید»
(لا)

«شمع رویک آفتاب عالم آرادر سنک»
«نورحق خورشیدیدار گد پید درسنک»
(فضولی)

«کهی طویراغه ایلر حکمتک بیک . هلقا پنهان»
«کهی سنهک قیلر طویر اقدن بیک . هلقا پید»
(وله)

«تازه لر لاله کبی داغ درون فلکی»
«ایلدیکه فایه ممت نو پیدایی»
(نفی)

«زهی ذاتک نهایی اول نهاندن ماسو پید»
«بحار صنمکه امواج پید قمر ناید»
(فضولی)

«پیدا قیلر مائی جانمده بیک درود»
(اکرم)

«زهی خالق که کثر نطفه ناجیزدن ایش»
«قباب بارگاه چرخه صیف مز کیمه لر پید»
(نای)

«حیرتم چرخه سکون آور تعطیل اوله لی»
«وحشم باعث پیدایی سودای عدم»
(عاکف پاشا)

«هوای روح بخشا ایتمه سیدی جاوه رحمت»
«اولوردی خلق عالم یک نفسده جمله ناید»
(نای)

«هر زمان برواق عذرا اولور عالم بویا»
«توبنو افسانه لر پید اولور عالم بویا»
(صفوت)

[فا] خبر . باواسطه کان
پیام [کلام] . [پیام آور] =
مخبر، خبر کنیریچی . (پیامبر . پیغمبر) -
نخامده «پیغمبر» مقامده استعمال
اولور:

«خیلی دمه که پر ایشدی درسامعه می»
«فرط آوازه لطف ایله پیام دولت»
(میف قدم)

«جانب دلبردن اولماز هر زمان اخذ پیام»
«ایله مزیدی حقرت جبریلده هر آن نزول»
(شیخ وصفی)

[فا] «نهان» ک ضدی .
پیدا ظاهر، آشکار معناسده.

بعضاً حاصل حاضر، موجود وار
معناسنده دخی استعمال اولور . بو
لفظده معنای مصدری یوقدر . آنک
ایچون [ایتمک، اولق] ماده لر یله (پیدا
ایتمکدن، پیدا اولدقدن صوکره) دیه
قوللانیلیر . (پیداسندن صوکره)

دنیله من . بوسبيله (پیدا اولق) =
حاصل اوله، وجود بوله مقامنده،

[پیدا املق] = دخی حاضر ایتمک،
وجوده کتیرمک معناسنده استعمال
ایدیلیر . بعضاً [پیدایی] طرزنده

قوللانیلیر که معنای مصدری مطلوبدر .
عاکف پاشاک آتیده کی پیتنده مثالی
موجوددر . فضولینک زبرده کی پیتنده

واستاد اکرمک آتیده کی مصرعنده
کورلدیکی وجه ایله بولفظی (قیللق)
ماده سیله قوللانیلمه چایشمه لیدر .

استعمال ایدیز : [پیته دوستك] =
 ایزله مك ، تعقیب یغاب دیكدر . §
 تركه ده ساتون آندحق اشباتك
 ائماننه محسوباً مبايهه دن اول ویریلن
 بر مقدار آقچهیه (پی ، دینلیركه (بیع
 شرط) حكمنده در . مر بیده (هربان ،
 عربون ، عربون) - ییلیركه اشبو
 الفاطك ابتداندیك (عین) حرفی
 هزمه ابدك اتمك دخی جاتردر .

پیاپی | افا بربری آردنجه ،
 بربری آرقسندن ،
 پی در پی | بربريك آودی صره ،
 پی آلدز پی | ایزد ، بربريك
 متصلاً . متعقباً . سربحاً كبی معناری
 افده ایدر . بوندر نظمده . نزده
 استعمال اولور :
 «اشهب روز ايله نأادهم شب پی در پی»
 «حشره دك بربری آردنجه اوله جاوه می»
 (نفی)

«اولاری جوق مسئلهك صورت حلی»
 «مجهول ایدی معلوم اولیور فعدی پیاپی»
 (صفا)
 « صوك پیاپی ساغر شوق آوری »
 « شادمان ايله دن غم پروری »
 (شیخ وصفی)

« ییقلاز دل پی اندی چكرمن جام آزادك »
 « بوزمك باده نوشی مست اوور ماخراب اولماز »
 (بهایی)

«طبعه كیمسه بحث ایده من قهرمان كبی»
 «اندیشه عالنده جهان پهلوان اولور»
 (نفی)
 «هر سوزم بر پهلواندركم بولوب ، تأییدحق»
 «عزم قبلدقده طرتر تخفیر ايله بحر وبری»
 (فضولی)
 « پهلوان علم اولش قن استغنا ايله »
 « طوب جراحی دهراسده ورسدو مال كبی »
 (ساطع - مطی)

پینگیر { [ف] عربی ، اسكنی ،
 پامی معنانه اولان
 (پین) ايله اسم فاعل مرخم اولان
 (گیز) دن مر كبدركه انگلك ،
 قائلنق اولجوسی ديكدر . طوغرامه .
 جيلك غلط اوله رق (موكبر ، پنگیر)
 دینكاری آلدور . تحتك اسكنی آلق
 ایچون قوللا ییلیر . § آقایی ایجلمك
 ایچون استعمال اولنان چیقریقچی آلتنه ده
 اطلاق اولور .

{ [ف] اولاً (آفاق) معنانه
 پی (بانی) مخففیدر . § ثانیاً
 (این) معنانه دركه مر بیسی « اثر » در .
 § ثالثاً (آرد) ديكدركه مر بیده
 (عیب) دینیزر . فارسیده بونلردن باشقه
 [سیکیر] و [عزم و توجه] ، (دفعه) ،
 (طاقت) معناری افاده ایتدیكی كبی
 (برای) مقامنده ادات تمایل اوله رق ده

«اول قدر آسوده طالم سایه عدلنده کیم»
«خوابگاه ایلم غزاله پهلوی شیر نری»
(نغمی)

«ای سود قوز بی نه در بو نالش»
«کیم اولدی سبب بو انفعاله»
«مادر ویر. رک سکا نواله»
«پهلوسنی ایچیسوری بالش»
(معلم ناجی)

«وصف ایدنلر اولنک طلاروسن»
«دیدیلر اتلو ایدی پهلوسن»
(خاقانی)

«پهلوه» { [۱] براق منائی افاده ایدر
[۲] ایراند «اصفهان» ولایتیه ویاخود
«اصفهان»، «ری»، «همدان»،
«نهاوند»، «آذربایجان» شهرلری
حاوی خطیه اطلاق اولنورکه خطه
مذکورده اهلینک لسانه (پهلوی)
دینر. [۳] شیخ، مبارز، فرمان
دیمکرد. [۴] سرحد هنده یقین بر
مملکتک اسمیدر. (فهلر) = بو
لطفک معربیدر.

«پهلوان» { [۵] شیخ، قوی البینه،
بیسکیت، ایری آدم §

مصارع، کورشمی. [پهلوانی] =
کورشیلک: کندیلرینی پهلوان عر.
صه کاروزار و نریمان صاحب اقتدار
حد ایدیلر — شفیقنامه [

«پهره» { [۶] حفظ و توفیق؛ کوزمه
یکله مه: [پهره دار] —
یکله یچی، یکجی دیمکرد.

«پهنا» { [۷] (پهن) کبی ابعاد
ملکدن «عرض»، یعنی
«کنیش» دیمکرد.
«پهنای» «پهناری» =

«کیشلک»، «معاسنه در».
[پهن] ده بو معنایه لغتدرکه زیاده
اکلی دیمکرد. عربی (عربض) در:
[قبای پهنور فغلته سرکردان
تیه زینت اولش ساده دلان اقی
جاده مستقیم شریعت دلات —
شفیقنامه]

«بو حله» شیرانه که وار سنده عدویه
«تنک اولسه توله عرصه پهنار طالم»
(نشاطی)
«باشلاسه جلوه مانه کیت خامه»
«مرکز نقطه اولور آکا فضای پهنا»
(نغمی)

«برسعادت بر شرف کسب ابدی کیم پهنای ارض»
«دیده حسرتله بالادن باقار چرخ برین»
(جلوسیه — لا)

«پهنانه» { [۸] بر نوع مایمون §
«پهنانه» { بیاض پیده دیمکرد.

«پهلوه» { [۹] بدن انسانک ایکی طرفندن
هر بری. یان. عربیده
[جنب] دیرلر. ترکیده [پهله] دیه
تحریف ایدیلر:

«دوشدم بلای عشقه خردمند عصر ایکن»
«ایل شمدی بدن آلدینی پندی بکاویر»
(فضولی)

«طوت یونصح و پندی بدن یادگار اولسون»
(ترجیع مشهور)

«دیرلرک اولر ساکده جان پیغمده برخوردار»
«بو قوی جان یه کوش ایت ساکده بدم بودر هر دو»
(سویلی)

پندوز { «اذا جوالدیز دینیلن
بیوک قالین ایکنکه عبا»

کبه، چول دیکمک یچون قوللانیر»
پنس { «اکنکیر حه دن [اکنکیر

پنس] کوکتدن تقریباً بکری
پاره قیمتده برنوع آتجه درکه اون ایکی

«پنس» بر (شاین) اعتبار اولور»
پنیز { «اذا تریکسه ده تقدیم یا ایلد
پنیز» «پنیز» دیه مشهوردر»

بونی بوس بتون غلط اوله رق (پنیز)
یازمقده هیچ معنی یوقدور» پنیزک

انواعی بک چوقدور: «نزه پنیز» چیر
پنیزی، طواریم پنیزی - دیل پنیزی

والخ» «پنیزک [- عربیده «ملوکیه»
دینیلن اوتدرکه ایه کومه جیه بگدر»

(نان و پنیز کتف یسیردر»
ره { «[مقام تزیین و استزاده

یه { ایراد اولنان بر ادا
استحسان و استغرابدر: «په په نه

کوزل» = نه قدر چرکین، بک چرکین
معناسنی تضییع ایدرکه مقصود تزییندور»

کزییوردک اشته اشته
دیدکی کیم که کوردی په
(واصف)

قویوب بیوک ذوات حضورنده و آفاده
اصره منتظر بولمقی دیکدور» [بنجه کربه]

— صاقم سکود، [بنجه مریم]
مریم الی. بخور مریم دینیلن نبات:

«شیرلر بنجه قهرمده اولورکن لرزا»
«بی بکوزلری آمویه بون ایتدی فلاک»

(یاووز سلطان سلیم)
«طوته کیم الم ایریشمن ایش دامننه»

«بنجه آکه کیرمزی کربان مغان»
(نقی)

«عنان اینجده بنجه مهره ممانم»
«اولدم غریق بحر فنا صرد کامل»

(غالب دده)
«بریمی بنجه فرمان بریمی صبح صحیح»

«بریمی صفحه تلخیص بری بک قلم»
(نابی)

«کوی وصاله پای عزیت ایریشمدی»
«دامان بیر» بنجه همت ایریشمدی»

(نائلی)
ر { «اذا وعظ نصحت، اوکود»
پند { «ایتنک، ویرک، آلفی»

ماده لرله استعمال اولور» «پندنامه» =
نصایحی حاوی مکتوب، رساله، آئیده کی

مصرعه کورلدیکی وجه ایل [طوتمق]
ماده سیله ده استعمالی شایدر:

«ویردجه پند پرچنه بند اولوردی دل»
«چکسون بلای قیدی شمدی جزاسیدر»

(نورس)
«اولور اولمز ایشه قاریشمه دیو»

«نصح و پند ایله ممشدی اسلاف»
(مفتی عارف حکمت)

رقص، برجلردن دشمنه آتیلان یو وارلق
 طاش، صارمه شیق اوقی کبی معانی افاده
 ایدرسده لساغزده اشو معنار معتبر
 دکلدرد. [بنجه آل عبا] = فخر عالم
 سیدنا و نبینا حضرت محمد صلی الله تعالی
 علیه وسلم، شیرخدا علی المرتضی رضی الله
 تعالی عنه، سیده النسا حضرت فاطمه
 الزهرا رضی الله تعالی عنهما، سلطان
 الشهدا امام حسن و امام الشهدا جناب
 حسین رضی الله تعالی علیهم اجمعین عبادتدرد.
 § صح و امضا کبی فرمانلره چکیلان اشارات
 مخصوصه ده دخی (بنجه) اطلاق اولنور.
 وقتیه مغول و تاتار حکمدارلرینک
 اللرنی قیرمز یویاه باتیروب فرمانلری
 بنجه له مه سی عادات معتبره دن ایدی.
 حتی (جکیز) دینلن دشمن انسانیتک،
 طاعون مجسمک الی قانه بولایوب
 فرمانلری اویله بنجه له دیکنی تاریخ
 روایت ایدیور. مؤخرأ شکل طغرا
 بونجه له مک طادت قدیمه سنه اتباعأ
 احداث بیورلشدر. [بنجه له مک] =
 [۱] اورمق، قاورامق [۲] صح و امضا
 ایتمک، اشارت قومق. [بنجه لشمک] =
 مبارزه ایتمک، اوغرا شوب آیدر اولمق،
 [بنجه لو] = قوتلی، صارقندیق ایدن.
 [چاتر بنجه] = متعرض، الدن برشی
 قاجیرمایان. [بنجه زن] = ال اوریجی،
 خصوصت کوستریجی. [ال بنجه دیوان
 طورمق] = داغ الی صول ال اوسته

آجیق بیوک قاپو، شهر قاپوسی دیمک
 اولدیندن (بنجه) (مقامده استعمال
 اوله مه جنی آشکاردر. فارسیده
 [روزن، روزنه] ده دیرلر. حاجت
 بنجره سی) = ایوب الانصاری علیه
 رحمة الباری حضرتلرینک تربیه شرعه سی
 پیشکاهنده کی حولیه ناظر بیوک بنجره مه
 دینلرکه اکثریا زوار اویبنجره اوکنده
 دعا ایتمک لردن بویله تسمیه اولمشدر.
 پنجش | { [ف] اوزغک، اوزنش
 ایجنشک، اینجنش.
 مانوسی دکلدرد.

پنجگاه | { [ف] بشدن عبارت:
 نماز پنجگاه = [بش
 وقت نماز دیمکدر.

پنج | { [ف] بشنجی: [فصل بنجم] =
 بشنجی فصل.
 «فخر ایتمه بکا سپهر بنجم»
 «کل بن ویریم سکا بیک انجم»
 (حیرت)

بنجه | { [و] غلط. طوغریسی
 (بنجه) در. انسانک
 بارمقلری اراده اولفق صورتیه الی،
 حیواناتک پلومقلی ال حکمنده اولان
 اوک آیاقلرینک هیئت مجموعه سی وخصو.
 صیله حیوانات مفترسه نک اوک آیاقلرنده کی
 اوزون، سیوری طیرناقلرک — یازمق
 منزله سنده اولسنه مبنی — هیئت عمومیه سی
 دیمکدر: (ارسلان بنجه سی، کدی
 بنجه سی، آو بنجه سی، قورت بنجه سی).
 § فرسیده ال ال طوتیلارق اوینایلان

پریشانی [۱] طعنی . بوزو .
پریشانی طعنی . نظام سازی ،

معنویت . (پریشانی) - عطف
وحش . (املا قوالنامه ای : [یابی
شاهسه دوشادک احمدی کایا فرموش
آیه . لکن آیه دکندر . پریشانی
غیرت ایشان . دی ارفی . بر دزد
بر حق اقدار که ششی فرقتی تاجر
اومده . - توفد مکونی - کافی] ،
[آیه تراه بریه هر ر و و حاشی
تربیه دعه . - بی بی دیر -
شاهسه]

پریشانی [۱] طعنی . بوزو .
پریشانی طعنی . بوزو .

پریشانی [۱] طعنی . بوزو .
پریشانی طعنی . بوزو .

پریشانی [۱] طعنی . بوزو .
پریشانی طعنی . بوزو .

پریشانی [۱] طعنی . بوزو .
پریشانی طعنی . بوزو .

پریشانی [۱] طعنی . بوزو .
پریشانی طعنی . بوزو .

پریشانی [۱] طعنی . بوزو .
پریشانی طعنی . بوزو .

پریشانی [۱] طعنی . بوزو .
پریشانی طعنی . بوزو .

« آشفتم زب پریشانی خودر »
(قصوی)

« عقل ، مدرستی عشته مست شوق اولور »
« من طعنه زبانی عقلی پریشان ابلهده »
(روحی بغدادی)

« رشت چن اولورده و کرم کندی تعبیرداک »
« وصی و کسوریل خواب پریشانی کی »
(مدیم)

§ معنویت و مکندر ، انتظام و بوزو
ردق . یقینی دوگون معنویت ده افده
ایدر : (حال پریشان) . [پریشانی حال
پریشانی زکرا] - حالی بوزوق و عطف
ولان دیتکدر :

« جدا دوشده سود کرم بر آده »
« پریشانی نذر آت عقی دماده »
(شرقی قوم سروری)

« معنویت و بوزو : پریشان ابلهده »
« معنویت و بوزو : پریشان ابلهده »
(نهی)

« کندی اولورده کندی پریشانی خطر »
« پریشانی . برک . قهر و عذاب روزگار »
(نهی)

« حای سدر پریشانی پریشان اولیان »
(دی الدیس ادلی)
« سیه بخت پریشانی روزگار خانه مرد و شر »
(لا)

« نرم احوال پریشانی صرحت ات »
(نای)
« پریشانی اولورده حنی پریشانی اینده کندی »
(قصوی)

پناه [ف] حفظ و حایه، صیغه .
 پناه [صیغتی معنایسته اولان
 [پناهیدن | مصدرندن مشتقده .
 ادبیات عثمانیه ده [پناگاه] یعنی
 ملأء مقامنده دخی قولالئلشدو .
 § حافظ . حای معاستنده ؛ وصف
 ترکیبی طرزنده استعمال اولونور .
 مثلا (رسانید . حایه . عدا پناه)
 کبی . [پناهده] = معنی ، صیغتی .
 [پناهده] = اجا ایتش . صیغش
 دیمکدر :
 « پناه ملتندره قهرمان دین و دولندر »
 « مدار ملکشدنر کامکار کشور آرادره »
 (نفی)
 « مدار مصطفی ملک مشرق و مغرب »
 « پناه سلطنت شریدر هفت اقلیم »
 (وله)
 « برکورتی قویدی دشمن حصنی ایتشکن پناه »
 (سرودی)
 « اولسه نه عجب معتزلی روی سیاه »
 « کیم ایلمه یوب خانق هر لحظه پناه »
 (وحید)
 « غریب بیگم یوقدور ایدیم آهدهن غیری »
 « پناهم دستگیرم قالدی آلهدهن غیری »
 (راضی پاشا)
 پناہ [روجه دن] جمع ، بیوک
 پناہ [بوردی محلی ، باراردیمکدر .
 اصلی روجه [پانی پرپس] Panegyris
 درکه معنای (جمع ایدوم) دیمکدر .
 « پناہیر » لفظنده ده باقکنز .

پناه [ف] باموق . اصل جمع .
 پناه [جمع سی (ماموع) در .
 عربیده (قطن) دیرلر . فقط داده ایسی
 ایله آجیشی تفریق ایدوب ایلمک حالنده
 (جیوز قطن) و آجاده قطن صوکره
 (قطن جیوز) و ایرلش آتیش باموغمده
 (مخلوخ) تعیر ایدرلر . [پناهزار] =
 آلتی باموقله بوروجک ، اوستی شون
 بوروجک طوقوعش کوملکک انجیز ،
 آلتی اوستی بشون باموقله طوقوعش
 اواورسه (پناه چول) تعیر ایدیلیر .
 [پناه درگوش] = قولانغی طوقله ،
 سوز دیکله من ، جاهل ، غول آدم .
 [پناه رن] = حلاج . § ترکیبده
 کل رسکسک آجینی ، رنک موم ؛
 [کل پناه سی] = صولوق آغیل برنک .
 [توز پناه سی] = آجیق قیرمینسک
 دهها آجیلی . [پناه باقکنز] =
 قیرمنی ، کل و نکل ، طارش آل
 دیمکدر : [برماهر رسام طائفی صاری
 اوزدینه موج موج پارلاق پناه چهره لی
 برکوزلک پنافلری تصویر ایتک ایسته .
 سده — کابیولی — کال]
 « زاله لرور اشک چشم خوفشانی بلبک »
 « برک کلدور پناه داغ نهانی بلبک »
 (خیالی)
 « کینک باشی پناه دکانی »
 « دلی ابلیس تکیه کاهیدر »
 (نفی)

پَلَواس { [ف] قنق . نبض .
تدل کی اوتار اوتار .
بیانہ دیکھو . (پلوس) — خیالکار .
مرورو . رند خندہ رز . معنی در .
پَلَه { [ف] ترازو کعسی . تشدید
ایله (پَلَه) اولورسه هم بو
معنای وهم پایہ . درجہ . نردن آبی
معناسی آفده ایدر .

پَلَمَه { [ف] فیل دیکدر . کرک
پَلَمَه (فیل ایلد یقعه .
کرک حریمه لرده قولامعه مخصوص
اوسون مردرو قیلہ طاق وورور .
پَلَمِد { [و] نحس . صبر .
پس معنی در . آرامی

و توحس ایتک معنی (پَلَمِد) یحود
محفی اولان (پَلَمِد) معنی دردن قل
ماضی اعتبار اولدی حله دمی یته
مقام تحقیر و تذلیلده قولاییر : [یزید
پید] کی .

« التفات ایله اویاب شفته کرمی »
« سمدادن ساییلوردی قوجا نره دیاید »
(کاظم پاشا)

پَلین { [یونانی Pelion]
برنوع فدان . برادرکه
یا پراعدن یا بلان اکیر اذویده
قوللانییر . (پلین راقیسی) — « بستان »
دیلان مسکر . ایچی .

پَنَاگَا { [ف] ملحاء . صیفه حق
عمل . بر دیکدر .
اصلی (پَنَاگَا) [در .

« پلاسیار » رندی بدوش و کاسه کف
« زکات می ویر بلور بر دیار دیک کیده رز »
(نالی قدیم)

پَلَانَقَه { [ایتالیانجه دن] بیوک
مقره . ایکی طرف ایکیش
دیلر مقارده دن ترتیب اولونمش سوک
ماسقه طاقی . بوک (ماندور) ده
دیرل .

پَلَانکَه { [ایتالیانجه دن] بر
نوع — [گلوله]
گلوله [— کله ، پشرو .

پَلَاوَدَه { [ایتالیانجه دن] سفین
حربیه ده عسکرک یاندی
قات . طوب انباری .

پَلَه { [ف] مکت چوخلریستک
تعمیر نخه سی § عذر و بهانه
§ کتب و افترا کی معناری وده ایدر .

پَلَنک { [و] قبالان . توپاری
سنگلی غایتله بیرینی بر
حیوان . [پَلَنگانه] = قبالانجه سته ،

قبالانه یا تیش جق صورتده دیکدر .
[پَلَنگین . پَلَنگینه] = قبالانه مطلق ،
مشابه ، لایق معناسنه در . (صولت
پلسانه) .

« سینمک داغنی تشبیه ایده مملاله لره »
« ایلدی زخم خدننک بی هر نک پلنک »
(کاظم پاشا)

« عدلی برکشور پرشوره نکجه بان اولسه »
« ایدر آمو ی بره زانوی پلنکی بالین »
(قهر)

اقامت ایدره بورادیه کی بطریق استانبول
باش پستقوپوسی دیمک اولوب ممالک
عثمانیه ده کی کلیسارک آسر رسمی
روحانیسیدر . [قاتولیک بطریق]
== مذهبه روما کلیساسته تابع اولان
ارمنی جماعتک رئیس روحانیسی دیمکدر .
بونلردن باشقه دولجه قبول ایدلش
ده رقاچ عتریقاک موجوددر . مثلا
[اناکک] بطریق ، قدس بطریق
اسکندریه بطریق [کی] .

پَقَسَان { [اسم] شیشخانهلی
طوبلردن اول اخیساد
ایدلش اولان بیوک زبرکلی طوبلدرکه
موجودیت اسمیه معروفدر .

پَکَسِمَاد { [ف] بونلرک اصللری
(ب) قتمسه در .
پَکَمَز { (۱۶۳) و (۱۶۴) نجی
صحیفه یه مراجعت ایدگیز .

پَلاشِنَا { [روجه] کفال دینس
بالیفک بیسوک نوعی .
سیوری بورونلی ایری کفالدرکه
طولزایوب (لیتورینوز) یابارلر .

پَلاَس { [ف] چوله ، عابوبونلرک
اسکیلری دیمکدر .
فرسیده (جهجم) دینلن یوگزن
معمول دوشه مه و برده لرده اطلاق
اولونور . [پَلاسیاره] — اسکی پومکی ،
یرتیبی پرتی ، پک باباغی لباس .
[پَلاشوش] = چوله بورون ، عبا
کی ین قفیر ، عاجز آدم دیمکدر :

arkho — آرخو — یاخود — arkhis
آرخوس [ده (حکم ایدهرم) دیمکدر .
لاتینجه [پاتَر Pater] بابا دیمک اولوب
[پاتریکیئوس Patricius] ده معروف
النسل ، اصل ، کیشی زاده کی برمعانی
افاده ایدرکه روما دولت قدیمه سنک
هیئت اعیانی بونلردن مرکب ایدی .
لاتین لسانده کی (ث) و (چ) حرفلری
یونانیده (ک) حرفنه تبدیل وتحریر
ایدلیکندن بولفظ لسان یونانی به عین
معناده اوله رق [پاتریکیئوس] طرزنده
انتقال ایش و (پتریارخ) ترکی ده
بوندن تولد ایلشم اولدیجی تحقیقات
واقعه دن مستبان اولشدور . عربلر
بولفظ یونانی بی (بطریق) دیه تعریب
ایدوب (بطارقه) طرزنده جعلشدور .
مشلردر . ایوم بولفظک معنای معتبری
« امر ایدیجی ، امر ایدن بابا » درکه
اصطلاحده خرسیتیانلرجه آسر روحانی به ،
رئیس روحانی به عنوان رسمی اولشدور .
[بطریقنامه] — بطریقاک کرسی روحا
نیمک مقام وسمعی ، دائرة مخصوصه سی .
[روم بطریق] = اورتودوکس مذهبه
سالت و تابع اولان کافه خرسیتیانلرک
اک بیوک رئیس روحانیلری اولوب
استانبولده فلزده کی دائرة روحانیه سنده
اقامت ایدر . [ارمنی بطریق] = ارمنی
مذهبنک اک بیوک رئیس روحانیسی
قفقاسیاده (آجیازین) دینلن محله

فناقدن، قتالنی موجب اولان اغوالدن
ندامت واسف حاصل ایدن . [پشیمانی]
== پشیمانی، ندامت چکش . [روژ]
پشیمانی [= یوم قیامت] محشر کوفی .
(اولقی ، ایتک) ماده لایله استعمال
اولونور: [صوگ پشیمانی پاره اغمز —
مثل]

« وار بر زمان که ناره پشیمان ایدر — یی »
« بن شمعی سوله عم ار زمان — و لرم سکا »
(اسعد باش)
« زمان عیش وشادیدر دم اقبال دوراندور »
« نلک هب ایتدیکی اوضاعه شمعی پک پشیماندر »
(ریاضی)

« عیدر ماته مغبون اولقی »
« صوگ پشیمانغه مقرون اولقی »
(وهی)
« خبرا کر شر نه مدار اوزره اولورسه داتر »
« قوری عکسینه دوتر رای پشیمان فک »
(نفی)

پشیمانی { [ف] « کیمباد » نام حکمدار
ازانی نلک اوجعی اوغلیدر .
چ اولدن ، او گجه دن ، اولدن ایلرودن
مناسنده و [ویرمسی] مقابلنده
قولانیلان (پشین) لفظی غلطدر .
طوغریسی [پشین] در . اورایه
مراجعت ایدکیز .

پشیمانی { [ویرمسی] اصل [باتری
Patriarkhis] در .
یونانیجه (پاتیر) دن مشتق اولان [باتری
Patria] قوم ، قبیله معناسنده در .

قدیم تاریخجه پک مشهوردر . « شهنامه »
ده بووقه تاریخجه مذکوردر :
« برکاندار کباده قیوسنده رستم »
« ایکی ترکش کنی قواس کی کیووشن »
(قصیده — عزت ملا)
پشیمانی { [ف] سیوری سینک دیمکدر .
نوده ، نظمده تشدید ایله

مقبولدر . [پشه خانه ، پشه خانه] جینلک
که سیوری سینک کی موزیاتدن محفوظ
اولقی ایچون ایجه قاشدن پایلوب
یاقظنک اوسته آمیلان شی دیمکدر .
[پشه گیر] = سینک طوطان . ایشیز
کوجیز آدم :

« التفاتی پشه فاجیزه ویرسه تقویت »
« روزگار حکمن ایلردی سلیمان وش روان »
(کاظم پاشا)

پشیمانی { [ف] پول ، متفرق ؛ بالبق
پولی § ابرازوانی § چادرانکارینک
پشیمانی { پروازی منسالی اهاده
ایدر . ترکیبده معنای اولاده برار یونک
اسمیدر که تحریف ایله (پنچیز) دیه
مشهوردر . قاطر بوتنجی دینلن اوافق
دکر بوجکاربیک قابوقلریله اوینیلیر :
[کناره نیله دهاننده آلوده کف
اولان پشیمانی کشف کفاری اول
خرکله خوش عاتک پیرایه بناکوش
استحسانلری اولمه — شیقنامه]

پشیمانی { [ف] نادم ، ندامت چکمه ،
ندامت ایدن . یابدینی

اولونور. [پَشَنَك] = اوفق باباغی
 § کتان حلواسی دیمکدره. [پَشَم دَوَات]
 = لایقه :

« یونجه دم پوشیده اولدکن بن کی بر آتسه »
 « ای عبا پشم عندر سین که سوزاز اوله دک »

(معلم ناجی)

پَشَمَن	[ذ] یوگدن . باباغیدن
پَشَمَنَه	پشمن . بتون یوگ . یوگدن
	ممول : [کلام] پشمن .
	سرپوش پشمن [

« قرب وصال حشرت ایسه قصدک ای مسیح »
 « پشمنه دلکده غم سوزن اوله سون »
 (لا)

« پرنیان طالع باقاز فلندر مشربان »
 « زیب دوش عزت ایلر خرقه پشمنه بی »

پَشَن . { ذ } ایکی معنای افاده ایدر .
 پَشَن ابرنجیسی تورانیلردن برمبرز
 نامدارک امخیدر. § ایکنجیسی « موس »
 دینیلن شهرت جوارنده برعلک نامیدر
 که ناظم شهنامه حکیم مشهور « فردوسی »
 نك سلطان محمود غزنوی به اتسابنه
 وسیله جلیله اولان شو مصراع :

« مانند سنان کیو درجنک پشن »
 محتوی اولدینی وقعه مهمه تاریخیه
 اوراده جریان ایتشد . (رستم) ک
 دامادی اولان (کیو کودوز) ایل (افرا .
 سیاب [ک سرداری » پیران و یسه »
 آردسته اشبو (پشن) دینیلن محله
 برجنگ عظیم وقوعبولشد که ایران

آرقه سورمه . آرقه سورجی کی بر معنا
 افاده ایدر : [ایک پشمال ، حمام
 پشمال] بعض لغت کتا بلرنده کومترلدیکی
 وجه ایله بولفظک اصلی (پشمال)
 دکدر :

« جیحونه دوندی دیده لرم خون آل ایله »
 « مردم شنار اولدی سیه پشمال ایله »
 (سید وهی)

پَشَنَك [ذ] کری قالمش ، کری
 قَلان § مخدات . ترکه .
 پَشَنَك (پَشَنَك) = دیوار .

قولاندقاری تیمور کوسکو مناسبی
 افاده ایدر § « ابراسیاب » ک پدینک
 اسمیدر . (پشانک) ک ده بو معنالی
 محتوی اولدینی « برهان قاطع » روایت
 ایدیور :

« مجلس صحیفه داخل اولان یارانک »
 « جان ویروخاک کذرگاهنه بیو پور و پشانک »
 (کاعلم پاشا)

« قتی جایده در اوصاف فریدوز و پشانک »
 « قتی پژمرده در احوال قباد و بهرام »
 (نابی)

« مرحبا ای یادگار مجلس دورن حم »
 « آب روی دولت حمیدو آیین پشانک »
 (نفی)

پَشَم { ذ] یوگ . قویون باباغی .
 عربیده « صوف » دینیر .
 هر حیوانک توینه « پشم » دینلر .
 یالکز قویون و یکی باباغنه اطلاق

« ای سرمدر نشینان پسندیده شیم »
(نابی)

« مهر که پرداز پسندیده رأی »

« حیدر یوسف شیم روزگار »
(نفی)

پسین : { [و] اخیر . صکره کی ،
« ک صوگ : » پیش و پسین »

یا و اش ، آشیای معناسنی ده افاده

ایدر : [آواز پسین ، صدای پسین »

« بویدوایی فروداش سنج توحید ایت »

« پسین نفس کاو له نای کلو گرفت سرود »
(ثابت)

« مژده باد آادی عربی سیفله جنک آوران »

« عزم جنک ایتدیکه حالآجیدی پیشینی پسین »
(سروری)

پشمو : { [ذ] اوقق کوب ، قواوز ،
« اینی بوش یووارلاق شی .

پشک : { [ف] خپم ، ژاله ، جی
« معناسنه در . (پشک) ده

بومعایه اعتدر . برنجی لفظه (ش)

حرفنک سکونیله فارسیده براری ،

براک ، باصش ، محبت کبی معناری

افاده ایدر .

پشمال : { [ذ] حامده ستر عورت ایچون
« بله ناغلانیلان بزدن باعه

باغ . محرفدر . طوغریسی [پشمال] در .

(پشت) = ارقه دیمک اولدینی کبی

(مال) دخی اووالامق ، سورمک ،

اوووشدیرمق کبی معناری افاده ایدن

[مالیدن] نطقندن حاصل مصدر ،

یا خود اسم فاعل مرخدر . عندالترکیب

کدی بکنجی . متکرر ، عظمتلی
دیگدر :

« کل اوقدر اوله تفاضل پسند »

« صورمه که دائم نییون آه ایلم »

(معلّم ناجی)

« صد آفرین طبیعت دلبر پسندمه »

(مفتی شریف)

« دون سایه صادی باشه برسرو سربلند »

« کیم قدی دلربا ابدی رفتاری دایسند »

(فضولی)

« اودمکه اوله تنگت پذیر اضجلال »

« بوخود نما نشئت فنا پسند وجود »

(ثابت)

« شوایکی تارنخم اولدی دایسند و دلپذیر »

« ایلدی حله مریشک حصنی آادی وزیر »
(سروری)

« تحسین و پسند ایدوب بورایی »

« یردن کوکه ایلدی دهایی »

(نابی)

« جامه زرین ایله اول خود پسند »

« دیگله ننگ کبی درای دردمند »

(طاشلیجه لی یحیی)

پسندیده : { [ذ] بکنش ، بپلمش ،
« تقدیر و قبول ایدلش ،

مستحسن . مرغوب دیگدر .

[ناپسندیده] = مقبول اولمایان ،

بکنله ، مش . [پسندده] بونک کبی

مانوس و مستعمل دگدر :

« آسمان پایه جهان داور والا مسند »

« پادشه کوکه دستور پسندیده خصال »

(نفی)

زبان و عرفان و ایگان و احسان قیلشدرکه
اوروشدن ایرلمه خلقی مساع کوسترمن
— مکتوب — کافی]
« که بلندی پست ایدرکاهی ایدر پستی بلند »
« مقتضای کردش دولاب عالم بویا در »
(نابی)
« فکر پستی خاطر مدن یکمه سون — وزان اولور »
« همت آتش سینه همت پناهم آتشین »
(معلم ناجی)
« لطفک او اوره کر مضن پست یایه سی »
« نظم بلند محشمه کمرشان ویرر »
(نفی)
« اختلاط اتمه فرومایه ایله »
« مبتدل زمره سی پس یایه ایله »
(وهی)
« خداوند ابن اول استاد مضمون برور نظوم »
« که پست ایتدی کلام قیمت لؤژ لالایی »
(نفی)

پَسْتِل [لاتیجه دن] اصلی
پَسْتِل (Pastilla) پاستیلا در.
میوه ازمه سندن یابش قورو، طاتلی
یوقه دیمکدر. فرانسجه (Pastille)
= قوقولی اوافق شکر دانه سی و تعطیر
هوا ایچون یاقیلان بهارندن معمول
[تسوخ] توتسو معناسنی افاده ایدر.
ترکیجه لاتیجه دن عین معناده انتفال
ایتش برلفتدر: [پستیل خوشبایی،
قابضی پستلی، اریک پستلی] . [یستانی
چیقارمق] = ضرب شدید ایله دویمک
دیمکدر .

پَسْتَمَانْدَه { [ذ] کری قالمش، کری
قالن، § بقیه . آرتیق .

« یوقسه بر آلائی اواذل ناس »
« پسمانده خور نوال و سواس »
« پیمانه کش ادا او اوری »
« وحی دله آشنا او اوری »
(غالب)
« اما که بر ازده یاره سنجان »
« پسمانده قوم جان بن جان »
(وله)

پَسَنْد { [ذ] بکنفه، سجه؛ تقدیر،
استحسان : [ترکاز اولری
بکربکیلری حیدر پاشا ایله طوروب
آلایلرین دیزوب لایق پسند و تحسین
وسزوار التفات و آفرین آلایلر
کو مستردلر — پجوی جلد اول —
صفحه ۳۱۰]

« باش ا کدی آب تیغنه کفار انکروس »
« شمشیری کوه ری پیسند ایلدی فرنک »
(صریحه — باقی)
« پسند ایتدی طبعن فرنک و عجم »
(عزت ملا)

§ بکنشی، سجه، تقدیر ایدیچی
معناسنی ده افاده ایدر که بومعهاده اکثریا
وصف ترکیبی طرزنده استعمال ایدیله.
[دپسند] = طبعه خوش کان،
کوکک آرزوسنه او پیسون اولان،
کوکک بکنشدیکی [خود پسند] =

« پناه ایله زردر دلیری »
 « برافزیدی پیش و پس شوهری »
 « وله »

« کبریا چون صفت خالقدر »
 « بوصفت پس بزه نه لایقدر »
 (یحیی)

پَسَا دَسْت { [ف] ویره یی به
 بازارلق، آتش و یرش
 دیمکدر .

پَسَاوَنَد { [ف] قافیه ، ودیف
 معاسه در . منظوموت
 صوکلزنده کی کلمات متواضعه دیمکدر .

پَسَنَت { [ف] آلیاق ، آشاهی .
 (پَسَنَد ، نالا) مقابل . بعضاً

[پَسَن] طرزنده تخفیف ایدیلیر . مثلاً
 [پَسَنَیَه] کی که پایه سی ، مرتبه سی ،
 صنی آشاهی و بایاغی دیمکدر . دیک
 و یوکسک سه (تیر صدا) دیلدیکی
 کی یاواش ، آلیاق سه دخی
 (پست - یا خود ترخیم ایله - پس صدا)
 اطلاق اولونور . [پست طینت ، پست
 فطرت] = یارادیلشی آلیاق ، عادی ،
 همتر آدم . [پستی] = آلیاقلق ،

[پست بخت] = طالی آشاهی ، قسمتی
 کوتو دیمکدر : [سسک کانی دیدیک
 حریف ، کندینی بیلزلرک نصایحه
 محتاج اوله جق قدر پست بخت یارادلا .
 مشدر . خصوصاً جناب حق کازی به کندینی
 بیلزلره کندینی بیلدره جک مرتبه ده

پَرَوَن { [ف] ملوث : مردار ،
 قبیح ، چرکین ، پس
 معناسنه در :

« آب حیوان اوله ده پ موندینی عطشانلره »
 « دست پز ویندن انجه ناکسک برقطره مو »

[[ف] آرد ، آرقه دیمکدر :
 پَسَن { مثلاً [پَسَن و پس] = اوک
 و آرد ، [پَسَن و پس] = آرد و اوک ،

[پَسَن دیوار] = دیوارک آرقه سی
 دیمکدر . [پَسَن رَو] آرقه دن کلن
 معناسنده خدمه به ، اوشاغه اطلاق
 اولونور . [پَسَن پَرده] = پرده

آرقه سی ، کنایه کیزی ایش کورمک
 معناسنده استعمال اولونور . § وقتله
 فرسیده اولدینی و آتیده کی مثله
 کورلدیکی وجه ایله بولفظ لسانزده
 (ابدی ، بده . اویله ایه) مقامنده
 استعمال اولدینی حالده الیوم کلیاً
 ترک ایدلشد : [پس چهارشنبه کونی
 علی السحر تریب دیوان ایدوب سراملرینی
 استطق و جمله سی کلمات سافه لری
 اغاده ورجای عنو و امانده اتفاق
 ایتدکارنده - چلی زاده تادیخی -
 محیفه ۲۸۲]

« جمله تدبیر پس پرده ده استاد کدر »
 « اختیاری می صانورسین حرکاتی صورت »
 (نایی)

« شایردم خلاصه پس ویشمی »
 « برافدم خدایه بتون ایشمی »
 (عزت ملا)

پژواک { [ف] عکس نداء طاع
 سسندیکه حاصل اولان دیگر سس که
 ترکیه ده «یانی» تعبیر اولونور. عربی
 (صدأ) در .

پژول { [ف] طوبوق کیکی که
 ترکیه ده «آشوق» تعبیر
 اولونور. عربی سی (کعب) در .
 جمی (کعب) کاور .

پژواپده { [ه] اسواس ، بوزولش ،
 قاریشس ، طاعش ،
 دونه دونه قبوریش معنای بی افاده
 ایدر . [پژولیدن] مصدر زدن اسم
 منفعلدر . [پژوان اده] ماضی کوردن
 اسم مصدردر که صولش ، بوزولش ،
 قاریشش معنای بی افاده ایدر .

پژوه { [ه] صورشدیرمه ، آوا-
 شدیرمه ، تجسس ،
 معنای افاده ایدر . تجسس ، تجسس ،
 تحری معنای اولان «پژوهیدن»
 مصدر زدن . «قاریشده» جاسوس
 معنای سسندیکه استعمال اولونور .
 [پژوهنده] — «تجسس» کبری شیری
 آریخی . [پژوهیده] — عو ، ووده
 «تجسس» کامل و عاقل دیمکدر : [وسائر
 راب بدسین] که سسندیکه معروف
 بر کرده انبوه شفق پژوهدر —
 شغیتنامه]

— اوستی «یانی» اسکی ، پس . سغیل
 دیمکدر : [شکوفه دن] اینجده آبارجه
 قاش برده که بالطبع صولش خراب
 اولمیشدر — چیمکاری صاع طبیعت
 افلام سرکون اوچنده پنداء اوراق
 زمره دین آرمسندده حیده نما ایتدیکی
 شعرلر دیه تلی ایدن — مزایا
 شایان تغایس نظرینده نه درجه حزن
 آبر ایشه شو (پژمرده) بی تشکیل
 ایدن شعرلر ده قائل عاجزی نظرینده
 اودرجا رقت انکیزدر که مقید بواندقلری
 مجموعه اینجده سسلرجه معجزور التفات
 قاهررق حیادت افطیه لریله برابر بلکه
 طراوت منوبه لری ده غائب ایتمیشدر
 — اکرم]

«اسمه دی بادهم طوغمه دی خورشید کرم»
 «قالدی پژمرده و امیرده کستان اول»

(نفی)

« پژمرده — غوغه طبیعت — »

« بریده زار — کراندر »

(فکرت)

« صاحبی ده — کجای کی پژمرده »

« کجای عاشقک خاطری کجی عیار »

(ندیم)

« یلدی میمنت مقدم سعد انجایی »

« باغ پژمرده اسلامی نمایاب قوام »

(نالی)

پژن { [ه] زغن » کبی و مراد فیدر
 (چ لاق) دیمکدر .

اوتنه کی زیاده قوا انجایر .

پریشانی { [د] طغیان . بوزو .
قق ، سطر اسراق ،

معمومت . (پریشایت) — عسطل
فاحشدر ، اصلا قوللاقمه ملی : [بانی
غائله سنه دوشارک احب بی کلیا فراموش
ایلیه . لیکن او یله دکادر . پریشانی
غربت ایشیدنلردن ایراق ، بر درد
پر اختراقدر که باشی فرقدن عاجز
اونفاله — توقاد مکتوبی کافی] ،
[آیدنه ثریایه زلزله ، عراسانی ونعمن
ثریایه دغدغه پریشانی بر دلدلر —
شقیقامه]

پژگانه { [ذ] حصه . بوزو §
بارجه ، بریتق ، یامه .

پژم { [ذ] دومانه ، سپس معناسنه
در . حرف اولک کمریله ده
بو معنایه افتدر .

پژمان { [ذ] نادم ، پشیمان §
معیر . عمده ، محزون ،
صولفون :

« اندرین خانه بودام مهمان »

« کرده ام شاد ز دل پژمان »

(عنصری)

پژمرده { [ذ] « پژمرده »
(مصدریدن اسم مفعولدر .

صولمش ، صواق ، آب و تاب کیش ،
طراوتی بخش ، رونقیز ، اسکیش ،
بوروشیق بریتق ، سفیل ، سفلی کبی
معنایه اوده ایدر . « پژمرده » دخی
بو معنایه افتدر : [پژمرده قیافت]

« آشفته لکم زلف پریشانک ایچوندر »
(فضولی)

« عقل ما مدر صفای عشقه مست شوق اولور »
« سطر عتبه لزان بی عقلی پریشان ایلاسم »
(روحی بعدادی)

« رشک جین اولقمه فکرم کلدی تعبیر لیک »
« وصفی اول کیسولرک خواب پریشانم کبی »
(ندیم)

§ معوم و مکدر ، انتظامسز و بو
زوق ، بیقینی دوکولک معنایه افده
ایدر : (حال پریشان) ، [پریشان حال ،
پریشان روزگار] = حالی بوروق و غمده
اولان دیکدر :

« جدا دوشه سودیکندن بر آدم »
« پریشاندر آنک عقلی دمام »
(شرقی — قومیسرنوری)

« معقولیه دیویله پریشان اوله حالم »
« ممدوح اوله سنجابین سرور حالم »
(نفی)

« کندی اول دملرکه ایلردی پریشان خاطریم »
« بریگا غم ، بریگا قهر و عذاب روزگار »
(نفی)

« حانی بیلمز پریشانک پریشان اولیان »
(ولی الدین اوغلی)
« سیه بخت پریشان روزگار خانه بردوش »
(لا)

« بزم احوال پریشانزده مرحمت ایت »
(نای)
« پریشان اولدیم خلقی پریشان ایتدیکدندور »
(فضولی)

پَرِی دُحْتُ { [ذ] اساطیر ایرانیه
چینک قیزی و (سام بن تریان) ک
مشوقه سی اولوب مشهور (زال) بوندن
حاصل اولمادی .

پَرِیْدَه { [ذ] اوچش، یوکلمش .
اوچق معنای اولان
[پریدن] مصدرندن اسم مفعولدر :
[اوستی الوان ابریشم بریده رنگ ایله
بافته برغشاوه کهنه نما ایله مغلی
قیلدی — شفیقنامه]

« بوندن ایلرو دکل پریده »
« سندن غیری برآفریده »
(نای)

پَرِی { [ذ] اولکی کون، اونه کی
اکون دیمکدر ،

پَرِی { [ذ] صیحه، فریاد، شدته
خایقرمه § صوکنه زنده
نشو و نما بولان یشیل - ز، اوت ،
[پَرِیَه] = قیریزی آلتون § قور
آتشده بپشیراش اتمک دیمکدر .

پَرِیْشَان { [ذ] طاغنیق، قاریشیق،
طلاعلش، قاریشمش :
[کیسوی پریشان، زلف پریشان،
کاکل پریشان] = طاغنیق، قاریشمش
صاج . [اوراق پریشان] = طاغنیق،
قاریشیق کاغدلر ، یاپراق . [حواب
پریشان] = قاریشیق اوقو ، رؤیا
دیمکدر . فارسیده (پریان) ده بو
معنایه لغتدر :

« غیردن بز می خلوت ایتمش ایدک »
« بربری چهره دعوت ایتمش ایدک »
(وحید)

« بری زادم عجب کیلرله انستیده درشعدی »
« دیمزی عاشق محنت کسم غربتده درشعدی »
(عزت ملا)

« خانه اغیاردن غیره نزل ایلد »
« برهادر اولبری اما که سقل آشیان »
(حق)

« هم بردخی برهمنه دلکش »
« ایتدی سکا تحفه اولبری وش »
(شج غالب)

« یا ابروان پریدر یا طره حوری »
(نفی)

« بربری کوردم آلایده نه کیتدی عقم »
(بکلمکچی عزت)

پَرِیْ اَفْسَا-ی { [ذ] افسونچی،
طاغنه جی تضریر
پَرِیْ خَوَان { و دعوت ایله
هزائم، رقیه ،

اسخه یازان که « خدام صاحبی » تعبیر
اولونور . (پَرِیْ سَا-ی) = دخی
بومعنای افاده ایدر .

« مجرب نسخه ایام کیم تاثیر حکمیه »
« جوان بخت غنوی پری خوان تمار »
(صبری)

پَرِیْ دَاژ { [ذ] کندیسینی جن
طوتمش - پریلی - مجنون
آدم . § « پَرِیْ کَرِفته » دخی بومعنای
افاده ایتدیکی کبی هرایکیسی « کاهن »
معنایه ده کلیر .

« نیجه‌سی صاحب پرهیز و عقیف »
 « میلی یوق ماله اولنسه تکلیف »
 (نابی)

« علاجندن ایلرسه پرهیز اکر »
 « بولور خسته دود درده ظفر »
 (عزت ملا)

« بولور ییزدر اکثری ارباب عفتک »
 « کوردک زمانه نک نیجه پرهیز کارینی »
 (کاظم پاشا)

« مریض طارضة تقصیر نفوس تمام »
 « کیمینه فائده پرهیز ایدر کیمینه غدا »
 (فضولی)

{ [ذ] قانادلی معاسنه در .
 پَری } معنای اصطلاحی طائفة

جَنك غایتله کوزل عد اولونان صنف
 مخصوصی دیمکدر . اکثریا مجازاً نوع
 انسانک زیاده کوزل اولانلرینه اطلاق
 ایدیلیر . [پَری پیگیر ، پَری دُخواره

پَری چهره ، پَری رو - ی] = پَری
 یوزلی ، پَری صورتلی ، کوزل یوزلی .

[پَری زاده] = پَری اولادی دینیه جک
 درجه دهه ، غایت کوزل . [پَری وش] =

پَری کپی کوزل . [پَری شان] = پَری
 حالی ، پَری طورلی دیمکدر .

« اولورمی بویله بره ، پاره ، ست پَری بیکر »
 (نفی)

پَر هُودَه { [ذ] هذیان ، هرزه ،
 صاچه سایان ، مناسز
 سوز } آتشک تأثیرله صاراروش
 اشیا دیمکدر .

پَر هُون { [ذ] پرکل ایله چیزلش
 دائریه و حلقه ، هاله ،
 چنبرکی دائره شکلنده اولان نسنیه
 اطلاق اولونور : [پرهون ماه] .

پَر هیز { [ذ] عربجهسی (حیه)
 درکه ییوب اینجیمکده

احتیاطلی طوارنقی ، خصوصیه خسته اق
 هنکامنده ممدیه موافق کلهیه جک
 ماکولات و مشروباتدن احتراز ایله یوب

توصیه اطبایه رعایت ایتک دیمکدر .
 (بیوک پرهیز) = خرسیتانلرک

ماکولات معتاده و مشروبات دائمی
 ترک ایشکارلی مدت معینه درکه ترکدهده

« ات کسیمی » تعبیر اولونور : [رأس
 ادویه پرهیز و حیه دو - تلقاق ترجمه سی] ،

(پورهیزنه ، بولنه نریشی نه ؟ - مثل)
 § نامشروع ایشلردن ، شیلردن اجتناب

ایتک ، صافیق یعنی گناهدن و گنه کار
 اولغندن چکیمکک عربجهسی [تَقَا] در .

[پَر هیز گار] = متقی ، زاهد ، عقیف ،
 صوفی . [پَر هیز گارانه] = متقی به

یا قیشه جق طرزده ، صوفیه سنه .
 [پَر هیز گری] = زاهدک ، صوفیق

دیمکدر :

کناری، اتکی، اوجی معناسنی افاده
ایدر. مثلا [پَرَه گوه] = طاع
اتکی، [پَرَه دشت] = صحرانک اوجی،
اووانک کناری. [پَرَه بئی] =
پورون اوجی دیمکدر. معنی سارده سی
ترکه ده مقبول دکلدر:

« اوله سین پره باد ایله وزان »

« ایده سین برنجیه شهری سیران »

(نالی)

پَرَه سَه { (روجه دن) حذا ایی،
اتقی اولچو آتی، دیوار.

جیلرک قوللادقاری طوغریلق ایی §
مطلقاً صره : کَرته، حذا، درجه
معناسنی افاده ایدر. اصلی یونانیجه
مساوی اولان ایکی شیئک محاذی
بولیشی معناسنده (پهره پشئا) در.

(پهره پشئا) لفظ یونانیسی ده مساوینک

ما فوق، حالت فوقه نیسی معناسنده در.

ارباب وقوفک بیاننه کوره بویکی لفظ

یونانی فی فلاسیق ادبا و محررلر اصلاً

استعمال ایتمه مشرودر. [پره سیه

آلمق] = حذایی حساب ایبدوپ

موازی اولچمک. § بعضاً ملاحظه ایله

حرکت معناسنده قوللانیلیر: (ایشی

پره سه سنه کتیرمک) = دوشورتوب

صره سته قویق، کَرته سته کتیرمک،

اولچوب بیجهرک حذا سته دوشورمک

دیمکدر.

سورمش وروایت دیکره کوره زیاده
عزواقاله مظهر اولش. بوسیله بویه
تقیب اولنش. صرحوم (نقی) نک
آتیده کی یت مشهورینه باقیلیرسه
توجیه ثانی راجح و صحیح اولق لازم
کلیر: [« پرویز » کندی فکرم کی
پریشان، کندی روحم کی نالان
وکریان برآردر — اکرم]

« خاقان عثمانی نسب، کم مندرج ذاتنده هپ »

« اسلام فاروق عرب، اقبال پرویز عجم »

(نفی)

پَرَوِزَن { [ف] سوزکچ، قابور،

پَرَوِزَن { الک. (پشگیر) ده

پَرَوِزَن { [ف] « اولکر » دینیلن

خوشه پروین) ده دینیلیر. (پرن) ده

باقکیز:

« کله سون ایکیسی بریره بنات النعشک »

« ملکه جمعیت پروینی پریشان اولسون »

(سهام قضا — نفی)

« عقدین کتوروب نثار پروین »

« نورایلدی خاک کی عتبر آکین »

(نابی)

« شیر فلک اولدی شیر برین »

« دندانی یرنده ایدی پروین »

(غالب دهه)

پَرَه { [ف] پیاده و سوار ی عسکرک

پَرَه { صف اولوب منتظماً عزم

و حرکتلرینه اطلاق اولونور § بر شیئک

پَرُوَقَه { [ایتالیانجه دن] باغه
صاج ، طاسلاق باشلره

قونیلان (علوت) اکره قی صاج
دیمکدره . باغه صاجلرک انواعی واردور .
[پروقل] = طبیعی باشلقی ، تیهلی
بعض حیوانلره اطلاق اولونور .
فرانسزجه سی [Perruque] در .

پَرُوکاز { [فرانسزجه دن] اصلی
(پروکی به Perruquier)

اولسه کرکدر . پروقه حی . طاقه صاج
یاپان آدم دیمکدره . فقط ترکجده تعصیباً
صاج و صافل کسوب تراش ایدنره
« پروکار » دینیلور . بواصم ترکجه
(بربر) ک آلافرافه سیدر .

پَرُوَوَه { [ایتالیانجه دن] اصطلاح
حاج بخیره دندر . کیمی

[پرووه دیرکی ، پرووه یلکلی] =
کیرک باش طرفیده کی دیرک و اشو
دیرکه آجیلان یلکلی دیمکدره . فرانسز
جه سی [Proue] در .

پَرُوَوِر { [ه] کتب لغات فرسیده
معنی محرمه دکر و ایرد

اولونیورک آتیده بمضری کوستر .
لمشدر ، (۱) صاحب المیز والظفر ،
غالب . منصور (۲) اث ، سوزکج .
(۳) قلاغوز (۴) مامی ، بالیق . (۵)
جاوه و آن دیمکدر .

[پَرُوَوِر فیک] - کسایه کوشه

اطلاق اولونور . § ملوک قدیمه فرسدن
[خسرو بن هرمز بن نوشروان] ک
لقب مشهوریدر . مشاوریه بالیقی زیاده

پَرُوَرش { [ف] تربیه . باغیم ،
بیوتش . یالکوز اولور .

سه (بولق) و [پَرُوَرشیاب ، پَرُوَر-
شیافته] کبی مرکب اولورسه (اولقی)
ماده لرله قوللانیلیر . فارسیده علم
و حکمت تعلیم و تعلم ایدلره (پرورش
آموز) دینیلیر . [پَرُوَرش آموختگان

آزل] = انبیای عظام و اولای کرام .
(پرورشیاپ) = پرورش بولجی ، تربیه
کورجی ، یسله نیی . (پرورشیافته) =
بیودلش ، تربیه کورمیش ، باقیمی ،
تربیه لی دیمکدر : [خزیه کدخدالمدن
منقاعده شامی من زاده حسن مک
آغوش تربیتنده پرورشیاپ اولوب
— شقیماه]

« پرورشیاپ اولدنیچیرن دودمان عشقهده »
« آه (نابی) برده قلاز زیت افلاک اولور »

پَرُوَرَنَدَه { [ف] سله نیی ، بیودجی ،
تربیه ایدیجی دیمکدرک

(پَرُوَرَنَدَن) مصدرندن اسم فاعلدر .
نادراً استعمال اولونور .

پَرُوَرَن { [ف] انوابک کناری ،
پَرُوَرَن { اطرافنه چوریلن پارچه .

عربیسی (سنجف ، سنجاف) در . (پَرُوَرَن)
لفظنه ده باقکوز .

پَرُووش { [ف] سیویله ، کوچوک
چیپان . عربیسی (پَرُووش)

در .

«سزاوار بیوریه کلان صراحم فی پایان
بنده پروانه لری اقتضاسنجیه تذکره»
معروضه — عاکف پاشا .

«ولیک حسن اول نورکیم اودز پروردک»
«درونی ایچره براندیشه ویر آتش وار»
(ندیم)

«او وزیر هنر اندوز و عایا پرور»
«که عدالتدرا آسما غایت اهم اشغال»
(کورجی محمد پاشایه — نفی)

«سپهر عز وجاهه آفتاب ذره پرورد»
«سریر عدل و دادده داور دیندار و دادار»
(وله)

پَرَوَرْدِ گَزَّار { [ف] اسماء صفاتیة
الهیة دندره بسله -
یعنی، تربیه ایدیمی دیکدز. جناب حقه
اطلاق اولونور :

«وار امیدم کیم اوله هم شامل آسما صراحت»
«عام اولور البته فیض سایه پروردگار»
(فضولی)

«ای حریم خاص بزم رؤیت پروردگار»
«وجه حقه ذاتی هم آینه هم آینه دار»
(نظم)

پَرَوَرْدَه { [ف] بسله غش ، تربیه
ایدلش ، بیودلش :
«نه کشور کیم آکا حفظ نکمجهان اوله اولورده»
«ایدر پرورده شاهین بیضه کیشک و عمیقوری»
(نفی)

«عجب برجان فدای راه استغای عشقم کیم»
«ایدر پرورده عتقار مای استخواندن»
(پلاسلی غالب)

«پرورده شیر ایدوب مقدم»
«ویرمش اوکله هرقله شبنم»
(غالب دده)

«طولاسون شمع رخساریکه پروانه لریانسون»
(یحیی)

«یک مؤثر در نوای اهل دل اهل دله»
«ناله جانسوز بلبلدو یاقان پروانه بی»
(اسعد مخلص پاشا)

«عشق بر شمع الهیدر بنم پروانه سی»
«شوق بر زنجیرد کولم آنک دیوانه سی»
(خیالی)

«پرتو شمع رخک پروانه سی قفس وقر»
«زهره زهرا اوشمک عرق نور ازهری»
(نظم)

پَرَوَر { [ف] بسله یک معنای افاده
ایدن (پرورْدَن) لفظندن
فل امرور. لسانمزده وصف ترکیبی
صورتیه یک جوق قولانیلیر که

[پرورْدَه] کی بیودیچی، تربیه ایدیمی،
بسله ییچی، یتیمی معنای افاده ایدر.
بعضاً ندیمک آئیده کی یتیمه کوریه کی

وجه ایله [پرورْد] دخی استعمال
اولوغشدر. [قرأ پرور، بنده پرور،
معارف پرور. حجت پرور]، بومثللو وصف

ترکیبیرک آخر لینه بر ریای مصدری
ویا خود نسبت علاوه سیله (بنده پروری)
(بنده پروراه) طرزنده دخی استعمال لری

شایع و معتبرد : [خصیصه ذات ملکی
الصفات شهریار لری اولان شیعه کریمه
بنده پروری و سحیه بهیه مکارم کستر لری

اقتضاسنجیه . تلخیص عالی — عاکف
پاشا] ، [محضا ذات شوکتسمات حضرت
شهنشاهینک حق کتراه لر مرده شایان

پَرَوَانَه { [ف] کجھه کلکی دینن
قنادلی کوچک ربو حکم.

رکه کنیدی احرار ایدنی به قدر شمع
ایله اوغراشیر طورور، جی [پروانگان]
در. § چرخ دورانه واسطه اولان
یلکی فیرلداق، یاخود قنادلی چرخ
دیمکدر. مثلا : « ساعت پروانه سی »
واپور پروانه سی : « دکرمن چرخنک
پروانه سی » کی § فارسیده رهبر،
مخبر، قاصد، دلیل و برات. امر جواز
مغالزنده دخی استعمال اولونور :

« یاقداق فتادکانکی خاکستر ایلدک »
« ای شمع کلفت ایلده پروانه قالدی »
(لا)

« انبیا جمله سی پروانه انوار گدر »
« سنین ای نور نظرگاه خدا شمع صرام »
(نابی)

« پروانه زمن، شمع زمن، کل زمن آموخت »
« افروختن و سوختن و جامه دریدن »
« ترجمه منظومه سی »

« مشق ایلدی پروانه و شمع و کل صدر نه »
« یانمه بی یاقمه بی یقا بیرغنه بی بدن »
(کاظم پاشا)

« سرز دلدن بیغدر صانع یلک جانانه بی »
« شمع یاقازمی اول آتش کیم یاقاز پروانه بی »
(یحیی)

« او اوب نمونه واسکان ک شده شمع »
« نجوم بی مه دوغندی عسکر مصور »
(نابی)

« یانمه مجبور ایدن بیام نه در پروانه بی »
« واریسه ناراهل عشمه نور شکن کوسترز »
(اسعد مخلص پاشا)

شیلرک اطرافنه قونیلان اوعلی انجه
اوزون تحته پارله ده (پرواز) دینیلیر.
فارسیده بو معنای افاده ایدن لفظ
[پروز] در :

« عار ایدر آلمه چنکالنه نمر فلکی »
« صید ایچون ایلده شه باز خیل پرواز »
(نفی)

« جو بلری دور ایدن طرف چنزارین یاخود »
« مانی پرواز ایلده قطع اولن یشل خار امیدر »
(وله)

پَرَوَاژه { [ف] ترح و نثره ایچون
ترتیب ایدین طعام

و سائر § عید و سوز، عیش و سرور
کجه زنده یا تیلان مشاعه . آتش
§ آلتون . کومرش ورق زینک
قیرنسی، فارسیده آتون، کوموش
ورق بایانزله [پروازه گز] دیر .
نادراً قولانیلشدیر .

پَرَوَاس { [ف] ال ایلده طوقومه ،
ال ایلده یوقلامه . عربیسی

[لَس] در . بولفظ ال ایلده یوقلامق
وال سورمک معناسی افاده ایدن
(پَرَوَاسِدَن) مصدرندن مشتدر .

پَرَوَانَك { [ف] زکجه ده « قره
قولاق » دییلن جانور

دیمکدر . اسم عربی (فروانق) در .
دائماً ارسلانه قلاغوزانی ایدر . بومناستله
فارسیده قلاغوزلق معناسنده و طلیعه
و مقدمه جنود مقامنده ده استعمالی
مهر ایدر .

« شعرا ايتك ايخون استهرا »

« كينديلر خانه سه بي پروا »

(وحی)

« صوره لر بيلر اور اولوخ بي پروا بي »

« بيدش اوسون اوايرير اخر بو سلفجي »

(حالي)

« رند اولور طالع ، پروا چكمهين »

پرواز [ف] بيلمس بيلي
حيوان : گوبر .

پروازه [وار] سيلمش
صيفر . [اسب]

پرواري [پرواري] = بيلي
آن ديمكدور .

پرواز [ف] اوچه ، طيران .
[ايتك] ايله مك [ماده] .

لريه قوللايلير . [بالا پرواز] =

يوكسكدن اوچان . اقتداري فوقنده

حركت ايدن . [بلند پرواز] =

ادعائي ، بيوك ادعاده برلن . [پرواز]

گناه ، پرواز گناه = محمل طيران ،

اوچه جي . ديمكدور :

« آشيانه سته دن پرواز ايدوب مرغ هوس »

« قوندي بركل دالنه مست اولدي بوي غمه دن »

§ (پرواز) = خفتان . فراجه ،

خرقه والبسة سائر دنك وسجاده ،

پوشيده كي ايشانك كنار لريه چكيلان

باشقه قاش وصاحاق ديمكدور . بو تعبير

يالكنز البسة و بو مثللو اشيابه هاند

اوله يوب مثلا بغيره و طام كنار لريه

راف ، حجره ، آينه ، دولاب كي

ديسلير . [پرنيان خو-ي] =

كوزل : نازك خويلى ، لطيف مشرب

ديمكدور :

« روزه سنك دورى اكيل رجايه كوه »

« پرنيان نظري دوش كاله اكسون »

(منيف)

« فرش ايله يوب زمينه بر پرنيان اخضر »

« اعزاز ايدر طبيعت سلطان نوبهاري »

(بهايه-ض)

پرنس [ف] انچه . دوز طاشك

پرنس [ف] (نخته سنك) ده ديرلر .

مجلد و بهوشجي كي اصنافك اوكلرنده

قولاندنلري طاش ديمكدور .

پرو [ا] ايله لجه دن [شكل ارمو-

پرو] ديده بكاره اساس طاش

ديمكدور . [پرو كوپه . پرو زمره]

تعبيراتي بدستان و قوچجي اصنافي بيننده

دايما زانردور .

پرو [ف] قورقو ، خشيت ،

پرو [ف] احترازه قيد ، مبالات كي

منالرده و وقع استمهالنه كوره (ايتك) ،

(چكمك) ، (قاني) ماده لريه قوللايلير .

فارسيده كي « ماني » سائره سي لسانزده

معتبر دكلر . [پرو] = يرينه

كوره قورقوسزه قيدسز ، چكمكسز

ديمكدور :

« دوست بي پروا فلانك بي رحم دوران بي سكون »

(فضولي)

« استقامت مسلكن طوت چكمه پروا كيمه دن »

(معلم ناجي)

یا لنگر نظمه قولانیلیر. § اصطلاح.

جزده ایک ای یره قویوق و اوچار.

جهسه دوبرک باش آشاخی آتیلان

طافلاغه (پرنده) اطلاق اولونور.

[پرنده باز] — طافلاقی . طافلاق

قیلان . رقاس ، اریونجی دیمکدر .

[پرنده آق] = صیماق ، فیلاق ،

خوبلاق که عربی (و ب) در .

[پرنده دن آق] = اشدن صاومق .

حدعه به دوشورمک . باش کشاغی بک ،

آلدانق کی معساری اوده ایدر .

[فلان قلی پرنده دن آتسی ، سکه

پرنده آتیلار . کندیسسه پرنده آتیه

فتمنه] کی سمیرات دانداز باردحواس

و عوامدر :

« مالک زکاب سمندنده بیک پرنده »

« فلاک سراجة قدرنده فرسروب حزم »

(نعی)

پرنده ن : [ف] ایکن طوقوش

پرنده ن : قش : ایک لباس ،

منديل ، قوشاق و سائر .

پرنه نون : [ا] انجه وصیق طوقوش

پرنه نون : نقشی ، غایتله لطیف ایک

قاش . ترخیم ایل (پرنه) دخی دینیلیر .

پرنیان : [ف] نقشی لطیف ،

نقشی آطلس . دوز آطلس اولورسه

(پرنه) دینیلیر که [پرنیان] مقابله

بیلدر . فارسیده بعضاً [پرنه] ده

مجمع کوکبرک اسمی . یشه بومعاده

(پروین) زیاده قولانیلیر . § فارسیده

ماهتاب و نقشی ایک قاش معناسته

دخی قولانیلیر فرهنکارده . بیان

اولونیور .

« چرخه اولسه نظر هیبتی کرفره ساز »

« کوره من بربری حشره قدر چشم پرنه »

(عزت . لا)

پرنه : [ف] ایکن طوقوش

نقش ، دوز رنگلی

قاش ، آطلس . § قیاج و خنجر

جوهری . فارسیده کی معانی سارده سی

ترجعه مقبول دکلدر .

پرنه آوز : [ف] حوهرلی یعنی

خنجر ، پالا کی اسله دیمکدر .

پرنه ن : [ف] کوچک تپه ، بیوک

پرنه ن : یغین دیمکدر .

پرنه ن : [ف] اولکی کجه ،

برجه ایلی دیمکدر .

پرنه ن : [ف] پرنه شپه =

دون کجه کی شی

پرنه ن : دیمکدر . هر نه

اولورسه استعمالی

جائزدر . بعضاً ترخیم ایل [پرنه]

دخی دینیلیر .

پرنه : [ف] « پرنه » مصدرندن

اسم فاعل صیغه سیدر که

اوچیی ، اوچان دیمکدر .

پرنه : عربیده بونک مقابله

(طیار) در . (را) نک تشدیدله

پرگام { [ف] عربی (رحم) در.
چو جق حامل اولان ظرف. (بُگمان)
دخی بومنده لغتور.

پرگم { [ف] ایشیز کوچیز
بوشده کزن آدم.

پرکی { [ایتالیانجه دن] کولارده
حاصل اولان پیرینی بر
بالقدرکه اوستنده کی بولری قاین
وسرد اوور. [دگر پرکیسی] =
بوالیک بریوک نوعی دیمکدر.

پرلانی { [ایتالیانجه دن] اصلی
«بری لانی» درکه جوق
فاستلی آتی اوستی یونه الماس دیمکدر.
یا لکز اوستی یونش جوق فاستلی
الماس «روزه» و آز فاستلی اولورسه
«فوله مک» دیرلر. پای مکسورمه یله
معروفور.

پرچجه { [ایتالیانجه دن] کمی
اصطلاحاندندور. اینجه
بالامار، یدک خلط دیمکدر.

پرمن { [ف] انطاز، کورنجه.
آری دیمکدر. (پرموز،
پرموز، پرموز، دخی
معنای اولاده لغتور.

پرمن { [ف] زیت، سوسکه
ترجیده. «بزه مک»
مصدورندن (بَک) تعبیر اولنور.

پرَن { [ف] عربیده (عقد تریا)،
ترجیده (اولکر) دینلن

پرکل. بونر دوکجه، چیتربجی،
تیمورجی اصافنه خاند آلات مخصوصه.
دندر. [پرگارلامق] — تصور
وتعذیر اتمک. [پرگالی آجیق] =
آخیمی بیوک. [پرگالاری آجیق] =
سرعتی یوروک. (پرکل تختسی)
= اوستنده خریطه و مودل چیزیه حک
دوز تخت دیمکدر:

«چکه پرکار ازل آک مال»
«قانی پرکارینه بگزردی هلال»
(خاقانی)
«چو نقطه کار نخستین حلقه پرکار»
«وجودیدر برب دور چرخ نآسود»
(سامی)

«مرکز پرکار دانش قطب گردون هنر»
«مالک ملک فضائل مفتی دور زمان»
(نظمی)
«کیمی پرکار کبی خطوه شمار حرکت»
«کیسی نقطه کبی پای بدمان سکون»
(منیف)

پرگالَه { [ف] یاره. درجه §
یاه § فین. سرد
ایلک ایله طوقوغش قاش. [پرگالَه
باش] — اوچه صابون دیمکدرکه
مدوره یوورالاق تخت کیمکه مخصوص
دستربه طلاق اولونور:

«کوزم کیم باغرمک قان دوکر پرگالَه پرگالَه»
(فصولی)
«پرگالَه بی کاله ظن بدتر»
(غالب دده)

مثلا (هر سوزك بر پرستكي وار)
تعبیری معروف در :

« حدث ایچه سودیکم هر بسودك برسی و ر »
(وصفی)

پَرَسِیَاوُش { [ف] ترکیه ده بالدیری
پَرَسِیَاوُش { قره دینان اوت §
پَرَسِیَاوُش { اشکال فیکه دن
پَرَسِیَاوُش { « نور » بر حنه
منسوب بر شکل معیندر .

پَرَعَاذَه { [ف] قوش قانادینک بدنه
پَرَعَاذَه { مصلحتی اولان قسمی .
پَرَعَاذَه { (جناح) دینیلیر . تخفیف ایله
[پَرَعَاذَه] ده دیرله ترکیه ده نادراً
استعمال اولغشدر .

پَرَعُول { [ف] بلغور ، بلغور پیلادی
پَرَعُول { § قارسییده اون حلوا .
سنه ده اطلاق اولونور .

پَرَعَوْنَه { [ف] چرکین ، بافتقیز
پَرَعَوْنَه { دیمکدر . ترکیه ده یه بو
معناده (زشت) لفظی زیاده قوللانیلیر .
نوم معروف دکادر .

پَرَقَال { [ف] فرانسه جه دن [Percale]
پَرَقَال { پاک صیف طوقوغتر پارسه
(پَرَقَال باصحه می) معروفدر .

پَرِگاز { [ف] آلات هندسیه دن
پَرِگاز { دائره جیزمکه مخصوص
پَرِگاز { آلت . ترکیه ده تخفیف
ایله [پَرِگال] دینیلیر .

پَرِگالی { بو آلتک انوایمی موجوددر . مثلاً (چپ
پَرِگالی) = قولاری ایجری و (دوکه چی
پَرِگالی) = قولاری دیشاری و
(قومپاس پرکل) = دائره لی بیوک

پَرَسِش { [ف] طابینش § شدتلی
پَرَسِش { سوکی ، کوکل آفیشی .
پَرَسِشکار { = طابینچی ، طابینرجه سنه
سوچی . [پَرَسِشکاری] = طابینچیلیق .
[پَرَسِشکارانه] = پرستشکار جه سنه ،
پرستشکار اولانه یاقیشه حق طرزده
دیمکدر .

« قنی کندی قولکم دیو پرستلر ایدن »
« ایله سز یوله دوچار اوله دخی رد سلام »
(نالی)

پَرَسَمَدَه { [ف] طابینچی ، طابینچی
پَرَسَمَدَه { قولاق ایدنجی . آرز
قوللانیلیر .

پَرَسَمَه { [ف] محبوب . تکرری ،
پَرَسَمَه { طابیش . بواقظک (لغت
نرمزی) ده دیاجلک معاشنی ااده
ایدیکی کوسریدورسه ده باکلشدر ،
خطای قاششدر . فارسی فرهنگلرده
زیلجیلک ، دیلغه معاشنه (پَرَسَه)
لفظی موجوددر . نونک تخفیفی اوله رق
[پَرَسَه] دخی قوللانیلیرکه اشبو غلط
فتک اصلی بیلیمه مکدن تولد ایشدر .

پَرَسَنک { [ف] « پازسَنک » ده
پَرَسَنک { باقکیز . اصلی ترازونک
خفیف کوزینه تساوی وزن ایچون
بلاغ لیلان دیر و یا طاش پاوچه سی
معاشنی ااده ایدر . لساندره ردیف ،
تغرات ، مملاب کلام معناسنده قوللا-
نیلیرکه لاقیردی آره سنده تکرری
اعتیاد ایدیلن فضله سوز دیمکدر .

[پَرستارِ خَیال] = شاعر . [پَرستارانِ خَیال] = شعراء . ده . [پَرستاری] = خدمتکاری . قولانی . [پَرستارانه] = خدمتچییه ، قوله یافیشه جق صورتده ، قولجهسته :

« چم اندیشه مک خورشید بر جام زواندودی »
 « عروس طبعمک ناهید بر چنکی پرستاری »
 (نفی)

« کازار سرایکنده زهی دار سعادت »
 « کیم اولدی باقوب چرخ پرستاره بنده »
 (نجاشی)

سَرَسَازُ { [ف] طاووس کی تویری پرستان } لطیف العیش برقوشک

استیدر § اوجاق ، فرون معناسنی ده افاده ایدر . اشبو لفظک حرف اولی مکسور او قونورسه قوزی قولانغی دینیلن سبزه معناسنی افاده ایتدیکنی « فرهنگ شعوری » زوایت ایسیبوز .

(پَرست) که جمعی اوله رق ترکیب ایله قوللانیلیرسه معنای فاعلیتی حائز اولور . بویله یالکنز اولورسه لغت رحمنی ده کوسترلدیکی کبی بنده لر ، قوللر معناسنده قوللانیلار . قوللر معناسنه (بَنَدکان)

کبی (پَرستان) دینله منزه فقط ترکیب ایله مثلا [منفعتپرست] دینیلدیکی کبی بونک جمعی اوله رق [منفعتپرستان] ده دینیلیر :

« بنه ساق کلنشان کریبان قدح اولدی »
 « بنه دور زمانه کاجنشن می پرستاندر »
 (ریاضی)

(پَرستَدَن) لفظندن حاصل مصدر دور اسم فاعل مرخم ، وصف ترکیبی صورتیه استعمال اولونور : [آتشپرست] = نارونور . طایبان . [سپرست] = مجوسی ، بوطه طایبان . [ناده پرست] = سرخوش ، عیاش . [دنیا پرست] = اقبالی سوز . حربص ، سفیه آدم ، [اقبالپرست] = طالع ووق . [خود پرست] = مغرور ، کندیجی بکنن .

« طریق باده پرستی خراب زاره کیدر »
 « براتی شومسک عرفه او تیان روشی »
 (معلماچی)

« اوله ق نوله نفی کبی رسوای دو عالم »
 « هم عاشق و هم شاعر و هم باده پرست »
 (نفی)

« لیک لابد قلم شیوه پرست شعرا »
 « تازه بروادی نارسه بولور ایتسه خرام »
 (نابی)

« صوغه آتی دکه خود پرسته »
 (شیخی)

« چشم حق بینم ده وجدانم کبی الله پرست »

سَرَسَازُ { [ف] « پَرست » ایله پَرستار } { [آر] دن مرگدور .

خدمتکار ، خدمتچی § ابواب اکبری دور ایدن خلوصکار § طایبچی ، طایبچی دیمکدور . (ابن کال) مرحومک [دقایق الحقایق] نام اثرنده کی بیانه کوره صوک معنایی افاده ایدر .

دیوانه قاپو پرده سی یاننده طوران
خدمتی. [پرده داری] = پرده جیلک ؛
پرده آبوب فایاق ایله مشغول اولاش ؛
« باتوی حلو انسر ای فکریه شب پرده داره »
« نوعروس حجاب رآیده صبح آیدنه دان »
(نفی)

پَرْدَه بَرْدَاژ { [ف] پرده قالدیر -
پَرْدَه آچیجی : پَرْدَه آچیجی :
ایدن آدم :

« نه عشق ماشطه حجاب کاه بیداری »
« نه عشق پرده در بزمگاه چشم رقود »
(سالی)

« هر کسک منفور یدر عانده انیت پردردر »
« قو طولاشون هری اولدنجیه بو بولده دودردر »

پَرْدَه کَش { [ف] پرده چکچی -
مقامنده استعمال اولونور :

« کیه نک آماک اوله جهانده پرده کَش »

پَرْدَه شِناس { [ف] اهل موسیقی ،
سازنده و خواننده .
[پرده سرا] = سازنده ، چالنجی :

« وست پرده دن اظهار غرام ایلهمه زنهار »

« قنون محبتده چالیش پرده شناس اول »

پَرْدَه نِشِین { [ف] پرده اهل محله
اوطوران ، اهل
وقت و عصمت ، منزوی یعنی برجهریه
چکیلوب جهانیان ایله اختلاط ایتمه :

« باقار روش غفلته اهل زمینک »

« الهه توکلدر ایثی پرده نشینک »

پَرَسْت { [ف] طایان ، اطاعت
پرستیدن .
ایدن عبادت و اطاعت
ایتمک ، طایق معناسنی افاده ایدن

پَرْدَه بَرْدَاژ { [ف] پرده قالدیر -
پَرْدَه آچیجی : پَرْدَه آچیجی :

« سوزمدر پرده بردار روح معنی ایسم ناجی »
« سراسر همزمان نفیمة اقرار اولور عالم »
(معلم ناجی)

پَرْدَه بَرْدَاژ { [ف] پرده بی
قالدیر و آتار ؛
دفع حیا و حجاب ایدر حرکت ایدن ،
و تانایان . اکثر یامدم و تانده قولانییدر .
[پرده براندازانه] = حیا سزجه سته .
اوتانمایانه لاین صورتده ، پرده
قالدیرنه اویه جی طرزده دیگدر :

« اوله صانی پرده برانداز واز »
(معلم ناجی)

« ای دایر دوشیزه همان پرده نشین اول »

« رسوای جهان البت اولور پرده برانداز »

(دانش — سلطان زاده)

پَرْدَه جَعَانَه { [ف] وسق شر -
قیده بر پرده نک
نام مخصوص لیدر .
پَرْدَه حَرَم { (پرده زبور) و
(پرده قری) و (پرده یافوت)

دخی بوقیلدندر .

مقامنده قولانیلیرسه فاعل معناسی
افاده ایدر .

پَرْدَه { [ف] حجاب، نقاب : اورتو،
اوست طرفی آسیلی و
آلت طرفی صارقیق آلت ستر .
§ ساز طاقلیزیک تقسیماته، موسیقی ده
صدانک درجانه (پرده) اطلاق
اولونور . بولغظ ایکی صورتله یعنی
حقیق و مجازی اوله رق استمال ایدیلر .
[قات قات ، یاخود یاواش یاواش :
یاخود درجه درجه] مقامنده (پرده)
پرده (تعبیری ده قولانیلیر ، مثلا [فلان
ذات پرده پرده قاتی آرندیر ییور]
دینیلر :

« کور فضولیک رخ زودنده اشک آلتی »
« پرده ادبار طوتمش صورت اقبالنی »

(فضولی)

« صبح روشن می شمع مهر عالمابه »
« یا سرای دولتنده پرده دیبایلر »

(نفی)

« چون پرده دن آشدی ساز فرقت »
« گوش ایتدی اصولی ایله عصمت »

(شیخ غالب)

« درونی کوهر توحیده محزن »

« ضعیفی پرده تقدیریه محرم »

(نفی)

« نجه کشم ایله سون دل رینی ال عمره شومه »
« کات قات پرده ده بنهان یکن برست رسوادر »

(وله)

پَرْدَه دَار { [د] پرده طریخی ،
پرده آرقه سیده بکلن ،

پرده جی : وزرا . ولایه عظامک

پَرْدَاز { [ف] « پَرْدَاختن » مصدر
رندن اسم فاعل سرخندور .

ترتیب ایدیجی ، دوزجی ، یوله قویجی
معنارنده و ترکیب ایله قولانیلیر .

[پَرْدَازِی] = ترتیب ایدیجیلک ،

دوزجیلک . [لَطَافَه پَرْدَاز] - لطیفه

دوزجی . [فَاذِرَه پَرْدَاز] = بلیع ،

ظریف سوز سوزایه یی . [نَکْتَه پَرْدَاز]

= رمز و کنایه لی سوز اویدیجی .

[غَاظ پَرْدَاز] = پاکش سویله ن ،

سوزنده و یازینده خطا ایدن دیمکدر :

[روضه مطهره علین مقام بیتکامنده

قامت افزای سوز و کناز و نذل

پَرْدَازِی عجز و نیاز ایله رونق افزای

نور ایمان و پیرایه بخشای جوهر جان

اولقی امنیه لرینی - مصرده محمد علی

پاشایه مکتوب - حاکف پاشا]

« اولسه مثلا رابطه پَرْدَاز مکافات »

« پروانه به کلبرک تلافی پرایلر »

(وله)

« اول فادره پَرْدَاز بیانم که کلام »

« ضرب المثل نکته شناسان جهاندر »

(نفی)

پَرْدَگِی { « پَرْدَه » ایله حاصل
مصدر اداتی اولان

(گِی) دن سرکبدره مستوره قادن ،

مخدره § صاحب حیا ، اهل حجاب

معنارنده قولانیلیر . قاپوچی ، پرده جی

پَرْدَا { [ف] رَمَضَ، اِمَاء، اِشَارَت
اولش دیمکدر.

پَرْدَا { [ف] قَبْرِیْق، قَات که برشیک
بوکله سی، یاخود دوشیرله سی
ایله حاصل اولور § قاشک اوستنده
بولتان ولسان عوامده «هاو» تعبیر
اولنان شی.

پَرْدَا { [و] «فَرْدَا» کی یارین-
ایره، یارینکی کون معنا-
سنه دور، ترکیه ده «فردا» زیاده استعمال
اولونور.

پَرْدَاخْت { [ف] ترکیه ده جلا،
پارلاق مناسنده و
(ایتمک، ویرمک) ماده لرله قوللانیر.
فارسیده معانی متعدده بی افاده ایدن
(پرداخت) امظدن اسم مصدر و فعل
ماضیدر. [پرداختاق] = دوره-
مک، جلا ویرمک: [ورینه کتته
زن جلی قلنان حورانی کثیر اقدام
تمویحات پرداخت انجام تدبیر کارخانه
عالم ایله ش. یروانی زردوز نجمی کم
اواوب طراز لکه دارینه بر یوزدن
مکوایه حقانیت اولدی که - شفیقه نامه]

«که پرداخت آینه روی تو»
«که از مشک تراخت کیسوی تو»
(خواجه عماد)

پَرْدَاخْت { [و] جلا ویرلش.
دورله تیلوب پارلاداش
§ دورلدلش. ترتیب ایدلش، یوله
قوللش. نادر! استعمال اولونمشدر.

پَرخ { [ف] حصه § خانمان
اعتبار سز متاع معشارینی
افاده ایدر. ترکیه ده استعمالی اندر در.
«زینتمای کونا کونا دنیا»
«دل را پرخ غم افزاده تنها»
(میرظمی)
«متاع معرفت را طالی نیست»
«درین بازار دانش پرخ بوده»
(ابوالعافی)

پَرخاش { [ف] جش، حرب. غوغا.
دوکوش، صواش دیمکدر.
(منازعه) معنای قوللانیدی دخی
مسیوقدر. (پَرخاشغوا، پَرخاشغوز،
پَرخاشجو) = غوغا ایسته بیی، نزاع
چقرنجی، صواش آرایجی. غوغایی
دیمکدر.

پَرخَش { [ف] ترکیه «صاغری»
تعبیر اولونان عضو
دیمکدر که عربیده [کفل] اطلاق
اولونور. (برهان فاطم) ده بونک
انسانده، حیوانده استعمالنه جواز
کوسترله سی طوغری دکدر. چونکه
ترکیه ده انسانده عضو مذکوره (فج)
یاخود (آرد) دینلوب (صاغری)
پالکن حیوانه حصر ایدلدیکی کی
فارسیده الک معتبر فرهمکرده حیوان
حقد. استعمالی کوسترلشد که بت
آتی دخی بونی نایید ایدر:

«دیو سیرت سروش نصرت بخش»
«بیر سینه پلنک رخس بخش»
(محماری)

اشعه شمدی بر نقطه یه جمع ایله عکس
ایندی دیکي اشیای احرار ایدن طرفنی
محب بؤرین بر آلتدر. بوگا [پرتو
آینه سی] ده دیر لر. قویا قیلان جام
دیمکدر .

« اولسه پرتوسوز اکر صرأت تیغك شبهه سز »
« وجه اعداده واور ظاهر ذوالك صورتی »
(نورس)

پ ر چ م { [ف] کاکل . تپه ده و آلدده
پ ر چ م { اولان اورونجه صناع
§ وقتله مزارق ویا ا ق کئی شیارك
اوجلرینه طاقیلان زلفه لرده ده (پرچم)
دینلیردی . § ایسا العوام . مطابقا تپه ده
براقیلان اوزون صاج دمی دیمکدر :

« سن دخی بر کردن بؤرمی اولدك اسیر »
« سویلدی پرچم نیجون حاك پریشاندر سنك »
(عونی)

« جلوه ایندكجه نه دم اوله پریشان پرچم »
« پر ولور نكبت مشك ایله کریبان هوا »
(نفی)

پ ر چ م { [ف] « برچیدن » مصدر
پ ر چ م { آرتنددر . قاقیلان مخك
تپه سی برك ایتمك وچوینك اوتله طرفدن
چینان اوجنی قیویرمق § تقویه .
تحکیم ایتمك . فارسیده بولفظ باغ
و بوستان کدریزنه چالی ، چریدن
و دکنلی آغاچلاردن یاسیلان دیوار
معنی ده افاده ایدر . (پرچین ایتمك .
پرچینله مك) طرزنده قوللانیلیر .

علاوه سیله ضیا صاحیحلیق ، نور
دوکیه لك معناسنده دخی استعمالری
جائزدر . [پرتو آندازی] صکی .
مرحوم ناجی افندی (اتم) کتبه ده
(پرتو آلتی) تعبییری پارلامتی ،
رونقلاقم معناسنده کوستریور و دیگر
برلفتده دخی بوتبیرك کسب تمین
واشمار معناسه اولدینی بیان اولونیور .
سده ده طوغریسی بویله اولسه کرکدر ،
احدوفتی پاشا صرحومك (لحه عثمانی) ده
کوستردیکی و بالاده دخی کوسترلدیکی
وجه ایله بوتبیرك طوغریسی (پرتو آلتی)
درکه خیرلاقم ، ایلروله مك معناسنی
افاده ایدر واکثریا فوق الاستحقاق
وبردن بره مراتب و مناصب رفیعیه
مطهر اولار حقلزنده استعمال
ایدیلیر .

« افق رفه خورشید سعادت پرتو »
« تن حشمته جمشید سکندر سرهنگ »
(کاظم پاشا)

• ستاجول شوری و شك انداز هفت الیم دورانددر
• ایکی بره ، ایکی اقلیه زیرا پرتو افشاندر
(قصیده)

« حدت بارقه پرتو پرنورندن »
« دوشه ناجاه عمیق عدمه ظلمت شام »
(نفی)
« پرتوندن آیاغك آلتنه آق دیبا دوشر »
« بزمله ایلر شراردن کبر ایثار شمع »
(ریاضی)

پ ر ت و س و ز { [ف] تخریف ایله
پ ر ت و س و ز { [پرتوسوز] دینیلیر .

مابهی قبی دیمکر . بوقایقارده
 خفیف یسکرده قوللاسلر .
 پَران [ف] اوجیمی ، اوجان
 [ف] معناسته در . بری لازم .
 دیکری متعدی اولان [پَریدن ،
 پَرانیدن] مصدری تخفیف ایله
 اولدیگی کبی بولغظک اصلی ده مخفف
 ایسه ده تشدید ایله استعمالی شایع
 و معتبر : (صریح پَران)

پَران [ف] در سیده منزل اوق .
 پَران [ف] اوزاعه طوغری ایسن
 اوق § علی الاطلاق
 اوزاعه آتیلان سه
 معناسته در . بوماسانله ترکیه ده صحر مه .
 صحرایش . کسینی آتیه . کیدی آتیه
 معنایله استعمال اولونور . کثریا
 برنجیسی نظمه . اکیجیسی محاورانده
 قوللانیر : [پرتو اتمک] = صحرایوب
 آتیلق ، [پرتو آتمق] = حرکته
 خیزلانمق . ایلروله مک .

« چشمیدن اوجنجه طائر خواب »
 « شاهین نکاهی ایتدی پرتاب »
 (نای)

« پرتاب بلند ایتدیکی دم اؤرد پَران »
 (نفی)

پَران [ف] ضیا ، آدین ، ایش :
 پَران [ف] بارلاق . قورسیده بجا
 تخفیف ایله بالکز (پَر) دخی قوللانیر .
 [پرتو انداز ، پرتو افشان . پرتویشان .
 پرتو باش] = ضیا صاحبی ، نور .
 لاندیریمی ، آیدینلادی . یخی . (پرتوزخ)
 = نور دوکیمی ، ضیا ویریمی دیمکر .
 بونورک صورکلرینه بر یای مصدوری

« آتش ترکان ابرو مهک آغوش وصلدن »
 « سرادر وجه جیفه ده پَراندن فریاد »
 (عاکف پاشا)

« پرتاب بلند ایتدیکی دم اؤرد پَران »
 « آه . حرام ایله سه طاووس جناذر »
 (نفی)

پَرانداخ [ف] « پَرانداخ » ده
 « دینیر . « نجاج » کبی
 سخن دیمکر .

پَرانقه [ف] ایتالاجدن [کوتوک ،
 طومرونی . ریدان طومرو .
 غی . مطلق آغاه اولان زنجیری
 ده بر حلقه § حیدود . قتل مقوله سی
 اشخاص تبریک حاس ایدلکدری
 محله ده (پَرانقه) اطلاق اولونور .
 (پَرانقه) = محکوم اولان اشرآ .
 قبل پَرانقه قیزیل چکی] = خفیف
 مشرب ، اویلاق قالدین . (پ) حریفک
 کسر ایله تمغلی شایمدر .

رخست ديمکدر . پټک کسريله تنظي
معروفده § فرانزجه (Pratique
پراتيق) لفظي ده ايتس . ايشله مه ،
آليشه کي معنارده قولانييورسه ده
لسانک نزاهت واطافتي حنق اټک
ايچون اسکيدن بري مټوس بوغيدن
بو مثاللو الفاظ اجنييه ي قولاعامت
لازم کير .

پراچول { [ايتاليانجه دن] دنيکل
اوسنده وياپن آسمه
آرابه § کي اکريسي . دنيسن
اکري بويون ديرسک . اصطلاحات
بحريه دندر .

پرازوانه { [ه] اصلي (پرازوان)
در . قامتراش . قلع .
بجاق کي آلات قاطعه تک قبضه زيله
ناميلارني بربرينه ربط ايچون تيور ،
برنج ، کوموش ، آلتوندن ياسيلان
ييله زيلک ديمکدر . ۱۱۹ نجی صحيفه ده
(پرازوان) لفظنه ده بټکيز .

پراگنده { [ه] متعري . پريشان .
طاعيق : (پراگنده
صانع يور ، پراگنده اوراق ، پراگنده
اشيا) . [پراگنده کو] = صاچه
صاپان سويلين . [يا طاقک کتوره .
ميوب سمت سلامت کريزان وياخود
اغتمام امواله اتهماک ايله پراکنده
وپريشان اوله جقلري - روضة انکاملين]
پرامه { [يونانيدن] واسطه نقليه .
ايکي کوره کلي آغير قو .

رياش) در . لسانزده اکثرياقاناد
معناسنده و بعضاً نظمه (بال) ايله
پرلکنده اولديني حالده تشديد ايله
استعمال اولوتور . [پرکشا ، پرازور]
= قاناد آچيبي ، کسکين اوچيبي
ديمکدر . فارسيله معني سارده ي ده
افده ايدر :

« ارباب نظر سووب اوپرلر »
« يرلرده سورغمه سون اوپرلر »
(کيوتره خطاب - معلم ناجي)
« شوق اولماليدر سبب بو حاله »
« توزلاندی يازيق اوپر و باله »
(وله)
« سوردکجه سمدين کورينور ديده خصمه »
« زير پوشله بر اژدر عشا بر عالم »
(نشاطي)
« اوچه باز سطوتک آينه اندیشه ده »
« کوسر و جبريل شکل بر و بالک صورتی »
(نورس)
« دکه بال و پرينه صرخ حيتک قهری »
« رسن مقتل اولور کردنه جبل ورید »
(کاظم پاشا)
« دوشن صانع زمينه بر قياره فرط سردیدن »
« دو کربال و پرین صنف ملائک خاکدان اوزره »
(شتايه)
« پرکشا اولدی در عدنه حسين معصوم »
(تاريخ - اشرف)
پراشقه { [ايتاليانجه دن] قرآننه
اداره ي طرفندن برسيفنه
تک کلدیکی محلدن آلديني پاساپورتي
معينه ايدلکدن صوکره ويرين

اکثریا «ختم پذیر» استعمال اولونور.

[پذیرش] = قبول ایدیش + قبول

ایدیش دیکدر . [ناپذیرا] = قبول

ایتمدین . ایتیهیی : [هریریز برز

شاهباز زرین اسکف بند پرواز ایکی

فاخته وش پذیرای طوق فرمان زاغ

وزغن اوله دن اولمک ارجح واعلی

دکلیدر ؟ — شقیقه

« دوستی کر مصیبت قیسه اولور غفران پذیر »

« دشمنی یک طاعت ایتمه رجب خسران اولور »

(فصولی)

« اودمکه اوله تشقت پذیر اصمعال »

« وجود نما شدت واپسند وجود »

(ثابت)

« بونعه اولریقه دکای بیلی جنون کوردکی هیچ »

« ناپذیری عسارت قاسب ویرانه کبی »

(لا)

پذیره [«] قبول . استقبیل :

پذیره [قارشو لایمق . قارشو لایش :

[... حضرت تریک پای تحت سلطنته

حسین موصلتلونده مظهر اولدقلری

پذیره مدبب ایچون بالدفعات عرض

تشکرات ایندککاری ...]

« هر آن دولت که از افلاک آید »

« شود اقبال تو اورا پذیره »

(شمس فخری)

پذیره [«] قوش قانادینک بربری

پر [اوزرینه بخش اولان بیوت

تویلی که ترکیده (بَلَّک)، عربده

(ریش، راش) دیرلر . جمعی (آرایش،

« افتاده راه سربلندی »

« یعنی پدرم رشید افندی »

(غالب)

« پدر و مادره تعظیم ایله »

« یعنی افراطله تکریم ایله »

(وهی)

« باشی کیلیدی غدر ایله یحیای مرسلک »

« چیفدی سایه ظلم ایله عیسی بی پدر »

(ترجیع بند)

پذیره [«] وداع . ترکیده ده

« آسنلمه » یا خود

« آسنک » تعبیر اولور :

« ایتمسین ای روان مسعود »

« محتکده زمینه پذیرود »

(معلم ناجی)

پذیره [«] حصه . نصیب . قسمت

« معانسه دره مانوس دکلدر »

پذیره [«] اوکی بابا . بابالقی .

« (پذیر اندر) ک محفیدر »

پذیره [«] « قار » معانسه درک .

« (چقماق) ده دینیر . هر بیسی

(حراقه) دره § فارسیده میوه سز

آغاچه (پذیر) دیرلر . بومنا بئله قاراق

آغاچه ده (پذیر) دینیلر .

پذیره [«] « پذیرفتن » مصدر .

« ننددر . قبول ایدیشی »

پذیره [«] سنی افاده ایدر . مثلا

« (پذیرای ختم اولدی »

ختم پذیر اولدی) طرزنده قوللانیلر .

جاقینی اور تنی ایجہ تختہ یہ و اولہ
ضعیف، حیلز شیلرہ اطلاق اولنور،
لسان یونانیدہ (Pétavron)

[پتاورون] کومسدہ طاورنلک
اوزرنده تونہ دکاری ایجہ تختہ ارچہ سی،
چپوق دیمکدر، عموماً ایجہ خشیارہ یہ
اطلاق اولنور، ایکنجی معناسی ده
جانبازلک اوسندہ اجرای هنر و معرفت
ایشنکاری کوریش ایپ دیمکدر،
معنای اصلیی ایله ترکیه ده کی معنای
مروئی آرمسندہ فرق یوق کییدر،

(پتاورا) نك (پوداغرا) لفظ یونان
نیستند محرف اولدیقنی ظن ایتمک
عبدالر، زیرا معنایه اصلا مفترت
و مناسبت یوقدور، بو لفظک معناسی
آیاق قابانی یعنی فالاقه در، بدیدرکه
« پتاورا » لفظی بوندن مأخوذ
و محرف اوله، از، ذاتاً (فالاقه، فلقه)
لفظی ده روجه حبس مناسنه اولان
(فیلاکی) دن محرفدر، (پتاوره
تختہ سی) = قوطیملرک استعمال
ایشنکاری ایجہ چام تختہ سی،

[ف] یوغیبه، چیفین،
پدرزه (پرزه) خاولی قاش،
مثلاً قطیفه، چوقه کی، بولفظ یوغیبه
معناسندہ دخی قوللانیر،

[ف] والد، اب، آتا، بابا،
پدر (پدرانه) = بابایه یاقیشه جق
طرزده، باباجه سنه، (پدری) =
باباقلی : « وظیفه پدری » = باباقلی
وظیفه سی،

مُجَوِّل { [ف] ترجان، برلسان ایله
چوبله نیلین سوزلری باشقه
لسانه نقل ایدن آدم،

مُجَوِّه { [ف] ترجمه، برلسان ایله
یاژلش و یاخود سولیش
اولان سوزلری دیگر لسانه نقل ایتمک
دیمکدر، « برهان قاطع » ده ضم جم
فارسی ایله کوسترله سی طوغری دکلدور،

مُجَمَّه { [ف] صارماشقی دیابنن یشیل
پیمه } آتاج، § ترکیه ده سیاه
قبلدن یاغه یوز اورتوسی، نقاب معناسی
افاده ایدر،

مُجْجَوْدَه { [ف] باصیلش، آیاق
پنججوده } آلتندہ چیکشماش،

مُجْجَمِدَه { ازبلمش، یاصیلانمش
دیمکدر، [پنجشیده،

پنجشوده] دخی ینه بو منایه لغتدر،
(پخت، پنجش) = ازیک معناسنه در،

[ف] بر تأثیر مادی،
پنجس } معنوی ایله اریوب بو،

پنجسان } زولنی و قورویوب بوزلک
معناسی افاده ایدر، مثلاً

بر آدمک درد و محنتله اوزیلوب ضعیف
و نه توان اوله سی، مومک کونشه و یاخود
آتشه قارش اریوب آقہ سی، درینک
تأثیر حرارت قسم ایله قورویوب
قیوریلہ سی کی،

پداوره { [روجه دن] طام اور،
توسی مقانندہ کره مید،

پتاورا } لک آلتنه دوشه تن،
یاخود کره مید یرینه

یازلدیفنه دلیل کایدر. چونکه رسیدنه
(تسگه، تسگه) = آنچه دن منداره عین

کسیلان قطعه دیمکدره (تسگه اغرا)
— مایه سز حیردن آنچه تسگه کی
ککوچوک کرچوک طرغرائیلان ایجه

نایاره لره اطلاق اولونور. ترکیه ده بو
لفظی کوموش کی پارلاق بر نوع
معنی اوحه لره اطلاق ایشلدرکه بوندن
درلودرلو اوانی سیه اعمال اولونور.

پشغوز { [۱] «پشغوز» ه «فکوز»
پشغوز

پشک { [۲] «پشک» ه «پشک»
پشک

پشک { [۳] «پشک» ه «پشک»
پشک

مورطه آقبه باپیلوب کاغه اوزرینه
سوربان شی معاسه اولدنی کی تخنیک
تعبیر اولونان یوموشق. ایجه کچی
قبلی معناسی ده افاده ایدره (پرویزن)

= علی الاطلاق ائک معناسه درکه اونه
کیندن زیاده معروف و مستعملدر.

پشک { [۴] «پشک» ه «پشک»
پشک

کوسترله می اثر سهدوره [پشک] =
طبع بشره مستکوره و منفور اولان شی.

پشک { [۵] «پشک» ه «پشک»
پشک

مقرمه، پیشکیر.

پشک { [۶] «پشک» ه «پشک»
پشک

قدمه مقامنده «پاه پاه» تعبیری
قولانیلیر.

«عرشی براقوب مثال سایه»

«ذوالمرش دیدی او عرش پاه»

(غالب دده)

«اول همایون پاه کردون سایه کیم طومش ازل»

«سده دولتمآبندمه همار آشیان»

(ض)

«مسند اجلالک رفعت برادنا پایه سی»

«درکه اقبالک دولت قدیمی چاکری»

(نقی)

«پاه پایه قیسه افلاک و عقول تردبان»

(کاظم پاشا)

پاییز { [۱] فصل خریف. یازدن
صوکره کلن کوز موسمی:

پاییز { [۲] فصل پاییز. (پاییز) ده
لغتنور. مجاز آپیرلک، اختیار.

ئق زماننه اطلاق اولونور.

پایین { [۳] آشغی، هر شیک
آشغی طرفی § حاسه

تردبانک ایلاک، آشغی باصاماغی
دیمکدر.

پاتالیه { [۴] ایتالیانجه دن [Patello]
بر آدم یننه چک قدر کوچوک

مسندال. اصطلاحات بحریه دندر. §

قوشچیلرک آولانغی ایچون آیاغندن ایلاه

باغلابوب صالیور دکاری چیفر تعان

قوش.

پشک { [۵] معدنیاتدن پاییلان دوز
پشک

(تسگه) مقامنده کوسترله سی بلا تدقیق

« ریزه ریزه جوهر جان خلافتدو بتون »
 « ساحه سنده پایمال ناس اولان ریك روان »
 (کاظم پاشا)

پای مرد { [ذ] آفاق تری .
 (پامزد) ده دینبیره
 پایندان { [ذ] کفیل ، ضامن ،
 رهن § صف نصال ،
 پیوجلق .

پاینده { [ذ] دایم ، باقی . (پاینده گان)
 = نعل آخرت . عالم معنوی
 ده فنا پذیر اولیان شیلره . (پاینده گی)
 = دوامی اولش ، ابدیلك :

« پاینده میدر چهار ؟ هیات ! »
 (معلم ناجی)

پایون { [ذ] زینت ، آرایش ،
 سوس دیمکدر .

پایونند { [ذ] پای بند ، باقکزه

پایه { [ذ] قدیم ، منزلت ، مرتبه ،
 رتبه . (پایه دار) = پایه یی ،

رتبه یی . (پایه داری) = رتبه لیلک ،

پایه دارلق . اصطلاحات رسمیه جه مراتب
 علیه ده قولانیلیر : « مکّه پایه سی ، ادرنه

پایه سی ، استانبول پایه سی » کبی §
 باصاماق . نردبان باصاماقی : [سید فتح الله

افندی اولایک شهر بعده صدر اناطولی
 و آندن بطریق النقل روم ایلی پایه سیله

جای تقاضای احراز ایشدی — روضه
 الکاملین] نادرأ درجه درجه ، قدمه

پایزن { [ذ] ترکجه ده محوس ،
 پرانعه بد معناسمه بین

انموام (پایزان) دینبیر ، خدمتکار ،
 اوشاق ؛ اسیر ، مجرم ، رنجبر معنیری

افاده ایدر . (پایزان قیافلی) تعبیری
 « شهرودر : [باشنده اوزبك واری

مرصه ربیق و آیاغنده پایزان واری بر
 جاریق — مجموعه ابوالظی — ۶۳]

پاینگاه { [ذ] مرتبه ، مرات §
 پایوجلق . آرزو لانیلیر :

پاینگه { [ذ] وهر برینک پاینگاه قهرعن
 و عمر دنده — شفیق نامه]

پای کوب { [ذ] رقاس . کوچک
 دیمکدر . نجیب ایله

(پاکوب) ده دیرلر : [پای کوبان دست
 افن های و هو یله شورش فکن زمین

وزمان اولوب آینه تریا زلر : « هراسی
 ونجمن تریا یله دغدغه پرستی ویردیر

— شفیق نامه]

پایمال { [ذ] آفاق آسده قلیش .
 جیککنمش . تحقیر او .

لومش . (پایمال) طر زنده دخی ستم . ل
 اولونور :

« پایمال ایدر انجام کیمک و ستمه دونه ،
 « آغاز ایدملی دوره بودر مشرب عالم »

(لا)
 « ایلدکجه عزم میدان غزا اول قدم »

« پایمال اولسون بولنده دشمن دیک سری »
 (نفی)

«نیتہ کیم اولہ اساس قصر کر دون پایدار»
(نفی)

«لشکر نصرت شعاری دست بر تیغ ثبات»

«دشمن ناپایداری پای در راه قرار»
(نظم)

«اله آل بی قرار کوکیزی»

«کیمسه دنیا ده پایدار اولماز»

(معلم ناجی)

«الذن کلن کرمله شاد ایتقلی قلوبی»

«کیمدر ایدن جهانده امید پایداری»

(وله)

پایندان { [ذ] باوچ ، آفاق قابی .
مأنوس دکلدر .

پایندوس { [ر] روجبه دن [اذن ،
آزاد ، رخصت .

«پایندوس ایتک = تعطیل ایتک»

(پایندوس زمانی) = تعطیل وقتی .

(پایندوسجی) = بر پاپوده عمله دن

پایندوس دیه باغیران رنجبر . لسان

یونانیده (پس) چوجق ، (په دس) جمع

اولوب چوجقلر دیکلدر . لسانک شوه

قدیمی حکمنجه بوجج (پایندس) صورتده

تلفظ اولغنی لازم کلیور . اوائلده

پاپورده چاپیشدیریلان زوم عمله ورنجبر .

لریق تعطیل اشتغال دهوت مقامنده

ارغاد پائی اولان ذات «پایندس» یعنی

چوجقلر دیه ندا ایتدیکندن بو معناده

استعمالی شایع اولمشدر .

پایزار { [ذ] «پای افزار» کبی آفاق
قابی معناسنه در .

پائی باف { [ذ] جولمه ، بزطو .
قویچی ، آزقوللانیلیر .

پائی بستنه { [ذ] آیاغی باغلی ،
مقید ، اسیر معنالرینی

افاده ایدر .

پائی تخت { [ذ] مقام سلطنت ،
مرکز اداره دولت ،

حکمدارک قرارگاهی اولان مملکت :

[شهر من بر پای تخت در که یالکز باشنه

بر دولت دکر . و آسک مالک اولانلر

ایسه — جهانہ حکم ایتکه مقتدر اوله

بیاور . شناسی]

«سلطان جهان خدیو دوران»

«شامشه پای تخت جرجان»

(نابی)

پائی بند { [ذ] ترکیه ده غریف ابله
(پاپواند) دیرلر . آفاق

پایبند { باغی ، سکوستک ،
حیوانلرک آفاقلرینه

طایلان ایپ . § مانع ، مانعه ، بهضاً

(پایبسته) مقامنده ده قوللانیلیر : پایبند

تملق ، پایبند ترقی .

پایندار { [ذ] ثابت ، دائم ، برقرار ،
سورکلی (پایداری) =

ثبات و قرار اوزره اولش ، سورکلیک ،

[ناپایداری] = دوامسز ، قرارسز ، مسمر

اولمایان ، ثبات ایدمه یین : [فقط

برافندیی آثار جهان افکار قائم اولدقجه

پایدار اولغنی لازم کلیر — پوسرده —

[اکرم]

پانچور شكري ، (پانچور كى اوبق) =
حجاب و حيا ايله تيرارمق . اوتانقى .

پانچور { [فرانسجه دن] مانع
پانچور } ضيا معنائنه اولان

« آباؤوز » دن محرف . (چارچوبه)
چرچوبه ايچنه اتق ميخلاتش خشياره
لردن ممشكل بر نوع سپر شمعدركه
بعض خانه لك پنجره لرينه قفس يرينه
پوپانچور قونيلير .

پانزده { [ف] صايلردن (اون
پانزده) بش (عددى . نادرآ
قوللاينيشدر .

پانزهر { [غلط] صحيفى (پان
پانزهر) زهر . اورايه بكنگر .

پانتوميم { [فرانسجه دن
Pantomime]

ديدر اوپونى . تياترولرده لاقيرديسر .
اوضاع و اشارات ايله اوينايلان بر
نوع اوپون .

پانوراما { [فرانسجه دن
Panorama] تصوير

ايتديكى موقعى . حالى . شئى مجسم
اولدوق و كاملا كوسترن دائره وى
بيوك رسم آتى .

پاپيه { [ايتاليانجه دن] فلق .
پاپيه } صندل باغلاي جق قيج ايجى .

پوشكا (پريمه) ده ديمير . [پانيوني
چوزمك] = اصطلاح عديده دن
اولوب اصول ايله صاووشمق ديتكدر .

پان { [ف] برتوع قيزيل ياراقدر .
پوپا يراق ايتاليانجه قيرسرى
صونى چيقاركة هندولر بونكله دوداقلرى
پوپارلر . قيزار تيرل { (پان) =
فرانسجه ائك . دامن ؛ ديوار ائكى ،
دستكى معنائنه در .

پانايير { [يونانيبدن] اصلى
Panegyris - پاني .

پانييس (در . « پناير » ده باقكر .
يورطى كوني مناسبتله خلقك طويلاغمسى ،
جمعى . { اومناسبتله قويلان بازار {
مواسم معينه ده بعض شهر وقصه لده
آجيان بيوك تجارت بازارلى كه اوج
كوندن يكرى بش كونه قدر امتداد
ايدنلرى واورد : (آناوود كويى
پناييرى ، كوكسو پناييرى ، سلورى
پناييرى ، اوزونجه اووه پناييرى ،
نوووغورود پناييرى .)

پانتالون { [Pantalon] آيادن
پانتالون } كييلن طون كى طار

باچاق لباسى . [چاقشير] ده آيادن
كييليرسه ده پانتالون كى طار دكل
بالعكس كنيش اولديغندن بونلرك
ايكيسى برعد اولنه ماز .

پانتوفلا { [ايتاليانجه دن] تخنه
پاپوچى . ترلك . فرانسز .

جه [Pantoufle] پانتوفل] در .

پانجاز { [ف] مركبدر . « پان » =
پانجاز } قيرمزى يايلاق . (چار) =

نبات معنائنه در . عده التركيب قيزيل
اوت ديك اولور : پانجاز ترشيدى ،

یاد کار لر دخی قلاده مقوله افالید مقالید
فرمان فرمانی ایله پالهنك وبالی عنق
مستند حنقلرنده کوروب — شقیقامه

{ [ف] سوزاش - طورلش }
پالده { معنائه (پالیدن) لفظندن

اسم مفعولدر . خلاصه ، زبده مقامنده
قولالیلیر § - ومن ، زیاده اولش ،
نفتیش اولوغش معنارنی افاده ایدر .
{ [ف] هر نه زراعت اولونورسه
پالیز { اوسون بوستان معنائه در .

قطعا اکثریا قارون ، قابوز ترلاسی
مقامنده قولالیلیر . ترکیده { فالیز

دیرلر . { پالیزان . پالیزوان } بوستان ،
ترلا بکیمی دیکدر .

{ [ا] استیلاخه دن } قیصه ،
پالیوش { ایکی یوزلی بالا . قصه .
طوره ، شیش .

{ [ا] آیاق آلا ده قانش .
پامال { چیکشتر . « پای مال » ده
باقکنز :

« جمله عالم بزه غیر تکش ایکن لایقی »
« اولهلم بنجه فاهلهده پامال ستم »
(تالی)

« نور خسارکی پامال ایده من سبزه خط »
« جوهر طیفه صرائه کدر ویرمن ژنک »
(کامل پند)

« پامال شتا اوله دن اقلیم چن کل »
(اکرم)

{ [ف] اجرت قدیم ، آیاق
پامرد { تری ، بخشش ، پامرد
ناچیز .

{ [ف] « پالودن » مصدرندن
پالوده { اسم مفعولدر که صاف

ایدلش ، سوزلش دیکدر . نشسته ایله
پایلان برنوع سوزمه طائلیک اسمیدر .

ترکیده { (پالوده) (پلته) دینیلیر .
برنج سوزمه سیله پایلان طائلی برطعام .
§ « فرنك جهانگیری » به کوره

« پله ترازو » یعنی ترازونك کفه سی ،
کوزی معناسی ده افاده ایدر : [بولر

تابع دلا کان پالوده نسان مه سیننه
« لاتعبوا من ملی غلاته قدر از راره

علی القمر » یعنی اندام یاسمن فاملری
قیهان فرسوده ایله کویا فنوس مشهور
ایجره درون شمع کابور ، بدکه نیاب
بذله ایله هریری ویرانه کیزلی برکنج
موجود ایدی — شقیقامه]

« سیم نزل مثال پالوده »
« دتره شیرلر یوز یوزه صوده »
(وحید)

{ [ف] خالصه ضدی ،
پالوش { معشوش معنائه در .
قاریشقی . خالص دکل دیکدر . خصوصه
صیله کابوری دینیلن ضمنک قاریشقی .
مأنوس دیکدر .

{ [ف] سوزکچ خصوصیه
پالونه { کفکیرکی اولان حلواجی ،
شکرچی سوزکوسی .

{ [ا] دیزکین ، یولار .
پالهنك { دیزکینک اوجنده کی
قایش . (پالهنك) باقکنز : [اول

پالاش { [ا] زیاده اواش. آرش،
 «هر که می پید مرا کوید چرا نالاش کنی»
 «تابی از مهر خود در دولت پالاش کنی»
 (ابوالمغانی)

پالگانه { [ا] به وک قاپونک
 قاپو به نی مکت و خان و قوندرک
 بیوک قاپو قوندرک بر سه پایلان
 کوچوک قاپو دیکدر. «نوس نکادر»

پالانک { [ا] قلوره به پو-ال-
 چار بق به یوله بی آیان
 قیلری دیکدر. [پالک فرسوده]
 = اسکی چار بق.

پالو { [ا] بدن انده طاهر
 اولان دله. فرسیده نام
 دیگری (آزج) دره ترکیه ده (سکپل)،
 ترکالمر (کونیک) دیرلر. عربجه می
 (تؤل) در.

پالوازه { [ا] مالینچاق. خصوصیه
 عید کاهلر ده قورباوب
 ایچنه چوقه ترک بشکاری بیوک تحتیه
 صالحچاق دیکدر.
پالواسه { [ا] غم، غصه، کدو،
 پالواسه. «تالواسه» ده
 بومایه ادر.

پالوانه { [ا] طاع قیرلانغی.
 دغا کسکین اوججی
 بر اوافق قوش. بوکا فرسیده
 [پالوانه] ده دیرلر.

ایدیلیر. § تو، مجرم بند ایدیلرک
 کند، اپ § نازیک بویه پگیریلن
 حلقه کنی آغاچ معنای ده افاده ایدر:
 «ایله به تا خسرو صاحبقران شرق و غرب»
 «اشب زوپاننک صبله جولانگری»
 (نقی)

«سبه انداز صف آرا که روادر اولسه»
 «آفتاب اشب چالاکنه زر پالانک»
 (وله)

پالانی { [ا] بدک آت § سوزمک
 و آرتیرمق معنای افاده
 ایدن (پالاییدن) مصدرندن صیغه
 امر و فاعل مرتخم اوور: [وتیغ
 خون پالای سطلوت و جلادت
 صاحبقرانلرین آسایش بخشای قلوب
 اهل ایمان ایله به — سلطان محمود خانه
 نطیس — طاکف پاشا]

پالدم { [ا] آت اگرینک آرقه منه
 پگیریلن قایشدرک فوسفون
 تعبیر اوونور، یووالاق قوسفون
 حلقه سی: [کوکن پالدم یاغسه بوینه
 پکر — مثل]

پالطو { [ا] فرا سجدن [Palotat]
 اصلی (ت) حرفیه ایسه.
 ده [ت] حرف فراسو بسک صداسی
 کوسترک ایچون ترکیه ده (ط)
 حرفیه یزmq لازم کلیر. الک اوسته
 کین دیشلری جیبی ایس.

(پزده سو) ایله (پالطو) تک
 فرق برنیه تک حقیق یازاق. ایکنجیک
 قاین قیشاق اولمه سیدر.

یا خود تیمور زنجیر یوبه نکرده و شماند .
 یوبه ربط اتمک ایچون قوللانیلان
 بیوک ، قالین خلطه . (پالامارکوزی) =
 کیرک باش وقچ طرفلرنده کی یو وارلاق
 خلطه دلیکری . (پالاماری تو بارمق) =
 سیویشتمق ، قاجق دیمکدر .

پالاموت { یونانیدن [اصلی
 « و آلانیشون » .
 (میشه) دینیلن آفاجک و اوچنندن
 بعض آغاجلرک عیثی . بلود ، بلید ،
 بلوط دخی دینیلیر . دباغ پالاموتی .
 پالامود { یونانیدن [اصلی
 « پلامپدی » . معروف
 برنوع بالیق . کوچوک « قاره بالیق » .
 چنکانه پالامودی . « براز بیوکسه
 « طوریق » ، « دها بیوکنه » آلتی
 بارمق « ، ایش بطالنه « زندن دان ،
 پچوطه « دیرلر . « لاکرده » =
 بو بالیق طوز ایچنده یالیشی .

پالان { [ف] اکره بدل یوک
 حیوانلرله وریلان سمر .
 بینک حیوانته اوریلان اکره باشقه در .
 [پالان] پالاندوز [— پالنجی ،
 سمرجی ، پالان یان . (پالاندوزی) —
 سمرجیلک ، پالانجیلق : آت پالانی ،
 اشک پالانی ، دوه پالانی . [هرکس
 « حزاء بما کانو یکبون » نورورنده
 پالان اعملرینه اندزه اکتسابلری
 مقداری قطع کسای مجازات ایده بکلی
 — شقیقنامه]

پالان { [ف] اکره بدل یوک
 حیوانلرله وریلان سمر .
 بینک حیوانته اوریلان اکره باشقه در .
 [پالان] پالاندوز [— پالنجی ،
 سمرجی ، پالان یان . (پالاندوزی) —
 سمرجیلک ، پالانجیلق : آت پالانی ،
 اشک پالانی ، دوه پالانی . [هرکس
 « حزاء بما کانو یکبون » نورورنده
 پالان اعملرینه اندزه اکتسابلری
 مقداری قطع کسای مجازات ایده بکلی
 — شقیقنامه]

پالان { [ف] اکره بدل یوک
 حیوانلرله وریلان سمر .
 بینک حیوانته اوریلان اکره باشقه در .
 [پالان] پالاندوز [— پالنجی ،
 سمرجی ، پالان یان . (پالاندوزی) —
 سمرجیلک ، پالانجیلق : آت پالانی ،
 اشک پالانی ، دوه پالانی . [هرکس
 « حزاء بما کانو یکبون » نورورنده
 پالان اعملرینه اندزه اکتسابلری
 مقداری قطع کسای مجازات ایده بکلی
 — شقیقنامه]

اولونه ماز. مطلقاً بر کله ایله ترکیب
ایدیلیر. مثلا (می پالا، ترشی پالا)
دینیلیر. § آسبلی، آسبلیش معناسی
افاده ایدر § فریاده، ناله معناسنده
دخی قوللانیلیر. ترکیبده نادراً استعمال
اولونمیشدر:

« غرق اولورکون و مکان آب حیات فیضه »
« آلدیغجه الیمه کلک سخن بالایی »
(نقی)

پالال: { [ف] محکم، قوی، قاتی،
مایاقلی. § بولمظیک
زیاده قویولغش، قاتیلانغش پالوده
معناسی ده افاده ایتدیکی « تحفه الاحباب »
ده روایت اولونمیشدر.

« بفر و هیبت شمیر او قرار گرفت »
« زمانه که پر آشوب بود بالا پال »
(دقی)

پالیاچو: { [پ] پالیاچیدن [لا] ییغیه
(بالاقس) « کوچک »
دیمکدر. مؤخر (Pallazin) بالاجیو)
شکلنی آتش، ایتالیانچوده (یا)
حرملریک ایکیجیسی (ی) کبی تلفظ
ایدلیکندن ترکیبده ده (پالیاچو) دیه
انتقال ایتمیشدر. مخفیه، مقلد، صوتیاری
دیمکدر.

پالاد: { [ف] بدک آت، یاخود
طابقیز چکیلن آت.
پالاده: (بالای) دده نومعایه لغتدر.
مانوس دکلدرد. § ایکیجیسی
مفسده، غمز معناسی ده افاده ایدر.

پالاش: { [ف] اسکی کایم، کیمه،
عیا، چول و امثالی شیلر
دیمکدر. ترکیبده اکثریا
پالاش ایکیجیسی استعمال اولور.

پور. [پلا-پاره] = عیا، چول
پارچه سی. [پلاسپوش، پالا-پوش]
= عیا، چول کین، کلبیه، عیایه
پوروش دیمکدر. [پرند پالا-پوش]
« پلاس » ده بانگیز.

پالاستوریه: { [ایتالیانچیدن]
پالاستوریه [جلا ویرمک معنا.
سندن مأخوذ اولدینی تدقیقات ایله
آکادشلمیشدر. طولو طوطی سبک،
پوشالتمی ایچون قوللانیلان پاجاورلی
یاخود بورغولو صیریق § طوبک
پووارلغه قونیلان صیتی اوستویسی،
کورله صیقیسی دیمکدر.

پالاسره: { [ایتالیانچیدن] چار-
پالاسره [میکرک آياغی مشابه.
سندگی راف، آياقلی. کمی
اصطلاحاتندرد.

پالاسقه: { [مجارچیدن] عسکر
پالاسقه [فتکلی، عسکرلرک
بالریشه طائفه قلمری قایشدن موصول
چانطه لی کر § طریپ خرطوجی وضع
اولان چانطه.

پالاماز: { [ایتالیانچیدن] بیوک
پالاماز [کیلری قارديه باغلامی

پاکیزه { [ف] زیادہ نازک ، لطیف : پاک خالص ، تمیز دیکھو :

« چون مجلس آمد آن پاکیزه روی »
« کشته اند حاش همه استیزه کوی »
(میرظی)
« صفا کلدک جهانہ ای مبارک طفل پاکیزه »
(اکرم)

« عز و رفعت شوکت شاهانہ سندن مستفیض »
« فوز و نصرت همت پاکیزه سندن مستعین »
(جلوسیه)
« پاکیزه قصیدہ دل دیشدر »
« برجسته نشیدہ دل دیشدر »
(مقدمہ)

پالا { [و] بجه دن } لسان بوہنیک
{ [و] دوریش Dorien } شیوہ
سبجہ « پالا » = دو کوشمہ مناسنہ درہ
اسکی ، یاسی ، ایک بوزلی شی . بپوک
قایقہ درہ بولان بوشہ بالاسی کی کہ
طوتیلہ جق اوجی حاد تا دوز ، یو وازلاق
و دیگر اوجی اسکی ، یاسی پر کورہ کدر ،
§ ایک بوزلی ، اوزون قلیچہ درہ (پالا)
اطلاق اولونور . (پالا چالقی) = بیہودہ
چالیشمسق ، بوشنہ کز مک . (پالا
صاللاق) = تک کورہ ک ایلہ قایق
یوروتک . § اسکی ویاسی تخنہ تک
عمودی قونلیشنہ درہ [پالا] تعبیر
اولونور . قایا . اسکی اولان بیفہ
(پالا بیتی) دیرلر .

پالا { [ف] یدک آت } سوزج .
{ [و] بمعنایه یالکر استعمال .

پاکان { [ف] تمیز ، صاف مناسنہ
اولان (پاک) ک جمی .
اولیا ، اصفیاء اعزہ مقامندہ قولانیلیر :
« کار پاکارا قیاس از خود مکیر »
(حضرت ملای روم)
« کار پاکانی قیاس ایلہ مہ کندی ایتکہ »
(معلم ناجی)

پاکباز { [ف] خالص ، تمیز اوینا .
بجی معاسہ در . عفت
وعصمتہ حرکت ایدن زاهد ، عاشق
صادق مقامندہ استعمال اولونور .

پاکت { [ف] فرانسز جہ دن Paquet }
دستہ ، دمت ، بوغیچہ .
پاکت { [و] طرفدن دوریلوب
بوکلش ، باعلا نامش
شیلر دیکھو : [بر پاکت سیفہ درہ ، بر
پاکت توتون .]

پاکدامن { [ف] بری الذمہ ،
عفیف ، عصمتی .
(پاکدامنی) = عصمت و عفت صاحبی
اولش . نظرمدہ [پاکدامان ، پاکدامانی]
= طرزندہ دخی قولانیلیر .
« یاراشوردینسہ سواد خطدہ بکر فکرمہ »
« پاک دامن شادہ مہ طلعت مشکین نقاب »
(نفی)

پاگند { [ف] « یاقوت » دینیلن
قیرمنی جوهر قیمندار .
§ استعارہ طریقہ شرابہ اطلاق
اولونور .

پاکی { [ف] تراش آلتی : اوستورہ .
قولانیلاز .

چفانوس. خرسیتانلوجه مقبول بردگن
بوجکدر .

یاغوش { [ف] طالع چارمقی ،
صوبه طالع . مانوس
دکدر .

یافته { [روجه دن] شمه . بیوک
قاباره § پارچه . قطعه .

اصلی کوچوک ، قسم ، پارچه مناسبه

(پاورا) دره (پافته پافته) = پارچه
پارچه ، آیری آیری دیمکدر . §
تیور حیلرک ویده بیولرینی آیدنلری
بورغو نوعندن برآت .

پاک { [ف] طاهره صاف ، خالص ،
پاکیزه . حیلهره . نسان (چفتا .

بی) ده «آریق» بومعانی افاده ایدر .

فارسیده (پاک) بومعنادن باشقه تمام ،

جمله معنا-نی ده افاده ایدر . [پاک]

= تیزلک ، حیلهرلک ، صفوت :

(آب پاک ، قلب پاک) .

«اول حیاکلبه کنک پاک» دامان کورک

(ناتی قدیم)

«بر شاعر پاک نکته داند»

«میدان هنرده پهلواندر»

(مقدمه)

«ذره خاک حرمی دید» دهره مردم»

«کرد پاک قدیمی جوهر» مهردا کسیر»

(حق)

پاکار { [ف] جانی ، تحصیلدار .

(پاکاری) = جابلیک ،
تحصیلداراتی . مانوس دکدر .

پاشنک { [ف] آصیلی اولدینی
حالد قورومش اوزوم
پاشنکه { صالقمی دیمکدر . §
تحسلی اولق اوزره
آلینویلان قابق ، قارون ، قارپوز
مناسنه در .

پاشنین { [ف] نخته و آغاج پاره لری ،
قییمی . بونلر مانوس
دکدر .

پاشیب { [ف] باسه می ، نردبان .
(بای شیب) صورتنده
دخی قوللانیلیر .

پاشیده { [ف] صاجلیش ، سربلش
طاعلیش : [ایچلرندن
نیجه جهاند ، کارساز میانه ده مروحه
جنبان رفع اشکال اوله رقی شهد
اتحاد پاشیده ونیم نوحش اولفله -
شعیتنامه]

«پاشیده ایتسون آب رخن خاک ذلته»
(نابی)

«درعلینده مستعمل نیجه ماهیت عالم»

«ره حکمنده پاشیده کهر خاصیت اشیا»

(وله)

پاغش { [ف] طبان ، کبریش دینین

دیرک . (پاغش ، باغره)

= داه الفیل دینین مرض دیمکدر .

پاغش { [ف] آتیاش پاموق .

§ آتیلش پاموقدن پامه

پاغشده { بوماق . بو معناده غینک

ضمی ده جائزدر .

پاغوریه { [روجه دن] ینکچ
نواعدن کوچوک

پاش { [ف] سرچك ، صاچق مندا
سنی افاده ایدن (پاشدن)

لفظندن اسم مصدر وصفه امرور .
صاچقی معناسنده وصف ترکی اولورق
استعمال اولونور : ضیاپاش ، آشک
پاش ، کهرپاش ، پرتو پاش)

«فلك سداولسه ویرض دیده خونیاچه نمکینی»
«نه دگوتوتیا ویرسه ک قوروتیر چشم نمکینی»
(نالی)

پاشا { [لقب] وزرا و بعض امرايه
مخصوص بر عنوان رسمیدر .

بوتك اصل (پاش شاه) اولدینی بیان
ایدنر بولندینی کی ترکیده « پشه »
بیسوك قارداش ديك اولوب سلطان
اورخان مرحومك بیسوك قارداشی
اولان امیر (علاءالدین) ی منصب
وزارتہ نصب ایتسی وداثما کندیسنه
(پشه) دیه خطب ایلمه سی حسیله
مؤخرأ مسند منه کوری احراز ایدنله
بو لفظك بر عنوان رسمی اولدینی
و کثرت استعمال الیه کیندجک طرز
تکلمک بوس بتون دگوشمن بولیدینی
نقل ودرمیان ایدلرده بولوغشدور .

پاشنا { [ف] آیتدکی ، کجه طوبوق
دیکدور . دابوس دیکدور .
پاشنه { (پاشنه) ده بو معنایه
لغندر .

پاشنده { [و] ص چچی ، سرچچی
(معناسه در ، پاش)

بولندن مر جدر .

«جواب ویر» تعیری یرنده دخی [پاسخ
یده] جمله سی قولانیلیر . ترکیده ده
استعمال اولونماز .

پاسنداز { [ف] کجه بکچی سی .
پاسنداز { کوزده دیچی . (پاسبان)
زیاده قولانیلیر .

پاسقالیا { [روجه دن] اصلی
عبرانیجه (فاسق) در .
خرستیايلرك یازای دیکدور . [بیوک
پاسقالیا] = عیدنحرکه قربان کونی
[کوچوک پاسقالیا] = ولادت
عیسی یورطیسی دیکدور . معنایه
هری [فتح] کله سنک عیندر .
بولفظ لاتینجه یه (پاسقا) صورتنده
انتقال ایدوب مؤخرأ بونام ایله یادایدیلن
کونه منسوب معناسنده یه لاتینجه
[پاسقالیوم] لفظی شایع اولمله یونا .
نیلرکده بونی کندی شیوه لرینه تطبیق
ایدورک (پاسقالیا) دیکلری تدقیقات
واقعه دن آکلاشلندور .

پاسک { [و] خیزه ، استهش ،
استهه معناسینه در .
« پاشک » ده دینیر .

پاسوار { [ف] آیاعه غش یینی
پاسوار { پیژده یا یا دیکدور . (پای
سوار) ده دینله بیلیر :

« یسواران عودت بخش سیر کاغذخانه دن »
(معلم نالی)

پاستوان { [ف] کجه بکچیسی دیکدور .
(پاسبان) ده ده نافگیز .

ترکیده تحریف ایله (یازواند) دینیلیر .

پاسبان { [ف] کچه بکچی .
پاسبان (پاسبانی) - بکچیلک .

[پاسدار] = عین معنیه لندر .
(پاسبان طارم ، پاسبان فلک)
= زخل ، کرکچی دیکدر .

« سراد قنده ملک دیده بانغه مأزون »
« خزینه سنده فلک پاسبانغه مأور »
(ثانی)

« اول شهشاه فلک کشور که اولورسه روا »
« در که اجلانه خورشید کردون پاسبان »
(حتی)

پاسبک { [ف] آیانغی خقیف ،
ایشنده مقدم ، جید
ایدیخی معنانه دور ، مأنوس دیکدر .

پاستاو { [بحر احدهن] ترکیبده
تخریب اله « پاستان »
دینیلر . اوج طاری یالینلی بر طوب
چوقه دیکدره [پاستاوله بازاراق] =
آرشینله اوله یوب طوب طوب فیثات
کسوک معناسی افده ایدور .

پاسته { [ایتالیانجه دن] اصطلاحات
پاستقه (بحریده دندر) کملرک دوتخا
سنده قوللانیلان بیوک یرتاجلی مقره .

پاسته { [ایتالیانجه دن] خیر معا-
پاسته (سنه دور) (قرابه) کچی
شکرلی ، قورو خیر ایشی مطبوخانه
اطلاق اولونور .

پاستخ { [ف] سوز ، حواب ، معنا-
پاستخ (سدر . فارسیده « سوز
دیکله » مقامنده [پاستخ شتو] دینیلر .

مناسبته کچه بکچی سنه [پاسدار ،
پاسبان] دینیلر . § حفظ و حراست
معنانه کلیر . § غم ، کدر ، کوکل
اوزونتیسی ، ایچ صیقیتیسی دیکدر .
(پاسلی) = فنا اولش . بوزولش ،
کیرلش . صوک معنا اعتباریله ترکیبده
کیر ، بوزوق معنانه قوللانیلشدر .
(پاسلانغی) = کیرلش . کیرلش :
[پاسداری] شهر ایله سات و سوان
وصیایاری یانده محافظه جی آلفومه .
لریله — شیعاده

پاسپاروله { [ایتالیانجه دن]
پاسپاروله (آجیق . عی سوز ؛
تواتر ، هرکسک بیلدیکی شی .

پاسپورت { [فرانزجه دن]
پاسپورت (Passaport)
یول تذکره سی ، صورو تذکره سی ؛
بر شخصک منسوب اولدیغی دوات
طرمندن تعقیب منسم یدینه و یریلن
رخصتنامه رتبی . § (پاسپورتی
آتی) بر الجوبنیک مقیم اولدیغی
دولتک نزدندن اشکاک ایشون رسما
یول تذکره سی آله سی دیکدر .

پاسار { [ف] آغاله تپنه مک ،
تپنجی . تکمه معنانه دور .
پاسپار { (پسر) دخی بومعنايه
دیکدر .

پاساز { [فرانزجه دن]
پاساز (پکید . اوستی اورتولی
سوقاق ، یون .

پازده { [ف] آياي آلتنه قالش :
چيكنفش . (پازده)
خول = آتريك آياقلى آلتنه
ازيش ، محو اولش ديمكدر . بوتعبير
خاييده ي قوللانمى اولاد :
« اوله سون قصر دلك پازده كرد الم »
(ناي)

پازن { [ف] بزه ونك ديمكدر .
عربده يدكى مئسنده
پازنك { بوموقوله آدملم [قاند]
ديلميركه جمى [قواد] دره

پازو { [ف] معروف ياسى
ياپراقدر . قيمه ات وريچ
ايله طوله ياپارلر . تركجده دخى اسمى
بودر . قانوك آرقه سئنه قونيلا
طاياق .

پازيز { [ف] ييقيله حق اولان
ديواره : بنايه طايانيلا
ديرک ، دستك ديمكدر .

پازين { [ف] كجه نك بر قسمى .
كجه نك كرك كچمش .
كرك كجه جك بر قسمى معاشى افاده
ايدر . قوللانماز .

پازخ { [ف] قاش ، ائكلنى معنا .
سهدر . قوللانماز .

پازير { [ف] « قطع السم » پادزهر
معاسه در . تركجده بو
استعمال اولونماز .

پاس { [ف] كجه نك سكر قئمندن
رينه اطلاق اولونور . بو

ايديلهرك حاصل اولان ضرورات
ديمكدر . (پازيا) و (پازياز) و
(قازياب) و (قازيا) دخى بو معنایه
اقتدر .

پارمه { [ايتاليانجه دن] فلق
دينلن صنداك يلكن ايم
ديمكدر .

پارين { [ف] چن سئكى ، بيلدرى
ديمكدر (پار) = بيلدر
ديك اولوب حرف (يا)
نسبت و حرف (ن) تا كيد
ايچوندر : « سياحت پارينه : زيارت
پارينه ، مسرت پارينه »

« كل كوكس و يرشتاي پرگينه »
« يتش اى پوستين پارينه »
(معلم ناجى)

پازند { [ف] دين مجوسيه حاش
ايكى تفسير گنايدركه
برينه (زند) ، ديكرينه [پازند]
ديرلر . بونرك يكدېگورينك شرحى
اولديغي ده سرويدر . « زردشت »
كسانى ده ديرلر . بوباده كى روايات
مخلفه دن ارتضاي حقيقت غايسته مشكل ،
بلكه محالدر : [هزار فسون زند
وپازند او قومله آزر نصير سروكشت
زر دشتى كى نشانده ايدوب —
شفيقنامه]

پازانج { [ف] ايه قادين ، عربده
[قابله] ديرلر . قايه ،
سودنده ديمكدر . عربيسى « صرغمه » دره .

پَارُج { [ف] احرث قدميه ، آياق تری § خواننده ، سازنده ، مداح مقوله سته ویرلین بخشش .

پَارُو { [ف] قوجه قاری § قار کوره کی . یا عین کوره ک .
پَارُوب { قوجه قاری . (پَارُو) ده دیلر .

پَارُولَه { [ف] اوج منسابی افاده ایدر . (۱) یونغه ، تخته و آغاج قبرتیسی . (۲) لطیفه جی ، صراح کو . خوش صحبت آدم . (۳) خیرسز ، اینته یاراماز شخص . مانوس دکلدر . دیکرتدن تفریق ایچون یازلشدر .

پَارُولَه { [ایلتاخ ، دن] عسکر (نو تجلرینک دوست و دشمنی تفریق ایتمه لری ایچون صابطان طرفندن کیم لری تعین و تبلیغ ایدیان لفظ مخصوص ، کلام صرتب . § بر فرقنک افرادی پندده اشارت مخصوصه اولقی اوزره وضع اولنان کلام .

پَارَه { [ف] پارچه ، قطعه .
پَارَه { (پَارَه پَارَه) = پارچه پارچه . (دو پَارَه) = ایکی پارچه . (یک پَارَه) = بر پَارَه ، سراپا و بوس بتون مقامند . دخی قولانیلیر ، « پَارَه لَه مک ، پَارَه لاق » = پارچه پارچه ایتمک ، بیرتقی . (پَارَه لَمک) = برشی دیکری واسطه یله پارچه پارچه ایتدیرمک . [پَارَه لَمک] = پارچه

پارچه اولقی ؛ تلاش کو ستره مک دیمکدر .
[پَارَه دُور] — یامایچی . اسکیمی .
[پَارَه دُوزی] = اسکیمک . ایوم (بر پَارَه) تعبیری برنده (بر پَارَه) قولانیله ماز . § برغروشک قرقده بر جزقی دیمکدر . تعبیر دیکره قرق . پَارَه برغروش اعتد راولمشدر . (پَارَه قیرمق) = آقچه قرانقی . (پَارَه کیمک) = سکه ضرب ایتمک . چیل پَارَه) = یکی سکه . (اوق پَارَه) = مکو کاتک بوزوقلق دینان افسامی : [پَارَه ، پَارَه یی چکر] و [پَارَه ، پَارَه ایله قازانیلیر — مثل] § مطلقا سکه ، مکو کات ، آقچه ، ثروت مناسند . دخی قولانیلیر : [پَارَه سی اولان دودوکی چالار — مثل]

« دوشه لی اویادکاره کوکل اولدی پَارَه پَارَه » .
« چکریم کوکل نه چاره کجه هم محبم وارَه » (واضح)

« یکپاره نزاکت و لطافت »
(شیخ غالب)

« چون باصدی سپهر آتله پا »
« اولدی ایکی پَارَه بدرعتنا »
(وله)

« پَارَه الماسدر سنک فدائی نیلر اول »
« جرعه چکمه بردخی شمشیر والا کوهری »
(نفی)

پَارِیَاب { [ف] چای وایرمق
پَارِیَاب { صوییه سق واروا

طوبلايشلرينه برنوع ديلنيكلك حكيمى
وييلهرك (پارسه) اطلاق اولونمشدر.
ترجيمه بومقولهله ويريلن آتجه،
بخشيش مقمنده استعمال اولونيور.

پازگه { [فرانسزجه دن Perquet]
طوغرامه دن ينى اوراق
وشكلارى برينه مطابق تخته پارچه.
لرندن يابلس مصنع وضرين دوشمه
ديمكدور.

پازگي { [ف] حشاك
روسيلك . فارسيده
حمام و مطبخ كي محللرده صوبريكن
چوقوره، خصوصيله چركاب چوقورينه
[پازگين] ديرلر. بعضاً تخفيف ايله
ينه بومنامه (پازگي) ده قولانييلر.
بونك مغربي (خارقين) در.

پارلا توريو { [ايتاليانجه دن]
پارلا توريو { محل كلاه، سوز
يرى . دائرة امور صحيه مربوط
اولان تحفظخانه لرده كي سئوال وجواب
اوطلسي ديمكدور.

پارلامنتو { [ايتاليانجه دن]
پارلامنتو { حكومات مربوطه.
لك، خصوصيله انكلتره دولتلك عوام
واعيان مجالسي هيئطرى ديمكدور.

پارله { [ايتاليانجه دن] اصطلاحات
پارله { بحيره دندره، دو تخته قوللا.
نيلان بيونك پالامار مقمرسي، چوق
ديلملى مقره.

ايراني بونام ايله ياد ايتديلر. [پارسي] =
پارسه منسوب، لسان فارسي ديمكدور.
[ف] قايلاندن كوچوك، غياثله بيريمى
برجانورك اسميدر . عربيه (فهد)
ديرلر.

پارسانا { [ف] عابد، زاهد، متقى،
[ع] غنيب، صالح، ايشله مشغول
اي آدم ديمكدور. آخريده كي الف بسته
جل ايديلورسه (پارسي) معناسنى
افاده ايدر.

پارسانا { [ف] يكن ييل، بيلدر
پارسانا { ديمكدور. ورسیده يالگزر
(پار) دخي بومنامه قولانييلر.

پارسنگ { [ف] ترازونك خفيف
پارسنگ { اولان طرفنه تعديل
پارسنگ { اينجون آصيلان شى
ديمكدور. (فرهنگ)
شعورى، به نظراً (پارسنگ) طرزنده
مخففاً دخي استعمال اولونور. ترجمه ده
يالگزر (پارسنگ) «تخه كلام» مقامنده
قولانييلر.

«حدث ائمه سوديكيم بررسوزلك پرسكى وار»
(شيخ وصفي)

پارسه { [ف] ديلنيكلك معاسنه در.
پارسه { ورسیده (پسه) صورتده
تخفيف اولونور. حقنه باز . مداح،
جاباز، چالغجي مقوله سنك ابراز هنر
ايندكدن صوكره ارباب تماشاد آتجه

تصغیر در . بوالهده (پارچه) = پاك
كروچوك ، كم مقدار ، ذكر سر ، حزنى
ديك اولور : [بر پارچه بوروق] =
جزءى مقامده در . (پارچه پارچه)
= قیرلمش ، طاعنیش ، دوكلش معناسى
افاده ایدر . (پارچه لامق) = قیرمق ؛
پاره پاره اتمك ، بیرتق کبی معنایره
دلات ایدر . [برچه بی] = دراو
دراو قشاش پارچه لری طو پلا یوب
صتان .

پاردم | [و] ایکنجی ترکیده
دخی قوالایلیر . سمر
پالدم | قوسقونی . پلاک رقه .
سده کی دور قابش .

پارذون | [فرانسز جه دن Pardon]
عفو ، صلح معناسنه در .
اکثریا (عمو ایدرسکزر) مقامنده
قوالایلیر :
« چکیلیری بو قیاحت چلی ! یارذونله »
(علی علوی)

پارده سو | [فرانسز جه دن
Pardessus]
روسته کیان حمت لباس .

پارزده | [و] قاضی دینین قمع
چو جوی کوکسکی .
قوالایلیار .

پارس | [و] ایرانده « شیراز »
قطعه سنه ایدر که شس
(شیراز) شهری بو شهرک مرکز
اداره سیدر . عربی (پا) یی (ذ) یه
تبدیل ایدوب (فارس) دیدلر و متون

پاراسنز | [فرانسز جه دن] ترکیده ده
معترضه دینان شو ()
اشارت دیمکدر . عبارده آره سنده تشید
مقصد ایچون ایراد ایدین قتره یی
تفریق ایدر که اوقره نك حذقی ذات
ماده یه تقیصه ایرات ایتمدیکی حالده
اقتاسی اشعاز فکر ایدر . § نظر دقتی
جل اتمک ایچون برکله و یاخود جانک
استدا وانتهاسنده بواشارت وضع
ایدیلر .

پاراو | [و] قوجه قاری ، بوناق
پاداو | قادین . قوالایلیار .

پاراوان | [فرانسز جه دن Para-
vent] پاروايه ، بر قیچ
قاتاد چرچوه دن تشکل اعش . ایسته .
نلدیکی زمان آچیلیر و قابانیر ، کدکاک
ایسته نیلن محله نقل ایدیلیر حته برده
دیمکدر . بیوک مقاماتده اکثریا قابولرک
یا ایچ ویا طیش طرفنه وضع اولونور .

پارتی | [فرانسز جه دن Partie]
پارچه ، جزء ، قسم ، طاقم ،
طرف . کبی معنایری افاده ایدر .
[پارتیزان Partisan] — طرفدار .
طرفدکبر دیمکدر . ترکیده ده پارچه ،
طاقم معنایرنده استعمال اولونور .

پارچه | [و] قطعه . لیه : کوچوک ،
اوقاتی نسته . آزشی
دیمکدر . فارسیده (پار) = (پاره)
معناسی افاده ایدر . [چه] = ادات

پاراشوت { [فرانسزجه دن]
 هواده طیران ایدن بالونلرک حین
 سقوطنده هوایه مقاومت ایدرک آغیر
 آغیر زمینه ایغه بیون ایجاد ایدلش
 برسیر سقوط، برآلت مخصوصه در .

پاراطونزه { [فرانسزجه دن]
 آمریقالی فیلیف مشهور (فرانتان)ک
 ۱۷۵۲ سنه میلادی سنده ایجاد ایدیک
 جاذب الصاعقه، سیر صاعقه، برحلی
 بیلدیرمدن محافظه اینجون یوکسک
 برستونک اوچنه وضع اولنان وجذب
 ایدیک قوتی برتل واسطه سیله
 آشاغیده، زیر زمینده کومور توزیله
 ملو بر چوقوره نقل ایدن آلت
 سالدور .

پاراغراف { [فرانسزجه دن]
 فقره، برعه لهک، برکتک سطریاشی
 تشکیلی ایدن فقره، هر بری § فقره
 اشارتی، فزاقی قیری اینجون قوللانیان
 ایشه شو [§] اشارت دیمکدر .

پاراگهت { [ایتالیانه دن]
 حرکتی حساب و تن اینجون دکره
 آتیلوب سوزدک ایدلش ایسه مربوط
 آت، حساب تخمسی دیمکدر .
 [پاراکت اولطسی] چوق ایکنه لی
 برنوع اوزن اولطه .

« بر قاعده رسم پادشاهی »
 « بیحد و حساب ایدی سیاهی »
 (نابی)

پاذگانه { [ف] یوکسک طام §
 قابو اینجده اولان
 یوکسک بخره و قاپو، معروف دکلدر .
پاده { [ف] خرگاه، صغیر واشک
 سوروسی § یا لاق § چو-
 بان صوبایی، قوالیلاز .

پاز { [ه] زکده، نادر آ توللا-
 پاز { نیشدر، قازسی ده درت
 معاده قوللانییر، (۱) کچن سنه،
 بیلدر مقصد استعمال اولنور، (۲)
 « پزه » اظهندن مرتقم اولور، (۳)
 دناغت اولمس دری (۴) اوچق
 مهاسنه اولان « پازدن » مصدرندن
 مشتق اولور .

پاراپت { [ایتالیانه دن]
 اصطلاحات بحریه دندر .
 کبیرک کبر - سیری - قوزقوانی،
 کوشه سی دیمکدر .

پارانه { [ایتالیانه دن] طایبان
 قازیریک داشتن و قور
 ستورلدکی حلقه دن کجیرین خلاطک
 مربوط اولان ارحه دینور .

پاراچول { [ایتالیانه دن] دیرسک،
 سیوری بوغوم بری § کمی چاتیسک
 اکری برجه نری، [پاراچول اینک]
 = غلبه لکده دیرسکاه اوردق و برشی
 چارپتی دیمکدر .

بر معنای افاده ابتدایکته داتر فرهنگلرک
هیچ برنده بر روایت مذکور دکلدر.
مع مافیة ادبای سالفه نك بو معناده
استعمال ابتدایکته پک چوق مثال
بوکته بیلر .

[۴] طوزاق معناسته دره
پادام | بعضی روایت کوره خا .
پایندام | وچدن قوش جایی اینچون
طوزاقک اینجه، ویاخود
کریسه ربط ایدیلن قوش دیمکدر .

عرییده (مواخ) دیرلر . «توشی قوش
ایله آلازیر» ضرب مثل ترکیبی بوندن
نشأت ایتشد . (فرهنگ شعوری) نك
روایتته نظراً (پادام) نمازگاه، مصلا
معنای ده افاده ایدر .

پادِ زهر | ترکیبده تحریف ایله
«پان زهر» دینیلن
صلاحدر که تاثیر سمی دفع ایدر . بو
لفظ مرکبدر . (پاد) حافظ معناسته
اولدیندن زهردن حفظ ایدیچی دیمکدر .
بعضاً تخفیف ایله (پازهر) طرزنده دخی
استعمال اولور . ترکیبده «خیر زهر»
طائی «ده دیرلر» .

[۵] سلطان ، بیوک
پادشاه | حکمدار دیمکدر . بونلر
پادشَه | اعظم مرکبدر . بالاده
ایضاح ایلدیکی وجه ایله
(پاد) برقاچ معنای افاده ایدر که بر
معنای ده (حافظ) دیمکدر . (شاه)
خداوند، داماده اولور . اقران و امثالنه

فائق کی معانی ده دلالت ایدر . بناءً
علیه عندالترکیب (حافظ اعظم)
(صاحب ملک) کی برمناده سلاطین
وحکمدارانه علم اولشد . اینکیمی
دیکرینک مخفی اولوب یاکنز نظمده
قولانیلر . فارسیده اولدیچی کی
[پادشا] طرزنده استعمالی سابقه عثمان
نییه موافق دکلدر . بونکله برارندار
استعمالی وافتدر . از جمله (شاهکرای) ک
قصیده مشهوره حسن بیت آتیده
صراحت اولورق ابراد اوغشدر .

«پاور اولورسه اگر ایلم خدا بر قوله»
«برپوله محتاج ایکن دهره اولور پادشای»
(شاهینکرای)

«کنز کاین آرطاسی قیلاردی بای»
«براطنی چوق مرونی چوق پادشاه ایدی»
(باقی)

«نامور غازی خصم افکن حیدر شمیر»
«دادگر پادشاه عادل دروق احکام»
(جوری)

«نغمی بونی صانع منت بولش»
«اوج پادشاهک بدیی اواس»
(لا)

«پادشاهم بویه یک ییل پادشاه اول ملا»
(امیرعلی صفا)

[پادشاهانه] = بیوک حکمدار
یاغیشه جق صورتده . [پادشاهی] =
سلطانلیق . پادشاهلیق . سلطانیه منسوب
دیمکدر .

قره قولاق، و اشاق باچه سی) — بر
نوع کورک . (یا قه باچه اولق) =
صاریلوب بوغو و شقی ، غوغا اتمک .

یاخره { [ف] خانه و غمه قبولرینک
داخلنده و اوکلرنده اوزرینه
اوپورلق ایچون بولند بریلان بیکه ،
قنابه . قولانیلماز .

یاخوست { [ف] آفاق آلتینده
ازیش ، قالمش اولان
شی . (یاخوست ، یاخوست) طرزنده
دخی یازیلیر .

یاد { [ف] یوک ، اولو } ضرری
پاد دفع ، فساد ی رفع ایدن :
(پادشاه) ، (پاد زهر) = بویکی
لفظ بومعالقرینه سیله ترکیب واستعمال
اولغشدر . § ثابت ، برقرار معناسی ده
افاده ایدر . ترکیبده سورکلی ، دوامی
اوله رق آچیلوب قاله سی سیبیله صاری
یا پرافلی برنوع چیچکه (یاد) اطلاق
اولنور . بوچیچکک عادی جنسه
یالکنز (یاد) ، قاتمرلی نوعنه (سرای
پادی) دینلیر . (پادار) = بقی .
دائم ، ثابت معناسندر .

یاداش { [ف] عوض خبر . مکا .
فات . (ابن کمال) صر .
یاداشت احوک « دقایق احادیق »
اعوالی اثرنده بوشطی
مربک و [آیتداش] معناسنده کوستر .
مهی طوغری اوله سه کرکدن زمر
بولغظیک فارسی اولدینی حالد اوله

[ف] منفذ ، کوچک
نیمره § اوجاق دلیکی .
یاشنک § آفاق قابی معنا سیده
افاده ایدر . علی الاطلاق
یاهنک | اوجاق باچه سی مقامنده
و [باجنک] طرزنده
دخی استعمال اولونور .

« لاملاقی پر ایدر ادخنة فحم امل »
« مطبخ جودی اگر آچسه سپهر باجنک »
(کاظم پاشا)

یاچک { [ف] تزک دیمکدر .
[یاچوک] = باقق ایچون
یاوچک | یایش تزک طوغله سی .

یاچه { [ف] باجاغک آلت یانی .
(عربی (گراغ) در . طون .
ساور ، پانطولون کی باجغه کیان
ثوابک آباعه سورین اک آشغی طرف ،
کناری . § قویون ، صیفیر ، کچی آیاغی ؛
ولردن یشیریلان صیجاق و صوفوق
لعم : (یاچه جی) = قیون و ستر
جیوان آیانلری اوتوله یوب و یاخود
یشیروب صتان آدم . (یاچه کونی) =
ویمه جمعیتلریک صولک کونی یعنی لاله
زفافک ایتنسی اولان جمعه کونی
دیمکدر . اوکون یاچه دینلن طعام
بندکی ایچون بویله تمیه اولغشدر .
(یاچلری صیغاق) — برایشه کیریشمک
ایچون صورت بدیده حاضر لائق ،
غیره کلک ، زیاده جهید و اقدام اتمک
معنارنده قولانیلیر . (سبور ، الما ،

پاچامه { [ف] مطبقه - ياعه کيښ
طون، شلور - چاشير
ديکدر .

پاچاوزه { [وړسي] کيرلي بز ،
سکي اثواب پارچه سي .

بولفظ مرکبدر . (اوره) اثوابک طيش
بوزي ، طيشنده کي قاش ، بز ديمکدر .
بونک اصلي (پارچه اوره) در . کثرت
استعمال ايله تحريف اولنورق (پاچاوزه)

شکلنه کيرمشر . [پاچاوزه پښلو] =
کوفي مکرلي آدم .

پاچان { [ف] صاجي معاسنه
« پاچيدن » مصدرندن
صفة مشبهه در . « پاچيدن » مصدرندن

(پاشان) دخي عين معناه لغتدر .

پاچيله { [ف] مطاقا آياق قى .
خصوصاً قيشين قاراوزرنده
پاچيله { يورمک ايچون قلبور
شکلده اينجه چيوقلره
اييدن ياعه بر نوع پا بوجه اطلاق
اولونور . بونک ترکجسي (سلبور) در .

پاچيامه { [ف] لقب معناسنه در .
« بردانک » مدح و ياخود
قدح ايچون - اصل اسمندن باشقه

وضع اولونان عنواني ديمکدر . مثلاً
« دمير حافظ » ، « اوکوز اوغل »
جمله زننده کي (دمير) و (اوکوز)
لقبري کي . کي نظيره ، مانده ، اش
معناسني ده افاده ايدر .

کچه چکي طار طالع يولي مقامنده قوللا .
نيلىر . (مونو) يالکيز ، نک ديمکدر ،
(پاتو) آياق باصارم معناسنه اولديني
کي (پاتي) آياق باصمه ديمکدر . (قه)
ياخود (قا) روجه ده ادات تصفيردر .
عندالترکيب (پاتپقه) = کوچوجک
باصت ديمک اولورکه طار يول معنا .
سندده اصطلاح اولشدر .

پاتيله { [ف] حلاواجيلرک اغزي
يايران ، بيوک باقر قزغانه
پاتيله { اطلاق اولونور . (صحاح) ک
بيانه کوره . مطلق تجره
ديکدر .

پاتماز { [ف] « شتاب » معناسنه در .
يمني عجله ديمکدر . اصلاً
قوللائيلاز .

پاتيني { [ف] حرمنلرده صماني ،
توزي و طوبراغی آييرمق
ايچون جوباني صاوردقري آتشک
اسمي . بعضاً تخفيف ايله (پتي) ده
دبرلر . ترکجه ده بوکا (پابا) اطلاق
اولونور .

پاچال { [ف] بعض اهل صنايع
و تجارتک ايشلر بله مشغول
اولدقري قراشلق ، چوقور ير
ديکدر . (پاچاهه) ده بو معنايه
لغندر .

دکلدو. چونکه «پاتنه» ذاتاً کمی نیز
اولدقیجه ویریه من. بومقامده اشبو
لفظ آجیق، سربست کی بر معنا افاده
ایدر. آنک ایچون (بولاشیق پاتنه)
برنده (پاتنه سز) دیک لارم کلیر.
(۳) رباب صنایع و تجارتدن بر نسبت
مختلفه ده رسم قدی آنه رق مقابله
ویرین اصناف تذکره سی؛ مثلاً (پاتنه
نظ منامه سی)

پاتو { [ف] کوکب عطار دك منزله
فلكيه سنه اطلاق اولونور که
جوزا و سنبله برج لری دیکلدو.
§ فرنکلرک «وازو» تعبیر ایتدکری
طوپراقین معمول شیلر ده اطلاق
اولونور.

پاتو { [د] چارمن او سنه صاریلان
طولاق. (پاتابه) ده بو
معنایه لغتدر.

پاتون { [ف] نشانلی طوغان
دیکلدو. بعضاً (پاتونه)
طرزنده دخی قوللانیلر.

پاتسقه { [روجه دن] مرحوم احمد
رفیق پاشا (لحجه عثمانی) ده
(پاتسقه، پاتنه) یاخود (پاتکه) پایتاق
حکمنده و صیحن یولی، جوان جیفری
معناسنده ترکیه بر لفظ کچی کوسترمش
ایسه ده طوغری دکلدو. بلا تدقیق
یازلشدر. بولعظ روسی سرکدر.
روجه ده (مونوپاتی) = یالکز باصش،
تک باصمه معناسنده درکه یالکز بر آدمک

پاترلسه { [ایتالیاجدن] اصطلاح
احات بحریه دندر. کپلر ده
غایه واد ورمو چوبو قلمش چارمخ
سکندوکی حلالی.

پاتسقه { [بحر ف] صحیحی
(فرسجه اسم اولان
(پاتنه) در. روح ترکه مو مدینک
احتمال معرودو. «پاتنه» یه ده
بایکدر.

پاته { [ایتالیاجدن] پنجه. ال
پاته { «اورودنه کدی» (پورینه
پاته سی) = اصطلاحات بحریه دندر.
یدکترک اوجیه باغلانوب اورنه سندن
پورینه طریقیلان حلاط دیکلدو.

پاتانه { [فرانزجه دن] Patella
(برالماسی انواعدن آمریقان
فلش بر کوکدر که الیوم دنیا تک هر طرفه
یشدیر لمکده در. اصلی لاتیجه (پاسته تا
Pastela) دو.

پاتنت { [فرانزجه دن] Patente
ایتالیاجه سی «پاتنه» در.
بیاننامه معناسی افاده ایدن اشبو لفظ
الیوم لسانده اوج صورتله استعمال
اولونیور. (۱) امتیاز، حمایه براتی،
پسپورت حکمنده قوللانیلر. مثلاً
«فلانک پاتنتی اولدیفنی ادعا ایدیورلر»
(۲) امور صحیه ایچون رسماً ویرین
یول تذکره سی؛ مثلاً (تمیز پاتنه)
= خسته لاق اولدیفنی و (بولاشیق
پاتنه) = خسته لاق بولندیفنی کوستر.
بو (بولاشیق پاتنه) تعبیری طوغری

مداهیته منسوب مأثور و روحانیه
مقامه اسمع ایتالی و کاهن و وود
مقامنده قولاته، میدو: (پاپاس هر
کون پیلاویر - مثل) ، (پاپاسی ،
پاپاری) = رنوع کو مسکک بورچک .
مکبه لی آطه مک یاندکی کوچک آطه به
(پاپاس آطه سی) دینیر ، (پاپاس
یحیی) = صو غاله پیش باغزی یحیی ،
بایق پلاکسی .

پاپافغو [ایتالی محددن] کی
دیرکک و جعی یلکی .
لسانزده معروقی (پاپافغو) در .

پات [ف] تحت ، سر بر حکمداره
مخصوص او طور بد جق شی .
یکی حرفک مخرجی قریب اولدیفدن
(دال) ایله تلفظی شایدر .

پاتاب [ف] مانند ، کی ، مقابله
برلکده معنارینی افاده
ایدر . قولانیاز .

پاتاقه [بجا رلساندن] اوسقنده
پنجره رسمی محکوک برنوع
بجا رسکی .

پاتراچه [ایتالی محددن] سفینه
اردم بر ح قاین خلاطردک

یلکی دیرکفی پالان به ربط ایدر .
پاترونه [ایتالی محددن] اسکی
کتارده ، قار بخلرده

(پترونه) شکنده یازیلان اوقط
دونماتک ایکجی شجائی دیمکدر .
اصطلاحات بحرجه بر مرتبه مخصوصه
ایدی .

پاپوش [ف] آفاق قانی ، بین العوام
تحریر ایله (پاپوج)
دیلیر و نسوانه مخصوص اولوب الیوم
استمالدن وازیکلدش اولان اوکیه سز ،
کمارسز و اوسقی صاری مشیدن معول
برنوع آفاق قابنه اطلاق اولونور .
اسکی زمانده قادیلر صاری چدیک
پوج کی برلردی : [پاپوجی طامه
آیلدی ، کندی پاپوجی بیوکه اوقوت
- مثل]

پاپوج کی آچیلوب قالدی آغزی خفاک
(ندیم)
پاپوش بیوکه یوقی اوقوت کندیکی باری ؟
(معن ناجی)

پاتسگان [ف] بین العوام تحریف
ایلله (باطلیجان) دیه
زیارده اولان سبزه معروفدرکه معربی
(بادتجان) دره قارسیده اشو افظک
آخرنده کی حرف نون حذف ایله دخی
استعمالی معروف اولدینی مثللو
(پاتسگان) دخی عین معناده لغتدره

پاپاس [رومجهدن] قیس ،
کیش ؛ کلبسا آدمی .
بین العوام (پاپاز) دیه تلفظ اولونور .
قیس ایله راهب پیئنده فرق وار
ایسهده لسانزده هر ایکی صنفده
علی الاطلاق پاپاس دینیر . شو قدر
وارکه اولری راهب صنفی (قره باش)
تصیریله صنف دیکردن تفریق ای دلیر
ایمش . هر حالده بولفظی خرستیان

مذہب لر دخی داخل حساب اولدنی حالدہ
ایکی بوز طلسان طوقوز ذات انتخاب
واقعا اولوغش و بونلک اکثری ایتالیان
جنسیتنه منسوب ایسه لردہ ایچلرندہ
۱۴ فرانز، ۷ آلمان، ۱۲ اسپانیول،
۲ صاووآلی، ۱ پورتکیزی، ۱
فلہ منکلی پاپا بولوغشدر :

«اوبله بر دیوان عالیہ دوک حکم لاحق»
«تره تیردی شرق وغری، ریم پاپائی بر زمان»

پاپائیہ { [رومچدن] بر نوع
خدایی نابت چیچک، ادوبه

نباتیہ جملہ سندنر، تحت کلهسی توزی
بوندن اعمال ایدیلیر . بو چیچک
بخجوری ده حشراتی دافندر . بوکا
ترکجه ده « صیغیر کوزی ، قوپون
کوزی » ده دیرلر . فارسی ده « بابونه » ،
هر بیسه « اُفحوان » دینلیر . انواعی
پک چوقدر .

پاپاغان { [ف] اصلی (پیفاء، پیغان)
درکه تکلمه آلیشیر برنوع
معروف قوشدر .

پاپاق { [ف] عجم کلامی ، سیاه
وقیور جتی نویل قوزی
دریسندن یاییلان و باشه کیین برنوع
کلاه ، سرپوش :

« بر طفل عجم یاغنه سان کیدی پاپاخی »
(لا)

پاپ { [ف] ایشلی ، یوقوشلی
پاپ { [ف] بوکسکی، آلقلی، اوغونش
وعارضلی زمین، بر دیکدر . مانوس
دکدر .

پاپا { [الفاظ مشترکه دندر] یونان
لسانده « بابا » دیکدر .
اصطلاحزده روماده (واتیقان) دینیلن
عمل مخصوصده حقیق اولوب « قاتولیک »
مذہبنه سالک اولان خرسقیانلرک وکیل
جناب مسیح اولقی اوزره طانیققلری
رئیس روحانی تک عنوانیدر . مورخ
ذو دون ابن خلدون بولفظک (ابوالا باء)
دیک اولدنی روایت ایدر . عثمانلیلر
پیننده « ریم پاپا » دیه معروف اولان
ذاتدرکه اصلی « روما پاپاسی » اولسه
کرکدر . ده اطوغریسی حضرت عیسانک
وکیلی صفتله بر مدت روماده بولوغش
اولان حواری بوندن « پتروس » ک
خلیفه سی مقامتده در . (پتروس)
رومائی مرکز روحانی اتخاذا ایتکله
اخلاقی دخی اوراده اقامت ایله مشلدر .
واقعا بر مدت (عن ۱۳۰۹ الی
۱۳۷۷ میلادی) پاپالر رومائی ترک
مجبور اوله رق بالضروره فرانسه ده
کائی (آوینیون) شهرنده توقف و آرام
ایتشلر ایسه ده نهایتی کرسی روحانی یه
رومایه نقل اولوغشدر . پاپا قار دینالردن
مهرک بر مجلس عمومی روحانی معرفتله
یه قار دینالردن انتخاب اولونور .
پاپالغه انتخاب اولونانلر تبدیل نام ایدوب
یکی بر اسم اخذ و اعلان ایدرلر . ۳۴
سنه میلادی سندنه روماده ریاست
روحانییی احراز ایدن (پتروس) دن
ابتدا ایله شمعی یه قدر کرک (روما) ده ،
کرک (آوینیون) ده بابالق مسندنه

ماتوس خلافت پناهیله — عرض —
عاکف باشا [

«جسی خالکایت اول سبی قدک بولده نطنتا»
«نائل اولقسه مرامک دولت پا بوسنه»
(فطنت خانم)

«هم عرش اوله پای بوسه نائل»
«هم سن اوله سین کاله واصل»
(نایی)

«دل که جام عشق ایله مست خراب اولمش یاتور»
«پای بوسک آرزوسیه تراب اولمش یاتور»
(روحی)
«اول که رشک آور آینه خورشید اولدی»
«بن پای بوسی ایله فرش رخام دوله»
(منیف)

پایبند [ذ] ترکیبده تحریف
ایله «پایوانده» دینیرکه

پایبند آفاق باغی ، کوستک
و عجزاً مانع ، مانه

دیمکدره . نادرآ (پایسته) کبی مقید
معناسنده دخی قولانیله . نه کیم
«فضولی» تک آتیده کی مصراعنده بو
معناده استعمال اولونمشدر : (پایبند

تعلق)

«پایبند اولدم سرزلف پریشانک کوروب»
(فضولی)

«کوستکی قیرسه ده معذوردر اول معنایه»
«کهنه پایبند توکلده طورری حیوان»
(رمضانیه — ثابت)

«اولسه شاه یاراشور یالنه بال جبریل»
«اولسه پایبند محل پاینه زلف حورا»
(نفی)

پایبرجا [ذ] آباغی برده یعنی دایم ،
قائم ، ثابت دیمکدر :

«تاکه دایم اوله بو عمر انصاری روزگار»
«تاکه پایبرجا اوله طاق قلقله کهکشان»
(حق)

پایبرهنه [ذ] آباغی چیلای ،
دال طیان . (برهنه پای)
صورتیله ده قولانیلیرکه یالین آفاق
دیمکدر .

پایبسته [ذ] آباغی باغلی ،
مقید دیمکدر . نادرآ
پایبسته (پایست) طرزنده
دخی استعمال اولونور :

«براق عزت و جاهی ایدوب پایسته تخصیص»
«سمند رحمت عامک عنایت ایله مش ارخا»
(نعت شریف — نایی)

«ساقی کرم ایله بی دماغم»

«پایبسته رشته فراغم»

(غالب دده)

«سن سیرده سین همیشه سرمست»

«بن دام بلا و غمده پایبست»

(وله)

پایبوس [ذ] آفاق اوین ، آفاق
اوینچی معناسنده دره اصلی

[پایبوس] دره . ایکی صورته ده

قولانیلیر . [پایبوس] = آفاق اویمک ،

آفاق اویمه : [طوب قابوده وضع بی
نظیر و طرح دلیدر ایله قریب حسن
ختم اولان قصر کبیر بهشت منظر
جهانبا نایلنده بمن و شرف پایبوس معالی

﴿ پ ﴾

مقارندر . [پادِ پُا] = آياتی آياغه ،
يان يانه . [هپا] = رفيق - ياقندش .
آرقه داش ديمکدر :

« اول کيسه در آزاده المدن که وجودين »
« کوی خم چوکان کبی بی پاور ایلر »
« نفی »

« آسمان پویه زمین کرده سلسل حرکان »
« باد پا شعله جواله عالم پیمای »
« نفی »

« پای اسب عزمنك بال ها فرش رهی »
« فرق رخس رزمك نصرت هاپون شپری »
« نظیر »

« نه صبا صاعقه دیرسم یاراشور سرعتده »
« که سکر دیرکن آسم سایه سی اولماز هپای »
« نفی »

« برافور آتی دخی سایه سی کی یونده »
« اولسه کر شاطر اندیشه ایله پادِ پِا »
« وله »

پادِ رکاب | [ف] آياغی اوزنی ده ،
پادِ زِ رکاب | عارم - سریع الزوال .
مع الریبی افاده ایدر .

« تیز تردد نشئه پادر رکاب باده دن »
« عوفی »

پ [و] البای عثمانیده ارجی
پ { حرف دره یو حرف لسان ریده
یوقدر . آنک ایچون عربیده فایه
قلب اولونور . مثلا (یارس = فارس ،
پنگان = قنجان) کبی . ایچد حسا بنجه
« ب » کبی (۲) هدینه بدلدر .

پا - پائی { [ف] آياق . عربی
« قَرم » در . معنی
سائری ده افاده ایدر . (پائی) لفظنه
دخی باقیز . [پادِ پا] = سرعتی ،
سریع الحركه ، زیاده قوشان :

« بوق اوچکه پایکی بحالم »
« اوپسون قطرات اشك آلم »
« معلم ناجی »

§ ديب معناسنی افاده ایدر : [پائی
درخت] = آغاجك دیی ، [پائی
نتو] = یاینه دیی ، [پائی خم] =
کوپ دیی . § فارسیده (پا) طاقت ،
ایز ، مقاومت معنالنده دخی قوللانیلر .
سهده لسانزده بالاده کوستریلن ایکی
معناده مستعملدر . یالکز (پایدان)
لفظك معناسنی طاقت ومقاومت معنالینه

اغاری، بکاری، «اولاخ» بغداد
 بوزاری «عثمانی تاریخده بر موقع
 مخصوص احراز ایشلردر»

بویان { [ف] «بوییدن» مصدرندن
 صفت مشبهه در، قوقورق،
 قوقان معنانه در، «برنوع آفاجدرکه
 عروقه حلاوت و فروغنده صراوت
 اولور. عربیده (سوس) تعبیر ایدرلر.
 ترکیده غلط اوله رق (میان) آغاجی
 و (میان کوک) دیرلر. ایکی نوعدر.
 بری (طاسلی بویان) درکه عربیده
 (عرق السوس) دیرلر. دیگر (آجی
 بویان) درکه ترکیده (آبدست بوزان)
 دیر.

بویجه { [ف] «سارماشیق اونی»
 «عربی (عشق) در»
 «مأوس دکدر»

بویه { [و] «آرزو، شوق، عشق»
 «مأوسه در» «شاهزاده
 دینان نیامک نام دیگریدر» «برخاندان
 حکمداری جدمک لقیدر»

بهار { [ع] «بوط (یت)، قیرلانچ
 «خطوط کچی، براولچکدرکه
 اوچیوز رطدن مرکسدر» بر بوع
 صوقابی. «مأوس دکدر»

بهان { [ع] «افترا، بالان سوز»
 «بر آدمک پایه دیفی بر فعلی
 و یا خود سوله مدیکی بر قوی کندینه
 اسناد ایشکدر»

«عجمی کریه و آه ابله سم مانند» کردون
 «کرفتاریندی بهانه کیمک باشینه دوندسه»
 (واسخ)

بهر { [ع] «نفس کسیر صیق صیق»
 «صاواوق، صاواغان عاق»
بهره { [ع] «کنیش بر» دره
 «ایچده کی چایراق و سازاق»
 کسک کسک صاویش معنایی افاده
 ایدر. «مأوس دکدر»

بهره { [ع] «قیصه، بودور خاتون»
 «دیمکدر» «بهره»
بهره { «اولورسه یالان سوله مه»
 «معنانه در»
بهره { [ع] «فوق العاده قهرمان»
 «بها در آدم دیمکدر» «مأوس
 دکدر»

بهر { [ع] «تابد اولاق، آیدیه لقی»
 «معنانه در»
بهره { [ع] «نعت، تفریق معنانه در»
 «اولان یاز»

بهر { [ع] «مکن، اوپله، او»
 «بیوت» «معنانه اولان (بیوت) نه
 جمی. ایکی مصراعدن مرکب نظم
 دیمک اولان (بیوت) که جمی (آیات) در»
 اوکاده باقکیز: «قوت طاعت و سلاست
 منظوم قی انکار اولخاز ایدده یایدنی
 آیات ایله ییقیدنی بیوتک وزنی میران
 آخرتده معام اوله جفندن — تصویر
 افعال — طاکف پاشا]

بیوع { [ع] «صانع و صانع آلتی»
 «معنانه اولان (بیع) که
 جمیدر: (کتاب الیوع)

[صموات بی انتهاستند گرفتار عقدہ
وا اسفا اولوب شامہ نواز بوی وفا
اولہ مدیلر یعنی کاکل بیجا بیج اشاراتی
چوزوب رایجہ صفا آله مدیلر — تقریب
شفیقنامہ شرحہ — سامی پاشا]

« تاصبانکت از هارنی دشت ینک »

« مایہ بوی دلاویز بہاران ایلر »

(جوری)

« بہار دولتی جنت طراز کلشن عالم »

« نسیم بوی خلقی نافہ ساز حیب حورادر »

(صبری)

« آچلش غیرہ بن بوی جفا شم ایلدم آندہ »

« نولہ بلبل وش ایسہ م اول کل خنداندن فریاد »

(عاکف پاشا)

« نردہ اول بادوزان خوشبوی »

« ہانی اول جوی روان دلجوی »

(سفیلہ — عبدالحق حامد)

« عطر خوبیہ پر اووردی مشام »

« بوی مشک ایدی یاخود عنبر خام »

(خاقانی)

« آشیان سینہ دن پرواز ایدوب صرغ ہوس »

« قوبدی برکل دالہ مست اوادی بوی غنچہ دن »

« بویا » [ذ] کوزل قوقولو، کوزل

قوقوی :

« کلبن باغ صورکل بویا ویرمن »

(راغب پاشا)

« وارسہ کر نکت خلقلہ صبا کلزارہ »

« لالہ دہ سنبل وکل کبی اووردی بویا »

(نفی)

« بویا » [اسلاوجہ دن Boyard]

« بویا » [روس واولاخ ایلہ طوتہ

سواحندہ متمکن اقوام ساثرہ نک

دلک دیمکدرہ چانلق دلکی. اصطلاحات بحریہ دندر .

« بونژور » [فرانسیزجہ دن
[bonjour] صباحلر،

وقت خیر اولسون معناسندہ برتعبیر درکہ

وقت ظہردن صوکرہ یہ قدر کوندوز

بر احبابہ تصادف ایدیلجہ ویاخود بر

محله کیدیلجہ ایراد اولونور .

« بونسوار » [فرانسیزجہ دن
[bonsoir] ایشملر

خیر اولسون دیمکدرہ . وقت عصر دن

اعتباراً آفتام اوسقی وکیجہ استعمال

اولونور .

« بونمارشہ » [فرانسیزجہ دن
[bonmarché] ایہ

فائدہ لی چارشی ، اوچوز بازار

حکمندہ در .

« بونو » [ایتالیانجہ دن] تمسک ،

بونو [پولیجہ ، آجیق حولہ ،

حاملہ ادا اولنہ جق سئند دیمکدرہ :

[وعدہ لی بونو] = کوسترلدیکی

زماندن اعتباراً بر مدت معینہ صوکرہ

بدلی ویرلن حوالہ سندی دیمکدرہ .

« بوی » [ذ] قوقو ، رایجہ دیمکدرہ .

« بوی » [فارسیدہ بہرہ ، نصیب ،

خوی ، امید ، محبت ، آرزو معنالنندہ

دخی استعمال اولونور : [شبوی]

= چارہ مخصوص کوزل قوقولی بر

چیک . [عنبر بو] = عنبر قوقولی .

[خوشبوی] = کوزل قوقولی . [بوی

ماذران] = اوغول اونی . [بویدان]

= عطر یات محفوظہ سی ، توالت چکچہ سی :

افاده ایدن [بومهن] ی تحریف ایله
(بومبار) ایتک قابل ایسه بژده اصلی
(بومهن) در دیرز. [بومبارطوله
سی] = قیه ات و برنج ایله طولدریش
باغیرصاق.

[ایتالیانجه دن] هاون
بومبارده } شکنده ایکی دیرکلی
باشی، قیهی مدور کی، اسقور نوعدن
برکنه. اصطلاحات بحریه دندر.

[فرانسجه دن] بومباردمان
(bombardement) طوبه طومعه، طوبه جوتش دیکدر.
[bombarde — بومبارد] = هاون
طوبی، خبره معانسته در. [bombo
— بومبه] = خبره، اجزالی دانه،
بووارلاق دیکدر.

[ایتالیانجه دن] اصطلاحات
بومبه } بحریه دندر. کینک پویه سنده
یعنی قیهنده یاتان بیوک سرن دیکدر.
[بومهن] [ف] زلزله، حرکت
ارض معانسته در. [بومهن]
قویون باغیرصاخی معنا.
[بومهن] سنیده افاده ایدر.
مأنوس دیکدر.

[ف] آسان. قولای معنا.
بون } سنه در: [ف] دیب، رحم،
صوک معناسنیده افاده ایدر. [ف] غیرلغه مش
قویون باغیرصاخی معانسته ده کلیر.
«چه خواهی ذوق این آب سیه را»
«چه جوی سبز» این بام و بون را»
(حضرت ملای روم)

[ایتالیانجه دن] بیوک
بوناولا } کسیرک چاقاقلرنده کی

«بشادی ره مصر برداشتند»
«برو بوم خود پاک بکذاشتند»
(مولانا جامی)

بوم [ف] باقوش دیکدر.
دیشی، ارکک فرق
بومه [ع] یوقدر. ایکنجینک
آخرنده کی ها علامت

وحدیه در: «بوم شوم» [اول شب
طلاده عموماً علی المیا شمله چشم جمده
بوی قمع بزم آرای اصطناع کی
استکفانه رخصت طیران بولوب قاف
میثاق وفاقده عنقا نشان اولدیلر —
شفیقامه]، [بالای درخت مسبوق.
الذکره صاعد اولوب صغیر بومانه ایله
فریاده باشلادی که — شفیقامه]

«نغمه بابل فرح بخش و سرور انجام ایکن»
«غم فزا اولدی صدای بوم پر نکبت کی»
(شیخ الاسلام)

بوه [ع] چافر طرغان، یاخود
ایری ارکک باقوش دیکدر.
بودیکری قدر مأنوس دیکدر.

[ف] برنجینک اصلی قاریبی
بومبار (مبار) دره. (بومبار)
بومبار [ف] غلطیدر. طوضایی
بومبار (بومبار) اولسقی لازم

کلیر. زرا (بون) قویون باغیرصاخی
دیکدر. (بار) متعفن بره، شیشه
دنور. بالترکیب متعفن باغیرصاخی
دیمک اولور. فرهنگرک تدقیقاتندن
شو معنائی استخراج ممکن اولدی.
ینه قاریسید، قویون باغیرصاخی معناسنی

هزه مفتوحه قسمیده (أَبُو قَوْن) لفظه
مراجعتله کوريله جکی وجه ايله بوجوان
(کَهَر) مشابه ايسه ده آنک کي
قارننی بره سورده رک یورومز - برده
شکی رأسی ده باشقه در. (بوقلون)
برجیواندرکه عوارض و مواقعه کوره
رک اصلسی تغییراندر. § متلون المزاج
آدم، حوادث و شئون مختلفه صدر
اولتی اعتبارله دنیا به ده اطلاق اولونور.
§ صاری، بیاض صیرمه ايله ایشلمش
ویا خود رنگارنگ ایگله طوقوش
دیبا ی رومی به و رنگا بر صیرجه
قدحه ده الوانی اعتبارله « بوقلون »
دینر. فارسیده رنگ رنگ چیچکله
دخی (بوقلون) دیرل.

بویحه { یهودی بدن } بوسوی
بویحه { قادیی، یهودی توقانه سی.
و. { ذ } زمین، بر، طور اراق
بوم { دیمکدر : (بوم شورده) =

چوراق بر. [بوم بوم] = پر یورد
دیمکدر. فارسیده معمور اولان محله
(بوم آباد)، و خراب اولان بره دخی
(بوم ویران) دیرل. § نطس ایدله.
مش، سورلمش ترلایه ده اطلاق
اولونور. هریسیده (ارض بور)
دیرل. § فارسیده طبیعت، خوی
معناسنده دخی قوللائیر :

« شنیدم که مریدست پاکیزه بوم »
« شناسا وهر و در اقصای روم »
(شیخ سعدی)

بوقنک { ایتالیانجه دن } کول
باصدی، ایسقره اوزرنده
پیشیرلش دیلم دیمکدر.
بای مفتوحه ده باقکمز.

بوق { [ع] بورو § دودک § یالان
بوق { سوز § افشای اسراریدن
آدم معنارنی افاده ایدر : [دمیدم
سوراخ بوق دماغلرخه نقای هوای
دادوستد اولندیغنی حس ایتلریله -
شقیقامه]

بوقال { [ع] بعض لغت کتابلرنده
اشو لفظک ایتالیانجه دن
ماخوذ کي کوسترله سی عدم تابعدن
منبع بر سه اولسه کرکدر. [قوس
کبیر] ک اوچی جلدنده، (باب اللام) ک
« فصل الباء » قسمیده تصریح ایدلدیکی

وجه ايله هریسیده [بوقال] = قولسز
بارداق، آغیزلی کوزه دیمکدر.
ترکیه ده عین لفظ آغیزلی بیون،
سیاه شیشه. قاب معناسنده قوللائیر.
بوقال { [ع] ترکیه ده قابا (کهرلی
بوملون) دینان جانورد رکه جدیدی

رنگ رنگ کورینور. کونشه قارش
طورنجه عکس شعاع ايله اوستی آلتون
کبی بارلار. الله بولونان ترکی، فارسی
لغت کتابلرنده بوجوانه دائر بوندن
زیاده معلومات کوريله مدی. یالکمز بر
لغت کتابنده فضله اوله رق بوجوانک
دیلی غایتله اوزون اولدیغندن بوجک
مقوله سی حشرات اوزانه رق لعاب
پایشجه آنلری چکدیکی کوسترلیدور.
فرانزجه سی [Caméléon] در.

ایدی . اليوم کلیاً متروکدو .

بوغ { [ف] قوجاقده ، اوموزده :
الده کونورلک اوزده

طوبلانونب باغلانلش اشیا جیقنی
دیمکدر . قازیمده بیوک جیقنه ، اشیا
باغنه (بوغ) ، کوچکنه برادات

تصعیر علاوه سیله [دنجی] دیرلکه
ایکجیسی عیناً لسانزده استعمال
اولونور .

بوغاچه { [روجه دن] یاغی خیر
ایله یاپیش ایچی قیه لی ،
یا پینرلی ، یاخود ساده برنوع بورک :
« کول بوغاچه سی . قوری بوغاچه .
قیقیرداق بوغاچه سی »

بوغچه { [ف] باصه دن و سائر
نشدن دیکری اوله رق
یا ییلوب ایچنه اشیا قونیلان بیوجک
صارغی دیمکدر . بولک ایچنه چاشیر
واشیای سائر قونیلوب دوت اوجی
بربره کتیریلیر ، باغلایر . [بوغچه
توتون] = اوفق دتک ایدلش نفیس
توتونه اطلاق ایدیلریدی . رژی خیلی
سنه ردن بری ارباب کینی بو مثالو
نفیس توتونلردن محروم ایشدی .

[بوغچه شال] = دوت کوشه اولان
شال . [بوغچه لامق] = استیف
ایتک ، یراشدیروب صارغیه قوق .
[اقچه بوغچه] = هدیه غیر مشروعه .
رشوت دیمکدر . [بوغچه جی] =
مقرمه ، مندیله ، چوره واشیای
سائر صاغانو بوغچه ایله متاع کزدیرن
ایشی قادین .

بوسیده { [ف] اوبولاش تقبیل
اولونلش معاسنه در .

نادراً قوالانیلیر : [نیجه خانه خدا خانه
جدا ، مالک فنا سالک فنا ، جاموس
قوی الفرین اسکندر فیاضی وکاو .
ساله طوسی حکیم فردوسی کورنگکه
بوسیده بوسیده اولوب — شفیقنامه]

بوش { [ف] برنوع دوا در . قویون
ولکی کی حیوانلرک ناجا .
قلزیه یاپشان بردرلو لادنر ، اکثریا
تقلیس ایالتی داخلنده دربند شهری
جوازنده خدای نابت برنبتدن حاصل
اولور . ایتک ایچون (بوش دربندی)
دیرلر . بین الاطباء ارمن شاقی ،
نامبلده یاد اولونورمش .

بوصا { [ایتالیانجه دن] اصطلاحات
بخره دندر . قومنه زنجیری
ربط ایدن خلاط یاخود زنجیر دیمکدر .
لنکر بوصاسی قاولیا = سرنری
دیرکاره ربط ایدن آصتی زنجیری
ومانتلا . (کیری بوصا ایتک) =
باشدن قییدن قارمه باغلامق .

بوصیر { [ف] ترکیه ده صیفر
قوروغی اونی . آیو
قولاغنه مشابه اولدیفندن عربیده
[آذان الدب] دیرلر .

بوغ { [اسلاوجه دن] امیر ، بک
معاسنه در . [باش بوغ] =
سرکرده ، سردار ، قوماندان معاسنه
برتبیر قدیمدر . وقتیله بر فرقه بریه
ویا بر مغرزه بحریه یه قوماندان نصب
اولونان ذاته ویریلور بر عنوان رسمی

بُوسَن [ذ] اوبش، شاپرتلی
بُوسش [اوبش . دُرْسیده شاپر
شوپوراوبش مقامنده [بوسه شیکستن]
تعبیری استعمال اولونور .

اوغرینه بذل حیات ایتیمی هیچ جاناسنک؟
بوشش لعل لیکله ایله بن کسب حیات!

بُوسنده } اوبی دیمکدر :

« وصالک دیله هم جهانده آرتق »

« بوسنده خاك پايك اولسم »

بُوسه } [ذ] اوبجه ، اوبمك .

[بوسازن] = اوبی .

« بوسگاه ، بوسه گاه ، بوسه گه »

بُوسه جا - ی « = اوبه جك پر .

[بوسه چین ، بوسه ربا] = بوسه

طوبلا یی ، آلیی . [بوسه لیک] =

اون ایکی مقام موسیقیدن بر مقام

مخصوصک اسیدر .

« هرکسه اولسه ده خاتم مفتوح »

« هرکسه بوسه ولکن سکا توح »

(سنایه - عبدالحق حامد)

« بوسه ویرمك آکا نقرتلرله »

« آلق آغوشنه دهشتلرله »

(وله)

« نرمدن هرامك ایسه بوسه آل »

« نه ایترسه لك آنك درنی محال »

(عزت ملا)

« بحسن روی ترا روح قدس مشتاقست »

« همیشه خاك درت بوسگاه عشاقست »

(نفت - ابوالمغانی)

بُستان سرا - ی = باغچه ایچنده

بولونان کوشك دیمکدر . § قبل

التنظیمات حدائق خاصه خدمه وملاز-

ملرندن مرکب اولان زمره عسکریه نك

عنوان رسمی [بُستانچی ، بُستانچی ،

بُستانیان] ایدی . اشبور کروه

عسکریه نك قوماندانه (بُستانچی باشی ،

یاخود سربُستانیان خاصه) دینلردی که

سرای همایون جوارینك محافظی دیمك

ایدی . « بُستانچی بارانه یی » =

رنکلی چوقه دن ممول برنوع سربُوش ،

کلاه . § [بُستانچی] = بیانی مقابلی .

یرلی ، تربیه ایدیلرک بیودیلن دیمکدر :

[بُستانچی انکنار ، بُستانچی هندبا ،

بُستانچی بادچان] ، [بُستانچی افروز] =

قائمعلی خروس اییکی دینیلن چیچک :

[کونلرده برکون مانند گیاه ییکانه

بندکلی برکه بندکلی بوسنه نیش

نشانده دن کنایه در - شغفنامه]

« نیغ سرتیز آبدار ستم »

« کلبن افراز بوسنه نیش »

(ریاضی)

« زهی فصل بهار بستان پیرای خوشحالی »

« که دام صید بلبل خرمن کلبرک رعنا در »

(صبری)

« بو شهر نه شهر دلستاندر »

« بو باغ نه باغ وبُستاندر »

(غالب دده)

« نه خوش ایدی بو دهرک بستانچی »

« کر اولاسه یدی آسیب خزان »

(سنان پاشا)

«خیال بوس پایه دست امیداه صارلمقدن»
«کوکله حلقه حلقه آملر ختاله دونمشدر»

(نهاد)

بوس [ع] برکیمه زیاده فقیر
بوس [و] احتیاج ایله پریشان
بوس [و] حال اولوق مناسنه در .
بوس [و] نادراً قوللائیشدر :

[اول روز بازار بوس و محنده ارزان
فروش بقله وارزن و سودا کران
صابون و روغن بر بلوک بقال و تقال
مواجهه سنده — شفیقنامه] ، [مضرب
خیام متکوسلری اولان منزل بوس —
شفیقنامه]

بوس [و] «بوس قوقو» «ستان»
بوس [و] محل مناسنه در . بالترکیب
قوقولوق ، قوقو علی دیمک اولور .
(بوستان) ایله (کلستان) ی فرق
ایتمکدن عاجز اولانلر (بوستانی) کلک ،
کل باغچه سی دیه تعریف ایدرلر .
[کلستان ، کلزار ، کلشن] کلانی
موجود ایکن بوستانی کل باغچه سی دیه
تعریف ایتمک عیشدر . اولسه اولسه
چیچیک باغچه سی دینله بیلیر . دها
طوغری سی یشیلکی ، ازهار و اشجاری
چوق اولان محل دیمکدر . اصطلاح
حزده یالکیز قاوون ، قارپوز ، سبزه
و میوه یتیشن باغچه لره اطلاق اولونور .
نظمده ضمیمه سنک مدینه وزن مساجد
اولمازسه معرب اولان [بوستان] ایراد
اولونه بیلیر . [بوستان سرا — ی ،

بوزنه [و] «با» ایلده لغتدر .
بوزننه [و] «ماعون» دینلن حیوانک
احمیدر .
بوزنه

«برخوان شیران یکشی بوزنه همراه شده»
«استیزه رو کونیشی آواز کجا شیراز کجا»
(حضرت ملای روم)

بوزنه [و] غنچه ، هنوز آچنماش
چیمک . طومور جق .
هریده (برغم) دیرلر :

«دهانش بوزنه در باغ رویش»
«از آترو نشکفته یکحرف سویش»
(میر نظمی)

بوس [و] اوچه . فارسیده باشقه
نای یوقدر . [بوسه] =
«چفتای» لساننده (موجک) در .
(دامن بوس) = اتک اوچه . [زمین
بوس] = یر اوچه . (دامن بوسی) =

اتک اوچه کلک . [دست بوس] = ال
اوچه . (دستبوسی) = ال اوچه کلک .
[پای بوس ، پایوس] = آتای اوچه .

«ازله من نائل بوس دامن»
«یکان طهرده صاحب عنوان»
(نابی)

«سرور جم جاه کیم سنک رکابن بوس ایدر»
«ردشیر بابکان ، کیخرو ونو شیروان»
(حق)

جك دليکلی تخته ، اسي (اصبع)
تخته سی ديمکدر .

بورک { [۱] برنجی ترکیه ده
دخی قولانیبر . یاغلی
بوره { خیردن اینجه یوقه لر
آجیلوب اینجه قیه ویاخود

پدیر قولدقدن سوکره یسته نین شکل
وطرزده دورلرب یاغده پیشیریلن
طعامدر . بونک رونعه درسیده
« سبوسه » دیرلرکه ترکیه ده تحریف
ایله (صمصه) تهر اوولور . بورکک
اوعای موجود ایسه ده جمله معلوم
اولدیفندن بورده تعداد وتمریشدن
مستعی در .

بوره { [۲] چورقور و صغره
چونور طررنده یاپیلان
اوجاق معناسنده در . مائوس دکدر .

بوریا { [۳] حصیر . (بوریاغ)
= حصیر طوقوبچی ،
حصیری . شعرای سالمه ک جناس
لفظی بی متغین تحف تحف : غریب
غریب پاتلر مسویلکاری معلومدر .
اشبو (بوریا) لفظی دخی ترکیه (بو)
اسم اشاتیله عربی (ریا) دن مرکب
اولورق بر جناس تشکیل ایتدیکندن
مناسبتی ، مناسبتن شاعرلرک دبلارندن
قوریه مامشدر . بو جناس لفظی بی
حواوی یتیلرک حد وحصایی یوقدر .

نمونه اولورق بر قاج دائمی آتیبه
نقل ایدلدی :

« دکدر کار وبارجاه مانع قرب یزدانه »
« حصیری آلت قرب ایتمه زاهد بوریا دن کج »
(نانی)

« بوریا یی قوده صوفی شوکوچک مندره کج »
(واصف)

« کل ای کوکل ایدلم درکه آئی ده »

« جین ذاتی همچین بوریا یی سجاد »
(سامی)

« بر حصیرم یوغیکن کلبه اخراغده »

« بوریا نقشی کورینور تن عریاغده »
(آهی)

بوریه { [۱] اینالی اینجیدن] اصلی
(بولینه) . مایتره وتابیه
یلکنلری چکن ایپ . (بورپانا) =
آنک اینجه سیدرکه « یا ایغو » نک یانه
ایچ دیمکدر .

بوریه { [۲] ترکیه ده « بورا » .
(بوره روش) = بوراچی ،

بوریا صانان . داریدن یاپیلان مایله
ایچکی . برنجیدن یاپیلان بوریا بیاض
اولور . (صبریق بورا) = مسکردر .
زیاده ایچیلرسه کیف ویر . « اکسه ده
بوریا قایماق » = برآدمه اذا وجفا
ایتمک دیمکدر .

بوراز { [۳] طه ، لمره قاریشدر ییلان
بور . قرنقل . دارچین

کچی بهارات دیمکدر . قوللانیز .

خو رنده بر قاج محله اشیر معر
وجود در .

بورن { [ایتالیانجه دن] اصل
« بورن » زمان قدیمه
دو نما اصطلاحات دن ایدی . جنک
بارقه لرندن بیوک ، طوبی حامل جنک
معرفته سه طای اوزوردی .

بوردا { [ایتالیانجه دن] اصطلاحات
بحریه دندر . کینک باش
قشک ایک طیش یاغری . [بوردا
ایمک] = کیمی باش یان طرفه
یاغشدرمق ، کینک باش یان طرفه
یاغشیق . [بوردا بوردا] = ایک
کیمی رامپه ایدوب باش دن طرفلری
یاغشدرمق . فرانزجه (bordée
بورده) = یان آتشی . واطه
معناستدر .

بورسا { [ایتالیانجه دن] صراف ،
بانکر لونجه سی § اسهام
رسمیه وامور صرافیه متعلق کانه
معاملات اجرا اولوندی محل رسمی .
[بورسا اویونی] = بر نوع قمار ،
اسهام دولیه و تحریلات سائر اوزربنه
هوا ایله یعنی عیناً مبادله صورتیه
اوله برق وقوع بولان آلم ، صایم .
بوروش { [فرانزجه دن] قادیلرک
« کوکسه » قادیلری الماسلی
بر نوع بیوک ایکنه دیمکدر . بای
مقوضه ده باقیز .

بورخانه { [ایتالیانجه دن] آب
وخلاتک قالیغنی اولجه .

تغزیر ، آزار ، اوله ، صیطرطه معانیده
دخی قولایلیر .

« آج ایدی برقره قوش یاور سی برکون براده »
« آتاسی بوسول آنکچون برآردی اوواده »
« بر بوراچشدی بوادی برکی آغاجدن دو شدی »
(شغلی)

بورانجه { [ایتالیانجه دن] اصطلاحات
بحریه دندر .
کمبرده ، قالدیلان مقاره لک برنجدن
معسول زمانه سی ، دیلکی : « ای
بورانجه دن کیمک »

بورانی { [ع] بورانه منسوب طام ،
تازه سبز قلیه سی وخصو-
صیله اتلی اسیناق قلیه سی . خلفای
عباسیه دن « مأمون » ک زوجة مشهور
رسمی (بوران بنت حسن) ک سورنده
ترتیب و طبع اولونان طعامدروک بین العرب
والنجیم موما البایه نسبتله یاد اولونور .
بورانجه { [بلغارجه دن] روم ای
نهرلرند یکیاره تنکه
کبی قولایلان بالیقی قاینی .

بوراسنت { [فرانزجه دن]
بر نوع جسم معدنیدر .
فارسیده [بوره] دیرلر عربلر بولفظ
فارسی بی تحریف ایله جسم مذکوره
[بورق] دیدیلر . بر قاج دراوسی
موجوددر . هندوستان کوللرند منحل
اوله رق شکار یعنی بوریت سود حالنده
ظهور ایدر . ایتالیاده (طوسقنه) ده
(روتوندو) نام محله دخی اخراج
اولونور . ممالک عثمانیه ده « مالکسر »

« ایت شهادت اوله سین امل شهود »
 « تا که مشهودك اوله بود نبود »
 (نای)

« بوله من علم بلا سمی وجود »
 « بری کتسه بری اولور نابود »
 (نای)

بودنه { [ف] بیلدرجین دینلن
 قوش. عربیسی [سلوی] در.

بور { [ه] دنیوی و اخروی هیچ
 برخیری اولایان آدم، ناس.

فرقان جلیله وارد اولان الفاظندیر.
 « قوم بور » ❧ اراضی مینه یعنی سورلمکه
 صالح اولایان ترلا، یر.

بور { [ف] الواندن فستی رنك
 دیمکدر. « فرهك شموری » به

نظر آما روی به چالار فستی رنك آیدیر.
 بولانیق صورك اولانیده پیدا ایتدیکی
 صامتیراق (پاس، کوف) له لسانمزده
 غلط اولورق (بورا باغلامق) تعبیر
 اولونورکه طوغریسی « بور طوغتی »
 دیمه لیدر. ❧ فزیله مائل و یا خود بور قیر
 اولان آنه دخی اطلاق اولونور.

بور { [یونانیدن] ترکیه ده
 « بور باز » دیه تحریف ایدیلن

« بور یاس » روزگار نیک شدله اسمیسی،
 فورطنه: (بورا جیقمق، بورا باغلامق،
 بورا قویق) = فورطنه ظهور ایتک
 مناسنه در. (بورا به طوغتوق) =
 آپا گنیزین ظهور ایدن فورطنه نك
 صدماتی ایچنده قاتق ❧ غوغایه، کورانی
 تصادف ایتک. [بورا] = ترکیه ده

بود و نبود { [ف] وجود، عدم
 یعنی وار، بود

بود و نابود { دیمکدر. (بودیش)
 = (کوز)، واراق.

(نابودی) = یوقلق. فقیرك : [بن

مکتوبمه « ننده نه معیشت، بود و نبود
 سیان طر تاناره خاص بر طور حکمتدر »
 دیمش ایدم. آفی سنك کبی ادراکی
 گوشك و محفظه مغزی نمونه نمای دنیه لك
 اولانلر تمقل واذعان ایدمه منارسه
 ممدوردیرلر. یکن محمد باشیه مکتوب
 — کافی، [جناب طرازنده مراتب

غیب وشهود و برانده بدایع بود و نمود
 تقدس ذاته عن نسبة الوالد والمولود
 — تخلص — حاکف پاشا]

« یوقی بر پارچه زهر ای، وجود »
 « اوده اولسون می یانجه نابود »
 (سفله — عبدالحق حامد)

« چکمه دنیالی ایچون غم دل نابودیده »
 « وارا یکن ماحصل رزق عطایای عدم »
 (حاکف پاشا)

« دکل جور فلکدن شکوه و دوراندن فریاد »
 « شو و حشمتانده نابودی یاراندن فریاد »
 (وله)

« بودش دنیا به هر کیم آلدانیرسه حیف آکاش »
 (دانش)

« ادراک ایدن نتایج احوال عالی »
 « وارسته علاقی بود و نبود اولور »
 « حکمت »

[بَوَاهُوسِي] — ثباتزاق، بوالهوسك.

[رعنا مشربان بوالهوس قریب زمانه
كې موی رویی مناقش كلمات دوزبانی
برله ژولیده و جلد تن خشینی صابون
نوره فسون ایله دباغ الدن چیمش
ادیم شوییده ایدی — شقیقنامه]

«ای نفس بوالهوس حذرك بوقیدر سنك»
«یوقسه نتیجه دن خبرك بوقیدر سنك»
(راشر)

[ذ] نفیس آغیر دوشمه؛
بُوب } قیتدار قاشدن معسول
بساط، یایی . ترکیه ده تحریف ایله
استعمال اولونور . [پوبله دوشك]
تعبیر عامیانه سنك اصلی بودر .

[هندی] ترکیه ده (بییر)
بُوب } دیش . (قاره بویر) =

عرییده قفل ، ترکیه ده اسی اوت
دیرلر . (آق بویر) = یکی بهار .
(اوزون بویر) = دارقفل . (قیرمنی
بویر ، آرانوود بویری ، شیل بویر ،
نازه بویر) ، [طوزلق بویرك] =
ایچنده آیرلش یرله طوز ، بویر
قونیلان شی . [طوزلی بویرلی] =
بهائی ، دکردن فضله قیمتی اولان شی .
[بُوبَرِیَه] = اکلیل جبل ، عبیران ،
برنوخ تخم .

بُوبَر } [ذ] «هزار» کبی بیلل
دینیلن قوشك اسملریدر .
بُوبَر } بواسلر ترکیه ده اصلا
بُوبَر } مانوس دکلدر .

[ذ] قوبوچیلره مخصوص بر
بُوبَه } آلت . ترکیه ده تحریف ایله
(پوبه) دینیلر . فارسیده معانی
سائرده بی ده افاده ایدر . پای فارسی
ایله معروفدر . آلتک ایچون (پوته) یه ده
باقنگز .

[ذ] قیرمنی غاغالی بر
بُوبَتَار } قوشدر . اکثریا صو
کنارلرنده بولونور . ترکیه ده (بالیفیل)
قوشی دیرلر .

[Botte فرانسجه دن]
بُوبُت } چیزمه . اکثریا قونجی
قیصه اولان چیزمه یه اطلاق اولونور .

[Bottine فرانسجه دن]
بُوبُتِین } ترکیه ده غلط اولهوق (یا)
ایله تلفظ اولونور . آلافراته لایچین ،
جدیکک اوچکه لی برنوع فرسکانه سیدرکه
قونجینک ایکی طرفی لاستیقلی و یابرطرفی
تکمه لی و یاخود باغلی اولور .

[Budget فرانسجه دن]
بُودْجَه } ایراد و مصرف دفتری ،
جدول موازنه دیمکدر . بر دولتک ،
برایالتک ، بر اداره نك ، بر تاجرك ،
بر عائله نك ، بر شخصك واردات و مصا .
دیف سنویه سنك موازنه سی .

آدمه یاقیشه جق طرزده، سر سمجه سته.
[بوالفضول] = طانفالاق ، بوش
بو غارلق .

« یکدی صدر بزم یاره بوالفضول »
بوالهوس [ف] ادبای عثمانیه
من القدم بو طرزده

استعمال ایشلر ایسه بو کلنک اصلی
عربی اولدینی کتب لغات عربیه کلک
هیچ برنده بولنه مامسیله مبتدر . فقط
فارسی فرهنگرده بو کلک حقنده ایضاحات
کافی موجوددر . فارسی ده (بُل)
ادات مبالغه درکه بسیار، چوق معناسی

افاده ایدر . (بُلُوس) طرزنده ترکیب
ایدرکه اصلی طوغریسی بودر . مزاجی
متلون ، ثابتز ، هوسانه مطلوب ،

یاخود هوس و املی زیاده ، عقلنه
کلنی یا معنی ایستین ، ترکیه سی [مایعون
اشتهای] تعمیر عامیانه سنک مدلول

مشخصی اولان آدم دیگدر . طرزقدماده
تحریر واستعمال جائز اولدینی کبی اصلی

اوزره یازمده بآس دکل فائده اولسه
کرکدر . چونکه اصلی بیله یئرلرک
بویله یازانلره قارشلی بلا تبع اعتراضده

بولونلرینه میدان قالماق مقصدیله
طوغریسی یازمق ایجاب ایدر .
[بوالهوسانه] = اویله مزاجی متلون ،

هوسانه تابع آدمه لایق صورتده .

کورلدیکی وجه ایله (بوالعجب) طرزنده
حقه باز معناسده قوللاندینی [فرهنگ
شوری] ده کوستریلور . اسان

عثمانیه زیاده عجیب ، یک غریب
معناسنده قوللاندیلمدر . تصرفات
قاریه دن اولان ایشو و ایشلی ترکیباتک

اصلینی عربی اعتبار ایدوبده اوللرینه
همزه کتیرله سی یعنی (ابو العجب)
صورتنده استعمال ایدله سی جائز

دکلدر : [بوالعجبی] = بوالعجبک .
[بوالعجبتر] = فوق العاده عجیب ،
یک زیاده تعجب اولنه جق شی .

« بوالعجب مجموعه کثرت نمادر کائنات »
« جمله کلک شیزاره جمیع اجزای بر »
(حکمت)

« بوالعجبی آمده روزی بشهر »
« شعبده آموخت ازو خلق دهر »
(میر نظامی)

« زاهد ورندی قودک عشقک ایله برشکه »
« بوالعجب شوخ دلارابت رعنا سین سن »
(جویری)

بوالفضول [ف] بوش بوغاز ،
مناسبتر سوز
سویله بن ، مادی ، معنوی اقتدارینک

فوقنده ایشلره قاریشان آدم .
طرز فارسی ده صیغه جمع ایله ده
قوللایلر : [بوالفضولان جهان] ،

[بوالفضولانه] = طانفالاق ، قابا

« نقش صفا صحنه عالمه قلامش »
 « بوی وفا خیره آدمه قلامش »
 (وله)

بوان { [ع] دیرک . خصوصیه
 چادر دیرکی معنایه در .
 [یا] نك كسریله دخی لغتور . جمی
 [ابونه] در .

بوالعجب { [ف] ادبای عثمانیه
 اسکین بری بونی
 و امشالی بعض تعبیراتی الف لام ابله
 و [ابو] ده کی همزی اسقاط ابله
 استعمال ایشد کلرندن یزده عیناً
 کوسترمه مجبور اولدق . بونلرک
 قدم استعماللرینه باقیلرسه اصلاً عربی
 اولدقلری حالده سبک فارسیده او
 طرزده ادا اولوغش اولدقلری
 ظن اولونور . (لهجه عثمانی) ده
 بونلرک [ابو] دن مخفف کنیه کی
 کوسترلر سی طوغری اولدیفی کتب
 لغات عربیه ده بولونمه لریله وارسته
 اریایدور . بونلرک اصلنی میدانه
 چیقارم جق بر دلیل وارسه اوده فارسی
 لغت کتابلرنده کوریلن [بل] لفظیده
 فارسیده بولفظ « چوق » معنای
 افاده ایدیور . موسی ، امی چوق
 اولان آدمه [بلهوس ، بلکامه]
 دینور . بوحاله کوره [بوالعجب] نك
 دخی فارسیده [بلعجب] طرزنده
 استعمالی لازم کلیرکن ادبیات عثمانیه ده

« بنیان دروغ اولوب مؤسس »
 « مدح بدلايه دوشدی هرکس »
 (مقدمه)

بنیه { [ع] یانلش یابو دیمکدر .
 [با] نك كسری جائزدر .
 ترکیه ده بدن ، بنای وجود معنایه
 و بانك ضعیله انسان و حیوان حقنده
 قوللائیلر : [قوی البنیه ، ضعف البنیه]
 تعبیرلری زبازد خواص و عوامدر .
 « کاخ اقباله اساس اولز اینانه بولز »
 « بنیه کنبد یرباد حیات اشکام »
 (نابی)

بوی { [ف] « رابعه » کی فوقو
 دیمکدر : (بوی کل) =
 کل فوقوسی . [کل خوشبو] =
 کوزل فوقولی کل . [بوی پرست ،
 بو پرست] = آو کوپکی دیمکدر
 [فارسیده امید ، محبت ، طمع ،
 خوی کی معنایلرده دخی استعمال
 اولونور . لسان عثمانی ده یالکز فوقو
 معنایه قوللائیلر . « خواجه حافظ »
 شهرک بیت آیتسده « بو » (امید)
 معنایه قوللائیلشدور . بو معنایه
 واقف اولمایانلر فوقو معنایه صابورلر :
 « بیوی نافه کاخر صبا زان طره بکشاید »
 « زتاب جمده مشکینش چه خون افتاد در دلها »
 (حافظ)
 « گلستان دهره کلندر نك بوی بو قلامش »
 « سایه انداز کرم بر نخل دلجو قلامش »
 (نابی)

- دندان [۱] ثروت و سامان صاحبی ،
 زندگین ، خاندان ، اصل
 دیمکدر . مانوس دکلدر .
- دندق [۲] اوافق و وارلاق ،
 دانه ، تفک ، قورشون .
- دندقه [۳] (دندق) دینلن
 بیش . فارسیده دخی
 مستملدر . [رمان قاطع] ده دینیلور
 که دندق بولونان یرده عقر ب طورماز .
- دینک [۴] برشیک اصلی ، خالصی
 دیمکدر . [۵] نوت آغاجی
 قابوغنه شبیه ، رایحه سی لطیف بر درلو
 قابوقدر . مأخذ لریمزده (مغیلان یعنی)
 دینیلن آغاجک قابوخی و یاخود عنبر
 قابوخی اوله لیدر دینیلور .
- دینگاه [۶] ایچنه اشیا و لوازم
 سفریه قونیلان اوطنه ،
 چادر ، شی . [باروینگاه] تعبیری
 معروفدر .
- دینوان [۷] هرگیدر . بکچی ،
 بوان ، محافظ ، خزینه دار معنا .
 سنه دره . (دین) ایله ، یاخود اثاث بیت
 و اشیا ی بیتیه معنا سنه اولان (سنه)
 ایله (وان) اداتندن هرگیدر .
- دینوت [۸] اوغلای دیمکدر :
 موت [۹] پینلرنده ابوت و بنوت
 اوله سه بر صورت دوستانه ده توسط
 ایدردم [۱۰]
 [۱۱] ایاس ، تمیل دیمکدر :
 بنیاد [۱۲] پی بنیاد = غلنر .
- (سست بنیاد) = تملی کوشیک ،
 کووه تیار دیمکدر : (جهان سست بنیاد)
 [۱۳] بناء یاو معناسنده دخی قوللانیلیر :
 (بنیاد رفیع ، بنیاد متین ، بنیاد جدید)
 « بنا ایتمک » مقامنده (بنیاد ایتمک)
 تعبیری قوللانیلما لیدر :
 « عرشه نسبتله جابه دینیلیری بنیاد ؟ »
 (نابی)
 « ایدهل سیل هجومک خانه زهدی خراب »
 « توبه نك بنیادی خاطرده محکم بولدم »
 (غمی)
 « اولدر القصه اورن بنیادم »
 « باعث دولت مادر زادم »
 (خاقانی)
 [۱۴] [۱۵] « هدم » نك تقیضی دره .
 بنیان [۱۶] معنای اصلیسی یاو یا پتقدرد .
 بناء یاو معناسنده قوللانیلیر . [ایتمک]
 ماده سیله استعمالی جائز دکلدر :
 « بنین قوی ، بنیان رفیع » [غلاط
 ایان ایله تشبیه بنیان اطمینان ایدوب
 هر یوزدن دروازه وثوق برکشدی
 — شفیقنامه]
 « بولسون بنیان اقبالک ختام »
 (لا)
 « چوکدی بنیان بدن بوزلدی تمثال جسد »
 « دیر دیوارنده بربر محو اولان صورت کپی »
 (ابوالسعود)

مقدمه و نتیجه سی اویتونسز صاچه صاپان
سوز. [کلین] = کل کوکی، کل آغاجی
دیمکدر. [بُن کُل] = کل دییی معناسی
افاده ایدر: [زبان بلبل، نهال کلین
بوستانده عشقک هواسنه حصر زمزمه
— سنان پاشا]

«نظم قدما و فن تاریخ»

«کنهل فصاحت بن و بیج»

(مقدمه)

«هر بن مودن چیق آه ایلدیکه شعله لر»
«دل دکل سینه مده بردیای آتش وارکی»
(عاکف)

«[ع] خطه بمانیده حاصل اولان
بن قهوه آغاجنه و قهوهیه اطلاق
اولونور. § برنوع ترشی و صلاطه درکه
هرستانده قهوه آغاجنک پیراقرلیله
هنوز کالی بولامش میوه سندن ترتیب
ایدیلیر.»

«[ع] «باه» نک قهی جائزدر.
برنوع دگزر جائزیدر.»

قدیرغه بالینی دبیان جسم بالیقدرکه
انسانی ایکی لقمه ده بلع ایتدیکی مرویدر.

«[ف] اساس بنا، تمل §
بناد | دیوار، سدکی اینیه
بناد | مرتفعه بی تحکم ایچون
بایلان دستک، پاینده»

دیمکدر. (بن) ایله بنا معناسه اولان
(دا) و (لاد) دن مرکبدر. برنجیده دال
ناتی علاوه نسبتدر. (برهان قاطع) ده
تفصیلی یوقدر. فارسی فرهنگله
مراجعت ایتمه لیدر.

بلوقه { [ع] (با) نک قهی جائزدر.
(دوراوا، چول معناسه در.)

جمی [بلاقچی] در § «بهر بن» طرفنده
(کاظمه) قصبه سنک اوست طرفنده
برموقتک اسمیدر که قوم عرب عندنده
اوراسی جن طاقه سنک قرارکاهی زعم
وظن اولونور.

بلهوس { [ف] فارسیده «بل»
بلهوس } چوق معناسه. دات

مباله در. عند ترکیب هوسی، املی
چوق آدم معناسنده قوللانیلیر که بو
مقامده (بسیار هوس، بلکه) ده
استعمال ایدیلیر. ادبای عثمانیه نک بو
لفظی [ابوالهوس] سبک عربی سندن
وشیوه فارسیه تطبیقاً همزه نک اسقاطیله
قوللاغش اوللری هوس مقلدان دن
منبع برخطادر، ایدر مه در. چونکه

بو ترکیب عربیده وارد اولامشدر.
بولفظک املاسنده طرز قدمایه اتباع
ایدله یوب طرغریبی یازسه یک مصیب
اولور. (بوالهوس) ده باقکر.

«[ف] هریشک اساسنه، دینه،
بن | کوکنه اطلاق اولونور: [بن
حصار، بن دیوار، بن کل]، [سرو بن]
= تمیزی ترکیبه ده (اوج اورته) تعبیرینه
دکل (باش قیج) تعبیرینه معادلدر. (پی
سرو بن) = باشز قیجز یعنی صاچه
صاپان دیمکدر. [سخن بی سرو بن] =

اوقات واحیان چاکرانه می حصر و قصر
ایتمکده ایکن — مقام صدرته افلاق
ووروده سی طرفدن — خاکف پاشا]

[شاهباز بلند پرواز آرایش بازوی
سلاطینه سزا ایکن دهقان دهرالنده
همسفال ماکیان زیال اولوب — شفیقنامه]

«پست ایدر جمعیت اعدایی خاکسترکی»

«فرقه مزدن دمبدم اولدقجه آتش بلند»
(بر عسکر لساندن — معلم ناجی)

«سایه سنده اوله سون می عسکر یار بر بلند»
(وله)

«علم بخت رفیعک نه قدر اوله بلند»

«توغ آهم کی ممتاز و مسلم اولماز»
(خاقانی)

«صانکه وضع ایتش ایدی بخت بلند»

«هجه حسنه کومش بازو بند»
(وله)

«آهنک آه و ناله لری ایده لم بلند»

«اصحاب دودی جوشه کتورسون بو هفت بند»
(باقی)

و ۶۰ { [ع] عاجز، بی تاب اولوق؛
بلوخ } عهد و قایتمه مک معنایه در.

ماوس دکلدور.

و ۶۰ { [ع] مرتبه ادراکه ابرشک،
بلوخ } حدکاله یشمک که ترکیه ده

(ارککک چاغی) تعبیر اولنور. بو

تعبیرک مادی اوله ورق (-ن بلوغ) ده
زیاتزدور: [سن بلوغه ابرشکه اثبات

رشد ایتدی]

بلنگامه { [ف] مرکبدر. املی
چوق، هر شیه ایستکلی

معنایه در. فارسیده هوسی چوق

معنایه در. [بلوس] دیلیبرکه بزولفظ

مرکبی شمدی به قدر (بوالهوس)

طرزنده استعمال ایتش ایسه کده

یا گلشدر. طوغریسی بوله در.

بلند { [ف] عالی، رفیع، یوکسک،
بلند } بوجه معنایه در. مادیات

و معنویاتده استعمال اولنور. چغتای

لسانده بونک معادلی [بییک] لفظیدر.

«برهان قاطع» ده (با) نک فخیله کویسترله

سی اثر سپودر. زیرا فارسیده (با) نک

فخیله [بلند] قابو و بخره — (چارچوبه)

— چرچره — نک آلت نخته سی دیمکدر

[بلند اختر] — بیلدیزی یوکسک.

طالعی اویتون. [بلند آواز] — نک سس،

حایقرمه [بلند پرواز] = یوکسک اوچان،

عزت نفس و علو جناب صاحبی دیمکدر.

[بلند مرتبه، بلند پایه] = قدر و منزلت

صاحبی، حیثیتی. [بلند همت] = خیر

خواه، جهد بلیغ صاحبی. [بلند نظر]

= کوچی قولای صایان یعنی همتی یوک

اولان انسان. [سر بلند] = مفتخر،

ممتاز اولان، باش یوقاری طوران

دیمکدر [بلندی] = بوجه لک، یوکسکک

[قصر بلند، فکر بلند]، [قولاری

دخی حسب الاستطاعه آستان بلند اوچان

خدیوانه لینه ربط رشته عبودیت ایله

حاجز وقاصر اولان — تذکره —
حاکف پاشا]

« امی ایدی کرچه قیلدی کندی »
« حاجز بلغای نجد وکندی »
(مقدمه)

« عرفی روم ایدیکم جمله ایدر لر تسلیم »
« کورسه لکر بوقصیده م بلغای اعجام »
(نفی)

{ بلغاری } [ذ] فزهنک « شعوری »
ایله « برهان قاطع » ک
روایت کوره (بلغار) دیارندن کلدیکی
جهتله تلاتین تعبیر اولونان دری به اطلاق
ایدلشدور. بلغارمشی معرودور. آکثریا
بوندن [مطره] اعمال ایدر لر.

{ بلغالک } [ذ] فارسیده « بل »
ادات مبالغه در. « غاک »
فتنه ، غوغا دیمکدر. شو حاله کوره
بو لفظ مرکب قترت عظیمه ، بیوک
قاریشقلق مناسقی افاده ایدر. مانوس
دکدر .

{ بلغونه } [ذ] « کلکونه » کی
بلغونه نسواتک یوزلرینه سور-
دکلری دوزکون انواعندن قیزیللق
دیمکدر .

{ بلغه } [ع] کفایت مقداری مدار
تیش ، یکینه چکشی دیمکدر .
[بلغه الاحباب = شعرای عثمانیه دن
مرحوم راسخ بک هنوز طبع اولونمامش
برائر لطیف ادیبی اولدیغی مرویدر .

{ بلغه } [ع] امنیکلی صوفایی ،
بلغه (باردق صراحی : شوق)
شرابندن که بلغه کردان محبت وغلغله
اندازمودندر — تضرعات — سنان پاشا ،
[لبریز قاروره بلغه اولان بلغه قوادی
کپی صنوبری الشکلی بر قاروره به املا
ایتدکدن صکره — شفیقنامه]

{ بلدان } [ع] « بلد ، بِلده ، نیک
جمی . جمع دیکری اولان
(بلاد) دها زیاده قوللایلیر :
« اعتدال اولسه هواسنده اکر »
« غیر بلدانه کیم ایلردی نظر »
(نابی)

« غزایه صرف ایدوب اوقاشی هیچ طوورمدی خالی »
« مسقر ایلدی تدریج ایله اطراف بلدانی »
(همدی)

{ بلعوم } [ع] « با » نیک فحیله
غلطدر . اصطلاحات
طبییه دن اولان بولفظلر
{ بلعم } ختیره ، غیر تلاق ،
دیمکدر . بوغاز ایله معدنه بیننده کی
ما کولات و مشروبات یکیدینک قسم
علویسته [بلعوم] اطلاق اولونور .
[بلعم] = ما کولات یکیدینک دکل
تفس مجرا سنک قسم علویسی دیمکدر .

{ بلغاء } [ع] بلاغتلی ، بلاغت
(صاحبی دیمک اولان
[بلغ] ک جمی : [احاطه کالات
نامتناهیة ملکانه سنده جمله بلغای زمان

بن رباح بن حمامه) = امام المرسلین
افتدیمز حضرتلرینک مؤذنری (بلال)
حبشیدو . رضی الله عنه . بونده (با) نك
حرکات نك سی جائزدر .

{ [ع] اوتوشی کوزل معروف
بلبل } قوش ، قوشلرک عاشقی .

عربیده نام دیکری (عَنَدَلِب) در .

جمی [عَنَادِل] کلیر . فارسیده

« هَزَار » دیرلر . § « بِلْبَل » =

عربیده سیکروج ، غیرتلی ، الی آیاغی

قیوراق دیمکدر . ترکیده یو معناسی

معتبر دکلدر : فارسیده (بِلْبَلِ) =

شراب ، قلع § رنکلی سختیان § برنوع

زود آلو دیمکدر :

« سن اول محبوبسك که بِلْبَل زبان ،

کلین نهال انسانده شوق نوا سیله نغمه ساز

و خوش آرائی ایدر — سنان پاشا »

« کل خنداننه بِلْبَل نالان »

« ایلدی قوشجه جانی قربان »

(وحید)

« بِلْبَل دل چوقیدر ایلرسه فریاد هزار »

« بر یوزی کل غنچه دلبردن آردی روزگار »

(عطایی)

« بر موسم بهارینه کلدك که عالمک »

« بِلْبَل خوش حوض تهی گلستان خراب »

(لا)

« هراسان اولسه کلدن دل ناشادك ای بِلْبَل »

« نلر ایلردی خاره آه آتشزادك ای بِلْبَل »

(بهانی)

« اولیاء برجی دیمش زیراکه خاک اشرف »

« بقعه بقعه اولیاء الله اولشدن مزار »

(وله)

« علی الدوام اوله اول بقعه مبارکه نك »

« غباری ناهه شمیم وهواسی غالیه سود »

(ثابت)

{ [ع] « بَقْل » ك جمی .

بقول } سیزه لر ، اوتلر دیمکدر .

{ [ع] آغلابوب صیرلانق ،

بکاء } کوزیاشی دو نك : (بکای

شدن) = مونکور هونکور آغلامه .

(بکای سرور) = انسانك فوق المأمول

برشته مظهریتله سوبنه رك کوزلرندن

دو کدیکی یاش که « سونج آغلامه سی »

تعبیر اولونور :

« امید ایله در بکای اطفال »

« سود ویرمه ده فی املی مادر »

(معلم ناجی)

{ [ع] صباح ، سحر ، ابرکن .

بکره } فارسیده (بامداد) دیرلر .

{ [ع] ساقی ، کره مید

بکسه } پارچه سی : قایدیراق

دیمکدر . مانوس دکلدر .

{ [ع] « آتکم » ك جمی .

بکم } دیلزلر دیمکدر . قوللائینار .

{ [ع] باشلق ، یاش

بلائت } یعنی ایصالق اولی .

{ [ع] بله ، بلا له ، بلول ،

بلولت } بلازل [= صوبه ، غلی

شیئه اطلاق اولونور . (بلاز آباد) =

صولاق بر موقعك اسمیدر . (بلال

و عادتاً بجم میخیزند عبارت بولونیدی
آگلاشلندر .

بعض { [ع] نقرت ، سومهك .
[حب] ك ضدی . [اتك]

ماده سیه قوالانیلان اشبو (بغض) مرغوب
عنه اولان شیدن نكك تفرقی دیمكدر .

نته كیم (محبت) ده مرغوب فیه اولان
شیده نكك انجذابیدن عبارتدر . [البغض

بتوارث] = بغض توارث ایدر یعنی
اولاد ، احفاده بچر : [مدفون ارض

طبیعی اولان دستمیه بغض عامه فیه مال
موروثی اولان بضاعة بمعنای خاصه فیه

دخی ضم و علاوه ایلدیکندن — تصویر
افعال — طاكف پاشا]

بقاری { [ع] آفت ، داهی § بالان
سوز . ماثوس دكادر .

بقطه { [ع] برا كنده ، بریشان ،
طاعیق § جماعت ، گروه

ناس معنای بی افاده ایدر . ماثوس
اولمایان الفاظنددر .

بقعه { [ع] قطعه ارض ، بر قیم
بر . اولكه . حمی [بغاع]

در . غلط اوله رق جمعنی ضمه ایله
اوقومه ملیدر :

« بقعه ، بقعه قیلدی طی معموره محروسه فیه »
« آلدی فیض فتح ملکیمون دعای فرض عام »

(فضولی)

« بقعه بشدادك ایتمش وصفی دارالسلام »
« کیم آکا تسلیم تحمین ایده هر کشور که وار »

(وله)

عادلک اطاعتندن خروج ایدن طائفه فیه
اطلاق اولونور : [سنكه . . تخرب

ایدن بقاتی توفیق و اصلاح ایچون مأمور
اولان وزیر حسن پاشاسك . ان شاء الله

تعالی مأمور اولدیفك اوزره واروب
مزبورلره نصیح و پند ایله سمیت صلاحه

رجوعه ترغیب ایله سك — ۱۱۱۵
تاریخنده ادرنده سلطان مصطفی خان

طرفندن اولاد قاتحان ضابطی حسن
پاشایه ویریلن خط هایون]

بغاث { [ع] خیرسز قوشلر ، مارقی
کسی لاشیه قوتن قوشلر

دیمكدر .

بعرا { [ف] طورنا قوشی ، طورنا
سور یسك او كنده اوچان

طورنا خروسته اطلاق اولونور . §
خوارزم حکمدارلندن برذاتك لقبیدر .

(بفرخان) = داتما اردوسكك ،
عسکرینك او كنده کیمه سی و مهاجرات ،

محراریاتده غایله جسورانه حرکت ایتمه سی
سبب تلقیب اولسه کر کدر . § « برهان

قاطع » ده (بورنی) دینلن طعماك
مشار الهك مخترعاتندن اوله سی حبیلله

(بفرخانی) یاد اولونیدی حالده مؤخرأ
تحریر فیه ایله [بورانی] دینلدیکی روایت

اولونمش ایسه ده کتب سائره نك
تدقیقانتندن بو روایتك شایان قبول

اولدینی و « بورانی » خلفای عباسیه
دورنده و بشدادده مخترع اولوب
(بفرخانی) دینلن طعماك باشقه

ثُمَّ = طول، عرض، عمق. ترکیه می
اوزونلق، اگلیك، درینك دیمكدر.
[على الخصوص ثَمور مبدأ خروجرندن
سنور و لوج جای معادلرینك بمدی
هفت مرحله به قریب مسافه تقدیر
اولمقین — شفیعنامه]

«وسعت ایوانك بمدی و رای شش جهان»
«فشیعت میدانك سرحدی حد لامكان»
(نوعی)

بَعْلَقُ { [ع] شدتی سیل، آگیزین
كان یا غمور } شدتی سس،
حایقیره. مانوس دکلدر.

بَعْضُوهُ { [ع] براوفاق، پارلاق
بوجك، تانارجیق.
بَعْضُوهُ } دخی بوجك معناسنه در.

بَعْكُوكَه { [ع] ازدحام، غلبه لك،
جمعیته } جمعیته } برشیتك
جمعیته، شدتی حال. یاز. و سمنك
اك صیحاك زمانه [بَعْكُوكَه الصیف]
وقیشك زمهر برهنكمنه [بَعْكُوكَه الشیاء].
اطلاق اولونور.

بَعْلَه { [ع] اكل، اوپور دیمكدر.
مانوس دکلدر.

بَعُولَتُ { [ع] زوجك، زوجه لك؛
قاری، قوجه لی دیمكدر.
ترکیه ده اصلا قوللا بیلماز.

بُعَاتُ { [ع] طالب، متجاوز معناسنه
اولان [باغی] لك جمعیدر.
تشدید ایله یا گش او قوما میدر.
[الفئة الباغیه]، (فئة باغیه) = امام

«حسنده نهاند اول مهك آن»
«مانند بطون نص قرآل»
(نمت — علی روحی)

«برده انداز خفایای بطون»
«روشنا ساز خفایای قنون»
(شیخی)

«متفصل کرجه که پیوند تعاویظ ظهور»
«متصل یکدگره لیک تامل بطون»
(منیف)

بَطْنُ { [ع] قارنجی، اوافق قارن
یا خود کوز، حجره معناسنه

بر اصطلاح فنی درکه دماغك متشکل
اولدینی اوافق اوافق، آری آری
دلیکره، کوزله اطلاق اولونور.
} منازل قردن برینك امیدر. حمل
بر جنك بطنده کائی اوج اوافق
کوکیدن مرکب برساج آباغی شکیلدر.

بَطْرَه { [ع] اوست دوداغك
اورته سندم دیشاری
طوغری فضله بولونان لم پاره دیمكدر.
بعض انسانلرك دوداقلری اوشكلده
مخلوق اولور. مانوس دکلدر.

بَعْدُ { [ع] اوزاقلتی. «قرب» ك
مندی: [قرب و بعد] =
یقینلی، اوزاقلتی. «بعد مسافه» =
کیدیلن یولك اوزاقلتی. [بعد مجرّد،
بعد مطلق] = شوقدر مسافه در دیه
مقدار معین قیدینه امکان اولمایان
اوزاقلتی. جمعی [ابعاد] در: «ابعاد

بُطْحَه { [ع] خصلت حسنه، سعيه
جمله معنائه در .

بَطْلَان { [ع] عبث، باطل، بوش
اولی . برشيك عبث،

بوش اولیشی . [بطول] = بنه

بومعنايه لغتدر : (بطلان دعوی) =

دعواك اساسز ، حقز ، بوش

اولیشی . [بطلان قیاس] = قیاسك

بولز ، غیر موافق اوله سی . [خط بطلان]

= بازلش سطر لر اوزرینه یا گلش

اوله سندن و یا تصحیح لزوم کورله سندن

و یا خود حکمز قاله سندن طسولای

جکیلن چیز کیلر . [حکایات مشروحه نك

تکمله سنده مندرج فقرات بدیع المأل

مخترعات عجیبه خیالباز نك بطلان

حقایقنی و نصوحی دده نك تقریر و تعبیر

رویا ایتمسنه باعث اولان ملاحظاتك

دقایقنی حاوی — روضه الکاملین]

«الم محبره ، اندیشه لیفه ، یأس مناد»

«جکمه ده سطر امیده خط بطلان قلم»

«عاکف پاشا»

بَطُون { [ع] قارن دیمك اولان
[بطن] آنجی هرشيك

ایچ یوزلری ، کیزلی اولان جهلری

معناسنده استعمال اولونور : [ذات

بی همال ظلیت پناهیلرینی مادام الظهور

والبطون تحت و دیهم معالی و سیم سلطنت

سنیه لرنده کال بهرودی و عافیتله ابدغون

ایلیوب — تلخیص — عاکف پاشا]

بُش { [ذ] آت یلسی ، برجم
دیمکدر . قوللانماز .

بُشَر { [ذ] ترکیزه «فورداش»
دینان علتك اسمیدر .

بُشَرَم { ایلله پیدا اولان برنوع
حونیاتدر که مسامانی استیلا

بُشَرِی { ایدوب او یوزکی قاشندیرر .

برنوعی ده قالك فنانندن جلده حاصل

اولور . قوللانماز .

بُشَرِی { [ع] ژده ، سونجیلی خبره
نادرا قوللانیلر .

بُشَكَا { [ع] کندی لای

بُشَكَا { ایلله یك قدر احمق ،

سبکمز آدم . اولاد عربدن ایکن

عربجه بی یلله یز سرسمه اطلاق اولونور .

بُص { [ع] «بصیح» کجی

بُص { تر ، مساماتدن تر قع ایدن

شی . قوللانماز . «بصع» = کیه نك

برقمی معناسنده در .

بُص { [ع] سرچه یارمق ایلله

بُصم { آدیز یاره نك اوجلری

آجلدیقی حالده آراسی اولان مقدار

دیمکدر . مأوس دکلدر .

بُص { [ع] «نفس» معناسنده در .

بُصم { (کریم البضم) = دینیلر .

§ هنوز چیتوب بیومکه باشلایان

سنبله ، باشاق معناسنده در .

بُص { [ع] آکلامق § طبعه

بُصوع { کدل کک ، جان صیقلاق

معناسنده در .

دیمکدر . عرییده [اصل المرجان]
دبیر . [بُد] = « بُست » کپی ازهار
واشجار میوه دار ایله مزین باغچه
معناستدر .

دو . [ع] ال آجیقلی . جوانمرد .
لُسط [لک] . وصف اوله رق
قوللانلیر . بانک کسریله ده عین معنایه
لقدرد . قرآن کریمده وحدیث شریفده
وارد اولشدر .

دو . [ع] هر شیک تازه سی .
لُسر [اوجی و باشی دیمکدر . §
کنج قیز و اوغلانده اطلاق اولونور .
(بسر) = ده یو معنایه در . جمی
[سار] در .

دو . [ع] معنای اصلیی آغاچک
لُسوق [بویلا توب اوزامه سی
دیمکدر . بعده برکیمه نک افرانه فوق
ایتمه سی ، معنای یا خود ماده یعنی فضیلت
و ثروت جهتیله ترفع ایللمه سی معناستدر
قوللانیشدر .

دو . [ع] مشروبات و مایعات
لُسول [تخمر ایدره رک طعمی آغیر
و یوروشدیریجی اولمه سی دیمکدر .
§ برسنه حرام اولوق معناستدر دخی
قوللانلیر .

دو . [ذ] لمن و یقرین دیمکدر .
لُسول [بولیدن] = نفرت
و بددا ایتک معناستدر اولان اشبو
لفظدن اسم مصدر در . « بُول » ده
یو معنایه در .

دو . [ذ] طوبوق کیکی ،
بُزول [آشتیق کیکی معناستدر .
الفاظ معروفه دن دکلدر .

دو . [ذ] غیظه معناستدر .
بُزهان [برکیمه نک نائل اولدینی
بر شیک آنده دوامیله برابر نفسنده
دخی حصولی آرزو ایتک دیمکدر .
« حسد » باشقه در .

دو . [ذ] « کُتخ » کپی
لُستاخ [فقط بوقوللاناز .
دو . [ع] باغچه . فارسی
لُستان [بوستان] کُ مرییدر .

جمی [بساتین] ، [بساتون] کلیر .
« بوستان » ده باقکر . [بوستان
افروز] = خروس اییکی دینیلن چچک .
[بوستان شیرین] = موسیقی شریفده
بر لحن اسمیدر . [بشاء علیه لوند
چفتکننده مجدداً کشاد اولان اوچاغه
بستانی نفراتی تحریرینه شروع اولندی
— قوجه سکبان باشی — لایحه]

دو . [ذ] « بُتخ » ده دیرلر .
لُستک [آق کولک یا خود فستق
ضمعی دیمکدر . قوللانماز .

دو . [ع] کوچک ، کوچک
لُسوقه [خیره دیمکدر . معریدر .
نادراً قوللانیشدر .

دو . [ذ] فندق دینیلن معروف
لُسته [میوه در . مأوس دکلدر .
دو . [ذ] مرجان دینیلن قیرمزی
لُسد [حجر یحیریدر . روایت اخرایه
کوره مرجانک قمر دریاده بولان کوکی

[بزرگان مملکت، بزرگان طریقت،
سخنی بزرگان]

بزرگوار { [ذ] «وار» فارسیده
بزرگوار { ادات تشبیه در. اولو،
جلیل القدر، واجب التعظیم، شایان
حرمت معناسنده بالکبر انسانیله

اطلاق اولونور. [بزرگوار] =
اولوق، جلیل القدر اولوق : [پدر
بزرگوار، شهریار بزرگوار]

بزرگاله { [ذ] اوغلاق، بچی
یاوروسی. [بزرگاله فک]

= برج جدی، یاخود نجم جدی
دیکدر. [بزجه] ده بو معنایه
لفندر.

بزر { [ع] «بذر» کبی نجم
بزر { معناسنه اولان «بزر» ک
جمیدر. ذال ایله معروفدر.

بزوغ { [ع] طوغغی، طوغغنه
باشلامق، جیقمق معنا.

سنه در. دوهک آزی دیشی جیقمقه
باشلامق معناسنده استعمال ایدلدیکی
مثلو (طلوع) کبی «بزوغ شمش» ده
دینله بیلیر. مانوس اولمایان الفاظندره.

بزرمان { [ذ] محزون، مکدر
بزرمان { «بزمرد» کبی اسکی،
یرتیق دوکوک معناسنده در. مانوس
دکدر.

بزر { [ذ] قایا کبری یعنی
بزر { کرتسکه دینلن حیوان.
ترکجه ده قوللانیلماز.

بزر { [ذ] دیلم معناسنده در.
بزر { اکثریا میوه لرده استعمال
اولونور.

بزر { [ذ] بچی. عربیده [بزر]
بزر { دیرلر. [بز اخفش] =
اخفشک بچی دیکدر :

«هم ایدر طعنه تحمل، هم اولور سرچنبان»
«دشمنه خرمی دیسم یا بز اخفش می دیسم»
(منیف)

بزاق { [ع] توکروک، صلیه.
بزاق { [بزاقه] = قابوقمز سو.

موکلی بوجک : [ناکه] تمنای هرکس
پجیزی بود «فحوا نجه هر شخصک
بافته کارگاه اغراض نفسانیه بی اولان
کمرپاس سودای خام اول روز بازار
تمنای محالده دست دلال قبل و قال ایله
مزایده لعاب کرم ایشیم صاندقلری
ناز بی سرو بن تنه پوسیده بزاق
عنکبوتی اولدینی ظاهر اولغله —
شفیقانه]

بزرگ { [ذ] بیوک، اولو.
بزرگ { اختصاص و اشباهه

قرانیلیر. [بزرگ] = بیوکک،
اولول. [استاد بزرگ، خواجه
بزرگ] موسیقی شرقیده بر مقام
اسمیدر.

بزرگان { [ذ] بیوکک، اولول
بزرگان { دیکدر. «بزرگ» ک

جمی. [آکابر] معادلدر. یالکیز
انسان حقیقده استعمال اولونور :

برهون { [ف] کوه، چنبر، دایره
برهون { معنای دره. [برهون

فلک] = منطقه البروج. § دیوار،
جیت، حوی. (با) نك فتحیله ده لغت دره

برهه { [ع] مدت، اوزون زمان.
برهه { [ب] بعد برهه] = برخیل

زماندن سوکره دیمکدر، عرییده بانك
فتحیله دخی قوللانیلیر. لسانزده یالنگز

بالاده عرض ایدلدیکی وجه ایله ترکیب عربی
طرزنده مستعملدر: [ج]رافنده طرح

اولتان ردم رصیف البیاد رأس سداد
حسبند سریع الاقلاع وش سد اوله -
میوب برهه الزمان اوجی برعمله واقع
چشمه ساره یتدی که - شفیقنامه [

بریده { [ف] کسکش. [بریده سر]
بریده { = باشی کیسک، مقطع -

الرأس. آرز قوللانیلیر: [سر تراخان
کذلک بر بکاو آهکنه ایچره بر بت
آینه طلعت بلورین ساعدی شیشه ده

بری مثال آرایش وساده غنچ ودلال
و پیشکاهنده بر طفل مه عذار زهره

جینی دخی مشتری مقامه قائم ایدوب
مشکین شبستان صباحت اولان موی

سنبلوی سر ملامت افسرین بریده
استره الماسکون ایتدیکه - شفیقنامه [

[مشار اليك ترجمة احوالیه برابر
اذکار قلم بریده زیانه احاله تلقی مناسب
کورنمشدر - مقدمه روضه الکاملین [

شفیقنامه - سامی پاشا [، [یوم
تیلی السرائر] اولان روز دلسوزده
اول صحیفه «غیفه» وثیقہ ساطع البرهان

باهرالفوذ ایتدیله - شفیقنامه [

طوتدی بی اول سوز ایله یاران
دعویا کرک کل ایددی برهان
(غالب دده)

برهان پتر سوز آکلادینه سکوتی
واردی قهوه خانه به عثمان نه دنده در
(روحی)

وهی به لغتده یوقدر اقران
تحفه ایله تحفه ایکی برهان
(مقدمه)

ای اولوب معراج برهان علو شان سکا
بیره ایتمش کوکدن استقبال ایدوب نرآن سکا
(فضولی)

برهنگی { [ف] جیلاقلق، بای
برهنگی { مفتوحه ایله دخی
لغندر. آرز قوللانیلیر .

برهه { [ف] جیلاق، «عریان»
برهه { [برهه با-ی] و [با
برهه] = یالین آفاق. [برهه سر،

سر برهه] = باشی آجیق. قمع با
ایله ده جائزدر .

بردزد برهه پای کویا
منصوره دنلرکه ایده همیا
(غالب دده)

بوولده ولی کلامی چوق یوق
ملبوسندن برهنه سی چوق
(مقدمه)

مناسنه در . خصائل ممدوحه ايله
تفوق ممانی مطلوبدر .

بروفه { ذ } صابوق وبل قوشاغي
ديمکدر . سائوس دکلدور .

برولک { ع } بریکه ، کبی اون
حلواسی دیمکدر . عربیده

{ خپص ، خپصه } ده دیرلر .

بروم { یونانیدن } اصطلاحات
کیویهدندر . (۱۸۲۶)

تاریخنده (بالار) نام کییا کر معرفتيله
کشف اولونوب خواص طبییجه
قلوره مشاهدور . وایحه کر سه نهر

ایندیکندن « تعفن » معناسنی افاده
ایدن برکته یونانیه دن اخذ ايله (بروم)
تسمیه ایدلشدور .

برهان { ع } دلیل ، حجت ، اثبات
ایده جک مدار قوی .

معناجه [برهان] دیکر لردن اقوی
عد اولونور . [برهان قاطع] =

رد ایچون سوز کوتورمه جه سورتده
اثبات حقیقت ایدن حجت قویه . §

منطق اصطلاحجه یقیناتدن مؤلف
اولان قیاس دیمکدر . [برهان مسیح]

= احیای اموات واستجابت دعوات کبی
مبجزه ابن المریم : [اشته بوتهمید نکمت

بخش مصادقته برهان شو شرح عطر
افشان حسن بیاندکره من کل الوجوه

تحسین وآفرینه شایان بردستنبوی
حیات افزای دل وجاندر — تقریض

[شمس تابانک بروج اثنی عشره نسبی
علی السویه ایسه ده هر بر برجه نقل
وتحویلنده نثار آثار انوار و اشراقات
الهدی کی — تذکره — طاکف ایشا] .

برودت { ع } صوغو قللی . ماد یات
برودت { و معویاتده قوللانیلیر :

[برودت هوا ، برودت معامله یک
آشکار ایدی] .

« نیچون سالدک برودت ای خزان اجزای کلزاده »
« ینسه کاردین هزار بیتوالک آه مرد ایتدک »
(مای)

« یش ای نثره ظلت پر »

« برق جانوز برودت پرور »

(سفیله — حامد)

بروز { ع } ظهور ، آشکار . معنای
اصیلی کیزل ، کورغز

ایکن طاهر اولوق و میدانه چیتمق
دیمکدر : [بالای جیلدن وادی

زمردینه شعثمه بخشای بروز اولان
خورشید جهانتاب] [بر مقتضای

تقدیر متمتع التخییر بوساهره غبراده
روز بروز سرزده ساحه بروز اولان

حوادث — روضه الکاملین] . §
فارسیده (بروز) = میوه دار آفاج

وز فاخته دیمکدر .

« نور الظاهر ایتسه دلده بروز »

« اوله الباطن اسمی فیض افروز »

« ذات پاکی بیلندی بالآثار »

« محفیدر ولی عن الابصار »

(شاکر احمد پاشا)

بروع { ع } علم و فضیلت ، حسن
{ و لطافتده امشاله تفوق

نیلدینی مجهولدر : [حاصلی شرک
مصاید صیادکای زهاد ردای تقوی
قتاع غریق برقع ووع برنس جائیق
قندیل جوامع صواع غارت مندیل
ووامع رقاع خسارت — شفیقنامه]

بروت : [ع] بیق دیمکدر :
[ریش و بروت] =

صاقال و بیق .

« سنده مادام که وارد اوتراشیده بروت »
« بیق آلتندن ایدر خنده قلندر دیدیکک »

(معلم ناجی)

بروج : [ع] « برج » ک جمعی .
[ذات البروج] = سما ،

کوک دیمکدر . [منطقه البروج] —

اون ابکی قسمه منقسم اولوب هر برینه
برنام مخصوص ایله برج اطلاق اولونان
بردارنه عظمای فنکیدر :

« طره طاق وراق همسر ذات البروج »

« سایه سقف بلندی خوابگاه اختران »

(پرکاشانه وصفنده — نفی)

[بو وسائط منجمه تک شمس]

نفوذلی بروج مشیده سمای حقیقت

اولان اعزّه مشایخک زمان زمان

اشتراکریله قرن خامسه قریب وقته

قدر اشعه پاش ملک وملت اولدیفندن

— روضه الکاملین [ووروق شکن

منطقه البروج آسمان اولان کان عنبرتوز

شاهانه لرته وضع قبضه میامن اشتمال

بیوریلهرق — تخیص — طاکف پاشا] ،

برقع : [ع] قادیسلرک یوزلرینه
طلوتندقلری پیچه ، تول ،

یاشمق ، یوز اورتوسی : [برقع وکن]

— نقاب آجبعی ، اورتو آجبعی .

« رفع برقع » = یچینی آجق .

« اولشمی دیسه ابرشفق برقیزه برقع ؟ »

(معلم ناجی)

« برقع فکن اول شمشعه طور کورنسون »

(وله)

« آجل ای پرده تاریک قضا »

« آجل ای برقع رخسار رضا »

(سفله — عبدالحق حامد)

برکه : [ع] ترکیه ده « ماری »

« دینان دگنر قوشی دیمکدر .

§ قورونغه ده اطلاق اولونور .

برکه : [ع] حوض ، اوافق کول .

« عربیده بو معناده فصیحی

(با) تک کسرله دره لسانمزده بالعکس

ضم ایله مستعملدر : [برکه لاجورد]

= قبه سمدن ، کوکدن کنایه استعمال

اولونور .

برنس : [ع] « برونوز » ديه

« تحریف ایدلشددر . عرب

مشطی ، صوفدن معمول باشلقی برونوع

اوسته کییان لباس که اکثریا بلاد بربریه

اهالیسی طرفندن استعمال واکتسا

ایدیلیر . § اوائل ظهور اسلامده علما

واهل تقوا تک کیسهکلری مولوی

کلاهنه مشابه برونوع سرپوشک اسمیدر .

الیوم بونام ایله اويله سرپوش قوللا .

برزغ { [ع] دلی قایلین هتکامنده کی نشته ، شوق معانسته در :

[برزغ الشباب] = نشووه نوجوانی ،
 اتنه طولوقون دلیقانی معانسته ده
 افاده ایدر . نشه کیم [برزوغ ،
 برزاع] ده بومنایه در .

برس { [ف] عرییده [غرة العری] دینیلن آردیج آغاجی عیشدر .

برسان { [ف] « اژدرها » کبی بیوک ییلان دیمکدر .
 عریسی [ثیاب] در .

برشم { [ع] نسوانک یوزلریشه طوندقلری یچه معانسته در
 مانوس دکلدرد .

برعوم { [ع] آغاجک هنوز آچلماش چیمکی ، آغاجلرک
 فطوبورجی دیمکدر .
 برعومه { [برغم ، برعمه] دخی عین معنایه لئندر .

برغو { [ف] ترکیده تحریف ایله موسیقی . [برغوزن] = بوروجالان ،
 بوروجی دیمکدر .

برغوث { [ع] موزیاتدن « پیره » دینیلن حیوانجی .
 استعمالی اندردر .

برقان { [ع] بدنی یلور کبی بارلاق ؛
 بیاض تنلی آدم ؛ آلاجه
 چکرکه یه ده اطلاق اولونور . (با) نک
 کمری ده جائزدر .

برحه { [ع] یک جنس ، کزیده ناچه دیمکدر . قوللانماز .
 برد { [ع] برنج جو بوقلی قش ،
 عبا : [بردیانی] . معروفدر .
 برداء { [ع] ستمه عتی . بوخته لک
 انسی صوغوغه طوتولش
 کبی زیاده دتره عیسی سبب نسیمه در .

برذبار { [ف] حلیم ، صبرلی ،
 قانلانیی آدم دیمکدر .
 [برذباری] = حلیمک ، صبرلیق .

برده { [ع] عربلرک پورندکلری
 برنوع عبا ، خرقه . [قصیده
 برده] = شعرای عربدن واصحابدن
 « کعب بن زهیر » — [رضی الله
 عنه] — نک حضرت پیغمبرک اوصاف
 سنیه رسالیناهلری . صحن حضور
 مقدسلرنده انشاد ابتدکی قصیده
 مشهوره در که رسالتاب لاهوتی نصاب
 افتدیمز حضرتلری اشبو قصیده برکز .
 یدیهی تقدیراً شاعر مشار الیه برده
 سعادتتی احسان بیورمشلر ایدی :
 [ضریح زاویه کیکلی بابایه پوشیده
 اولغه صالح برده صوف غم ایکن
 برده حریر بیت الحرم کبی عالم زیارت
 ایندی — شفیقامه]

« کعب بن زهیری قلیدی حضرت »

« شایسته برده سعادت »

(مقدمه)

« اولدی افسون مصافات ایله حیات سیوف »
 « سرفرو برده سوراخ سیفام ینام »
 (نابی)

قمنه برج دینبر و براسم مخصوص ایله
یاد ایدیلیر . مثلاً [برج جَل] ، برج
نور ، برج جَوَزَاء] ، [خصوصاً
مازجات نحوس ایله برج معوج الطلوع
کسافتدن طالع اولان کواکبی قمنه -
العشای دیمجرر مشکلاتده نجم مدی
اتخاذ ایدن - شیقنا نه]

« جلوه کاهن ایده خورشید فلک برج جل »
(نفی)

« بربرجی مقام طرتمش اول ماه »

« کیم اولساز اکا نسیم همراه »

(فضولی)

« برج دولندر الی ایله سه پیدانه عجب »

« هیئت ماه نو و صورت اختر خاتم »

(باقی)

« برج عصمتدر امین اول بام »

« کوردیک کوهار استحکام »

(سفیه - عبدالحق حامد)

« بُرجاس » [ع] نشانگاه ، هدف
بُرجاس دیمکدر . یوکسکده

اولان نشانگاهه (بُرجاس) ، زمینده

بولونانه (هدف) اطلاق اولونور .

« بُرجه » [ع] یاروق بوغومی .
بُرجه یارمقلرک یوکولدجه

طیشاری جیقان اوجلری ، یاروق

بوغوملرینک اویناق یرلنده کیکیارک

سیوریلری دیمکدر . (با) نیک فحیله

باشقه معنایه لقتدر .

« بُرجاء » [ع] شدت ونج وادی ،
بُرجاء عذاب معنایه در . جمع

طرزنده مفرددر . مأنوس دکلدر .

نخنه نك دوکونیتی معنایه در .
استعمالی اندردر .

« بُر بور » [ع] ترکیبده « بلفور »
بر بور دینان حاشلاغش بنداکی
دوکولشی .

« بُرن » [ع] انسانک الی ، ارسلان
کبی یرتیمی حیوانلرک
بنه سی . (بوئن الاسد) = سرند بن

علس « نام ذاتک قلیچنک اسمی .

§ دوه لره اوریلان بر نوع نعلانک

اسمی . [بُرنان] ده دینیر .

« بُرنوطة » [ع] مهلکه ، موجب
برنوطة هلاک اوله جق محل و حال

معنایه در . مأنوس دکلدر .

« بُرج » [ع] رکن معنایه در .
برج برنسنه نك ، بر یرک قوی

و مستحکم اولان طرفی دیمکدر : (برج

قوی) = طایبه ، قلعه ، پلاشه ، حصار

کبی تحصن ایدیلجهک عه لک چیقایی
یرلریدر . فارسیده (بارو) دینیلیر .

§ بروج فلکیه نك مفرددر . بروج

فلکیه کمره سماده اون ایکی مواقع

مخصوصه کواکبدن عبارتدر . هر برجک

کواکب مجموعه سی هانکی صورتله

متشکل ایسه اوصورتک اسیمله یاد

اولونمسی معتبردر . بونلرک هیئت

عمومیه سنه [منطقه البروج] اطلاق

اولونور . بوردائرة عظمای فلکیدرک

متساویاً اون ایکی قسمة مقسمدر .

بالاده عرض ایدیلکی وجه ایله هر

هم جمع ، هم مفرد مقامنده قولانیلیر :
[بدلای امتدن باقل مشهور در .

بدلانی ایته ، بدلاکی بویه کزیمکدن
نه چیقار .]

« مجنون ایله بحث ایتمک کتیدی عقلامنه »
« وار آکا قیاس ایله نه سویلر بدلامنه »
(عونی)

براد { [ع] صوغرق دیمکدر .
(برود) ده بو معنایه در .
§ (براد) = عربده ایشدن صوغومق ،
فتور کتیرمک معناسی دخی افاده ایدر .
براق { [ع] دابه جشتی . باعث
ایجاد کاشات علیه اکل
النحیات اقدیمز حضرتلرینک ایله مبارکه
معراجده رکوب قدسیت مصحوب
پیغمبرلرینه تخصیصاً عالم بالاترین
لاهویتدن سوق بیوریلان دابه
مقدسه تک اسیدر :

« آدین قودیلر براق یکتا »
« کلدی آباغیکه عرش اعلا »
(غالب دده)
« اوصاف براق فخر عالم »
« رخشیه فعی آندن اقدم »
(وله)

بران { [ف] ککین دیمکدر :
(شمشیر بران ، تیغ بران ،

خنجر بران ، ناوک بران ، تیر بران]
[چشمه سار مارالینانده مجرای شمشیر
بران ایله دریای رحمت و رحمانه القسا
ایتدیلر — روضه الکامین]

« قدم هزم ایلوب میمیدانه آت صالمیدی کسفاوه »
« صانیدک یوق حاطدر النده تیغ برانی »
(همدی)

« قانلر و کیلور خنجر برانک اوجندن »
« باشلر کیلور زلف پریشانک اوجندن »
(فضلی)

برایه { [ع] یونفه ، تالاش .
یونبیلان آغاج ، یاخود

بذم { [ع] رأی صواب ، حزم
وتحمل § قوت ، کشافت
ممنالربنی افاده ایدر . قولانیلاز .

بذوذت { [ع] قیاسنه پرمده لک ،
بیشاقی ، بنییک ،

[بذاذت ، بذاذ] = دخی بومنایه در :
« بذوذت حال » ، « بیچاره جوجقلرک

بذوذت احوالی کورنلر ضبط نفس
ایدمه یوب علامته مجبور اولورلردی .

بذور { [ع] تخملر ، « بذر » ک
جمی . مفردی زیاده قو -
للانیلیر . اوگاده بافسکز .

بر { [ع] « بره ، برؤه » ک
خسته صحت یوز طوغتی

وافت بولق مناسنه در . بوماده یی
مطلق خلق یعنی یاراتق مناسنده

[استعمال اطلاق و تقید علاقسه سیله مجاز
اولور . [برآه] = برشیدن بری

و یزار اولان آدم § هر آیک ایله
وصوک کونلری ، یاخود کچه لر ی دیمکدر

حتی اوکون و کچه نک عربده کنیه سی
[ابن البراء] در .

طوغریسی بایک فتحیه دره . بای مفتوحه .
به ده باقکتر .

« بهار گلشنی اندیشه فردوسی » طوسی
« بخورافروزی روح عطارنشاوری »
(نقی)

بُخُوغ { [ع] خضوع و تواضع
الله اقرار حق ایتک
معناست دره . مأنوس دکلدر .

ده { [ف] صاحب ، خداوند معنا .
بد { سنه دره : [سپید] = سرداره .

سر عسکر دیکدر . بی فارسیده
[آتشگیره] کبی ماشه معناست ده کلیر .

بِداذ { [ع] « بده » کبی حصه ،
نصیب معناست دره . « بده »

= غایت ، انجام ، صوک معناست ده کلیر
[بده ، بده] = تاب ، طاقت ،
درمان معناست دره .

بِدَبْدَك { [ف] عربیده (هدمه)
و ترکیه ده [اپک]

و (چاوش قوشی) دینین قوشدر .
بِدَوْر { [ع] سرعته کچمک ،
ایلری یکمه . مأنوس دکلدر .
بِدَه { [ف] آفاج قاو بی ماشه
معناست ده افاده ایدر .

بِدَحَه { [ع] ساحه ، میدان ،
حولی معناست دره . مأنوس
دکلدر .

بِدَلَاء { [ع] « بدیل » ک جمی
مفردی قولانیماز . عقلنر ،
سرسم ، صافدل آدمیر دیکدتر . ترکیه ده

اسراشیل کلیاً امتیصال ایتک امیله
زمانه کوره مسوره عالم اطلاق ایدلک
لازم کلن برخطه جسمیه یی تخریب ویا لکتر
قدسه یتش بیک یهودی قتل ایتش
بر ظلدر .

بُخاق { [ع] قورد دینلن کو بکه
مشابه جانورک اوککنه
اطلاق اولونور .

بُخُو { [ف] « رعد » کبی کوک
کورلنسی معناست دره .
مأنوس دکلدر .

بُجَل { [ع] خسیسلاک ، جمرلک ،
ال صیقیلنی . (کرم) ث
ضدی ، عرییدی [بجل ، بجل بخول] ده
بومعناست قولانیلیز : [بجل بجا جمست
حاتم برابرست] = برنده ، یولنده
اولان اماسک مشهور خاتمک جوانمرد لکیله
برابر دره .

« فیض حقه بجل بوق هرکس ولی طالب دکل »
« بی سبب اصلاح طالم تگری به واجب دکل »
(یحیی)

بُجَلَاء { [ع] جبری ، یقی معناست
اولان [بجل] ک جمی .
آز قولانیلیز .

بُجَلَه { [ف] سمبزاوق دینلن نبات .
اصل اسم ترکیسی (پربرم) دره .

بُجُوْر { [ف] اصلی عربیده .
کوزل قوقولی برنوع ضمع
جهازیدر . ترکیه ده اسمی (زینقه) دره .

بُخَارُ { [ع] صیغاتی مودون
 حاصل اولان (بوغو) دیمکدر .
 جی (بُخَرَه) در . [بُخَارِی] =
 بوغویه مذسوب : [قُوَه بُخَارِیَه] ،
 [کَشْفِ بُخَارِی] = واپور . مصریون
 واپوره (بُخَرَه) اطلاق ایدیورلر ؛
 [وحالت انداز درون مردان خدا
 اولان نفه سرایان خوش ادا انشاد
 ساق نامه شاهی و خسروی ایله ساعت
 بساعت مجله نقل شوق نازه کتورمکن
 درویش سالک ، بلکه هر کدای کوجه کرد
 ممالک بخار سلافة الصهبای حب جاه ایله
 عشرتخانه اندیشه ده « من و جام و ساق
 وزم شراب » دیورته بلالت جشیده
 قدم باصدی — شفیقنامه مقدمه]
 « اشک غم بوغقمده در هر آن بی »
 « آم ایله جیمقدمه آغزمدن بخار »
 بُخَارُ { [ف] فرهنکارک بیانه
 نظرأ فرس قدیم لسانجه
 علم ودانش معناسنه اولان (بُخَار) ایله
 الف نسبتدن مرگیدر . « جمع الملم »
 معناسنه در . آسیای وسطاده روسیه
 دولته تابع برامارت اسلامیة تک طامعه
 حکومتیدر . « قاموس کبیر » . نظرأ
 شهر مذکورک نام قدیمی (محلک) دره .
 بُخْتِ نَصْرُ { [معربدر] « الخزیره »
 بُخْتِ نَصْرُ { [نکت مشهور حکمدان
 قدیمی . سوریه قطعه سنی استیلا وخی

شدت ایتسه اطلاق اولونور . مرض
 طبیعت غالب اولوب طبیعتک مرض
 ایله مقاومت ایتسی وشدت وناایرانی
 صوگ درجه بی بوله سی دیمکدر . اوخالده
 اطبا خسته به علاج ویرمکدن اجتناب
 ایدرلر . [لِیْلَه بُخْرَان ، لِیَالِی بُخْرَان] =
 مرضک ، خسته لکک نوبی شدتله دوام
 ایتدیکی کجه ویاخود کجه لر دیمکدر .
 بُخْرَانُ ، ووروشون مختلفه تک وحوادث
 سائرته کال تشوش و تشتی زمانه
 دخی اطلاق اولونور : [بخران
 سیاسی ، بخران مالی ، بخران ادبی ،
 بخران عقلی ، بخران خارجی ، بخران
 داخلی] برلفت کتابشده فرانسیزجه
 [Grise - قریز] لفظنی اک اول
 مرحوم (نابق کال) بکک « بخران »
 ایله ترجمه ایتدیکی کوستریور .

بُخُوحُ { [ع] سسی طوتقی ، بوغغق
 اولوق ، سس قهصیلنی .
 مانوس دکدر .

بُخُورُ { [ه] دگزر دیمک اولان
 (بُخْر) ک جسی . بوم
 دگزرلر معناسنده وهم (بخر شعر) ک
 جسی اوله رق قولانیلیر . « بخر » ک
 دیکر جمعری اولان (بُخَار) ایله (بُخْر)
 یالکتر دگزرلر معناسنده وبریجیسی
 ایتکینسندن زیاده استعمال اولونور .

بُخْمَرَه { [ع] کوجک دگزر ،
 بُخْمَرَه { [کول] نادرأ استعمال
 اولونور .

فیلزیده (فرخ) اطلاق ایدیلیر .
قوش یاوروستی آکلائیق ایچون
(فرخ الطائر) دیمک لازم کلیر . §
فارسیده [بج] — کچی دیمکدر .

بجال { [ف] کومور و آتیک قوری
معناستدر . (زغال) ده
دیرلر . قولانیلاز .

بجیوَحَه { [ع] اورته یز ، برحاک
اورته سی دیمکدر .
مأنوس دکلدر .

بجَز { [ع] شَره کریمه § تعجب
اولونه چی شی معناستدر .
(بجری ، بجزیه) = آفت ، مصیبت ،
داهیه معناستدر .

بجود { [ع] مقیم اولقی ، او طور مقی .
(تبیید) = دخی بومعنا .
یه در . مأنوس دکلدر .

بجُول { [ف] طوبوق کیکی . ترکیه ده
(آشیق) تعبیر اولونور .
تخفیف ایله [بجل] ده دیرلر . قولانیلاز .
بجوش { [ع] شَم ایتک ، سو بکمک
معناستدر . مأنوس
دکلدر .

بج { [ف] آغزک ایچ طرفی ،
(ترکیه ده «آورد» دیرلر .
قولانیلاز .

بجُرَان { [ع] مولداتدن واسطلاحات
(طبییه دنددر . برخسته لکک ،
خصوصیه سرش حسانک دفه کسب

ساعدی شیشه ده یری مثال آرایش
وساده غنج و دلال و پیشکاهنده بر
طافل مه عذار زهره جبینی دخی مشتری
مقامنه قائم ایدوب — شفیقنامه []
«مسجد و میخانه ده کبه ده بخانه ده»
«خانه ده ویرانه ده چاغریرم دوست دوست»
(مصری)

«نیجه آسوده اولسون جوری» آواره عالمده
«حبت آفت و دل آفت و حسن بتان آفت»
(جوری)

«کوکل که بونجه بت بی ثباته کولشدر»
«کوله یوب بکا وعد ایتدیک ثباته کول»
(معلم ناجی)

«جوی شفاف و صافه کیردی بتان»
«اولدی کویا یری یه شیشه مکان»
(وحید)

«یتیم هربری بریتکده در کیم پراشور»
«اولسه سنک دل خوباندن اکا فرش رخام»
(نفی)

بِسْوَع { [ع] کسلیک § اوزاقلاشقی
معناستدر . مأنوس دکلدر .

بِسْوَاء { [ع] کونش ؛ کونشک
بسط شعاع ایتدیک زمان
یعنی صباح دیمکدر .

بِیج { [ع] قوش یاوروسی ، بالازی
دیمکدر . [فرخ] ده بو
مضایه در . فقط برنجیسی اخصدر .

ایکنجیسی ائمددر . هر شیک یاوروسنه ،
نازه و کورپه نه اطلاق اولونور . مثلاً
یلجه ده (فرخ) دینلیر . بر آغاجک

افاده ایدر : [الهی ! عشق مست
و حیرانلری عدمدن وجوده سرخوش
و باده نوشان جیغمشلردر . و محبتك
آواره و سرگردانلری ازل اقلیمندن
بی هوش و دستار كشان كشلردر —

تضرعات — سنان پاشا]

« چنگنه بوسوزی کوش ایتدی دل قالب بیهوش »
« کمال حیرت ایله هچو صورت دیوار »
(بدم)

« وار ایکن عقلی کورنگ بیهوش »

« دانه مهلكه آچق آغوش »

(سفله — حامد)

« ولی توياك ایله بیر ایدی اول لب »

« هان بیهوش اولدی مار و عقرب »

(ذاتی)

= عیب . بوشه سویله یجیلك . فارسیده
(بیهود) ده قولانیلیر : [خودناشناس
بر آلائی ندمای و سوايه بیهوده سلام
و شناختی اتلاف و اضاعت ایتیه سر =
مکتوب = کافی]

« سخن بیهوده نك ثابت و محذوفه یوف »
(عینی)

« سپهر ماهی دل رخ شعاع تبیی »

« ایتسون زال فلک بیهده ابری جوشن »

(عزت ملا)

« تصدیق قو بیهوده فغان ایته نشاطی »

« شكواكله طولسونعی یتر دفتر عالم »

(نشاطی)

« [ذ] عقلیز ، پاینین ،
بیهوش] کندنندن چکش معناسی

﴿ ب ﴾

= هیکل ، بوت پاپان . عربی « عامل
الصنم » در . [بت تراشی] = بوت

یا پیچیلن . [بُخَّانَه ، بُشَكَّة] = بوتنه

طاپانلرك عب دت ایندكاری محل . عربی

(دارالصنم) در . [بت شکن] =

بوت قیریحی . عربی (کاسر الصنم) در :

« خلیل بت شکن » [بت لال] =

مبهوت ، حیران : « قارشیده بوت کی

طوگدی قالدی » جمی (بتان) در :

[بُخَّال ، بُخَّالَه] = مشهور بر بخانه نك

اسمیدر . [سر تراشان كذاك بر كجاوه

آبکینه ایجره بر بت آینه طلعت بلورین

« [ذ] تزكیه ده تحریف ایله
بت » (بوت) دینیلیركه طائفه

مشركینك اشكال عجبده اعمال ایله

معبود اتخاذا ایندكاری (صنم) ،

« هیکل » ، صوت دیمكدر . طائفه

مذكوره اشبو بوتنه طاپینیرلر .

بین انصاری آلت تعبد اولان « حاج »

دخی بوقیلدندر . § ادبیات شرقیه ده

محبوب ، محبوبه ؛ كوزل ، كنج معناسنده

دخی قولانیلمدور . [بت پرست] =

بوتنه طاپیدنان ، طاپینچی . عربی

(طابدالصنم) در . [بت پرستی] =

مشركلك ، بوتنه طاپینیلن . [بت تراش]

بپوژ { [ف] مراتب اعداددن
« اون بیک » عددی .
پوژ { قوللانیز .

بپوژده { [و] عاجز ، غریب ،
« کیسه سز معنانه در .

بپوژ { [ف] یراسه قوشی دیمکدر .
(خفاش) عریسیدو .
§ جواب ، اجابت معنانه ده کلیر .

بپوفا { [ف] وفاسز ، سوزنده
طورمایان ، خیرسز ، دونک .
دیمکدر :

« ییلدک می سنده کندگی ای بیوفانه سین »
« آشوب دهر و آفت دور زمانه سین »

(باق)

بپوند { [ف] غدر ، وفاسزلق معناد
سنه در . مانوس دکلدرد .

بپوگانی { [ف] سور ، دوکون
معنانه در . قوللانیز .

بپوه { [ف] نیب ، طول « بیوه زن »
= طول قادی : [بکر ،
بیوه] = قیز و طول قادی دیمکدر .

بپوده { [ف] باطل ، عبث ، بوش ،
فائده سز معنانه در .

بپهده { ترکیده اصلی ده ، مخفی ده
قوللانیز . « یا » نک

فتحه غلطدر . [بهده گو] = عبث ،

بوشنه سویله ییجی . [بهده گو یانه] =

فائده سز سویله تن آدمه یاقیشه جق

طرزده ، بهده کوجه سته . [بهده گو یی]

بلمنده { [ف] بصیر ، کوریجی
معنانه در . § ذر سیده
متبصر ، دور اندیش کیسه ده اطلاق
اولونور .

بی ننگ { [ف] ناموس سز ، غیرت سز ،
رذیل دیمکدر . (ننگ)
ناموس معنانه در . آرز قوللانیز .

بلموا { [ف] فقیر ، چاره سز ، هر
شیدن محروم ، محتاج دیمکدر
« بوینوایی فروداش سنخ توحید ایت »
« پسین نفس کاوله نای کلور کرفت سروده »
(ثابت)

« نیچون سالدک پروت ای خزان اجزای کلزاده »
« ینه کارین هزار بیتوانله آه سرد ایشدک »
(نای)

بی نه یانه { [ف] « بی غایه » کی
نهایت سز ، حد سز ، سوگز
معناتی افاده ایدر :

« اجرام فی فهایه ایلر پردر آسمان »
(ترکیب بند)

{ [ف] آخرنده کی « یا » حرف
بلی اصلی اعتبار به بورون دیمکدر .

مذکور (یا) حرف خطایی اولدیی

تقدیرده « کوررسک » دیمک اوور .

§ یای مصدریت اولورسه معانی

« کوربیچیک » در : [سودای بدوئه

دوشن مجانینک — که اکثری « یانه

جهان ایچنده حصیری بولونیه » مقوله

لرندن ابدی — زعملرنجه اندیشه عاقبت

بینی قیلوب دیدلرکه — شفیقانه]
{ [ف] کووه دینلن قورنچیز .
بیو { مانوس دکلدرد .

کمی حکمتک آنارمله پینا ایرسک —
تفرعات — سنان پاشا [

«نه صبح فیض اثری بر اهن صدیوسف خورشید»
«که پینای ده یعقوب نایبای دنیادر»
«ایر او صراپاده بو کون دیده پینا»
«اوچ ییک سنه اول یکن اقوامی عاشا»
(معلم ناجی)

دلباب { [ذ] اولیای عظام حضراته
حالت استغراقده نمایان ولان
کیفیات ، رؤیت معنویه دیمکدر ،
استعمالی اندرور .

پیش { [و] رؤیت ، کورش .
§ تیغظ ، بصیرت معنا .
سندهده قوللائیلیر : [نقطه پیش] =
کوز بیکی [ارباب دانش وینش]
«کوهر دانشی سنجیده میزان خرد»
«رشته ینشی شاقول بنای عالم»
(نابی)
«ظن ایسه روادیر اهل ینش»
«انوار قر تکاتف ایتمش»
(معلم ناجی)

«کلم لسته ینش که انوار خیالندن»
«دوای طور قبض وکلاک نظمی نخل موسادر»
(صبری)

بینار { [ذ] تارک صلات ، نماز سر ،
نماز قیایان ، ترکیه ده
تعریف ایله (بینار) دیرل : (بینار
عذری ، بینار ابدستی ، ایکی جامع
آره سنده قالمش بینار .) «بیناری»
= فارسیده حالت حیض دیمکدر .

بینار { [ذ] عقل سر ، بینر ، خفیف
المشرب معنایندمه قوللائیلیر .

[بینرانه] = عقل سر ، خوبیا آدمه لایق
صورته دیمکدر : [نشریات بینرانه سی
نورت عامه بی جاب ایدیور]

بین { [ذ] «بصیر» کبی کوریمی
دیمکدر : «دور بین» =
اوزاق کوریمی ، اوزاغی کورن .
[استغراق سجدات متوالیه ایله عالم

وجدهده بی وجود وبی تعین سیر باقه
ایدرکن جلباب خواب منظره کاشانه
ناسوق اولان چشم ظاهر ینمه غشاوه
کش حجاب صوری اولوب — شفیعنامه]
«نه طولی نقش بین عالم اسرار لاهوتی»
«که لوح جوهر کل آگه صرأت مجلادر»
(صبری)

«سکابر قاعده ، اغیاره عکسینه باقاردم بن»
«المده خامه معجز نمایر دور بین اولسه»
(نابی)

«دلنده مایه عرفان اولان حقیقت بین»
«اولور هر آینه همتله واقف اسرار»
(لا)

دلباب { [ذ] مبالغه ایله اسم فاعلدر .
بوده «بصیر» کبی کوریمی
دیمکدر . بعضاً بصیرتلی معنایندمه دخی
استعمال اولونور . [پینای] = بصارت ،

کوریمیچیک . [ناینا] = اعمی ، کور .
[نایپنای] = کورلاک : [سن اول حکیم
سک که ترکسک کوزلر بی ترکس کوزلور

« بیمارلرک شفاسی سنسین »

« هر در درلرک دواسی سنسین »

(مقدمه)

« طبع بیمار هواسی مفر افاس مسیح »

« علت عشقه لفاسی مایه روح روان »

(کاظم پاشا)

بیمار { [ف] معناسز ، حکمز ،
صاچه صایان دیمکدر :

« نیغون بیر تمار او قورسین مکتوب بیالی ؟ »

بی محایا { [ف] بحر در ، اصلی (بیابانه)

بی محایا { = معناسی بر کیمیه میل

و توجه ایدوب صورت مخصوصه ده

مساعده ، مساحه ، مساهله ده بولونمکدر .

لساغرده تحریف ایله [بی محایا] طرزنده

و پرواسز ، چکنه بهرک معناسنده

قوللانیلیر :

« بی محایا ره نارفته کیتسه مده نه وار »

« قهر خصم الهمکه الله عصادرخامه »

(رشید پاشا)

بی مثال { [ف] نظیر سز ، اشز ،

اشی بولونمایان .

بی محال { [ف] درمانسز ، طاقتسز ،

ضیف دیمکدر .

بیمار { [ف] حسابسز ، صایسز دیمکدر

بیمار { (مر) = عدد ، صای معناسنده در .

بی معنی { [ف] مالسز ، صاچه

بی معنی { صایان & مناسبتسز ،

بولسز ، لزومسز ، معنارنده قوللانیلیر .

« لاف بی معنایه قائل ایلمسز وقف صماخ »

(۷)

بیمار { [ف] خوف کبی قورقو :

بیمار { [بیم جان] = جان قوقوسی ،

بیمار { [بیمک] = قورقش ، بیم و امید =

خوف ورجا دیمکدر .

« اولدی سرمایة حیرت بکایم و امید »

« بیله هم ایله بهرک کیمه میدرخنده میدر ؟ »

(بابی)

« معنی چنگله باش قوشمز اولدی بیم قهرندن »

« مکر ناهید کیم سازنده نه قصر مینادر »

(صبری)

« وصف شمشیر جهانتابن ایشته دشمن »

« آلوناژیم بیم اوله چشمنده منام »

(جوری)

« کبرمدن ساغر الفاظه می وعد وعید »

« ویردی بیک نشه بکا کیفیتیم و امید »

(فضولی)

[زوربالر بیم جان و اندیشه خاندن]

تخلیس کریسان ایدهرک - روضه

الکاملین .

بیمار { [ف] مریض ، خسته دیمکدر .

بیمار { [بیمارخانه ، بیمارستان] =

دارالشفا ، خسته خانه معناسنده در . اليوم

(بیمارخانه) مجازینک توقیف و تداوی

ایدلیکاری عمله اطلاق اولونیور .

[بیمارزون] = خسته به مخصوص طعام

دیمکدر :

« صحت کبی بیمار غمه کچ کلیورلر »

« اولدردی بزی ناز اطبانه بلادر »

(ثابت)

« صورمه دن سويله مه دن ديگله مه دن »
 « قاپار اول بيكي بيكلر دن »
 « سقيه - حامد »

« بيماره به چاره ساز اولور سين »
 « بيكلره دكواز اولور سين »
 (لا)

« بيگمان » { [ف] (گمان) شيعه ممتلا
 « بيگمان » سنه در . ادا ت نفى
 و سلب اولان (پ) ايله برابر اولجه
 شيه سز ديمك اولور .

« بيگناه » { [ف] قياحتيز ، معصوم ،
 « بيگناه » پاك ديمكدر .

« بيل » { [ف] تركيده تحريف ايله [بل]
 « بيل » دينين آلتدر . « چاچا » ده
 ديرلر : « بانچوان بيل » بو آلتك كوچكنه
 [بيك] تصوير اولونور . § فارسيدنه
 كورمه ك معناسنده دخى قوللايلير .

« بيلاردو » { [ايتاليانجه دن Billard]
 « بيلاردو » اوستى چوقه اورتولى بر
 سطح مستوي صريح اوزرنده دكنك
 ويو وارلاق طاشلار ايله اوينانيلان معروف
 اويون . « بيلاردو » دخى اطلاق
 اولونور .

« بيلت » { [فرانسجه دن Billet]
 « بيلت » تذكرة ، پوصله ديمكدر .
 بر اجرت ويا دعوت ويا خود رخصت
 ايله كيريله جك محالره كوستريلوب
 كيريله نيك ايچون وريپان ، يا خود
 آلتان ورقة دخوله . « بيلتو » ده دينير .

« آشتايه آشنا بيكانه به بيكانه يز »
 (جورى)

« بيگاه » { [ف] وقتيز ديمكدر . [گاه]
 « بيگاه » = وقتى وقتيز ،
 آره صره معاسنه در . بعضاً تخفيف ايله
 نظمه (بيگه) ده قوللايلير :

« بالش نازه ياسلانو ب اول ماه »
 « گاه وييه گاه ايدر نهاني آه »
 (وجد)

« بيگران » { [ف] ادا ت سلب ايله
 « گران » لفظندين مركبدر .
 « گران » = سرحد ، حدود ، كنار ،
 صورت ، اوج معاسنه در . يو حالده
 معناسى حدسز اوچيز اوچى بوجاى
 يوق ديمكدر . كافى كسر ايله او قومق
 يا گلشدر : « زمان بيگران » = ايد ،
 بقا . [از گران تا بگران] = بعض آثار
 قديمه ده كوربان بو تعبير بر اوجدن بر
 اوجه دك ديمكدر . [حالا حوالى
 ادرنه دن تغير عام و قريم و نوغاي طرفلرندن
 تاتار خان قومانداسيله عساكر بيگران
 جلب ايديلارك - روضة الكاملين]
 « چوق كوردم او بحر بيگرانى »
 « فرق ايلدم اول زمان جهانى »

(لا)

« جوره » سطحنده روشن قبه لر ميدري اخود
 « لجة انوار قدرنده حباب بيگران »
 (كاظم پاشا)

« بيكس » { [ف] كيسه سز ، آدميز
 « بيكس » ديمكدر :

بلعه { [ع] معبد نصاری، کلیسا
دیمکدر، جمی [بیع] در:

[آب و تابدہ] محال صفحہ رخسار
سادہ رویان زمانہ اولین قلم و مشکاف
مانی قریب ترور ایلہ درو بمانہ بیعہ
ترسا آسا صورت حقہ نادیدہ و ناشیدہ
حاطرہ کلز تصور اولمز — شفیقامہ [
یغال { [ف] نیزہ، سزاق دیمکدر،
عربیدہ (روح) دینیر،

بفتک { [فرانز جہون Bifteel]
کلباصدی، اسقارہ اوزوندہ
پیشیریلن ات پارچہ سی دیمکدر.

بقہ { [ع] حیو بادن مرجک
دیفیلن دانہ معانستہ در،
قوللائنلار.

بکار { [ف] ایشسر دیمکدر،
ترکجہ دہ جوانی جوجنی
اولمایان وارگن معانستہ و تحفیلہ
استعمال اولونور: [فلان حالا بکارمی؟
بکار اوطہ لری، بکار چاشیری بیقایوب
یکینور]

بگاہ { [ف] «آشنا» مقابلی،
یابانچی دیمکدر، [بگانگی]

= یابانچیلی: [مقراض تعریض بدکیش
وکزک تهدید بیکانہ و خدویش ایلہ
کستہ اولماق ایچون جبل متین اتفاقہ
عن صمیم القلب قابداده حلف و شرط
اولمکیز ایلہ تشدید مناطق وفاق دخی
الزم اوازماندنور — شفیقامہ]

«مجلس زندانہ محرم غیری بہ بیکانہ سک»
(نقی)

بیشمار { [ف] حدسز، صایسز،
پک چوق معانستہ در،
«بر صبحدم کہ سورکلہ ابرنو بہار»
«کوندردی زلہ دن صاچلیق دریشمار»
(نوعی)

بیشہ { [ف] اورمان، میشہ لک،
سازلی: [وقتاکہ اول
شغال روشن اچہ ضلال بیشہ بی شپردن
عمر صہ بی دلیردن خالی بولدیلر —
شفیقنامہ]

«هریشہ کان مبرکہ خالیست»
«شایدکہ پلنک خفته باشد»
(شیخ سعدی)

«شرزہ شیرانک کنام راحتیشہ مدہ در»
(راغب پاشا)

«ینہ اندیشہ قیلدی بیشہ سنی»
«الہ آلدی کلنک ویشہ سنی»
(شیخی)

بلعت { [ع] اصل معناسی لزوم
عادی علاقہ سیلہ عقد

اولونان [صفقہ] در، مؤخرآ
حکمدارک اطاعت و انقیاد ایلہ حکومتی
قبول و تصدیق اتمک وال الہ طو توب
معاهده ایلہ مک معانستہ استعمال
اولونمدر، [بیمة الرضوان، بیمت
رضوان] = سورہ فحدہ شرف
وارد اولان برآیت کریمہ دہ کی اشبو
بیعت جیلہ ہجرت نیویانک آلتجی
سنہی ذی القعدہ سندنہ (حدیبیہ)
دیشیلن موقعدہ (سمہ) و یاخود
(سدرہ) نام شجرہ مبارکہ تک آلتندہ
وقوع بولدی.

خبر اولوب تجر قیافتنده قویونك
بولونديني حمله كيدر. ايپ ايله بيهاره
كنجی چاه بلاد خلاص ايدر. «منیره»
ایله برابر آتوب ديار آخره کوتورور:
«ايدر آونجه حاح ايله عزت كندين»
«كورسه چاه دقن ياري روح بيزن»
«سزت ملا»

بېسكوت [Biscuit] اوفاق
كورك. غالياته، قرايه ديمكدر.
بي سرو سامان [ف] باشيز.
وقتيله برون حال، صاوروق آدله
اطلاق اولونوردی. ايوة. بوتېركليا
مهوردر.

بېسكوت [ف] اديسر، عارسز،
بېسكوت [ف] اوفاءز آدم ديمكدر.
مانوس دكلدر.
بېسكوت [ف] فرهاد نامنده كي
بېسكوت [ف] عاشق نامدارك معشوقه.
سي (شېرين) ك اصربه دلديكي طالع
بېسكوت [ف] آسمانه، سمايه اطلاق
اولونور: [چترېستون] = كوك:
«ارلسه يدي بندكي غم فرهاد مبتلا»
«بر آ، ايله ويردي بيك يستون ناده»
(هول)

بېسكوت [ف] اديسر، عارسز،
بېسكوت [ف] آسمانه، سمايه اطلاق
اولونور: [چترېستون] = كوك:
«ارلسه يدي بندكي غم فرهاد مبتلا»
«بر آ، ايله ويردي بيك يستون ناده»
(هول)
«هر كك حاله واردر برنجيكاه عشق»
«يستون فرهاد كوه طورشكن كوستور»
(اسعد مخلص پاشا)
«چو ايردي يستونه سرو سمين»
«بوتكېن طغي قيلدي باغ نرين»
(شيفي)

بېسكوت [ف] اديسر، عارسز،
بېسكوت [ف] آسمانه، سمايه اطلاق
اولونور: [چترېستون] = كوك:
«ارلسه يدي بندكي غم فرهاد مبتلا»
«بر آ، ايله ويردي بيك يستون ناده»
(هول)

« جور ايله کيسه يي يزار ايمه »

« سکا جور ايتسه ده آزار ايمه »

(نابی)

« دیرسک که هزار اولندی تکرار »

« صهبای بقادن اوله يزار »

(غالب دده)

« کیم آنده شادمان اولوب کولرکل بلیل ایلر زار »

« بورمهی کوردم اولدم کوله دن اویشمه دن بیزار »

(رهایی)

بیزار { [ف] آلتونئز دیمکدر .

بیزار { اصطلاحده خیس ، جری

معناستدر .

بیزموت { [فرانسه دن] غلطدر .

بیزموت { اصلی [صوتيات

Bismuth دویتموت] — تباشیرکمی

بیاض واسهالی دافندر . [قادیلر بونی

ازوب دوزکون یاپارلر .

بیزن { [ف] اساطیر ابرانیهدندر .

بیزن { قهرمان ، مشهور رستمک

قیزقارداشک اوغلیدر . « بیمن » ده دینیر .

« افراسیاب » ک قیزی « منیزه »

بوکنجی برتفرجکا هده تصادفاً کوووب

عاشق اولمش وکندیسنی بر صندوق

دروننده اقامتگاهنه ادخال ايله کیزله .

مشدر . مؤخرأ بوحالندن خبرادر

اولان « افراسیاب » « منیزه » یی طرد

و (بیژن) ک اعدامی امر ایلدیکی

حاله « پیران ویشه » شفاعتيله جزاسنی

تخفیف ایدوب بر قویونک ایچنه حبس

ایتمشدر . بوندن صوکره رستم وقعه دن

« آزمایشکده پوته بیک فکرم »

« غایت فاصله حد جهندن بیرون »

(منیف)

« هر زاویه فیض حقله مشعون »

« بر تور خدا دون و بیرون »

(هاشم)

« نه ناجیدر نه اسرار دل ، ناجی به محرمدر »

« قالان دللر حرم خواجه لولا کدن بیرون »

(معلم ناجی)

بیزار { [ف] ضرب صکی اورمیق

بیزار { معناسی افاده ایدر [« بختن »

و « بیژدن » مصدرلری اله مک معناسنه

اولدیق کیم گرفتار اولق و بی مجال

ایتمک معنالنده قوللانیلیدی فرمیکارده

روایت اولونیور . بوحاله کوره اله مک

مصدرندن صیغه امرده اولور ولسانمزده

ترکیب ايله فاعل مقامنده استعمال

اولونور : [خاک بیژی غربال مکر

واحتیال ايله پیشرو اولان ابو الحلیه همیان

وجزدان وسکین ویاخود سجه ومقرمه

وانکشترین مثلو — شفیقنامه]

بیزار { [ف] راحتئز ، بقمش ،

بیزار { اوصامش ، کوسکون .

(بیژاری) — بزکینک ، کوسکونک .

[هرکس کندو باشی فکرینه

دوشمکه پدر فرزند رضا چویندن ،

مادر دختر حمیده خویندن بیزار اولوب

— شفیقنامه]

« شرابئز طوره مم نشته دن ده بیزارم »

(اکرم)

بِرَكْ { [ف] طمرسز، صویز،
عارسز، غیرتزمعناسته در.

بِرَنَكْ { [ف] قاره قلم رسم،
بنامودی دیمکدر، معمار.

لَرَكْ انشا ایده جکاری ابنه ایچون ایشه
شروع ایتمزدن اول کاغذ اوزریشه
یادقلری رسم، اورنک معناسته در.
رَنکابیز، رَنکارنک اولیان شیشه
اطلاق اولوتور.

پِرُوزْ { [ف] برنوع بشیل طاشدر،
زهره شکلنده، غایتله
قیمتزدرد، یالانچی زهره دیمکدر.

پِرُونْ { [ف] طیش، طیشاری،
خارج: «درون و بیرون» =
ایچی، طیشی و یاخود ایچروسی،
طیشاریسی دیمکدر، [پرده بیرون] =

حد معروفدن طیشاری چیقان، حدی
آشیران، (پرده بیرونانه) = حدی
نیجاوز ایدنه اویه جق طرزده، [پرده
بیرونی] = حد معروفدن طیشاری
چیقمقلق: [تا که اول ائنده اکر

بعض مهم ضروری ایله بیرون حیطة
سور شور بولمش اهل شرور وار
ایسه — شقیقانه]، «هنوز مارت
حلوله ایتمزدن و بنات محله مزدن بریسی
پرده بیرونلق وادیلرینه کیتمه دن بو
جاریه لری — هرزه نامه — کافی]،
[ادای واجبه شکر و سپاس نعمت
بیرون دائرة وسع و قدرت و خارج
حیطة تاب و مکننت عاجزانه اولدینی —
قریر — طاکف پاشا]

« قوندوز خایه سی » جله ادویه دندر.
« بیدسترک هلا کنه خایه اولور سبب »
« قتل سمور زاره اولور پوستی مدار »
(لادری)

بِنْدَاَرَه { [ف] مکر، حبله،
خده معناسته در:
« بِنْدَاَرَه بیداره » = عاشق حبله سی.
[ف] « صاعقه » کچی بیلدیرم
پِرْ { معناسته در. § بساط کچی
دوشمه، یاتاق معناسته افاده ایدر،
مانوس دکلدرد.

پِرَا { [ا] ایتلیانجه دن [مکر اتدن
آریه صوفی دینیلن ایچی .
اصلی [آلمانجه دن Bier پِر] در.
آریه دن استحصال اولنان بو ایچی یی
(Hublon) یعنی شربتی اونی دینیلن
نسبات ایله تربیه و تطهیر ایدر.
[بیرخانه] = آریه صوفی دینیلن
ایچیکنک صایتدینی محل.

پِرَاذْ { [ف] پیر، اختیار،
درمانسز معناسته در.
مانوس دکلدرد.

پِرَاْسَه { [ف] فضله دالری
کسیش، بوداعش
دیمکدر. مانوس دکلدرد.

پِرَاَهْ { [ف] بولسز معناسته در.
مناسبتسز، کوتوبوله صاپان،
بولسز طور و حرکتده بولونان آدم
دیمکدر.

پِرَاَنْ { [ف] بیق، دوکوک،
خراب دیمکدر. مانوس
پِرَاَنَه { دکلدرد.

شیشه کشنی آشکار کوروب بیدار
اولدم — شقیقنامه]

« کوکلم لیل فرقتک بیدار یارب خواتیدر »
« فکرایتدیکم رآفتک دیدار نورافشانیدر »
(معل نامی)

« بختن دخی ایسته مزدی بیدار »

« شاید ویره خواب یاره آزار »
(غالب دده)

« بیدار بولایه دلنوازی »

« آچازدی صبیغه نیازی »
(وله)

« کر اوله سه اندلس ضیادار »

« کیم اورو پای ابدودی بیدار »
(لا)

§ متیقظ ، صاحب ابتصار اولان
یعنی فاضل اولمه یان : « مرید بیدار »
دل بیدار « [پیداری] = او یانیق ،
تیقظ دیمکدر .

پیداره { [ف] طاشق ، دوشگون
معناسنه در . احتمال
اولونه لیدر .

پیدح { [ف] حاشاری ، سرد
باشلی آفر ، آت دیمکدر .
مأنوس دکدر .

پیدحت { [ف] زهره ، یلدیزی
دیمکدر . قوللائلزار .

پیدستر { [ف] قوندوز دینلن
کوپکه مشایه بر حیواندر .

بوذوالمیشنین حیوان هم قاره ده ،
هم صوده یاشادیتندن (سک آبی)
و « صوایتی » دخی اطلاق اولونور .

سوکود ، چیمکی فوقولی سوکود
دیمکدر . فارسیده عبث وکوره دینلن
بوجک معناسنده دخی استعمال اولونور :
[طاسباز سهر بی درنک زیر خرقة
نیرنک بیدرنکدن برشعبه] مستنکر
اظهار ابتدی که — شقیقنامه]

« اوله می بجره افروز وجود »

« شاخ بیدایلر ایه دعوی عود »

(نابی)

« بید مجنونه صفاسندن به کلش جنون »
« کیم کوموشر بجبرل طافش آکاجوی روان »
(لا)

پیداذ { [ف] ظلم ، مظالم دیمکدر .
[پیدادگر] = غدار ،

ظالم . [پیدادگری] = ظالمک ،
ظلمکارلق ، غدارلق :

« ایلر نکمی ایدره بیداد »

« عیسایی مروس مرکه داماد »

(شیخ غالب)

« فریادکه برو برمدی بیداددن اوزکه »
« کوز یاشی ابله پسلدیکم قازه نهالم »
(فضولی)

[انده دخی اول فته افرا سیاب
فته تکرار تجرید عهد بیدادی برله
اعاده رسم دیرین غدر سیاوشی
ایتدیلر — شقیقنامه]

پیداز { [ف] او یانیق ، اویقوسز
دیمکدر : [عینله جامع
شریقی و محرابی محاذیننده معلق اول

« فکر ایتمی کیم جناب بیحون »

« ایندکده پسرله ارضی مسکون »

(لا)

بیخ { [ف] اصل، کولک مناسنه در.

بیخ { [بیخ گوئی] = طاع کوکی

یعنی بالذیران کوکی دیمکدر .

« بیخ سیلاب غروشانک آراسنده قضا »

« آشتی سینه ویردی نه کوزل استحکام »

(نابی)

« نظم قدما و فن تاریخ »

« کافضل فصاحتی بن و بیخ »

بیخسه { [ف] « بیخستن » مصدرندن

اسم مفعولدر . طاجز ،

فرمانده ، یورغون مناسنه در .

بیخود { [ف] کنندندن یکیش ،

« بیخودی غائب ایتمش ،

طالغین ، بایغین . [بیخودی] =

بایغیناق ، مدهوش اولق . [بیخودانه]

= بیخودجه سنه ، کنندندن یکیش

اولانه کوره :

« بیخود ایلردی تماشای جالک طالی »

« دیده لردن اولسه کای جان آکاهم نهان »

(معلم ناجی)

« مستم بخدا که بیخود ایله »

« صومعه آتی دکه خود پرسته »

(شیخی)

بید { [ف] سوکود آخاجی . هر یسی

بید { (مضاف) در . « بید کریان ،

بید سرنکون » = صالقم سوکود .

« بیدمشک ، بیدموش » = سلطانی

« بیا ساق آن لملکون باده را »

« که بشکست بازار بیجاده را »

(هاتقی)

بیجان { [ف] جانز ، روحز

حیسی جاتی اسپر که من ، روحز کبی

حرکت ایدر جسوره قهرمان .

بیچاره { [ف] ادان سلب اولان

« بی » ایله « چاره » دن

« مرکبدرله چاره سز مناسنه در . معنای

اصطلاحی طاجز ، بدبخت ، طالعز ،

دوشکون ، یوقسول ، آجینه جق حالده

بولونان آدم دیمکدر . جمی [بیچارگان] در :

« ارحامه نظر ایلسه کوز طوغمه کیسه »

« طالده مکر درد ایله بیچاره بنفشه »

(نجابی)

« هانکی بیچاره به کلدی نوبت »

(سفیه — عبدالحق حامد)

« یانیلسون بیچاره ل آفته ل آواره ل »

« ساغر صونه یاره ل نوش ایتمک اولورستم »

(نفی)

بیچون { [ف] جناب حق ، تگری .

« بیچون و چرا » ده

« دینلیر : « خدای بیچون »

« ای صنع صفا فزای بیچون »

« دل اولدی تزلکله ممنون »

(کبوتره خطاب — معلم ناجی)

« چکدی مسوده تحویل برات عذمه »

« خط بطلان قلم صنع خدای بیچون »

(منیف)

امتان [= باشه قاقاز ، باشه قاقایان
دیمکدر .

ای اولان دهره ولی انعت بی امتان
(حق)

بی بی { [ف] او قادی ، خانون
دیمکدر . ایوم اناطولیده

بعض محله ده بابانک قیز قارداشته یعنی
خاله بی (بی بی) دیر لر .

بیاعت { [ع] صاتیق مال و متاع .
جمی [بیاعات] در .

بلنه { [ع] پورده ، قوناق مناسنه در .
[پشت] = حالت مناسنه

اولدینی کی قوندورمق و بره نزله قوناق
مناسنی ده افاده ایدر . مأوس دکلدور .

بلب { [ع] حوضه سو آقه جق
موصاق ، حوضدن خارجه

سو چقه جق دلیک ، حوضه کاب صوئک
بولی ، باجه سی مضالری افاده ایدر .
.أوس دکلدور .

بلت { [ع] سدرمق ایده جک
قوت ، غذا مناسینه در .

بلنه { [پشت] = (پتوت) کی
کیجه له یش ، کیجه قاله دیمکدر .

بی تاب { [ف] طاقتیز ، درمانیز ،
بورغون . چغتای لسانده

بوئک مقابلی (آرماغ ، آرمائی) در .

بیجاد { [ف] مجوهرات نوعندندو .
روایت مقبوله به کوره

یا قوت « دینلن جوهر قیمتدار در .

(بیجاد) ده دینیلیر :

« داورا پادشها خروچ بارکها »

« ای بهین کور کچینه منع تقدیر »
(حق)

جهنانه { [ف] خاص ، بیاض اتمک
دیمکدر « به » ایله « نان » دن

حرکیدر . قولانیلماز .

جهی { [ف] آوا دینلن میوه دیمکدر .
عرییده (سفرجل) دینیر .

ج « یا » وصفته حمل ایدیلیرسه ای نسه
ویاه مصدریت اعتبار اولورنورسه ایبلک

معناری افاده ایدر .

جی { [ف] اادات سلب . ترکیه ده کی
[سز] کی . بو اادات لاحق

اولدینی کلمات عربیه و فارسیه به صفت
حکمنی کسب ایتدیرر : [بی نوا ، بی خبر ،

بی آرام ، بی تاب ، بی کس] اشبو اادات ،
ادات قی اولان « نا » مقامتده قوللا .

نیله ماز . مثلاً (ناکس) برنده
(بی کس) دینیله مر . زیرا « ناکس »

= آدم دکل دیمکدر . حال بوکه (بی کس)
= کیسه سز ، آدم سز مناسنه در .

[بیغرم] = حق و انصاف صاحی .
[بی فائده] = خبر سز ، نفی اوله یان

[بی قرار] = قرار سز ، آوامسز ،
راحتیز . [بی قید] = قید سز ،

دوشونمز ، ایلشکسز ، لایالی . [بی کام]
املیز ، طالعیز ، قحمتیز . [بی پروا]

= قید سز ، قورقوسز ، چکمز . [بی

« بهترین و ذرا آصف ثانی که سزا »
 « ناسته ایله اینه جوهر اول اکرام »
 (نابی)

• [ذ] (روزه) کبی اوروج
 بهرام دیمکدر . قوللانماز .

• [ا] (طوغوشی اینی ، صوبی
 بهزاد) کورن ، اصل ونلی تیز ،

اصیلزاده معنسانه دور . § اساطیر
 ابرانیه دن برسام مشهورک اسمیدر .
 ترجمه ده اسم اوله رق قوللانلییر .

« رنگین ایدر اوصاف رخک خامه باقی »
 « اول صورتی ویرمن صفا نقشته بهزاد »
 (باقی)

« کوزل تصویر ایدرسین خط و خال دلبری اما »
 « قسون و عشویه کلدکده ای بهزاد نیلرسین »
 (بهانی)

• [ا] (جنت ، بای مفتوحه به
 بهشت) باقکوز :

« باغ دهرم چهار هشت بهشت »
 « طالب فیض مهر جامندر »
 (ریاضی)

• [ذ] (ک ، ا ک اینی دیمکدر .
 بهین) § فارسیده بونک یرنده

(بهینه) ده قوللانلییر . هرا یکی ده
 علاج مناسنه کلیر . [اینه بی کوفی
 ابی ایوب الاندری رضی] « ساری
 سر تلخه » « غزلنده تقلد سیف
 خروانی » « بی بمدالاجرا عظیم
 آلا یله ادور » یرسدن سوراستان بوله
 دخول و سرای هایونلرینه نزول ایلدیلر
 — شفیقنامه . [

جهاندریلرینی هر آن و زمان انواع
 انبساط و ابتهاجه مقرون ایله بوب —
 تلخیص — عاکف پاشا] ؛ [دیکری که
 و خساره حلیه حالنده اولان جریحه
 جرایم « یرمف المجرمون بسیماهم »
 بهودیه التیام شهرت بولمش بر عترت
 منفور ایدی — شفیقنامه]

« مرهم بهبود وصلکه طیبم قبل دوا »
 « مبتلای درد همبران اولدیم یلزمین »
 (حکیمکرای)

• [ف] (دها ، ا ک ، ی ک اینی
 بهتر) دیمکدر . فارسیده [بهترک] ده

قوللانلییر : [بناء] علیه اویله بر اثر
 بهترک دوا ری « نادره فحای — روضه
 الکاملین] .

« کیفیت یزم تو ملالست امشب »
 « هجران تو بهتر ز وصال امشب »
 (محمد رضا)

« دیوان هابونه شرف و یرمدی الحق »
 « ذاتک کبی بر صدر جهان بهتر عالم »
 (ندیم)

• [ذ] (زیاده ، ک اینی معنا .
 بهترین) (سنه در : [موروث
 اجداد و امجاد بهترین آیین و بلکه (اعط
 القوس بارها) مدلولجه جناب مملا
 القاب بهمتالرنه جهت لیاقت و مناسبت
 واصل بر منزل یقین اولان — تلخیص
 — عاکف پاشا] .

« کسدی اعدانک امان بوجهاد بهترین »
 (وهابی)

قوللابیلان (قَبَّان) بونک مریدر .

بَگَرَه { [ذ] اکبر به جک باموق
ایلیکی دیمکدر . بوکا

« قَرْمُوكْ » ده دیرلر . مأنوس دکلدر .

بَوَابَت { [ء] قابو جلق حرقی
دیمکدر . بایک قعی ده

جائز ایه ده فصیحی بای مکسوره ایلده .

{ [ذ] ائی دیمکدر . « فَرَهَنكْ »
یه { شعوری » تَكْ روا بقچه « به » كْ

معنای حقیقی ترکیه ده یه صداسیله

تلفظ اولونان (يكْ) در ، بولفظ ترکیه

بر شیء دیگر شیء ترجیح معنای

موجوددر . فارسیده ائی مقامنده

« نیک » ویک مقامنده « به » قوللابیلدی

آتیده کی مثالدن دخی آکلاشیلور .

« به گزین » = سیمیش . آیرلش ،

منخب مناسبندور . § بولفظ فارسیده

آیوا مناسبندور کلیر :

(رباعی)

« شیری که شکاری نکند رو به به »

« عمری که بتنی کزرد کوته به »

« آنکس که حق نان ونگ نشناسد »

« کربوسف مصری بود اندر چه به »

(لادری)

« [ذ] صحت بدن ، انتظام
بهبود { حال ، حسن معیشت ،

ایلیک ، ائی حالده بولونش . [بهبودی]

= ائی اولقلق : [دیم معال وسیم

سلطنت سنیه لرند کال بهبودی و طاقته

ابدعون و طبع همایون فیض مشعون

استحسانلری اولقله — شقیقنامه]

« زاله لطاملاق ایسترکل زردن کویا »

« کوریند ز بنا کوشی دکلدر یارک »

(باقی)

« انوار صباح وش بنا کوش »

« خورشید اکا شیراغ منکوش »

(غالب دده)

بَاوُند { [ذ] حائل ، مانع . بر شیک
آلیقونله سی مقصدیله اولقی

کسیم دیمکدر . [بنوند] ده دیرلر .

{ [ء] قیز : [بنت العنب ،

بَنت { بنت عنب] = اوزومک

قیزی یعنی شراب دیمکدر . [بنت النخعه ،

بنت شفه] = سوز دیمکدر .

« تشنه لب طالب ایکن جانم بنت العنب »

« دمدی نشسته سی آلامنه بنت العنب »

(رمزی بابا)

نَچِشَک { [ذ] سرجه قوشی . عربیده
(عصفور) دیشیر .

(نَچِشَک زُون) = قوش دیلی یا خود

« لسان الصافیر » تعبیر اولونان دوا در که

دیش بوداق آفاجنک میوه سیدر .

بَیْصَر { [ء] اورته یارمق ایلده

سرجه یارمق آره سنده کی

یارمق دیمکدر که ترکیه او یارمفه

« آدسز یارمق » دیرلر . « مصباح » .

کوره بویله کبر صاد ایلده در . « قاموس

کبیر » . « نظراً (بنظر) ده دینیر .

بَنگَان { [ذ] قدح ، پیاله § اولچک

بَنگَان { مناسبندور ، ایوم ترکیه ده

مینی اوله رق ، یاییله رق ، طلولای
دیمکدر . [بوکا بناء ، بناء علیه ، بناء
علی ذلك ، بناء علی هذا] ، [بنا برین] =
بوکا مینی اوله رق ، بوندن طلولای ،
بوک اوزریشه یاییله رق : [بناء علیه
دولت علیه یک اداره داخلیه سنه متعلق
ظهور ایدن اساسی مسائلده هلماک
ومتایخک رأی وتدبیرلری جاری وبوقوه
مؤثره دور سلطان مصلطای تائیده
دخی موجود و سرعی اولدیفندن —

روضه الکاملین] ، [حادثاتک اصل
ومبدأ رینه عطف نظرامان اولغسک
اولی النهایه لزوم ووجوبی سلم و بنا برین
طبیجه بیان وضع اولنان ثمرات وقایعک
منشأ حقیقیسنی تحقیق — روضه
الکاملین] ، [بنا برین حکام عرض
لشکرده طریقت پیر پیش قدمه رعایت
مستلزم صلاح حک وماندو — شفیقنامه]
« تأسیس بنای دولت ایتدی »
« تنظیم لسانه همت ایتدی »
(مقدمه)

« ای کونی بنا ایدن مهندس »
« ستین بو مناظره مؤسس »
(وله)

بنا گوش . [ذ] قولاغک کوبه
بنا گوش طاقاجق یری ، قولاق
مهسی : § « فرهنگ شعوری » به
نظراً قولاق طوزی مناسنده کلپوره
[کناره قبیله دهاننده آلوده کف
اولان بشیزه کشف کفتاری اول
خرکله خوش غلنک پیرایه بنا گوش

برنجت روانه خسروانه اجلاس ایتدیروب
— شفیقنامه]

« اشک شادی آقیدر کلزارده شکل زالده »
« دیده بلب اولوب کویا بلورین ناردان »
(لا)

« اول قدر روشن کیم آنده اول ، بلورین جامله »
« حق »

« فیض لطیف دل صافه ایریشور ایلائر »
« صاف بلورک ایچندن نه کیم نوریکر »
(شناسی)

بلوقس . [ع] فرانزجه دن
[Blocus] آبلوقه ،
محاصره بحیره . برموقک دگر طرفجه
اولان اختلاطی منع ایلمک مناسنده دره
[بلوق هاوس] = قازیقی اوستنده
بنا مناسنده ایسه ده الیوم بوغازلرده
وبعض یکیدلرده و طالع تیه لرنده ایچنه
قونیه جق عسکرک دشمته مدافعه سی
ممکن اوله جق صورتده مستحکم انشا
اولونان قلعه ره ، قره غولخانه ره اطلاق
اولونور .

بناء . [ع] یانلش یابو : غایتله
جسیم بنال آسمانه سرچکمش .
اک قیصه سی درت قاتلیدر . انسان
بو بنارک یاننده طوروب صاچاغلری
کورمک ایچون باشی یوقاری قالدیرسه
مطلقافی آرقه به دوشر — شیقاغو حقنده
برمکتوبدن [§ یابو یایمق : [اورته
کوبده دره ایچنده برمکتب ، برجام
بنا ایتدی] ، (بنا امینی) = یابویه
مأمور اولان معتمد ، ناظره . [بناء] =

بَلَّحَ { [ع] ما دینیلن مرغ موهوم ،
جسمی مجهول برغوش . }

بَلَسِكَا { [ع] با ایله سینک قهی
جاژدر . یا شقان اوی
دیمکدر . }

بَلْعَن { [ع] بَلْعَ ضعیله ده لغتدر .
آفت . داهیة معناستدر .
قوللا نیلاز . }

بَلْعَسَ { [ع] ازمنة قدیمده خطه
بَلْعَسَ عیانیده [سَبَّ] دینیلن
مملکتک حاکمسی اسمی در . مشارالیه انک
حضرت سلیمان علیه السلام ایله اولان
قصه سی کتب قنادر شریفه وتوار یخنده
مستوردر . }

بَلْعَدَن { [ذ] قابونک اوست اشکی .
بای فارسی ایله ده عین معنایه
نقددر . }

بَلُور { [ع] معروف جوهر صاف .
براق ، شف ، بیاض جسم . }

بَلُور { [ع] بَلُور ایکی لام ایله (بَلُور)
یازمق عیشدر . مطلقا بلام مشدده
ایله یازمه لیدر . هر بیده اولدینی کهی
[بَلُور ، بَلُور] طرزنده اصلا قوللا . }

بَلُور { [بَلُورِن] = بَلُور دن ، بَلُور
کهی معناستدر . بو صورتله نظمده
تشدیدسز دخی استعمال اولونور :

[اما حرفت کله پزان بر جوان بَلُورِن
ساقی انده نمونه سینده عشاق بر کفکیر
سوراخ تما ، بلند ایشیم فوطه مطلا

ناه قصیره ایله اولدینی حالدده صوکرده دن
ناه طویلله ایله استعمال اولونان
(اجرت ، مدت ، رخصت) کبی الفاظه
« بلا » اداتی ادخال ایدیلجه نازک
اصله اوجاعیلله [بلا رخصه ، بلا اجرة ،
بلا مدیه] = دینیلوب اولله یازله سی
اولادر . « بلا سبب » سببیز اوله رق
دیمکدر . [بلا احوال ، بلا امهال ،
بلا فائده ، بلا شرط]

« سورسهر تلزلنور اول شوخ بیروانی »
« بیلش اولسون اولدر آخر بو استغنائی »
(حالی)

بَلَّال { [ع] الم ، اندیشه ، تلاش .
تاسه ، بنه بومنائی افاده
ایدن [بَلَّالَه] کبی مصدردر . [بَلَّال ،
بَلَّالَه] ده بومنایه در . }

بَلَّاح { [ع] آرقه لری بیوک قادینلر
دیمکدر . مفردی [بَلَّاحَه] در .
مائوس دکلدور . }

بَلَّاد { [ع] « بَلَّادَه » نک جمی .
مملکتلر دیمکدر . [بلاد
جسمیه ، بلاد عربیه ، بلاد هند]

بَلَّادَه { [ذ] مَرُور ، فاسق ، مفید
ومنافع معناستدر . بیه
مفتوحه یه ده باقکدر . }

بَلَّاسِیُوس { [یونانیدن] دگز
بختیسی ، دگز
آغزی . عربیده (ریه البحر) دیرلر . }

بَلَّاغ { [ع] بر خصوصده اصلا
قصیر ایتمه بوب زیاده جده
وجهد ایتمک معناستدر . }

عنه كانت بکرا] = حضرت. (امام

علی) لك ضربه سی بکر وقوعبولوردی

[مضمون بکر ، بکر مضمون] =

برنجی دفعه سوله نیلن مضمون ، معنای

بدیع ، فکر نو پیدا دیمکدر :

« نظریته چوق چالشی یاران »

« قالدی ینه بکر مثل قرآن »

(لا)

« تصرف ایدوب بکر مضمونلری »

« که ملک یعنی اوله اکثری »

(ظفرنامه - ثابت)

« بکر مضموندن دهم اورمش باقک دیوانه به »

(حیرت)

[بکران بهشت] = جنت حوریلرندن

کنایه در . [بکران چرخ] = اجرام

سمایه دن کنایه در . [بکر پوشیده

روی] = هنوز فویسنک آغزی

آجلامش شراب دیمکدر .

بکله } [ا] طبیعت ، شکل ، قیافت

هیئت ، خلقت ، معاریفی افاده

ایدر . مانوس دکلدرد .

[ا] ادات سلب . ترکیه ده

بلا } بونک مقابلی (سز) اداتیدر .

مطلقاً کلمات عربیه به تلاحق ایدر .

[بلا آرام ، بلا پروا] کی تعبیرات

سهواً قولانلیشدور . یا کئشدر .

فارسی کله له بونک مقامنده عین ادات

اولان [بی] الحاق اولونور .

[بی پروا ، بی آرام] دیغیلیر . اصلده

« جهان اویاندی اونشته ایله کیم خبر وردی »

« پیام پشتک ارواحه مبتدای وجود »

(نفی)

بموضه } [ا] سیر سیکنک .

« اختری » به کوزه

(با) لك ضمی جائزدر : [امتداد

زمان تسلطلری مدّ جناح بموضه دن

عبارت ایدی — شفیقنامه]

بغاث } [ا] « با » لك حرکات

« کئسیله لغتدر . بوز ،

قورشونی رنگلی فائده سز ، لاشه بین

قوش . ترکیه ده « ماوطی » دیغیلیر .

بغال } [ا] قاطر دیمک اولان

[بغل] لك جمعی . قاطر لر .

بقاع } [ا] بر پارچه بر دیمک

اولان (بقعه) لك جمعی .

بانک ضمیمه (بقاع) غلطدر ، یا کئشدر :

[سوله که تمثیل ایشکلری بقاع

وصیای ده حصول ضرعه امن و اطمینان

« فاصح هشیا نذروه الیاح » تفسیرین

ایضاح ایدردی — شفیقنامه]

بکر } [ا] قیزلی قیز اوغلان

قیز ، قیز ، هنوز اده وارماش

قیزه . « باکره » تعبیری غلطدر . (بکر)

مذکر و مؤنث اطلاق اولونور . هر

شیک اولنه ، مسبوق بالمثل اولمایان

هر فعل و عمله [بکر] دینیر . [ضربه

بکر] = بر اورشده ایکی به بولن ،

ایکجه دفعه اورمغه حاجت برافه یان

ضربه دیمکدر . [ان ضربه علی رضی الله

بطّاقه { [ع] بوسله ، یافته ، ورقه
 بیانته نظراً وقتيله ارباب تجارت قاش
 طوليرينك اوجارينه مالک مقداريني ،
 قيمتي حاوی ربط ايندکاری یافته
 اطلاق اولونوردی . جمی [بطائق]
 در . اليوم مصريلر بولغلي « قارت
 دوويزيت » مقامنده استعمال ايدييورلر .
 بعض ارباب قلمك غفلت مجدديرو رانه لرله
 لسانترك كيتدكجه آلوده من حرفات
 اجنيه اولديني چشم تاسله مشاهده
 ايدن بر طاقم چيندنك بولغلك عين
 مناده تركجه ده دخي تميم استعمالنه
 چاليشمه لري شاين شكراندر .

بطّاقه { [ع] كيزل شي ، كيزله نيلن
 حالت ، خصوص . § آستار :

(بطّاقه برده) § محرم ، سرداش ،
 هدم § بر يده نك اورته سي منازيري
 حاويدر . تركجه ده برنجي ، ايكنجي
 منازارده نادراً قوللائيلىشدر : [كرچه
 بعض بطّاقه حال وشانه وقوف نامي
 اولان ارباب دقتي آلوده ماش ايسه ده
 بنم كي ظاهر بين و « من لم يقطع يظنه
 لم يقطع بيقينه » مسئله سندن غافل نشين
 اولانلري ايشانديرو كي اولمشيدي
 — تصوير اضاال — تاكف پاشا] ،
 [كربان زربفت بطّاقه مشرقدن دامن
 نارنجي رنگ دييای مغربه وارنجه فضاى
 ميناسراى جهاني استيعاب ايدوب بر
 مرتبه كسافت بخش جهات كاشات
 اولدى كه — شفقنامه]

بطّاقه { [ع] معده طولونولغي ،
 امتلا ، § كترت مال ، فرط
 اقبال ايله پيدا اولان سرور وشادى
 فوق العاده معنارينه كليد . (بطّاقه) =
 زنكين ، بودور ، اوبور ، شاشقين ،
 همى نفسنه منحصر آدم ديمكدور .

بطّاقه { [ع] قاورون دينيان فاكهه
 ديمكدور . [بطّاقه] ده
 ديرلر . قارپوزه ده [بطّاقه] دينليير .
 آنكيون (بطّاق شامى ، بطّاق هندى)
 ديه قريقي ايدرلر . عربيه ده « بطّاق
 شامى » نك يني قارپوزك اصل اسمي
 [فج] در .

بطّاقه { [ع] هدر وباطل مناسنه
 در . الفاظ معروفه دن دكلدر .

بطّاقه { [ع] معنای افويي
 كوندرك . معنای اصطلا
 حيسي قبل الپيدن بر يغمبرك وخاصة
 يغمبرمن افنديزك كوندوله سي : (بشت
 نبويه) = فخر عالم صلى الله عليه وسلم
 افنديز حضرتلرينك كوندريلىشى .
 [قبل البعثه] = رسول اكرمك
 كوندوله سندن اول . [بعد البعثه] =
 جناب رسولك كوندوله سندن صكره
 ديمكدور : [بونلرك بر طاقى بشت
 نبويه دن صكره و بر طاقى قبل البعثه
 ظهوره كمش ايدى — قصص انبيا —
 جودت پاشا]

بِفَكُول { [ف] عاقل ، قوتی ،
مدبر معانسته در .
مأنوس دکلور .

بِفَكُونَه { [ف] جهك معانسته .
در . § استفراغ معنا .
سنده کلیر . مأنوس دکلور .

بِفَكُونَه { [ف] شوكتی ، مهابتی
معانسته در .

بِشَك { [ف] قازمه ، كولك ،
وارپوز كپی دیوارچی
آلتلرینه اطلاق اولونور .

بِضَاعَت { [ع] سرمایه : [بضاعة]
مالیهی مساعد اولانلر
بِضَاعَه { امور تجاربه الله اشتغال
ایته لیدر [§ سرمایه
علمی ، معلومات : [قلیل البضاعة
کبضاعة] = معلوماتی آرز علم
زوکورتی دیکلور : [مال موردنی
اولان بضاعة بضای خاصهی دخی
ضم و علاوه الیدیکندن — تصویر
اقمال — عاکف پاشا]

« فکر ایت قدر بضاعت ایستور »

« بو نظم نه استطاعت ایستور »

بِضَع { [ع] کیمجه دن بر قسم دیکلور .
بِضَعَه { بَازْ قهقیده جائزدر .
بِضَعَه { الفاظ مأنوسدن دکلور .
(بَصَح) بومنايه لغتدر .

بِطَاء { [ع] کجیکمک ، آغیر طاق .
راغق معانسته در . تادراً
استعمال اولنمیشدر .

« فدا ایدیم ساکه جان وتی »
« کرم قیل قومه نیم بسمل بی »
(یحیی)

« باتقباد ذبیح و بخاک بسلگام »
« بابتلای خلیل و باتش نمرود »
(ثابت)

بِشَار { [ف] جوق دیکلور .
بِشَار { [بیاری] = جوقلق .

« هر بر سوزی تخلف وعدك گواهدر »
« ایمانی حین وعدهده بسیار اولانلرک »
(نابی)

بِشَار { [ف] اسیر ، طوتناق
معانسته در § آلتون ،
کوموش فاقه لی شیلر دهده دینیر § فارسیده
طوتش ، طوتیعی و صاجیلان شی
و پتاب ، در مانسز و کوفته معنارنده
دخی قولانیلیر .

بِشَارَه { [ع] زده ایچون وریلن
بخشش معانسته در . قوللا .
نیله بیلیر .

بِشْمُول { [ف] بریشان ، طاغنیق
معانسته در . مأنوس
دکلور .

بِشْتَام { [ف] « طغیل » معانسته در .
اووتی ، صیغتی ، کندی
بِشْتَام { کن دیکلور . قولانیلار .

بِشْکَل { [ف] غم ، اندوه ،
تاهه § قیوررجی صاج
بِشْکَلَه { § اکرری اناختار معنا .
سنده در . الفاظ مستعمله .
بِشْکَنَه { دن دکلور .

بِسَامِ { [ف] تَرَجَمَه ده مرجان
دینین طاشه اطلاق
اولونور .

بِسُوْهِ { [ف] عَاجِز ، عَزُوْن ،
ناتوان ، مایوس آدم
دیمکدر . صفت اوله رق استعمال
اولونور .

بِسَرِّ { [ف] یَاتَاق ، دوشک دیمکدر .
بِسَرِّ (پ) ایله یاکلش قوللاما .
ملیدر :

« تَکَلَّفَ بَطْرَ فِدْرِ بَالَش وَبِئْرَ خُصُوصَنده »
(راعِب پاشا)

« مَسَافِرَ رَاحَتِ اَیْئَرِ بَالَش وَبِئْرَ خُصُوصَنده »
(ندیم)

« بَیْئَرده طَلَب قِیلان اَنشان »

« کُور سَرْدی وجود نَاتوان »

(فضول)

« نَه آب وَقدَح نَه جام چَشید »

« نَه بَیْئَر وَبَالَش وَنَه جَاوید »

(نابی)

« رِخْلَرِک اوزِره یاقور زلف سَمنا کُوبا »

« کَل تَرْدن ایدینور کَندویه بَیْئَر سَبیل »

(باقی)

بِسَمِلِ { [ف] مَذْجُوح ، بُوغاز لَانَمِش
مُتَعَوَّاتِ { مَناسَنده در .

قیلیدن اولان بولنظک وجه اطلاق

قویون ، یکچی کی حیواناتک حین ذبحنده

بِسَمِلَه شریفه نیک ذکر اولونجه سیدور .

[بَسَمَلِکَه ، بَسَمَلِکَه] = سَلَحْناَه ،

حیوان بُوغاز لَانَه جُقی محل .

بِرِشْکِ { [ف] طَیْب ، حَکَم
{ مَناسَنده در . (بِرِشْکِ)
انفذه ده باقیز . قوللانماز .

بِرِشْکِ { [ف] قَابُوق کَلیدی آیه .
{ جُق آت ، آتاختار دیمکدر .
الفاظ مَانُوسدن دکلدر .

بِسَازَه { [ع] مَدَت مَدیده ، سَور کَلی
{ یَاغان یاغَمُور ، دَیْئَر . مَوسَم
صیفده آفریقانک بعض مَواقِیله
هندوستانده بویله علی التَّوَالی یَاغان
بارانه اطلاق ایدرلر .

بِسَازَه { [ف] اَیْوان ، صَفه ، دَیْوانخانَه
{ مَناسَنده در . « بِسَازَه نَشیپ »
= صَفه ده اوطُوراز ، خَدَمچی ، اوشاق
دیمکدر .

بِسَاطِ { [ع] کِیام ، مَندر ، دُوشمه ،
{ کَجه ، یَاغنی ، دُوشک کَچی
شیلر دیمکدر . جَمی [بَسَط] در .
(بَساط خَاک) = بِرُوزی . (بَساط
اَرْض) = جَن ، یَشَبَلک .

« دُوشنوب یَزْمه بَساط طَرَب اندوز نَشاط »

« اَیْئَدی اَحمال وَغار حَلت اَیْچون شَد خَرام »

(نابی)

« دَلِیبر بَساط نَعمک مَرغ مَوابی »

« سِیراب زَلال کَر مَکدر صُوده مَاهی »

(لا)

« بَساط یَزْم مَحْت طَی اُولئدی عَهْد عدَلکده »

« صَبری »

بِسَازِ { [ف] کُوشْک ، چَارِیْق ،
{ اَکری مَناسَنده در . مَانُوس
دکلدر .

مقابلی . یانار طابع دیمکدر .
« Volcanique » وولکانیک « مقابلنده
(برکائی) لفظی استعمال اولونیورکه
یانار طابعه منسوب دیمکدر . باه
مفتوحه یه ده باقکتر .

{ [ع] بيوك حوض ، كوچك
بركه } كول ، كولجك ديمكدر .

بومعناده (برک) ده دینیلر « صدر »
کچی کوکس معناسته ده کلیر . ترکیه ده
معنای اولاده معتبر و مستعملدر .

{ [ف] حيواندن ترکیه ده
برنج } (یا) ایله زبازرد اولان
(برنج) دیمکدر .

{ [ف] آن کتانه سی دیمکدر .
برنيس } مانوس دکلدر .

{ [ف] خارج ، دیشاری
برون } مناسنه (پرون) مخففدر .

فارسیده ادات تمیل اوله رق « ایچون »
مقامنده دخی قوللانیلر . ترکیه ده
یانکتر نظمده استعمال اولونور .

{ [ف] معروف کباب . ترکیه ده
بریان } تحریف ایله (بریان) دینیر .

{ [ف] اوزوم صالقمی
بريغ } دیمکدر . قوللانلاز .

{ [انگلیزجه دن] البوم
بريق } اصطلاحات بحریده دندر .

ایکی دیرکلی (پلوقون) یلکنلی
کوچک کچی که « اسقونه » نك غیریدر .

بونک دها کوچکنه (بریشانتین)
دینیلر .

{ [ع] درین قویوه اطلاق
برباش } اولونور . قوللانلاز .

{ [ف] « مشتری » دینیلن
برچپس } کوکک اسمی . بای
مفتوحه یه ده باقکتر .

{ [ع] غوغا ، شورش ،
برحاش } قاریشقلق . نادراً قوللا-
نیلشدور .

{ [ع] « ذات الجنب » دینیلن
برنام } علت وخیه در . لسان
عوامده غلطاً (صاتیجان)

دینیلن بومرض آق جکرک
اورقوسی دیک اولان (غشاء جنب) ک
التهابندن عبارتدر . انسانک بوکرینه
برسرتیز شی صوقلیورکی غایتله شدیده ،
جانخراش بر وجع جنبی ایله نمایان
اولور .

{ [ع] بونجه دینیلن نبات ،
برسيم } اوت معناسه در . (برسیم

ماء) = صو بونجه سی دینیلن صاری
چیچکلی برنباندور .

{ [ع] کولک ، وارپوز
برطيل } ابطال حق ، ترویج

باطل ایچون ویریلن رشوت ، هدیه ، شی :
[امت محمدن عبودیت لقی ایله غصب
ایتدکلری بر طیل صفت محضی « تلك
المراتيقي العلی » به مرض ایدوب —
شقیقنامه]

{ [ع] قنک ، زنبک
برقيل } دینیلن حرب آتی .

{ [مولده] فرانزجه
بركان } « Uolcan » وولکان »

سنة (برادرِی) = قارداشلق، قارداشه
منسوب . (برادرِ رضایی) = سوت
قارداشی . [برادرِ منوی] = آخرت،
یاخود دین قارداشی . [برادرِ زاده] =
قارداش چوچنی ، یکن دیمکدر .
[برادرِ کهن] = کوچک قارداش .
[برادرِ مهم] = بیسوک قارداش .
[برادرِ نگر] = اوکی قارداش . چفتای
لساننده کوچک قارداشه (اینی)
دیرلر .

براز [ع] میدان جنگه آتلق ،
قارشی قارشی به غوغا ایتک
معناسنه در . مانوس دکلدرد .

برازبان [ف] قلیج ، خنجر
و بیضاق کی آلات
جارجنه نک قبضه لری
برازوان | درونه ربط اولونان
دمیردر . ترکیه ده تحریف ایل (براز
وانه) تعبیر ایدرلر . بامک قعی ده
چاژدر .

براض [ع] آزنه ، آزشی
دیمکدر . (براض) ده
بومعنایه در . ترکیه ده کی [براز] بونک
غاطی در .

[ع ف] باموق دیمکدر .
بریش | عربیده (قطن) دیرلر .
§ حصیر اوتی ، ساز معناسنه ده کلیر .
مانوس دکلدرد .

اوله رق مؤخرأ حادث اولان اهواء
وامعاله اطلاق اولونور . بوحالده ایکی
نوعدر . بری (بدعت حسنه) = یعنی
بدعت مقبوله در . بوگا (بدعت هدی،
بدعت مباحه) ده اطلاق ایدرلر . بو
قیلیدن ماعداسی بدعت سیئه دیمکدر که
کلیأ مرهود و مقدوحدر .

بذاء [ع] بر آدمه و یاخود
یکدیگره قارشی غلیظ ،
جرکین صورته سویلشمک . مانوس
دکلدرد .

بذح [ع] الی کیش اولان
آدمک الله کی جرمیه ،
یاربه اطلاق اولونور ، قولانیلاز .

بذله [ف] لطیفه دیمکدر (بذله)
یه ده باقکزد . عربیده (بذله)
صندوقده حفظ اولونمسوب هر کون
کیلان اثواب دیمکدر که ترکیه ده
«کونده لک» دینلیر .

بذلاح [ع] چکه سی دوشوک ،
که وهزه آدم دیمکدر .

[ع] خیر ، حسنه ، طاعتده
بر | توسع ، اقیاد و اطاعت ابوین
وساثره کی . [اصحاب بر] تقوی البته
مظهر فیض هدای خدا اولور [«بر»
الوالدین ، بر والدین] = بابایه آنا یه
اطاعت و حرمت دیمکدر .

[ف] ارکک قارداش .
برادر | [برادرانه] = قارداشه .

«شئون طبعیه بدایت یوق نهایت یوق»
«وقوعات زمانی بر مسلسل ماجرا بولدم»
(هرسکلی حکمت)

بِدَاقُ { [ف] طون، بانطولون کی
آیاقدن کیلن اتواکت
پاچهسی دیمکدر. قولانیتاز.

بِدَالُ { [ع] برشی دیگر شی ابله
دکیشمک معناسه در.

بِدَحُ { [ع] واسع، کنیش اووا
معناسه در. مأنوس دکلدور.

بِدَرَه { [ف] آتاج قوردی دیمکدر
مأنوس دکلدور.

بِدِشْغَانُ { [ف] صارمه شیخی اونی
دیمکدر. مریده (عشق)

دبرله (بدشگان، بدشخان، بدشگان)
دخی ینه بومنایه لغتدر.

بِدْعُ { [ع] «بدعت» ک جمی در:
دهور ماضیه ده پسندیده
هوام عوام اولان نیجه بدع مفعکافی
— شفیقنامه]

بِدْعُ { [ع] یکیدن، موکره دن
حادث اولان نسنه معناسه در.

بِدْعَتُ { [ع] معنای اصلیی
موکره دن حادث اولان

شی دیمکدر. مؤخرأ امر دینده حادث
اولان نقصان ویاخود فضله شیرده
استمالی غالب اولدی. یناء علیه لسان
شرعه بعد الا کمال امر دینده سن
سنیه محمدیه و احکام شرعییه و اصحاب
وتابعینک آرای مجتمعه سنه کلیاً مخالف

بِحَاخُ { [ع] مسس بوغشق و طوتقی
اولقی، مسس طوتقلنی
دیمکدر.

بِحَازُ { [ع] «بحر» ک جمی. دکزلر
دیمکدر: [بحار بعیده]

بِحَاغُ { [ع] انسانک آرقه سنده بر
طمر اسمی. سردار ایلک
طمری.

بِحَاقُ { [ع] ارکک قورد، کلبه
مشابه برجانور.

بِدَاذُ { [ع] حصه، بدل و برمک،
رققا آره سنده نوبتله مباحه
ایتمک معناسه در. (بداد) دخی
باقشگر.

بِدَاژُ { [ع] مساعفه قصدله التزام
سرعت و بجه دیمکدر. مأنوس
دکلدور.

بِدَايْتُ { [ع] اصیلی (بدائت) در.
«نهایت» ک مندی،

مقابلی. اول، ابتدا، اوک: [بدایت
مسئله ده اتخاذ ایدیلن تدابیر صابئه
احتیاطکارانه تک قیقه طبعیه می
اوله رق] § باشلانج، باشلامه:
«محکمه بدایت» [بدایه] = بدایت
صورتله یعنی درجات محاکم نظامیه تک
باشلانجده، برنجیسنده دیمکدر:
(بدایه رؤیت دعوی، بدایه اقامه
دعوی)

«اولور بدایت صفر انتهای هراصلار»
«عداد فضل وکالات ایده من مدود»
(سامی)

مقابلیدر . نه کوتو ، نه فنا ، نه چرکین
دیمکدر . مادر آ ترا کیب عربده استعمال

اولونور : [بئس المصیر] = جهنم
دیمکدر . (مصیر) = وجوع و نحول ،
بر حالتند باشقه برحاته انتقالی متضمندر .

بجاذ [ع] یول یول ، مخطط اوله
[رق] نج ایدلش حکیم ،
خالی ، عبا دیمکدر . حضرت رسول

یعنی بر نسنه صوکرده دن دیکر کون ،
باشقه درلو اولوق معناسنده در .

اکرم صلی الله علیه وسلم بعض غزوات
سنه لرنده قلاغوزلق خدمتیه شرفیاب
اولان جناب « عبدالله » رضی الله عنہ
بولفظ ایله تلقیب بیورمشر ایدی .

(بنات بئس) = آفات و دواهی یه
اطلاق اولونور .

بجشک [ف] عالم ، حکیم معنا .
سنه در [(بجشک)]

[ف] فاره ، صبیحان دیمکدر .
ببر [م] انوس دکدر .

محفی اولدینی حالده (کجشک) کی
سرچه قوشی دیمکدر . عربیده بوقوشه
(عصفور) دیرلر .

[ع] بالدن ، خرمادن پایلان
ببع [ن] نید ، بر نوع شراب ، قویو
شیره [ا] اوزون بویلی آدم معناسنده
کلیر . قوللائلزار .

بجیرپست [ع] باک ، خالص ، تمیز
[شی] صفوق آشکار
اولان ، نسنه دیمکدر . عربیده وصف
اوله رق قوللائیلیر .

[ف] اصلی چمتایدیر . نامه ،
بتک [م] مکتوب و یازی معناسنده در .
وقتیله ترکیبده دهخی عین لفظ یننه بو
مضاده قوللائیلیر و کاتب ، مکتوبچی
مقامتده (بتکچی) دینیلیردی .

بجیرک [ف] داغما کندینی آکده .
دوب اکلنه نیلان و مسخره

[ع] کسلی ، کسین بر
بشکه [ش] شیک اوراق اوراق پاره .
لی : [بتکه خشب] = محته پارچه .
سی ، تالاش .

عبدله تزییف ایدیلن آدم دیمکدر .
ترکیبده قیصه ، ضعیف ، چرکین ، فقی
آدملری تزییف و فنا ، پایاغی شیرلی
رد ایچون قوللائیلان (بجیریق) لفظی
بوندن محرف اولسه کرکدر .

[ف] میوه چپکینک
بتلاب [ق] قاجینی ، طومورجینی
دیمکدر . قوللائلزار .

بجشک [ف] حکیم ، طیب ،
[استیجیارد] دیمکدر . مآنوس
اولمایان الفاظنددر .

[ف] ریج ، محنت ، مشقت ،
بتلار [د] داهیه معناسنده در . نادور
بتلاره [ف] قوللائیلشدر .

[ف] زیاده کوچک ، پاک
بجیر [ح] حقیر نسنه معناسنده در .

[نشانی احمد پاشای اوائی شدت ایله -
ملریله حسن پاشا بالضروره معنی آلوب
قاریشدرانه طوغری رجعت ایندی -
روضه الکاملین]

بِالطَّبْعِ { [ع] سوق والجاى طبیعتله،
طبیعی اوله رق: [هروقت
وزمانده سرغمای ساحة بروز اولان
حرکات باغیانتهك بالطبع برقاعده ثابتیه
مبئی اوله میه جفتی - روضه الکاملین]
بِالْفِعْلِ { [ع] بالقوه نك ضدی،
مقابلی. تصویری اوله یارق،
حقیقی اوله رق: [بالفعل اناطولی
قاضی عسکری نصب اولونان]

بِالْقُوَّةِ { [ع] تصورده، تصویری
اوله رق، فعل مرتبه سندن
اول، او مرتبه و رهمه دن.

بِالْكَلْبَةِ { [ع] بتون بتون، بوس
بتون: [آرتق امور
تحریریه ایله اشتغالی بالکلبه ترك
ایندی]

بِأَيِّ حَالٍ { [ع] حالده، مطلقاً،
ایته دیمکدر. اصلی
[بای حال کان ایدی .

بِزَيْدٍ { [ع] قویو: [بئر زهنم] =
مکه مکرمه دکو. قویوسی.
بِزَيْدٍ مُعْطَلٍ { = صوسر او
دیمکدر .

بِشَيْءٍ { [ع] کلمه ذم و قدحده .
فعل مدح اولان [نیم]

حرکت ایدن اردوی هایونك سلامت
ونصرتی ایچون بالجله ارکان سلطنت
دمايه جیقیدی صیره ده - روضه
الکاملین]

«آستان حضرق هم اوج چرخ نه طباق»
«پاسیان درکهی بالجله فوج قدسیان»
(حق)

«تهرحق ایردی فرانجه اولدی بالجله حزن»
(سروری)

بِالذَّاتِ { [ع] کندی، کندک،
کندم معنارنده استعمال
اولونور. حین حاجتده [بالذوات]

طرزنده جملئیر: [بالذات سوله دی،
بالذات اوقودک، بالذات یازدم]:
[سلطان سلیمان خان اگرچه بالذات
دیوان هایونه حاضر اولماز لردی. لکن
عهد سلطنت علیه لرنده واقع اولان
غزوات هایونك بمضینه بالذات توجه
ائتیکله - قوچی بك رساله سی]

«هنرمند اولغین کندی ایردی تربیت بالذات»
«زماننده اولان ارباب فضل و علم و عرفانی»
(لا)

«ظهور جوهر فرد وجودیدر بالذات»
«بدایع عرض ممکناتدن مقصود»
(ریاضی)

بِالضَّرُورَةِ { [ع] ضرورت ایله؛
ضروری، مجبوری،
ناچار اوله رق؛ ایسته رایسته هنر دیمکدر.
یا شگلش اوله رق [بالضرور] یازمه ملیدر:

غریب و در که برلفت کتابنده بو ترکیک
همزه سی اوقونمه یارق لامک قانه الصاقله
[بَلَقْتُمْ] صورتند یاخود (پی-لیق-

قی-زا) طرزنده تلفظ اولوندنی بیان
ایدیلور. بو ترکیک تلفظجه طرز
عامیانه سی اوله اولسه بیه لفات، کلمات
فصیحی، معنای صحیحی کوستمک و تلفظ
عامیانه و طرز جاهلانسی نظر اعتباره
اکمام لازم کلیرکن بو ترکیک تلفظ
عمومی اوله ایش کی علی الاطلاق
شویله «تلفظ اولونور» دیک مصیب
اولسه کرکدر. هیچ شبه بوقدر که
لسانی اوکرنگ هوسند بولونده
ترجیمده موجود اولان کلمات عربیه تک
معانی اصلیه سی آکلامش اولان ترک
هیج بری «بِالْقِضَاءِ» (بَلَقْتُمْ) دیه
تلفظ ایتمز.

{ [ع] هب، طوبی، بتون :
بِالْجَمَلِ } { کرید مسلمانرینه احانه
قدیه چی خصوصنده بِالْجَمَلِ اهالی اظهار
کمال حیت ایدیور } حاصل کلام ،
خلاصه ده کی بر معنا افاده ایدن
[فی الْجَمَلِ] بوتک یرنده اصلا استعمال
اولونه ماژ: [بِالْجَمَلِ] بدکان صداقت آیین
ولاسیما عبد دیرین اخلاص رهینلرن
باتکرار نائل مسرات ییعداد ایلهمک
دعواتی عن صمیم البال تأدیه واکال
قلندیشی — تلخیص — ماکف پاشا [،
[حتی بیک طقسانیدی تاریخنده ادرنده دن

[بِالْبَدَاهَةِ] = دوشومکسزین ،
آبانسزین ، بردن بره . [بِالتَّصَادُقِ] =
تصادف ایله ، راست کلامه . [بِالْمُتَّاهَةِ] =
قونوشمق صورتیه ، قونوشه رق .
[بِالْمُتَّاهَةِ] = نوبت ایله ، دکیسه دکیسه .
[بِالْمُؤَاجَهَةِ] = یوز یوزه ، یوزلشمک
صورتیه . [بِالْمُؤَاجَهَةِ] = عزت
واقبال ایله . [بِالْمُؤَاجَهَةِ] = مخصوصاً ،
خصوصی اوله رق . [بِالْمُؤَاجَهَةِ] =
اطرافیه ، اوزون اوزادییه دیمکدر .
بوقیلدن اولان ترکیباتک بعضری آیری
آیری قید وایضاح اولونمشدر .

{ [ع] بوراده اراده
بِالْإِخْتِيَارِ } { مناسنه در . یعنی
آرزو ، قصد ، ایستک ایله دیمکدر .
اصطلاحات عدلیه دن اولان اشبو
لفظک حقوق جزاییه جه مناسی باشقه
بر شخص طرفندن اجبار واکراه کی
اراده و اختیار ی سلب ایده جک برسیب
بولونمشزین جرم ایشله مک دیمکدر .
قانون جزاده قصد ایشله نیلن جرائمی
بیان ایچون بعضاً (بِالْإِخْتِيَارِ) تعبیری
استعمال اولونمشدر .

{ [ع] صوگنده : [ابتلا
بِالْإِخْرَهِ] { عبرت بالآخره . وجب
پیشانی و فلاکت اولور . }
{ [ع] اقتضا ایله ، لزوم
بِالْإِقْتِضَاءِ } { اوزرینه دیمکدر .

قوللانیلینی بعضی مثال ایله آتیده
 کوسرلشدور. [بَالْدَقَات] = دقات
 ایله ، چوق کَره (بالواسطه) =
 واسطه ایله . [بَالِاتِق] = الودیل
 بر لکیله ، هپ بر لکده اوله رق .
 [بَالِاسْقِدَان] = اذن ایله ، وخت
 آله رق . [بَالِاسْتِحْقَاق] = حق ایله ،
 لیاقتی اوله رق . [بَالِاتَزَام] = التزام
 ایله ، بر شیئه و بر کسیه به رغماً یعنی
 مخصوصی اوله رق . [بَالِاتِجَاب] ، [بَالِاقْتِضَا]
 = اقتضا ایله ، ایجاب ایله یعنی اوله
 یالده سی واجب و لازم اولدینی ایچون
 [بَالِاتِمَام] ، [بِاتِمَامِهِ] = تمایله ، کاملاً ،
 بوسبتون . [بِاتِمْلَه] = هیسله ،
 طوبدن . بئونیله . [بِالْخَيْر] = خیر
 ایله ، اوغورلی اوله رق . [بِأَيِّ حَالٍ] ،
 [بِأَيِّ وَجْهِ كَان] = البته ، مطلقاً ، هر
 حالده . [بِالْطَّوْع] = ایستک ایله .
 [بِفِرْحَانٍ] = حقیر اوله رق .
 [مشار الیه حضرت تبریک های حال استانبوله
 عورتی مادریه داتر قله آلتسان
 محضری - روضه الکاملین] ، [اوجاقلر
 عسکری یکدکاری عجلر دغاغیا و فقرادن
 بفیر حق بر آغچه ک نمسه آلتامق
 — لایحه — قوجه سکبان باشی]

« کیم اولور مقتدر ایشایه محقر آیا »
 « بَنَکْه بوحسن طبیعتله اولور سه م دلتنک »
 (کاظم پاشا)
 § ادات قسم اوله رق قوللانیلیر :
 [بِاللَّهِ] ، [بِرَبِّ الْکَعْبِ] ، [بِرَبِّ الْبَيْتِ] ،
 [بِحَمْدِ اللَّهِ] ، [دیکرینک لقب مابه الاقتضای
 عظمای ملت روسدن برمنفوس برکشته
 بختک دیباجه ، منشور اشتهاری اولان
 نام بدنامنه مطابقت برله کافر بالله
 اولدیفنه دال ایدی — شفیقنامه]
 [بِکُنْ مَادْ خَلْفَ وَعْدِ لِرْه اِحْتِمَالْ بَعِيدْ
 کبی اعتذاراً فقیری تشریف بیوردرلر .
 اووقت لساناً افاده به تخلیق ایتقیدم .
 تعجیل و وسوسه بیورلش . بر رب الکعبه
 لیسبه اعتراض یوقدر — جودت تاریخی
 جلد ۷ — عصمت]

« صاحب عفت ایدم همه کوزل »
 « بویله بالله دکلم اول »
 (عبدالحق حامد)

« فلک پست ایشدی قدرم دیوغم چکمه بحمد الله »
 « که نظمک دولت مدحتده همیاه ثیادر »
 (صبری)

« بالله چوقدن ایلر ایدم قهسی تلف »
 « منع ایتقیدی طاعتک شوق رؤی »
 (لا)

§ ادات مقارنت اولور . اشبورات
 سیبیت و ظرفیت معنایی دخی افاده ایدر .
 لسانعزده هانکی الفاظ ایله نه ، منالرده

بِنَك مومي اليه عو اليه كبري اعتراف
 ايدوب يته به حاجت قالد يفتدن —
 روضة الكاملين ، [ته كيم آتيدنه كي
 يتلرمده اعتراف ثباته بر يته دو — كنهانه
 ابو الغيا — نفى]
 بَلَيْسَتْ [ع] بر نوع بالقي . قوللا .
 بِلَيْسَتْ [ع] نيلاز .

بِيُون [ف] افون ، تراك
 بِيُون [ع] عريده [بيون]
 دي درين كنش قويو ديمكدره
 لسانمده « بوستان قويوسي » تبير
 اولونور .

بِيُون [ع] دي كنش قويوه
 بِيُون [ع] اطلاق اولونور . بويه
 قويوه (بائي) ده دينر . [بائي]
 اولورسه عول مطلقه به صفت اولوركه
 زوج استرجاع ايمك ايستديكي حالده
 مالك اوله ميوب عقد جديده محتاج
 اوله .

بِيُون [ع] بر نوع بياض چييك ،
 بِيُون [ع] مصركي .

بِيُون [ف] طلب ، اميد ، طمع ،
 بِيُون [ع] نذل ، غلق معناليته
 كليز . بالطاقلاته معناسي افاده اينده .
 مأنوس دكلدر . [بيوسيدن] =
 مصدرندن مشتقدر .

بِيُون [ع] زياده بومور طلايان
 بِيُون [ع] طاووق . مأنوس دكلدر .
 بِيُون [ع] عروس ، كين معنا .
 سنه در . الفاظ معروفه دن
 بِيُون [ع] دكلدر .

بِيُون [ع] ادات الصاق . تركه ده
 بِيُون [ع] بونك مقابلي ، معادلي كلاتك
 موكلرينه كلن شو [ع] حرف املا در :
 [محقر] = حقيه ، تماميله . [يدايد]
 = الدن اله ديمكدر .

« نادان النذل آله اكر ايرسه دستكه »
 « شهباز آشيانه دولت يدايد »
 (باقي)
 « كلدن اياغك اويمكه دستمه تقد جان »
 « كل آل المكه يحمز اولسون يدايد »
 « والي »

[ع] ادات الصاق . تركه ده
 بِيُون [ع] بونك مقابلي ، معادلي كلاتك
 موكلرينه كلن شو [ع] حرف املا در :
 [محقر] = حقيه ، تماميله . [يدايد]
 = الدن اله ديمكدر .

ترجده (آره آجقانی، آره سی آجیق)
 تمیر اولونور: [وهان زامله بند حرکت
 اولوب طی مهاجل اداوار ایله سور
 استانبولدن خروجلانده مضرب خیاملری
 اولان چریخی چایینه تزل ایلدیلر
 لکن پینلرنده معقود اولان حیل اتحاد
 اول کون منقطع وآتش اختلاف
 وینونت اول آنده ملتمع اولدی —
 روضه الکاملین]

بینه { [ع] دلیل، برهان قوی،
 بینه { حجت قویه، بر شیک، بر
 قول ویا فملک صحت وقوعنی اثبات،
 آشکار ایدمه جک واسطه، آلت .
 [بینه] = شهادت شخصیه، حجج
 خطیه وقرینه قطعیه وندن عبارتدر .
 [بینه حادله] = شاهد عادل . [اقامه
 بینه] = شاهد کتیمک . جمعی
 [بینهات] در . اشبو جمع هم بومعاده
 وهم » بینه، ک مؤتی اولان (بینه) ک
 جمعی اوله رق ایکی صورته استعمال
 اولونور: [آیات بینهات] . [غره
 غرای جینندن سهای مبین خاتمه المرسلی
 حرفاً بحرف آیات بینهات توراته تطبیق
 ایدوب اول و آخرین نسخه دیساجه
 عقل اول جنباتک کتاب حکمتجه خاتم
 الانبیا ایدوکن تحقیق ایلدی — سیر
 ویسی [] صالح چاوش دخی کذلک
 تعریف اولنان وجه اوزره یولداشلر .

سلیل الحنین مولانا ابوالملین السید
 احمد الرفاعی حضرت تریک اثبات وراثت
 نبویه ایلان آثار جلیله — مجالس
 امام رفاعی — قدری]

« قالدی بیچاره کوکل خوف ورجاهنده »
 (عوفی)

« سرمو فرق یوقدر بیغزده زلف دلبرله »
 « سیه بخت، پریشان روزگار، خانه بردوش »
 (لا)

« سرچکمه سون سهای قدیمی قبله سون عرض »
 « فرقی بوبکله سروک بین السماء والارض »
 (شانی)

بینه { [ع] واضح، طاهر، روشن،
 بینه { آشکار، آجیق دیمکدر:
 [حق بینه، جهل بینه، بلاد بینه]،
 (بینه) = واضحاً کبی آشکار، آجیق
 اوله رق دیمکدر. § عربیده جریده لی،
 فصیح معنایه ده کلیر: مثلاً (رجل بینه)
 دینیرکه فصیح آدم دیمکدر، [اگرچه
 بواسر کال غرابته بناء حکایت
 اولمشدر، لکن عدم جوازی متین وآیات
 بینهات تکمیس و تکمیل عظیم وزر
 ووبله، بلکه یم کفر وضلال اولدینی
 ظاهر و بین اولوب (رب تال للقرآن
 والقرآن لیمه) وعیندن بعید اولق
 هر مؤمن حزمه لازمدر احسن
 الحدیث — اوقیحی زاده محمدشاهی]

بینه { [ع] مفارقت، باشقه -
 بینهات { لاشتیق، آیرلوق که

[مابین هایون] = حرمسرای
 حکمداری ایله بندکان و مأمورینک
 اقامتگاهلری آره‌سندگی دائرة سینه.
 [مابین اوطه‌سی] = حرم ایله سلامتی
 آره‌سندگی یعنی ایکی طرفک اورتی‌سندگی
 بولونان اوطه‌ک بیوک قوناقلردی ،
 خانه‌لردی بولونور . [بین الناس] =
 خلق ، اهالی آره‌سندگی [بینة بین الله] =
 کنندگی آره‌سیله الله آره‌سی یعنی
 کندگیسیله الله بیلیر . بزجه مجهول
 دیمکدر . اسلوب عربیده مضاف
 اولونجه نونی قی ایله اوقونور .
 [بین الادب] ، بین الاحباب ، بین الغزاة
 بین الاخوان [§] . آیرلیق . اوزاقلق :
 (غراب البین) = بورنی و آياقلری
 قزلب قارغه . آیرلیق قارغه‌سی ،
 سرد منافق . [بین الکشفین الشریفین
 مقام حاتم نور بخش نبوتی عین امعانه
 ملاحظه ایدرک - ۲۳ صحیفه -
 سیر ویسی] ، [حقوق سیاسیه نک
 موضوعی مان هر کتاب بشته درلو
 تفسیحات ایله بیان ایدر . مع مانیه
 مؤلفر بیننده الک زیاده اتفاق حاصل
 اوله بیلن ماده لر :- حقوق مقاله‌سی -
 کمال [] ، [فیض الله افندی بین العلماء
 مستشار کل یولفتنه جای فتوایه متصاعد
 اولوب - روضة الکامین] : [نثیم
 دست سعادت پیوست حضرت صاحب
 رسالت ایله بین الانتساب ممتاز اولان
 غوث اعظم و قطب مکرم سید العرافین

بِنَغَار { [و] طعن ، سرزنش ،
 انتاز که ترکیه ده (باشه
 بِنَغَارَه) فافق (تعیر اولونور :
 « زندان ملامت زده بِنَغَارَه چکری ؟ »
 « اهل دل بِنَغَارَه نادانی چکمز بر زمان »
 بِنَغَارَه { [و] چولخه ، بز و قاش
 بِنَغَارَه { طوقیان دیمکدر . مأنوس
 دکلدر . (یَنْظَر) ده بومعنایه در .
 بِنَغَارَه { [و] تباہ و هلاک اولق
 بِنَغَارَه (معنا - نه در . § وقار
 و عظمتله ، صالتهرق یورومک § مالی
 چوق اواق ، جمع امواله حرص ایتک .
 قوللائیزاز .
 بِنَغَارَه { [ف] سفه ، یوان ، سالون ،
 قوللائیزاز .
 بِنَغَارَه { [و] برات ، منشور ،
 فرمان ، حجت ، وثیقه
 § چاتال ، تمرنی برنوع اوق . مأنوس
 اولیان الفاظلندر .
 بِنَغَارَه { [و] آچلماش پاموق
 بِنَغَارَه { قوزوسی § پاموغه مشابه
 اولان حصیراوتنک طوزاغی معنا - نه در .
 § قازمه ، رنده معنا - نه ده کلیر ،
 مأنوس دکلدر .
 بِنَغَارَه { [و] آره ، اورتی . [بین
 بین] = ای ایله کوتو
 آره‌سی ، نه ای نه کوتو ، ایکبسی
 اورتیسی دیمکدر . [بین الزوجین] =
 قاری قوجه آره‌سندگی . [قاری قوجه
 بیننده تزاج اکبیک اولماز - مثل] ،

غیری شایسته مثلی مثله ، مالی ماله
 دکشدرمکدرکه ترجه ده (طرانه)
 تعبیر اولونور ، [بیع نافذ] = دیگرک
 حتی تعلق ایتمین بیع دیمکدر . [بیع
 موقوف] = غیرک حتی تعلق ایدن
 بیعدرکه بوکا (بیع فضولی) ده دبیر .
 [بیع سلم] = مؤجل معجله صائمکدر .
 یعنی پیشین باره ایله و بره سی مال
 آلفکدر . بو بولده مال آلانره ترجه ده
 « سکنجی » دینیلیر . [بیع صرف] =
 نقدی قدده صائمکدرکه ترجه ده آچیه
 بوزمق « دینیلیر . [بیع و شرا] =
 آم و صایم دیمکدر . جمی (بیوع) دو ؛
 [کتاب البیوع] ، [آنلر دخی بعد
 زمان عقیل بن ابی طالبه هبه ایتمشیر
 ایدی . اولادی وفات عقیلدن سکره
 عز نخانه متبرکی محمد بن یوسف الثقفی به که
 برادر حجاج ظالمدر — بیع ایتدیلر —
 ۳۰ صحیفه — سیر ویسی]

« ویر نقدجانی بوس لب لملنه کوکل »
 « کل ایله سوق عشقه بیع و شرای روح »
 (فطنت خام)
 « کلدیم ایانک اوچکه دستمه نقدجان »
 « کل آن الم که یعمر اولسون یاداً بید »
 (والهی)
 « ضرور دیرتون بیع و شرای حق ایجادک »
 « بو بازار فناده شرط ایجاب و قبول اولاز »
 (عون)

[بیع منعقد] = انعقاد بولان صائش ،
 مبادلہ . [بیع غیر منعقد] = بیع
 باطل ، اصلاً صحیح اولیان بیع . [بیع
 بات] = طرفیک رجوع اقلری قابل
 اولیان بیع قطعی . [بیع صحیح] =
 بیع جائز ، ذاتاً و وصفاً مشروع اولان
 بیع . [بیع باطل] = اصلاً صحیح
 اولیان بیعدرکه بوکا (بیع غیر صحیح ،
 بیع غیر منعقد) ده دینیلیر . [بیع
 فاسد] = اصلاً صحیح اولوبده وصفاً
 صحیح اولیان یعنی ذاتاً منعقد اولدیقی
 حالده بعض اوصاف خارجییه سی اعتبارله
 مشروع اولیان بیعدر . [بیع لازم]
 = خیاراندن عاری یعنی طرفین ایچون
 بخیرک اولیان بیع نافذ دیمکدر .
 [بیع غیر لازم] = بالعکس بخیرک
 بولونان بیع نافذ . [بیع بالوفا] = بر
 کیمسه بر مالی باشقه کیمسه تنی رد
 ایتدکده کری و بر مک شرطیله و بدل
 معین ایله صائمکدرکه آلانک مبیع ایله
 انشاع ایله مننه نظراً « بیع جائز » و
 طرفین بونی فسخه مقتدر اولدقلری
 حسیله « بیع فاسد » و آلان مبیی
 آخره صائمه مدینی جهته « رهن »
 حکمنده در . [بیع بالانستغلا] =
 بایع بر مالی استیجار اتمک اوزره وفاء
 بیع ایتکدر . [بیع معاوضه] = ایچنه ک

« جیقتك بیویوب قزای قیضه »
 « خاطرده می تنگنای بیضه »
 (کبوتره خطاب — معلم ناجی)
 « بوقصیده قله قف فسادن کلدی »
 « اولسه نای یاقیشور بیضه عنقای عدم »
 (حاکف پاشا)
 { [ع] یومورطه شکنده ،
 بیضی یومورطه ییچینده اولان
 نسته . شی .

{ [ع] آت ، صعیبر ، قوله سی
 بیطر حیوانا آت احوال اسراضنه
 بیطار واقف آدم ، حیوان طیبی
 دیمکدره [بیطر مکتی]
 = فن بیطره ندریس وتعیب ایدیان مکتب
 رسمی .

{ [ع] بیطارلق ، طبابت
 بیطره حیوانیه : [فن بیطره ،
 اصول بیطره ، آلات بیطره]

{ [ع] رجحک مصدرنده کی
 بیطر حیاره ، دجک § شتم
 معناسنه ده کلیر .

{ [ع] صائق ، صائق ، صائق ، صائق
 بیع آلق . صوک ، منصاده
 [مایه] ده قولانیلیرکه صائق ،

صائقون آلق دیمکدره . (بیع) = برمالی
 دیگر ماله دکتیمک . دکشیک دیمکدرکه
 منعقد و یا خود غیر منعقد اولور : [بیع
 اموال ، بیع مواشی ، بیع املاک]
 اصطلاح شرعده دخی مالی ماله
 دکشدیرمک دیمکدرکه بالاده دینلیدی
 کی منعقد و یا غیر منعقد اولور .

بیضه { [ع] یومورطه § خصیه ،
 حایه معناسنده دخی
 [بیضتین] دبه قولانیلیر . عربیده
 اولدیغی کی جنک سرپوشی معناسنده
 قولانیلاز . [بیضه البلد] = دوه
 قوشنک یومورطه سته اطلاق اولونور .
 عاجز ، ذلیل کیسه حقنده ضرب ایدیاور
 بر مثلدور . فوق العاده ممتاز و مقبل
 آدمه ده دبیلیر . [بیضه الحذر] =
 محبوبه مستوره ، پاشمالی کوزل قادین .
 [بیضه اقر ، بیضه الدپک] = خروس
 یومورطه سی ، خروسک اندر اوله رق
 چیار دینی یومورطه . [بیضه اسلام] =
 بلاد ملین . [بیضه آتشین ، بیضه
 چرخ ، بیضه زر ، بیضه زرین] =
 آفتاب ، کونش دیمکدره . § « بیضه » =
 حین محاربه ده جنکا ورلرک ، عسکرلرک
 باشلرنه کیمدکاری دمیرطاس ، باشلق ؛
 [نیجه بیضه کشف تکمه اکلیل شرف
 ودر یکتای نجف غدیر غدرده آلوده
 کف اولوب — شیقنامه]

« اوطا و قز کی که شام و سحر »

« بیضه سنده اوغور ویده بکر »

(سفله — حامد)

« ماننده ماکیان غرا »

« یک بیضه و صد هزار دعوی »

(شیخ غالب)

«خلعت بیضای اسلامی سپه‌ام ابتدا»
(لادری)

«کایم طبعنه خورشید اندیشه ید بیضا»
«مسح کلکنه احیای معانکار اداوار»
(صبری)

«برنجی ایدی موسی به ده کیم ال ویردی»
«شجر طور همیشه ید بیضا ویرمز»
(راغب پاشا)

«خرقه بیضا وجود دولتله کامین»
«مسند فتوی بقای رفعتله کاسران»
(لا)

«قیلز دل فرعون نور ید بیضا»
(فضولی)

«مار ایسه عدو زید بیضای کلیمز»
«طوفان ایسه دنیا عی برکتی نوحز»
(روحی)

§ ذاهیه آفت ماسنه کلیم و مونه صفت
اوله رق قولانی بیر. § «حلب الشهباء»
نام شهرک آدی: «بصره ده بر محل»
دیار مریده برایات. ایرانده بر بلده نک
اسمی. نمیشنده [بیضاوی] دینلیر که
[اوارالنزل فی اسرار الأول] عنوانی
تفسیر شریفک مؤلفی اولان مشهور
(قاضی بیضاوی) اورادن نشأت
ایتمش اعظم علمای اسلامیه دندر.

«ایندی هنر آوران اعجام»

«احیای علوم دین اسلام»

«بیضا ویلر ز محشر یلر»

«شیرا زیار له جوهر یلر»

(لا)

ترکجه ده اشبو کل مدایه (یاغلی سورمه)
تعبیر ایدرلر. جمی [بیارم] در. §
فارسیده ایلکدن نسج ایدلش بر نوع
اینجی بز دیکدر. مانوس دیکدر.

بیزاره | [ء] اوزون، پیوک
بیزاره | صوبه. [بیزر، میز]
طوقاق، خصوصیه چیریمچی یعنی بز
برایله مخصوص طوقاق. [بزار]
= آلت تناسل دیکدر.

§ [ء] آت قولرنده بیدا
بیض | اولان بومورطله شکارده کی
شیش معانسه در. حیوانلرک، آتک
آیاقلرنده بیدا اولور بزکی بروردر.
جمی [بیض] در. § قوش بومورطلامق
معانسه ده کلیمه ده لسانزده یالکز
برنجی معاده قولانیلیر.

بیضاء | [ء] زیاده ویدا آت دیمک
| اولان [بیض] ک مؤنثی:

«ملت بیضاء» = اهل اسلام، ممامه
بیضاء خلعت بیضا. خفتان بیضا، حله
بیضا، مازر بیضا، «ید بیضا» =
حضرت موسی علیه السلام نموه
اعجاز اوله رق پارلاق کورین دست
مبارکی. [بومقاله دغدغه پیرا اول عنده
مسلوبة الحیا ترتیبه ساعی اولدقلری
مقدمات معانده خاطر خواه اعدای
ملت بیضا اولور وجهله نتیجه بخشا
اولدقلری بیاننده در — شفیقنامه]

بَيِّنْدَقْ { [ء] [بیاده] بك عربی در .
 بَيِّنْدَقْ { شطرنج او بوننده پیاده
 دینین طاشرك هر برینه اطلاق
 اولونور . لسانزده تحریف ایله [بایناق]
 دینیلور .

بَيِّنْدَارْ { [ء] کودزه ، چگهی
 دوشوك ، چوق سوز
 بَيِّنْدَارْ { سوله بن آدم . (بیداره)
 ده بو معنایه در . فارسیده
 بویه آدمه [بهوده کو] دیرل .

بَيِّرَقْ { [ف] عربیده «عَمَّ» ترکیده
 الف علاوه سوله «بایق»

یا خود سباق دینیلور . [بیرقمار] =
 سباقی طاشیان ، چکوب کوتورن آدم .
 [کوردم که عیاسیه نك سیاه بیر اقلری
 دیکمش ! بر کوچك قرداشم آنده
 طورردی . «الجات ! . الجات ! .»
 دیه فریاد اتمک باشلادی — معجم یاشی
 تاریخی — ندیم [،] چرخ و مغزل
 قابله سن کاب و خدنك و عصابه کلرنك
 مادرین طراز بیرق چنك ایدوب آماده
 کیرودار اولدیلر — شفقنامه [.

[عثمانیلرک رنگارنگ بایراقلی
 عجملرک ظلام تحشیدی ایچنده متعدد
 قوس قزحر پیدا اولش کی بر شکل
 غریب حاصل ایتشیدی — جزی —
 کال]

بَیْرَه { [ء] دولکر آلتی که (رنده)
 بَیْرَه { دیمکدر . § قارمه معناسته ده
 کلیر § سرد و اوزون طاش . عربیده
 اریدلش سورمه یه ده (بَیْرَه) دیرل .

بَيِّنْجَانْ { [ء] کتم اسرا و ایدمه بن ،
 داغنا عقلمده و قلمنده کنی
 افشا ایدن بوش بوغاز دیمکدر .

بَيِّنْجُشْتْ { [ف] اساسندن ،
 کوکندن ، دینندن
 قویش ، قوربارلش اولان شی . سین
 مهمله ایله ده لغتدر . مانوس دکلدر .

بَيِّنْدَاهْ { [ء] (مهلكه) معناسته در .
 تهلکلی اواسی حسیله
 صحرا ، چوله اطلاق اولونور § مکّه
 مکرمه ایله مدینه منوره آراسنده بر
 دوز محلك اسمی .

بَيِّنْدَاهْ { [ء] بیانی دیشی اشك .
 بَيِّنْدَاهْ { جمعی [بیدانات] در .
 ترکیده استعمال اولونماز .

بَيِّنْدَخَهْ { [ء] اتنه طرلفون ، ابری
 کووده لی ، شیشماچه
 بَيِّنْدَخْ { قادین ، مانوس دکلدر .

بَيِّنْدَخْ { [ف] سرد باشلی اولایان
 بَيِّنْدَخْ { اسب ، چنکه آلششین
 جنس آت . نادرأ قولالینلشدر .

« همه نیزه داران ویدرخ سوار »
 « بجان جکجو شیر روبه سوار »
 (میر نظمی)

بَيِّنْدَرْ { [ء] اکین خرمنی ، خرمن
 یری . [بیدره] = اکینی
 خرمن اتمک . [بیدری] = خرمنه
 منسوب ، خرمنجی دیمکدر § درست
 لغت معناسته ده کلیر . قولالینداز .

«سایه ک بی واورسته ایدر تارودن البت»
 «جائله صیعدم سکا ای بیت آسمی»
 (اکرم)

«بیت معمور خدا قنق اوله لی کلدی هیچ»
 «دهره ذاتک کبی بر فتح قهار وقدر»
 (اسماعیلی پاشا زاده حق)

«ایلر بی طریمه یوب زیارت»
 «بیت الحرنده بیک مسرت»
 (معلم ناجی)

«دراشم سنک خار پشته شوک قند اونسون»
 «یرم بیت اخرن کارم قعان کره پراد اونسون»
 (نائی)

«سویلدم بی بیت اکی تارخ دسکادسکه»
 «ایله دی الله کرم آلدق عریشی جبکه»
 (سروری)

«انکشت خطا اوزاته اویله»
 «بش پشته کلی نظیره سویله»
 (شیخ غالب)

«بریتیم ایدر سه حزنی دعوت»
 «بردیگری بخش ایدر مسرت»
 (معلم ناجی)

«همیشه قدسیان آسماندر همدم بزمی»
 «حرم خاصی گویا بیت معمور ملادر»
 (نقی)

«بیت موت ا قله» [ع] کیه له مک . کیه

کبی کیه بی ایش ایله پکیرمش معناسنده
 اصلا قولالینار : [موکب هونو صالی
 اقشای چورلی قصبه سننده بیتوتله
 فرداسی کوئی روم ایلی بکریکیسی
 قبوسی خلیله طیمه مقامنده الویه
 حرکت ایتدی — پجوی تاریخی]

[نه بیت الحراب نه بیت المعمور] =
 ثمره سز ، تأثیر سز ، فائده سز شیلر
 ایچون ویاخود برشیک حکمسزلکنی،
 اهمیتسزلکنی بیان مقصدیله ضرب ویراد
 اولونور برمشلد . لسانمزده بومعناده
 جمع اوله رق یاگز [بیوت] استعمال
 اولونور . § ایکی مصراعدن مرکب
 نظم . شمره ده [بیت] اطلاق
 اولونور . [بیت الغزل] = غزلک
 الک کوزل ، ای اولان ایکی مصرعی .
 [بیت القصید] = قصیده تک اکثرنکین ،
 منتخب بیی دیمکدر . لسانمزده بومعناده
 جمی [آیات] در : [قوت طبیعت
 وسلاست منظوماتی انکار اولمازایسه ده
 بابدی بی (آیات) ایله ییقدینی (بیوت)ک
 وزنی میزان آخرتده معلوم اوله جفتدن
 غیری ... — حاکم پاشا] ، ایشته
 مطابق حقیقت دکلدر دینبلان بیتک
 فکری ده بودر — تقریسات ...
 اکرم]

«رباعیدن قاشکدر بیت اول»

«جلی خط ایله یازمش کاتب آبی»

«آنک آتامی ایچون خط لملک»

«غبار ایله یازماش بیت ثانی»

(خرم پاشا)

«عندلی ورد صدرک ایله تکفین ایتدیلر»

«برکستان بیی قبرنده نقیب ایتدیلر»

(عزت ملا)

«نوله کلزار عالم سریر بیت الحزن اولسه»

«بو یوسف طلمتان دنیای یعقوب ایله مشلدور»

(وجودی)

« بیان حال بنحیون محال سودیکمه »

« عجب ایدری دلالت بوحال سودیکمه »

(صفا)

« میدانده بدیع ابله معانی »

« زده او قودق برار بیانی »

« ضیا »

بیانوار { [ف] عمل ، شغل ، ایش ، مانوس دکلدر .

{ [ع] مسکن ، منزل ، خانه ،

پلست { اوبه ، اوطه ، او :

[بیت الله ، بیت معظم ، بیت الحرام ،

بیت حرام ، بیت شریف] = کبة مکرمه ،

قبله گاه اهل اسلام . [بیت المقدس ،

بیت مقدس] = قدس شهرتده کی

معبد مکرم . [بیت العروس] =

کلین اوطه سی [بیت الزفاف] = کردک

اوطه سی ، کلین ایله کوره کی نک محل

اجتماعی . [بیت اللحم] قدس شهرتده

خرستیانلرجه معتبر بولونان بر محل .

[بیت الحزن] = غمی ، غصه سی ،

کدرلی خانه ، غم و غصه اوی .

[بیت المال] = اصطلاح شرعده خزینة

مالیه ، خزینة ملت ، عمومک مخزن

اموالی دیمکدر . [بیت عنکبوت] =

اورو و بچک یوواسی ، آنک کبی اولان

درمه چاقمه بنا ، او . [اهل بیت] =

برکیمه نک عیال ، اولاد و احفادی .

خصوصیله حضرت رسول اکرم صلی الله

علیه وسلم افندیمرک خاندان جلیل الشانی .

اوجنجه درلو کتنامه ایسه نسبتدر .

[تشبه] — نفسلرنده مشترک برصفتی

کیفیتی حائر اولان ایکی شیئ ضعیفی ،

قویینه ، عادیتی اعلاسنه بکزمکدرکه

یونک ارکانی درتدر . (۱) مشبه (۲)

مشبهه (۳) وجه شبه (۴) ادات تشبیه :

[کوزایشی نه مبارک شیدرکه مظلومیتک

شفیعی ، معصومیتک تسلیدر . اخلاص

و حقیقتک ترجان صدق بیانی کوز

یاشیدر — تقریضات — اکرم]

« بن اولوحی افکن نظم که صیت شهر جبریل »

« اولور پیدا صریر خانه ممیز بیاندن »

(یلاسی غالب)

« مشهورلری بیان اولوندی »

« آثار ایله امتحان اولوندی »

(لا)

« بروجیه حق بیان ایدر البته فعلته »

« هر قیستدن ایلر ایسه که آروجه سؤال »

(لا ادری)

« سنی ایله علومه مقدمانه »

« از جمله بدیع ایله بیانه »

(مقدمه)

« حاسد بخله دعوی نظام ایله سه نوله »

« زعمجه خرسختور عیسی بیان اولور »

(نفی)

« بوقفه در عین و شمالی بیان ایدن »

« ایلر جهانه عقل بومرکزدن انسلک »

(لا)

« نه نامه درکه بو حسن بیان عنوانی »

« ایدر کتاده دل وطیع مستقدانی »

(نفی)

بیاض | [ع] دلال کی آنوب
بیاض | صانان . صانیعی . ندر
قولانیلیر .

بیاض الله | [ع] «حیات الله» کی
مقام دعا و نیارده
ایراد اولونور . الله حتی سوندرسون
کولدرسون ، مطلوبکه قاورشد برسون .
منازل رفیعہ یاخود جتہ اسکان
ایسون دیمکدر . هر بلر اکثر یا مزاجه
[حیات الله و بیاض] دیرلر . «زحشری» مک
مقدمهده بیاضه کوره حق تعالی سکا
حیات و مرکات ویرسون دیمک اونور .

بیان | [ع] طاهر ، روشن . آشکاره
و لقی . حسن صورته اده
وبالی ایتمک ، اطرافله بیلدیرمک . ایچہ
بیلدیرمک : [بعض اسباب ضروریہ
مبنی بو خدمتی قبول و ایضا ایدہ میہ جکئی
بیان ایشدی] § فنون ادیبه دن
بر فکری دلالتده بر برندن اوضیح
و مختلف صورتلر اسلوبلر ایله افدهده
اقتدار بخش ایدن اصول و شرائطدن
بحث ایدن وه «بیان» دیرلر . فن
مذکورک موضوعی مجاز و کنایه
تشبیہدن عبارتدور . [مجاز] ایکیه
انقسام ایدر . مجاز عقلی ، مجز لفظی
دینلیر . بونلرده اقسام ، انواع عدیده
صنایعی حاویدور . [کنایه] اوچ
قسمدور . برنجی طرز کنایه دن مقصود
یاکنز ذاتدور . ایکنجیسی صفتدور .

قیلغی ، پاک طوغتی ، یوزنجی آفانلندرقی ،
نصور سزلفته حکم ایتمک . [بیاضه چکن]
= کاتب ، یازنجی دیمکدر . بوتدبرده
ترجکده (بیاض) لفظی دابند ،
صلاشیور ، یاتسقه کی بز لر اطلاق
اولوندیق کی کاغد معناسی ده افده ایتمش
اولور . [بیاضعی] = دابندجی ، بز
صانان . [بیاضعی] = آقه چالار ،
آقیطراق رنگلی دیمکدر . [بیاض
الین] = کوزک آقی . [بیاض البیضه]
= یورطه آقی .

« وجودی خام کوموشد بیاض کلدن نرم »
« بوی هنوز بلتشمس نهالدن هموار »
(ندیم)
« اول عصرده بر دخی ریاضی »
« باغ سفنک کل بیاضی »
(لا)
« دکل زمینه دوشن برف خانه چرخک »
« بیاض صورت دیواری پاره پاره دوشر »
(نبی)
« کورینک آغی بیاض ایدی قتی »
« قابل وصف دکلدور صفتی »
(خاقانی)
« اوادی بیاض صبح کی موی سر سفید »
« ای خفته چشم او یان که عبادت زمانیدر »
(نابی)
« کردن صافی بیاض او یله که کافور کی »
« چشم و ابروسی سیاه او یله که سیور کی »
(ندیم)

نادراً قولاً نطشدور . ترجمه ده یا لکتر
تدبیر معنایسته استعمال ایدلیدر .

بیآره { [د] قیسه ، بویزه ، بودور ،
برده پیش و دان وسنه
ومیوه . اوروپادن کنترین فیصه . وه
آخا جریسه اسم مخصوص اوله یایر .

بیاد { [ع] « بید . بیود ، بیدودت »
کسی بحر وهلاک اولوق و بوس
بتون یوق . کورعز اولوق . (بید) =
« عبر » معنایسته افاده ایدر . مأنوس
اولمایان الفاطندور .

بیادقه { [ع] پیاده ل ، یایار
دیمکدر . شطرنج یوبو .
بیاذقه { [ع] پیاده ، پیاده معنایسته
اولان [بیدق] یحود

[بیدق] که جمعیدر § صغیر الحنه ،
جنگ یوروی آدمه دینیر . اساندره
مفردی [یاتاق] دیه تحریف ایدوب
درست ، طوغری یوریمین جوجقلر
حقارنده اراد واستعمال اولونور .

بیاض { [ع] آقلق دیمکدر .
اصلنده سوته اطلاق
اولونور . [بیاض کردن ، بیاض تن ،
بیاض بدن] § آق ، ضیانک نوان
مرکبه سندن پیدا اولان رنگ :
[بیاضلاق] = اسکیمکه رونق
وطراوق زائل اولوق ، آقلاق ،
آغارمق . [بیاضه چکمک ، بیاضه
چکلمک] = تمیز کاغد اوزرینه یارمق ،
یازلمق . [بیاضه چیقارمق] = بری

بیابان { [د] دشت ، صحراء چول :
[پرورده] بیابان وحشت [

[بیابان نین] = کوچه ، یوردسز
عشرت ، خلق ، بدوی . [قطعه لری
آبرییور . دریالری برلشدیریور ؛
بیابان داخلده سولر ، عمان ساحلنده
قره لر پیدا ایدیور . طالع هر لذتندن ،
طبیعتک هر قوتندن مستفید اولبور
— معارف مقاله سی — نایق کمال]

« دلازم بلاده فی کبی تالان اولورسه که ده »
« بیابانه دوشوب مجنون کی عربان اولورسه که ده »
(سمیل)

« شولکه عشق اهلدر اولورکوی دلبرده معین »
« ایلوب دیوانه ک طاع و بیابان اسه مر »
(سلطان سلمان)

[بیجه روز و شب شب نیران مقاساة
وتعب ایله بادیه پیا و مسافه گذار بیابان
وتیمه اولوق — احش الحدیث —
اوقچی زاده]

« چالی کیمک کیدوب اوزمانلرده »
« کیمه قالمق او بیابانلرده »
(سفله — حامد)

بیات { [ع] کیمه او یومق کیمه
ایش کورمک ، کیمه بی
ایش ایله کچیرمک . مأنوس دکلدور .

بیاح { [ع] اوافق بالیق . (با) نک
بیاح کسری جائزدر . جمی
[بیاح] در .

بیاحه { [ع] بالیق طونه جق آغ
دیمکدر . مأنوس دکلدور .
بیارش { [د] چاره ، تدبیر ،
علاج معنایسته اولوب

بود و نیز — الله مضطرب اولان شخص
دیمکدر . مأنوس دکلدر .

بِهیره { [ع] ثبات بدنن بودرکن
صولویان قادین § ملتی
بیننده نجات و خیر و حسنات الله
شهر اشعار خاتون . [بِهیره] ده بو
معنایه در .

بِهیم { [ع] يك و دور سیاه شی
§ بکنز ، آلاجه سزیت
و تنکی آت ، حیوان § دیک : تیز
بود و سز صدا : « صوت بهم » §
خالص ، صافی ، دوز رنگ . اشبو
لفظك جمی حدیث شریفده صوك
معناده وارد اولمشدر . جمی (بهم)
بهم [در .

بِهیمه { [ع] درت آفاقلی حیوان
دیمکدر که جمی [بهم] در :
[صفت بهمیه] = حیوان صفتی ،
حیوان طوری . جمی مفردندن زیاده
قولانیلیر .

بِهیمیت { [ع] حیوانلق حای
« بهمی » حیوانه منسوب :

« بهمیت چراگاه صفادر »
« غم عالم بی آدم ایچوندور »
(مفتی عارف حکمت)
بِهیم { [ذ] طواش ، طولو §
بیا { مدخل ، قابو معنایه در .
مأنوس دکلدر .

بِهیم { [ع] سقا ، صوچی ،
صو طشیان آدم . مأنوس
دکلدر .

بوغردن معنایه قدر اولان آرائقی
§ رحم الله مخرجك آرمسی . الفاظ
مأنوسدن دکلدر .

بِهوت { [ع] ایشیدنلری مخیر
ایدن افترا ، یالان . جمی
[بهت] در .

بِهیم { [ع] زیبا ، نظر ربا ، کوزل .
یا نکیز اوله رق نادر استعمال
بولونمشدر . اکثریا صفت
بِهیمه کاشفه حکمنده قولانیلیر :

[هدیه بهمیه ، تحفه بهمیه ، امانت بهمیه ،
اداره بهمیه ، مدیریت بهمیه] ، [تحفه
حدیث مسفورهده مذکور اولان شخصات
بهمیه آلمیهیه — احسن الحدیث ساقچی
زاده] ، [ایمی دی بودغه مفوسك اما
یوندن صوکره خزانه خانه عطیه بهمیه
آلمیهدن رثات و کتیب ، نشوب دخه
حد و نصیبك اولان تلیسد و طریف
هرنه ایسه برخوشجه حفظ الله —
شعبنامه]

« اولدی شرح تحفه وهی بهمی »
(شیخ زاده اسعد)

بِهیمه { [ع] افترا ، باطل ، یالان
سوز ، بطلانی آدمی مخیر
ایدن مفتریات . استعمال ایدلنلیر .

بِهیم { [ع] بهیمتلو ، شن ، کوزل
آدم . اکثریا اسم اوله رق
قولانیلیر .

بِهیم { [ع] نفسی صیتیشوب چوق
صولویان آدم § ضیق نفس
عنی — که انسانی صولومقدن بول

بَهْمَه { [ع] بَهِمَ ضعیفه ده لغتدره .
قوزی، اوغلاق، بوزاغی .

جمی [بهم، بهام] در . جمیع الجمعی

[بِهَامَات] کلیر . § «کدی اوق»

دینیلن نَبَاتِک چوق بولوندی بی پرده ده

(بهمه، بهمه) واشبو نباته [بهمی]

اطلاق اولونور . مأنوس دکلدر .

بِهَامَه { [ع] کل یوزلو ، طاتلی

دائما کولیمی قادین . § فارسیده

[بِهَانَه] = مایمون دینیلن حیوان و بیاض

پیده دیمکدرکه معنای عربیسی ایله طبیان

طبانه ضد و معکوسدر .

بِهَنَس { [ع] ثقیل ، چرکین آدم .

بِهَنَکَه { [ع] «اختری» به نظراً

بِهَنَکَه «بهنکه» کبی وجودی

کوزل . شیشمانحه قادین دیمکدر .

قوللا بیلاز .

بِهَه { [ع] بودخی . بوموشاق

بِهَه بر معناسته دره . الفاضل

معرفته دن دکلدر .

بِهَو { [ف] کوشک ، صفه ،

ایوان ، شیشین ، چارداق

معناسته دره . قوللا بیلاز .

بِهَو { [ع] حرم دن خارج اولان

بِهَو مسافرا و طه سی . § بر آکتند

بِهَو حیوان آغیل . بومعنا لده

جمی [ابهاء، بهو] در

§ کنیش میدان، بر § کوسک ایچی،

قول و فعلی صدق و سداد اوزره اولان

آدم معنسه و مجوسی یا پایی دیمک

اولان [بِهَمَن] ک مخفی دره . بوحالده

ذکی، واقف، مدبر معناسی افاده

ایدره . § زمان جاهلیته عندالفرس

سنه شمسیه تک اون برنجی ماهنه و شهر

مذکورک دؤکلی فرض ایستکلری پری به

(بهمن) اطلاق قلدور و شهر شمسیه تک

اون برنجیسی اولان (بهمن ماه) ک

ایکنجی کونسه [بِهَمَنَه] دینسلوب

وعید مقدس عدایدیلوب بوم مذکورده

فوق السادر . بهر آیین شادانی اجرا

و متیناً امورانشایه ابتدا اولونوردی .

§ طوریه مشابه برنوع نبات کوکیدرکه

(قاوزه کوکی) ده دیرلر . ایکی نوع

اولان بوکوکه ترکیه ده دخی [بهمن]

دینیلر و «آق بهمن» ، «قرل بهمن»

دیه جنسلری تفریق ایدیلیر . بونلک برنوع

دیگرینه ده [صوفیه بهمنی] دیرلر .

§ ملوک دینته ایرانیه دن (اسفندیار) ک

اوغلنلک لقییدرکه اصل اسمی

[اردشیر] دره .

«ملوک ایچنده بوصاحقران عالمدر»

«وزای طوق بشر در بوکونه قوت و زور»

«سوار اولنجه سعادتله رخس اقباله»

«کنزکهنده طور در روح بهمن و شاپور»

(نابی)

«نهتن وزرا، قهرمان جم کوکب»

«شکوه ناب شکنج کلاه بهمین و جم»

«نقی»

[بَهَكَنَه] در. بوده او یله در: [جَلَبَه] بهکته [الفاظ مستعمله دندر.

بَهَل { [ع] لعت معنای در. }
[ثی] قلیل: آر صو
معنای در. کیر. معنای موضوعی
بر آدمی کندی رأی و اراده سه قریوب
کندی باشنه بوشلامق، براقدر.
دیگر معنای بوندن متفرعدر. [بَهَل]
همی آجیق ناته دیمکدر. مانوس
دکدر. [بَهَل] ده لعت و تقرین
معنای در. «بَهَلَةُ اللَّهِ» = (لَعْنَةُ اللَّهِ)
حکمندهدر. (با) تَك فَتَحی جائزدر.

بَهَل { [ع] عبت، باطل، یهوده }
موقعنده استعمال اولونور.
بَهَل { یعنی باطل، یهوده تَك }
علمیدر.

بَهَلُول { [ع] عربیده فصیحی ضم }
(با) ایله در. زیاده
کولن، کولچی آدم § جامع المحاسن،
بر وخیر صاحبی، شانی کیمه دیمکدر.
خلفای عباسیه دن (هارون الرشید) ک
برادر مشهوری (بهلول) بر عاقل
دیوانه روش ایدی.

بَهَلَه { [ف] قایلین قوشچی الیونی. }
الفاظ معروفه دن دکدر.

بَهَم { [د] دلو، برتراده، }
هم بر برده. هم بر برده کی
بر معایه دلالت ایدر. ادات الصاق
اولان [بَهَم] ایله جمعیت و مقارنت افاده
ایدن (هم) لفظندن مرکبدر.

[بَاهَم] ده یوله در. نادراً قوللا
نشددر: [هر تازده خط نمکین سیای
زیننده قبای اول روز بهمرس
مشقاند ککرده دستار شفقنامه]
«شفاعت ایله اوروز بلاده بنده که کیم»
«خلایق بهم آغوش ایدر زبانه و دود»
(ثابت)

«غازیان یوله هم بهم آهنک»
«اولدی آماده تهاجم و جنگ»
(مستحبی زاده — عصمت)

بَهَمَار { [ف] «بَسْمَار» کی }
چوق، زیاده معنای در.
مانوس دکدر.

بَهْمَان { [ف] فارسیده (فلان) }
لفظنک معادل و مشابهی در.
بَاهْمَان { ترکدهده قولالانبار. }

بَهْمَزْدَه { [ف] «بَهَم» ایله اورمق }
مضاسنی افاده ایدن

(زَدَن) مصدرندن اسم مفعول اولان
(زَدَه) لفظندن مرکبدر. طویلوانی
اورمق، جمعی بوزمش، طماغمش
دیک اولوب لسانعزده قارمه قریشق،
پریشان. غنی معناسیده استعمال
اولوغشدر. ذرسیده [بَهَم بر آمدن]
بریکمک، طویلانی: پیرا غصبلانوب
منقل اولق معناسهدر.

بَهْمَن { [ف] معانی کثیره سی }
اولوب اک مشهور معنای
بروجه آتی بحث و بیان اولونور.

بَهْطُ { [ع] برکسبه مادی، یاخود
معنوی بر صورتله نقلت
ومشقت ویرمک مناسنه در. § یوکک
آغرائی حیوانی باصدیرق § بر آدمک
چکه سندن، صاقلندن طوتوب چکمک.
قوللائلزار.

بَهَقُ { [ع] معربدر. اصلی فارسی
[بَهَق] در. انسانک
بشره سنی پول پول بیاض ایدوب
آلاجه رنگ پیدا ایلدین برنوع مرصدر.
«بَرَض» علی باشقه در. علت مذکور.
رهنک ماده اصلیه سی عضوک ایچنده
اولوب لحم بدنی تغییر وافساد ایدر.
[بَهَق] ک ماده سی یالکز بشریه
طاری اولور. یونلرک تقریق قولایدز.
بدنده پیدا اولان شیشک اوزرینه
بر ایکنه صوقلدقه اگر قان چیقارسه
(بَهَق) در. واکر بیاضه مائل ویاخود
بیاض جراحت چیقارسه (بَرَض) در.
[بَهَق الحجر] = صیفر مانطاری،
قایاقنه سی، لیکن جگر اوقی.

بَهَنَکَشَه { [ع] امر و عملده استعمال،
ایشی چاپوق [چاک] کورمک
وطوتیق. قوللائلزار.

بَهَنَکَلَه { [ع] نازک، کوزل وجودلی
محبوبه. مانوس دکلدز.

بَهَنَکَن { [ع] کوزل و تازه جوان،
کسج. وصف اوله رق قوللائلیز:
«شاب بهکن». مؤشی

نشین، بهشت آشیان [= جنتده
اوطوران، مغفور. [بَهَشْت گَنک] =
ملوک فرسدن (افراسیاب) ک
نخنگامی § «ضحاك» عنوان مذمومیه
شهرتعار اولان ظالمک نخمن ابتدکی
قلعه! [یوری ای خامه! ای رفر
لاتنامی یما یوری! کیده جکمز یول
برخیابان بهشتی درکه زمینندن بوی
وحدت، سماسندن نور حقیقت منقشر
اولور — پرویز — اکرم]

«شکوفه زار بهشتی میدر یو جمع خویان
«بو آب صافی» کیتی نه، بو کوثر جوشان
(صف)

«هر آشیانه قونمه ای طر بهشتی»
«چندرساک مقامک کرکدر آشیات»
(نورس)

«طاق دیواربله رشک قبه فیروزه رنگ»
«نقش زرکاریله آزریم بهشت جاودان»
(اسماعیل پاشا زاده حق)

بَهَصُ { [ع] «عطش» کی صو.
صامق. مانوس دکلدز.
بَهَصُ { [ع] جزء قلیل،
بَهْصُوصُ { بر مقدار، آژی
معناسته در. الفاظ غیر معروفة دندر.

بَهَضُ { [ع] ثقلت و برمه، جان
صیفیق. [بَهْض] ده
بومعنایه در. قوللائلزار.

بَهْطُ { [ع] سودلی آش، یاخود
سود لایه سی. مانوس
دکلدز.

وقور ویمشنه [خشل] اطلاق اولونیور.
 غایتله لذت برمیوه ایش. § بشوش،
 فرحلی آدم ایچون وصف اولور :
 [رجل بهش] § معانی سائر بی دخی
 افاده ایدرسده مأنوس دکلدر .
 فارسیده [بهش] = تازه ساقز
 دیکدر .

{ [ف] کسر (یا) ایله ده }
 بهشت { تلفظی جائزدر . جت ،
 دنیاده رضای الهی بی تحصیل ایدن
 انسانزک آخرتده داخل اوله جقلری
 مکان ایدی . رونق و لطافت ورق .
 العاده سی تعریف و توصیف بدک
 ایسته نیلن امکنه واحوالی بهشته تشبیه
 اتمک بر طاعت ادبیه در . فتح مددک
 مصاحب مفدوری اولان شاعر مشهور
 « نفی » دخی بر ربیعیه مشهوره سنده

« ایدی بنه اود بهشت اولدی هوا عذر بر سرش »
 « عالم بهشت اندر بهشت هر گوشه پر باغ دم »
 بیت لطیفله ز منزه پیرای بهاران اولیور .

[بهشتی] = بهشته مندوب . جنتک ،
 حوری : [وینه اول طرفده دوزخی
 و بهشتی ، مسجدی و کشتی ، طفل
 کهواره و مرد آواره . . . هرته قدر
 وار ایسه یگان یگان عشق نیاز اولنوب
 خاطر شریفلری سؤال اولنور — مکتوب
 لطیفه انکیز — کافی] ، [بهشتی روی]

= حوری کی کوزل یوزلو . [بادیه
 بهشتی] = شراب کوثر . [بهشت

اولان جواهر غیبیه یی یکان یکان
 آویزه بناکوش توشروان ایشدکه
 چهره مهر بهره کسریدن رنک نور
 سرور نمایان اولدی — ۲۲ صحیفه —
 سیر ویسی]

« اکریدر دهر دن آلان بهره »
 (لا)

« بونده بولش بهره علم شریعت انتشار »
 (فضولی)

« گه ثروت جهاندن ایدرجهل بهره یاب »
 « گه لقمه عشادن ایدر عقل فی نصیب »
 (لا)

« خسرو اورنک نظم که زمانده بم »
 « نقد جنس معرفت بهره یاب روزگار »
 (نفی)

« اخلاقی کوزل خالدهنک کندی کوزلدی »
 « فایده فقط بهره ور حسن ازلدی »
 (صفا)

مه { [ع] شدله کوکه اوردی ،
 بهش { ایلری قاقق § بنوسلم قبيله .
 سندن بر جاعتک اسیدر . اصحاب کرامدن
 ایکی ذات بوجعاعته منسوب ایدی .
 الفاظ معروفه دن دکلدر .

مه { [ع] جرأت ، کیوی پککی ،
 بهش { یطه مازلق . [بهش] =
 ارسلان § فصیح و قهرمان آدم .
 (ابو بهش) = خوار جدن « هیصم
 بن جابر » ک کنیه سیدر . بونک طاقه سنه
 [بهشیه] اطلاق اولونور .

مه { [ع] هندو حجازه مخصوص
 بهش { دوم] دینان بر آفاجک
 تازه میوه سی . بو آفاجک ضمیمه [مقل]

عملی . [بهر وژ] = حصه ، قسمت ،
 بضاعه صاحبی . [بهر دار] و [بهر
 مند] و [بهر یاب] = بهر لی ،
 بضاعه لی ، حصه دار ، موفق معالری
 حاویدر . بونلر [بهر داری ، بهر مندی]
 شکلنده معنای مصدریت افاده ایدرلر .
 [بی بهر] = دکر سز ، بضاعه سز ،
 نصیبسز [بی بهر گی] = بهر سزلک ،
 پایه سزلک ، قمتسزلک . [بهر بر] =
 شریک ، اور تاق . [بهر پری] =
 شریکک ، اور تاقق : [اویس پاشا کبی ،
 قاضی زاده کبی خدمتلی شرفسندن
 بهر دار اولانلرک — جزی — کال] ،
 [ای فافل ! عالم صورت مظهر الهمیدر ،
 ومهیط انوار حظوظات نامتاهیدر ،
 هر آینه ملک ملکوتدن منفک اواز
 وخصایص منکندن بهر دهند اولیان
 سرائر ملکوتده سترس بولاز — شکایتمه —
 فضولی] ، [غرائب خلقتدن معدود
 اولان بوجغسزلر عالم شهودک شعشعه
 نهارندن بهر یاب نور تعین اوله مقسزین
 ظلام شام کساییه مان اسفال ایدرلر —
 پرمرد — اکرم] ، [اما برخیزیت
 ایله که خجخانه الفاطده قوافیز اسر
 واراده ورضایه لب بلب مالی اولان
 صهبای حقایق مالی متحدالعی زعم
 ایتمکله نشوه امتیازدنن بهر اولوب —
 شفیقامه] ، [ودیعه حقه سامه سی

بهرک { [ف] کثرت اعمال ایله
 ال وآیاق دریلرینک
 قاتیلایمسی و یاره لرده پیدا اولان
 چرک ، ایرین . الفاظ مستعملدن
 دکلدر .

بهرم { [ع] عصفور چیمکی . عربیده
 [بهرمان] ده بو معنایی
 اهاده ایدر . ترکیه ده تحریف ایله
 (آصبور) دیرلر .

بهرمان { [ف] قیرمنی یا قوت
 دیمکدر . الیوم کرک
 اور و پاده کرک بلاد
 بهرمن { شریقه ده ذی قیمت احجد
 رک اک معتبری ، اک مقبولی یا قوتدر
 و بالکتر (بهرمن) بقخانه ، مجوسی
 معبدی معنسانده کلیر . بونلر نادراً
 قوللانیلمشدر .

بهرمه { [ف] « بورغو » دینبان
 آلت . عربیسی (مثقب)
 در . الفاظ معروفه دن دکلدر .

بهرمه { [ع] چیمک حسن و رونق
 نظر ربانی و هندولرک
 عبادتی . یعنی « براهه » دینبان
 طائفه مجوسک آیینی دیمکدر . و
 صاج و صاقالی قنه ایله بویامق معناسه
 مصدر اولور . مأنوس دکلدر .

بهره { [ف] حصه ، نصیب ، قسمت ،
 بضاعه ، پایه ، پای . فارسیده
 [بهر] ده بومعناده قوللانیلیر . لسانعزده
 یانکر [بهر] . معتبر و مسعلدور : بهر
 ادبی . بهر فی . بهر علی . بهر

« درمده شمشیری بهرام مصطفی »

« بزمده تدبیری صمصام خلاف »

« مرصع قصیده »

« ماه توصاعه فلکده کور یوگ پیکار کئی »

« دتره دی بهرام آندن دوشدی ذرین خجری »
(نغمی)

بهرام { [ع] معربدر . لیلای
چیچی . بیاض . قرمری

مور و نکلی اولان اوج نوعه ده اطلاق

اولونور . § برنوع چیچی قوقولی

سکود آقاجی . اصلی فارسی

[بهرامه] در .

بهرام { [ف] برنوع باقوت احمد

بهرامن { اسمیدر § ایکن

منسوج و نکین و لطیف برقاش

§ عصفور چیچی ، قیرمنی کل .

§ نسوانک بوزلرینه سورد کاری

فیزللی ، آلالی ، قیرمنی دوزکون .

(بهرامن ، بهرمن) ده بومعنا به لغتدر .

لساعزده نادرأ استعمال اولونمیشدر .

بهرامه { [ف] یشیل و نکلی جامه ،

{ یشیل ایکی قاشندن

یاپلمش لباس ، اوره § لیلای چیچی

و برنوع سکود . قولانیلماز .

بهرام { [ع] هده سز ، ایشه

بهراج { یاراماز § میاح اولان

فعل ، عمل ، شیء § رب المالك قبول

ایتمدیکی قلب ، ناقص لوزن و یا عبار

اولان آتجه معناسنده کلیر . قولانی

نیلماز { [ع] حدر و اضلال

ایتمک معناسنده در .

میامنی ایله بهر حال اول مهم عظیم

وقی دخواست اوزره کفایتیه مقرون

اولوردی — سیروسی]

بهرامنی { [ف] فوسیده ادات

{ تلیلدر . [برای]

کپی . « آنکچون . آندن طولانی »

مقامنده استعمال اولونور . لساعزده

قولانیلماز . § عربیده (بهرام)

برقبیلک اسمیدر .

بهرام { [ف] سراج یلیدی . §

اساطیر فرس قدیمه کوره

هرماه شمشینک یکرمنچی کونده تنظیم

مصالح و تمشیت امور ایده جک بربری

ایدی § ملوک فرسک طبقه رابعه سندن

یعنی سلاله ساسانیه دن بر حکمدارک

اسمیدر که دائما بیان اشکی صید

ایتدیکندن بهرام کوره دیه شهرت یابد .

ینه ملوک فرسندن [هرمن بن نوشروان] ک

سر عسکرینک اسمی دخی (بهرام)

ایدی . بومشهور قوماندان ایرانی چوپ

کپی غایتله ضعیف ، نحیف اولدیفندن

[بهرام جویین] دیه تلقیب ایدلشدی که

مقلوب ابتدیی آسیا وسطی اهاالسنی

قتل عام ایتمش و بیکلرجه مقتولینک

کلله لوله برمناره انشا ایتدیرمش ایدی .

بوده شتی متاره (بهرام تل) عنوانیه

خیل زمان یابد ار اولشدی .

« مشقری اولدی خریدار متاع ناهید »

« اولدی در بسته ادبار دکان بهرام »

(نانی)

قوللا ئىله بىلىر. [بىئە] = بىيان صىغىرى
دىمىكىدۇر.

بىئەت [ء] كوزلك ، كوز
يوزلك ، شىرىشوش

اولش. § سىرت ، بىاشت. دائىما شى
وشادان اولان آدمە (بىئە) (بىئە)

دىئىلىر. [شيوە] معشوقە عاشق بىند
ايله مستانه لوندانه وقتار ايدىرك بىجت
افروز غرقە چشم تماشاكران اولدقده -
شفيقنامه

«بىجت افزای بهاران اولدى كل»
(معلم فاجى)

«شهرغم آباده بىجت خانه شادى خراب»
(درويش قديم)

بىئەل [ء] توبى برفوش § صر -
تالان دىئىلىن جانورك

ياوروسى. [بىئەل] اولورسه سرعتله
يورومك § اركلەك سىملىرى ايرى

اولق معناسى افاده ايدىر. قىرمانوسدۇر.

بىئە [ذ] ادات الصاق اولان
بىئە [ب] ايله ادات كل ولام

استغراق حكمنده بولونان [هـ]
لفظنندن سىكىدۇر. هر بر ، هر برى

دىمىكىدۇر. مثلا [استانبولده وقت بهار
اولدىكه سىم آبادده يئشدىرىلن ونكا

رنك لاله لك بهرى بر آلتونه ساتىلىدى]

والحاصل معناسى عموميت وكلىته شىوالى بر
اداتدۇر. [بهر حال] جميع احواله كورد ،

مطلقا . [چراغ محراب ابروسندن برق
اوران نور ظلت سوز محمدى «عليه السلام»

بىئە [ء] غلبە دهشت وحيرت ،
مدهوشاق ، حيران اولش .

بر آدمك بر قول وفضل اوزرينه دهشت
وحيرتده قاله سى . هر بىده قىچتىن ايله

يىنى [بىئە] ده دىرلر . ضم با ايله
[بىئە] غلطدر . هر بىده [بىئە]

(بىئە) كچى يهوده ، باطل شى ،
يالان سوز ديك اولدىندىن غلط تلفظ

ايتمه ايدىر . [اوبىئە] وحيرتى ده
كچىر دككن صكره بر ضحك نمكىن

فرسانك زلزله شديده سىنه ترك وجود
ايتش ايدى - پزمرده]

«هواسكونده» زمين اويقوده ، زمان خاموش
«بو حاله بىئە ناظر فلكىده هر اغتر

(پزمرده - اكرم)
«عشرين سنه اسير فراش اولدم ايكلاه دم»

«بر بىئە ايچنده هب كله روحى ديكلاه دم»
(اكرم)

بىئە [ذ] برنج وسوت ايله
پيشىرىلن طعام كه تركيه ده

(سودلى آتش) دىرلر . عىلى به ده اطلاق
اولونور § برنج اونيله پيشىرىلن سودلى

حلواكه بوگا «مأمونيه» دخى دىرلر .
خلفاى عباسيه دن [المأمون] ك غايته

سودىكى بر طعام ايدى .

بىئە [ء] يالان سويله مك ،
بىئە [بىئە] . «بىئە» =

بودور قادين دىمىكىدۇر . مأموس دىكدر .
[ء] سرور وشوق ايله ،

بىئە [كوزلر] يوزله استقبال ايتىك .

« مادرله بندر اولوب جهانہ »

« سوق ایتدی قضا بی جهانہ »

(کمال)

« هب سوزلری آندہ عاشقانه »

« کیمه بوله ماز آکما سہانه »

(لا)

« سہانه جوی وصلت اولدیم باره طوبور مشلر »

« نفاق ایشلر اما معنوی همت بیور مشلر »

(جواجه وحی)

« نظام ویرمک ایچون زلفه یار شانه آزار »

« ینہ طاغی قی ایچون فکریمی بهانه آزار »

(صفا)

« بهائم » [ع] درت آیاقلی حیوانات

« بهیم » [ع] دیمکدر . [بهیمه] نک

جمیدر . « بهائم » = برعکس اسیدر .

سوریه ده برصیره طاعله اطلاق اولونور .

(بهیم) = برطونده اولان آت ، نک

سیاه نسته معنایندر . ترکیده برنجی

معنایند . مستملدر : [من بهد رتبه]

اقتدار و پایه اعتبارین جمیع کدالردن

بلکه هایعدن و طالش و طوبراقدن اخس

و ادنایله و بیهوده تصرف برات قیلوب

مرتبه سندن خبردار اوله — شکایتنامه

— فضولی] ، [اولومه خطاب :

« انسانلردن نسللره ، حشرات ،

سباع و بهایمه قدر بشون چهره لر بر

رنک اغبرار القا ایدن او بارد ، او

مدهش تبسمک فقط یالکز نیم صبح

صفای امیدم اوله جق ! — سفیله —

عبدالحق حامد]

بهائم [ف] (فصل بهار)

دیمکدر . نظمه استعمال

ایذیله بیلیر .

« بهاصله » [ع] « بهصله » نک جمی .

ایکی معنای وار . بری

بیاض یوزلو ، قیصه بویلی یعنی بودور

و ادبیز قادیلر دیمکدر § دیگری

کیمکدن ات آیریر کی سوروب چیقارمق ،

تبعد ایشکدر .

« بهالیق » [ع] « بهلق » و « بهلقه »

نک جمی . باطل ، بیهوده

شیر ، سورل ، ارجوفله معنایند

نادرا استعمال اولونمشدر . مفردی

کبر ، بلا ، آفت معنایند ده افاده ایدر

و [بهلق ، بهلق] صورتیله قیزیل

چهره لی ، یا یفره جی قادین معنایند

کلیرسه ده لاسغزده هیچ قولانللاز .

بهانه [ف] سبب ، وسیله :

« اصل مرهم حکم ازل بوله در وجود »

« ظاهرده کی صواب و خطا هپ بهانه در »

(لا)

« قصدم هان شکایت بخت سیاهدر »

« ای دود آه سن آرده بر بهانه سین »

(نانی)

§ غدر باطل ، علت خفیّه : [آتک

اورتیه سوردیکی ماده بر بهانه در .

حقیقته مقصد اصلیمی باشقدر §

قصور ، نقصان ، غرض : [بی بهانه]

قصورسز [بهانه جوئی] = غرضکار .

« هر فصلی بهارینه قیاس ایت »
 « سولیمه خزانترین هراس ایت »
 (شیخ غالب)

« دیمکده حقیدر انسان بهاره سور محبت »
 « اوت بوجه ایله در صورت مرورشبات »
 (صفا)

بهارات { [ء] لسانزده پادیه
 چیمکی معناسنه اولان
 [بهار] ك جمی اولقی اوزره دارچین ،

قرنفل ، آق وقره بو بر کچی قوقولو
 ماده اطلاق اولوبور . مفردینی ده
 بوممناده قولانیرز : [یکی بهار ، بهاری
 صوجوق ، بهاری زیاده] فارسیده
 دخی [بهار خوش] باصدیرمه ، ات
 قوروسی دیمکدر .

بهارج { [ء] عامیه بهاج اولان
 شی و بولدن الحراف و
 عدول ایتک . چیمماز طرفه صامق
 معناسنه اولان [بهرج] ك جمی .

مفردی کی قائده سر وایت یاراماز ، کونو
 شی ورنسنه بی عدر ایتک وسکه ، مفشوشه
 معناسنی ده افاده ایدر . لسانزده
 مفردی قولانلماز . جمی نادر آ استعمال
 اولونمشدر . آتیده کی مثالده نقود
 مفشوشه معناسنده قولانیشدر :

[وهرکک قطوف مخلصان قیمندن
 آرایش دست آمالی قیلان شعله معیشتن
 برر بر ربوده قلغه دست بریالای
 دست عقده کشای اکیاس بهارج
 اولمله — شفیقنامه]

« سپهری ساکن و کساری بی قرار ایده م »
 « خزانى گندی مرا بمجه نوبهار ایده م »
 (نای)

« بمجر اولور امور جهان بر نهایت »
 « صیفك شتایه میلی بهارك خزانه در »
 (لا)

« اسدی نسیم نوبهار آچلدی کلر صبعدم »
 « آجسون بزمده کوکلر ساقی مدد صون جام جم »
 (نفی)

« سرو را بچنده دخی بر ملال حس ایدرم »
 « بهار کله ده کیتیز خزان خیالمدن »
 (معلم ناجی)

« ابردی ایام بهار اولدی جهان رشك جنان »
 « ایلدی ازهار ایله ترین هیئت گلستان »
 (قصیده — ضیا)

« کوزلک نوبهارك خنده روح اشتیالمدن »
 (صفا)

« پامال شتا اولمه دن اقلیم چن کل »
 « ویر حکمی ای سرو روان کهنه بهارك »
 (ندیم)

« کل ای فصل بهاران مایه آرام و خوابمین »
 (وله)

« ظن ایدرلر بر گلستاندن پکر ابر بهار »
 « اوغرا دجه کوی یار ، اشك جوشاغله بن »
 (معلم ناجی)

« کلدی خروشان حرم کونگه »
 « ابر بهاری کچی کریا نلرك »
 (وله)

« اوده اولش وطن جدا سیر »
 « نه حزن آغلا یور شو ابر بهار »
 (معلم ناجی)

پادیه دیرلر . علاج اوله رق قوللا-
نیلیر . هر ییده نام دیکری [عین البقر] در .
(بهار) = اولورسه قیرلنج قوشی §
بت ، صنم § آتیش باموق § واولک
معنا لرنه کلیر .

بهار { [ذ] فصل ربیع . کونشک جل ،
بهار } نور ، جوزا برج لرند .
سیرانه مصادف و شهر شمسه دن
مارت ، نیسان ، مایس آیلر دن عبارت
اولان زمان لطیف دیمکدر . فصل
اربعة نك ا ل ط ب ی موسم بهار در که جهان
حیات تازه کسب ایدر . صحاری و بوادی
حضارت و لطافت خرق اولور . موجو-
دات برفیض و رونق پیدا ایدر . [نو
بهار] = ابلق بهار [کهنه بهار] =
کوز موسمی . [ابر بهار ، ابر بهاری]
= بهار بولوطی . بعضاً (بهار) مقامنده
(بهاران) ده قوللانیلیر . فارسیده
دالالت ایتدیکی معانی سائره لانغزده
معتبر و مستعمل دکلدر :

[کل خنده] نخستین بهارنده تجلی
ساز اولان انوار جمال الهی بالمشاهده
مشغوفانه نغمه نواز تلیلات اولان بیلان
تازه الحان کی - قریضات - اکرم]
« هوای عشقه او یوب کوی یاره دک کیده رز »
« نسیم صبحه رفیقز بهاره دک کیده رز »
« نائی »

« کورمه دن آثار نیسان بهار الدن کیدر »
« کلر آخرام اولور اما هزار الدن کیدر »
(لادری)

بها به منسوب ، آیشقین ، پارلیلی کپی
بر معنایه در . اکثریا اسم اوله رق
قوللانیلیر : [انلرک دخی هر تازه
نهال دلاراسی مقصد ثقیه الانتظار
اولان حرنکش لرینه ردای ایت
حسن و بها ایچون - شفیق نامه]

« صاحب حسن و بها ایدی رسول »
« حاسلی عین و قا ایدی رسول »
(خاقانی)

« بوشیوه ده بر دخی بهائی »
« بلبل وش ایدر سخنرایی »
(لا)

بهار { [ع] بودور قادین معناسنه
بهار } اولان [بهتر ، بهتره] نك
جمی . نسواندن قصه بویلیلر ، بودورلر
دیمکدر . ماثوس دکلدر ، [بهتره] =
اولورسه یلان سوله مک معناسنه در .

بهاجَت { [ع] کوزل نك ، کوزل
بوزل اولش ، لانغزده
بو و (بج) نادراً ، [بهجت] اکثریا
قوللانیلیر .

بهاذ { [ذ] شعیب ، قهرمان ،
بهاذ } بیکیک [بهادری] =
قهرمانلق ، بیکیکلك [بهادرا نه] =
قهرمانه یافیشه جق طرزده ، بیکیکجه سنه
دیمکدر .

بهار { [ع] کوزل ، پارلاق نسنه
بهار } دیمکدر . § ترکده ده
صغیر کوزی ، پادیه دینلن کوزل
قو قولو چیچک . صغیر پادیه سی صاری

بَوَل { [ء] صحرایوب بخه § برآرد به
بَوَل { کَلَش § صوقا بناعی قاریشد .
بروب آجق § قارمه قاریش اولق
[بَوَل = شورش ، فقرت .

بَوَل { [ء] سیدیک § ایشه مک
بَوَل { معناسنه در . جی [اَبَوَل] در .
[حَبَس بَوَل = سیدیک طروغه
[سَلَس البَوَل = اصطلاحات طبیه دن
اولوب سیدیک بلا اختیار آفهی ،
سیدیکنی طونه میوب بلا اختیار ایشه بن
آده .

بَوَلَع { [ء] اکول ، اوور ،
چوق بین ، مأنوس دکلدر .
بَوَلَه { [ء] عربیده قیز چوجق §
چوق ایشه بن آدم معناسنه در .
اصطلاحات طبیه جه انسان ومهلی
حیوانلرک سیدیکلرنده بولونان و (جوهر
بول) دینلن بر مادهیه اطلاق اولونور .

بَوْن { [ء] مسافه ، ایکی شی آره .
بَوْن { سده کی اوزاقلق ، آجیققلق
[بَوْن بَعْد = مسافه بعیده ، چوق
آجیققلق .

بَوْن { [ذ] حصه ، نصیب ، بهره
بَوْن { معناسنه در . [بَوْن بَزْرَك]
= بهره عظیم . مأنوس دکلدر .
بَوْنَه { [ء] کوچوک قیز چوجقی .
قوالانلار .

بَوَه { [ء] «بیه» کی ادراک ایتک ،
بَوَه { آگاه اولق § طعن ، نفرین
§ جماع . مأنوس دکلدر .

بَهَا { [ف] قیمت ، بدل ، ذکر ؛
بَهَا { [برینک اندر زمر دستبزیابیدن
چهار گوشه برطشت کرانها واریدی که
هر گوشه سینه بر دانه دوه بیضای
شاهوار استوار قیلمشدی — ۲۶ صفحه
— سیرویی . [بهادار ، بهاکپر]
= قیمتلی ، ذکرلی . [بی بها] = بهاسز
کنایه بهاسی تقدیر اولونه میسه جق ،
قیمت کسبله میه جک درجه ده ذکرلی
دیمکدر . [کرانها] = قیمتی آغیر ،
ذکرلی چوق ، قیمتلی ، ذکرلی
دیمکدر . [بهال] = ترجمه ده اوجوزک
ضدی ، ذکرندن فضله معناسنی افاده
ایدر . [آکا او ایش بهالی اولدی .
آرتق بر دها بوبله بر حرکت جراث
احتمالی اوله ماز — مه پرزون ترجمه سی
— اکرم]

«حسنک اولسون بهای رایکنی جان و باش»
«طالبان وصل اولان فی درد لر قیلسون تلاش»
(غالب دده)

«آزدر سخن کرانهای»

«بافیس عجوزه لر دطای»

(لا)

«شواکی تاریخمه وردی بها آلدی وزیر»
«حقه جد اولسون عریشی او لا آلدی وزیر»
(سروری)

بَهَاء { [ء] انسیت ایتک ، آلیشمق
بَهَاء { داداغق § حسن ، زینت .
یارلق معناسنه ده کلبر . [بهائی] =

اولان چورتی، صوبك شدله دونهرك
جریان. بوش (برز) ده دیرل.

بوش { [عرب] اوبك. اصلی
«رئیدر» بوی تصریف
ایدرل. ترکیه ده قولانیلماز.

بوش { [ع] تدبیر، تدبیر، معنای
عربیده دیدنه، دارات
معنای ده قولانیلیر. مانوس دکلدر.

بوش { [ع] افراد مختلفه دن
سرکب جماعت، برطاقم
ناس { غریو، فریاد، ناله جماعت
{ برشی، ال ایله ویرمه { برطام
مصری، الفساط معروفه دن دکلدر.
[بوشکان] = بر نوع اوتدركه فنا
قو قورلی ازاله ایچون یاقارلر، کوکس
آغریسی ایچون قانایوب ایچرلر. ترکیه ده
[آله چینی] دیرل.

بوش { [ع] تقدیم، استعجال،
بوش { ایلرو کچك، ایلرو کیتك
{ ابرام ایتك { برکیمه دن قاجوب
کیزلنك { برشیک وکی، لوی معنا.
سندر. معنای اخراده [با]ك ضعیفه
جائزدر. ترکیه ده معروف دکلدر.
[بوشاه] = ایری قییلی خانون،
اطفال عرب یئینده معروف بر نوع
اوبون.

بوش { [ع] سورکلی اقامت، دائمی
بوش { اوطورش { چهره ده کی
جیل زائل اولوب حسن و ملاحیت پیدا
ایتك معنای ده. مانوس دکلدر.

بوش { [ع] غنی، محترم، اکبر، فقیر،
ذلیل اولسه که ترکیه ده
دوشکون، دوشکونك تعبیر اولونور.
(بوش) = مدینه منوره جوارنده
«جهینه» قبیله سنه مخصوص طاعلره
اطلاق اولونور که رسول اکرم صلی الله
علیه وسلم حضرتلری شامدن کن
قریش کاربانه محل مذکورده اعتراض
بیورمشلر ایدی. بوش (غزوه بوش)
دیرل.

بوش { سیمرك، اتلی، یاغل اولاق
بوش { رح رطوبت پیدا ایتك،
رحمی رطوبتندیرمك. هیچ قولانیلماز.
بوش { [ع] قولاچ، قولاچلام.
(بوش) (بوش) دخی قولاچ معنا.
سندر. { ایتك سیمرك باصمسی.
{ قول اوزاتمق، تسلط ایتك { قوتو،
صیقلیشیق محل، بره قولانیلماز. [با]ك
ضمیمه ده لغتدر.

بوش { [ع] غالب اوله، غلبه،
بوش { مظهریت. قولانیلماز.
[بوشاه] = بوموشاق طوبراق.

بوش { [ع] شر و خصومت، محنت
بوش { وبلا پیدا ایتك { داهیه،
غلغله ناس ایله تعدی، تلف { بلا
رحمت و خبر رحله ناکهانی کلك.
{ سرقت، چالوب جرمه. الفاظ
مرفه دن دکلدر. (بوش، بوشه) =
فقیر، بورو { باطل، یالان سوز {
بوش بوزاز آدم { شدتلی یاغموور
معنای ده.

بَوَد { [ء] قویو معناسنه در .
 مآئوس دکلدر . [بَوَاد ،
 بِيَد ، بِيَاد ، بِيُوَد ، بِيُوَدَت] =
 برکیمه نابود و هلاک اولق معناسنه در .
 (بِيُوَد) = کونش باغی معناسنه
 دخی مستعملدر .

بُور { [ء] یوفلامه . صینه‌یش .
 هلاک ، هدر اولق معناعه
 کساد کلک § سورله‌مش ، اگیله‌مش
 ترلا معناسنه‌ده کلیر : [یوخالاده
 اولر ، دیو مغرور دامنگیر کیرو دارم
 اولور خس وخاره آتشنز بُور اولدم
 زعمیله — شقیقنامه]

بُور { [ء] رطوبت تأثیریه
 اوزاق و اشیا واثوبده
 بُوَزْک { حاصل اولان بیشیل کوف
 § سیاه آری که ترکیجه‌ده
 اشک آریسی تعبیر اولونور § درخت
 بدنی یعنی آغاج اوزدکی . قوللائیلار .
 بُوزِیدَان { [ء] برنوع نیبانک
 § اسمیدر . همیزمک
 ایچسون نافعدر . ترکیجه‌ده « نیلکی
 خایه‌سی ، همیزک اون : قوچ اون »
 دیرلر . بو اوتیه عربیده « خصیه الثعلب » ده
 دیرلر . عندالاطبا معروف برناتدرکه
 ادویه میاننده احتمال اولونور .
 « با » نک ضمیمه تلفظ ایدرلر .

بُور { [ء] « کردآب » معناسنه در .
 یعنی قاصرغه‌لک شدق و یاخود
 عوارض ارضیه سییله دریاده پیدا

بَوْتُ { [ء] « بحث » و « تفتیش »
 ایتک معنارینه کلیر .
 یالکز (ایتک) ماده‌سیله قوللائیلدر .
 § عربیده طاعتیق معناسنه‌ده استعمال
 اولونور . اکثریا بو حوث لفظنه
 تردیداً استعمال اولونور . پراکنده
 و تارومار دیمک اولور . بعضاً دخی
 تسوین ایله (حوثاً بوئاً) طرزنده
 و متفرق و طاغنی اولورق معناسنه
 قوللائیلیر . لسانغزه معروف و مستعمل
 دکلدر .

بَوُج { [ء] « بوجان » کی
 یورولق § شیشک § صیحه ،
 حایقیرمه . نادرأ استعمال اولونمشدر .

بَوُج { [ء] آرایش ، دبدبه ،
 دارات ، عنوان که لسانغزه
 بیوکده ، کوسترش دینیلیر .
 معروف دکلدر .

بَوُج { [ء] عیان ، ظاهر ، آشکار
 اولق § بلایه ، کدره کرتار
 اولق معناسنه‌ده کلیر . بومعنا اعتباریه
 یره چالمنش ، آتلیش کیسه‌له « صرعی »
 وزنده [بَوُجی] اطلاق اولونور .
 « بَوُج » لفظندن جمعدر .

بَوُج { [ء] آتشک سوغه‌سی ،
 سوندکدن صوکره کی حالی
 § حدث و غضبک زائل اوله‌سی ،
 غضب یکسکدن صوکره حس ایدیلن
 سکون بی ثانی ، وجود کوشککی .
 بعضاً سکون غضبیه استعمال اولونمشدر .

جعی. [بُون] دره. (قاموس محیط).
 نظراً بومعاده تشدید اوله رق
 [بَوَان، بَوَان] تلفظی جائزدره. جعی
 (بُون) دن ماعدا (آوَنه) ده کلیر.
 § (قاموس محیط) «کوره [بوان]—
 بر موضع، بریرک اسمیدر. «صَاحِ بَوَان»
 = حلوانده لطیف بر اوتلاق.

بَوَانْدَه { [ابتالیانجه دن] ایچنه
 نصفندن زیاده. صو
 طولدیریلوب خسته به ویریلن شراب
 دیمکدر.

بَوَانِی { [ع] کوکس کیکاری یعنی
 قابورغله دیمکدر § دوه
 آفاقلی معناسنه ده کلیر. الفاظ
 معروفه دن دکلدر.

بَوَانِیق { [ع] بلا، داهیه، محنت
 معناسنه اولان «بَاقَه».
 نك جعی. مفرد حکمنده استعمال
 اولونور.

بَوَاهِد { [ع] داهیه، آفتل.
 مفرد حکمنده استعمال
 اولونان جملردندر.

بَوَاهِه { [ع] چاق، طوغان
 دیمک اولان «بوهه» نك
 جمیدر. دیشی باقوشه ولیقه دهخی
 (بوهه) دیرل واحق آدمی بوکا
 تشبیه ایدرلر.

بَوَانَات { [ع] صحراء، بیابان دیمکدر
 قطعه بیابانه ده بر موقعك
 اسم معروفیدر. قوللانماز.

بَوَاطِن { [ع] (بَاطِن) ك جعی.
 (ظَوَاهِر) ك ضدی.
 کیزل، قاپلی شیلر. § [بَاطِن]
 چوقور، قویقیر معناسنه قوللانیلدی
 تقدیرده جعی [اِبْطَنَه] کلیر. فقط
 ترکیه ده بومعاده استعمالی معروف
 دکلدر.

بَوَاطَه { [ابتالیانجه دن] اصلی
 بینوطه در. دلز مفره
 رسمنده آغیر شاق دیمکدر: پالاسره
 بواطه لری.

بَوَاقِ { [ع] «بَاقِ، بَاقَه» نك
 جعی. قالانلر، فضله
 ومستر بولونانلر: [وقس علیه
 البواق] = کری قالانلری ده بوکا
 قیاس ایت.

بَوَال { [ع] زیاده وصیق صیق
 قبول ایدن یعنی [دِیَابِطِس]
 = دینلن علته طوتیلان آدم دیمکدر.
 «بَوَله» ده بومعنا به در. [بوال] کثرت
 بول معناسنه اوعنك اسمیدر. بوعلت
 هم عطش پیدا ایدر وهم ایچیلنی
 درحال ادرار ایتدیرر:
 «بَوَال جِه زمزمی لعتله آسگارخلق»
 «سن کعبه کبی کندیکلی حرمله بنام ایت»
 (لادری)

بَوَان { [ع] «اختری» به کوره
 چادر بریره کی، ستون خیمه.

قوللانيلير وهر سقط نسنه يده اطلاق
ايديلير. § عربیده قولاق آراسنده
آكسده و ياخود او، ووزل ايله بويون
آراسنده كردك ياننده اولان انلره
(يوارد) دينلديكني (اختری)
كوستريور .

بَوَارِقُ { [ع] شاقبي، پارلانیچی،
كوز قاشدیریچی ؛
شمشك پارلیسی . معاسنه اولان
(بَارِقَه) نك جمی . پارلیر ، پارلدا .
بجیلر دیمكدر : [بوارق سیوف
غزاة]

بَوَارِي { [ع] حصیر معناسنه اولان
[بَارِيَاء ، بَارِيَه ، بَارِي]
لفظنك جمی . حصیرلر دیمكدر . اكثرا
(بَارِي) انجه قامشدن اورلن حصیره
اطلاق اولونور .

بَوَاسِن { [ف] رنج ، محنت ؛ فقر .
مأوس دكدر . ضرورت معناسنده .
مأوس دكدر .

بَوَاسِر { [ع] قالین باغیر صافلرك
التهابله حاصل اولان
(بَاسِر) ك جمی . اصطلاحات
طیبه دندر .

بَوَاشَه { [ف] چیغیلرك (بابا)
تعبیر ایندكاری بیجه دككده
واوزون صابلی آلت مخصوصه دركه
بوتكله خرمن صاوردرلر . عربیده
(مدوی) دیرلر .

مشتقدره . (بَوَر) = نفس اولونامش ،
صابان کیرمه مش ترلا یعنی اوش مینه
دیمكدر . علی قول برسنه زراعتدن
ترك اولونمش ترلا معناسنده . عربیده
اولدینی کبی بارار كساده وارمق
معناسنده قوللانيله ماز . [دارالبوار] =
هلاک اوله جق یر . جهنم . § خاتونك
اره وارمه بوب خانه ده قوجه سز چو .
ریوب قالهنده اصطلاح اولشدور :
[حدیث شریف — نفوذ بالله من
بوار الایم] « اَیْم ، اَیْم ، اَیْم ، اَیْم » =
كرك بكر ، كرك ثیب اولون قوجه سی
اولمایان خانون ، یاخود ارسز قالان
قادین دیمكدر . زوجیه سی اولمایان
ارككه دخی طلاق اولونور . [امرأة
ایم] = قوجه سز قادین دیمك اولدینی
کبی « حره » معناسیده اكلاشیلور .
§ (اَیْم) = ییلان معناسنده کلیر :
[تیغ کهار اصراردن نه کونه وسوایق
ایله افتاده هبور بوار اوله جقلری
خود معلوم ایدی — شفیقنامه]

بَوَارِخ { [ع] « سام یلی » تعبیر
اولونان صیحاقت وشدتی
روزكار معناسنه اولان [بَارِخ] ك
جمی . بوروزكار وخیم التأثیر اكثرا
ایام باحورده هبوب ایدر : « ریح
بارخ ، مدت بوارخ »

بَوَارِد { [ع] صوغوق معناسنه
[بَارِد] ك جمی .
صوغودلش شیلر ، طعاملر معناسنده

رشدیده بواب ایدی، کتخدای بوابان
درگاه عالی، بوابان مدارس و مکاتب،
(بوابی) = قابوچی به منسوب، قابو-
جیاق .

« نایا شمعی عطا یاسی کبار عصرک »
« دکر ابرورینک جینسه بوابرک »
بوابت { [ع] قابو جیلق ، قابو
بکیلیکی . قاموس محیطه
کورده (با) نک کسریله تلفظی جائزدر .
[ع] ظاهر، عیان، آشکار،
بوابت { [ع] بوالی . [بواحا] = آشکار،
بلی اوله رق . نادر استعمال اوونمشدر .
بوادر { [ع] وهله ، تیزدن ،
بردن ره ظهور ایدن
حال ، حادثه معنایسته قوللانیلان
[بادره] نک جمی . ناکهان ظهور
ایدن وقایع ، حالات دیمکدر .

بوادی { [ع] صحراء چول معنایسته
اولان [بادیه] نک جمی .
چولر دیمکدر : [باقیسنک قسای
ادبارلرینه سله زن دور پاس اولمغله
ره روان بوادی خذلانه یولداش
ایتدی — شفیقنامه]

« اوصافسز صوسز بوادیدن »
« کرچه یکمش ایدک مثال صبا »
« یکمه تشنه اولسه ده رفقا »
« کچه مم بن قولای بووادیدن »
(معلم ناجی)

بواز { [ع] هلاک اوله ، چوریوب
قاله . (بور) لغظندن

اوزرنده واقع توبدن ایکی دائرمنک
برینه دینرکه آنره ترکیده چفته تمیر
ایدر { اثوابک قولتوق آلتندکی
پارچه سی . الفاظ معروفه دن دکلدر .
جمی [بنایق] در .

بنک { [ف] ایسک عادی نوعی-
ایک دوکونتیسی که اکثریا
بونکه چوراب یابارلر . قوللانیلز .
بن { [ع] اوغل معنایسته [بن] نک
جمع دیکریدر . فقط بالاده
عرض ایدلرکی وجبه ایله بونک مخفی
اولان [بنی] چوق قوللانیلیر .
بو اوقدر زیاترد دکلدر . نادر [بنین
و بنات] طرزنده استعمال قیلنمشدر .
[قاموس محیطه نظراً [بنین] = صاحب
عقل و تمکین معنایسته ده کلیور .

بنه { [ع] « بنایه » دن . آخوذ
اولوب مجدو شرفندن طولانی
کمه مطبوعه اطلاق اولونور .
شرفها الله . مانوس دکلدر .
بوا { [ع] هندوستان جوزینه
« جوز بوا » دینیلیر .

بواء { [ع] نظیر، همتا، برابرک،
برابر اولش معنایسته در .
الفاظ مانوسه دن دکلدر .

بواب { [ع] « دریان » کی قابو
بکیلیکی ، قابوچی دیمکدر .
لسانزده [بوابین] او [بوابان] طرزنده
ایکی صورتله جعلندیریلیر : [فلان مکتب

بنه { [ع] رابعه ، قوقو . جمی
« بنان » در کج اسم خاص

[بنه الجہنی] = صحابه دندر . الفاظ
مستعمله دن دکدر .

بنه { [ف] اورغان ، پالمار ،
ایپ . مانوس دکدر .

بنه { [ع] اوغلر دیمک اولان
بنی { [بنین] لفظنک قاعده

عریبه یه توفیقاً اضافله نونی اسقاط
ایدیلوب (بنی) اولشدر . بو مطلقاً
اضافله استعمال اولونور : [بنی آدم]
= آدم اوغلری . [بنی بشر] بنی
نوع [= انسانلر] [بنی اسرائیل] =
یهودیلر [بنی امیه] = امیه اوغلری ،
امویلر . بونک مقامنده [بنو] قوللاه
نیلهماز : [موجودات زمینی اکثر
خواصیلہ برابر بنی نوعمره خدمتکار

ایدن معارف دکلیدر؟ — معارف مقاله سی
— کمال ، [جناب وهاب کریمک
نوع بنی آدمه عطایای مادیه ومعنویہ سی
لا تعصا در — یومرده — اکرم]

« بهییت چراکاه صفادر »
« غم عالم بنی آدم انجمندر »
(مفتی — طرف حکمت)
« انسان آکشا دیرلرکه ایدم قلب ربقی »
« آلام بنی نوعی ایلہ کسب ملالت »
(ضیا)

بنه { [ع] [بنه] کچی آنک
بنه { کوکسندن بوکاری بوکاری

بنه { [ع] اوغلر . اوغل دیمک
بون { اولان (ابن) ک جمع

صحیدر . جمع تکثیری (أبناء) در .
آخرنده کی نونک اسقاطیلہ و (بنو)
صورتیلہ ده استعمال اولونور :
[بنو العباس ، مال و بنون] ، [بنو -
الاعیان] = آنا و آنا برقاداشلر .
[بنو الدنيا] = نوع بشر . [بنو -
السیل] = مسافرین . [طائفه
اعرابدن بنو حنیفه و بنو شیان و بنو
خشم ارومہ کریم الاصل ربیعہ ابن
نژاردن منشعب اولشدر — سیرویسی —
صحیفه .]

بنه { [ف] مطلقاً خرمن ، کومه ،
بنو { یغین دیمکدر . یالکدر
بنه { بغدادی یغینی آکلاشلما می .
بنه { هر نهشی اولورسه اولسون
بنه { کومه ، یغین معناسنده
بنه { قوللایلیر .

بنوان { [ف] « بن » خرمن ،
اکین دیمک اولوب (وان)

حافظ و صاحب معناسنی افاده ایتدیکندن
بو لفظ مرکب اکین صاحبی ، خرمن
بنجیسی دیمک اولور .

بنه { [عرب] بیوک علم ،
بنو { سنجاق معناسنه فارسیدن

تعریب ایدلش اولان (بند) ک جمی .
مانوس دکدر .

بنه { [ف] اساس ، بنیاد ،
بنو { تمیل دیمکدر . الفاظ

معروفه دن دکدر .

بِسْكَاهُ { [ف] كچه دن يابه تركمن
اوي . مؤخرأ امرأ

واكار چادرلرينه علم اولشدر . عثمانلي
تاريخلارنده بولفظه جوق تصادف
اولونور : [باروبسكاه وخيمه وخرگاه]
تعبیری معروفدر .

بِسْكَه { [ف] قادينلرك چوققلريني
اويوتقي ايجون سوبله .

دكاري تي ، مقام ايله سوبله نيان يعني
ترجه سي ازكيلي قادين صوتي . « تي »
لك اصلي « تانو » در .

بِسْكِ { [ف] بنگ معموني استعمالنه
آلشقين اولان ، بنگ
ترياكيسي :

« يتر اولدق غبار غمله بنگي »
« كتير سايق شراب لاله رنكي »
(خيالي)

« بسكي كتم ايله يمه من اسرارين »
« شيره كش طائلي صانير كفتارين »
(وهي)

بِسْكَن { [ف] چغجيلرك ،
اكيخييلرك « چيه »

ديدكاري آلت . آغاچ سايي ياصي
بردميردر . ايكي باشنه ايب باغلابوب
ايكي آدم قارشولتلي چكرك ترلاني
دوزلتيرلر . هر ييده اشبو آلتنه
[مسواة ، منصفه] ديرلر .

بِسْكو { [ف] هر ييده (بذر
قطونا) ديبين و ترجه ده

« قازني ياريق » تعبير اولونان نمخددر .
مائوس دكلدر .

بِسْمِيسَ وسراويل بنفش — شفيقنامه] =

« فش » ايچي بوش طولوم واحق
معناسته اولدني كچي « سراويل » دخي
شالوار ديمكدر . بوراده مور رنكلي
شالوار معناسته در .

بِسْمَه { [ف] بورچاق نوعندن
برغله دركه شكل وقوتده
مرجهك بگزور . ترجه ده اصل اسمي
[هورله] در . مائوس دكلدر .

بِسْكَ { [ف] ميري [تيج] در .
بوسكا [غيبرا] ده ديبيلير .

ترجه ده [بان اوني] ديرلر . بونك
دانهسته ترجه ده [بان نمحي] ، هر ييده
[حب البان] ديبير . « قوريدلش
خشيش » ده اطلاق اولونور . بونك
ياراق ودانه سندن ياييلان معبونه
(بتيكلك) ديبيليركه محذور ومسكدر .
اكي ايدنلري سرخوش ايدر في منوش
وچتنبك ديبيلن بيشك خرده لرينه
اطلاق اولونور في اطلس اوزرينه
زهرت چيچكي برنوع قاش اسمي :

« ساكه حاشا بگزه دم افبون وبنك نشسته سن »
« آنلرك داخي خصوصاً كيفني كم بوله دم »
(نفقي)

« مي ايدر بن نبيره تاك »
« بنگ ايدرسن پليد بن ياك »
« مي ايدر بن چراغ انجمن »
« بنگ ايدر وشك سيزه چم »
(فضولي)

بند کز هـ خاندرد. باقی اخلاص افتدم —
پژمرد هـ — اکرم]

« جسمی صحتده درونی خسته »

« داینه بندم کردن بسته »

(نابی)

« عارمک کوکن خدا نمکین ایدرشاد ایلده من »

« بندم مقبولی مولاسی آزاد ایلده من »

(نوعی)

« دیرسلکه بوکون ایلده من یارین ایدردوق »

« چوقی ایکی کون بندمک ایلده عشرت »

(روحی)

« ذاتک کمی بر پادشه عارف وکامل »

« بندمک کمی بر رند ناکستر عالم »

(نفسی)

« کورنجه شمیدی بویله التفانک »

« که قیلدی بندمگی محمود عالم »

(نفسی)

« یارادوب حق بکا بر راهبر آکامی »

« بندم حاقه بکوش ایتدی دل کرامی »

(واصف)

« [ذ] تکمه ، ایلدیک .

بندمک { انواب یاقه سنه وقوللرینه

بندمک { آجیلان اوفاقی دلیک

بندمک { دیمکدر. [بندینه] ده

لغندره. مائوس دکلدرد .

بندمک { [ذ] باغلی ، باغلاشم

بندمک { § اسیر ، کوله اولان .

بو قوللانیلاز . (بندم) زیاده استعمال

اولونور .

بندم { [ع] کریمه وشردن قاچق ،

بندم { قتالقدن چکیمک معناسنه در .

« آبناس » دخی بومعنا به دره . [بنس] =

تاخیر ایتک ، صوکره به براقق معناسه

اولوب [بنپس] = کیرو لکم دیمکدر .

مائوس دکلدرد .

بندم { [ع] تسبب ، تبلیک : قیدسز

بندم { طاورانق ، امال ایتک

معناسنه در . [بنپس] = دخی

تبلیک ایتک ، کوشک طاورانق معن .

سنه در . الفاظ معروفه دن دکلدرد .

بندم { [ع] ایتک ، نوره خورف ایلده

بندم { (منکته) دیدیان

بندم { [ذ] معروف وکوزل

بندم { قوقولی مورنگلی

لطیف چیمکدر . [بنپس] معبردر :

[بندم کون] = آسمان ، کولک .

[بندم کون مهد] = زمین و آسمان ،

بر وکولک : [شمه تاج ایوانی خورشید

صباح ت بنا کوش مهریوان صفت

برلمان وقفه سیاج جدرانی سبل دسته

خط بندم مویان کمی فروج وریحان

— شفقتنامه]

« سبیلده بندمکی کورر دون »

« اول کاکلی ایلده تماشا »

(معلم ناجی)

بندم { [ذ] مورنگک معناسنه در .

بندم { بندمک دیشان چیمک

بندم { رنکنده دیمکدر . انواب

بندم { واقعه واشیای سارده

استعمال اولونور : [رفقه سجه

وسواک وریش قش وحملة خرقة

چو جفتی اونك كوله سنك چو جفتی حكمنده
 طر توب معامله متواصانه ده بولونقی
 ديمكدر. [بندۀ خانه] = مخاطبي توقير
 و تعظيم ايجون قولالانيلان تعبيرات
 مخصوصه دندركه «كوله اوى» ديمكدر.
 متكممك نفسى مخاطبك كوله سى فرض
 ايدوك تصذير و اوفى كند بنگ افنديسى
 حكمنده طونوب تعظيم الهامك و بوضو.
 رتله اثر تواضع كوسترمك ايسته يشيدركه
 بومثلاو تعبيرات نازكانه نى نايجا اوله رقى
 استعمال ايدوبده تواضع ضمنى نى مسكنت،
 مذت دركسسه ايشيرمه مكه دقت
 ايتليدو. نزاکت، تزييه حكمنده
 طونيلان بومثلاو معاملات افراملى بحز
 و تذلل ديمكدر كه انسان برگرد
 سقى به دوشدى مى؟ تعبير ديكره
 اونذلل و تبصصه آيشدى مى؟ آرتق
 «عزت نفس» [Amour-propre]
 دينيلن جوهر كرامتاء. ... وس
 بتون غائب ايدو. بوده اخلاقسز لك
 برهان باهرى ديمكدر. [بندۀ حلقه]
 بگوش] = قولايى حلقه لى كوله،
 اسير، آزاد قبول ايتز قول، كوله
 مقاننده قولالانيلير. اليوم بعض بكتاشى
 باياليله درويشلىرىك قولالقرنده كور.
 لديكى وجه ايله وقتيله اسراك قولالقر.
 يته بر حلقه طافقى حادث حكمنده
 ايدى: [ناطقه الهامك تقريرى كوزل
 ايدى، تحريرى فنا اولدى ايسه قباح

«دركه حقدن بودر آنجنى نياز بندكان»
 «وارايسه قهر و اسون اعداى اتمام سلطت»

بندگی { [ف] بنده لك، عبوديت.
 قولقى، كوله لك } بنده به
 منسوب، كوله به عائد: [شمار بندكى به
 سزا اولان حركت بويه در]

بندۀ { [ف] اتوانك بعض محلربنه
 ديكين دوكه، قويجه.
 ايكنعبسى نادرا قولال.
 نيشدو.

بندۀ { [ف] باغلاغش مناسنه در.
 معانى آيه ده قولالايير.

اسير، عبنه، قول، كوله } طرفدار،
 منتسب، مخاص. [بندۀ پرور] =
 قول، كوله، آدم بسله يچى؛ كندى
 آدملىر به حسن معامله ايدوب احتياجلىر.
 نى تسويه و حاللىرى ترفيه ايدن ديمكدر.
 [بندۀ پرورى] = بنده بسله يچيك،

حسن معامله ده بولو نيجلىق، بنده پرور
 منسوب. [بندۀ پرورانۀ] = اومشرب
 طالعبانانده بولونان آدمه ياقيشه جق
 صورتده، بنده پرور جه سسته. [بندۀ
 نواز] = كوله سنى، قولنى، آدمى
 تلطف ايدن. [بندۀ نوازانۀ] = بنده
 نواز جه سسته، اويله معامله ده بولونان
 افندي به لايق طرزده. [بندۀ
 نوازی] [بندۀ نوازلق، بنده نواز اولانه
 منسوب، متفق. [بندۀ زاده] =
 كوله چو جفتى. بر كيسه به تعظيما كندى

کې بركمه سي ايچون يابدقلى سدىل
چوقدر. مانوس دكلدر.

بندش { [ف] آتلىش پاموق پوماغى،
اكرلك ايچون حاضر
اولال پاموق پارچه سي .
بندك [بندش] = آلتون

وكموش اوزريشه ايشله نيلن نقش
ديكلدر.

بندرك { [ف] لسانزده تحريف
ايله [مندرك] ديقيلن
صناعى كوچك لپانلره وبومثالو لپانلره
بوغاز كنارلرده بولونان اوراق قلعه لره
اطلاق اولونور.

بندقه { [ع] غضيله باقىش، حدتله
باقى § برشيشى قندق كې
اوقاقلامق. مانوس دكلدر. [بندقي] =

اك ابى كتان بزي.

بندگان { [ف] بندك نك جمى .
بر آدمك قولارى ،
كوله لى، خدمتكارلى § دائره سته
منتخب اولان لطفديده لى، آدملى
ديكلدر : [جاهل مشغول ملاهى
اولور. بندگان خدا اويقوسز قالور —
بجالت رقاىى — قدرى]

« طوعدينى شب شنك ايلر بندگان »
(لا)

« بالذات تربيتله يتشديردى بندگان »
« مطلوبى اوزره ايلدى تشكيل هيئتى »
(لا)

« برقاويى بند ايدرسه بيك قيوالركشاد »
« حضرت الله ! اقدى فاتح الابوابدر »

(لا)

« باغلاندى دل كوروب نه رستدرديدى »
« زنجير بند شير زيانكدرر سنك »
(نظم)

« طاغلسون علاه تركيب بند حكمت آيزى »
« يورحلتكهدده (ناجى) نكده قالسون نام ماجزى »
(معلم ناجى)

بندز { [ع] تجارتنكاه اولان
اسكله ، ليمان ، بلده .

[بندرگاه ، بندرگه] دخى بونك
مقامنده قولانيلىر : [شهنذر] =
تجارت ريشى ، اجنبى مملكتنده
بولونان مآور منصوب، قونلوس .
« پكنز بوندر ايجره متاع هتوروى »
« لايق بودرگه بسته طوره بارمى بزم »
(حالتى)

« هرمتاك برواجى وار بوندرگاهده »
« گه تحمل گه نياز وگاه استفتا يور »
(واغب پاشا)
« بوندركهده هر كس درهم وديناره تابدر »
(لا)

بندرز { [ف] پكه، چووال، غرار
مقوله سي شيرك ديكلمه سته
نخصوص « چوالدوز » ديقيلن آلت .
فارسيدده « بندروز، بنوز » ده ديرلر
قولانيلاز .

بندروغ { [ف] جدول ، قتال،
صوبندى ؛ باغچيلرله
اكيچيلرك ترلا وبوستان كنارلرينه
صويك آقنيىنى كسديروب حوض

- معنای ده دخی قولاتیلر ایسه ده لسانزده
آفلرک جله سی مقبول و مستعمل دکلدر:
[ائیل بند] = ایلین ضعیف . [بازو بند]
یا زوانت ، قوله طاقیلان نطقه . [برافه
بند] = یاغلو ، تحت توقیفده اولان .
[قلعه بند] = محکوم ، محبوس .
« رخساری اوزده زلفک ایدوب دسته دسته بند »
« هرتارین ایتدی جان و ده حلقه کند »
(نظم)
« هم ابرو لسته غره غره طالب »
« بند کیسورگه عقد ثریا طالب »
(خاقانی)
« بر مغیبه نك عشقته دوشدم ناگاه »
« ز ناز سر زلفه بند اولدم آم »
(ضمیری)
« آهنگ آم و ناله لری ایدلم بلند »
« اصحاب دردی جوشه کتور سوز بوغت بند »
(باقی)
« بنددن بنده انفعال نهدن »
« باری بر زلفه باغلاوب قالسه كه »
(معلم ناجی)
« ای یای بند دامكه قيد نام ونك »
« ناكي هوای مشغله دهر بی درك »
(باقی)
« نظامند شهود اولدی نوزم جهان »
« نه رندلر نه قدحكتر ایتدی نرکدران »
(لا)
« بند ایتدی دست واء کیسوسی باغنی »
« باقدم یوزینه قیرمزی کوردم بی باغنی »
(فضولی)
« زنبك غنچه سیدر باغه کوموش بازو بند »
(باقی)
- بند [ف] باغ ، قوشاق :
بند [بند میان دلبر آتون کر
ایدی] « همت بند » = بدی قابكوك ،
سما . § « بوقاخی ، کلیچه : [بند آهنین]
§ ربط ایدیچی ، باغلاچی معنای
وصف ترکیبی اوله رقی استعمال اولونور .
[رشته بند ، نقش بند ، نعل بند ، قهرمان
دیو بند] § مفصل ، بوغماق ، بوغوم :
[بند انكشت ، بند ناگی ، بند قی]
§ فقره ، مقاله ، ماده ، میث :
[بند مخصوص ، بند ادبی ، تصویر
افکار غزیه سننده مندرج « اتفاق
محتاجین » بندی] ، مطبوعات نظامنامه .
سنگ سکرنجی بندی ، بلدی نظامنامه سنگ
اللی ایکنجی بندی ، § اسم و محل
تعیینله مخصوصاً یاپدیرلش اولان صو
مجرالینه ، صو بریکن یرلره ده (بند)
اطلاق اولونور : [باغچه کوی بندی ،
باغراد بندی ، سلطان محمود بندی ،
والده بندی] § قافیه لری مختلف ویر
قاج قسمدن مرکب برنشیده نك هر قسمی
نهایتده تکرار و یا خود آریجه ایراد
ایدیلن بیت (بند) دینسلیر . بو مثالو
منظومه لره بند تکرار ایدیلیرسه اوگا
[ترجیع بند] و باشقه بند ایراد
اولونورسه اوگا [ترکیب بند] اطلاق
اولونور . § (بند) « انك » ماده .
سیله ربط ، جلب ، باغلامق معنای
اقاده ایدر : [دمیرك اوجنی آغاجه
بند انك لازم کلیور] فارسیده باشته

« یادگارم اوله ارباب کاله بو اتو »
 « اعتبار ایسه سزادر سخن آرای بنام »
 (محمود)

بنام { [ع] یارمغک اوجی . ترکیه ده
 بالاده کی لفظ ایله معناه
 التباس و قوعی طبعی بولوندیغندن
 بولفظ عربی نك استعمالی شایع اولماشدر .

بنان { [ع] یارماقر ، یارماق
 اوجلری . کثایه و نادراً
 ال معناسنده قولانیلیر : [مشار
 بالیان] = یارمغه کوستریلن ، مشهور
 و تمیز اولان .

« خونا ب زخم سیننی چشم رواز ایدوب »
 « ایلر آیی بنان نگاهه خضاب دل »
 (عاکف پاشا)

« حل ایله بن البته بنان قلمکدر »
 « اولسه قدر عقده مشکل تره ام »
 (نشاطی)

« دستر . له رشک بنان ناهید »
 « برنیان سخیم لایق عفا ی پرن »
 (عزت ملا)

بناور { [ق] ابری چیبان ، قان
 چیبانی . مانوس دکلدر .

بنبل { [ق] عموماً اکئی نسته ،
 خصوصاً اکئی المادیملکدر .

بنج { [ع] « بنک » ک مغربی .
 اصطلاحات طبعیه دندر . [باک
 اوقی] دینیلن نباتدر . بونک تخمینه
 [بذرا بنج] دیرلر § فارسی ده بر نکاح
 آلتنده بولونان ازواج متعدده دن هر
 بر قالدینه « بنج » دیرلر که ترکیه ده
 اسم معروفی « اورناق » در .

بنادر { [ع] « بندر » ک چی .
 فارسیدن تعریب اولونمشدر .
 تجارتگاهلر ، تجارت اسکله لری دیمکدر :
 [هندوستانک بنادر جیمه مندن اک
 معروفی « قالکونه » ایله « بومبای »
 شهر لیدر]

بنادق { [ع] یو وارلاق قورشون
 دیمک اولان (بندق) ک
 چی . عربیده (بندق) فندق دیمکدر .
 قورشون فندق شکنده اولدیغندن
 بویله تسمیه ایدلمشدر . عجباً ترکیه نك
 (فندق) ی عربجه نك (بندق) ندن
 بحرف میدر ؟

بنام { [ق] نامی ، نام قازانمش ،
 معروف ، مشهور دیمکدر :
 [ناظم بنام ، کاتب بنام ، فاضل بنام ، طیب
 بنام] (بنام ایزد) = فارسیده بسملة
 شریفه حکمنده قولانیلیر . « سبحان الله »
 مقامنده دخی استعمالی شایدر .

« نفی تیغ زبانه که زمانده بنم »
 « صفشکاف شعرای سخن آرای بنام »
 (نفی)

« صدر پروین علم وصفدر سیار حشم »
 « داور عالم اوسطوی بنام دولت »
 (منیف)

« بوال چه زمزمی لمتله آسگار خلق »
 « سن کعبه کی کندیکگی حرمتله بنام ایت »
 (لادری)

« اتفاق مکر اول شیخ بنام »
 « بردکر من یاتی ابتد مقام »
 (طاشلیجه لی عجمی)

کوکبدن مرکب بولونان بوصورتك نام
 دیکری (دب اکبر) در. بونك دردنه
 (نمش)، اوچنه ده (بنات) دینور.
 ایکنخی صورت دخی [بنات نمش الصغری]
 = درکه کذاک یدی کوکبدن مرکب
 بولونان بونك اسم دیکری (دب اصغر) در.
 بریشانلقه ضرب مثل حکمنده بولونان
 اشبو اجرام فلکیه نك اسمی ادبیات
 عثمانیه ده مذکوردر. عریده صبیانك
 اوینادقاری قوقله، بیکده «بنات»
 دیرلر: [بنات کرام عربدن (قاطمه
 خشمیه) که حسب ظاهر ونسب ظاهر
 ایله جیلده شهر وافرط حسن عالسوز
 ایله عقیده دهر اولوب — صحیفه ۱۰ —
 سیروسی]

«بثرینه بنات نمش بنده»
 «پروینه ایدودی نظمیه خنده»
 (نابی)
 «نوبت دعا به کادی که شایسته بعد ازین»
 «روی بنات مکره طوئارسه نقاب دل»
 (عاکف پاشا)
 «کله سون ایکیمی بریره بنات النمش»
 «بلکه جمعیت پروینی پریشان اولسون»
 (نقی)
 «طورمش ایکی یاننه قطارک»
 «نورسته ینانی نوبهارک»
 (معلم ناجی)
 «شیر عرق بنات ملی ایده فیضاب»
 «بربحر ایچنده برقی اورده خوشیدوما هتاب»
 «غالب دده»

«اوج افلاکی طوتر زمزمه وجد ملک»
 «بزم وصفکنده دم خامم ایدوسه موزیر»
 (اسکنداری حق)

بن { [ف] خرمن، اکین، باغ
 [مناسنه در. [بنوان] =
 ترلا، اکین بکجیسی. § «چیتنبک»
 دیبلن میوه. قوللائاز.

بناء { [ع] یایی یابان، معمار،
 قالله، دولکر دیمکدر:
 «اوله بیار غم صحن فساد کویا»
 «پایدی اتقاض المدن بنی بنای عدم»
 (عاکف پاشا)
 «خانه طبع خرابی کیدر پایدی بیت»
 «بیقدی نظمی تمکندن نیجه بنای سخن»
 (وهی)

بنابه { [ف] دفه، نوبت معناسنه در.
 نظمیده «خرابه» به تردیف
 ایدیه بیلیر.

بنات { [ع] «بنت» که جسمی.
 «بنت» [ف] «بنت حوا» =
 نسوان طاقی، قادیلر. [بنات الدهر] =
 وقایع، مصائب، دواهی. [بنات الفکر،
 بنات فکر] = سناحات شاعرانه. [بنات
 اللحم] کووده سی اتلی، ممیز قیزه دینیر.
 [بنات الصدور، بنات صدر] =
 حیات شاعرانه [بنات نمش] =
 اصطلاحات نجومیه دندر. ایکی صورت
 فلکیه دن عبارت اولوب برینه
 (بنات نمش الکبری) اطلاق
 اولونورکه قطب شمالی جهتده یدی

« یادگار اولی اوزره دورانه »

« آتی وصف ایلیمش بلیغانه »

(داستان ظفر — عصمت)

« فخریه لری بلیغدر یک »

« ذاتا کوزلی نه حاجت اوکک »

(مقدمه)

بَلِیْل { [۶] یا غمخواری سرین
روزگار § بصلاعتش شی .
مأنوس دکلدر .

بَلِیَّه { [۵] طبع انسانی مضطرب
واخوش ایدن زحمت ،
حالت ، حادثه ، شی :

« ایتمش کیمسی راحت اقبال ایچون فدا »

« اولش کبی بلیّه ادباره مبتلا »

(لا)

بِیْم { [۷] کبی تل معنانه در .

قانون ، طنزور کبی چالنیله .

طایقیلان قالین تل ؛ ساز کیریشی فارسیده

(بام) دیرلر و بویه محققاً دخی استعمال

ایدولر . فارسیده بر کیمسه نک باشنه

یاخود صاریفته ال ایله اورمی معنای ده

افاده ایدر . لسانخوده (بام تل)

معروفدر ، نظمده تخفیف ایله (بِم)

قوللانیلیر : [« سرمایه سعادت روی

تراندیدن » ترانه سن قانون کرنش

وتسلیمده دمساز زیر وبم ساز تهانی

قیندیلر — شفیقنامه]

« حافظ اولور لب بسته دم »

« خامم ایدنجه زیرویم »

(نفی)

حایتکنزه النجا ایتمکله برهنس مسترخ

اولانئر — شفیقنامه] ، [فقط بو آرزو

بلیاتی تقلیلدن زیاده صفت انسانیتنه

ناموافق اولان حدت و تهوری ازاله

مقصودینه مبنی ایدی — مه پرزورن

ترجمه سی — اکرم]

بَلِیَادِی { [۴] نقشه سز ، ساده

توب ، لباس دیمکدر .

بَلِیْم { [۵] اذعانسز ، احق ، سرسم :

« گفتار معنی لیدک »

« مقبولیدر عقل و بلیدک »

(لا)

بَلِیْغ { [۷] بلاغته متصف ،

بلاغتی اولان ، افاده

مرامده ماهر و یاخود سوزی بولنده

و مؤثر بولونان آدم § بلاغتی کلام ،

اثر : [شاعر بلیغ ، خطیب بلیغ ،

سمی بلیغ ، ادبیّه بلیغه ، نظام بلیغ ،

خطبه بلیغه ، تشبیه بلیغه] ، [بلیغانه] =

بلاغته متصف اولان آدمه یاقیشه حق

صورتهده ، [تأثیر بلیغ] = حسن

تأثیر ، شدت تأثیر . [دیگر بر توجیه

ایله اونو دفتر الحان بلیغانه به حسد دکل

غبطه اولغیلدر — تقریضات — اکرم]

« طالباسی بلیغ ایت کوی یاره واری کور »

« جانی جانانه ویروب ترک ایله بوغی واری کور »

(سلطان سلیم ثانی)

« کامی محقر جهلا شاعر بلیغ »

« کامی مسهر حمقا فاضل ادیب »

(لا)

البلواده که جای سلامت عمل تعجب ،
دعوای دیانت محض تعصب ، بلکه
اسباب تعصب اولوب — شفیقانه
« یارب بونه ابتلا نه بلوی »
« انسانده بوعجز ایله بوعوی »
(ضیا)

{ [ع] (اَوْت) معنای اولوب
بلی } عربیده طرز نفیسه اولان
استفهامه جواباً قولانیلیر . هنگامه
خلقت ارواح دبه تعریف ایدیلن
[الت برکم] سؤال الهیسته — که
« آل شریقی » ربکر دکلم؟ » دیکدر —
[قالوا بلی] یعنی اوت دیدیلر (الت)
لفظ شریقی کبی بوجلوه ازیله بی ایما
« تصدیله نادرأ قولانیلیر .

« خوش برزمانده وردی امانات عشقی یار »
« عاشقک آه اول دم قالوا بلی سیدر »
(ممدوح فائق)

{ [ف] اوت } عربیدن
بلی } مأخوذدر . وقتیه ترکیه ده
استعمال اولونوردی . الیوم مجبور
حکمنده در .

« اول شهرده کیمیا اولورمش »
« یوادمه بلی جوق بلا اولورمش »
(شیخ غالب)

{ [ع] طبع بشری مضطرب
بلیات } ایدن حالت ، حادثه
معنای اولان [بلیه] نك جمی :
[مقتضای حیت مرادکی بومیدرکه
تقاضای مرعجات بلیات برله فجوه

{ [ف] فائده سز ، ابری قابا
بلیه } شی . قابا صقاله [یلاریش ،
بلیه] یلاریش [دیرلر ، یولر
احق مقامنده قولانیلیر ،
بلیدن] { [ف] قابو پروازی ، نصره
چار چو . سنك آلت
نخته سی . (بَلَد) ده دیرلر . قولانیلار .
بَلَسَم } [ع] اطران . مانوس
اولایان الفاظنددر .
بَلَوَاز } { [ف] جیققی ، دیواردن
دیشاری چیقان دیرک
اوجی . مانوس دکدر .

{ [ف] شیشه معنایسه در .
بَلَوَازَه } (نظمه) (ز) نك (را) به
نحوی جائدر .

{ [ف] حبله ، خدعه ، بلان ،
بَلَوُس } § حبله کار ، مغفل و
(تواضع) معنایسه ده کلبر . (با) نك
ضعیله ده تلفظ اولونور .

{ [ع] پلید آغاجی ، میشه
بَلَوَظ } (پلامودی . (بَلَوَظ الارض)
= یر بالامودی . (شاه بَلَوَظ) =
کستانه .

{ [ع] فورتلوق ، خصوصیه
بَلَوُل } خسته لیدن افاقت بولوق .
بَلَوُل } (کسب) ایله قولانیلیر .

{ [ع] « بلیه » کبی چله ،
بَلَوُی } محنت ، اضطراب : [دار
بلوی] = دنیا ، جهان . [بَلَوَه] ده
بومنایه در : [حقا که اول بوم عیمه

تالوت اتمك. [بلغمی طاش] = قایماق
طاشنك كهريائیسی .

بَلَقَسَ . { [عربی] فصیحی « باء »
بَلَقَسَ } نك كهريله در . باى

مكسوره ده باقكز . « سَبَا » دینیلن
ملكك ملكة مشهوره سیدر . انبیاء
بنی اسرائیلدن حضرت سلیمان (ع م)
ایله اشبو حاكمه معروفه آراسنده
جریان ایدن قصه كتب توارینجده
مفصلاً مسطوردر :

« دولته بلقیس مقصودی كتور بر لحظه ده »
« قوه قندیه اولسون آشكار روزكار »
(طاكف پاشا)

بَلَقَاءَ . { [ء] « ابلق » ك مؤنثی .
بَلَقَاءَ } آلاجه ، آلا بیجا آت .

بَلَقَع . { [ء] خالی جول ، خراب
بَلَقَع } اوبوش بر . مأنوس دكلدر .

بَلَسَكه . { [ف] « بل » ماده سنه باقكز .

« بی وجودم اوقدر بن كه آرانسی ایكیز »
« بن بولنم بولونور بلكه سمای عدم »
(طاكف پاشا)

بَلَل . { [ء] باشلق ، ایشلاق اولن
بَلَل } خسته لادن صحت بولم

§ فوز و ظفر § بحث ، ابتلا § مجادله ،
منازعه ، تجمل کی معانی ایقاده
ایدر . تركجه ده یالكز برنجی معناده
قوللانیشدر : [ولكن دامن عصمت
تفصیلی آلوده بلل خلل اولمغه —
شقیقنامه]

سرد و مور رنگلی اولوب صنایع
بدیمه ده قوللایلیر . بوگ (بَلَسَم) ده
دیرلر . (بَلَسَمَه) — قنه چیچی فصیله سی .

بَلَسَنك | { [ف] قیرلانچ دیپیلن
قوش . عربیده (حطاف)
بلوایه | دبیر .

بَلَع . { [ء] یوقق ، یوتلق : [بلع
لغمه ، لغمه نك بلعی]

بَلَع . { [ء] تربیه سز آج کوزلی ،
پس بوغاز ، اوبور دیگدر .
§ برطابد اسرائیلی نك اسمیدر . (بلم س
باعورا) دیرلردی . قومی اغفال ایدره رك
حضرت موسی علیه السلام حقنده بد دایه
جسارت ایلدیکندن لسانی صدرینه
ساقط اولوب کلب کی لهت ایدره رك
سرد اولدی : [بو خللده مشد قلم
داکش نف یت قصیده منقبتن « یعرف
المجرمون بسیام » پرده سنندن ترنم
ایتدیکی خلف بلم بن باعورا كه هرزه
وکیل جمهور برملوم ومدحور ایدی —
شقیقنامه]

بَلَع . { [ء] طرز عایانه ده
بَلَع } (بَلَنَم) تفضی محاوراته
مخصوصدر . اخلاط اربعه بدنن
بریسیدر . اخلاط اربعه صفراء ،
سوداء ، دم ، بَلَنَمدن عبارتدر :
(بَلَنَمی) = زیاده بالفامی اولان ،
(بَلَنَمی المزاج) = طبعی بالفامی
اولان . [بلم براقق] = برایشی افاده ،

باشی ، کوی کهایسی . فرقان جیلده
مذکور اولان [بلدة طيبة] = شهر
استانبولدر دینه ییلور . اشبو تمیز
قرآنی ایجد حسانجه (۸۵۷) عدینه

بالغ اولورکه شهرشیر « قسطنطینیة » نك
تاریخ قحنه مصادفدر : [استانبول
بلده سی اوروپا نك كنار ساحلنده آسیا
قارشو قورولش برمالكة دریا درکه
مانندی زیر افلاکده صرقي اولاز —
تصویر افکار — شناسی] ، [ساحه
نظیفه سی ظلیل معدلت ظل الآسمی
ایله مانند بلدالامین — شفیقانه] ،
[پای مکت و مماشاهاری عقال
محافظت عیال و بلدایله مقید قلغله آنلره
قاعدین ، یوللره مجاهدین نامی قولشیدی
— شفیقانه] جمی [بلاد ، بلدان] دره
(بلاد شرقیه ، بلاد هند ، بلاد افرنج ،
بلدان سودان) « بلاد الجرید » =
مغرب طاعلرینك جنوی اتکاری ،
صحرای کبیره .

« بربلدهده حجاب زنان عیب اولوبینه »
« برشهرده بو حالت اولور باعث جمال »
(لادری)

« اکثر ساکنان بلده اوکون »
« قیره کیمش مکرچالتمی ایچون »
(داستان طفر — عصمت)

« بلده نك بالعصوم سگانی »
« اولدی حیران عدل عثمانی »
(وله)

بَلَدِي [ع] شهرلی . مملکتلی
بَلَدِي دیکدر . (بدوی) مقابلی
§ ترکیجهده برنوع یرلی قاش ، چیت
بزی ده دیرلر .
بَلَدِي [ع] برشهرک ، برمالک نك
بَلَدِي لطافت و عمرانه ، شرف
و سامانه عائد امور و خدمات مختلفه ایله
مکلف بولونان اداره رسمییه دیکدر :
[دائرة بلدیة ، بلدیة مدیری = دائرة
بلدیة مدیری تقدیرندهدر ، بلدیة
نظامنامه سی ، شهر استانبول ایله
ملحقاتی اون عدد دائرة بلدیة منقسمدر]
[حال بویله ایکن بوقدر انشاءتک
هیچ بریچون بروقتنده اهالی نك برقیری
آغجه صرف ایتدیکی بوقدر . کیمی
شرکتلر یارار — انشاءت عمومییه مقاله سی
— کمال] ، [وقیله استانبولک حالی
تزیینات بلدیة جه منتهای کمال عد اولنوردی .
شعری پارک ، لوندره نك حیرتبخش
ادراک اولان کالی مدینتک استعدادینه
نسبتله ناقص کورویلور — انشاءت
عمومییه مقاله سی — کمال]

بَلْسَان [ع ف] ترکیجهده تحریف
بَلْسَان ایله (بلسنك) دییسی
آغاج . لسانزده بوسکا (بالسمه) ده
دیرلر . بو آغاجک باغراغنی چیزلر .
چیزکیلی یرلردن سیلان ایدن ماده
مایه یه (دهن البلسان) بو آغاجک
تخمه (حب البلسان) دیرلر . ترکیجهده
(بلسنك یاغی) دینیر . بو آغاج غایتله

ایدر - جسی [بلایل] در. بین العوام
زبازرد اولان [بلیل باقیور] نصیری
آلیق کی باقیور مقامنده قوللانلیور
ایسهده معنای اصلی و سوسه لی،
تاسه لی، اضطرابی بر صورتده باقیور
دیمکدر.

بلبله { [ع] اسزیکلی باردق معنا -
سنه در. پریشانی افکار
واندیشه معناسنده کلیر - قاری ده
بای مقبومه ایله معروفدر .

بلبوش { [ف] بیانی صوغان ،
سارمساق . ترکدهده
طایغ صوغانی ، ایت کیری دینلیر .
خشخاشک بر نوعنده اطلاق اولونور .
بللم { [ع] یلتک آدم . بو ایکی
لفظ آرمسند . بر مقارنت
کوریلور . عجا « یلتک » بولفظ عرینک
عریفی میدور ؟

بلنم { [ف] چفتی آلتندن صایان
دیمکدر .
بلده { [ف] قلاغوز معناسنده در .
[نابلد] = یولز معناسنده
قوللانلیور :

« این نابلدان کوی دانش »
« برسند زمن نشان معنی »
(حکیم شقایق)
بلند { [ع] شهر ، مملکت .
(بلدا لایین) ، (بلدا الحرام) ،
بلده { (بلدا الله) = مکة مکرمه .
(شیخ البلد) = مملکتک
ضبط وربطنه مأمور اولان ، قوجه

مطبوعیت وعدم مطبوعیتی فرق و تمیز
ایدیورلر - میزان البلاغه] ، [کرچکدن
زینت سرنامة بلاغتکیز اولان نعت کزین
جناب و سالنپناهیدن صکره - تقریض -
اکرم]
« فضل و بلاغت اهلنه امیدگاه ایدی »
(باقی)

« قطره رشه سته اهل بلاغت تشنه »
(جودت پاشا)
« بر عندلیب گلشن معنی که خامه سی »
« تقسیم ایدر صغیر صرری بلاغی »
(عاکف پاشا)
« اشعار نقاده زباندور »
« معیار بلاغت لساندر »
(مقدمه)

بلال { [ع] صوکی ایصلتان ،
ایصلاتش ، ایصلاتلق .
همزه نک کیری جائزدر .

بلاهت { [ع] ساده دلک ،
ملاحظه سزلق ، بو کلک که
ترکدهده « قالین تنالی » لق دینلیر :
[بدایع آثاردن طبعی برشمره ، ساده
برکلامه صرفنده بودوشوندیریجیدکی
[تمقید] ایله توجیه ایتک نه غریب
بر اثر غباوت ، نه غلیظ بر نشانه
بلاهندور - یومرده - اکرم]

بلایا { [ع] « بلیه » نک جیی .
(انسانی اضطرابه ، غصه به
دوشورن حادثه لر ، حالر ، کدورلر .

بلبال { [ع] وسوسه ، تلاش ،
تاسه ، قوروتی : [بیبال
بال ، بیبال اقبال] « بلبل ،
بلبله » ده بو معنایی افاده

بلاغ: {ع} بتشدیرمه، ایرشد-
برمه § بتشدیریلن سوز،

شی: «حسن بلاغ، بلاغ سریع»

بلاغت: {ع} مفهوم لغویسته
باقیلیرسه معنای مطلوبی

تبلیفدن عبارتدره، فقط معنای اصطلاحی-

حییی بویه دکلدر- «بلاغت» ك معنای
اصطلاحی ایکی صورته تعریف اولونور-

(۱) کلامك فصاحتیه برابر تکلفدن

سالم، تصمندن عاری، تعقیددن بری،
تأویلدن وارسته اوله رق مقتضای حاله

مطابق اوله سیدره. (۲) متکلمك کلام

بلغ ایراد ایتمك اقتدارنی، ملکسنی

کسب انطش بولونمه سیدرکه صراعی

حسن افاده امرهنده خطادن صافتنی

و بلغ بر سوزی کلام غیر بلیغدن فرقه

و تمیز ایتمك اقتدارنی حازر بولونق

دیگدر: [اهل بلاغت، ارباب بلاغت،

نمونه بلاغت، درس بلاغت، بلاغت بیان]

[بلاغت برداز] = بلیغ سورسویه مکه

مقتدر اولان. [بلاغت فروش] = مقتدر

اولمدینی حالده کنندی بلیغ کوستر مکه

چالیشان، بلیغك طاسلایان. «فن

بلاغت» = الفاظ و کلماتك مقتضای حاله

موافق اوله رق ترکیب و تألیفدن بحث

ایدر: [فی الحقیقه لسان مضر اوزره

نازل اولان قرآن کریم الیوم اقوام

نجیه عربیه النده بر مقیاس بلاغندرکه

بوندن اقتباس اولنان اصول و قواعدله

منسوجات فکریه لرینی اولچوب بیجهرک

«یلا اندر بلا دردلدنه درد عشق یاراما»

«یازقلر آسه کیم بر بویه سودادن میرادر»

(نقی)

«خندك غزه کوردوب سینهم اوزره شرحه لری»

«دیش بلاکش عشقه بویاره یاره میدره»

(عاکف پاشا)

بلاذیر: [ذ] (حلی)، (حلیات)

اسکی کوبوش، آلتون،

بلاذوز: یاقوت، زمره، الماسدن

معمول و مصنوع اولوب

قادیلرک قولاندق لری طاقدر و کلینک

باشنه طاقدرق لری مجوهر تاج دیمکدر.

§ [بلاذوز] = عربیده (حب الفهم)

دیفیلن هندستانه مخصوص بر میوه دره.

بلاذت: {ع} «حافت» کی

اذا غاسلنی، عقلسزاق

سرسمک: «نقره» مفشوش فکر خامی

هنگام استحضارده تلال جبال ادر اکنده

نمونه دار اولان مزن بلادت دلالتیه

آرامقده نقد وقت جمعی ایدی -

شفیقنامه

بلاذه: [ذ] فاسق، کنهکار

§ مفسد، مزور آدم.

بلاذ: مأنوس دکلدر § مذموم،

فنا شی.

بلازک: [ذ] جوهر دار پولاد،

قیطج، قلیچ جوهری.

بلاک: قوللانماز.

بلاط: {ع} دوزیر § قالدیرم

طاشی. بعضی بلادوم واقفک

اسمیدره.

« کابوس مصیبت » کبی بر مصیقتی که
ازاله سی ممکن اوله به . [بلا دیده ،
بلازده] = محنت ، مصیقتی کورمش ؛
حادثه به اوغرامش . [بلائی سیاه] =
آلام ، اکدار ورنجش ، آزار یله طبعه
مخالف بولنان عارضه وحادثه دن کنایه دره .
جسی [بلایا] در : [ترکان فقراسی
اوزرلرینه بلای سیاه کبی نازل اولان
قره احمد نام خاصکی نک — چای زاده
تاریخی — صفحه ۲۶۸] ، [بنی نوعمر
اوج دوت بیلک سنه دئیری بونجه
باران بلا و خوابه استیلا طوقانلرینه
اوغرامشکن — معارف — کمال]

« غم چکمه یز اوغراسی قی کردردو بلا به »
(روحی)

« مهرین پکیروب کوه بلا ده دل شدیدا »
(روحی)

« بلا بودر که نه در لوفریده عصر اولسه ک »
« ینه ایناندره مازسک حسود خود کاهی »
(نفی)

« بیان مقصد ایچون یاره ترجمه وار »
« بلا به باقی که آتی ترجمه آگلاده هم »
(معلم ناجی)

« ای عشق بیلدیک کبی باقی بیق دروغی »
« بر کیسه سز بلازده نک خانغایدو »
(وله)

« بردرده اوغرامش نکمی دودجان ایکن »
« دوشمس بلا به کندی بلای جهان ایکن »
(عزت ملا)

نیلاز : [اوله ظن ایدیورسک ، بویه
سویه یورسک ، باء-لم سنک ظنیاتک
طوغری می ؟ بلکه تخمیناتک یا کاشدر .
بلکه حقیقت حال اوله دکلدور .]
« فضولی » نک بیتده کورلدیکی وجه
ایله طرز عامیانه ده (بلکیم) دیمک
آرتق لسان ادبه لایق کوریه سز .

« عفو ایله لم که بلکه بیلز »

« بر سورچن آتک باشی کسلز »
(شیخ غالب)

« من هم سکا بکزه دم وفاده »
« بل کیم بیجه مرتبه زیاده »
(فضولی)

« نه آرماکه اول جیم جهان »
« اولور آتده باقی نیم جهان »
(عزت ملا)

« بر ضعف که ضعفک انتهای »
« بلکه عدمکده ماوراسی »
(شیخ غالب)

بَلَّ { [ع] ایصلا تَقَّ § صلَّه وحم
بَلَّ § خسته اتدن افاق بولق .
هر بریده معانی ساره ییده دلالت ایدور .
اک زیاده برنجی معناده قوللانیلیر .

بَلَاء { [ع] انسانی مغموم ، مأیوس ،
مضطرب ، ایدن فتنه ، داهیه ،
حادثه ، خصوص شی . (بلائی بولق) =
بویه اضطرابی بر حاله طوقلق .
(بلا کَش) = بلا چکیچی . [بلا آندز
بلا] = بوسکولی . قاتمرلی بلا ، مصیقتی
ایچنده مصیقتی . (باش بلاسی) =

« قالیته » . ترچنده (پ) ایله تلفظ
اولونور . (یست) یونک غلطیدر .
بگند { ذ ا کومس ، فولاق ،
یووا مناسنده در .
بگنک { ذ ا قوروغی کیسک
حیوانی که ترچنده ده
« کودوک » تعبیر اولونور .

بگونک { ذ ا نخنه دن یا بلمش
ذاج که اوک (شمشیر
بکونه { بویین) ده دیرلر .
کاوک حرف لایمه
تحویلیله دمی یو، منایه لغتدر .

بگهتر { ذ ا بکه) ایرکن ، صباح
معناسنه و (تر) ادات
تفضیل اولدیغیدن بولما مرکب غایتله
ایرکن دیمکدر .

بکیل { ذ ا طور و اندامی ،
انوی کوزل کچ ،
دلیقانی . قوللار .

بکیم { ذ ا دیلر آدم . نادرأ
استعمال اولونمشدر .

بل - بلیک { ذ ا ادات احتقار .
لدر . ممکندر ،
اوله که ، اوله بیلیر که معنایینه در . لسا .

نمزدده (بل) ایله (که) دن مرکب
اوله رق (بلیک) نظمده ، ندرده چوق

قوللانیلیر یا لکیز (بل) نادرأ نظمده
قوللانیلمشدر . قار - بده بوضوئرله زیاده

استعمال اولونور (اوچکه) مناسنده
کلیر . ایله - لکیز « بل » هیچ قوللا -

بکزه { ذ ا قویو چرخنی ،
چیتریق ، (ماقاره)
یونک محرفیدر کچ قیز اصطلاحات
طیبه جه مفاسلده ماقاره شکله ده
بولونان اویوقلی کیسک دیمکدر .

بکری { ذ ا بکرة) ایرکن ،
صباح دیمکدر . (بکر) =

سهرخیز ، ایرکنجی اولان آدمه اطلاق
اولونور . نسبی (بکری) درکه

صباحی معناسنه کلیر . یعنی صباحدن
ایچمه باشلایان آدم ، دغا سرخوش

دیمکدر . سکران حب الہی اولان
مصطفی الکری حضرتلرینه - که

حضرت صدیق سلاله سندن ایدی -
تشبیه حسن طریقیله اطلاق اولونه
کلمشدر . صباح (بکرة) در .

بکرائی { ذ ا معنان . بروی
بور - شاد دیدیکمز

بکروی { ذ ا میوه . فقط (فرهنک
شوری) نک تعریفنه

کوره (ماندایین) اوله کرکدر .
ترنج آغاچنه آشیلان لیونه اطلاق
ایدنلرده واردر .

بکروی { ذ ا اصطلاحات ط -
دندر . ماقاره شکله ده

اولوب قطعه بدنه منسوب و متعلق
بولونان عظام و سائریمه دینیلیر .

بکینماد { ذ ا قاتی آغک ، ط یانوب
ادخار اولونمقی ایچون
ایکی دفعه پیشیرلش قورو آغک

بَكَارَتْ { [ع] بَكَرَكَ كَه قِيز
 اوغلان قِيز اوله حالى ،
 قِيزلىق ، معصومه لك حالى .
 بَكَام { [ف] مقصد و هرامنه نائل
 اولان : [الله جلله بنى بكام
 ايله سون]

« اوله يدم اكر بن مفتى الانام »
 « نيهه بيكسانى ايدردم بكام »
 (عزت ملا)
 « شفاعتكله بكام ايت بو عيد عامى بنى »
 « بحق آل عبا مفخر عباى وجود »
 (نورس)
 بَكَامَتْ { [ع] ديليز اولوق ،
 ديليز لك . بلك كسرى
 جاؤردر .

بَكَشاش { [ف] صالان ، صالان
 ديمكدر . مامل ، كموم .
 معناسنه ده كلير . اسم اوله روق اولانيلير .
 بَكَماز { [ف] شراب قدح ضيافت
 غم و كدر ممتالرينه
 كلير . تركجه ده تحريف ايله (يكمز)
 قاينادياوب قوبودلمش شيره . اوزوم
 عصاره سى ديمكدر .

« نوازنده چنك دوچنك وچنك »
 « زدل برده بكماز رنك رنك »
 (فردوسى)
 بَكَتَر { [ف] اسكى زمانده قوللا .
 نيلير بر نوع چنك لباسى
 ايدى . قطيغه وزوبغت قاش اوزرينه
 زره ، دمير حلقه لرى بريرينه ربط
 ايله استوار ايدرلردى .

بَقِيَّاز { [ف] سياه رىكللى كيلم ،
 خالى ديمكدر .

بَقِيَّه { [ع] نخته بيتى ، نخته كهله سى
 سيورى سينك . قوللانيلاز .
 بَقِيَّه { [ع] آرتيىق ، آرتان ،
 كرى به قالان شى . ماديات

و معنويانده استعمال اولونور . (بَقِيَّه
 السيوف ، بَقِيَّه السيف) = قليمدن
 قوريتلش اولانلر ، قتل اولونغانلر .

(بَقِيَّه السلف) سلف صالحيندن قالمش
 كى بر آدم ، صالح كيمه . (بَقِيَّه عمر ، بَقِيَّه
 نروت ، بَقِيَّه مبلغ ، بَقِيَّه نقود ، بَقِيَّه
 نفوذ) (وهودا لرلى اولان اشقيانك
 اكثرى تشكىل ايديلهرك بَقِيَّه سى كال
 خيبت و خذلان ايله پريشان اولدبلر —
 روضه الكاملين]

« بو حزن اينجنده بكاخوش كليرنه دن بوسهر »
 « بَقِيَّه شب روحانى و صاليدور »
 (اكرم)

« اشعارى آلوب كونوردلير حيف »
 « قالدق هله بَرَقِيَّه السيف »
 (شيخ غالب)
 « قاتنى كلنجه سوڭ زمانده »
 « رد العجز ايلبدى بيانده »
 « اشمارده اشرف خلفدر »
 « حقا كه بَقِيَّه السلفدر »
 (لا)

« قالمش بَقِيَّه كينه ديرينه دن كى »
 « ائمانه بودقمه تمام ايتدى همنى »
 (عاكف پاشا)

سوار اولوب کشت قنار و براری وتک
وتنها بر بریه تیهاده مشاهده صنع
باری ایدرکن — الحسن الحدیث —
او قبی زاده]

بَقْلُ [ع] سبزه ، فیله جک هر
نوع یشیل ، دانه لی نبات ؛
بَقْلَه [اوزرنده کی تخمی طوکلکله
بین اوت . لسانخزده « بقله »

یالکنز یشیل قابوقی ، ایری دانه لی بر
نوع سبزه یه اطلاق اولونورکه دانه لرخی
قوروتوب قیشین فصولیه کی پشیرلره
[بقله الیمانیه ، بقله یمانیه] = اشتر
اوقی . [بقله الحمتاء ، بقله حقا ، بقله
لینه] = سمیز اوقی . جمی [بقول] در .
[اول روز بازار بؤس ومحنده ارزان
فروش بقله وارزن وسودا کران صابون
وروغن بر بلوک بقال وتقال مواجهه .
سند — شفیقنامه]

بَقَمَّ [ع] بو نام الله معروف
بقم (قیرمزی بویا آغاجی . طو .
غریبی قافک تشدید یله در . قاموس
محیط) ده قافک شده سی تصریح ایدیلدیکی
کبی غلط اوله رق زبازدی (باقمام)
بولوندیفندن اصلی « شده ز »
کوسترمک خطادر . لسانخزده الیوم
خاص اولمایان منسوجات بویالرنه « بقم »
اطلاق اولونور . فارسیده (بکم)
دیرلرکه (بقم) بوتک معرب در .

ایچون برقاعده جدیده انخازی [،
[بروجه معروض بقاییه قالن بواوج
یوز بیک کیسه ولو تخمین اولنان
برکوچک ممتنانی دخی اولیه رق کاملأ
اله یکجه جک اوله ییله لاقل اوج سنه دن
اول آرقه سی آله میسه جنی — دولت
علیه نک ۱۲۸۰ بودجه سی] ، [جفاله
زاده سنان پاشا حالی اوزره قلوب
آنا طولی بکر بکیسی نوح پاشایه
وزارت عنایت اولدی . جلالی
بقایاسندن قاره قاش وطویل اوزرنه
سردار اولدی — ذیل شقایق —
صیفه ۱۷۹]

« یکیروب خوابک قبره پل شمیری »
« او بودی کو بریلدن قاله بقایای قن »
(عزت ملا)
« ایشیدوب شهرتی ملک بقاده باقی »
« آکلامش قالدیفن آکمه بقایای سخن »
(وهی)

[ع] صغیر . اسم جنسدر ،
بَقَرُ [ارککنده ، دیشی سنه ده
اطلاق اولونور . جمی
بَقَرَه [بقر ، بقار ، بقرات] در .
(سورة البقره ، سورة بقره) =
قرآن کریمده فاتحه شریفه دن سوکره کی
سوره جلیله . (باقوره) = صغیر
سورسی § کنایه نیک و بدی ، قمع
وضروی تقریق ایدمه یی برسم ،
آحق . جماعته ده اطلاق اولونور ؛
[برمهرد صحرا نورد بر بقر ذی خواره

آهنك و دمدار ايله بربرينه ربط عذار
يكرنكي ايدوب مترتبه القطار مزالق
شقاقده سائر بقار مسلوبه الانيساره
مسابقت كوسترملرله — شفيقنامه]

بقال [۶] لسانمزده اوزاق
(وجوبات صافان دكاجي)
ديمكدر . بقال (بدال) در . عربده
(بقال) سبزده جي (بقاله) سبزده لك
مناسنه در :

« دوشتر آلوده لر داعيه استغفار »
« چيمزاول چرك كيه يراهن بقالده در »
(ناي)

« فوره لر ماكل ايدر خانه سني بقالك »
(ثابت)

« جا به آلوده لك زيفتيدر بقالك »
(ناي)

« بقال نه ايچون كسكي بي آلدك اله سوبله »

بقالرا [ايتالياجه دن] سفاش
(حريه عتيقه لك قيج آلتنده
اولان طوب دليكارينه اطلاق
اولونوردی .

بقايا [۷] بقيه نك جي .
(كرى به قالا نر ، آرتق ،

فضله اولانر ديمكدر : [قرعه ورديف
بقاياسي حقنده نه صورته مصامله
اولونه جني دائره عسكره جه ققرر
ايتمكه بالمله اردو ومواقع قوماندانلر
تبليغات مقتضيه اجرا قلمشور] ،
[اموال اميره بقاياسنك سرعت تحصيلي

بقاء [۸] زمان و خودی حال
(قديمي ايله مستر اوله .
(فنا) لك ضدی . فاني اوله يش ؛
برحاله سوركلي اولش . دكيشمه لك
صورتيه طوروش : (دار بقا) =
آخرت ، عالم منوی .

« بقا يزدانه شايندر فنا اكوانه اولي در »
(لادري)
« صاحقران عرصه اقليم سلطنت »
« اولدم كه قيلدي ملك بقايه عزيزي »
(باقي)

§ دوام ، قرار ، سورمك :
(بقاي توجهات ، بقاي عز و اقبال]
« وارسه اوچ يش كون بقاي عمرمك »
« اوله سون مغل صفاي عمرمك »
(معلم ناجي)
« كوردم فللك وفاي يوقدر »
« ذوق واللك بقاي يوقدر »
(لا)

« چرخك كه نه سعادنده نه حسنده بقاواز »
« دهرلكه نه خاصنده نه عامنده وفاوار »
(روحی)

« كيمسي نيسق عمله بقا جوي وجود »
« كيمي منق الله طلب افراي عدم »
(حاكف پاشا)
« انفس مسبحا كيدير روح كلامك »
« هرمرده هجرانه لك آب بقادر »
(خاقاني)

بقار [۹] صيفير جوباني ،
(صيفير تاج : [چونكه فرقه
خرطيتان كسته مهار اتخاذ پيش

کرهائی استشاق ایندیلر — شقیقنامه
[چونکه اول سکر بنی و شقاق سر-
کرانلری مزالی و قاحته دست بدست
نفاق اولغله شد نفاق اتفاق ایندیلر
— روضه الکاملین]

« اوجاقلر کذار ایشدی حدی بنی و عصیان »
(قمرست آل عثمان)

بَغِضٌ { [ع] هر که بعض ایدن
کیمه بنی سومه بن :

« بولونور بجه بغیش عالم »

« بی سبب دغمن ارباب نم »

(وهی)

بَغْتَرِي { [ف] چوله آلتندن
صیق طیشی طراق ،
دستگاه غصوص آجاج طراق ، بو
معناده [کَفْتَرِي] ده دیرلر آو-
جیلرک قوللانقلری تعلیمی قوشه ده

(بَغْتَرَه) اطلاق اولونور : [بونجه روزگار
هوای شکار و سپر مرغزار ایله آتیا-
ندن تحریک قوادم استغنا ایدن شاهباز
ما پروازی ادره بَغْتَرَه قیل وقال ایله
بازوی دعوته اجابت ایتدیروب قولزه
قوندردق — شقیقنامه]

بَغْش { [ف] شکوه ، عظمت ؛
دبدیه ، دارات معنانه در .
مأنوس دکلدر .

بَغْم { [ف] غصه ، اندوه . انقباض
قلب ، ایچ صیقینتیسی ؛
مأیوس ، دلشک ، نومید ، عاجز .
فتح فایله لغتدر . مأنوس دکلدر .

بَغْل { [ع] استر ، قاطر . « بَغْلَه »
بَغْل = دیشی قاطر . جمی
[بَغْل] در .

بَغْل { [ف] قولتوق . « زبر بَغْل »
= قولتوق آلی . « بَغْل کیر »
= قولتوق طوتیجی ، قولتوغه کیرجی .
[بَغْل] = قولتوق آلتنده چیتان
یومروجه ، کوپک همه سی :

« امید وفا ایله مه هر قضی دغلهده »
« چوق حاجیلرک چیتدی خاچی زیر بغلهده »
(ترکیب بند — لا)

« دوشنبه برک کاهمه سر اولور بَغْل کیری »
« چند قطره شبنم آل فتاده لکی »
(راغب پاشا)

« نردبان ایله بَغْل کیر لکه سرعت ایدن »
« نردبان اوزره ایدرسبته شمعی اقدام »
(نابی)

بَغِي { [ع] حدی تجاوز ، ظلم
سبیل آذغونلق ؛ حقندن
عدول صورتیه اولان عصیان ،
سرکشلک : « فته باغیه » = احکام
شرعیه تماماً رعایتکار اولان حاکم
مادک اطاعتندن خروج ایدن گروه .
(خوارج) طامعه سی کبی : [ارباب
بنی وطنیان حقارنده رفق و ملامتله
معامله کوسترله رک] هر بیده (بغی)
فاحشه لک ، زنا ، (بغی) فاحشه معناسی
افاده ایدرسه ده ترکیجهده بو معناده
هیچ قولانیلماز : [وقتاکه مختل
دماغان زکام بنی و نفاق اول رایحه

اولشدر — احسن الحديث — اوتحي
زاده محمد شاهي [

بُعَايَتُ [ع] آشوري، صوك
درجده ديمكدر :

[بوماده نك بغايت حائر اهميت اولسنة
بناء صورت محرمانه عرض ايدلسي]

بُعْمَةُ [ع] ناكمن، بردن بره،
بُعْمَةُ [ع] آكزين :

« فوقده بقتة آيلوب بردون سما »
« شفاف برده چكدي آكابر نوين مهر »

(اكرم)

« اولدك ينه نفتة برده »

« بوندن نه چيقار آنوردیده »

(معلم ناجي)

بُعْرًا [ف] ارلك خنزير، طوموز
بُعْرًا [ف] ديمكدر، ضم ما ايله (بغرا)

برنوع طامدر :

« لازمسه بوگا بر اسم غرا »

« بغرا ديملي بوشخصه بغرا »

بُعْضَاءُ [ع] شدله نفرت، هيچ
بُعْضَاءُ [ع] سومه يش، « بغضه » ده

بومعنايه در: [بعضاً عداوت و بغضاً انساني
چاه بلايه القا ايدر]، [مدفون ارض

طبيعي اولان دستمايه بغض عامه به
مال موروثي اولان بضاعة بغضاي

خاصه بي دخي ضم وعلاوه ايلديكندن —
تصوير افكار — عاكف پاشا [

« فرقي كويا بوايكي صورتك عظيمه بنم »
« بريي جب قنادر بري بغضاي عده »

(عاكف پاشا)

حيوانه ده اطلاق اولونديني وياي
يازلشدر .

« بوغملركيم بنم واردوبيرك باشنه قويسه كه »
« چيقار كافر جهنن كول اهل عذاب اونبار »

(فضولي)

بُعِيم [ع] « بت » بوط، ياعه
بُعِيم [ع] صورت، هيكل، نافقه سز

جاهل، بون آدم، [استاتو Statue]
كله فرانسوي سي مقامنده اشبو (بعيم)

لفظ عريسني قبول واستعمال ايتك
مناسب اولوب اوله ميه جفتي ارباب قلم

تدقيق وتعيينه همت بيورميدر.
بُعَانُوش [ف] اشكون، بوروب

بُعَانُوش [ف] آت وقاطر، حيوانه
عطفا قوللاييلان الفاظنددر .

بُعَالُ [ع] قاطر جي، مانوس
دكلدر.

بُعَايَا [ع] عسكرك طليعه طاقى،
چرخه جيلري .

بُعَاثُ [ع] بانك حرركات لكه سي
بُعَاثُ [ع] جازدر، توز يعني بوز

رنكلي بر قوشك اسميدر، تركه ده
(لوري قوشى) ديرلر، قوشرك خبر سز

وضررلى اولانلرينده اطلاق اولونور.
قارنال، قارغه دليجه طوغان كي، جمى

(بشآن) [بشاء] = بنگلى آقلى
قرملى قويون ديمكدر : [مقابله

شاهينده بفات الطيور ومخاذات سير
عرينده قطع بيقرور كي دنك ولال

ودشت وحشته، جريح شمشير ملال

« بای مسکوره » یاده بانگنر: [حریم
کلشن سرای دار النعمی ده معاشران
صفه صفایی مانند بعوض طنین سامه
خراس ایله تکدیر ایتدیلر — شقیامه]
• { [ع] ابراق ، اوزاق ،
بعمیل } مادیات و معنویاتده استعمال
اولونور: [اسر بید ، محل بید ،
مواقع بیده ، پوشیدک وقوعی عقله
بمیدر ، فقط الطاف الهیه دن بید
دکدر] ، [اونک کبی مختلف الاشکال
اولسی طبیی اولان ادبیات ایچنده
منثور شعرلی بکنوب سوه جک
آدملرکده وجودی ملاحظه دن بید
طوبله من — تقریضات — اکرم]

« نه عجب دوندی مرام اوزره نه اولمش ایکن »
« بوبله بر دور موافق فلک اسر بید »
(نفی)

« سیاه روی خطایم چوخانه متکین »
« بید نور ثواب مثال شعله دود »
(سامی)

« دوخت یاسدن اظهار کرب و بارامید »
« تصرفات الهیه دن بیدمیدر »
(تابی)

« هر آینه بشدن دکلدی جدا »
« بید ایله سون اتقا کن خدا »
(عزت ملا)

• { [ع] د . اسم جنسدر .
بعبیر } « ارکک » قیدینه لزوم
یوقدر . چونکه بمعاً (ناکه) یه یعنی
دیشی دوه یاده اطلاق اولونمیشدر .
(قاموس محیط) ده یوک طشیان سائر

اوتوز بش سنه سی محرم الحرامک اون
سکزنجی کونی قرن ختام اولغین —
چلی زاده نارنجی] ، [بعضاً برطامله کور
باشی برره اندن قوتلیدر — تعلیم — اکرم]
(بعضلی) = برقاچی ، برطاقی ،
برازی . [بعضی اشیا ، بعضی اشخاص ،
بعض افکار ، بعض شی ، بعض کلام ،
بعض مال] ترکیه ده صبور استعمال
یک مختلفدر . عربیده سیوری سینکه
(بعوضه) و سیوری سینکی چورق
محله (بعضه) وو سینکک ایصبرمه .
سنه ده (بعضی) دیرلر .

« ایدوب آسکه عقلجه بعض علاج »
« اطباء مس ایتمه دی احتیاج »
(عزت ملا)

« بوبله وار ایکن لسانده وسعت »
« واردیرینه بعضل ضرورت »
(لا)

« واردر عربیده بعض کلفت »
« ایتمک کورک اشتغافه دقت »
(لادری)

• { [ع] زمان جاهلیته عائد
بعل } (بت) پوط ، شمس
معبودی: [بعلبک] = او پوطه
مخصوص معبدک بولوندینی محل .
§ زوج ، ار ، قوجه ، [بعله] =
زوجه از ککک قادینی ، قاریسی .

• [ع] سیوری سینک .
بعوضه | (من البعوض) = سیوری
سینک ایلیکی . بولو .
بعوض | نمه جق شی دیمکدر .

واوسته بیاندرد. بناءً علیه یو مقامده
(مابعدی کله جک) یاخود (مابعدی وار)
تعبیر لری قول لائق مناسبدر. [بعدده
طریقه مسلوکه اوزره آلاى جهان آرا
ونواى طبل وسورتا ايله قصر مایونلرینه
شرفضا اولدقلى کي— ۲۸۵ صحیفه—
چلي زاده تاریخی] ، [هر حالده
مقصد مکتبانه جوابلرمله سزى
اوصاندر ووب بعدما بویولده اعتراضات
ومطالبات بیاننده جبارتکزی قیرمق
دکلدر — تقریضات — اکرم]

«آلدی حد اولسون عریشک قلعه من اهل جهاد»
«منه زمدرد جیش ملعون قاچدی گلر بعد ازیں»
(سرودی)

«سورت حالده آثار فراغت قالدی»
«محنت و غم چکمه من بعد طاق قالدی»
(فضولی)

«کزدی یوردی بولدی برا کله جک بر»
«من بعد ینه طازم بغداد اولیم دیر»
(روحی بغدادی)

«یکدی عمرم درد هجر اسکله جانا بعد ازیں»
«بنده کی ممنون احسان وصال اغزی سین»
(عاکف پاشا)

بعض [۵] برنسنه نك جزئی،
بعض [پارچه سی دیکلدر .

لسانمزده برطاقم، براز ، بر مقدار ،
بر قاج ، کبی ، پارچه ، جزء معنایزنده
استعمال اولونور و جمع، مفردده وصف
اولور : [بمضا] آره سیره ، آزدغه ،
وقت وقت . [داود پاشا اسکله سنه
وارنجه سراپا جانب دریا و شهر طرفنك
بعض مواضعنك دخی تمیری یك یوز

بعث [۵] کوندرمك ، کوند-
بعث : [بعث رسل ، بعث
صحف] § اولوی دیرلنك ، اولو
دیرلک : [بعث موتی ، بعث اموات]
« یوم البعث » = روز حشر و نشر ،
قیامت کونی . « بعث بعد الموت » =
اولدکدن صوکره دیریش یعنی روز
حشر هنکامه سی . [دین حق و هدایت
کافه خلق ایچون بعث وار سال ایندیك
عبد خاص و رسول صاحب اختصاصک
عرض صلوات و تسلیات اولنور —
محالس امام رفاعی — قدری]

بعد [۵] « قبل » ك مقابلی ،
بعد [ضدی . (صوکره) معنا-
سنه دور . تراکیب عربیه ده اضافتله
استعمال اولونور : [مابعد] =
صوکره ، اوتسی . [بعد زمان] =
براز صوکره ، بر زمان صوکره .
[بعد بعد] = برخیلی زمان صوکره
[بعدما ، من بعد ، بعد ازیں] =
بوندن صوکره . [بعدده] آندن
صوکره . [بعد خراب النصره] =
ایش ایشدن یکدکدن صوکره مقامنده
قوللانیایر بره شل عربیدر . [بعد اللبیا
والقی] = بر جوق مشکلات و بلا یادن
صوکره (مابعدی صوکره) تعبیری
طوغری دکلدر . زیرا (صوکره سی
صوکره) دیک اولور . « مابعد » ك
آلت طرف معناسی افاده اینه دیکده

دوریشان و مریدانده نمایان اولور.
بطناً بعد بطن تسلل ایدر — مجالس
امام رفاعی — قدری]

« طاش باغلادی بجایه ایله بطن پاکنه »
« دنیا به رقت ایله مدی سیدالمر »
(لادری)

« پاك بطنيله اومازك سينه »

« خوب و هو ارایدی بری برینه »

(خاقانی)

{ [ع] « چاك » چابوگك
بطنی } ضدی . یاواش ، آغیر .

(بطنی الحركة) = حرکتی ، طاورانشی
آغیر . (بطنی المضم) = هضمی کوچ ،
معمده سیمه سی آغیر . (بطنی المزاج) =
طبیعی ، خوبی آغیر ، یاواش اولان ،

[فلان عامل ، فقط بك بطیدر] ،
« استاقوس صلاطه سی بطیدر » .

{ [ع] مقول ، زنکین آدم .
بطنج } استعمال اولونماز .

{ [ع] نعلبند ، حیوان
بطیز } آباغنه نعل اوران آدم .

{ [ع] بیوک قارینلی اوزاق
بطین } بر . قوللانماز .

{ [ع] اصطلاحات طبیه دندر .
بطر } « بضر » کبی دیشیک ،

قادرینق محند کی لیله ، دیشک .

(بطر) = هم بو معنایه ، هم ده
(بظره ، بظرم) کبی یوزوک معنایه

کلیه .

{ [ع] چاغرش ، باغیرمه ،
بجعه } متصل سولیمه . مأنوس
دکدر .

{ [ع] فرط سرور ، مستی
بظر } اقبال ، جوق سونک ،

طالمک مساعدسته قایلوب مغرور
اولتی ، حقدن اعراض ایتک : [حالت
بظر متع خطر دور] .

{ [ع] زور و شدتله یاقلایش
بطش } سردلکه طوتش ، ارسلان

کبی قاورامق : [شدید البطش] =
قوت غالبانه سی شدتلی ، مرد اولان .

بویه سردلکه ، شدتله حرکت ایدن
آدمه [بطیش] اطلاق اولونور .

« کف احسان لقبی مظهر اسم اعظم »
« دست بردغضی خیر ذوالبطش شدید »
(کاظم پاشا)

{ [ع] « تلخ » کبی پسکه
بطع } بولاشتی ، قایمق دیمکدر .

ترجیمه قوللانیلان [باتاقی] لفظنک
بوکله عربیه تک عربی اولی محمدر .

{ [مررب] « بطالسه » به
بطانیوس } بافتکز .

{ [ع] آرقه دیمک اولان
بطن } [ظنر] ک ضدی . قارین

انسانک کوبک طرفنک ایچی : (بطن
کبیر) = بیوک قارین . (عظیم البطن)

= بیوک قارینلی . (عبدالبطن) =
شکمپرور ، اوبور سی سلاله ، سلسله

قربان ، صوی معنایه دخی قوللا .

نبلیر : (بطناً بعد بطن) = قاریندن
قارینه ، سلسله صورتله . [کالان ،

نقصاندن شیخده نه حال بولنور ایسه

و بولنده كوردكاري خطييات و تقايي
تصحیح و اكان ايتسلرور . علم هئته
دائر [مجسطي] عنواني اثر مشهور
بوذاتك جله تاليفاتندور .

بطانت { [ع] بيوك قارنلي ،
شيشمان اولق . بيوك

قارن معناسنده [بطنه] صورتياده
استعمال اولونور . في اكل ، اوپور
اولق ، زياده يكه دوشكون اولش :
[غاشيه كش صرصرشق ، تيره
غبار فته وفاق كرين زرفت بطة
مشرقدن دامن نارنجي رنگ ديباي
مغربه وارنجه فضاي ميناسراي جهاني
استيعاب ايدوب — شفيقانه]

بطحا { [ع] چاقيل طاني بولونان
بيوك دره ، بالحصه مكه

مكرمه ده طاغ آرمهنده برده نك اسمي .
هر طاغ آرمهنده كي وادي به اطلاق
جايزدور . جمى [بطاخ] دره ، قامشلي ،
سازلي درميه [بطحه] اطلاق اولونور كه

جمى [بطاخ] دره ، مدينه منوره .

جوارنده برده ميه [بطحان] ديرل :

[يني شوره زار بطحا اول ينوع

زالال نبوت فيضندن عوفه جنت الماوى
اولق اماراق چهره عبا اولدى —

سيرويسى [

« عيش بر حرم بطحازن »

« نيق قهرش بسر اعدازن »

(مولا ناجاي)

« ايتدى خورشيد حقيقت سمت بطحان منوع »

« جاينكه اولدى اوكاندرله بطاليه »
« هر قوناقد بولونور برايكي طورباي سخن »
(وهي)

بطالت { [ع] آواره لك ، ايشسزك ،
مشعول اولماق حالي :

[بطالت تقلا و عقلا مقدر و حدر ،

مذمومدر] + [فريضة ذمت بو ايكن

واي اوقومه كه بطالت دوشكند

ماولف خواب غفلتدر خواب غفلتده

قالان حلقه البته قراركاهي صغراي

وحشتور — حذقه — نامق كال]

[خرمشربان آبشخور بطالت اولان

اواذل نام اباله لعين خودكام الله —

سيرويسى ، [

بطالسه { [مغرب] اسكندر كبرك

دفتندن سوكره ، صرده

تشكيل حكومت ايدن ماركدونيسي

امرادن [Ptolémée] پتوله مه — كه

« بطليوس » ديه تعريب ايدلشدر —

يك سلاله سته ويزيلن اممدر . بواقظ

(بطليوس) ك جميدور . بولره

[بطالسه مصر] دبرل . قبل الميلا

(۳۳۳) تاريخندن (۳۰) تاريخنه قدر

حكومتلري دوام ايدن بوسلاله دن اون

دورت حكمداركلشدر . في حكم يوناني

[Ptolémée claud] « بطليوس »

قلوديوس » ك طريقه عليه سته سالك

اولان تلاميذ ياله علماي سائره به اطلاق

اولونور . علماي اسلام « بطليوس » ك

آماريني عربجه به نقل ايله شرح و تحشيه

« نظمنده ایدر زیاده گفت »

« آندن کورینور براز بطاقت »

(ضیا)

« زیرا حکم طبیعت اوزره »

« افکار یورر بطاقت اوزره »

(وله)

بطاقتش { [یوناییدن] فوزغون ،
اگره لای اوقی .

بطال { [ع] مریده شعیع ،
بهادر ، قهرمان مداسنه

قوللانیلیر . لانتزده بوممناده نادراً

استعمال اولونور : | بطل غازی

حکاه لری . شهردر ، بطل غازی =

کوتاهیجه سنجنده برقصه . [§ ترکیجه ده

بولفظک افاده ایشدکی مددرلر شو لمدر .

= ایشسر ، کوجسر : [بطل حریفک

بری کلش . صباحدنبری دیردیر

ابدوب طور بیور : § = مفسوخ ،

متروک ، حکمسر : [اونظاملره اسکی

اصوللر شمدی بطل اولدی . قعاعده

معاشک تزییدی حقنمه وپردیکی

عرضعال بطل ایدلش . بطل اوراق ،

بطل طور به سی ، بطل چکمک [§ =

ابری ، قوجامان ، بیوک : [بطل کاغده

بطل قالب ، بطل بر قیشله ، بطل

برقوماق ، بطل بریانطولون [« بطلای ،

بطلایه » = بطلاله منسوب : بطلاله

خاند . طور به .

بضاع { [ع] اطمینان کسب ایتک ،

بضوع { قائمق . مأنوس دکلدور .

بضیض { [ع] آلات موسیقی به ،
چالنجیه دوزن ویرمک :

آهنک طومتق . لسانک الفاط اجنبیه دن

تطهیرنی آرزو ایدلر (Accord)

تعبیر فرانسویسی ترک ایله اونک

مقامنده بولفظ استعمال ایده بیلرلر .

(Accordneur) یعنی آقوردنجی مقامنده

دخی [بضیضکار] تعبیری قوللایمق

قابلدور . بولفظ اساساً قبول اولوندقدن

صوکره [بضیضکاری] ده دینله بیلیر .

بضیع { [ع] حریره . هرطری

دکر ایله محاط طور براق ،

آله . مأنوس دکلدور .

بط { [ع] قاز : [ببط] = قاز .

بطا کوکی دیکدورکه آلات

موسیقیه دن لاغوته دینلین سازه اطلاق

اولونور . § قازسیده دخی مستعملدر .

فقط مخففاً قاز شکلنده یابلمش اولان

صراحی به ، صرافیه اطلاق اولونور .

اصل کله فارسی دکلدور . عربیدور :

(بط صهبا ، بط شهد ، بط شیر)

§ مریده قازک اوقمه سنه ، صویه

طالسهنه [ببططه] اطلاق اولونور .

بطاقت { [ع] « سُرعت » کضدی .

بطاقت { آغیر حرکت ایتک ،
آغیر طاورانش :

بَصِيرَتَ { [ع] ادراك، فراست.
 قلب کوزله کوریش،
 بیلش یعنی متبیطانه و دور اندیشانه
 برصورتده هر شیک اوگنی، صولتی
 وایچی، طیشی، حاصلی کنه و حقیقتی
 ادراک ایدیش: [بصیرت قلب] = کوکل
 اویانقلنی، اقباه معنوی. «بصیرتس» =
 خافل، (بصیرتی باغلامی) = غفلنده
 بولوغی. (بصیرتکار) = آجیق
 کوزلو اولوب ایی دوشون. [بصیر-
 تکارانه] اوله آجیق کوز اولان آدمه
 یاقیشه حق صورتده. [بصیرتکاری] =
 بصیرتلی اولش. [برموجب] ان بعض
 البقاع ایمن من بعض «میت و سعادت
 مجرب ارباب بصیرت اولان «سعد آباد» ده
 ینه سلطان انام جنابلرینه تهنیه ضیافت
 ویکشنبه کیجه سی سعد آبادده کی قصورلرک
 جمله سی بی قصور قنادیل و ماهیه لر ایله
 پرزیب وزینت قلندی — چلی زاده
 تاریخی — صحیفه ۲۸۵]
 «کنجیده بصیرت اولوری بو عجز ایله
 «خیثت حوادث و کیفیت ششون»
 (لادری)
 «فقط انسان که حیواناته فائق خلق اولونمشده»
 «اوت» انسان که اکلدر، شرفند بصیرتدر
 (اسماعیل مفا)
 بَصِيلَه { [ع] صوغان مقوله سنک
 بروعی.
 [ع] قادی نلق نشانه سنده کی لم
 بَصْر { زائد، دیلمک. «بظر» ده
 بافکز.

«بیدیرر خسته حایه عمل»
 «درد چشمه آقیدر آب بصل»
 (نابی)
 بَصْلَه { [ع] اصطلاحات طبیه دندر.
 بدمک بر طرفنده عارضی
 دکل خلقی اوله رق کورینان هر درلو
 انتفاحه یعنی قیابرقیه اطلاق اولونور.
 بَصْلَه سِلْسَلَه { [ع] اصطلاحات
 طبیه دندر.
 صمدار ایلمک قسم علویسنده دماغ ایله
 برلشدیکی پرده کورینن قیابرقیه
 دیمکدر.
 بَصْوَه { [ع] قیظیم، آتشک
 آوری. مانوس دکلدرد.
 بَصِيرَ { [ع] کورینچی «بصر»
 ادراک و فکر منتهنده
 کلدیکندن (بصیر) مدرک، واقف،
 یلیجی معناسنده دخی قولانیلیر. «هر
 شیئی کوروب بیلن، الله ذوالجلال.
 «زوه سن مهر جهان شاه دکشم اما»
 «اولیجی ذات شریفک کبی قادی بصیر»
 (نقی)
 «قالدی حیرتده کوروب خواجه نصیر»
 «کورودی کیم پرده لیدر چشم بصیر»
 (وهی)
 «قیلدقده طلوع مهر ذاتی»
 «طلودردی ضیاسی کاشناتی»
 «هپ کوردی آتی بصیر اولانلر»
 «جامل قالدی ضریر اولانلر»
 (نعت نبوی)

ایده چکنی دوشونمه سی طالقو و غک
حاقنه برهان کایدر [

بَصْر [ع] کوزده کی حاسه رؤیت،
بَصْر کورمه حاتی که باصره تک

الوان، انواء، اشکالی حس و ادراک
ایتمه سی دیمکدر. [ع] کوز معنایدهده

قولانیلیر: [ع] قوت بصر = کوزک
ای کورمه سی. [ع] حدت بصر =

کوز کسینلیکی. [ع] حدید البصر =
کوزی کسین، [ع] کلخ بالصر =

سرعتله کوز آتیه، باقه. [ع] لحة البصر =
کوز آنجه قدر [ع] مد بصر = حاسه

رؤیتک اوزونلی، اوزاغه تعلق.
«کورمه چوق دیرسه بومد آن قیامتدربکا»

«نور چشم پکدی یامدن کلخ بالصر»
(معلم ناجی)

«تویای حاک پایگدن ایدن قطع نظر»
«ایکی کوزمه کرکر چیقسون ای نور بصر»

(سلطان قورقود)
«کل رخلرین آزرده ایدن نور بصر در»

(عاکف پاشا)
«طس برخوبه دور آغلامدن چشم»

«سفر ای نور بصر قنده یاتور و کلام»
(واصف)

«دب رؤیتده آجاردی نظری»
«نکته سر کلخ البصری»

(خاقانی)
[ع] صوغان، صوغانه

بَصْل (مشابه کواکب): (بصل
الدب) = بیانی سنبلی. (بصل القادر) =

اسقبل. آمله صوغانی.

بَشِير [ع] مؤده سی، مؤده
بَشِير (ویرجی، اوصاف سنیه

جناب یغیریدندر: (نجه بشیر) [ع] کور
بوزلو، کولج آدم.

بَشِیغ [ع] آبی، اکسی، طادی
بَشِیغ (فاشی: دوی بشیغ.

بَشِیون [ع] سموز، سمین،
بَشِیون (بسیلی معنایدهده.

بَصَائِر [ع] مدار عبرت و انبیا
بَصَائِر (اوله جق حالات [ع] عبرتی

کور بشار، حجتلر، برهانلر، دلیلر
دیمکدر. (بصیرت) بونک مقامده

قولانیلاماز. عربیده معانی سائرده
افاده ایدرسده ترکیبده بوند باشقه

معنارده استعمال اولوغاز.
«چشم ذوی البصائر هر سنک مقبره»

«مرآت صاف چهره» عبرت دکلیدر؟
(عارف حکمت)

بَصَارَت [ع] دقت نظر، کوز
بَصَارَت (آجیقلمی: برشی

اینجهدن ایجه و اطرافیه درین کورش:
«واسته» صاریدر شاه عادلک

«ملکک عمارتی فرانک سلامتی»
(لا)

بَصْبَصَة [ع] کوپکک یا تافلا.
بَصْبَصَة (غمه سی، قویروغی

صاللابوب صوقوله سی [ع] طالقو و
قلر و او مقوله شعاصک حالی و حرکت

منفورده سی: [ع] اوله عاقل و حیتمند
برآزده قارش ببولده کوسرتله جک

بصبة ذیلا به تک عکسی تأثیر حاصل

حسیله . (مقتضای بشریت) -
 انسانی حالک ایجابی اوله رق . [اکثر
 حماه حومه روایت نقلی اوزره آرایش
 مههد بشریت اولان اول نورس نهال
 غنچه دهانی اول ارضاع ایدن ثوبیه ایدی
 — سبرویسی] ، [لاجرم مؤمن قوی
 الاعتقاد اولاه اصر معروفده اهل معروفه
 اتباعله بقدر الطاقه البشریه شر و طلاحدن
 اتقا و بر و صلاحه بذل اجتهدایله صرف
 سویدا قیلار — شفیقنامه] ، [بونلر
 نه زمان بیلنسوبده نه زمان دوالری
 بولنه جق ؟ و او زمانه قدر زوالی
 بشریتک حالی نه به مغیر اوله جق —
 یژمصاده — اکرم]

بَشَلْ { [ف] صارله ، طوئشه .
 بَشَلْ { یاشمه . (بشلیدن)
 مصدرنددرکه یاشتی . طوئشتی ،
 صارلق معناسته در .
 بَشَمْ { [ف] ملول ، محزون و امتلای
 بَشَمْ { معدده ، مدهده هضمزلکی .
 «بشم» اولورسه شبنم ، چی و ملد ،
 دینیز دیمکدر .
 بَشْمَه { [ف] دباغت اولونماش
 بَشْمَه { خام دری .
 بَشَن { [ف] جسم ، بدن ، قامت ،
 بَشَن { اوزون بوی و طرف ،
 کنار ، اوج دیمکدر .
 بَشَنَج { [ف] چهره تک حسن و طرا
 بَشَنَج { افنی ، آن و لطافتی معناسته در .
 بَشُوش { [ع مولد] فرحلی ، شن ،
 بَشُوش { کویچ یوزلو دیمکدر :
 [چوق بشوش آدم ، فلان بک بشوش
 ایدی] ، [اوقدر بشوش وشادکام
 ایدی که بردضه دن باشقه آغلادیفنی
 کورمده — مه پرزوز ترجمه سی —
 اکرم]

« چون اول بشریتن اوتودی »
 « آهوم آنکه افس طودی »
 (فضولی)
 فرق معتزله دن (بشر بن معمر) ک
 فرقه سی « بشریه » عنوانله مشهوردر .
 بَشْک { [ف] ناز ، شیوه و طولو ،
 بَشْک { قار ، شبنم ، چی .
 مأنوس دکدر .

بَشْک { [ف] صیفیه ، بازلق
 بَشْک { خانه ، چادر و قریه ،
 چارطاق . قوللانلار .

بَشْکُول { [ف] فعل و عملده اقدام
 بَشْکُول { ایتک ، اوشمه یوب
 چابالامق معناسته اولان (بشکولیدن)
 مصدرنددر . اقدام ایدیش ، حرص
 ایله چابالایش ، مجریکلی اولش ، حرص ،
 مقدم دیمکدر . [بَشْکُول] ده بو معنایه در .

بَشُول { [ف] کارگذار ، ایش
 بَشُول { یلمی و بتیرنجی دیمکدر .
 و تسویه مصطلح ، ایش بتیرمک معنا .
 سنی ده افاده ایدر .
 بَشُولُش { [ف] حالت پریشانی ،
 بَشُولُش { متالم و مغوم اولش .
 مأنوس دکدر .

بَشْه { [ف] «باشه» مخفی . آتجه
 بَشْه { قوشی . اوگاده باؤگز .

« ابنای بشرده قاله جقی بی بومادات »
(لا) .

« بر فرد نصیب اولدی هیچ نوع بشردن »
(لا ادری)

« بر دورده کلده بوفا طالع بزکیم »
« آثار عطا یوق نه بشرده نه لکده »
(روحی)

« یارب ای خالق فضل وشر »

« نه حزین ماجرا حیات بشر »

(عصمت)

« شویله مطبوع ایدی اول رشک دور »

« کاسه میال ایدی بالطبع بشر »
(خاقانی)

« کُشَرَه » { [ع] اصطلاحات طبیعه دندره
انسانک درینک اوستی ،

خصوصیه یوزده کی درینک طبعی :

[بشره سی تغیر ایتدی ، بشره سنده

انوار شادمانی عیان ایدی] . (بشره

مخاطبه) = اصطلاحات طبیعه دن اولوب

بدنک داخلنده « غشای مخاطی » دینان

درینک طبعی یوزی دیمکدر . [بر

ماهپاره نازپرور پیچیده قساط عزت

اولوب یاغش ، کهوادمی سرناپانور

جمله باتمش . بشره دیدار ملک فرین

کورده بر وجهه دلداده جمال آفتاب

مثالی اولدم که سراسر عروقی بدنم

برشیر اولدی — سیروسی]

« کُشَرِیت » { [ع] بشرک ، انسانق

حالی ، انسانک خلق

وشرقی : [حسب البشریه] = بشریت

« کُشَرِیت » { [ف] فرانسه (vase)
تعبیر اولونان قاب ، ظرف ،

« کُشَرِیت » { کاسه ، خصوصیه جینی
صاقی دیمکدر . « وارو »

لفظ فرانسویستی استعمال ایتکدن
ایسه بونی اولنک مقابله قوللاغیدر .
(با) نک ضمی جا زدر .

« کُشَرِیت » { [ع] حیوان ناطق ، جنس
بشر | انسان ، مذکر و مؤنثی ،

مفرد و جمعی مساویدر : (ابوالبشر)

= حضرت آدم . « نوع بشر ، ابنای

بشر » = انسانلر دیمکدر . (سیدالبشر ،

خیرالبشر) = حضرت یسعی . [یوقه

دنیاده بر نفس الامر موجود دکلدرد

حقوق و آنک اختلافی صرف مصنوعات

بشردیدر ؟ — حقوق مقاله سی —

کمال] ، [بوده معلومدر که ابنای بشر

بومعیت خانه نمونده یالکنز بر جمعیت

تشکیل اتمش اولسه او مجموعه شامل

اولدیی افراد آره سنده حقوق دائمی

یک طور افراد قالیر — حقوق

مقاله سی — کمال] ، [بشری ، بشریه]

= انسانه منسوب : (احوال بشریه) .

« یا حبیب الله یا خیرالبشر مشتاقکم »

« اوله کیم لب تشنه لریانوب دیر همواره صو »

(فضولی)

« فکر ایتلی کیم جناب بیچون »

« ایتدکه بشرله ارضی مسکون »

(لا)

« دوشدی جدا نهم صفادن ابوالبشر »

« اولدی حلیله تجریه که کردن پسر »
(لا ادری)

استعماله اوغرا دله سی اسبابی اکلایشله
مامشدر.

« ندامتدر قصورندن حجاب ایلر سه بر آدم »
« صلاح نفسه استعدادینه عائد بشاوتدر »
(صفا)

« بویشاوتله اولوب خرم و خندان عالم »
« هر کس او صافگی برکونه ایدنجه تعبیر »
(اسماعیل باشا زاده حق)

بَشَاشَتْ { [ع] کولر یوزلوق،
فرحلی بولونش دیمکدر :
« اولوالا بشاره قارشی ناصیه ک صراحت قیلکدر »
« دلالت ایلر من جملی بشارت صفوت یاله »
(اسماعیل صفا)

« هر کسک وجهنده برزنگ بشارت مجلی »
« قالدی اهل ملال و حزنده چین چین »
(لا)

بَشَاعَتْ { [ع] ما کولات و مشرو-
باتک طائز اوله سی ،
ناخوش ، آبی اولیشی : « بشاعت دوا »
§ « قباحه » معنای ده کلیر .

بَشَام { [ع] حجازه مخصوص ،
خوش فوقولو بر نوع
آغاجدر که آتدن مسواک یا بارلر .
ترکیده بالصامه آغاجی دیرلر .

بَشَبِیُون { [ف] سهوز ، بسلی
بشبیون دیمکدر . بای تانینک
کریله ده لغتدر . (بشیون) ده دیرلر .

بَشَرَه { [ف] بر نوع طائلو طعما مدر .
« بشاره » [د] بشاره ده بومعنا ده .
« بشاره » جمله ادویه دن بر اوتدر .

بَسِم { [ع] کولر یوزلو ، کول
بسم آدم : « معلم ناجی بر ادیب
بسم ایدی » § متبسم : کولجی
معنا سنده دخی قوللایلیر : [وجهه
بسم ، سیمای بسم]

« عالی کل کبی آجیدی نفعک »
« ایلدک چهره ایامی بسم »
(نفی)

« موسم نو بهار عالم ایدی »
« روی عالم بسم و خرم ایدی »
(داستان ظفر — عهت)

« کوکل اودختری هر اختر سیه صورار »
« کوکل اوزهره بی ازار ایلر نسیمه صورار »
(اسماعیل صفا)

بَشَارَتْ { [ع] مریده باتک کریله
معروفدر . معنای لغوی

بشره وجهک تغییرنه سبب اولان خبر
صحیح دیمکدر که کرک مسروریت ، کرک
محزونیت موجب اولسون هر ایکی
احتمالی ده شاملدر . فقط معنای عرفی
یا لکنز موجب مسرت اولان مؤده
دیمکدر : [بو بر بشارتدر که سواقفک
تطهیری زمانک تقرینه اشارتدر —
تصور افکار — شناسی] ، [صدر
اعظم حضرتلری بشارت عظمی ایلر
قره آغاج یا غمه سینه واروب تبریک
فتح جلیل ایلر بایه سریر سلطنتدرو معال
قیلدقلرنده — چلی زاده تارینخی —
صفحه ۲۸۵] § بوانظک نسوان
عشایه طرفندن اعجوبه ، یکی چقمه
برشی غریب ، چرکین معالزنده سوء

«مَرَكَب» كُ ضدى. بومعاده جى
[بَسَاطَ] در: [بَسِط بر كلام،
مستله بَسِطه، هوا بسِطى دكلى؟]
«بَسِط» اوج قنمدرد: [بَسِط

حقيق، بسِط عرفى، بسِط اضافى،
[بلكه سطح بسِط غبرادن سقف
محيط خضرايه ابرنجه — شفقنامه]
[اكثريا بر حقيقت بسِطه ويا بر
حكمت عاده اوكنده بيج وتاب نماى
حيرت وانجذاب اولقندن آزاده بولنه من
— قريضات — اكرم]، [بَسِط
عالمده مدين عظيمه انشاسيله روابط
اجتماعى تشييد ايدىيور — معارف
مقاله سى — كمال]

«بَسَاطَه شرف محرميت وحدت»
«مَرَكَبانه قبول ترك اعضا»
(فضولى)

«دوران بسِطه خاكه نيخون صادى فرش سم»
«دورنده تاكه ايرمه يه بر خاطره غبار»
(باقى)

«بَسِط اسفل خاكه قتاده اولمازايدي»
«جهانده سايه معدومك اولسه كموجود»
(نعت شريف — ساعى)

«بَسِطَه» [ء] دوشمه، مندر
§ دوزير، ارض § ارتفاع
آلفه مخصوص يايوان كوش ساعى:
[بَسِطه تخته سى، بسِطه جدولى]

«بَسِطَه» [ء] (بَقِيَه) كى آرتق،
فنهله قالان شى ديمكدر.
مانوس دكلدر.

بَسِطَه [ء] بول حاضرانى، سفر
تدارك § مهمات، اوازم
سفره. بول تداركافى كورمك، مهيا
بولوغق مناسنه اولان [بَسِطَدَن]
مصدرندن مَرَكَبدر.

بَسِطَه [ء] زياده لك، بولوق
ديمكدر.
بَسِطَه [ء] بر نوع طعام.
اون ايله ياغندن مَرَكَب
بولاماج. جزئى طعامه [بَسِش] ديتير.
§ نيمه، سعابت مناسنه در.

بَسِطَه [ء] عارضه سز، دوز،
ياغبين، كيش ديمكدر:
[بَسِط ارض] = دنياك ياغبين،
يايوان، واسع اوليتنى. (زمين
بَسِط، ارض بسِط) = دوزير.
§ يوكسكك ضدى، آچاق، آشاقى:
[بَسِط ير، بسِط بر بوستان ايچنده
كهنه بركله ده اوطوران بر عائله
فقيره] § شعره مخصوص اولان
بجوردن هر ييتى درت دفعه «مستغلمان
فاعلى» دن مشكل بروزندركه اشعار
عربه مخصوص كيدر. فارسيد (بحر
بَسِط) دن شعر نادر، تركيده
اندر در. § شطارتلى، شن مناسنده
تركيب ايله قوللايلير: [بَسِط -
الوجه] = كولر يوزلو، خوش
محبت ديمكدر. [بَسِط ايد] = الى
آيتى، سخى، جو انرد ديمكدر § «بَسِطَه»
= ساده، مجرد، تركيب سز، هپ برجنس.

بُزِيلُوب ياييله . [وقت وقت بسط
ساهره خود رآييده بسط قايحه
رنكارنك مثل ايله شهنامه خوان حل
وعقد جباله امور اولوب — شيفتنامه]

« اما كه استناد ايله عفو جيلسكه »
« بسط ايله برارده فلكدن شكايي »
(لا)
« اگر خاك سبه بسط ايله مرسته خوان احساني »
« اولور كار شكم خواران عالم آه و وايلا »
(ناي)
« زاردر قبض ايله بسطك دوسرانكشتمده »
(ناي)
« بسط ايدوب كاهيجه مخلوط كلام »
« فارسي خلطنه ايلر اقدام »
(وهي)

بُزِيلُوب ياييله ايدمه لم قح كلام
« قح اوله قابو ميمای بنام »
(خاقاني)
« كوستر آينه سي بسمله نك »
« حليه پاكن اووجه حسنك »
« بيله ين شوكت بسم الآسي »
« آ كله ماز سر كلام الآسي »
(وله)

بُشْمَه { [ف] ياخود (وشمه)
راستيق . چويد ياراغده
بايلوب قاديئرلك قاشلرينه چكككري
شي ديكدور . قوللانياز .

بُسْنَك { [ف] بياني آت § انجيدن
استبباط اولوغش كتاب .
قوللانياز .

بُسُوش { [ع] اوخشادقه سوت
ويرن دوه ديكدور §
عريده غايته مششومه ومنهوزده بر
قادين . « بسوسدن اوغورسز »
سوزي شلدور .

بُسْك { [ف] خرمن محندمه
طوبلانيلان بقدای دمي
بُسْدَك ديكدور . قوللانياز .

بُسْكَه { [ف] قابو ماندالي ، قابو
سوركوسي ديكدور .

بُسْگُوی { [ف] كوهزه ، چوق
سسويله ين ، چككسي
دوشوك آدم . مانوس دكدور .

بُسْله { [ف] شعوري « ده سكون
سين ايله كوسترلشدر .
بورچوق دينيلن غله نك اسيدور .
فارسيده بزييه (بسله) ديرلر .
« بسَل » اوقاق صاري طاري ديكدور .
« بزيه » فقره سنده يانكدر .

نَكَازْ [= اصطلاحات موسیقیه جه
حصار ، سگاه ، حجاز اصولارندن
مرکب بر مقامه ، آغازه در :] مقام
خنده کاریده بر بَستَه نواهنک دها
ایجاد ایله کندولرینه تعلیم ضرب ثقیل
کار زار ایده جک استاد بی داد آرا -
دقلرندن — شفیقنامه] .

« آه سردم کربه کرم میدر بیلیم سبب »
« قالدی کیتدی غنچه مقصود بویه بستاناب »
(عاکف پاشا)
« صاعنک بزی کیم بستان دل نفس غوی یز »
« خاک قدم آل عیسا مصطفوی یز »
(شیخ غالب)
« ساقی کرم ایله بی دماغم »
« پا بستانه رسته فراغم »
(شیخ غالب)
« یازدم نه ایسه شکسته بستانه »
« معلوم دکل حال خسته »
(لا)

« بر کیمسه دن ایرمزسه نوله کوشمه تحسین »
« افسون کلامله جهان بستانه دهاندر »
(نفعی)

بَسْطُ [ه] بایعق ، یاثلق §
آجق ، آجلق § اوزاندر .
مق ، اطرافلاندر مق : « بسط بساط » =
دوشمه نك ، اورتوتك یاثلق سی . [بسط
قالیچه] = خالی ، کچه یا بمق . [بسط
دعوی ، بسط مقال ، بسط مقدمات]
= اوزون اوزادی آ کلاعتق .
(قبش و بسط) = آچیلوب قاپاتمه ،

بَسْتَقَانْ [ع] « باغچران » ك
معربی . مانوس دكلدر .
بَسْتُو [ذ] طورباق قواووز ،
چاناق ، چوملك § خبره .
بونك معربی (بَسْتَوْ) در .
بَسْتَوْقَه [ذ] اوموزده كرده
متصل اولان كيك
دیمكدر . قوللانناز .

بَسْتَه [ذ] باغلی ، باغلاغش ،
(بستان) مهدردن اسم
مفعولدر . فارسیده بو مصدر ك فعل
ماضی اولان (بستان) عقیده ،
دوگوم معناسنده قوللانیلیر . [دلبسته]
= كوكلی باغلی ، عاشق . [پایسته]
باغی باغلی ، باغلاغش . [بستانه دهان]
= سكوت ایدن ، دیلی طوتلش ،
آغزی قاپالی . [شكسته بستانه]
= قیریق ، قاپالی یعنی قیریق دوگوك .
مكن اولدینی صریحه ، شویله بویله ،
ازیله بوزیله . § (بستانه) = اصطلاحات
حات موسیقیه دندر . فن موسیقی
استاذلری طرفندن گفته دینیلان شرق
ایله منظومات سائرهمیه اویدیریلان
آهنك دیمكدر : [ایوبلی ذكائی
افندینك بستانه لری قایتله استادانه در ،
مرحوم موسیقیه لری طرف بكك بستانه .
لری فوق العاده شوق افزادر ، مرحوم
شوق افندینك بستانه لری ایچنده بك
دلسوز نغمه لر واردور .] « بستانه

بَسَاظُ { [ع] دوز محل ؛ یاوان
قاب معنایست در . مثلاً
بیوک قازغان و تعبیر کی . کسرباجا نزد .
بَسَاظُ { [ع] قوت قلب ، بورکده
(قورقواوله ییش . قهرمانق
یکیتک : [یاووز سلطان-ایم درایتده ،
دیانتده ، بسالنده افراتی میلیونلرده
بربولونوز نوادر روزکوردن ایدی .]
بَسَاکُ { [ق] سازدن و کساج
دالارندن و درلو درلو
چیسکاردن یا بلس تاج ظفر ، سربوش
دیمکدر : [بساک فرحاک] = اکلیل
مهرت .

بَسَامُ { [ع] کولر یوزلو ، زیاده
کولن آدم .
بَسَامَتُ { [ع] کولر یوزلو اولوق .
نادرا قوللانیلیر .
بَسَاوَنَدُ { [ق] قافه شعر معایسته
در . مانوس دکلدر .
بَسَبَاسُ { [ق] هرزه ، هدیان ،
صاچه بوش سوزدیمکدر .
بَسَبَاسَه { [ع] مفردات ادویه دن
ممدود برنوع نباتدر که
بوکافارسیده تحریف ایله (بزاباز) دیرلر .
اوکسوروک و کوکس ایچون نافعدر .
بَسَبَسَه { [ع] سرعتلر سکرتمه ،
تیزوچایک یورومه دیمکدر .
بَسَبَسِی { [ق] باغلیق ، مربوطیت
[ق] قایل اوله ، قایالیق
[دلیستگی] = کوکل باغلیقی ،
عاشقلاق .

(بَسَبَسِی) و (بَسَاتُون) لفظلری ده
استعمال ایله مشرورد . بوستانلر دیمکدر :
[داود پاشا سرائی ایله جوار
وحوالیسینده تعادف ایلدکاری بساتین
و حراعه جراد منتشر کی اطاله
ایادی خسار و مضار ایددرک -
روضه الکامین]

بَسَارُوبُ { [ق] «حوشه جی»
تزل و بوستانلر محصور .
لانی آیدقدن جوکره قرینق . دوکوتی
طوبلامه . (بازده) = سوریلش ،
سولامش تزل دیمکدر . ترکیه ده بوکا
(هیرک) دیرلر . مانوس دکلدر .

بَسَارَه { [ق] دیوانخانه ، صفه ،
صالون . (با) نک کسریله
عمر لر بلاد هندیه ده موسم صیفده
یاغان سورکلی یاغمورده دیرلر .

بَسَارِیَه { [و] ووجه دن] بالیق
دالیانلرنده قاین و بیوک
خلاطله باغلابیلان قازیق دیمکدر .

بَسَاجُ - بَسَاخُ { [ق] فتنه و فساد ،
قار یشقلق معنا .
سنه در . مانوس دکلدر .

بَسَاسَه { [ع] مکّه مکرمه نک نام
دیکری .

بَسَاطَتُ { [ع] طلاقلی اولش ،
لایحه دوزکوندک
معنایست در [ترکیه ده بسطک ،
یاقین اولش مقایمده دخی استعمال
اوانیور : [بَسَاطَتُ زَمَین]

« نسیان ایسه غرض غم کونی بیس مان »
 « نوش ایسه بزم عشقه بر جام تاب دل »
 (عاکف پاشا)
 « بسدرای خامه یتر تطویل کفتار ایلده ک »
 (نظم)
 « عجم آخوندی کی بعضی سیده بکه دیو »
 « فارسی لجه می اوزره ایدر انشای سخن »
 (وهی)
 « سمع پاک نه چو تار عنبر »
 « بس برابر کورینوردی اکثر »
 (خاقانی)
 « بسببی که غیری بر کورل »
 « آیانه شکل شکر کورل »
 (شیخ عباس)
 کَسَا { [آنا وودجه دن] آلبانی
 یعنی آنا ووداقده ایکی خصم
 قبیله و یا خود شخصک مصالحه و مصالحه
 یدیشاری . قسه ووق .
 کَسَا { [ف] چه بجه . جوق .
 حبیبی . قوللا تیلار .
 کَسَا { [ع] الفت ایتک . آیشیق .
 غیره ائوسدر .
 کَسَا { [ع] « مرکبانه ک »
 ضدی . سبیط اولان
 شیلر دیمکدر :
 « بساطه شرف حریمیت و حدت »
 « مرکبانه قبول ترکب اجرا »
 (فضولی)
 کَسَا { [ع] ورسی (بوسیدن)
 « تعریب ایدوب » « ستان »
 دیدکلری کبی بونک جمعی اوله رق

صوجلوه [بزمه کاری] = کنهکاری ،
 صوجلوق دیمکدر : [بنوجرمه حرم
 بیت اللهده رایت افر زخم وستم اولوب
 درد مدان بزم وزیر دستان عجزه
 همواره برکشته حال بنجه تطاولری
 اوله رق — سیرویی]
 بَزِیع { [ع] ظریف . عقلی ،
 اوسلی چو چق .
 بَزِین { [ف] « وزیدن » کی ایتک
 « مناسنه اولان » « بزدن »
 « صدرتدن مشتق اولوب اسمی دیمکدر .
 بَزِیون { [ع] انچه قش . « سندس »
 بزیون ایدیل آتون ایشله و
 طلاس .
 بَزِی { [و] ودر . حشمت دیمکدر .
 بَزِی { [ع] ائوسدن دیمکدر .
 بَزِی { [ف] « کی » معیت . فقر
 بَزِی { ضرورت دیمکدر .
 کَس { [ف] ادات اکتفا . یتر ،
 ایتدیر مناسنه ودر . فرسیده
 بومنه نارده مناسنه و اکتید قصد اولنده
 قسه [کَس] دیرلر . [کَس] —
 کافی . تمام ، یتر دیمکدر . فقط و حسب
 مقامده دخی اسممال و و وور .
 « ترکجه ده بمصا کفیت بچون قواللا
 نیلقدن ماعداد اداب » کید اوله رق
 دخی استعمال اولونور : [سن « ملی »
 « خرده بینان خیایای اموره بسدر »
 « حکمة العین مواعظ قلک آیه کون »
 (منیف)

« اما خرد تادب ایدوب اختصاصنه »
 « ناز و نیاز خدمت ایدر بزم خاصنه »
 (شیخ غالب)

بزمگاه [ف] اکاچه بری، جمیع
 محلی. (بزم) مقامنده
 بزمگاه [ف] دخی قولانیله بیلیر .
 فقط بوصورته استعمالی

نظمه حصر ایدلیدر :

« کوچوب کیتدی بقایه بزمگاه زندگایدن »
 (صفوت)

« صفوت » صرحومک اشبو
 مصرعی وقتیلله فرانسه شمرای
 مشهوره سندن (برائزه) تک وفاق ایچون
 سویلدیکی تاریخدنلدر . حتی تاریخ
 مصرعی ده شودر :

« بولنیزات ایدی حیفا برائزه کیدی فایدن »
 (سنه میلادی ۱۸۵۷)

« نه عشق ماشطه حمله کاه بیداری »
 « نه عشق پرده در بزمگاه رقود »
 (سایی)

بزمونه [ف] شهر سالملکی تک
 ایکنجی کورننه اطلاق
 اولونور . قولانیلاز .

بزمه [ف] مجلس صحبت و محبتک
 کوشه سی دیبکدری عربیده
 کوندوز ییلن براکون طعام مناسنه در .

بزنک [ف] کلید ، انتخاب
 علت مدعشه . قولانیلاز .

بزه [ف] کناه ، خطا ، قیاحت ،
 صوج [ف] عربیده فقیر ، مسکین
 مناسنه در . « بزه کار » = کنهکار ،

دیمنش رسده اصل لفظ یونانیدر ، حتی
 ایرانیلرک بوسبزه ویردکاری (بیهله)
 اسمک دخی لفظ یونانینک محرفی
 اولدینی جای تردد دکلدر . عرفانک
 کوچوک نوعی . بقلیه فصیله سندن بر
 سبزه در . فصولیله مشابه در . لسانزده
 آخر کله ده کی الف (ها) یه قلب
 اولوندیفندن (بزیه) دیه معروفدر .

بزم [ع] دیش اوجیله ایصیرمی ،
 قیرمی § یایک کیریشنی
 چکوب صایویرمک . معانی سائرینی
 دخی افاده ایدر رسده مانوس دکلدر .

بزم [ف] عشرت ، صحبت ، محبت
 مجوسی § احبابجه اولان
 اکاچه جمعی . فارسیده چادرم مناسنه ده
 کلیر .

« خیال لعل نایک جام چشم ترده قالمشدر »
 « خاربزم نوشانوش وصلک سرده قالمشدر »
 (رامی پاشا)

« هر نه دم لطف ایله یوب بزمی مشرف ایلسه تک »
 « اهل بزم آیانگه یوز سورمه آماده در »
 (نفی)

« صدورین کوزه دوب بیلله یلم بزم جهانک »
 (روحی بغدادی)

« کلیر هم بزمه تنهام بشیمان کوستر کسندین »
 (ندیم)

« می صون بزه ساقی بزم اول قوم که دیر لر »
 « زندان صبوحی زده بزم قدمدر »
 (روحی)

« هم سنک بزمک کی بر بزم خرم بولدم »
 (نفی)

« دکل چکجه بر بدستان ایش »

« مکرکیم او بر جوهره کان ایش »
(عزت ملا)

« شوق ایله عنم ایدوب بدستانه »

« طالس اولدم متاع جانانه »
(وحید)

بَرَشَم { [ف] پکی قیلنک انجه
بَرَشَم { و پارلاغی که ترکیه ده
(قفتیک) تعمیر اولونور. بونکله شال
صوف و ساتر کورل قاشلر طوقونور.

بَرَع { [ف] قوربه دیمکدر ،
بَرَع { [بَرَق] ، وَزَع ، چَیز ،
غَوْك [ده بومسایه در ، [بَرَعْمَه]

بَرَعْمَه [= صوکنارنده قوربه یاناغی
اولان اوت. (زا) نك سکونی جاژدر.

بَرَك { [ف] ترکیه ده « تسلیح »
بَرَك { بوچی دینان آجیلر قیایر
بووارلاق بوجک دیمکدر .

بَرَلَاء { [ع] تفریق حق و باطلی
بَرَلَاء { موجب اولان اسر عظیم ،
داهیه عظیمه و رأی صائب .

بَرَدَاغ { [ف] (با) نك ضعی
بَرَدَاغ { جاژدر. عربیده (مصطله)
دینلن پاس آجوب جلا و یرمه مخصوص
آلت . مانوس دکدر .

بَرَلْیا { [یونانیدن] لجه عثمانی ده
بَرَلْیا { مرحوم احمد و فیک پاشا
بولفظی ایتالیانجه در دیه کوستریور
واقعا ایتالیانلر دخی (بَرِلْیس) ی
یونانیدن آلوب جملندر مشلر و (بَرِلْیا)

لورق قوللانیلیر : [بادبزانه] .

« ولایت دارم و کنج و خزانه »

« سیاهی نیز چون باد بزانه »
(خسرو)

بَرَزَه { [ع] سرعته یوروک ،
بَرَزَه { قاجق ، دیرک ، شدتله
صارصق . قوللانیلار .

بَرَز { [ع] تخم ، « بذر » بانهگز .
بَرَز { آنک مترادفدر . عربیده
(بذر) یاغیجه [بَرَز] دیرلر . [بَرَزکار] ،
بَرَزکار [تخم] کیچی ، زارع ، اکیچی ،
چققی دیمکدر .

« زرکر برنی طوعاز زرکر »

« کفشکر کارنی بیلز درکر »
(فضولی)

بَرَزْشَان { [ف] ترکیه ده غلطی
بَرَزْشَان { [بدستان ، بدستن]
بَرَزْشَان { درکه آغیر بهالی ،
بَرَزْشَان { قیتمدار قاش و اشیا
صانان اصناف چارشوسی دیمکدر .

« بدستان » [بَرَزْشَان ، بَرَزْشَان] ک
محرق اولدینی جای تردد و اشتباهدر .
چونکه معلومدر که اوتنه دیری « بدستان »
ده قاش ، بَرْ صایتلار . اوراسی یالکزر
ذی قیمت اشیا ی مختلفه واسطه متنوعه
بیع و شرانسه مخصوص برتجار تکاهد .
حال بوکه عربیده [بَرَز] سلاح دیمکدر .
عجبا محتمل دکلدر که « بدستان » ک اصلی
(بَرَزْشَان) اولسون ؟

تفریق ایتمک — روضۃ السکالین —

صحیفه [۷]

« بخش ایلوب خصوص ایلوهاب بی عوض »

« خلد برین سایه طوبای شوکتی »

(عاکف پاشا)

« هر شهیدی ایلدی حق ساکن عدن برین »

(سروری)

« بولور عرش برین آویزه نعتکله پیرایه »

(عاکف پاشا)

« ایدر وجودک ایله دعوی مباهاتی »

« زمین سپهر برینه، زمینه چرخ کبود »

(سائی)

بریک { [ع] یاره یاره اولان بر

طعام . اون حلواسی :

قاعماق ، قازنه خرمادان

بریکه { صرک بر طعام قفیس .

الفاظ مأنوسه دن دکلدر .

بریم { [ع] آلاجه قبطان ، ایپ

رسکلی چوجق نسخه سی .

مأنوس دکلدر .

بریه { [ع] خانی ، انام ، مخلوقات :

بریه { [خیر البریه] = حضرت

پیغمبر صلی الله علیه وسلم . جمعی اولان

[برایا] زیاده قوللانیلیر : [زمره

قاعدین اول تابه بریه شقاق اولان

سریه قاقی استقبال ایدوب — شفیقنامه [

بریه { [ع] بیایان ، صحرا ، چول :

بریه { [بریه الشام] = شهر

شامک آرقه سی ، اوتوسی که فراقه

قدر امتداد ایدر بر چولدر .

جمعی [براری] در : [تا اول

زمان نجسته اوانه دک که لب تشنکان

بریه جاهلیت آب حیات هدایته یتشیک

علایی ظهور ابتد — سیروسی —

صحیفه [۱۰] ، [بر مهرد صحرا نورد

بر یقر ذی خواره سوار اولوب کشت

قنار و براری و تک و تنها بر بریه نهاده

مشاهده صنع باری ایدرکن — احسن

الحديث — اوقچی زاده]

بر { [ع] شائبه التباسدن قور .

بر { قارمق ایچون بعض ذوات

طرفندن (بنز) ديه یازیلان واشبو

کتا بزمده دخی بر قاق یرده اولهجه

تحریر ایدیلن ماده تیاب یعنی یاموق ،

کتان ، کندیردن طوقونمش ققاش .

انواع عدیبه سی معلومدر . بولغظی شده

ایله یازمق دفع التباس ایچون چاره

کافیدر . یوقاریده کوسترلدیکی کبی

[بنز] ديه یازمق عبثدر : [ال بری ،

آیاق بری ، نمز بری]

برادی { [ع] ترکیده غلطدر .

برادی { اصلی [بجا ده] در .

کوکیل یعنی مائیجه برنوع قیمتدار طاش .

[یاقوت صغیر] ده دیرلر .

براز { [ع] برچی ، قاش صانان

براز { مانیفاتورده جمی ، بر تاجری .

و قتبله چوق قوللانیلیدی .

برازت { [ع] بر جیلک ، قاش

برازت { تاجرلکی ، مانیفاتورده .

جیلکی . مأنوس دکلدر .

برانه { [ق] اسچی ، امن معناسنه

برانه { دره باد لفظنه وصف او .

برپښه } [ع] جمال وکال ايله اقرانسه
 قنوق ایدن محبوبه، قادين.
 برپښه } [ع] پرتو، ضيا، پارلي :
 [اما اختلاف جهات
 شهبانده بذل وسع مجهود وضمن باطل
 لجلدن برپښه حق ابلي شهود انلك
 هراهل هنره ميسر اوليوب — احسن
 الحديث — اوقبي زاده]

برپښه } [ف] يك يوكسك، الك
 يوجه : [چرخ برين،
 سپهر برين] = عرش اعلى. « عرش
 اعلى » مقامنده (عرش برين) تعبيرى ده
 قوللانيلير. [خدا برين، بهشت برين]
 = جنت اعلى. [باد برين] = صباح
 روزكارى كه اوگا « نسيم سحر » ده
 اطلاق اولونور. [فرسيده ياريق،
 يرتيق، دليك، رخنه معنارنده دخي
 قوللانيلير. اشبو لفظ (بر) اداتيله
 (اين) اسم اشارتندن مركب اولديني
 تقديرده «بوك اوزرينه» معناسى افاده
 ايدركه لساغزده دخي قوللانيلير :
 [بنابرین] = بوك اوزرينه بنا
 ايله ديمكدر : [اول كون هر كوشه ده
 كردنبرد قبه سپهر برينه پيوند اولوب
 هنكام عصره دكين صول قول طرفي
 بالجله تطهير اولمغله — صفحه ۲۸۲ —
 چلي زاده تاريخي]، [و بنابرین
 طبقه بيانه وضع اولنان ثمرات وقايعك
 منشأ حقيقيسى تحقيق وفسيله روايات
 غير موثوقه في اروه اقوال موثوقه دن

« منزوی اولسه كچكمز لقمه ايله كسوه دن »
 « عاقل وديوانه ده اولمز او سودادن برى »
 (نظم)
 « سخن ايدردم مدحكه كلكجه امانيلهيم »
 « ايله مش حق وصفكى قيد تصوردن برى »
 (نفي)
 « بریدر چرك تشويشات و شرك خود نمايدن »
 « ملامت اهلى آزاده زرق وريا بولدم »
 (هر سلكى حكمت)

برپښه } [ع] قاريه منسوب :
 قاريه عائد اولان : [قوة
 بريده، عساكر بريده، مهندسخانه برى
 هايون افراى]

« كه بحرى اولوردى كاه برى »
 (شيخ غالب)
 « بردشت ايچنده ديو و برى »
 « ارسلان، قپلان وحوش برى »
 (وله)

برپښه } [ع] خبرجى، تاتار،
 ساعى، پوستجى، اولاق.
 [بريد فلک] = زحل ييلديزى ايله
 قردن كتايه در :

« خوش كلك ايا برید جانان »
 « بخش ايت بكا برنوید جانان »
 (شيخ غالب)
 « انصافيدر برید دعوت »
 « مهماني قومق اسير وحشت »
 (ناي)

عربیده اون ايكي ميل ويا خود اوج
 فرسخ يره (برید) ديرلر .

حصار ، دیوار ، بوستان کنارلرینه
وترلا آرالرینه دیکن وچالی چیرینی
ایله یاییلان نئی که ترکیبه ده کوچکنه
(چیت) و بیوکنه [فیراقدی] واک
بیوکنه (آولا) دیرلر . اوخنجیسی
هیچ برشی کچمه جه درجه ده محکم
اولور . § کوچوکنه خانه ، اوطه معنارینه
کلیر . [برهیون] ده بومعنایه دره .

برهوه { [ذ] صابون ، مع مافیه
[صابون] اسمی السنة
تکده معروف و مستعملدر .

برهخته { [ذ] قیندن سلاح
چکمک ، قصد وجهه
ایتمک معناسته اولان (برهختن)
مصدرندن اسم مفعولدر . چکمک ،
حمله ایدلش دیمکدر . [برهخته]
دخی بومعناری افاده ایتدکدن باشقه
اوکرتمش ، تعلیم و تربیه ایتش معنارینی
احتوا ایدر .

برین { [ذ] اتمک پیشیره چک
اوجاق ، عریسی (مرز)
برین { [ذ] در ، لسانزده تحریف
ایله « فروز » دیبورز .
برری { [ع] سالم ، آزاده ، مصون ،
تمیز : [معاصیدن ، مناهیدن]
کلیاً بریدر ، بری الذمه [] چالق
احمد اغا کندوسنی اصحاب بنی و شقاق
ایله مشاورکتدن بری الذمه کوسترمک
ایچون اختیار اختفای صوری ایله مش
ایدی — روضه الکاملین]

قوللانیلشدور . [برمن] = بتکده ،
تخنه معناسته در :

« دیر عشقه او برهنلری بزم الحق »
« بانک یارب ایله ناقوسنی گویا ایدرز »
(مناسترلی فاتح)

برهه { [ع] کوز قیریمقیز
باقی ، بر نقطه یاخود بر
شیته ، بر شخصه حصر نظر ایتک .
قوللانیلار .

برهه { [ع] دلیل ، برهان کتیرمک
معناسته در . قوللانیلار .
چیلای معناسته اولان [برهته] دن
تفریق ایچون یازلدی .

برهوا { [ذ] هوایه قالقان :
[قوجه قایا براز باروت
ایله برهوا ایدلدی] § فائده سز ،
بوشنه کیتدی معنای مجازیننده دخی
استمال اولونور : [بوقدرسی و غیرتی
برهوا اولدی ، بیچاره نک امید
برهوا اولدی]

برهوت { [ع] حضر موت
دیاردنده بر وادیده
مشهور برقو بودرکه قمرینی بواق ممکن
دکل ایش . (با) و (ها) تک ضمیمه ده
لغندر .

برهوذ { [ذ] کلام بی معنی .
صاچه صابان سوز .
قوللانیله بیلیر .

برهون { [ذ] جنبه ، کمر ،
داثره ، یووارلاق طق
واردتسی بوش نسنه § واروش ،

بَرَهْرَهَه [ع] غایت لطیف
محبوبه . مأنوس دکلدر .

بَرَهْمَزَدَه [ذ] قارمه قاریش ،
بریشان ایدیش ؛ القی

اوسئنه کتیرلش . « بَرَهْم » =
قاریشقی ، طائیفی ، ترس دیمکدر ؛
[روجهله انباشته سنک و خاک ایلدی که
عقل عقيله جوی همواره ادراك دقایق
قهنده برهم زده حیرت ایدی —
سیر ویسی — صفحه ۱۰]

بَرَهْمَزَن [ف] بریشان ، قارمه
قاریشقی ایدیمی ؛
آلتی اوسئنه کتیرن معناسندور ؛

« دست برهمزن اولورسه که نهدر شدت ایلد »
« قامت نازینه ایترینه تکلیف قیام »
(نای)

« عمرین کچروب کوه بلاده دل شیدا »
« برهمزن هنکامه فرهاد اوله یم دیر »
(روحی بنفادی)

« شمعی بنم اول صفدر یکتا که هیوم »
« برهمزن خیل وخشم خصم جیاندور »
(نفی)

بَرَهْمَن [ف] بنپرسترك مأمور
روحانیسی ، مجوسی
بابایی . مجوسی طافه سی
بَرَهْمَن [ف] کندی حاللرینه ،

کندی بیوکارینه بو عنوانی و بررلر .
ایکینجیسی یالکتر نظمده استعمال
اولورور . فارسیده (برهمند) و
(برهمه) صورتیه و ضم (با) ایلده

« خدیو خرد مند وفرخ نژاد »
« که شاخ امیدش پرومند باد »
(شیخ سعدی)

بَرَه [ذ] قوزی دیمکدر . [را] نک
تشدید و تحفیق جائزدر .

عرییده [حمل] دیرلر . بروج
معدوددک برینه بونامی ویرمشلر .
« پُست بره » = قوزی کورکی .
[برج بره ، بره فلک] = حمل برجی .

« بره دومادری » = ایکی آنا قوزیسی

دیمکدر که فارسیده آلام ، آمال عالم
ایله مقید اولایوب دائما آزاده سرانه
پاشایان و برمیشت لاقیدانه ایله هر وقت
شن و مسرور بولونان آدملر حقننده
ضرب اولونور برملدر . معنای مقصود
ایکی قویونک — وتیه بسله بن قوزی نه
دوجه سمین اولورسه بویه المدن ، املدن
آزاده اولان آدم دخی اول قدر مستخرج
اولور دیمکدر . « بره کیرتن » = قوزی

طونقی که عاجز ، قدرتسز آدمی مؤاخذه
ایتمکدن کنایه در . فارسیده [بره]
اولورسه باقیشقی ، برایشقی ، اویغون
معناسی افاده ایدر و عرییده وجود اتلی .
قوتلی اولق معناسندور .

« اولسه کرمعدلی تقویه بخش عجزه »
« بره ، آهوی گزند ایدر بره من صولت شیر »
(اسماعیل پاشا آزاده حق)

« آهوی آتین دم چون از بره برآید »
« کافور خشک گردد بامشک تر برابر »
(میرزا فصیحی)

دیرلر . قیلچک جوهری که ترکیه ده
(صوفی) تمبیر اولونور .

بَرَنْدَاف { [ف] اوزنکی به آسیلان
و ترکیه ده دوال دینلن
قایش § باغ برصاق معناسنه ده کلیر .
قوللائیلار .

بَرَنْدَک { [ف] چادر § کوچوک
تیه ، ییغین . الفاظ
غیره آنوسه دندر .

بَرَنَش { [ف] وجع ، صابجو ،
قارون آغریسی . وجع
مفاصل یعنی روماتیزمه معناسنه ده مریدر .
بَرَنَک { [ف] جرس ، چاک § کلید ،
آناختار . قوللائیلار .

بَرَنُج { [ف] غایتله اینجه ، نازک
برنون { قاش ؛ اینجه تول . بعضاً
آخردکی نون حذف اولونور .

بَرَنِيَه { [ع] بیوک کوب § کوچوک
خروس ، جمی (برانی) در .

بَرَوَات { [ع] رتبه ، نشان ،
مأموریت و امتیاز ایچون
طرف دولتدن ویریلن فرمان دیک
اولان (برآت) ک جمی .

بَرَوَاز { [ف] خانه نك فوقنده
بولویان هوا دار مکن ،
برَوَازَه { [ف] کوشت § سیفیه § خانه .
آرقه قیوسی . [براده] به ده باقکنز .

بَرَوَاز { [ف] او طوره جق محل ،
مکان § شکاری قوش
او طوره ای . طوزاق
دیمکدر . قوللائیلار .
بَدَوَاز { [ف] او طوره جق محل ،
مکان § شکاری قوش
او طوره ای . طوزاق
دیمکدر . قوللائیلار .
بَشَوَاز { [ف] او طوره جق محل ،
مکان § شکاری قوش
او طوره ای . طوزاق
دیمکدر . قوللائیلار .

بَرَوَازَه { [ف] قترج ، نزه ایچون
احبابجه ترتیب اولونان
طعام .

بَرَوَاق { [ع] صاری زنبق چیچی
دیمکدر .

بَرُوز { [ف] جنک ، غوغا دیمکدر .
[روز بروز] = غوغا
کونی . (با) اصل کله دن اولدینی
تقدیرده کوندن کونه دیمک اولور .

بَرُوسَان { [ف] امت ، جماعت
معناسنه در . [برسان ،
بروشان ، بروشان]
ده عین معنایه لغتدر .
آنوس دکلدر .

بَرُوش { [فرانسجه دن Broche]
کوکمه طاقیلان الماسلی
بیوک ایکه دیمکدر . لسانمرده بانک شمیله
(بروش) دینیلیر .

بَرُوفَرُود { [ف] فرازونشیب
زیر و بالا کی آشاغی
یوقاری دیمکدر .

بَرُومَنَد { [ف] تازمه ، طراوتلی
نمونه دار ، قاندهلی

نصیبلی دیمکدر . (برومندی) = نمونه دارلق ،
منفعتلی اوله . فارسیده اوج صورته
استعمال اولونور . انسان حقنده صاحب
عز و دولت ، سرمایه دار ، زنجین معنا .

لرنده قوللائیلیر . § حیوانات ایچون
قوی الاعضاء ، توانا ، توانکر ، پایشلی
معناسی قصد اولونور . § نباتات حقنده
دخی فیض و نما ، لطافت ، طراوت
معناسنده استعمال ایدیلیر :

بَرْمَكْ { ع ف } خلافت عباسیه -
 نك ابتدای تأسیسندن
 (هارون الرشید) ك اواسط حكومتہ
 قدر خدمت وزارت متوالیاً احرار
 وایضا اغش اولان خاندان مشهورك
 جد پدر، بونله [بَرْمَكْ] و [آل بَرْمَكْ]
 دینلیركه دوت ذاتندن عبارتدر. برنجیسی
 (خالد بن برمك) دركه «ابومسلم
 خراسانی» نك میتقده بولونه رق دولت
 عباسیه نك تأسیسه چالیشمن و خلیفه
 (ابوالعباس سفاح) زماننده وزارت
 منصبنده بولونمشدر. ایکنجیسی (یحی
 بن خالد) اولوب خلیفه (مهدی) نك
 زمان خلافتنده مسند وزارتہ نصب
 اولونمشدر. اوخنجیسی و درونجی اشبو
 (یحی) نك اوغلاری اولان (فضل)
 ایله (جعفر) دركه ایکلیسی ده (هارون
 الرشید) ك دور خلافتنده مسند
 وزارتنده بولونمشدر. بوخاندانك شعرا
 و علما و قرا حقنده کی انما واحسانلری
 امشالی کورله مش درجهیه وارمش
 و فوق العاده اعتبار و اشتار بوللرینه
 کال سخا و کرم لری سبب منفرد اولمشدر :
 [برمکی مشرب، برمکی خصلت، کرم
 برمکیانه]
بَرْمُودَه { ف ثی } نسته دیمکدر :
بَرْمُودَه { ب رموده فرموده } =
 بیوریلان، امر ایدیلن نسته.
بَرْمُوز { ف ت ر ب } انتظار ،
 بَرْمُوز { ب کله یش } [انتظار] ك
 اصل ترکیبسی (کرمك) در، بومعنده

بعضاً زانك حذفله [بَرْمُوز] دینلسی
 تجویز اولونور § علف ، یم ، اوت
 معناسنده کلیر.

بَرْنَا { ف } جوان، کنج، یکیت.
 فارسیده ینه بومعنده [بَرْنَا]
 بَرْنَاك ، بَرْنَا ده استعمال اولونور.
 بونلرده بانك فحی و کسری جائزدر .
 لسانزده اکثریا «پَر» لفظی ایله برابر
 «بَرْنَا» قوللانیلیر § فارسیده خوب،
 ظریف کوزل، ای معناسنده ده کلیر
 و «خنا» قته یده اطلاق ایدیلیر :
 «محدث خوان صفاتی مهترین و کهنترین»
 «محدثنده پیر و برتا بی عنان اختیار»
 (نظم)

«جیش دشمندن قیرلدی پیر و برتا قالیوب»
 (سروری)

بَرْنَاش { ف } نادان ، غافل
 § چهل، غفلت دیمکدر.
 قوللانیلار .

بَرْنَامَه { ف } مکتوبك سرواحه سی،
 القاب و عنوانی دیمکدر
 (آدرس) = مقامنده استعمال اولونه
 بیلیر.

بَرْنَجِن { ف } نسواك قوللرینه
 ط اقد قری بیله زیك
بَرْنَجِن دیمکدر. «ا برنجین» ده
 بامکدر .

بَرْنَد { ف } کسکین خنجر، قلیچ،
 پالا کبی آلات چارحه
 § نقشز اییک قاش. [بَرْنَد، فَرْنَد] ده

اوصافى ، فزوه كيريشمكدن چكيمك
معناسى افاده ايدرو (برهان قاطع) ده
« را » فك فقيله (شعورى) ده سكونيله
مقيدور . معانى سائر يى ده افاده
ايدويور .

برماس } [ف] ال سورمك ،
يوقلمق معناسه اولان
برميج } (برميجدن) ، (برمسيندن)
مصدرندن مشتق اولوب
يوقلمق ، يوقلجي معنالى افاده ايدرو .
« ائوس دكلر » .

برمال } [ف] طباغ تيه سى
ديمكدرو . ائوابك قولنى ،
طوبك وشالوارك پاجه سنى صيفه قى ،
يوقارى قيويرمق معناسه اولان
[برمسيندن] مصدرندن فعل امر
اولورسه معنا دكيشير . بومصدر بعضاً
وكنايه قاجق معناسنده قوللايلير .

برماه } [ف] بورغو ديبين
آلت . [برمه ، ماهه ،
برماهه] مته [دخى بومعنياده
لقتدرو . عرييده (مثب)
اطلاق اولونور .

برمخنده } [ف] عنود ، متعصب ،
عاصى . [برمخيدن]
مصدرنددر . قوللانماز .

برمغاز } [ه] مكتب جوقلرينه ،
اصناف چراقلرينه
برمغازه } ويران بخشش ، كونده
لك . [پياز ، فنيار] ده
بومعنايه لقتدرو . « ائوس دكلر » .

[كوياكه سلطان سليم ثلك احسا -
نديده سى وركشيدده سى فروغندن
اولديفمه مئى حقيرى تحقير وهميشه
حقمده رعيتلرني تقصير ايدردى -
تاريخ عاصم] ، [زامى پاشا ذاتاً
كندوسنك بر كشيده سى اولديفندن
سائرندن زياده هضم نفس ايله امور
كلييه مداخله سنه مانع اوليه جفى -
روضة الكاملين] ؛ [نخل سر بلكه -
نسبلرى بو حقيقه دن سر بر كشيده در
- سيرويسى]

بركند } [ف] اسرد ضميم ، جوان
سرماز ، كنج ايريسى
ديمكدرو : [بر كند خردمند]

بركنده } [ف] قوپارلش ،
اقصال اولمش ،
سوكلش ، كوكندن چيقارلش ، عربيسى
« قلع » در . اصل تركجه سى (قونكارمق)
در : [نخل سهى مستقيم سيمى وجود
خير البشر هفت ماهه ايكن دوحه قامت
عبدالله بر كنده سيلاب فنا اولش اوله
- ۱۷ صحيفه - سيرويسى]

بركنه } [ف] سحنى و مزج اولو -
شمش معناسه در . بالخاصه
دوكيلوب قاريدش يرلش عطر يانه اطلاق
اولونور . قوللانماز .

برم } [ف] چار طباغ ، اوزوم
چبوقلرينك آلتته قونيلان
وتر كنده (هر ك) تميز اولونان چتال
آغاچ . § [برم] = عرييده بيقوب

اصلی [جَکِم، جَکَن] دره، ایوم (جو قال) .

ده جو وال دیورز .

«وادی» مدخده جولان ابتدیکچون یا اوشور»

«اطلس چرخ اولسه رخس طبعه برکستان»

(نفی)

«کسه چرخ اطلسن بیک مثالی خیاط صنع»

«اشوب اجلانه چیماردی پر برکستان»

(کاظم پاشا)

«برکسه» [ف] مستور، کیزی،

«اورتولو معناسنه در» .

مأنوس دکلدور .

«برگشته» [ف] معکوس، ترسه

«دوغش، ترس اولش» :

[بخت برگشته، برگشته بخت] = وما

طالع، طالعی ترس . [برگشته حال]

= طرز تمیشتنه خلل ککش، ایشی

بورولش، دوشکون، بیچاره آدم :

[بده اختیار قضا ایله قضایی اختیار

ایدن تیره روزان برگشته بختان —

شقیقناه]

«علم برگشته حاله ششدر افسالده»

«بخت ذاریله بازی بردوش کوستره، سون»

(شهری)

«خولای قامتک برگشته ابتدی هر برین»

«باغ فکرمده نال آرزول وار ایدی»

(عزت ملا)

«برکشیده» [ف] چکدش، صیرلش

«شمشیر برکشیده ابروی جانان میدر؟»

«ابروی جانان می؟ یا شمشیر برکشیده»

§ مجازاً چکیلوب میدانه کتیرلش

ایلرولدش معناسنده استعمال اولونور:

مفعولدر، فارسیده آلوندومک معناسنده

دخی قوللانیلیر، استعمالی اندردور .

برگرز [ف] یاراق دوکی،

«صوک بهار، کوزموسی»

دیکلدور، «برگرزان» ده دینیلیر .

برگزیده [ف] منتخب، آرله .

«سجده شی : [آثار

برکریده، اشعار برکریده]، [خدمات

برکریده لری سبقت ایتتی غرور

ونخوت، شرومضرطرنک تزیادینه بادی

اولسیله — روضة الکاملین]

«حقا که نجفی» هنرکار»

«یازدی نیجه برکریده آثار»

(لادری)

برکس [ف] ادات استعاده در .

«عربیده کی» حاشا ،

«معاذالله» کی . مثلا

برایرانی (شو فلی

ایقاع ایدرلریکن کورمش سک؟) سؤال

ایراد ایدله جک اولسه «برکس ندیدم»

جوابی آنلیر .

برگستان [ف] حیوانه، آنه

زهرلی اورتو ایدی که وقتبله جنکه

چقیله جپی زمان قوللانیلر و ترکیه ده

جو قال، کسه، یانجق تعبیر ایدرلر

ایدی، بونک برنعنی جنکچی عسکرلر،

دلورلر دخی اکتسا ایدرلر دی .

مؤخرأ حیوانه اورتوان جیم و جو قاله

ده بو اسم ویرلشدور . بضا تخفیف

ایله (برکستان) دینیلیر . (جیم) ک

دیگدر . هر زمان قوللایلان [برکت
ویرسون] تمیزی اینی که ، جد اولسون .
چوق شکر مقصدور : [کف دریا

نوال شبیه احمدی منبع رلال خیر و برکت
بیلوب اول وسید ایله غنای قبول ایدرلر
ایدی - سیرویسی - ۸ - شیره . [برنجی
مکتوبگده « بودن مسکرمه بخیردن
معقوم » دیشاش . برکت ویرسون که
او مکتوب ایکنجیددن مسکرمه کادی
- مکتوب - معوضه دن - کال]

[یامعشر الغزاة بودن میباده منفعت
جلادنده . برکت بدونددر - شفیقه]

برگ گذار [ف] بر آرد - سودیکی
چیده : دیه ویردیک تحفه . هدیه .
شی :

« سودیکم آل کوکلی اولسون سکا برگذار »
(لادری)

« نجم بختک روزکاره یادکار آمان »
« خاک بایک چشم چرخه برگذار روزکار »
(عاکف پاشا)

« اهل دله برکدارم اولسون »
« شاعرلره یادکارم اولسون »
(لا)

« زیب دستار قبولایت لطف ایدوبرد ایلله »
« ایلادم درگاهنه بو برک سبزی برگذار »
(نظم)

برگرده [ف] ازیر اتمک .
[خاطرده طومق مندا
سنه اولان (برگردن) مصدرندن اسم

« تهی دستان کنج غرنیز برگ و نوازل یوق »
« نوال و صندن غیری نواله اشتهاش یوق »
(نابی)

برکان [ع ف] و آلدانددر .
[یا ناز طاعه . برکاتی] =

یا ناز طاعه منسوب ، متعلق : [اطراوده
حکم سورن دهشتی سکونت ایچده
الحق دینی طوفان ناره غرق ایدم جان
قدر آتشار صاجن برکاتک مخوف
صداری اییدیدور - منشور شه رلر -
خالد ضیا] [آتشدن . دوزخ
وشان بخارلردن مرکب برعمود برکاتی
کیجه نکدرین ظیلتری برسرعت شدیده
ایلله یارارق اجماد سماواته شتاب
ایدیور - منشور مرلر - خالد ضیا]

برگاشته [ف] یوز جویرمش .
[دوندرمک و خصوصیه
یوز دوندرمک معنایه اولان (برگاشتن)
مصدرندن اسم مفعولدره نادرا استعمال
اولونور .

برکت [ع] بر شبتک چوعانه .
[سی . آرتی ، زیاده
اولمی . بولق : (برکتی) = فیضی ،
مبذول ، بول . [ولایاندن آلمان
خبرلره کوره بوسته هر نوع مزروعات
و محصولاتده فرق العاده فیض و برکت
اولدینی آکلاشیلور] [مجازاً خیر ،
سعادت معنایه استعمال اولونور :
[برکت صحبت نبویه ایلله مسعود اولان
ارامت] جمی [برکات] در : [برکة
اسی] حضرت پیغمبرک عین وسعادت تریله

برقه (برقه) او اوره طاشلی سرد بره
محل دیکدور.

برک { [ع ف] « ستاره » یعنی
د بیلین سبیل بیسانیزی
§ بله قدر قیصه بر نوع لباس ، ستره
§ دوه نك كوكتس یوگندن طوقوش
بر نوع عبا ، کبه : [کلاه برگی] =
ترکجه ده تحریف ایله « بورك » دیرلر
ایش .

برگ { [و] بارق : برگ کل ،
(صد برگه) - موسنده

برقچ دفعه آجییر . اودق فوقولی
بر نوع کل . [برگ گه] سه ن چوبی
دیکدور . [برگ دیرن . برگ ریز] =
موسم خزان . کوز فصلی که بباراق
دو کوی ده دیرلر . [برگ وبار] =
[برگ وساز] = مالمه . لوازم .
مال : یوک . [برگ سبز] = هدیه
[برگ ونوا] = مدار تعیش ،
چینه بک شی . فارسیده کی معنی
سائرمسی لمانزده مستعمل دکلدور .

« روحی اکر بر صورت اورلر یوانورسه »
ادیرلرسه بولشدشی اوی برگ ونوایه
(روحی بغدادی)

« آت ول کونی که آخر اولوب نوپار عمر »
برگ خزانه دونه کرک روی لاله رنگ
(باقی)

« اسقام ایله یکدی روز کارم »
« آلام ایدی جمله برگ وبارم »
(مقدمه)

برقان { [ع] (را) نك فعیله ده
اقتدر . برنسه شاقیق ،

بلدیرامق ، پارلدامق معناسته در ،
[فرانزجه Vulkan] یعنی یانار طاغ
مقامنده قوللانیور . ینه بومعاده کاف
ایله ده لغتده ضم (با) ایله [برقان]
= بدی بارلاق ، بر س آدم § آلاجه
ونکی چکرکه دیکدور . بو معنارده
(با) نك کسریله ده زبردور . « جعفر
بر برقن » کلاب قبیله سسندن
ومحمدیندن مشهور رزندور .

برقان { [ا] فیویرجیق نویی
نوری پوسی . کورکی .

برقرار { [ع] قرار اوزره یعنی
بر حاضره ، ثابت ، دائم
دیکدور :

« شکست اوله صراحی جاد مجوس برقرار اواز »
مشدر ساقیا باش کتسه آیق پیدر او . ز
(هلالی)

برقشه { [ع] عش ایتک § حط
کلام ، هسین § طعام
ایچون حاضر اونی . موس دکلدور .

برقظه { [ع] حل وحر کتنده
لفظ مرقی § یوانسوز
سویله مک . او بولده سویله نیلن سوز .
قوللانیاز .

برقوع { [ع] یجه . قادینلرک
پوز ورتوسی .

برقوع { [ا] کوچوک شفتالی .
برقوع زردی . زرد اود دیکدور .

برقه { [ع] خبیث . دهشت
معناسته دو . § بانك ضعیله

- « دوشندی برف سراپا سخن صحرايه »
 « آغاردی روی زمین سانه تخته رمال »
 (باقی)
 « جهانی برفله بخ طرندی قیش قیامتدر »
 (وله)
 « کونش آجسه برفك دخی دخنه سن »
 « فلك كوش ایدردی لکن نغمه سن »
 (عزت ملا)
 « شیر فلك اولدی شیر برفین »
 « دندانی یرنده ایدی پروین »
 (شیخ غالب)
 « غرقه دن خوش سووینور منظره برفونکرتک »
 (فیضی)
 « دیجور ایله برف ایدنجه الف »
 « بر قابله کیردی نور وظلمت »
 (شیخ غالب)
 « برف بلا یاغمه دن اوستو سناه »
 « بو یکیدی یکمه در اولا بزه »
 (شفیق نامه)
 « برف » { [ف] شان و شوکت : عنوان
 وحشمت معناسنه در .
 مانوس دکلدر .
 « برفه »
 « برفند » { [ف] لشکر ، عسکر : کوزل
 سوز : درین بر . مانوس
 دکلدر .
 « برفوز » { [ف] آغرك طیش کناری
 یعنی دوداقلرك چوره .
 « برفوش » { سی ، اطراف : دیکلدر .
 « برف » { [ع] شمشك . « برف
 اورمق » = چاقیق ،
- پارلامق . (برق انداز) = پارلایچی ،
 پارلایان : (سیاله برقیه) = الکتریک :
 [مائر سائره دن قطع نظر ، عقله
 کوره بخار قوتیه سیاله برقیه خاصه سنك
 کشفدن بیوك نه خدمت اوله بیلیر —
 معارف مقاله سی — کمال]
 « تجلی برق اورور یرر سواد داغ جانمندن »
 « جهانده طور عشقم نور آقار هر کلتانمندن »
 (یاسلی غالب)
 « برکورتق قویدی دشمن حصی ایشکن شه »
 « ساندی رعدو برق اوسیق قیلدی افلاک نساك »
 (سروری)
 « فیض حق برق اورور آینه اندیشه مدن »
 « چشم جان روشن اولور مشرق ادرا کندن »
 (نفی)
 « شویله افراط ایله برق ایلر ایدی »
 « مجلسی مطلع شرق ایلر ایدی »
 (خاقانی)
 « یا اول شررك دكله برق »
 « کیم ایلدی زنده ارض شرق »
 (نعت نبوی)
 « برق اورور روزنلرندن آبکینه جاملر »
 « کوسرزدنیا ده جنت اولدین کوندن عیان »
 (نفی)
 « بر بحر ایچنده برق اورده خورشید و ماهتاب »
 (شیخ غالب)
 « دلنده برق اوران انوار اسمای محبتدر »
 (ماکف پاشا)
 « برق » { [ع] کمال حیرتله باقه قالمق ،
 متحیرانه باقی . : کوز
 قارامق ، قاماشق ، قولانلار .

بر غش [ع] بوزاغی ، اینک
 بر غش یاوروسی کو تو خویلی
 بر غش آدم . مانوس دکلر .
 بر غوز (برغن) ده بوزاغی
 بر غوز معاسنه در .

بر غش [ع] سیوری سینک .
 بر غش مانوس دکلر .

بر غمان [ذ] « اژدها » وزنده
 بیوک ییلان دیمکدر .

بر غول [ذ] ترکیه ده تحریف
 ابله (بلغور) دینیلن
 بغدادی قیری . (بلغور) محرف
 دکلر (برغول) ک محرف اوله سی
 لازم کلیر .

بر غوس [یونانیدن] قلعه ، تیه .
 سنده قار یاقیلان قله .

ترکیه ده تحریف امله (بورغاز) دینیلیر .
 عربیده قلعه معاسنه اولان (برج)
 بوک عربی اوله کرکدر : (لوله
 بورغازی ، اخیولی بورغازی ، بورغاز
 آمله سی : کر بورغازی) .

بر ف [ذ] قار . (برقاب] =

قار صوبی ، قاری ، صوغوق
 صو . « بر فاک » قیش و یاز قار

طوران بر دیمکدر . (بر فین] =

قاردن ، قاره منسوب : « شیر برین »
 = قاردن ارسلان ، « حلوی بر ف »
 = قار حلواسی .

« دوشن صاعه زمینه بر فارد فرط سردیدن »
 « دو کر بال و برین صنف ملاک خاکدان اوزره »
 (لا)

مناسب دکل ، لازم دکل ، ایسته مز ،
 لزومز معناسنده دخی قوللانیلر :

[شقا بر طرف ، لطفه بر طرف ، تکلف
 بر طرف ، شعیلک اکلجه بر طرف .
 ایتمزه یافتم]

« بزم نوشا نوشده غم بر طرف می بر طرف »
 « ساقی غم قنده عالم بر طرف می بر طرف »
 (لادری)

« تک اولسون قواعد اخلاص بر طرف »
 « مانع دکل مراسمه دایر قصورمز »
 (نای)

« بر طرف اولسه الم روزگار »
 « نفی »

« او طوفانی اینسه هوا بر طرف »
 « اولوردی جان ماه برج شرف »
 (عزت ملا)

« انات معرفتله خانه دل بولسون آرایش »
 « تکلف بر طرف قدر بالش و یسترخصوصنده »
 (راغب پاشا)

بر ظله [ذ] قیرمزی سرپوش ،
 تاقیه ، کلاه . (طاک) نک

ضیله ده مرویدر . قوللانیلار .

بر ظمه [ع] غضبلا نوب قایارمی ،
 طارلق [ع] کیمجه پاک

قراستاق اولیق . قوللانیلار .

بر عکس [ذ] عکسنه ، ترسنه
 معناسنده نادرا قوللا .

تیلیر .

بر غ [ذ] بند ، سد معناسنه در .
 (برغ) ده دینیلیر .

بر غاب [ذ] صو بندی ، صو
 جمع اوله جق محل .

«نه بلاد و نه برش و افیون»
 «که ایدر آدمی سست و مجنون»
 (وهی)

فارسیده (برش) دوه یولاری
 دیکدور. (مهار) ده بومعنایه در.

برشان { [ه] امت معناسنه در.
 بر بعمبرک دین و کتابی
 قبول و تصدیق ایدن جماعت، خلق.
 برشع { [ع] احق و بدخوی؛
 اوزون بویلی آدم.

برشمه { [ع] یوز بوروشدورق،
 مکدر اولیق، اظهار
 حزن. مأنوس دکلدر.

برشن { [ق] صارماشیق دینیان
 آغاج که بریره، برشینه
 ساریلارقی پیور.

برص { [ع] وجودده بریر بیاض،
 آلاجه لکله پیدا ایدن
 بر مرض غیر قابل تداویدر. او علته
 اوغرامش اولان آدمه (برص)
 دینیر. ترکیجه ده «آبراش» دیرلر.

برطرف { [ف] «بر» ادات
 استعمال. «طرف» معلوم.
 معناسی یان اوزره، بر یاه دیکدور که

مقصد بر شینک اهمیتدن ساقط، زائل
 اولدیغی واورتهدن قائمدیغی افاده
 ایتمکدور: [برکره مشکلات حاضره
 بر طرف اولسه]، [بنده گزجه
 عباره دن یالکیز «ایستیورسکیز» کله سی
 حذف اولندیغی کبی شیوه سزلکده
 برطرف اولور — تقریضات — اکرم]

هودج نشین تابوت یعنی برزخ پیمای
 لاهوت اولدیلر — سیرویی [

«صفی روح لاطون کوش ایدوب اولمقده در»
 «عالم برزخده حالا سرمشار روزگار»
 (عاکف پاشا)

«اوورطه گاه بلا برزخندن ایله خلاص»
 «اولاشمیدن ده اجداده نازدات و قود»
 (ثابت)

برزم { [ه] ناز، جلوه، شیوه،
 مأنوس دکلدر.

برزیق { [ف] جامه، احق،
 ادراکسز، اذغانسز
 آدم دیکدور. قوللانماز.

برزین { [ع] برنوع صوقایی،
 مشربه. قوللانماز.

برس { [و] «افشار» کبی یولار §
 سرد باشلی آتک بورونه
 طاقیلان طاسمه. قوللانماز.

برسم { [ف] آتدپرستلک کتاب
 دینیلری. بونلر آتسه

پرستش اینتکاری زمان اشبو کتایی
 الارنده طوتوب قرائت ایدرلر ایش
 برسیاه { [ف] اسم معناسنه در:
 «دایر برسیاه».

برش { [ع] افیون شروبی، کتان
 یایراقیله یاییلیر بر نوع
 معیوندور که مسکردور § فارسیده آرزو،
 کوکل ایستکی معناسنه کلیر:

«بوزه برش و بنک اسیر اولدی»
 «کیمی خرد و کیمی خیر اولدی»
 (فضولی)

برزخ { [ف] طویلانش، بریکدیر - برزده { [ش] بر آریه کتیرلش
 (برزدن) مصدرندن اسم مفعولدر :
 [عبدالمطلب علی، لافور امتثال امرنقدیر
 ایتمکله ذبح عبدالله ایچون آستین برزده
 اولیجی - سیر ویسی]
 « کلدی اجزای بهم برزده دورانک »
 « سوزن صلح ایله شیرازه سنه قوت تام »
 (نالی)
 « هرتاری اولدی برزده دست روزگار »
 « ایندکاری اوزلف پریشانه قالدی »
 (لا)
 « پیری برزده دامن ایکی دستی طولوی »
 « کیده یورکندی آیاغیله مبارک باده »
 (لا)
 « پوشیده قباسته میان برزده دامن »
 (لا)
 « شجر طبعی خزان برزده مرک اولدی »
 « یادکار اوله رق عالمه قالدی کوتوکی »
 (صفا)

برزخ { [ع] ایکی شی آره سنه کیرن
 برزخ { حال، فاصله. § اصطلاح
 شریعه حین موتدن هنکاته قیامته قدر
 اولان مدت ؛ دنیا ایله آخرت آره -
 سنده کی یکجده، عالم معنوی § جغرافیا
 اصطلاحانجه برشه جزیردی، برابرم
 آطه بی قاره، الصاق ایدن بره. طوپراغه -
 ایکی قاره نك، یاخود ایکی دگر آره سده
 فاصله اولدینی ایچون - « برزخ » اطلاق
 اولونور : [پانامه برزخی ، قورنت
 برزخی] § انسانک جاتی صیقه جق ،
 بیحضور و معذب اولسنه سبب اوله جق
 محل ، شی : [نه برزخ ، بر برزخه
 دوشدی که تعریف اولونماز، نه برزخ
 آدم، « برزخ شی » = کوچ ، متصر
 ایش .] ، [شهنه اجل ممی
 دروازه عالم برزخی باز و مرغ روحی
 آشیان اصلی طرفنه بی پروا پرواز
 ایلدی - احسن الحدیث - اونجی
 زاده] ، [حضرت حدیجه کبری

برزخ { [ف] فارسیده ایکی قاش
 برزخ { معناسنه اولدینی کی معانی
 سائر ده کلیر . مثلاً زیبا ، نازک ،
 اندامی ، یاقیشقل معناسنه اولدینی کی
 لطافت و زینتکی و حسن و ظرافت
 معناسنده دخی استعمال اولونور §
 دال، بوداق، اکین معنارینه ده کلیر .
 [برزه گاو] = چفت اوکوزی ،
 ترلا سورمه جک اوکوز .

بردی { [ع] برنوع نباندر که وقتیه
 «قهرده» دطیش قبوغدن
 حصیر ، ایچنده کی اوزندن کاغد اھمال
 اولو نورمش ، حصیر سازی دیمکدر ،
 § سوریه ده ایکی نهر ، برکوی ،
 حجازده بر طاع اسمیدر .

برده { [ع] خیر واحسانی زیاده
 برده { اولان صادق آدم معنانه
 کلن (بر) ك جعیدر : [کوزلرینه
 راست کلان برده اهل اسلام واعزه
 مؤمنین کرامک قلاده تعرضی کردن
 عرضلرینه طوق ایتمک باشلادیلر —
 شفقتنامه] ، [اول فروغ بروردن تزار
 حامل نوباره نور مکرم اولغله
 برخوردار ایدی — سیر ویسی —
 صحیفه •]

بردک { [ف] افسانه ، ماسال .
 بردک { لغز ، ییلیمه ، یا گنجماج .
 مأنوس دکدر .

بردک { [ف] صحرا ، چول
 بردک { اورته لرنده بولونان
 کوچوک طاع وتیه .

بردین { [ف] کبر ، پاس معنانه دره .
 بردین { عربیده (وسخ) دبرلر .
 مأنوس دکدر .

برده { [ف] قاوون ، فارپوز ،
 برده { چن ، جابر کی دال
 بوداق صالویروب یوکسله پن نسات
 § مجازاً رسوای ، بی ادب ، آلچاق
 آدم دیمکدر .

بو معناده (قیلغی) ماده سیله قوللا-
 نیلیر . «هر صنف برپوشیده لوای مرقدی
 درفن کازیانی کبی اراشته و برپوشیده
 ضریح مشهدی دخی سربردده صا-
 حقرانی وش بر داشته قلوب —
 شفقتنامه]

«اولدی بر داشته حیولت دیمجور عی»
 «ساحه پن بروز اولدی زوایای کون»
 (منیف)

بردوام { [ف] دوامی ، دائم ،
 بردوام { دائمی ، سوزکلی :
 [رصد حاهدن آلان معلومانه نظراً بحر
 سیاهده حالا فورطنه بردوامدر] .

بردوش { [ف] اوموزلانش ،
 بردوش { اوموز اوزرنده ،
 صیرتنده دیمکدر . (ایتک) ماده سیله
 قوللائیلیر : [خانه بردوش] = راست
 کلدیکی برده یاشایان ، زرده صباح
 اوراده اقام طرزنده وقت یکچیرن
 یرسز ، یوردسز سرسری آدم .
 «خانه بردوش سینه چاک بنم»
 «اتز واخواه زیر خاک بنم»
 (معلم ناجی)

برده { [ع] طولو معنانه دره .
 برده { فقط اکثریا امتلاء معناه .

سندده قوللائیلیر . [داء البرده] = چوق
 یمکدن معدهده حاصل اولان فئالق .
 (را) نك سکونی جائز دو .

برده { [ف] بنده کی اسیر ، کوله
 برده { معنانه دره مأنوس دکدر .

طونق ، آصق معنائه اولان
(برداریدن) مصدرندند . « معلق »
مقامنده قولانیله مازه مثلا (دیوانخانه) به
برلامبه بردار ایدلشدی (دینلا سر ،
مطلقا جانی ، قاتل ، شق کبی اشخاص
شریره دن اولوبده شرعا و قانونا
اعدامه محکوم اوله رق انفاذ واجرای
حکم ایچون فرمان پادشاهی دخی تعلق
ایدنلر حققرنده استعمال اولونور :

« چوق حق دینی ایلدیلر ظلم ایلدیلر »
« باطل سوزه آفاز ایدلم بزدخی ناچار »
(روحی)

« بنی نك زان دلاوز گه بردار ايله »
« چكیم سودیچكم كندی الله رسنم »
(شععی)

« بس ایدرمش ز نك زلفكه بردار اولانی »
(ففانی)

برداشتنه { [ف] [برداشت]
مصدوندن اسم مفعولده .

چقا اولمش ، رفع اولوغش ، یوگكه
قالدیرلش دیمكدر . « ایتك » ماده سیله

قولانیلیر : [دودست نیاز و ایتهای برداشته
اجاشكاهوب متعال ایددوك] § بعضاً
دفع وازاله قیلنمش مناسنده دخی
استعمال اولونور : [روز خصره
قدر سردار عالی کردارك همت وغیرت
برگزیده سیله بفدان و یوهده سی
« نك ایقاع ایشدیکی
مشكلات كاملاً برداشته قیلنوب —
تاریخ تراشد] شو مثالده كورلدیکی وجه ايله

ترك ایددوك فاعلیت معنایی افاده
ایدر قاتلیجی ، صیغرایجی ، آتیلیجی
معنائه کلیر . (برخیزش) = آتیلش
دیمكدر .

برخی { [ف] « بعض » معنائه دره .
قولانیلاره .

برخوز { [ف] طوارجق ، طور به
دیمكدر .

برد { [ع] صوغوق : [بردشدید]
= شدنی صوغوق . [برد
العبوز] و [برد عبوز] = قوجه قاری
صوغوقی که شهر سباط رومینك یکریم
التیسندن مارت رومینك دودنجی کونه
قدر دوام ایدر . مارت افرنجینك
اونندن اول التیسنه قدر اولان مدته
تصادف ایلر . هریده دهها برخیلی
معانی مختلفه ده قولانیلیر ایسه ده بو
مضادن ماعداسی لسانخرده معتبر
و مستعمل دكلدر .

« چكوب سوز فرقتله برآه سرد »

« عجب امتزاج ایلدی حر و برد »

(عزت ملا)

« دشمنانك یم جان مانده برد العبوز »
« دره دودی نلرین مشته ایکن تاب توز »
(سروری)

برد { [ع] اکثریا فورطنه لی هواده
یاغان طولو . عرییده بوگا
[حب الغمام ، حب السحاب] دخی
دیرلر .

بردار { [ه] مصلوب ، آصلش .
یوقاری قالدیرمق ، یوقاری

§ بردوشکده . برلکده یا-یلان دات
معنا: ده کلیر .

برخوز [ذ] حصه : بهره ،
نصیب . (برخوردار)
برخوزدار [ذ] بهره مند ، فضیلت .
مساعد کردن ، نصیبی

معنا: ده قولانیلیز : (ولد به حرمت
و اطاعت ایدن البته برخوردار اولور)

بوتعیز یا لکن انسان حقنده قولانیلیز ،
لغاترده فارسی ده اولدیمی کبی شریعت ،

اورناق معنا: ده اصلا استه مان اولونمازه
« طالع مسعود » مقامنده (نحت تر -

خوردار) تعبی ده قولانیلیز .
[بسده کزی مطهر ایشد کنگز

توجه محبت از کزک نه درجه متشکری
اولدیمی تعریفه حاجت یوقیدر جن

ایدرم . بقی مقررت نوبقی اسی ایله
سایه عالی حضرت پدش هیده برخوردار

دار علم و عرفان اولمگیز اولدیم --
تقریضات — اکرم]

« دیلرسلک اوله سین باغ حیرر سده برخوردار »
« بوقولی جان ایله کوش ایت سکا بشد بددره بار »
(سبکی)

« شب معراجده یمن دیدار »

« نخل امیدین ایدوب برخوردار »
(خفتی)

برخیز [ذ] « حیر » طالع معنا .
برخیز [ذ] سنده در ، قشقی ، صغیر .

برخیزش [ذ] مع سنده اولان
[حیزین] مصدرندن

فعل امر اولور . بوراده (بر) ادانیله

§ آتازمه ، قاینق . کول منالرینه کلیر
§ برق ، شمشک § رطوبت ، شبنم ،

چی § بالیق معنا: ده قولانیلیز .
ترکده ده مأنوس دکادر .

برخاسه [ذ] قشمنش : آتافلا .
برخاسه [ذ] غش ، ادبی (حاسنه) در .

اوکده باقکاز . بعضاً [برخاست] ده
قولانیلیز .

برخان [ذ] صد : سس § صیت .
[ذ] اون مه ریه ر .

برخانه [ذ] اصلی (بازخانه)
[ذ] درکه اسکی ریمده پوسته

نانارلریک و کاربالرک ایوب بشکاری
محله اطلاق اولوبوردی . مؤخرأ

ایشک بیوک فواعة . کیش و انتظامر
باید دیندی .

برج [ذ] چرکین . بیفشقسر :
[ذ] اسوب وادی طبعه مه بر

معنا: ده قولانیلیز .
[ذ] ادات الصاق اولان

برخش [ذ] ایله آن معنا: ده
اولان (رخس) دن هرکدرکه آت

آرقه سی . آتک صفتی « معنا: ده
قولانیلیز .

برخفج [ذ] « کس » معنا .
برخفج [ذ] سده درکه ترکده ده اوکا

اوقوده آغیرلق سته دیزر . مأنوس
و دیان العاطنددر .

برخوابه [ذ] « مدر » دوشک
[ذ] کبی وسنده اوقوبه

یتیه جق . اوینیه جق شی دیمکدر

برچیس { [ع] ف } مشقری دینلن
 بیلدیز . سودی چوق
 دوه مناسنه ده کلیر . قزسیده بانک
 کیریلدور . ادبیات قدیمه ده چوق
 قولانیلشدور :

« یاقشدی شمع فکرتی برچیس نکتهدان »
 (باقی)

« برچیس ادا عطار آیین »

« شعری شمری ونثری رنگین »

(مقدمه)

« اولدقده ششم سپهره واصل »

« برچیه سعادت اولدی حاصل »

(باقی)

برچیده { [ف] طو } طویلانش ،
 دوشبراش . [برچیده]

دامن [=] اتکی طویلی دیمکدرکه

مجازاً آلایش طالمن کندینی چکمش ،

علائق دنیویه دن بری مناسنه

استعمال اولونور : [زاهد برچیده]

دامن ، درویش برچیده دامن [

برچیده دامن استغنا] تعبیرنده

(استغنا) فضلور . زیرا (برچیده

دامن) بالاده عرض ایدلدیکی وجه ایله

کندینی چکمش دیمکدرکه ذاتاً استغنا

معناسنی متغیردور . (برچین) =

طویلاییمی دیمکدر . [حداثق افکار

شاعرانه دن برچیده اولان اوشکوفه

دسته لطائف کیم بکنجز — تقریضات —

اکرم]

بر { [ف] حصه . پاره . جزئی

برح { بر مقدار ، براز مناسنه در

برجا { [ف] مناسب . برنده
 برجا } معناسنه در . [پازرجا] =

آیانی برنده یعنی ثابت ، ثبات ایدیمی .

[نازرجا] = برنده دکل ، مناسبتور

دیمکدر . « پازرجای ثبات » تعبیرنده

(ثبات) معناه مکرر و فضلور .

آز قولانیلیر .

« یخنکی برجا ایدرسه چایکی بر باد ایدر »

« ساکده اولماز هودار ای سلیمان روزگار »

(نورس قدیم)

« خنده ساز اولده ده در حاله هر دم اعدا »

« آه عجب تولسه کرک بوستم نازرجا »

(واصل)

برجده { [ع] قالین کیم ، عبا . عادتاً

ترک خالیسی .

برجسته { [ف] نازک ، زیبا ،

استغنا ، یاقیشقلی ،

طبعه خوش کلن . صییرامق ، فیلامق

معناسه اولان (برجستن) مصدرندن

اسم مفعولدر : (مصرع برجسته)

« صوکی بر مصرع برجسته آقدی خامه دن »

« یابدی بو نوجشمه یاکیزه بی محمود خان »

(عاکف پاشا)

« اگر مقصود اثرسه مصرع برجسته کافیدر »

« عجب خبرتدم بن سدا سکندر خوصونده »

(راغب پاشا)

« آزاری لطیف لیک آزادی »

« بر برجسته قصیده یازدی »

(لا)

برجه { [ع] درشت ، غلیظ سوز

سوله مک : قابا سوز .

حانوس دکلدور .

«زهی خیاط خلعت دوز باز از حقایق کیم»
«قد معنایی ایتمش جامه ترکیب ایله بریاء»
(نابی)

«سبك پروازی» دل فکری زلفگله مفید اولماز»
«قالیر بر تخلص از غمده سرخ رشته بریادر»
(صبری* شاکر)

بر تافت { [ف] دو عك ، دوندرك ،
فیورمق معالینه كن
(بر تافتن) مصدرندن مشتقدر .

دوندی ، دوش ، بوكش معالرینی
افاده ایدر . تركجه ده زبازرد اولان
(بر تاف) لفظی بونك محرق اولسی
محتملدر .

بر ترم { [ع] دها ، بك ، الذعالی ،
بوكك ؛ بك مزیتلی ،
بر ترمین { دكرلی دیمكدر :

«قدردانك چرخدن برتر دیرایسم وجهی وار»
«متقدرد بونده جله راز دار روزگار»
(عاكف پاشا)

« سنك ای ذات محترم رهبر »
« علم و عرفانه برترین رتب »
« بزمك ای ذات محترم مكتب »
« نه بیوك درس لر ، نه حكمت لر »
(صفا)

« ای برتر عقل و وهم و ادراك »
« معروف خطاب ما عرفناك »
(لا)

بر تری { [ف] عجب ، كبر و غرور
معناستدر . قوللانیلار .

و هندی و بربری و سائر مواسی مردم
سپای قبطی و لوری که راعیلری اولان
مراشیلرك کیمین نطخ قرون ایله کاریز
کریزه سرنکون و کیمین رفض سرون
ایلله مطسوره عدمده ، آغشته بخاك و خون
اینگله — شفیقنامه]

بر بزه { [ع] اکثار کلام § حدت
و غضبه حایقیرمق ، فریاد
و این اینگله . مأنوس دکادر .

بر بکسه { [ف] جادات کی اولان
شیلره اطلاق اولونور .
(بر بته) ده دیرلر . قوللانیلار .

بر ببط { [ع] ایله (بط) دن
مسکدر که فاز کوکلی
دیمکدر . لاسنمرده (لاوونه) یاخود
(لاغوته) دیه معروف اولان سازدر .
مرحوم احمد و فیک پاشانک تدقیقانه کوره
بولفظلرك اصالی عربجه [آنوده] اولوب
رومیلر طرفدن اخذ و تحریف قیلغندر .
هرنصله تركجه بومتازك اصل اسمی
(قیوز) در . شعوریده (یا) نك
ضمیمه [بر ببط] دیه کوستریلبور :

« چون آنهك بربط شود مستقیم »
« کی از دست مطرب خورد کوشمال »
(شیخ سعدی)

بر پایی { [ف] آفاق اوزرنده ،
بر پایی { آفاقده ؛ یعنی قائم ،
دائم معناستدر : (رشته بر پایی) =
آیاغنده ایلك باغلی اولان .

برَبَّاز { [ع] جوق سوزار، دیک
سبلی چاغرعن انسان
وارسلان. قوللائیلار. }

برَبَّاز { [ف] چارداق، سوند-
رمه § نخته پوش، قریه
برَبَّارَه § خانهك اوسئنده،
طامده بولون اوطة. مأنوس دكدر. }

برَبَّج { [ع] صوبولی، صوكونکی
§ بحرای بول. اصطلاحات
طیبه دندر. اوعیه موصلة منویه ايله
قنات نافله و بحاری منویهك بربری
اوزربنه بوکلسيله حاصل اولان شکله
اطلاق اولونور. }

برَبَّ { [ف] صاج و صفاله دائر
برَبَّ | تطهیرات و تزیناتی اجرا ایدن
آدم دیکدر: [بربرباشی، بربردکانی،
بربرطقی، بربر آینه سی] § فارسی ده
هرزه ویا وه کو آدم معانسته ده کلیر:
[پس مفرض سطل بربردن و سپرمن
دف خنیا کردن و جمله فرق اولونور —
شبقسمه] }

برَبَّری { [ع] دیار مغربك نام
عربیسیدور. (مغرب
برَبَّریه { اقصى، فاس، صراکش،
جزایر، مغرب اوسط،
تونس، طرابلس غرب ولایتلری
[بلاد بربریه] دن معدود درلر.
[قبائل بربریه] یه زمان قدیعه
(نومیدی) دیرلر ایمش. مؤخرأ
[ایموشاق] و [توارك تبو] تسمیه
اولوغشلر: [حیوانات بحری و بربری

و مخلوقات معنایه استعمال اولونور.
مفردی بو معناده قوللائیلار: [رعایا
و بریا] }

« اوزاق اولق بچون بلایادن »
« آتسا ایلیك بریادن »
(معلم ناجی)

« هرکسه بار بلا کند و سنك و ارانیدر »
« غم و آلامدن آزاده بریای عدم »
(عاكف پاشا)

برَبَّیه { [ع] یونغه، تالاش.
مأنوس دكدر. }

برَبَّاد { [ف] یل اوسته دیکدرکه
| خراب، بریشان، عواولش؛
بوزوق، بوزولش، بختش، ملوث، پس
معنایه و موقع استعماله کوره کاه
(اولق) و کاه (ایتك) ماده لریله
قوللائیلر. (آباد) ك ضدی :

« برباد قیلدی نخت سلیمانی روزگار »
« سلطان سلیم خان سکندوسر بربری کور »
(باقی)

« کندك اغمه سی و همت کندیکك بربادینه »
(لادری)

« الامان ايله ترخم شه اقلیم قتن »
« بینه برباد ایدیور ملك دلی حیثش عمن »
(واصف)

« ایلدهك بر جمله ده برباد ملك دشمنی »
« کرد و خشك کرچه کیم سدا یتدی راه مصر صری »
(نقی)

« قق خاک و هك آهمله برباد ایتدیکم دملر »
« آکمازی سرکویکده قریاد ایتدیکم دملر »
(اسکی سری)

فخامت نسیبیه رجحاتی براهین عقلیه
ودلائل تاریخیه الیه اثبات ایدییورسکنز —
تقریضات — اکرم] ، [منطقی کبی ،
اثبات حقیقت ایدن براهین معقوله دن
اعتقاده مضرت توهم ایتمک تثلیث
آرمه سنده توحید آرایانله یاقیشیر —
معارف مقاله سی — کمال]

برای [ء] ادات تعلیل ، (ایچون)
دیمکدر . آرز قوللانیلیر :
« برای خاطر ، برای کشف ، برای
مصلحت »

« زبون بولوب بزی پامال جوراید نلردن »
« برای غیرت حق انتقام آلا ن بولونور »
(نابی)

« برای خاطر ایکی کره قامت اولماز ایش »
(شیخ رضا)

« شهنامه بی ایتمک ایچون اتمام »
« فردوسی اوتوز بیل ایش اقدام »
« قیلش فیجری برای تفسیر »
« یوز یکریمی محله باشقه تعبیر »
(مقدمه)

« ایشدی برای عیش جانی »
« تشریف سرای ام هانی »
(شیخ غالب)

« برغزل سوله سه ک اولمازی برای خاطر »
« نه قدر قفلت ایسه نظم مقنای عدم »
(حاکف پاشا)

برایا [ء] « بریه » نک جمی .
وقتیله خراج ، ویرکودن
بری ومستقتا اولاز اهل سیف مقامنده
قوللانیلیر ایش . الیوم خلق ، ناس

کنار ادراک اولمش جواهر فوائده
حسن التقاطی — تقریضات — اکرم]
« عدمدن ایتدی بی قدری بر آورده »
« غدامی ایلدی آماده رحم مادرده »
(نابی)

براور [ایتالیانجه دن] آفرین
مقامنده برکته تحسین .
ترکجه ده (با) نک کسریله زیاتزد دو .
اکثر یا مقام تزییف واستزاده قوللانیلیر .

براهینه [ء] چکمش ،
چقارلمش معنایندور
براهینجه [ء] اکثر یا سلاح حقد .
قوللانیلیر .

براهیده [ء] یوله کوندولش ،
سوق ایدلش ، بوللا .
نلش دیمکدر .

براهمه [ء] بعثت رساله قائل
اولایان بر طایفه منکره

بیرست اولان هندولرک حکما و علما
طافی . مکردی [برهمن] در (ها) نک
سکونی ده جا زردور . (برهمن) طرزنده
دخی جملنیر . فارسی ده پایاس معنایندور
[برهمن] قوللانیلیر کی (برهمنده)
و (برهمنه) ده یوم ساده استعمال
اولونور .

براهین [ء] دلیل ، حجت معنایندور
اولان (برهان) نک جمی : [براهین
قاطمه ، ایراد براهین] ، [اثر معتبر
عایکزی . طالع ایتدم ، فضیلت ذانیه نک

« صاف و براق و ضیا کستر ایدی »
 « یعنی خالص کوموشه بگذر ایدی »
 (حاقانی)

بر آنداخته { [ف] یوقاری ، اوسته
 بر آنداخته { آتیش ، یوکسه
 قالدیرلش . آز قوللانلیر .

بر آنداز { [ف] یوقاری آتیجی ،
 بر آنداز { یوکسه قالدیریجی ؛ اوسته
 آتان : [سبحان الله ! جوهر فکری
 انسانی — که جهان دانش و بینش بر
 شیراغ و حقایق — تصرفات خیالی سنده
 حد قبول ایتم بر شطه جوانه پرده
 بر انداز — تقریضات — اکرم]

بر آنده { [ایتالیا نجه دن] اصطلاح
 بر آنده { حات بحریه دندر . سفن
 حریبه ده عسکرک یاتاجی آسمه یاناقلی
 دیمکدر .

بر آنی { [ع] خارجی . ظاهری .
 بر آنی { وحشی . بیابانی دیمکدر .
 (جوانی) نونک ضدی . [بر آنی] =
 قاموس کبیر نظر آ « بخارا » خوانده
 برقریه نك اسیدر .

بر آورده { [ف] « بر آورده »
 بر آورده { مصدرندن مأخوذ
 اولدینی تقدیرده یوقاری قالدیرلش
 و یوکسه که کوتورلش شی دیمکدر . §
 القاس ، جایله ایلی چکمش آدم §
 بر بردن متفرق ، آیرلش . سچلش شی
 معنارینه دکیر . فارسیده اولدینی کی بناء
 قلعه ، حصار معنارنده اصلا قوللانماز :
 [بونلرک چیره دستی همتلرله بر آورده »

ضبط ایچون طویک قوروغنه طاقلوب
 بورده یه ربط اولونان خلاط دیمکدر .

بر آغ { [ف] « فصاد » کی حیامنجی
 بر آغ { فان آلیعی . قوللانماز .
 بر آغز آشته { [ف] یوقاری طورلش ،
 قالدیرلش ، یوقاریلا .

دلش : [بارگاه جلالت بناء الوهیت
 دست برافراشته عجز و عبودیت اولدجه
 ادعیه معروضه بر طرز محصورده
 اولوردی — مه پر یزون ترجمه سی —
 اکرم]

بر آق { [ع] « برق » دن
 بر آق { مشتق . پارلاق .
 نورلی دیمکدر :

« وجه بر آقک اصحاب صفا »
 « حرق غالب ایدی در حق »
 (حاقانی)

§ صاف ، کدورتسز ، طوروغون ،
 اولان بولانیق ایلایان : [ماه بر آق ، بر آق
 صو ، بر آق هوا] « بر آقه » اولورسه
 چهره سی الماس کی پارلاق غایتله کوزل
 محبوبه ، قیز دیمکدر . [بر آق هوای
 کیسه لری وارد که ایک اون دودنجی
 لیمه سی آندیرره عادتاکونشک عکسی
 دگزرده سروسیمین حاصل ایدر —
 کلیلی — نامق کمال]

« اولوب عری مزید اقبال و جلالی مزید اولسون »
 « هدوسه وارده سوزان ایلده سون شمشیر برقی »
 (عاکف پاشا)

« کوهوش آینه کی سینه سی آق »
 « کردنی تیغ بر قیدن بر آق »
 (وحید)

برَازِیقْ { [ع] بلوکر ، جاعتلر
§ صاپا یولار دیمکدر .

(برزیق) ك جمیدر . مأنوس دکلدر .

برَاسِیَه { [ایتالیانجه دن] اصطلاح
حالت بحریه دندر . کیلرده

دیرك ، سرنك اوجلرینی ایکی یانه
چكن ایکی خلاطه اطلاق اولونور .

برَاطِیل { [ع] رشوت معناسنه
كان (برطیل) ك جمی .

عرییده مگردی (كولنك) ، (وارپوز)
معناسنده ده قولانیلیر . لسانعزده
مگردی ده ، جمی ده نادراً استعمال
اولونمشدر .

برَاعَت { [ع] صفات حسن و صریات
حیله ايله آصفانده اقران

واترايه تفوق . یعنی حسن و جمال ،
فضل و كمال جهتیله اترانه هائق اولاق
دیمكدر . «براعه» طرزنده استعمالی ده
مسیوقدر . [براعت استعمال] =

«استیلال» ماده سنده ایضاح ایدلشدر .

(۳۱۱) نحی صحیفه یه بافكتر : [مؤلفك

نقش براعة براعه سی اولان ره سوز
ونكات دقیقه دن تصویر ماهیت مسئله

ایده جك — روضة الكاملین]

« یاخود اونا زنین زماندرکه کوستر »

« هر خطوه سنده نیجه دلال براعتی »

(عاکف پاشا)

برَاعَه { [ایتالیانجه دن] اصطلاحات
بحریه دندر . بوگا «طوب

شلواری» ده دیرلر . کیلرده طویجه

اولوب اوسته کتیریجی ، اوزرینه
کتیرن دیمکدر :

« آفرط علت ندان زمان »

« برانده منزل یت جان »
(عزت ملا)

برَاری { [ع] چولر ، صحرال .
اوق و صوبی نادر اولان

بیایان ، اووه معناسنه اولان
[برینه] لك جمی .

برَازِوان { [ف] قیاج ، بیاق کجی
آلات چارحه ده دمیر

ناملی ایله قبضه نك برلشد کلری یرده
ایکیکی بربرینه ربط و تحکیم ایدن

بیله یك . بواسم [براز] ایله [وان] دن
سرکدر . فارسیده (براز) برنسته یی

باشقه شیئه اكله مك ، یتشد برمك ،
یتشد برلك معناسنه اولان [برازیدن]

مصدرندن فعل امر اولدینی کجی چیری ،
فاسق . یامه معنارینه ده قولانیلیر . (وان)

حفظ ایدیجی ، صافلایان معناسه در .
بعضاً شبیه ، مانند معناسنده کلیر

وبومعنارده مطلقاً ترکیب ایله قولانیلیر .
بولفظرك ایکی درلو معنارینه کوره

بواسم سركبك دلالت ایشدیکی معنایه
موافق اولدینی آشکاردر . بولك ترکیجه ده

غلط مشهوری [بارازوانه] در .

برَازِش { [ف] «برازیدن» فعلندن
حاصل مصدردر . یامه ،

چیوی معنارینه کلیر . قولانیلاز .

درگاه عالمنازه ارسال ایدوب مترصد
اولدم . مدت ترصد منقضى اولدقمده
واقام انتظار سرانجام بولدقمده مبشرلرکه
مژده تشریف بشارت يتوردیلر . بکا
مثل میمون و برات همایونی کتوردیلر -
نشانچی محمد پاشایه شکاینامه - فضولی
«هرکس بقدر خویش گرفتار محنتست»
«کس را نداده اند برات مصلی»
(ملاجی)

«چکدی مسوده تحویل برات عذمه»
«خط بطلان قلم صنع خدای بیچون»
(منیف)
«بنم اول خسرو صاحب قران ملک اندیشه»
«که منشی قدر یازمش برآمده بومشوری»
(نفی)

برأت { [ع] توربو ، بیچی .
(برآه) آعاجدن آلان
وادوات یابان (برآه) = یونفه ،
تالاش . الفاظ ، آنوسه دن دکلدیر .

برآجم { [ع] مفاصلی مناسنه دور .
اولان [برجه] نك جمی . قوش
نجه سنك اورته یارمنی مناسنه ده کلیر .
مفردی فحه ایله باشقه معنایه دور .
برآده { [ع] صو و شربت کی
مشرو باقی صوغو تفته
مخصوص قاب که ترکیبه ده «قارلق»
تعبیر اولونور .

برآزنده { [ف] «بر» اداتیه
کثیر یحیی عامل معناسنی
افاده ایدن (آرنده) افظندن مرکب

سنه لجه برابر بولوندى . برابر یاشادق ،
برابر یازدق [§ مساوی - فرقسز .
ایکی شی بر اولش : [واجب الوجود
ایچون شبهه ده بولونق شرعاً مکرر
اونقله برابردر] «برابری» =
مساویك ، فرقسزاق : [یاووز سلطان
سلیم کی بر قهرمان بی مدافیه قارشی
دعوای برابری ایتمکدن چکیفیه
اسماعیل صفوی «چالديران» معاویتی
اوزرنه خراسان طاعلرینه قدر قاچقدن
اوناتمدي [§ مقابل ، ذرشی :
«نظم اشخاصه قیاس ایله همه باقی شعرث»
«اولهی هرکده خشکه برابر سبیل»
(باقی)

«صبح وشام اول قبله ابرو برابردر بکا»
«ای فضولی نگری کوزدن صافلاسون اقبالی»
«بزمه برابرجه چیقدی کدر»
«ینه بوکیدیشه برابر کیدر»
(عرت ملا)
«هرهانکی خیال ایسه «صور»
«الفاظلی کاسور آنک برابر»
(لا)

برأت { [ع] یازلمش کاغده مناسنه دور .
اصطلاحزده نشان رتبه .
مأموریت ، معاش و امتیازات مختلفه
ایچون طرف دولندن یازیلوب ویرین
کاغده رسمی ، فرماننامه دیمکدر . جمی
[برأت] کلیر . [لیلۃ البرات ، لیلۃ
برأت] = شبانک اون شخی کجه سی :
[اوقافندن طغوز آچقه وظیفه قناعت
قینوب عرض آلدیم و برأت یچون

بیوروب — ۲۸۵ صحیفه — چاپی زاده
ناویخی] .

« یوری یوفیش عدالت ایلہ آل دنیایی »
« دست تفسیر قدر زورگہ بروجہ یسر »
(حق)

« عسکرک، ایگلہ دیردی زبروری »
« عکس جوش ترانہ ظفری »
(داستان ظفر — عصمت)

« سکا بر قاعدہ اقبیارہ عکسبلہ باقاردم بن »
« المده خامہ معجز نما بردورین اولسه »
(بانی)

« کیم روز شب اوسفرہ مالشولدن »
« هرفس رزقن آلہده بروجہ اشتراک »
(لادری)

« داغ برداغ ایدوب بوجان وتی »
« یاقیدی کل ایلدی فراقک بی »
(حاکف پاشا)

« فریادکہ برورمدی بیداددن اوژکہ »
« کوز پاشی ایلہ بسلدیکم تازه نیام »
(فضولی)

« یارک گذرکعیدر عشاقہ جاو راحت »
« رندان خاہہ بردوش دار و دیاری نہیلر »
(نانی)

« کراولسه چن سلہ خورصرصر قهری »
« هب خاکلہ یکسان اولہ برک و بر عالم »
(نشاطی)

« اولنجہ برده برانداز نظرہ چشم شہود »
« کورندی آینه دلده چہرہ مقصود »
(سامی)

« ایدردم کھی آھی نامہ بر »
« اوده بی مجال اولدی بندن بتر »
(عزت ملا)

« هر نفسی طوئاردی اول چمیر »
« نفسیلہ حقوقده برابر »
(نعت نبوی)

« [۵] قارہ، بری، بحر (بحر) ک
« ضدی : [بحر و بر] = دگن
« قارہ . [بری بری] = قارہ بہ عائدہ

« برہ، مسوب : [قورہ بریہ، ساکر
« بریہ، مهندسخانہ بری خطہ، اولکہ
طوبراق : [برالام] .

« اول شہ کہف همتی هنگام کرمده »
« دنیایی غنی، کافی نی، بحری برایلر »
(نفی)

« پادشاه بحر و بر سلطان سلیمان ولی »
« سرور صاحب نظر شاهنشہ شفقت شمار »
(فضولی)

« ککہ دیو اووردی کاه بری »
« ککہ بحری اووردی کاه بری »
(شیخ غالب)

« برائت : [۵] بری اویش، مدخلی
« اولامق، وادستلک :
[قانون دیورک و وظائف رسمیه سنجہ

اثبات برائت ایدہ مہین مأمور عزل
ایدیلمیر، عدالمحاکمہ برائت ذہنی تحقق
ایدن مأمور خدمت سابقہ سنہ اعادہ

نصب اولونور]، [بوصورتلہده انتقام
وانفمال کھی الجآت نفسانیہ مفلویتدن
برائتی اعلان ایدیلمیر — مأمون —

مشاہیر اسلام]
« [۵] برلکده، برآواده :
« برابر [صاحبوم محکم ناجی ایلہ

«اودستورارسطوعقل واسکندر صلابت کیم»
 «امور دین و دولته دینلز بذل مقدوری»
 (نقی)
 «بذل قبل مالکی محتاجله»
 «نعمت حق بیدر آجلره»
 (نابی)
 { بذله } [ذ] طبعه خوش کلان بارک،
 اظیف سوز: لطیفه، شاقه
 طرزنده سوله نیان لاقیردی: [بذله
 گو، بذله باز] = اظیفه جی، شاقه جی.
 § درسی ده آفتک و آغازه ایله شمر
 اوقومغه ده (بذله) اطلاق اولونور.
 «با» نك کسريله [بذله] عربی اولوب
 هرکون کیلان یعنی کونده لک انواب
 دیمکدر.
 «ینه زمنده سلطان کاک قری ایله بلبل»
 «بریمی بذله سنخ طرفه کوبری غزلخو اندر»
 (ریاضی)
 «صفابخش اددو بذله کوی شوخ شهربدو»
 (لا)
 «بذله سنخ اولسه ک سنای ایله ایلر مذاق»
 «مجلسک دنا روش نادان یاهو کستری»
 (نظم)
 { بذیم } [ع] قوتلی، زورلی آدم
 § حال غضبه ایکن طورینی
 بوزمایان، سرین قانله معامله ایدن آدم.
 مؤثی [بذیمه] درکه اوقک سنی بلای
 ایتمین قالدین دیمکدر.
 { بذیون } [ذ] فاخر، نفیس،
 آغز قاش معنانه دور.
 «آنوس دکا ر»

{ [ذ] ادات استعلا، اوست،
 بر } اوزره: (برموال مجرور، بر
 معناد، بر موجب اراده)، (بربلند) =
 فایله عالی، رفیع، یوکسک مرتبه، محل
 دیمکدر. [برسر، بروجه بالا، بردوام،
 برقرار، بردوش، بروجه مشروح،
 دست بر سینه، دست بردست، بر
 قاعده، عید بر بالای عید] § ثمره،
 میوه، عیش: (برک و بر، درخت
 بی بر) § سینه، کوکس: (برودوش)
 = کوکس و او ووز. [سیمیر، سیمین بر]
 = کوموش کوکسی [بر بط] = قار
 کوکسی دیمکدر که قاری ده «لاوطه»
 دینین سازه اطلاق اولونور. § قاری
 [آز] اداتیه کوکس معنانه اشیو
 (بر) ترکیب اولنه وق [اذ بر] حفظ،
 وعقلده طوعق معنانه قوالانیلیر.
 § «بردن» مصدرندن اسم فاعل اولان
 (برنده) یعنی کوتور بیجی معنانه
 وصف ترکیبی طرزنده استعمال اولونور:
 [کیوتر نامه بر، استر بار بر، دلبر،
 [برانداز] = یوقاری آتیجی، اوسته
 فیرلا تیجی معنانه دور: [مشکل برانداز]
 فارسیده یونلردن باشقه ده بعض معانی ده
 استعمال اولونور سه ده لسانتزرده او
 معناری معتبر و مستعمل دیمکدر. [اول
 کون جله انام و عامه خواص و عوامه
 عید بر بالای عید اولمله شهر یارجه انداو
 جناب شوکتما بیری کال نشاط ایله آرام

بَذَرَهُ { [ع] ظفر وغلبه § نصیب،
 بَذَرَهُ { قسحت § مضائقه حال .
 [بَذَرَهُ] ده بومنايه در .

بَذَرُ { [ع] تخم، مریبان، آکيان
 بَذَرُ { شی . جسی [بذور] در .
 (بذر القز) = ایسک بوجی تخمی §
 ترکیه ده (بذر) = کتان تخمی یاغی،
 بذر یاغی، چیک بذر، قاینامش بذر .
 § (بذر ایسی) = بذر یاغک یاقله سیله
 حاصل اولان سیاه بویا، باخصوص
 او بو یادن پایلان یازی مسکی .

بَذَرَقَهُ { [ع] «بَذَرَقَهُ» بک مریبدر،
 بَذَرَقَهُ { للاوز، یاقعی دیمکدر،
 بَذَلُ { [ع] خواهش درون ايله
 بَذَلُ { ویرمک ؟ اسیرک میهرک
 صرف ایتمک، ایدلمک، (اِذْ بَذَلْ) ايله
 «عناجه فرقتدرد: [الله ایچون بذل
 اموال ایدن دنیا و آخرتده مظهر
 سعادت اولور]»، [فرد واحددن
 بر درهم و دینار مطالبه اولمق سزین
 تجدید مقوله می تعمیره بذل تقدینه
 همت بیورم لری سنجیده میزان اعتبار
 قلدقلمنده — چای زاده تاریخی —
 صحیفه ۲۷۱]

« نه در خاک سرکویگده بذل سم وزو جانا »
 « بولکنده اهل دلار جان ايله مردن کچر جانا »
 (خاقانی)
 « ایتمزی کلامه بذل اکن »
 « سوزدن کورن التفات واحسان »
 (لا)

اوله میه جفی بدیهی ایدی — روضه
 الکاملین [] حال نوکه بینشله تعظیم
 و بالتو ايله تحقیر آراستنده هر درلو
 التباسک فقدای انسانلرک دکل صو
 لجانلرک بيله ادراک ایده چکی بدیهیاتدندور
 — کوره نک — کال [] افندم .
 مکتوبکنزی آلدیم . تاریخی کوستره .
 میه جکم . زرا کوستر رسیم جوابتک
 برانز زیاده جه تأخر ایتمش اولدینی
 بدیهی اوله ورق آکلاشیله جق . طوغری .
 یسی حجاب ایدیورم — تقریضات —
 اکرم [

« جو بولدی سوزینه محبوب دمساز »
 « بو ترجمه بدیهی قیلدی آغاز »
 (شیحی)
 « اولایه سوزی بدیهی نام »
 « ایده نیجه تجربه یله انعام »
 (شیح غالب)

« حق بدیهی دو بدیهیاته ایمانک می یوق ؟ »
 (معلم ناجی)

بَدِیهِیَّتْ { [ع] بدیهی، ظاهر
 بَدِیهِیَّتْ { اولق . عقلک توجهندن
 سوکره تصدیق باشقه شیخه محتاج
 اولماق حالی، کیفیت: [شیخ فصیح
 الکلامک] بنی آدم اعضای یکدیگرند
 — که در آفرینش زیک کوه رند)
 قول حکیمانه سنک اهمیتی، بدیهیتی
 اک ای تجیل ونمونه رفتار جمیل اتخاذ
 ایدن تابان دین جلیل اسلامدر —
 قنوت — حسین دانش [

بَدِيعَه { [ع] نظر دقت و پسندي
 جالب اولان ماده، خصوص،
 نى : [بيك درلو ملون بلوطلر ،
 دقيقه دقيقه رنگريني بر اطفافندن
 بر بديعه تحويل ايدرك آسته. آسته
 آفاق سير اتمكه باشلارلر — كليولى —
 قيلش.. هر لطافتى آست نسبتله بكنير،
 هر بديعهنى آست اضافه تقدير ايلر —
 يژمرده — اكرم]

بَدِيل { [ع] بر شيك عوضى، تركيه.
 سى بحث طوبون طرفيك
 هانكيلى آلدانير ايسه او طرفك
 ديكرته ويره جكي ديكشيك ديمكدر.

بَدِيَه { [ع] آكزين ظهور ايدن،
 حاضر جوابلى يولنده
 دوشومدن سوله تيلن كوزل سوز :
 [دُو بَدِيَه ، بَدِيَه گُو] = اويولده
 سور سوله بن ، سوله بيجي ديمكدر .

بَدِيَه { [ع] عقل ايچون تصديق
 هيچ بر شيه محتاج اوليان،
 وارسته اثبات اولان خصوص ، شى .
 ظاهر، آشكار : [امر بديهي، امور
 بديهي] جعي [بديهيات] در. [تعريف
 مدنيتله ظاهر اولان حاللى نتايج
 مدنيتدن عد ايتك ، نقيضى بر برينه
 علت و معلول طوعنق قدر بديهي -
 البطلاندر — مقاله مدنيت — كال]
 [آقيمه ايله اسكانلرينه صرف
 نقود مجهود ايمه نك قائده سى

باحدر . علم معاني و بيان قائده قواعد
 اساسيه مطابق اولان پرسوزى دها
 زياده سوله بن [صنايع بديعه] لكه
 قسم مسئولى بكرى بدي و قسم
 لفظييه بش صنعت بديعهنى حاويدر :
 [بنار بن (فن بديع) ده وضع قوانين
 ايچون بزه كوره كسب جديد تكلفنه
 احتياج يوقدر . بالكلز آثار موجوددى
 تهذيب و تنقيح ، احوال اسلافى تنقيح
 و تصحيح كي بوظيفه دن باشقه بوظيفه
 فالامشدر — ميزان البلاغه] ، [بوفريادلر ،
 بوانيلر بر شعر ويا نغمه ويا بر رنگ
 بديع ويا خود بر شكل دلنشيندركه آي
 قلم ويا خود فيرجه بر كاغد ويا موشامبه
 ويا خود بر سرمر بارچه سته نقل ايتشدر
 — يژمرده — اكرم] ، [ادبيات
 عثمانيه علاوه ايتديكي اونوع بديع
 ايله بين الادبا بر موقع امتياز احرار
 ايتش اولدى — تقريريات — اكرم]
 « اوله رق هاله » بديع هلال
 « شاتلى برنو ظفر وقوعنه دال
 (داستان ظفر — عصمت)
 « اول طرز بيان او حسن اسلوب »
 « اول طور بديع اووجه مرغوب »
 (لا)
 « ميدانده بديع ايله معاني »
 « بزده اوقودق براز بياني »
 (لا)
 « سمي ايله علومه مقدمانه »
 « از جمله بديع ايله بيان »
 (مقدمه)

نوید سر عسکر مشارالیهك قیو كخدا سی
قیله لی زاده محمد بك افندی ایله معاً
پیشگاه سعادت نژنده ظاهر و بدید.
اولمغین — چلی زاده تاریخی — صحیفه
[۲۸۰]

« قارامشدی فکر مده رنك سفید »
« هله قار یاغوب اولدی اونی بدید »
(عزت ملا)

« ایلام راه مجاری خیسالی تجدید »
« لذت شیر رشكر نظم ایله نژومه بدید »
(جودت یاشا)

« لوح وقلم و هزار اسرار »
« هم اولدی کروبیان بدیدار »
(شیخ غالب)

« عجب کیمه ایتمی احسان امید »
« جهانده کرم اولدی می نابدید »
(عزت ملا)

« شوابکی تاریخی ایستردی بکا پیدا عریش »
« اولدی ملعون نابدید آلتدی بی بر و اعریش »
(سروری)

{ [۱] بر شیء نمونه سی ،
بدیع } اورنگی اولمادی بی حالد
وجوده کتیرن : (بدیع السماوات) =

جناب الله . § نظر تقدیر و تعیینی جالب
اولان نادیده ، لطیف ، کوزل شی :
[بدیع الجمال ، شعر بدیع ، نشیده بدیه]
§ (بدیع) = اصطلاحجه شعر و انشایه

متعلق علوم دیمك اولان ادبك محتویله
تندن برقمدرکه مقتضای حاله مطابق ،
واضح اولان كلامك صنایع معنویه
ولفظیه ایله تربیتنه عائد مسائلدن

{ [۲] اهل بادیه ، بریده ،
بدوی } صحرا ده یاشایان ، ترکجه سی

(بوروك) در . [بدویانه] =
بادیه ده یاشایانلر موافق صورتده

دیمكدر : [فصل بهار و حزانده حوالی
نشین كمیه الله اولان زنان قبائل مكه یه
كلوب اطفال قریشیانی آاوب هر برین
ظل رفر خرگاهده بدویانه تربیت
ایدلر — سیروبی] ، [مادامكه بونلر
بدویلرده یوقدر ، آنلر مسموم ده
اولورلر — تقریضات — اکرم]

« نه خوف امیران ییلورز نه بدوی یز »
« راضی شده حکم قضا سر ترضوی یز »
(شیخ غالب)

{ [۳] بدویك ، بادیه .
بدویت } نشینلك . [مدیت] ك

ضدی . صحرا ده ، او اولرده ، طاغلر ده
یاشایان : [حال بوكه بدویت صحرا لرنده
هیچ برکیمه وجودی میدانده سباعه
قارشی دفع مغرت ایده من — معارف
مقاله سی — کمال]

{ [۴] عظیم الشان معنایه دره .
بدیخ } شان و شرفی بیوك دیمكدر .

{ [۵] لسان غزده بوصورتنده
بدید } استعمال اولونیورسه ده
بدیدار } اصلی پای فارسی ایله در .
وضوح ، ظاهر ، آشكار ،

بالی معنایه دره . [نابدید] = غائب ،
بلیسرز دیمكدر . بونك یرنده [نابدیدار]
قوللا تلباز : [برید مژده رسان فرح

« بر چشمه نك باشند و بطور مش اوكلبدن »
« كورد مائنده و از ابدی بردسته یاسمن »

(فضولی)

« یانیور نار فراقكله سراپا بدنم »

(واصف)

« بدن پاکی نهدن بویه اولوردی خوشبو »

« اوله سه مشك وكلا بيله نجر سنبل »

(باقی)

« مبتلا اوله به امراضه تنی »

« رخنه دار اوله به برج بدنی »

(خاقانی)

بدوخ { [ه] « مأخذ » اتخاذ
ابتدیکم لغت کتاب لرینك

جله سی (و دود) کبی اسمای آئینه دندر
دیور و متنی یعنی یوریمك مناسنه ده

کلبه یکنی کوستریور . بولفك فارسی ده
دخی نازکاته یوریمك مناسنه اولدیغی

تبعات واقعه دن آگلا شلیور . بونگله
برابر کتب مذکوره ده بولفظه دائر

دها برخیلی معانی و روایت سرد و بیان
وبونك اصلی عبرانی اولقی غنی درمیان

اولونیور که بو روایات و اختلافات دن
معنای صحیحی لغویون عندنده مختلف

فییه بولوندیغی تحقق ابدیور . مثلاً بر
روایاته کوره مراسلاتی محلی رینه ایصال

اتك وظیفه معنویه سیله مکلف بولونان
ملکک اسمیدر . ایسته بوسیله درکه

اکثریا مکتوب ظرف لرینك اوزرینه
(بدوح) یازارلر ، یاخود بولفظی حاوی

بر مهر باصا لر . بعضاً مرسل الیهک

اسمی الله چکیلان هلزونك ایجنه (بدوح)

لفظه اشارت اولقی اوزره [۸۶۴]

رقلری ترقیم ایدرلر . رقلرك هری

ایجد حسابیله (بدوح) انقطنی تشکیل

ایدن حرف لری کوسترور :

« یازلمه عرض حال دلبران اوزره بدوح اولسم »

(عفت)

بدوره { [ذ] طبله ایچنده اوستی

باغلی کوندریان یاخود

بدوره { کورتورین طعام حصه ،

نصیب ، قسمت معنارنده

دخی قوللانیلیر . [بدوره] ده بو

معنایه در . مأنوس دکلدور .

بدوس { [ذ] امید ، رجاء تنی ،

طلب معنارینه در .

« در خلق جهان آنکه بود قائل و صردی »

« از سفله و دونان ندارند بدوسی »

(لادری)

بدوش { [ذ] فارسیده (دوش)

= اوموز ، دون کیچه

معنارینه در . بو تقدیرده « بدوش »

اوموزه ، اوموزده معناسنی افاده

ایدر . سوت صاعقی معناسنه

[دوشیدن] مصدرندن صیغه امرده

اولور .

« ساقی کتور اول آبی که آتش فروش اوله »

« هر بر حبابی قلم دوزخ بدوش اوله »

(ساقی نامه — غالب دده)

« اوگون که بار امانت بدوش اولان ضعفا »

« طور وب مقام تحمیرده دل شکست عهد »

(ثابت)

« بر دور جیچکم فقط کوزلدیر »
 « بیک کلبه برکلم بدلدیر »
 (معلم ناجی)
 § برینه ، دکیشک ، بدل اوله لر
 معناسنده استعمال اولونور :
 « خون دل نوش ایدرم باده کلهکونه بدل »
 (قبی)
 « آجیدیفک آغوشه بدل یستم »
 « خاک اوله جسدیگره فصل ایسترم »
 (صفا)
 § (بدلا) = (عیناً) تعبیرینک
 ضدی ، یعنی قارشیلدی ، قیمتی و برمک
 صورتیه دییقدیر . [بدل مائصل] =
 اعضای بدن و قوعبولان افرازا
 یومییه قارشیی ییلوب ایچیلن شیلر .
 بدن § [ع] کووده . جمی (ابدان)
 درکه وجودلر ، کووده لر
 دییقدیر : [اعضای بدن] = کووده .
 نك هریانی ، [بدنلو] = کووده سی
 بیوک ، [قلعه بدنی] = قلعه نك برجلری
 بارولری ، سپرلر . § [بدنا] =
 شخصیه ، وجودیه ، کووده سیله :
 « بنه داغ جنون ایجره نهاندر بدنم »
 « دیری اولدقجه لباسم بودر اولسم کفتم »
 (فضولی)
 « بدن بنای خدا روح نفخه تکریم »
 (نابی)
 « ابوی علت بدن ایگلتدی زار زار »
 « منشاره ایلدی زکریا فدای سر »
 (لادری)

« [ذ] بالان ، سمر دییقدیر .
 بدرو } قوللا تلواز .
 « [ع] قوزی ، اوغلاق
 بدزه } دریمی § التون ایله طولو
 کیسه ، صره . جمی [بدز] دره اوائلده
 اون بیک درمه (بدوه) دینلیرمش .
 كذلك و قتیله کیسه لر دریدن اعمال
 اولوندینی ایچون (صره) یه اطلاق
 اولونمش .
 « [ذ] آغزک ایچ طرفی ،
 بدفوز } کنار ، چوره . (بتفوز) .
 ده باقکوز . مأنوس دکلدر .
 « [ذ] حق ابطال و باطل
 بدگند } افزاز ایچون ویریلن
 رشوت ، آغچه ، شی .
 « [ع] بر شبتک عوضی ، بر
 بدل } شبتک یرینه ویریلن ویرینی
 طوتان شی ، قارشیلدی ، دکیشک :
 (بدل عسکری ، بدل قدی ، بدل جمع)
 جمی [بدلات] در : [بدلات عسکریه]
 = جزیه ، تعبیرات شرعیه دندر . تبعه
 عثمانیه دن بولونان خرسیتیانلرک خدمت
 عسکریه مقابلنده ویردکلری آغچه .
 « کوهر بدل آکا البت اولماز »
 « نحسیندن اوزکه قیمت اولماز »
 (لا)
 « بدل اولماز بوگا زیرا که سنک نامکدور »
 « طوته ماز مهر سلیمان برین آخر خاتم »
 (باقی)
 « ایله مشدی آتی خلاق ازل »
 « حسن اخلاق ایله بی مثل و بدل »
 (خانانی)

ایچی آلتون طولو کیسه دیمکدر:
« بیلدی رتبه ماهیق بدر منیرلده »
« خطا در هر کیم اول خورشید حسنه دیرسه هوشدر »
(عاصف پاشا)

« قیله مخلصلرینک وجهنی حق بدر منیر »
« اوله دشمنلرینک قای کی یوزلری زنک »
(کاظم پاشا)

« ای جالی کون ، یوزی بدر منیر »
(کلیولیلی سلیمان)

بدرام { ذ } سیرکشی ، سردباشلی
آت . « بدرام » اولورسه
مهرین ، صفا بخش محل دیمکدر .

بدرقه { ذ } دلیل ، قلاووز ، بول
کوسترن ، اکثریا مجاز
صورتیه استعمال اولوور . راتک
کسریله غلطدر .

« اول که اونار ایدی معنی بهرهایاب و صول »
« اولسه بدرقه خامه سی کر راهمون »
(منیف)

« طبع شیرینی اولور بدرقه ره یوقه »
« بوله ماز جاده رکدن قم پستانی ابن »
(عزت ملا)

« هادی وادی دین بدرقه راه یقین »
« پیرو مجتهدین حضرت شیخ الاسلام »
(نفی)

بدرود { ذ } وداع ، فراغت اتمک که
ترکیه می [اسنله مک]
استنک [در] :

« چرن بوایی شاعر اولدی موجود »
« ایرنه بلاغت ابتدی بدرود »
(لا)

« رخی عکسندن اول خورشید رخشان »
« طاشی لمل ایلدی طاعی بدخشان »
(شبنی)

« اوکر مکارکه رشک دل و دستیه اولور »
« داغ بر دل صدف و کان بدخشان دلخون »
(منیف)

بدر { ع } اون درت کچه ک آی .
ترکیده « طواون آی » دینلیر .

صفت کاشفه سورنیه (بدر نام ، بدر
کامل) دینلی جاژدر : [گاه اولور ،
هوا را کد قالمه برابر آیت بدر اولدینی
زمانلره تصادف اولتور . سروسیمینه
باقلسه صانیلرکه شعله دن مخلوق بر پری
دریایه کیرمش . نازان نازان شناورلک
ایدیور . تصویر غروب کلیولی - کمال]
(لیلۃ البدر ، لیلۃ بدر) = آیتک اون
دردنجی کچه سی . (بدر بلند) =
کذلک آیتک اون دردی دیمکدر :

« درشب تاریک هجران کلیۃ احزان ما »
« کی بود یارب ضیا بخت ابدان بدر بلند »
(ابوالعانی)

§ مکة مکرمه ایله مدینه منوره
آراسده بر موقع مشهور درکه اوراده
۳۱۴ نفر اصحاب کرامدن مرکب
بر سرۃ محمدیه ایله ۹۵۰ نفری
مجاووز برفره مشرکین پیئنده غزوه
مشهوره وقوع بولشدی . اشیروغزاده
بولونان اصحاب کرامه (بدریون)
و بوذوات عالیته ک هر برینه (بدری)
دینلیر . فارسیده [بدری] = صرۃ ،

« هر قلبه صفا ويرن بدایع »

« یاری سکا دکلی راجع »

(اکرم)

بَدْبُولُ { ذ [خاش ، قورقاق ،
کوکلی صاف اولمایان آدم :

[اوضاع بد بوکانه] = خاش قورقاق
آدمه لایق طورل .

بَدْبَسَنَد { ذ [« مشکل پسند »
کجایند ، مقامنده قولانیله بیلیر .

کوج ، زور بکنجی دیمکدر .

بَدْر { ذ [بك فناء الك كوتو ،
بدر] زیاده چرکین دیمکدر .

(بتر) ده باقکیز : [آمیانه

خشنوت زهد ايله متصف ، قهوه

یرینه صبحاق سوت ایچره ، دخان ایچین

یاننده خمر ایچندن بدتر ایدی - ایشیر

پاشا حقنده - نعیا]

بَدَخَش { ذ [هندوستان ايله
خراسان آراسنده بر

بَدَخْشَان { دیارک اسیدر ، اشبو
باده لمل ویاقوت معد -

نیه مشهوردر . « لعل بدخشان »

ادبیات عثمانیه ده بك چوق ذکر

اولونمشدر . « میر صدرالدین محمد

شیرازی » تک (جواهرنامه) سندگی

روایتنه نظر آلاک بدخشانه نسبت معدنی

آنده بولوندی سیدن دکلدور بلکه

معدندن اخراج وتقل اولوندقدن

صوکره اوراده پرداخت ایدلسندندور -

فارسیده [بدخشی مذاب] = شراب

دیمکدر .

حامد بکه مکتوب - کال] ، [کورپیو -

رزکه انسان تولید قوتنده همان کافه

حیواناتک دوننده ایکن ، دیاده مشهور

ومعروف اولان حیواناتک کافه سندن

برقاج بیك قات زیاده بولنیور وبوکرث

مصرای وحشته دکل ، سعادترای

مدیتده کورلییور - بوندن بالبداهه

ثابت اولورکه ، مدیت حیات بشرک

کافلیدر - مدیت « قاله سی - نامق کال]

بَدَايِع { [ع] نظر تقدیر و تحسینی
جالب اولان لطیف ،

کوزل شی دیک اولان « بدیع ، بدیعه »

تک جمعی ، فوق العاده لطیف ، ظریف ،

نظر ربا شیلر دیمکدر . رسم ، تحت ،

تقر ، معماری ، موسیقی کی صنایعی شامل

اولان فرانسجه [Beaux-arts]

(بو - زار) کله سنی ادیب چیدانی ، حکیم

عثمانی مرحوم (نامق کال) « صنایع

بدیعه » دیه ترجمه ایچمشدی . اشبولنظی

هرییده اولدیی کی (بدائع) دیه یازمغه

لرزم یوقدر : [شعر ، موسیقی ، رسم

وحک و تحت ايله توغل و تمایز ایدن ارباب

اقتداره فرانسلر (آرٹيست Artiste)

دیرلرکه طبقی طبقه بدایع پروردیمکدر -

پژمرده - اکرم] ، [انسان برقاج کون

اودرای صفاتک کنارنده تماشای طبیعت

ایغلیدرکه خزینه بدایعک ابدالنده

فیاض قدرتک نه کرم اولدیفنه ذهننده

برمطالع حاصل ایده بیلسون - تصویر

غروب - کال]

اوطورش . ترکیه (یُورُک) بدوی
معانسه اولدیفندن «بداوت» یوروکک
دیکلدو . (با) تک کیریلده تنفی
جائزدر : [ایام شتایی استانیوله
اسرازه اولجه قرار ویرلش ایکن اختیار
بداوت متمادیه شرط عهده موافق
اوله میه جفی مثللو — روضه الکاملین]
[شاعر — که علویات بدایع طبیعت
مفتون کمال بیسانیدر — ینه هر وقت
بر پرورده افکار بداوتک اقوال
ساده سنده مندرج نکات شعریه
شائقه اتحاله افتقار کوستر —
تقریضات — اکرم .]

بِدَاهَتْ { [ع] بدیهک ، بدیهی ،
واضح ، آشکار اولش .
میدانده ، کوز اوکنده بولنش : [عاقل
بدهته قارشی سوز سوله سر ، بدهتی
انکار ایدن عاقل دکلدر .]
بره ، آپا گزین ، وهله سوله ییش ،
حاضر جوابلق : [بدهته ، بالدهه]
= آپا گزین ، بدهته صورتیله .
« بالدهه برقصیده سوله بهجک شاعر
نادر یشیر . » [اگر بعضی اورویا
مؤلفرینک ظنی کی قادینلر ارککلردن
مستمد ویا قابلیتجه ارککلره مساوی
اولسه ایدی سیاست ، علماء حالا وحتی
وجوداً دنیاک هر طرفنده ارککلرک
دوئنده بولنر ایدی . بدهته تجریبه
میدانده طور وکن منطقاً تخیلات اوزربنه
حکم ویرمک جائز اوله ماز — عبدالحق

« بدیه ایدی عشق بیج وناه »
« بدیه اولدی قضا اضطراره »
(شیخ غالب)
بِدَاء { [ع] رأی و فکر ظاهر
ویدالولق ، مأنوس دکلدر .
(بدیه) ایله معناه فرقی بیتمک ایچون
یازلدی .
بِدَاد { [ع] فی الاصل قرقه معنا .
سندن منشعب حصه ، نصیب
معانسه در [مبارزه معانسه ده کلیر .
یعنی سواشه جق اقران ، ایکی چنکچینک
برعیارده ، برافتادده ، همتا بولیشی .
آثار قدیمه نادر آ قوللانیامشدر :
[بداد العباد] (با) تک کیریلده جائزدر .
فقط احواله عربده ، معانی مبسوطه دن
باشقه معنارده دخی قوللانیلیر .
بِدَاعَتْ { [ع] نادیده و بدیع اولش
بدیهک ، کوزلک .
یکیدن حادث اولش . [بدوعت] ده بو
معناه در .
بِدَاک { [ف] فکری فاسد ، جبار .
عزود ، خیرسر آدم :
« هلاک بداک »
بِدَائِتْ { [ع] ضمیم ، سمین ، سمیز
اولش ، سمیزلک . « بدائی »
و « ضغامت » ده سمیزلک معانسه در .
اپری کووده لی ، شیشمان کیمیه
[بادن ، مبدن ، بدین] اطلاق اولونور .
بِدَاوَتْ { [ع] حضارت ، مقابلی .
بدویک ، صحرا ده بریه ده

« جن نوعی هزار بدلقار »

« جادو قیلقنده اژدهار »

(شیخ غالب)

« بدمایه اولان آکلاشیور مجلس میده »

« عشرت کهر آدمی تمیزه محکدر »

(لا)

« بن اول بدعهده رعما بروقادار ایلمد پیداه »

« دل آلدودمسه ای دل بویه دلدار ایلمد پیداه »

(خاقانی)

« یعنی سیف نازبان آجدی اوید اوشاعه ریش »

(سروری)

« پاك ایدی صدق وصفا آینه سیدی سیرتم »

« رونما اولمازدی آنده بدسكالك صوری »

(نورس)

« دیغمز واصف نالنده کبی زار اوله سین »

« بددعا ایله منم صاغ اوله سین وارا اوله سین »

(واصف)

« یازیق سگا کیم ایله سگ حرص وطمعدن »

« بر حبه ایچون کندوشی عالمه بدنام »

(روحی)

« اندرونی واصف » صاحومک

« ییتنده کوردلیکی کبی ایوم [دیغمز] »

و [ایله منم] کبی تعبیر لر لسان ادبه

لایق کورلیور .

بده { ه } اول ، آغاز ، باشلا .

بده { یش . طوغریبی الفز

بده { یازیلاندی . همزه دن باشقه

بده { الف یازمغه لزوم یوقدر :

[فلان ذاتک نیکده سنجاغجه افاسنه

مأمور اولدینی وظیفه مهمه بی ایضایه

بده و مباشرت ایندیکی]

هیچ بر شیشی بکته یین ، هر شیشی فنا

کورن آدمه یاقیشه جق صورتده .

[بد آیین] = عادی ، اصولی کوتو .

[بد آخر] = بد بخت ، طالعز . [بد

آواز] = فنا سلی . [بد آغاز] =

فرومایه ، صوبو آلاچاق . [بد دل]

= یورکنز ، قورقاق . [بد اندام] =

بیجمنز ، چارپیق ، قنبور [بد چشم]

فنا کوزلو ؛ نظری دگن . [بد دعا]

= انکسار ؛ الله عو اینسون ، الله

قهر اینسون دیه متأثرانه سوبله نیلین

سوزلر . [بد معامله] = آداب و تربیه

ایله قابل توفیق اوله یه جق صورتده قبا

و کوتو حاللر ، حرکنلر . [بد مست]

= سرخوشلی کوتو ، فنا سرخوش

[بد لکام] = کم طوتمز ، باشی سردآت

عاصی و سرکنش ، بدوی کیسه به ده

اطلاق اولونور . [بد کیش] =

مذهبنز ، بولی فنا ، طوتموی بوزوق

آدم دیمکدره : [رابطه سلی و کوشش

کشاکنش بازوی ردو قبول ایله شکسته

و مقراض تعریض بد کیش و کزلک نه دید

بیگانه و خویش ایله کسته اولماق

ایچون — شفیقنامه]

« یته اول شوخ جفا جویری بدخواه ییلور »

(روحی)

« آمو کی خوش خرام و بدخو »

« هیچ کیسه یه ایله من تکاپو »

(شیخ غالب)

منش [= کو تو خو بی ، [بد اندیش] =
 فنا دوشو تن ، فنالق ایسته بن ،
 [بد اصل] = صو اچاق اولان
 [بدخوی] = کو تو خو بی ، خو یسه
 [بدنام] = اسمی کو تولکله یاداید بن ،
 آدی کو تولکله مشهور ، رذیل ،
 رسوای عالم اولان . [بدسیرشت]
 بد نهاد ، بد نژاد ، بد طینت [= یارا
 دیلشی ، خلقی ، طبیعی فنا اولان ،
 صو یوزوق بایغی آدم [بدخصال] =
 خصلتاری ، خو یلری کو تو . [بد
 خواه] = فنالق ایسته بن . [بد
 خواهانه] = فنالق ، کو تولک ایسته بنه
 یاقیشه جق صورتده . [بد زبان] =
 دیلی فنا ، تربیه سز ، کفر باز ، آغزی
 بوزوق . [بد زهره] = یورکتر ،
 قورقاق . [بد مهر] = مروندز ،
 عنایتسز . [بد رنگ] خو یسه ، طماری
 بوزوق ، کو تو . [بد سیکال] =
 هرکسک علینده سوء ظنده بولونان ،
 [بد فرجام] = عاقبتی فنا : «ستکار
 بد فرجام » [بد کار ، بد فعال] =
 ایشی فنا ، ایشلری کو تو . [بد پسند] =
 کوتوی بکنن ، جاهل . [بد بو] =
 فنا قوقولی . [بد بین] = هر
 شیئی فنا کورن . [بد بینانه] =

بخیل [=] خسیس ، جری ،
 طمعکار ، نقدومالی زیاده
 سون و کیمسه برشی ویرمه بن آدم .
 [بخیلانه] = او یله الی صیقی آدمه
 یاقیشه جق طرزده . [بخیلپی] =
 خسیسک ، جریک .
 « کرم اربانه ویرمادی عطایه نوبت »
 « ذوقنی بیله بخیلان دخی بدل دومک »
 (سنبزاده وهی)
 بخیمه [=] دیکیش : چایه ،
 او بورغلامه . [بخیمه زن] =
 دیکیشی ، نرزی دیمکدر .
 بد [=] فنا ، جرکین ، کو تو ،
 [یاراماز . نیک وید] =
 ایی و کو تو ، فائده و ضرر . (بدتر) =
 اک کو تو ، یک فنا دیمکدر . بولفظ
 ایله صفات ذمیه ده برجوق وصف
 ترکیبی تشکیل اولونورکه بر قسمی بوجه
 آتی کوسترلشدور . [بد کان] =
 فنا شبهه ده بولونان ، سوء ظن صاحبی
 [بد کانی] = سوء ظنده بولوغتی ،
 فنا شبهه ایدش . [بد بخت] = طالعی
 فنا ، قسمتسز ، قدری بوزوق .
 [بد گو - ی] فنا سوله بن ،
 [بد کوپی] = فنا سوله بیجیک ،
 [بد کوهر ، بد کهر] = صویسه ،
 [بد لقا] = یوزی جرکین ، [بد

بَحْلَه } [ذ] سمیع اوقی . اصل
ترجکھی [پر برم] در .
عریسی [بقلة الحقا] در .

بَحْمَه } [ذ] بر بلده نك اسمیدر که
مشك ءك اعلاسی اوراده
بولونور : [مشك بجم] مشهور در .

بَحْمَه } [ذ] « بید کیا » دینلن
آبرق اوقی ، آبرق کوکی .
بَحْمَر } مانوس اولمایان الفاظند در .

بَحْمُونَه } [ذ] شوك ، بید برم
مناسنه در . غیر مانوس
بَحْمُونَدَن } اولان الفاظند در .

بَحْوَر } [ء] توتسو . عسلند ،
عود آغاجی ، مسك ، لادن
کبی مواد عطریه دن مرکب برشیدر که
آتشده یا قیلورسه اطرافه نصر رایحه
لطیفه ایدر . محاورانده بانك ضمیمه
مشهور در . [بخور صریم] = دفع
تمیج وادراوه غایتله نافع اولوب ترجکده
« صریم آنا الی » دینلن برنوع نبأدر .
بونك کوکنه ترجکده (طوگوز
آفرشی) دیرلر .

بَحْوَرْدَان } [ذ] ایجنده توتسو
دینلن ترتیب معطر
یا قیله حق معدنی قاب . [بخوردانی] =
ایام رسمیه ده توتسو یا قفه مأمور آدم .
[بخوردانلق] تعبیری غلط فاحش
اولدیفندن محررات و محاورانده او
صورته قولاننامه دقت ایتمیلدر .

طرزنده زمانزد ایسه ده یا گلسدر .
طوغریسی [لرزش ، پرستش] کبی
بازیلیر : [بخشش آنك دیشنه باقلاز -
مثل] .

« بخشش ناعمل جوددن اولماز معدود »
« صفر معکوس ایله آرتارمی حدایی رقق »
(بلغ)

« بخشش آموزهم حوصله سوز خست »
« کیسه پرداز کرم قافله سالار کرام »
(نفی)

« اما دهها بخشش آسمی »
« معراجی بولدی کاهی »
(شیخ غالب)

بَحْشَنَدَه } [ذ] (بخشیدن)
مصدرندن اسم فاعل .
باغشلاچی ، وبریچی ؛ پارلغایچی ، عفو
ایدیچی مناسنه در [بخشایند] دخی
بو معنایه لغتدر : [ای بخشنده]
انام اولان خدای ذوالجلال . داثماسنك
بارکاه کبریا شاهکه عرض اقبال ایدن
بوسنده کسبکارکی معرفت صدانیه که
مظهوریتله عذاب نار جهیدن خلاص
ایت]

« بخشنده کشور بخلد »
« شاهنشاه انیسای محمد »
(بابی)

بَحَق } [ء] کوز یا طلا مه ، کوز
یا طلا معنی . استعمالی اندر در .
بَحَق }

« فکر وصال بخشای کاندردیدم دیدی »
 « بوسوز خیال ذهن یانگدرو سنک »
 (فضولی)

« جلاد نکاهن ایت تماشا »
 « عزرائلی کورکه روح بخشا »
 (شیخ غالب)

« جرمنخان بخشکه لب تشه بیک حصر و مسیح »
 « آب حواسین یا حود لعل لب حایه سین »
 (نفی)

بخشایش { [ف] مرحمت ، شفقت ،
 بخشایش } عنایت ، احسان معنا .
 سنه در . اسپرکه مک معناسنه اولان
 [بخشودن] مصدرندن مشتقدر :
 [بخشایش پروردگار ، بخشایش آسمی] .
 [بخشایشگر] = مرحمتی ، شفقتی ،
 رحم و احسان آیدیمی . [شاعر بوسکله
 هم تنویر عبودیت ، هم ده مظهر
 اولدنی بخشایش علوی قدرتدن طولانی
 تحدیث نعمت ایتمن اولور — تقریضات
 — اکرم .

« تقدیه احقدر بو »

« بخشایش حقدر بو »

(معلم ناجی)

« خباثترو شوغک عقل ایچوز ذلدر ، تزلدر »
 « اوحو هر چونکه بر بخشایش علوی قدرتندر »
 (اسماعیل صفا)

بخشش { [ف] عطیه ، احسان ؛
 بخشش } بلش اوله رق و برلن
 یاره و سائره ، فارسیده بومعادن فضله
 اوله رق « برج ماهی » یعنی (حوت)
 برچنک اسیدر . ترکیده [بخشیش]

دخی عین معناده قوللانیلیر . مثلاً
 [کره بخشا ، صفا بخشا ، کرم بخشا]
 کبی . بویکی لفظک دائماً ضمنده سرت
 اولان حالانده قوللانیدیقی ظن اتمک
 طوغری دکلدور . بونلرک کرک ادبیات
 فارسیده ، کرک ادبیات عثمانیده هم
 سرورلی ، هم کدرلی حالات و مواقعهده
 استعمال ایدلدکری ارباب یتبع نزدنده
 مستاتنددر :

« لازم دکل عنایتی اهل تکبرک »

« بخش ایلدم عطاسنی وجه عیوسنه »

(نجفی)

« جسم الفاظه روان بخش ادا در خاسم »

(جودت پاشا)

« غنا کلز حریصه عالم امکانی بخش ایتسه ک »

(معلم ناجی)

« عفو ایتدی او شام آسمان رخس »

« عزرائله قیلدی جرمنی بخش »

(شیخ غالب)

« آوودان خلق بو غمخانه ده اولدر یوقه »

« اوله سه مشکل ایدی تسلیه بخشای عدم »

(طاکف پاشا)

« وجود جود آسمی حیات بخش کرم »

« نفس عطیه رحمت کلام فضل قدیم »

(نانی)

« روح بخش اولدی مسیحا صفت افاس هار »

« آچیلدیر دیده لرین خواب عدمدن ازار »

(باقی)

« ای لوحه یاد نوحه بخشا »

« بیک کرده الیم تماشا »

« طوبیماز سگا چشم کره معناد »

« نافقهجه اور و دادی مرداد »

(معلم ناجی)

بختیار [= بختیاری] مسعود
 و خوشحال اولش، [اهل قناعت دانا
 کندی بختیار عابدی]، [فکر لری ده
 تعیش لری کی ساده اولان، اخلاقی
 ایسه مدیت نتایجندن اولان فائزده
 بولایشیان بختیار صحرائینلرده ایضاً
 ناقابل نه احتیاج بوله بیلیر که کندیلرینه
 بردرد اولسون - تقریضات - اکرم]

« بن بولجی او شیوه کار بولجی »
 « دینسون بکا بختیار بولجی »
 (معلم ناجی)
 « اونیشورلردی بختیارانه »
 « ویرسونلری نشوه انسانه »
 (وله)
 « اولدک ای سرورستوده شیم »
 « باعث بختیاری عالم »
 (وله)

« قیسمی زمینی برف کی تقدسمه غرق »
 « انعام عام شاه جوانمرد، بختیار »
 (باق)

« کیم بیلیر بلکه بختیار اوله حق »
 « کجه جک مسعدله ایلی »
 (صفا)

بخت [ع] تعیرات قرآنیه دندر.
 بخت [ناقص معنایندره] : [تم
 بخت] [ع] مریدیه یا غمور صوبیه
 زراعتی قابل اولان ترلا، ظلم و تعدی،
 کمرک آلتی معنایندره دخی استعمال
 اولوبور . بولفتل قرسی ده دخی بو
 معناده مستعملدر .

بخت [ف] « بختیدن » یاخود
 « بختانیدن » مصدرندن
 صفة مشبهه درکه صالنه یورون
 دیمکدر [پزمرده، صولوق، بوزوق
 معنایندره کلیر. اشبو مصدرلر قاریده
 اریتمک، اریتوب برشی دوکمک، صو.
 لدیرمق، آشنیدروب بوزمق، بورو.
 شدیرمق، درد و محنته دوشورمک
 معنایندره کلدیکندن (بختان) دخی
 معانی مذکورده ایقاده ایدرسده ال
 زیاده حسن رفتار معنایندره قوللایلیدره

بخت [ف] اویقوده کی خو.
 بخت [روائی] عربیده « کابوس »
 دینان آغراق باصه سی [صوت. صدا،
 سس. ترجمه ده استسمالی اندردر.

بخت [ف] « آخمه » کی بوزا
 بخت [دیمکدر. قوللایلاز .

بخت [ع] عربیده اکیش،
 بخت [قصوری معنایندره اولدینی
 کی قاریده دخی اشبو معنایله برابر
 صولش، بوزولش، پزمرده اولش
 معنایندره ایقاده ایدر.

بخت [ف] بلا بدل ویرمه .
 بخت [هبه ایتمه، احسان ایتمه،
 باغشلامه] وصف ترکیبی طرزنده
 باغشلائی، عفو ایدیجی، ویرجی
 معنایندره ایقاده ایدر. مثلا [کر. بخت،
 حیبا بخت، روح بخت، صفا بخت،
 حیدر بخت، خان بخت] کی. « بختیدن »
 لفظندن صیغه امر اولان « بختا-ی »

بَخْتِاقُ [ف] جنکا ور و سکر لک
 غوغاده کیندکاری دمیر
 باشاق که ترکجده (توغلنه) و عریده
 (مغفر) دینلیر. فارسیده (سربناه) ده
 دیر لر .

بَخْتِکُ [ف] فنا طالع . (بخت) لک
 معصری. § (نوشروان) ک
 وزیرینک اسمی : [هر برینک پایگاه
 تفرعن و ترمودنده حائز مرتبه عتو هامانی
 اولان کادن جوان و بختک بختکان
 کال سفاهندن — شفیقامه]

بَخْمُورُ [ف] «رعد» کی کوک
 کورولسی. § کوکره .
 بَخْمُوهُ [ف] ارجی ارسلانه اطلاق
 اولونور: [بَلَنک بَخْمُوهُ] ،
 [شیر بختور] = حدت و غضبه
 حایقیران قاپلان ، ارسلان . [شیر
 غرنده] = بوده اونه کی کپی دو .
 (غَرَبَیدَن) غضب ایله حایقیرق ،
 کورله مک معانسه در .

بَخْمُورُ [ف] دشمن ، اعدا
 دیمکدر . صفت اولارق
 قوللانلیر .

بَخْمَهُ [ف] بسیلی ، سبز قویون §
 قوج . (با) نَک ضربه ده
 مریدر .

بَخْمِازُ [ف] طالعی ، قسمتی ،
 مسعود ، یکنیشی ویشا .
 یشی اویغون : [بختیارانه] = مسعود
 و خوشحال اولانره یاقیشه حق صورنده ،

« یارب چراغ دولت و بختن منور ایت »
 (ضیا)

« فرق ایچون تمیز اهلیته کی نقصاتی »
 « صورت اعماده اسلاف ایتدیلر تصویر بخت »
 (لا)

« بد بخت آگا دیر لکه انده جهلانک »
 « قهر اولقی ایچون کسب کال و هنرایلر »
 (شناسی)

« حضرت پاشای روشن رأی کردون احتشام »
 « صاحب تدبیر پیر و مالک بخت جوان »
 (نوعی)

« سرکشک ایتدی توسن بخت سقیز کار »
 « دوشدی زمینه سایه الطاف کرد کار »
 (باقی)

« کاشات آلدی رنگ نورانی »
 « طوغدی خورشید بخت عثمانی »
 (عصمت)

« بخت خواب آلودی پیدا ایتدی کویا خوابدن »
 (تقی)
 « بی بخت اولانک باغنه بر قطره می دوشیر »
 « باران یرینه در و کهر یاغنه سماندن »
 (لادری)

« نجم بختک روز کاره یاد کار آسمان »
 (حاکم پاشا)

بَخْمَرَهُ [ع] صالنه ، صالنه کوزل
 بورویش ، خوش بورومک .

بَخْمَرِیُ [ع] خوش حرمان ،
 صالنه صالنه کوزل بورویش ،
 بورویشی کوزل آدم § خود بین ،
 کبرلی آدم معانسه ده کلیر . محدثندن
 ایکی ذاتک اسمیدر .

فاطم) ده لغت رومیدردیه کوسترله سی ده
 بو سگادیلدر. (قَطَّاس) ك محرفی ظن
 ایدیلن [خُوطُوز] ك اصلی ده یونانیجه
 صوقولش پشم مناسنه (Kholos -
 خوتوس) دركه وقتيله خوارزم
 حکمدارلندن برینه ترویج ایدلش
 اولان (پیزانس) پرنس لرندن
 «مُونُفُولِي مَازِيَه» دینلن پرنس
 (ماری) نك سرپوشی کلین کیتدیکی
 پردەکی نسوان طرفندن تحسین و تقلید
 ایدلش و «خوطوس» نامی بشون
 نسوان خوارزمك لسانه دوشمش
 اولدینسه دائر روم تاربخلرنده
 صراحت بولوندیغی وبوس بتون ترجه
 ظن اولونان (آغیر) لفظنك اصلی
 دخی وحشی، آزعین معناسه یونانیجه
 [vgrios - آغریوس] اولدیغی
 افاضل رومیه دن مترجم مشهور [نیقوله
 سولیدی] افندی طرفندن افاده
 قلمشد.

بَحْجَ { ه } عربیده مقام
 استعظامده و مبالغه
 ایچون استعمال اولونور. نه خوش،
 نه کوزل کی بر معنایه دلالت ایدر.
 ترجه ده یته او مقامده، فقط سزیفانه
 برطرزده قوللانیلان [بَهْ بَه] لفظی
 بوندن محرفدر.

بَحْجَال { ع } جوق بخیل، جری؛
 بك آچاق آدم.

بَحْجَه { ع } دوه نك كوكره يوب
 چاقيرمه سی ، سس
 چقارمه سی § چیتردامق، میشلدامق.
 ،أئوس دکلدر.

بَحْت { ف } طالع ، قدر ، قسمت ،
 اقبال ، تصادف دیمکدرکه
 ترجه ده « یازو » « اوغور » لفظلری
 بونك مقابلیدر: [قَوِي بَحْت] = اوغوری
 آچیق ، طالعی قوتلی . [نِيْكَ بَحْت]
 = ای طالعی ، قدری اوغور .

[بی بَحْت] = طالعیز ، قسمتیز .
 [بَحْت پیدار] = او یانیق، آچیق طالع .
 [بَحْت پیداد] = انصافیز طالع، کوتو
 قدر . [بَحْت سیاه] = قره یازو ،
 فنا طالع . [بَد بَحْت] = کوتو طالعی ،
 فنا یازو . [بَحْت حَوَابِ اَلُوْد] =
 طالعی کوسکون ، قیمتی قابلی . [بَحْت
 وَر] = طالعی ، اوغورلی . [جوان
 بَحْت] = طالعی کنج ، قیمتی آچیق
 دیمکدر . فارسیده (کابوس) یعنی
 اویقوده عارض اولان آغیرلق و افاق
 اوجاق بوجکی § جد، بیوک بابا و کرز،
 غارغی معناسه ده کلیر .

« طالع عقله معاون اولماز »

« بخت ايله هنر مقارن اولماز »

(لا)

« شفق صبح بقادر نظر مده گویا »
 « موج بحر سیاه شب یلدا ی عدم »
 (حاکف پاشا)
 بحرین : [ع] عربستانك « الاحسا »
 خطه سی سواحلی وآطه .
 لری دیمكدر :
 « ملك سخن قنرو طبع کریمیدر »
 « بحرین نظم ونثر ده جاری حکومتی »
 (حاکف پاشا)

بحری قُطاس - یاخود - گاوِ بحری
 [ذ] دڭز آفیری ، اوکوزی دینیان
 حیوان ، یاخود آسیانك « ختا » سلسله
 حیوانده موجود بر نوع بیاتی اوکوز دیمكدر .
 و قتله بو حیوانك اوزون ویوموشاق اولان
 قوروق تویندن وزرا وامرای عثمانیه به
 علی مراتبهم صورت رسمیه ده ویریلن
 توغ و علمك تپه لرینه وآلا بلرده يدك
 چکینلن مزین طاقلی آتلك کردن لرینه
 زینت مقامنده آصارلردی . ترکجه ده
 تحریف ايله [بحر خوطاز] دیرلردی .
 اليوم لساعزده قادیشلك باشلونه
 قویدقلى مزین ومكلف سرپوش معناسنه
 استعمال اولونان [خوطوز] ك اصانی
 [قُطاس] ظن ایدن لغتیلر یاسمیلورلر ،
 یاسمیش تحریف ایدیورلر . زیرا اول
 امرده [قُطاس] ك اصلی دڭز جانوردی
 معناسنه (یونانیجه Kitos قپلوس) در .
 بونی ابرائیلر یاخود عربلر تحریف
 ايله [قُطاس] یاعشملر . (برهان

مستعملدره : [بحر رمل ، بحر رجز] §
 عربیده یارمقی ، بیرتمی § زیاده یوروك
 آت § کریمكار معنالی رینه ده کلیرسه ده
 لساعزده معانی مذکورده معتبرومتعمل
 دكلدره : [برطاقم ارباب معرفت سیاحت
 بحریه یی اعتیاد ایتدی — معارف
 مقاله سی — کال] ، [ناله نیازی
 پرده الحاح و ابرامه ایصال وشیح
 الاسلام عالی مقام حضرتلرینك بحر محیط
 فضل وافضال اولان خاطر دریا مثال لرینی
 موج انکیز افضال ایتکین — صحیفه
 ۱۸ — چلی زاده تاریخ]

« عثمانلی لسانی بولساندر »

« فکر ايله نه بحر بیکراند »

(مقدمه)

« هر دم افرنجك قبلیج باشن ایکی شق ايله یوب »
 « سوی بخره آقیدردی قاتن ابرمق ايله یوب »

(سروری)

« پیوسته در سواحلی کرداب حیرته »

« بر بحر درکه حاصلی بو بحر بیکران »

(لا)

« عمان ایچنده بنجه مهره ممانلم »

« اولدم غریق بحر فنا مرده کالم »

(شیخ غالب)

« هر بری بحر رمل ، بحر هزجدن صاوروب »

« روح افغانن ایدر فودنه فرسای سخن »

(وهبی)

« ماجرا وار سنی فرقاب ایدر اشکم آجیرم »

« پتر ای بحر سیاه کیدرم آتی دڭزده »

(سانع)

« علامه در اول ادیب ماهر »
 « هر علم و هنر ده بحثه قادر »
 (لا)
 « بحث اینسه ایدر جهانی الزام »
 « بر سوزله ایدر فغانی افخام »
 (شیخ غالب)
 « بویجی یلن ایدم بن مکر نه مشکل ایش »
 (سیدوهی)
 { ع } طاعتی ، کیزی
 { شی } میدانه چیقارمق
 § سوت کیلوب دانه دانه اولتی .
 { ع } ترکیه [قاری
 { یاریق } دینلن تخم .
 بونخم ایله کل صوی قاریشدر یلوب کوز
 آغریسنه علاج یاپیلر . قوللا تاز .
 { ع } کوره کبکی
 { اکیلک } قیراق § ایشده
 سرعت کوسترمک ممتاستدر .
 { ع } دگزر : [بحر سیاه ،
 بحر } بحر سفید ، بحر محیط ، بحر
 احمر ، بحر ایض [« بحر ی ، بحر یه » =
 دگزه غاند ، دگزه منسوب : [طائر
 بحری ، قنون بحریه ، نظارت بحریه =
 طوغریبی (نظارت امور بحریه) دره .
 شورای بحریه ، قوه بحریه ، « بحر یون »
 قنون بحریه آشنا اولانلر ، قودانلر ،
 کچیلر . نظمه « بحر یین » ده قوللا .
 نیله بیلر . [بحر بیکران] = اوجی
 بوجاغی اولمایان . نهایتر دگزر ،
 § شعرده وزن ، اولچو ، مناسنه

اوکرنگک ایچون سوز آجق : [قو -
 میسیونده نه دن بحث اولونسور] ،
 [امام غزالی تفسیر نفیسنده حقایق
 اشیادن تنور اذهان ایدم جک سورنده
 بحث انجشدر] § معارضه صورتیه
 سولشمه : [میرموما الیه الیه آراهنده
 « وظیفه و مسئولیت » حقنده آچیلان بحث
 خیلی زمان دوام ایتدی] § لسانزده
 ایکی کشینک بربری آلداتق ، یاخود
 هانکیسنک سوزی چیقارسه او شخص
 یا گلمش عد اولونق و آلداتن ، یاخود
 یا گیلان آدم دیکرینه تعین ایدیلن
 و ترکیه ده (اوکدول) دینیلن شی
 ویرمک شرطیه سوز ویرشمه سنه
 (بحث) اطلاق اولونور : [فلان بجی
 قازاندی ، بویجی غائب ایتمک کلز]
 § بر ماده تک تدقیق و تحقیقنه دائر
 سوزلری حاوی مقاله : [فقهده طلاق
 بجی] ، [اثر گز حقنده کی مطالعاته
 صکره عودت اتمک اوزره مکتوبگز -
 ده کی بر قاج بحشک جواخی ویرمک
 ایسترم — تقریضات — اکرم]
 « تیغک ایچوردی دشمنه زخم زینلری »
 « بحث ایتمز اولدی کیسه کیلیدی لسانری »
 (باقی)
 « بحث اوصافنده اطرا ایتسون اهل اجتهاد »
 (سروری)
 « یازمش کتابنه بحث هیولایی بوعلی »
 « ویرمشی یا کتابنه بو حسن سورنی »
 (عاکف پاشا)

بَجَسَ { [ع] آيازمه ، بنگار
ديمکدر ، مانوس دکلدر .

بَجِلَ { [ع] معظم ، موقر ؛ شکل
وشیائل صاحبی ، محترم
آدم : « رجل بجیل » § غلیظ نسبه .
بده اطلاق اولونور : (شیء بجیل)

بَحَثَ { [ع] بحث ایغکی سون ،
چوق بحث ایدن . آرز
قوللایلیر .

بَحَاحَه { [ع] « بَحَاح » و « بَحُوح »
(و بَحُوحَت) سس بوغغ
اولق دیمکدر . سس قیصیقلی . بانک
کسری جائزدر .

بَحَارَ { [ع] دڭزجی ، کبجی . نادراً
قوللایلشدر .

بَحْت { [ع] محض ، خالص ، اوز
معناسه در . مصدری
(بَحْت) در : « ذات بحت آبی ادراك
اولونه ماز » ، « صهای بحت » = خالص
شراب . « خبز بحت » = خالص آماک .
نادراً قوللایلشدر . [بَحْت] = قیصه ،
بودور آدم دیمکدر : شاعر مشهور
(ابو عبادة البحتري) = بو نام ایله
یاد اولونان قیله دندر .

« مثلی بشار بختینک »

« ابن المعتز صنوبرینک »

(لا)

بَحَثَ { [ع] بریشک کنه و حقیقتی
آکلامق ایچون آراشد .
یرمق ، بر ماده نك اصل واساسی

بَحَك { [ف] برنوع کوچک سلاح ،
آک قاطعه در . ترکیه ده

تحریر ایله قوللائیلان [بَحَاق] لفظنک
اصلی بواوله کرکدر .

بَحَل { [ع] پنهان ، افرا § بَجِب ،
حیرت معناسه در . [بَحَله]
= کوزل چهره ، تازه فدان ، کوچوک
آعاج معناسه کلیر .

بَحَه { [ع] سیولجه ، آره جق
دینیلن جیانر . قوللائلنازه .

بَحَه { [ف] انسان و حیوان یاوروسی .
نظمده تشدید ایله استعمال
حائزدر : [بِرِسْتَوْبَحَه] : قیرلانج
یاوروسی . [بَحَه طاووس غلوی] =

کونش ، آی ، الماس ، یاقوت
ممسارینه در . [بَحَه گو] = (گو)
یاده ، ایشک بول معناسه در . بالترکیب
« لقیطه » کی جامع و کلیسا قابوسنه
ویاخود سوقاغه براتلش چوجق
معناسه قوللایلیر . [بَحَه تو] =
فیلز ، حادته معناسه در .

« نه زیبا الفت ایش دخترز بَحَه مقله »
« ندیم »

« جوارمده بر دخت ترسایچه »

« ایدوب زارینی طاله بجهه »

(عزت ملا)

« مانند دیو بجهلین انتقام ایدر »

« کهنه رباط دهر عجیب آشیانه در »

(لادری)

قفس بلبل شکاف لر نمایان اولوب —
چلی زاده تاریخی — صفحه ۲۶۹]

بجایش { [ف] ایکی مأمورک
بجایش { [ف] ایکی مأمورک بربرینک
برینه بکیرلهسی: [اجرای بجایش]
بجیحه { [ع] چوچقاری آوونق
بجیحه { ایچون پایلان کورولتی،
حقه بازلق، تحلق :

« جوارمده بردخت ترسا بجه »
« ایدوب زارینی عالمه بجیحه »
(عزت - لا)

بجرا { [ع] کوبکی چیقینی آدم
بجرا { [ع] کوبکی چیقینی آدم
مؤثی. کوبکی چیقینی قادیس { یوکسک
بر، ته دیمکدر.

بجش { [ذ] بورون دلیکیرینک
بجش { بوموشاخی { رخاوت،
درد و مشقت معناسنده کلیر. قوللا.
نمایان الفاظند.

بجگم { [ذ] « صبیح » کبی یاز
بجگم { موسمنده اوطوریلجق
محل { ایوان، اوتاغ، بارگاه معنالزنده
دخی قوللانلییر { قورد دینان جانور
معناسنده کلیر. هریده قورده
(ذنب) دیرلر. قوللانماز.

بجگان { [ذ] « بجه » نکچی.
بجگان { یاورولردیمکدر. آکثریا
مرکب اوله رق استعمال ایدیلیر.
[منجیکان، ترسایچکان]

بجا { [ف] یزنده، مناسب،
بجا { محنده، ای دیمکدر. بعضاً
محل، بر معناسنه اولان (جا) نک اولنه
ادات الصاق اولان [بد] کتیریلدورک
« جابجا » طرزنده قوللانلییر که او
تقدیرده بومعنائی افاده ایتزه. « بر، بر، »
« محل، محل » دیمک اولور. مضاده
بولفطک اولنه اادات سلب اولان (نا)
کتیریلوب [ناججا] و [بجا ناججا]
صورتلرنده دخی استعمال اولور که او
تقدیرده برنجیسی برنده دکل، مناسبتر
وایکنجیسی مناسب و غیر مناسب، ای
و کتوت؛ محلی و محلسز معنالرینی افاده
ایدر. بعضاً [ناججا] مقامنده [ناجحل]
نمیری ده قوللانلییر. فقط (بجا) برنده
یاکنز (بجحل) هیچ قوللانماز :

« برکور کونه سنک کی محیط هرکال »
« اولسه ذاتکله بجادرافخار روزگار »
(حاکف پاشا)

« وضع تاریخنه پرتو دیه منلر بیجا »
« پک بجاسرکز تقویم وقایعدو بو »
(مطبعه طاهریه تاریخ - پرتو پاشا)
« حقم دکلی یالواریشم ناججامیدر؟ »
(معلم ناجی)

« هریشنه برکنج کهر دینسه بجادر »
(معلم ناجی)

[خصوصاً جانب غربی و جنوبیسنده
سدلمات افواج امواجدن سینته عاشق
بی قرار کبی جابجا چاکلر پیدا ومانند

سیویلجه بولونان آدمه [بئر] دینیر .

(بئر) ك معنای لغوی جوق دیمکدر .

[بئیر] = کثیر معنای در . [بئره]

خبیته [= قره قبارجی دینیلن

و ظهور ایستدیک یری قانغون ایدن

مرض مهلك .

بئره [ع] ایرماغی یاروب صوی

بئره باشقه طرفه آقتمی ، حرق

یایمی ، بیرتمی ، آیرمی . استعمالی

اندردر .

بئره [ع] قایماق کوزل وجودلی

بئره محویه ؛ تاب و طراوت

دوز قومی یره ، شام جوارنده برقریه .

[بئینه] = قوملق ، اعلا بندای .

جعی [بئ] در .

بئ [ع] حجار لساندن [هبه ،

بئ] جهاز معنای در [آوستریا

دولتک پای تختی اولان « ویانه »

شهرینک نام دیکریدر : (بیج طاووغی) =

استانبوله ویانه دن کتیرلش اولان

آفریقانک سودان جنسی طاووق

دیمکدر . « بیج اوردکی » = قره نوکلی

مهجان کوزلو برنوع اوردکدر .

بجاء [ع] واسع ، کنیش ، بول :

[عین بجاء] = کنیش ،

اپری کوز . [کیک] ، قره جه

معنای ده کلیر .

« بیرو رأی نفس اماره »

« سر بزنجیر دیو قیساره »

(شیخ الاسلام بهائی)

[ع] حضرت (عیسی)

بئره [علیه السلام والدۀ مکرمه سی

جناب (مریم) ك لقبدر [آناج

آقاجدن آریلوب باشقه کوك سالان

فدان معنای ده کلیر [نهرده کی

آققی به ده اطلاق اولونور [صالغملری

صارقیق اولان آقاجه ده دینیر .

[بئله] آیرلش خرما فدان ، اتلی

عضو دیمکدر .

بئ [ع] یایمی ، طاغتمق [اخبار

بئ] واسراری افشا و اظهار

ایتمک [حالوشان [حزن و الم شدید

[توزی طوبراغی صاوورمق معنای نه

کلیر . [بئته] = بر خبری افشا

ایتمک و توز قیایوب صاوورمق اطلاق

اولونور . لسانزده (بئ) افشای

خبر و اظهار ماقی الضمیر معنای ده

(شکوی) لفظی ایله برابر قولالایلیره

لسانزده قولالایدی معنای نظرأ

بونک (بسط دعوی) کبی (بئ

شکوی) صورتده قولالایلمه سی

لازم کلیر . طوغریسی (بئ و شکوی) در .

بئره [ع] اصطلاحات طبییه دندر .

بئره وجودده پیدا اولان سیویلجه ،

بئره اوافق چیشان دیمکدر .

بئره وجودده او یله جوق

بوگا [ترکش ، نپردان] دخی دیرلر.

رئو { [ف] [خونی] دینان آلتدرکه

سو { [ف] [خونی] دینان آلتدرکه

شکنده وایچی دلیک اولور . بونگله

فوجی ، صراحی ، شیشه کپی شیلره

صو و مایعات سائر قوتیلیر ، بو .

شالدریلیر . عرییده [قیف] دیرلر .

§ دکنک ، قامچی ، باستون اوجنده کی

یو وارلاق § طاش هاوان الی منالرینه .

ده کلیر . فارسیده (بتو) اولورسه

مشرق ، شمس آباد معناسنه کلیرکه

ترکجه ده (چوغاچ) دیرلر .

رئو { [ع] [کیمی] معناسنه در .

سو { [ع] [کیمی] معناسنه در .

صانیی طبله سی دیمکدر .

رئو { [ع] [کیمی] معناسنه در .

سو { [ع] [کیمی] معناسنه در .

عقیقه ، معصومه خاتون : [صمیم

بتول] کریمه مکرمه خاتم الانبیا حضرت

فاطمه الزهراء لک لقب معروفیدر . § آیری

کوک سالان فدان . بانک ضعیله تلفظی

یا کلشدر .

رئو { [ف] [رنج] درد ، محنت

بلیاب { [ف] [رنج] درد ، محنت

رئو { [ف] [رنج] درد ، محنت

بلیاب { [ف] [رنج] درد ، محنت

رئو { [ف] [رنج] درد ، محنت

بلیاب { [ف] [رنج] درد ، محنت

همزه به [ع] وقور ووقسز عین حرفنه

[ع] [عین بتر] دیرلر .

رئو { [ع] [عین بتر] دیرلر .

بتره { [ع] [عین بتر] دیرلر .

وزده لشم ، برمل معناسنه در .

رئو { [ف] [دائره] معناسنه در .

بفقور { یعنی مدور بر شیک اطراف ،

کناری ، چوره می

بدنوز { دیمکدر . مثلاً فس ،

قاووق کپی شیلرک کناری . آغزک

کنارنه ده اطلاق اولورور § (منقار)

یعنی قوش غاغاسی معناسنه ده قوللانیلیر .

« بدفوز ، بر پوز ، بر فوز ، بر کاپوز ،

بر کافوز ، بر پوس ، بر فوس » ده بو

معناده لغتدر .

« دایه کو طفل شیر آموز را »

« تابنمت خوش کند بدفوز را »

« کر بیند راه آن پستان برد »

« برکشاید راه صد پستان دهد »

(مثنوی — حضرت پیر)

رئو { [ف] [رنج] درد ، محنت

بفقور { [ف] [رنج] درد ، محنت

بشکوب { [ف] [رنج] درد ، محنت

بشلوب { [ف] [رنج] درد ، محنت

ازمه سیله سزه دن یابان صلاطه .

مأنوس دکلدر .

رئو { [ف] [رنج] درد ، محنت

بشکوب { [ف] [رنج] درد ، محنت

بشکوب { [ف] [رنج] درد ، محنت

دیکدر . فارسیده چو جقدن باشقه
(مردمک چشم) مقامده قوللاییرکه
ترجده ده دخی (کوز بکی) تعبیر
اولونور . چو جق تقلیدی اوله رق
ایلان اویونجاقلرده (بَک) دینلیر .
بَت { [ع] تفتیکدن منسوج بیوک
شاله ، صوفه اطلاق اولونور .
[ع] اختری به کوره فس ، قاووق
اوزرینه ساریلان ساریفک اوموزه
سارقان اویجی [ع] کیمک معناسنه
مصدردر . قوللائاز .

بَت { [ف] جوله لرک سوپورکسی .
بوکما (بَتاره) ده دیرلر .
[ع] حشیل دینکری شی [ع] ترجده ده
« قاز » دینلن حیوان . هر بیده
(بَط) دیرلر .
بَتا { [ف] ترجه (پاپا) دینلن طعام .
بَه { هر بیده [بهطه] دینیر .

بَتا { [ع] قطع وانقطاع معنا .
سنه در [ع] تقید واهتمام
ولوازم معناسنده کلیر . [بیع بتات]
= قطعی صورتده صائق . ینه بو
معناده (بیع بات) زیاده استعمال
اولونور .

بَتا { [ع] شالچی ، تفتیک ،
و یوگدن منسوج قاش
وشال ساتان [بتی] ده بو معناده
قوللاییر . ترجده ده الفاظ مأنوسدن
دکدر .
بَتا { [ع] کیمک ، کسمه [ع] قصورلی
بتر { ناقص ، اکسیک براقی .
[بتر المعنوی] = اعضای بدنن بری
کسک . [بتر] — حیوانک قوروغی
کسک . قوروغی کسک حیوان ،
عقیم ، ذریئسز ، خیر و نفعدن بی بهره
معنارینه اولان (اَبتر) بوندن
مشتقدور .

بَتا { (آَبتر) ک مؤثی ، قیصیر
بتر { قادین . بسمله سز ، تحمید
و تفسیه سز خطبه به [خطبة بتر] ،
کسه سز عین حرفه مشابه اولدیفیجون

«خبره مظهر ایلسون دایم اوشاهی کردگار»
 «لطنی احیا ایلدجه هر کدا و بانی»
 (لیب)

بایسته { [ء] لازم ، واجب
 و ضروری ، کرکلی .

فارسیده (بایست ، بایستی) ده بومئاده
 قوللانیلیر . [بایسته هستی] = واجب
 الوجود ، الله تعالی و تقدس . آز
 قوللانیلیر .

بایض { [ء] بومورطلابیجی :
 (ماکیان بایض) =
 بومورطلابان طاووق . عرییده
 طاووغده اطلاق اولونور .

بایگان { [ء] حافظ ، خازن ؛
 خزینه دار ، کوزه چیی .

بوکله بك معناسنه اولان (بای) ایله
 معدن معناسنه اولان (گان) دن
 مرکبدرکه معنای ترکیبسی « معدن بکی »
 دیمکدر . نادراً استعمال اولونمشدور .

بایبع { [ء] مال صاتیجی ، صانان :
 [بول اداره سی طرفندن
 شمعی به قدر بایسره یوزغر و شده بش
 غروش بیعه ترك اولونمقده ایکن] ،
 بلکه صفت کاشفه بی نوعی مصدوقه
 جماله الحطب اولان نیجه بایع التین
 والنبکه — شفیقنامه]

باین { [ء] آره لایجی ، آیریحی :
 [طلاق باین] = اصطلاح
 فقهدر .

چوبان § بولارسز دوه ، مهمسی باغسر
 ناقه . نادراً قوللانیشدر .

باهله { [ء] طول خاتون ، قو-
 جه سز قادین . § قبائل
 عربدن برینک اسمیدر . مأنوس دکلدر .

باهم { [ء] بربرده ، برلکده ،
 برآوده کبی معناره کلیر .
 (بهم) لفظنه ده باقکزر .

باهه { [ء] عرصه ، میدان
 معناسنه در . قوللانماز .
 فارسیده بیوک کول § اپری کووده لی
 آت دیمکدر .

باهیه { [ء] آغزی کنیش قویو ،
 بوستان قویوسی . مأنوس
 دکلدر .

بای { [ء] امیر ، بك ، زنکین :
 (بای وکدا) = زنکین
 و فقیر دیمکدر .

« عندگده سنک بای وکدا جمله سی برکن »
 « قالمز ابد کیمسه ده برکیمه نک آهی »
 (شناسی)

« کتر کدایی آزعطاسی قیلوردی بای »
 « برلطنی چوقی سرتقی چوقی پادشاه ایدی »
 (باقی)

« نه سرمست ونه هشیارم نه بای ونه کدایم بن »
 « محصل راه ساطان نجفده خاک یایم بن »
 (حاکف پاشا)

« امید وار نوالک توانکر و درویش »
 « دخیل باب امانک کدای وبای وجود »
 (نورس)

« دندرد اوکیم عقی ترک ایدوب »
 « تفاخر ایدم کثرت پاه ایله »
 (اوقچی زاده)

باهر { [ع] روشن ، یارلاق ،
 آجیق : دایل باهر ، حجت

باهر ، ادله باهره ، کالات باهره ، طرف
 باهر الشرف [] صاحبقران نوتخیر
 جهان که صبح باهر البرهاندن کنایند
 — شفیقنامه [] ، [طرف باهر الشرف
 آصف صائب تدبیردن — چلی زاده تارینخی —
 صفحه ۲۶۸] ، [ذاتاً ظهور ستاره
 مانندک آز وقتده حسن نورانیسی ،
 فیض روحانیسی اوقدر باهر کوستره
 مشدرکه ماهیت علویه سی حقنده هله
 بنم کی برعاجزک سوزلی زائد قالیر —
 منسیات — صفا]

« لسه ایلردی او نور باهر »

« شعله لر بربر اولوردی ظاهر »

(خاقانی)

« بویوککامیل اینای بشرده یک طیمیدر »

« بوکابرهان باهر آرزوی حسن شهرتدر »

(صفا)

باهک { [ف] اشکنجه . اذیت .
 باربار ، وحشی و خصائص

انسانیه دن وانصاف ، ایماندن بهره دار
 اولمایان آلچاقلرک بیچارکان حقنده
 بایدقلری معامله شدیده درکه شرعاً
 قانوناً ممنوعدر .

باهل { [ع] سرسری ، باشی
 بوش آدم ۶ الی دکنکسر

سلطاندر [] : ترساننده کی بیوک
 حوضک بایسی سلطان سلیم ثالثدر []
 عرییده [بانه] = کیریشه متصل یای
 مناسنده کلیر .

« بایلیری یارب نه بویوکش . . بونه همت
 « شاکردلری البته اولور شاکر نعمت
 (دارالفقه حقنده — صفا)

« معرفت حقک اجل اطاف سبحانیسیدر »
 « عزتک حامیی ، معصومینک بانیسیدر »
 (کمال)

بانه { [ف] قاصیق توبی . عرییده
 (خانه) دیرلر . قوللانلار .

بانیو { [ایتالیانجه دن] حمام
 استحمامه یینی ییقامنه مخصوص .

من هر نوع صو { استحمام ایدیلرک
 محل ، قابلوچه ، ایلجه { صوطولدیبر .
 بلوب ایچنه کیریلرک قاب ، فویچی .
 [کیرهک] ماده سیله استعمال ایدلی .

باور { [ف] اینانق مناسنه
 (باوریدن) امنظندن اسم

مصدردر . تصدیق ، اعتماد ، اینانه
 دیکدر { متین . محکم ، یک طوغری
 مناسنده کلیر : [یاور باور]

باوپن { [ف] کرجوک سپد ، قاد .
 بیلرک ایچنه پاقوق . یوک
 ایکی کی ال ایشلری قویدقلری ال
 سیدی .

باه { [ع] مذکرا یله وؤتک اجتماع
 طبعیسی :

بانکر { [فرانسز جه دن ban
[quier] زنکین بیوک
صراف ، بانک ، صاحب ، پاره صندینی
طلوتان و قوللان آدم .

بانوا { [ؤ] نوک ضعی جائزدر .
[زنکین ، مالدار ، مشهور
دیکندر . (بی نوا) نک صدی :

« اکر فی نوا واکر بانوا »
« هر آینه آحرودوزین سرا »
(میر نظمی)

بانو { [ؤ] قادی ، خاتم دیکندر .
[بانوی مشرق] = کونش ،
[بانو کَشَب] = رستمک قیزینک
اسمی :

« طوغوردی صیخدم بانوی دوران »
« بر آلتون باشلی صیره صاحلی اوغلان »
(آهی)
« کئی بانوی عصمت پرده دن سیرایت بولایی »
(نای)

« بانوی خلوتسرای فکیرینه شب پرده دار »
« توغروس حجله رأینه صبح آینه دان »
(نفی)

بانوج { [ؤ] صالحاق . هر نوعه
[اطلاق اولونور .

بان { [ء] بنا ایدن ، باوجی .
[لاسزده اکثریا « بایدیران »
مقامنده استعمال اولونور . مؤنی
(بانی) در : [اسکنداره طوطا .
شده کی جامع شرقک بانیسی « بیوک
صفیه « دینلن « کوسم والده »

بانک { [ؤ] صیحه ، شدتلی صداء ،
خایقیرمه ، یافره : [بانک

روارو] = صور اسرافیلک حشر
اموات ایده جک اولان نفحه ثانیسی
[پادشاهک آلایه جیتمق ایچوناسب
یاخود کردونه سوار اولدینی صیره ده
مأمورین مخصوصه معرفتیه یک آواز
اولدق وقوعبولان آلقش . [بانک
نماز] = نمازسی دیمک ایسه ده اذان
محمدی معناسنه دره . [بانک عتقا] =
موسیقی شرقیده برده . [کلبانک] =
تهلیل و توحید ، اذان ، آلقش .

« ای ماه اویو اویوکه بوشب »
« کوشکده یرایده بانک یارب »
(غالب دده)
« مؤذن غلط کرد بانک نماز »
« مکر همچون مست و مدهوش بود »
(شیخ سعدی)

« توبه می ز منزه باده ناب ایتدی شکست »
« عهدی ولوله بانک رباب ایتدی شکست »
(خاقانی)

« حکم آصفه عربی آلدی ارباب صلاح »
« ایشیدوب کلبانک اسلامی عدوایتدی این »
(سروری)

« بیک شوق و طرب هزار قورقو »
« ناقوس و نقاره بانک یاهو »
(غالب دده)

« کلدی هاتقدن صماخ چاه بر بانک کران »

« کوردی نهال سرو سرافراز نیزه شمی »
 « سرکه ک آدین آگمدی برداخی بانلری »
 (باقی)

باندو { ایتالیانجه دن [طاقم . اینجه ساز ، یا خود عسکری موسیقه }
 باندَه { طاقی : [سفار نجا به کوندن . یلن بر باندو موسیقه ساعتلر .
 جه اجرای آهنگ ایلدی]

باندِه رول { [فرانسه جه دن - ban derole] قورده له
 شکله . قوشاق . اصطلاح عثمانیه
 قوتون ، سیقاره و اضیه کی تحت انحصارده
 بولونان اشیای متوعه پاکترلرینه یاشد .
 بریلان شرید کی اوزون و تنغالی رسمی
 کاغذ دیمکدر .

باندِرَه { ایتالیانجه دن [فرانسه .
 جہی (bandière) در
 بایراق . خصوصیه اجنبی بایراغی .
 [باندیره بی ایندیرمک] = عرض
 تسلیمت و انقیاد ایتک .

بانتَرُوت { [فرانسه جه دن - ban queroute] حال
 افلاس . محاکم تجاریه ده استعمال اولونور .
 بانق نوت { [فرانسه جه دن [banque-note]
 بانقه طرفندن مساعدت رسمیله ایله میدان
 تداوله چیقاریلان ورقه نقدیه . بانقه
 قائمه بی دیمکدر .

بانقه { ایتالیانجه دن [معاملات
 بنا ، محل بیوک صرافتی . « فرانسه .
 جہی [banque] بانقدر : « بانق
 عثمانی » ، « قره دی لیونه بانقه بی » .

بیمبلی ، قوقولی ، قره اولور . آنک
 ایچون شعرای عرب « قامت محبوبه » بی
 بوگه تشبیه ایشلر . فصل که ادبای مجم
 « قد دلبَر ی (سرو) تشبیه ایدرلر .
 بو آغاجک میوه سنه عربیده (حب البان)
 فارسیده (تخم غالیه) ، ترکیده (بان
 اوتی) دیرلر :

« کورسون نهال سرو صنوبر خرامکی »
 « آرتق چنده بسلامسون باغیان بان »
 (باقی)

« نخل نازم بیله هم طوغریسی هانکیسی راست »
 « سروه بکرتدی مجم قدیکی عربان یانه »
 (سرودی)

بان { [ف] محافظ ، کوزه بیجی
 دیمکدر . فاعلیت ، قید ادا تیدر که
 مطلقا ترکیب ایله قوللانیلیر : [باغیان ،
 تکهان ، کلریان ، پاسبان ، دربان]
 کی . بونک ترکیبه ده مقابلی (جی)
 ادا تیدر .

« بالای چرخ هفتمه کیوان کهنه سال »
 « او طور مش ایدی نیته که هندوی پیلان »
 (باقی)

« درکشاده یاخزینه خاَه اندیشه در »
 « آندَه چشم روشنی در دیده بان منزوی »
 (نفی)

بان { [استلاوون لساندن] حاکم ،
 سردار ، بک مناسبه در .
 مجارستان حکومتک اسلاوونیا طرفنده کی
 سرحد محافظی اولانلره (بان) دینیلیر .
 ایسوم خروانتسندن ماعدا محارده
 (بان) عنوانی قالمشدر . « طمشوار »
 محافظنه دخی بان دینیر :

سحر معناسنده استعمال اولونور :
 « دوشون » طاش دهان « ده یکن بامدادی »
 « ایصز طوران برلر طنت آور »
 (اسماعیل صفا)

بام کلام { [ذ] بعضی مملکتلرده
 کارگیرخانه لرك اوستلری
 طوبراق ایله مستوردور . او مثلاً
 خانه لرك سطوحی آجلد قجه و یا غمور
 یا غد قجه پکشدیرلک ایچون ایکی اوجی
 دلیک ، یو وارلاق برطاش قوللانیرلر .
 ایشته او طاشه (بام کلام) دیرلر . بزم
 مملکتلرده « شوسه » دینلن بالیق
 صیرتی یوللر دوکیان اوفاق طاشلرله
 قومی صیقشدروب پکشدیرمک ایچون
 استعمال اولونان اوستی دوز ، یو وارلاق
 دیر یا خود طاش بونک بیوک نمونه .
 سیدرکه ترکیده بوگا (لونغ) دیرلر .
 باممه { [ذ] اوزون ، صیق ، قاپا
 صاقال . فارسی ده اوله
 صاقالی آدیده (باممه) دیرلر . استعمال
 اولوناز :

باممه { [اسم مشترک] بر یوع
 معروف سبزه درکه مفاشی
 « سودان » در . ایوم هریده حاصل
 اولور و بو نام ایله مشهوردر . انواعی
 چوقدر : [نازه باممه ، آماسیه باممه سی] ،
 « همد باممه سی » = لیف قباغی نوعندن
 بر نیاتدر

بان { [ع] اکثریا بریده حاصل
 اولور برنوع آغاجدرکه ترکیه
 تحریف ایله « بک سوکودی ، صورقون
 سوکودی » دیرلر . بو (آغاج

خراب اولدی مقامنده ضرب اولونور .
 [بام رواق بدیع ، بام کشاده رفیع]
 = عرش اعلی دیمکدر . § سازک آهنگ
 ثقیله مخصوص قالدن تلی . (بام تلی) =
 صقالک دوداغه پیتیشیک قالدن تلری .
 بومعناده الفک حذقله (بَم) ده دیرلر .
 « چاق ذروه آسماندن دوششم »
 « منتکش و میای نادان اولم »
 (غزلی)
 « صورت ظاهره کونه تنزل می ایدر »
 « بام معنایه قورار بر تو عقلی سلم »
 (نابی)
 « دوشردی صوغوقدن باشه میج بام »
 « جگر کاهه ایشلر ایدی سچ بام »
 (عزت ملا)
 « غره روزه می کوردم فلکک بامنده »
 (ندیم)
 « سکا مخصوص بو توفیق وترقی الحق »
 « لیک ناهله خطردر لب بام دولت »
 (منیف)

« خروسک بام پست خانه در معراج پروازی »
 « سن اول شهبازسک کیم جلوه کاهک عرش و حیاتدر »
 (ریاضی)

بامس { [ذ] ایشسرکوجسز اوطو .
 ران ، محبوس دیمکدر .
 مائوس اولمایان الفاظدندر .

بامداد { [ذ] وقت صباح ، سحر
 وقتی ، طاک یری .
 « چین صباح » ده دیرلر
 بونلر ادبیات قدیمه ده
 نادراً قوللانیمشدر .
 ایوم بعضاً یالکیز
 [بامداد ، بام] وقت

«دُر ايله سایه گده تَرین ایلدم بالینگی»
 «کوزلرمدن ایندی قطیرلا» کوزلرک
 «معلم ناجی»

«سِر بالینه کلمه ای حور»
 «ایندی دیرلردی شهید اوستنه نور»
 (ثابت)

«سِر دور ایدی ذوق بالیدن»
 «کوز طویعه دی خواب نوشیدن»
 (عزت ملا)

بالئوس { [ایتالیانجه دن] کوچوک
 بالئوس } ایلچیلره ، بیوک
 قونسلوسلره اطلاق اولوغش برعنوان
 قیدیدر .

بالئه { [ایتالیانجه دن] بیوک دنک .
 یوک . زیاده صیقه ، مش .
 اوستی صاریلی باغلی ، غلامی امتعه
 و اشیا ی تجاریه ، فرانسزجه سی [balle]
 دنک ، یوک ، مناسندن ماعدا طوب ،
 کله ، تفنک و طبانجه قورشوقی معنارنی
 افاده ایدر .

بالئه مَرِی { [ایتالیانجه دن] بر
 نوع اوزون قولومبر ،
 منزل طوبی ایدی . بو لفظ ترکیجه ده
 غلط اوله رق (بال ییز) طوبی دیه
 مشهوردر . ده ا غریبی وقتیه یونک
 (عسل غی خورد) دیه ترجمه ایدنه سیدر
 بام { [ف] سطح ، سقف . اوست .
 خاصه خانه نك اوستنه اطلاق
 اولونور که ترکیجه ده چاقی ، طام دینیر .

[بام چشم] = کوزک اوستی ، کوز
 قاباغی [بام بندست] = چاقی چوکدی
 معناسنده بر مثل فارس دیر که بر شی

[فرانسزجه Ballet]
 بالکز رقصدن عبارت
 تیاترو اویونی ، بر وقعی
 مصور رقصی اویون
 دیمکدر .

بالی { [ع] قوجه ، اسکی ، کهنه
 بالی | معناسنده در : [لباس بلی .
 خفت بالیه ، انواب بالیه] § معضا علم
 اوله رق استعمال اولونور : بالی کسر ،
 آده بالی کبی : [تعاقب امواج حوادث
 آره سننده یوارانه ، یوارانه رسوم
 بالیه سی بتون بتون عدو اولنه یوز
 طوتدنی حالده — محاکمه تاریخیه —
 کمال]

بالیده { [ف] «بالیدن» مصدر تدن
 اسم مفعولدر . اوز مش ،
 بیومش ، نشو و نما بولمش دیمکدر .
 «بالوده» یه ده بافکزر .

بالیک { [ف] کوندن یا یلان آفاق
 قبی . چاریق دیمکدر .

بالین { [ف] یاصدیق ، قولتیق
 یاصدیقی } ترکیجه ده یوورلاق
 قولتیق یاصدیق شکلده اوستی ویایلری
 باهوق و قاش ايله مستور و مصنع
 بر نوع اسکمله یه اطلاق اولونور .
 [بالین پرست] = تی پرور ، تقبل
 آدم . [سِر بالین] = یاصدیق اوجی ،
 باش اوجی .

«سِر پرشورم اولدی وقف نالین غم و کربت»
 «دوچشم خوتقشام ساغر خفاقة محبت»
 (عاکف پاشا)

جونه § تیانرونك صحنه اوزرنده کی
لوجه لرینه ده اطلاق اولونور .

بالکانه { [ف] قفس ، شبکه ،
بارماقلق دیمکدر . بونلر

کړک معدنیاتدن وکړک اخشابدن معمول
اولسون (بالکانه) اطلاق اولونور .

بالنک { [ف] برنوع لذیذ آغاج
قاوونی یاخود ترنج § آصمه

بشیک § برچشید خیار دیمکدر .

بالنه { [فرانسه] دن Baleine
بونک اصلی « روجبه

Phalaina قاله نا » اولوب ترکیه ده

تحریرف ایله (قالیبوس) ، قادیرغمه

بالینی دیرلر . بومعلی ایری بالیفک

انواعی چوقدر . آغزنده کی سازکی

شیت « بالیق بینی » دیرلر . اکثریا

طیش دگزلرده بولونور .

بالو { [ایتالیانه] دن « فرانسه -
جه Bal » رقص جمعی ،

بالوز { رقص ایچون طولانیلان
محل . [Balancé] =

رقص افرنجی ده برحرکت مخصوصه ده .

بالوده { [ف] بیومک ، فیضلمک ،
نفسو وئما بولاق مناسنه

اولان (بالودن) مصدرندن اسم

مفعولدرکه بیومش ، پوی بوس سورمش

مناسنه در . (بالود) ده عربیده کی

[نحو ، نَمَا] کی بیومک ، یتشمک

مناسنه در : [نهال بالوده]

« این نسب بیوسته اورا بوده است »

« کر شهنشاهان مه بالوده است »

(حضرت ملای روم)

بالون { [فرانسه] دن Ballon
ایچنه غاز طولدیریلجبه

هویه قاتقان قاشدن معمول یوورالاق

ظرفدر . « بالون » ک اشکال مختلفه ده

اعمالی مخترع ایسه ده اک معروفی شکل

کرویده بولونانیدر . بالون اختراع

ایدیله یوز سنه اولمشدر :

« کیشدکه بوسیار سالونه »

« ایلر کی پی پرواز بالونه »

(اسماعیل صفا)

بالوانه { [ف] داری قوشی ، اوراق
قوشی § طایغ قیرلانجی ،

بالوانیه { سرچیه مشابه برقوشدرکه

تویلی سیاهی بیاضی

اولور . قیرلانجیه [پرستو] ده دیرلر .

بوسکا عربیده (آبایل) دینبر [بالونه ،

بالویه [ده دینیلیر .

بالوس { [ف] صالی اوله یان یعنی
مغشوش کافوری دیمکدر

بالوش { « بالوش » کله ، بت

مناسنی ده افاده ایدر .

ترکجه ده هیچ قوللانناز .

باله { [ه] شیشه § طنارجی
قوطلی معناریشه کلیر .

دیگرندن قفریق ایچون یازلیدی . یوقه

بونک ترکجه ده قولانیلیدی معلومدر .

باله { [ف] جوال ، صندوق ، اثواب
قونیلان شیرلر . بوده استعمال

اولونماز .

شاید یفته کوره بكون صرفیات برمیایند
بالغ اوله جق [« عبات بالغه ، حکمت
بالغه ، قدرت بالغه » کی تعبیرات
مشهوره ده کی (بالغه) ایسکده کال
یعنی حد منتهایه وصول دیمکدر .
(بالغ) بتشکین اوزک چوجق دیمک
اولدیفنه کوره (بالغه) ییشمش قیز
مناسنه ده کلیر . فارسیده [بالغ ، بالغ]
= شراب قدیمی دیمکدر . [اما صیغته ،
بالغه قلبنده حاصل اولان بوجبت
نهدر ؟ و یا نیچوند ؟ دنیلور ایسه بوکا
جواب و برمه دن عجز مزی ینه تکرار
ایدز — بحت — کال] ، [بوندن
بشقه بر مسئله ده عقل و نقل تعارض
ایدجه بحت بالغه قدرت اولان عقل
حکمی اول و نقل آنکله مؤول
اولدنیچون علای شریعت اشتغال
معقولات ایله مکلف اولدنی عموم
اریاب دانش عننده مسلد — معارف
مقاله سی — کال] ، [ییک ایکی یوز
تقرطویچی و اربابی و ییک نفره قدری
سادات نامنه بعضی اشخاص مجبوره
بولمش و طلبه علوم و درویشان ایله
اهل سوق دخو ، بش اتی ییک نفره
بالغ اولشدر — روضه الکاملین] ،
[هنوز نصاب شبابه بالغ اولیان —
شقیقنامه]

بالقون : { فرانسه جه دن [balcone]
بالقون } ابنه بجره لرینک اوزکلر .
نده کی اوستی آجق شهنشین ، آجق

{ بالش چرمین } = کوندن ، دریدن
معمول یاصدیق دیمکدر . (چرم) دری
مناسنه در . حرف (یا) نسبت و
(یون) تأکید ایچوند .
« کیمی چار بالش نشین حضور »
« کیمی دیز چوکوب چکمکده یاغفور »
(عزت ملا)
« وجودگه یراشور چار بالش عظمت »
« نهالکده یاغفور آنکای صدر صدور »
(نای)
« مادر و پردوک سکا نواله »
« پهلوسنی ایتیه یوری بالش »
(قوزی — معلم ناجی)
« کرک سنک سیاه اولسون کرکه آغلس و دیا »
« غرض بر بالش راحت بولوغ قدر سالتنه »
(قتلی زاده حسن)

بالغ : { [ع] ییشمش ، حد بلوغه
وسن رشده ایریشمش اولان :
[غلام بالغ ، طفل بالغ ، جاریه بالغه]
لساغزده (عاقل بالغ) تعبیری یک
معروفدر . اکثر یا صریحه بلوغ و ادراکه
واصل اولان اوزک چوجقل حقارنده
ایراد اولونور . شیوه عربی اوزره
[جاریه بالغ] دیمکدن البته [جاریه
بالغه] دیمک احسندر . [بالغه بالغ] =
صریحه کفایه نك فوقنده ، زیاده سیله ،
الویره جک قدر . § ایریشیمی ،
واریجی ، وصول مناسنده قوللانیلیر :
[بویولده کی مصاریفک یکونی قاچه
بالغ اولدی ، قیزجیزک باشی هنوز
اون اوچه بالغ اولمهش ایکن ، آکلا

- « شاهبازاوج استغنا ایسه گنده لطف ایدوب »
 « آشیان وصلته تحریک بال ایتزی سین »
 (عاکف پاشا)
 « چرخ اعجازه قدر آچمه بال وبری وار »
 (جودت پاشا)
 « قهرمان سلطان سلیمک زال طوتمز بالی »
 (لادری)
 « اوایل وبال، اوتایل، اوشیوه رفتار »
 (ندیم)
 « حده دن چکش تراکت بال وبال اولمش سکا »
 (وله)
 « بال » { ذ } عالی ، بوکک ،
 « یوجه : [رتبه بالا] =
 رتب و سیمه دن وزارتله رتبه اولی صنف
 اولی و دوم ایله بکار بکی آره سنده
 بر سر تبه در . (قد بالا ، قامت بالا) =
 اوزون بوی . [بالایه مت] = همی
 بوکک یعنی علو و مت صاحبی . [بالای
 پرواز] = بوککدن اوچان ، حدنا
 شناس ، کندی اقتدار بیک فوقنده
 کوروب اوله کوسرتن . [بالاتر] = پاک
 بوکک، اگ عالی . [اوست ، یوقاری
 معنسانده کلیر : [بالاخوان] برشی
 حدندن یوقاری کوسرتن . [بالاخوانی]
 = برشی حدندن ، مرتبه سندن بوکک
 کوسترمک ، کوستریش . [بالاحانه] =
 اوک اوستنده کی جهانما ، کوشک ،
 طواوان آره سی . [بالای کوه ، بالای
 کهنار] = طاغک یوقاری ، تیه سی .
- [بالاحصار] = قلمه نک یوقاری یعنی
 بوکک اولان ایچ قلمه . [زبر و بالا] =
 آلت و اوست . [بالای پوش] = اوسته
 کیلین لباس « بالطو ، فراجه ، جبه »
 کبی . [دویالا] = ایکی اوست ،
 ایکی قات ، دها یوجه . [بالانشین] =
 اوستده ، یوقاریده اوطوران . [بالای
 دست] = الی اوستون ، قاتق ، قالب .
 [بالای دست] = ال اوستونلکی ،
 قنوق ایدیش . [بالاور] اوسته قدر
 طولو باردق ، قدح دیمکدر [قدو قامت ،
 بوی معنسانده کلیر : [بالای بلند]
 اوزون بوی ، [بالای بلند] = اوزون
 بویلی .
 « نه قدر قدی بلند اولسه اوار »
 « ینه بالای ایدی پیغمبر »
 (خاقانی)
 « کیم درک ایدر آتی که اوله ذاتنه معلوم »
 « رمتر کتب مدرسه طالم بالا »
 (روحی)
 « خورشید وش کرکدر اوله فیضی کاملک »
 « بالایر ایلدیکه فلک قدر وشاشی »
 (راغب پاشا)
 « ترکی دیل اول ایدی یکتا »
 « ایتدی آتی فارسی دویالا »
 (مقدمه)

[فارغ البال] = کوکنده قیدی ،
اندیشه‌ی اولمیان ، راحت قلبی .

[مانی البال] = مراد ، مرام ،
کوکنده‌ی شیء دیگر . § بر نوع بولی ،
غایت یوک بالیق که اکثر یا بحر احمرک
حبش سواحلنده و باب المذهب طرفلرنده
ظهور ایدر ایش : [عزیمت خوان قبل
وقال اوله لر بری رخا نامل ، ممثل
دائرة دعوت اولی خیال محال اولدینی
دخی یراعة یقین ایله مرسم صحیفه
بالری اولغین — شفیقنامه]

« دوت یانی جای ایده فریخ البال »
« چار بالش نشین تخت جمال »
(لا)

« ینه کلشنده بوکون بیلله برحال اولش »
« کلی خارایله کوروب منکسر البال اولش »
(ویزه لی بهشتی)

{ [ف] قاناد : (بالکشا) =
بال } قاناد آجیمی ، اوچان . [شکسته

بال] = قانادی قیریق دیگدر . § قول
معنایله ده کلیر : [قوی بال] = قوی
قوتلی . § قد وقامت ، بوی معنایله ده .
کردن ، بو یون معنایله اولان [بال]
لفظیله برابر (تناسب انعام) مقامتده
استعمال اولونور :

« دل مجروح هریم ایله قالسون دام زلفکده »
« شکسته بال اولان مرغی ایدوب آزاد نیلرسین »
(شیخ الاسلام بهانی)

« یاره طوقونور خدا نکرده »
« بالک نه سورورسین او یله برده »
(معلم ناجی)

{ [ع] اول یتیشن ،
تर्फنده یش ، میوه .

« قاموس محیط » . نظراً « باکور »

دخی ترفنده میوه § ایلک بهار یا غموری
معنایله در . مطلقاً عجله ، چایک یتیشن
نسته به دینور . [باکور] مؤثی در . جمعی
[بواکیر] در . [باکور الحیاة] =

عنقوان جوانی ، کنجلیک : [نخلستان
حالم معنادن چیده دست شهودم اولان
باکور] خارقه بی وضع طبقه اعلان
ایدوب — شفیقنامه]

« آله کور باکره باکور »

(سبیلزاده وهبی)

{ [ف] برازا یشمش ، ایلیق
صو . مائوس دکلدر .

{ [ع] آغلا یچی ، آغلا یان .
باکی } [باکی] = آغلا یرق .

نادراً قوللا نیلیر .

{ [ف] « یاقوت » دینیلن
جوهر در . بوجوهر

قیرمز ، صاری ، افلاطونی رنگلرنده
بولونور . بوگا (باکند) ده دیرلر
§ رنگا رنگ اییکله طوقونش قاش
معنایله ده کلیر . استعمالی اندر در .

{ [ع] خاطر ، قلب ، کوکل :
بال } [سلیم البال] = غل وغشدن

عاری ، تمیز یورکلی . [منکسر البال] =

کوکل قیریق ، کوجغش . [بخلوس
البال] = صاف ، پاک کوکل ایله .

بَاکَرَه { [ء] قیز اوغلان قیز
معتاسنده قوللانسان
بولفظ غلط مشهوردر. [بَاکَر] دیمکده
طلوغری دکدر. بونک اصلی و صحیحی
اولان [بِکَر] ه باقکیز. «بِکَر» —
مذکر ومؤنثه اطلاق اولونور. هر
شیئک ایلک حالته، تمامنه، اوله
[بِکَر] دینور. مع مافیه [بَاکَره]
لسانزده استعمال اولونغمده در:

«ثبات اولسه دخی معموره»
«آله کور باکره باکوره»
(وهی)
«شبهه سز باکره در مستحسن»
«در ناسفته در البت احسن»
(وله)

بَاکَرَه { [ف] بدنده پیدا اولوب
(باز) تعبیر اولونان
عقده درکه اکثر یا قولتوق آتئلیری
وقاصیق کبی بوش برلده ظهور ایدر.
بعضاً باش یاصدقدن دوشمکه بوغازده
وقولاق توزلرنده دخی پیدا اولور.
بوکا (باغره) ده تعبیر اولونور.
بوکا ترکیجه ده (باز) دینیلورسه ده
طلوغریسی واصلی عربی (بیض) دره
بوکله تک عقده مناسنده کلدیکنه کوره
بالاده عرض اولونان (بَاکَره) تک
بولفظ فارسیدن غلط اوله رق شایع
اولش بولونمسی ده محتملدر.

ماده سیله و (وار)، (یوق) ادا تریله
استعمال اولونور: [بی باک] =
قورقوسز، صاقماز اولان: [باک]
قوللرک سندن فصل امید وار ایسه
بی باک قوللرک آتلردن زیاده مستند
عاطفتکدرلر — تضرعات — سنان
باشا [بومشالده] «بی باک» نواهند
صاقماز یعنی ککناهکار مقامنده
قوللانیشدر. «پیم» ایله «باک» ک

فرقی وارددر. (پیم) صرف قورقو
دیکدر، دیکری برنسنه دن، برشیدن
قورقوب صاقمقدور. بونک ترکیجه ده
مقابلی [ایلقه، ایلقک] درکه عین
معنای افاده ایدر سه ده کلیاً معیوردر.

«سی تبریده بدن اولسه اغیار اتفاق اوزره»
«نه باکم وار خلوص البته غالبدر نفاق اوزره»
(نایی)

«صاج قبرمه درد جای بی باک»
«آت اوستمه یعنی بر آویج خاک»
(ریاضی)

«خسبیده فراش اماندر نفوس هب»
«برطوب شمله ناکده بی قید وهم ویاک»
(لا)

«علو التفاتک کار سازمدر بنم جان»
«نه باکم وار سپهر بی وفا ایلر سه استغنا»
(خاقانی)

«برورق صوندی الینه بی باک»
«کانه یازلش ایدی حلیه باک»
(خاقانی)

معجزات باقیه سندن اولان برآیت کریمه نك
مأل عالینی فنا ایضاح الشیدی —
مقدمه جزئی — کال .] وارثك
كه اول دخی سن مالك ، باقیسك كه
باقیسی جمله هالك — تضرعات — سنان
پاشا [بوكله نك تركجه برفعه مقارنی
لازم كلدیكي تقدیرده یالگز [قاتی]
ماده سیله قبولالیلیر . اسم شخص
اوله رق (عبدالباقی) دینلدیكي كچی
یالگز (باقی) ده استعمال اولوبور :

« دها غدا وعشای هتوز باقیدر »
« نهنك تیغه بو ققدر كینه قطور »
(نانی)

« باقیه سزا اولسه تمین »

« تعبیر مجدد نخستین »

(مقدمه)

« محو اولوب كیتمز مرور دهر ایله باقی قالور »
« خامه ایله صفحه اوراقده مبرور اولان »
(ابن کال)

باقیات صالحات { [ع] تعبیرات
قرآنیسه دن

اولوب عندالله اجر وثوابی مستمردام
اولان اعمال صالحه دیکدر . بونی
بعضل سبحان الله ، الحمد لله ، لا اله الا الله
والله اكبر كلات مقدسه سیله وبعضل
دخی صلاة خمسه ایله تفسیر ایشلردور .

بال { [ذ] خوف واحتراز ، صا .
قهرق قوررق ، صاقیمه }
فارسیده توجه والتفات } آرقیه باقی

} نوع وچشید معنارینه ده کایر . تركجه ده
یالگز برنجی معناده و (اوانی)

خورد طائیلی } « باقلاوا بیجی »
رسمی « = شكل مربع معین یسی
زوایای غیر قائمه سی بولونان مربع .

باقوره { [ع] « باقور » ایکیسی ده
} بونوزلی حیوانات .
خصوصیه او کوز سوروسی دیکدر .
استعمال اندردر .

باقه { [ع] سبزه واوت دمتی
} دیکدر . بولغتی [bouquet]
مقابلی اوله رق قوللاغیلیر .

باقی { [ع] اسماء الحساندردر . حالت
} اولاسنی دكیشدیرمه یی ، بقا
اوزره بولونان ، قاتی وزائل اوله یان
دیکدر : « آثار باقیه ، معجزات باقیه [

« خاصدر حقه نعمت الباقی »

« غیره جائز دكدر اطلاق »

(شاکر احمد پاشا)

« باقی قالان بوقه ده بر خوش صدائیش »

(باقی)

« جهان بیوفا باقی دكدر کیمسه یه ای یار »
« دكدر برقراره چون بیلورسین چرخ نامبور »
(سبیل)

§ آرنان ، آرتق ، فضله ، کری
قالان : [ایشته اثر عالیلی بوشرائط
ومحسنانی جامع واحتیاج حاضره موافق
اولدیفندن عندالمامه مقبول ومصرف
اولان همتری ایسه هرکس عندنده
مشکور اولور امیدندیم ، باقی خلوص
وحرمت افندم — تقریضات — اکرم]
(باقی دعا ، باقی خلوص وسلامت ، باقی
فرمان) ، [تابع اولدییی بردینك

بَاقِل { [ع] عَجَزَه عربدن بر مرد
سبکبازك اسم معروفیدر .

لسان عربده [اَبِي مِن بَاقِل] = یعنی
باقلدن دها بجزیکسز مأئنده بر مثل

مشهور و اردر که اکثراً اقامه مرادن
عاجز و حق ، بلاهتی ظاهر اولانلر

حقنده ضرب و ایراد اولونور . (اجمال
حسینی) نام کتابدن نقلاً « شعوری » نك

روایتیه نظراً بو آدم بر کون اون بر
در همه صاقون آلدینی بر یاور و آهونی

قوجاغنده طوطدینی حالده یولده کیدرکن
بر دوستیه راست کلدی . دوستی

[بونی قاجه آلدك ؟] ديه سؤال
ایدیجه لسانیه جواب ویرمکی نخطر

ایده میوب اون بر عددینی کوسترمک
ایچون دینی اوزوتوب ایکی النك اون

پارمغنی آچش و بالطبع آهو قاچش
اولدیفندن بوکلام مثل اولشدور .

« بزم جهانده حسان ايله باقل برور »
(لا)

بَاقِلَا { [ع] سبزه نوعنده اولوب
ترجکده ده (بقله) دینین

شی . عربیده نام دیگر (جرجیر) در .
مصریون (فول) دیرلر . فارسی ده

(باقِلِي) دینیر [باقِلِي قِبَطِي] =
محراده بیت ، بیابانی فول .

بَاقِلَاوَا { [ع] « بقله » شکندنه
یعنی زوایای غیر قائمینی

بَاقِلَاوِي اکسبامش ایچی بادملی
حاوی رسم مستطیده

اغراض نفسانیه سی اولان کریاس
سودای خام اول روز بازار تنهای

محالده دست دلال قبل و قال ايله مزایده
اولنوب — شفیقنامه [

« بوطاق لاجوردی زربفت اوتاغك اولسون »
« مهر ايله مه یانکجه ایکی صولاغك اولسون »

(عیبدي)

بَافَكَاز { [ف] (بافنده) ،
(جُولَه) دیمکدر که

ترجکده ده تحریف ايله « حوله » دینین
طوفونچی معنایه در .

بَافَنَك { [ف] « زرداو » دینین
چانورك در یسندن

پایلان سموره مشابه بر نوع کوزل ،
قیمتدار کورک ،

بَاقِر { [ع] معنای اصلیمی واسع ،
کنیش ، ارسلان دیمکدر .

کوز طمری معنایه ده کلیر § آل
عبادن محمد بن علی بن الحسین ابن

المرتضی حضرتلر نك لقب شریفلیرده .
مشالیه علم و فضیله توسع اتمش

اولدقلر نه منی بولقبه یاد اولوتمشلرایدی .
[رضوان الله تعالی علیهم اجمعین]

§ [باقره] = آیریمی معنایه اسم
فاعلدر . تأیید موصوف اعتباریله در .

مثلا [فرقه باقره] دینلیر .
بَاقِع { [ع] صرئلان ، آلاجه

کوبك وقارغه معنایه در
§ (باقمه) = دایمه ، چکینی ، ذکی

حیوان دیمکدر .

باغوت { [ع] اصلی سربانیدر.
 باسقالیه سی ، بایرامی دیمکدر . قوراق
 سه لده ، زمانلده حرسیتانلرک مجتمعا
 یاعمور دحاسنه جیقیشلرینه ده [باغوت]
 دیرلر . بولفظده سربانیدر .

باغوجہ { [ذ] کلہ بک دینیلن
 بوجک دیمکدر .

باغی { [ع] نفی وتعدی ایدیجی ،
 شقاوت و سرکشلیک ایدن ؛
 حقدن آیریلوب هعیان ایلہ بن دیمکدر .
 [باغیانہ] عاصی و شقی اولانلرہ یاقیشہ .
 جق طرزده : [جایکیر ضمیرلری اولان
 حرکت باغیانہ نی وجوده کتورمک
 ایچون — روضۃ الکاملین]

« ایدوب کفران نعمت بونجه باغی »
 (عزت ملا)

یاف { [ذ] طوقومق مناسنه
 اولان [باقت] مصدرندن
 مشتقد . (ساختن) مصدرندن کلن
 (ساز) کبی . بونلده معنای فاعلیت
 وارد . لسانمزده مطلقا ترکیب ایلہ
 قوللانیلیر . مثلا (بوریا یاف) =
 حصیر طوقویجی ، حصیرجی .
 (زرباف) = آلتون طوقویجی یعنی
 صیرمه ایلہ ایسک نسج ایدن قاشجی .
 (باقت) = طوقونش ، (زربافت ،
 زربفت) = صیرمه ایلہ طوقونش ،
 طوقومه : [هر شخصک بافتہ کارگاه

باغج { [ذ] قوروق ، هنوز
 اولماش اکشی اوزوم
 باغنج { مناسنه در . نادرا قوللا .
 نیشلدر .

باغچه { [ذ] « باغ » ایلہ ادات
 تصغیر اولان « جه » دن
 مرکبدرکه کوچک باغ دیمکدر .
 لسانمزده میوه لی اوراق آغاجلر
 وباخصوص چیمک ایلہ جیمکلی فدانلر
 بولونان یر ، محل معناسنده قوللانیلیر .
 الفک حذفیلہ (بغچه) یازلمسی اصلا
 جائز دکلدر . مطلقا (باغچه) یازلیلدر :
 [خاص باغچه] = سرائی مایونه مخصوص
 باغچه دیمکدر . باغچه کوی ، یکی
 باغچه ، باغچه جک .

« آشیان یاسه عجیبی تپه سنده مرغان »
 « شجر باغچه عالم عرفان ابدی قیس »
 (سروری)

« اولوب باغچه بستر راحت »
 « بیاندن ده وارایدی امنیت »
 (عزت ملا)

باغره { [ذ] ترکیبده (اوز)
 دینیلن بومرو مناسنه در .
 باغرض { [ع] بغض ایدیجی ،
 سومه یوب نفرت ایدن .
 نادرا استعمال اولونمشدر .

باغندہ { [ذ] حلاج معرفتیلہ
 باغندہ | آتیش قاموق ییقینی ،
 بوماغی . قوللانماز .

باغوان { [ذ] بوستانجی ، باغجی .
 (باغچوان) ده باقکیز .

«باغان برکل ایچون سیک خارم خدمتکار واور»
(لاادری)

«برک کل سفید بولوب باغان چرخ»

«مانند برف یولارینه ایلدی نثار»
(باقی)

«کلشن اندیشه سنده فیض اقدس سلسیل»

«کلستان مشربنده روح قدسی باغان»
(ضیا)

«شاخسار سروینه مرغان قدسی عندلیب»

«روضه گلزارینه رضوان جنت باغان»
(اسماعیل پاشا زاده حق)

«باغچوان» { [ف] میوه ، سبزه ،
چییوک بئندیرن بوستان

و باغچه لرده چالیشان و قوناق لرده
خصوصی باغچه لری تنظیم و تیار ایدن

اشخاصه اطلاق اولونور. اصطلاح لده
(باغبان) ایله (باغچوان) بیننده

فرق واردور. برنجیبی مطلقا اوزوم
کوتوکاری و میوه آغاجلری بولونان

کنیش باغلی تنظیم و محافظه مأمور
آدملره دینیر. [باغچوان] ی نیم یخنه

یعنی هنوز قوروق حدیثی یکمیش اوزوم
معناسته اولان [باغچ] ایله ادات تقیه

وصاحبیت اولان [وان] دن مرکب
ظن ایدنلر خطا ایدیورلر. طوغریسی

(باغچه) ایله اشبو (وان) اداتندن
مرکبدر:

«اولسه لایق قدر نشاط آباده کسری باغچوان»
(لاادری)

اطلاق اولونور: [باغ قدس ، باغ
وسیع ، باغ بدیع ، باغ رفیع] = جتدن

کنایه در. [باغ ارم] = «شاد» ک نظیره
جنت ، دها طوغریسی نمونه جنت

اوله رق انشا ایندیردیکی مشهور باغچه.
دیمکدر.

«باغلر بوزلوب برم و ماشکی آلدی»

«کازار محبتده ینه شنتک آزالدی»
(لاادری)

«باقه یگ باغده فو ارمه دلداره باقک»
(معلم ناجی)

«جولانه کیتدی روضه یه طاووس باغ قدس»
(باقی)

«بو باغ روزکار ایچره نه بر دم شادمان اولدم»
(رهایی)

«باغ دهرک دکه دک بز بریشیل یاراغنه»
(ویسی)

«عزم ایله بنده باغه دون اول نخل برغرور»

«ازهار گلستانه وروب تازه برسرور»
(فضولی)

«آفت باد حزاندن تا ابد محفوظ اولور»
«باغ دهره حسن تدبیرک اولورسه باغبان»

(باقی)
«باغ حسن ایچره اوروی رنگین»
«بر آچلش کله بگزردی همین»

(خاقانی)
«باغچان» { [ف] باغ و باغچه یه متعلق
باغبان } غرس و زرع ایشلر ایله

مشغول اولان باغچی ، باغچوان .
[باغبانی] = باغچیلق دیمکدر:

بَاعِثُ { [ع] «بَعَثَ» دن اسم
 فاعل . معنای اصابتی
 کوندن ریخی، کوندن دیمکدر. لسانغده
 سبب اولیخی، سبب اولان معناسنده
 قولانیلیر :

« معلومك ایدی اگرچه حالم »

« لطفکدر اولان سئواله باعث »

(راغب پاشا)

« اولقی شعرا ایله مباحث »

« افزایش فرقه اولدی باعث »

(مقدمه)

« از جمله تجدّد حوادث »

« مضمون نوه دکلی باعث »

(شیخ غالب)

« حیرتم چرخه سکون آور طبع تعطیل »

« وحشم باعث پیدائی سودای عدم »

(خاکف پاشا)

« جام دهنك رونق بزم جه باعث »

« چاه ذقنك زمزمه زمزمه باعث »

« خاقانی »

« حرصی باعثدرکه ایردی دشمن طماعه ریش »

(سروری)

بَاغُ { [ف] «بَاغَ» آغاجل ، چیمکی بر
 بوستان . ترکیبده خاصه

اوزوملک یعنی اوزوم کوتوکلرینه

مخصوص محل دیمکدر : [چوبان آلدی

باغه کیتدی ، قورد آلدی طماغه

کیتدی - مثل] ، [باغ بوزوی موسی] =

کوتوکلردهکی اوزوم صالحهملرینی کاملاً

طوبایلایوب دوشیرمک زمانی . ادبیات

فارسیهده کنایه دنیا به ده (باغ)

اول باطنسک که کیسه دن کینلنز -

تضرعات - سنان پاشا [§ ایجدهکی ،

ایچ یوزده کی . [باطنی] = باطنه

منسوب : [حسن باطنی ، حواس باطنه] ،

[طائفه باطنیه] = « حسن صباح » ک

فرقه ملعونه سی .

« هب منطله ولقلقه در باطن و ظاهر »

« بر نقطه ایش اصل سخن اول و آخر »

(روحی بندادی)

« مشهد پاک عیدار رسول »

« ظاهر و باطنی کلزار نغم »

(منیب)

« یکدیگره یوق شرع و حقیقتده مباین »

« آینه ایش بر برینه ظاهر و باطن »

(کاظم پاشا)

« نورالظاهر ایسه دلده بروز »

« اولور الباطن اسمی فیض افروز »

(شاکر احمد پاشا)

« باعث تصفیه باطن هرشی خدر »

(خاقانی)

« دائم ایلم ظاهر و باطنده تقلب اور »

« صان که احکام شتوک صانع ناسیدر »

« کمال »

بَاغُ { [ع] قولاج یعنی انسانک

بَاغُ { قوللریخی ایکی طرفه افق

طرزده آجهمیله حامل اولان طول ،

اوزونلقدرکه برنوع اوچلورد . جمعی

[ابواع] در . « بوع ، بوع » ده قولاج

معناسنده در . (باغ) شرف ، کرم

معناسنده کلیر .

باصُوضُ { [ع] ایضاق ، یاش
اولان شی دیمکدر .
قوللانئاز .

باصَّه { [ع] بدنی نازک ، کوزل
قادر ، خاون . «بِضَاَصَه» ده
بومعنایه در .

باطِل { [ع] ذاتنده ثبات و حقیقت
اولمایان شی ؛ اساسسزه

بوش شی . (حق) ک ضدی : (تفریق
حق و باطل) ، [دون حق بیلدیکمز
شیته بوکون باطل دینلیور ، بوکون
خطا دیدیکمز حال یارین صواب
اولیور — حقوق مقاله شی — کال]

« باطل همیشه باطل و بیهوده در ولی
« مشکل بودر که صورت حقدن ظهور ایده »
(نابی)

« چوق حق دینی ایلدیلر ظله بردار
« باطل سوزده آغاز ایده لم بز دخی ناچار
(روحی پندادی)

« عقل بر مبران ناقصدر حقوق وزن ایچون
« وقت اولور کیم حق چیقارو قتیله باطل ماندیغله »
(طالعی)

« حق بوکیم قیردی عدوی باطلی سلطان سلیم
(سروری)

باطِن { [ع] « طاهر » ک ضدی .
ایچ ، ایچ یوز ؛ کیزی ،

کور و نمین نسنه ، شی : [باطناً] =
ایچ یوزنده ، ایچندن اوله رق . § اسماء
حساندندر . یعنی کوز ایله کورولمکدن
منزه اولان جناب الله : [سن اول
ظاهر سگ که کیمسه نه ایدو کک بئز

باشُورَه { [ع] « اختری » به کوره
یکی بئشمش ، تر فنده شی .
جی [بواشیر] در .

باشَه { [ف] آتاجه دینلن شکاری
قوش . عربلر بونی [باشق]
دیه تعریب ایتشلر : [باشَه فَلَک] =

کونش و نیریتدن کنیاه در .

« کنجشک زاری باشَه بران هلاک ایدر »
« ایلر تذ روی نیجه قدرنده باز خوار »
(لا)

باصِرَه { [ع] کوزده کی خاصَه
رؤیت ، کوریش ، کورمه :

[قوّه باصره] ؛ مجازاً کوز معناسنده ده
استعمال اولونور : [باصره شی

ضعیف] ، [هنگام معاشرته رؤیت
هیئتله تعذیب باصره ایتدیکه سرمایه
سعادت روی تراندیدن « ترانسن
قانون کرنش و تسلیمده دماز زیر ویم
ساز تهاقی قیلدیلر — شفیه نامه]

« قوت باصره مصطفوی »
« کیجه کوندز کی اولوردی قوی »
(خاقانی)

باضِعَه { [ع] اصطلاحات فقهیه جه
بالکزد درینک جرح اید .

له سندن عبارت اولان باش یارینی ،
باشده کی جریحه دیمکدر . § [باضِع]
اولور سه دوه دلّالی و کسکین قلیج
معناسنده در .

باشامە { [ف] قاديئرك باشلري
اورتدكلري دلبند ،
بورونچك ، ياشق ، نماز بزي . بوگا
[باشومه] ده ديرل .

باشانه { [ف] ايچ ياغي ، ياخود
جوز ياغي معنانه در .
ترجه ده اصلا قوللائيماز .

باشئين { [ف] چييكسز حاصل
اولان جوز ، توت ،
انجير كي ميوه ديمكدور . تحفة
الاجاب [ك] روايتجه (باشئين) ده
دينلمه سي جائزدر .

باشد { [ف] اولور ، اوله ،
معنانه در . لسانرده هر
زمان اولماز بعضاً اولور مقامنده
[كاه] باشد كاه نباشد [تركيبي] نادراً
قوللائيلىر .

باشگونه { [ف] بازكون ، وازكون
كي معكوس ، ترس ،
اوغورسز ديمكدور .

باشك { [ف] آصمه اوزرنده
بولونان اوزوم صالحى .
چوبوغنده قورويوب قالان صالحمه
وتخلىق اولقى اوزره آليقونيلان پرى
صارى خياردده اطلاق اولونور .
تخلىق خيارد معنانه در (يا) نك اسقاطى ،
(شين) ك كسريله [شِك] ديمكدور
جائزدر .

باشو { [ف] تركجه ده «كار»
دينلن اوقاق جانوردور .

باسل { [ع] قاموس محيطه كوره
حرام شى § آرسلان كي
جسور و بهادر آدم § فناء ، كوتو ، شدتلى
سوز معنانه در . «اخترى» ده چركين
يوزلى شخص معناسى ده علاوه اولونيور .
لسانرده «بسات» دن يالگوز قهرمان ،
شجيع ، جسور معنانه معتبر و مستعملدر .
[رجل باسل ، وزير باسل ، سردار
باسل]

باسك { [ف] «خيازه» كي
اسنه مك معنانه در .

باييم { [ع] كولر يوزلى ؛ اكثريا
كوليبي ، شن آدم .
[مِيَام ، بِسَام] ده يومناه در .

باسو { [ف] عصا ، دكك ، چوماق .
[باهو] ده يومناه در .
فقط هيج قوللائيماز .

باسور { [ه] باغر صافرك النهاندن
منتهاستنده يعنى مقمده كي
قان طمرلرينك شيشمه سي صوريله
ظهور ايند بر مرضدركه اشتداد
ايدوسه مقمده كرك داخلنده ، كرك
خارجنده ممل پيدا اولور وانسانه
فوق العاده اضطراب ويرر . جى
[بواسر] در . [باصور] يازمه مى .
چونكه بويله يازيليرسه آت ودوه
بالانى معناسى افاده ايدر .

باشام { [ف] پرده ، كرك قابو ،
كرك بخره پرده سي اولسون
هردرلوسنه اطلاق اولونور .

معناستنده قوللايدیغنه باقوبده بونك
اصلنی [پای ستون] ظن ایدنك
مطالعائی واهیدر: [قیل دیشی باستون،
آفاق باستون]
والله باستون، كوزده كوزك، باشده آل رنكندهنس
(زاری)

بَاسْتِیَ { [ف] عجز ، تذلل ،
دوشكولك : « درد باستی »
حال باستی « قوللائیلز »

بَاسْتِیَ { [ف] نفس ایدلش ،
سورلش ترلا ، قوللائیلز .

بَاسْتِیَ { [ف] اکین دیمکیدر ،
عرییده [باسره] « ترشرو »

کبی اکی یوزلو معناسته در .

بَاسْطِیَ { [ع] بسط ایدیجی ، یاپیجی ،
یاپان } دیله دیکک زرفی

توسیع ایدیجی معناستنده صفات آیهه .

دندره } صراپه اوزاق صوم منبی .

صوم معناسته دکایره حتی اوزاق یرمقامنده

[باسطه] دیرلر } اصطلاحات طیهجه

فعلنی اجرا ایچون وضعت اصلیه سندن

چیقان قطعه بدنیعی شکل اصلیه

یقین ، فقط براز یا یغین حاله کترین

عضله یعنی قطعه لحم دیمکیدر .

« زهی باسط که چکمش کائانه سفره یغما »

« نای »

بَاسْطِیَ { [ع] دالی ، بوداقی اولو

صاری خرما آغاجی ، صاری

خرما که غایتله لطیف اولور . بغداد

جوارنده برعکس اسمی . } « باسقه »

اولورسه صاتی ، یارلاق بلوط ، یاخود

آفت ، داهیه معناسته کلیر .

بَاسْطِیَ { [ع] آفت ، داهیه ، بلیه .
دیمکیدر . العاذ معروه دن
دکدر .

بَاسْطِیَ { [ف] « مرزنگوش ،

بازنجوش » دینلن

نباتک اسم دیکریدر که لسانزده تحریف

ایله « مرزنگوشك » دینیر . بونباتک

اصل ترکیه اسمی [صیمان قولاغی] در .

بَاسْطِیَ { [ا] ایتالیانجه دن [اسکی

بَاسْطِیَ { [ا] عثمانی دوتغاسی

اصطلاحاتنددر . فرقه کبی خفیف

بر نوع کبی ایدی که (چکدیره) نك

بیوک و (قادرغه) نك کوچوک هد

اولونور و سحاق بکی کیمی اعتبار

ایدیلیردی . زبازدی [باشارده] در .

بَاسْطِیَ { [ف] قدیم ، ماضی ،

بَاسْطِیَ { [ف] چکش ، اسکی معناسته در .

§ احوال ماضیه بی حاوی اولی

مناسبتیه (تاریخ) معناستنده قوللا .

نیلیر : (باستاننامه) = بر فارسی

تاریخ قدیمی . § کهنه لکی حبیله کذیه

دنیاه اطلاق اولونور : (باستان

بی بقا) .

« برکنرگاه موقتدر جهان انسانره »

« اولامش برکیسه اولماز یاسان باستان »

بَاسْطِیَ { [ف] آلاجه قارغه

بَاسْطِیَ { [ف] دینلن قوش . (باشرقك) ده

دیرلر .

بَاسْطِیَ { [ا] ایتالیانجه دن [عصا ،

بَاسْطِیَ { [ا] دکنك ، چوبوق .

اصطلاحات بحرجه که کیرلک باشند

جوادره دن ایرلی به سوریلن چوبوق

دیمکیدر . § استاد ایدیلن عصاودکنك

§ آموز ، قول ، قولاج مناسبه ده
 کلیر . § علامه نامدار « فردوسی » نک
 مسقط رأسی درکه (طوس) قضای
 مضافتندن بر قریه در . مانوس دکلدرد
 بازبان [ف] خراجی ، قولی ،
 کرکجی دیمکدر . برنجیسی
 بازدار [کرک] آغجه سی حفظه
 مخصوص قولی مناسبه ده
 کلیر . ترجمه ده قولانیلداز .

بازگونه [ف] « واژگونه »
 کی معکوس ، منحوس ،
 خیرسز ، اوغورسز دیمکدر .

بازن [ف] ترجمه ده « کوسم »
 و « کوسمن » دینان
 و بونلرینه جنفراق طاقلی اولدینی
 حالدده سورولرک او گنده کیدن قوچ
 و یاخود کچی نکسی دیمکدر .

بأس [ع] عذاب ، شدت فقر
 وفاقه دن مد حال اولق
 و جنگده شدتله حرکتده بولونق
 مناسبه در . لسانخزده ضرر ، محذور ،
 خوف ، فنانق منالرنده قولانیلیز :
 (لا بأس به) = آنده ضرر ، عذاب ،
 فنانق یوق دیمکدر . نه بأس وار ،
 هیچ برأس یوق . § عذاب ، شدت :
 (ایمان بأس) ، [قوه] تمیزه سنه اعتماد
 ایله دیکم بر ایکی آرقه داشم بو اسمی
 بکنندی . بکنه یلرده اوله ییلیز . لکن
 بأس یوق . بکنه یلین کاشکی اثر لیمک
 یالکیز عنوانلری اولایدی ! —
 منشیات — اسماعیل صفا [

« بازیچه باصره مدر امواج »
 « مغلوب متاعدر افواج »
 (معلم ناجی)
 « نیجه بازیجه سی وار دنیانک »
 (لا)

« ایواه بو بازیچه ده بزلرینه یاندق »
 (لا)

« بازیچه دست قدر کدر بو عوالم »
 (صفا)

« دلورلر او بونلر او بنادی کفاره اول کون کیم »
 « کورن بازیچه تهدیرک اولدی دنگ وحیرانی »
 (باقی)

بازیخانه [ف] دارالعب ، اکلنجه ،
 او بون علی . [Theatre]
 بازیگده [نیاترو] مقامنده
 (بازیخانه) لفظی قبول
 واستمال اولونه مازمی ؟ . .

بازیره [ف] کیهنک کرک اولندن
 و کرک آخرندن بر قسمی
 دیمکدر (بازیره نخستین) = یاتسو
 وقتی ، (بازیده پسین) = نصف الیلدن
 صوکرمسی ، صباحه قارشی اولان زمان .
 بازیگر [ف] رقاص ورقاصه ،
 کچوچک ، او بونجی .
 [بازیگری] = کوچکک ، او بونجیلق .

بازی کوش [ف] شوخ مشرب ،
 شن ، لطیفه جی ،
 مجلس آرا آدم :
 « او بنادر عشاقنی اطفال بازی کوشلر »
 (قوجه راغب)

باز [ف] « باج » کچی خراج ،
 جزیه ، کرک مناسبه در .

بازن { [فرانسجه دن] شال
طوقومه سی کبی وره وینه

نسج اولونمش پاموق قشاش ، بز .
بو قاشک توکلیسی ده اولور ، توکسزی ده
اولور .

بازو بند { [ذ] قوله باغلانلان
تعویذ ، نه خه که ترکیجه ده
تحریف ایله (بازواند) دینیلیر:

« صانکه وضع امتش ایدی بخت بلند »
« بیجه حسنه کوموش بازو بند »
(خاقانی)
« زینغ غنجه سیدر باغه کوموش بازو بند »
(باقی)

بازی { [ع] طوفان دینیلن شکاری
قوش . اصلی فارسیدر .

عرییده [باز] دخی عین معناده قوللا.
نیلیر : [بیجی اته دوشمش طوفان
مثلك فارسسی اولان « بازی وروستا »
تعبیرله کندوسنک — روضه الکاملین]
بازی { [ذ] لهو ولعب ، اکتیجه ،
اویون :

« آرز اولورسه فلکک کاری دیرم »
« بازی طالعک زاری دیرم »
(کمال پاشازاده — سعید)

بازیجه { [ذ] اویونجاقی : (بازیجه
صبیان) بی لعب ، اویون :
[حکیم] — که معضلات مسائل حکمت
منحل ناخن اقسایدر — ینه هر وقت
برهوا پرست صباوتک بازیجه خیالنده
مستقر قواعد حکمتی مهالکانه استراق
مجبورینه دوشر ! — تقریضات —
اکرم]

زبان] = قوجه قاری ، بوناق قالدین
دیمکدر .

بازو { [ذ] قوله : [بازوی زور آور
طیانقی ، قوتلی قول .

[بازوی سیمین] = کوموش کبی بیاض
قول . [بازو دراز] = قولی اوزون
یعنی مقتدر ، زورلی ، قهرمان
دیمکدر .

« تقدیر خدا قوت بازو ایله دونمز »
(لادری)

« غنی ساقی اولیم بزمه طورورکن سودیکم »
« بویله سیمین ساقلر ، بلور بازورله سن »
(ندیم)

« قلم بر قهرمان سخت بازودر زمانده »
« که تأیید خیالمله اولوراندیشه مقهوری »
(نفی)

« بیژن وش اولورسه مده اسیرچه غم »
« مشکش بازوی نریمان اولم »
(عازم)

« زور بازوی قضا صف شکن دشمنکیر »
(حق)

« اولسون خلوصله قیوگه بنده اولیانک »
« بازوی اقتداری تم قوتم کبی »
(جوجه لساندن — نابی)

« چله سختن چکرهر دم کان ابرورک »
« آفرین ارباب عشق قوت بازوسته »
(فطنت خاتم)

« بازوی لطیفی شاخ سیمین »
« کویا که ضمیری برک نسرین »
(شیخ غالب)

تعبیری افراد موسویه مخصوص بر
عنوان اولی اوزره تقرر و تمام
ایتشدر. محاوراته کسر زا ایله تلفظ
اولونور .

بازگون { [ذ] مگوس، ترس،
باش آشانی، ایچی
بازگونه { دیشاری دیمکدر .
منجوس، مشوم،
بنفس، اوغورسز معناسی ده افاده ایدر
(بخت بازگون). بومنامه [واژگون]
زیاده استعمال اولونور . [باشگونه]
ده دیرل : [موی تابان بازگون]
رفتارک ایسه شاکردان نامیده مویلی

— شفیقنامه [

«باق جام شراب لاله کونه»

«سربوش غم اولدی بازکونه»

(ریاضی)

بازله { [ع] مال قسندن شی پسرده
دینیر. مال جزئی { یالکیز

دری یی یاروب ایجری تأثیر ایتمه باش
یارینی معنایینه کلیر . { اصطلاحات
طیبه سیوری اوجی خارجه اولق
اوزره بروری درونته کچیراش صایلی
برمیلدر . اشبو آلتله داخل بدنده
متراکم مایسات و سازه نك اخراجی
عملیاتی اجرا ایدیلیر .

بازمان { [ذ] توقف، اکلتمه
اوایلایمه، طورمه معنا.

سنه در. { توقف ایت، طورمعناسنده
فضل اسم دخی اولور . قوللانماز .

بازمانده { [ذ] کری قالش،
(سیاح) توقف ایتمش .

بازمانده، سوار بازمانده .

بازنده { [ذ] اوینایچی، اوینایان:
(بازنده زبان) = گوزمه

بوش بوغاز، اختیار . [زن بازنده

بازبج { [ذ] قورمه باخود آسمه
صالیجاق . مایراملرده

بازنسخ { جوجقارک طویلانده قلی
محارده یعنی عیدکاهلرده

قوریلان نخته دن معمول صالیجاق
کوچکته ده، بیوکنه ده اطلاق اولونور.

{ بشیک قونله، صالیجاقک اینه
طاقیلان بوغیوق . مانوس دکلدز .

بازدار { [ذ] طوغاچی، قوشچی
دیمکدر. قوشچی باشی ده

اطلاق اولونورکه پادشاهلرک شکاری
قوشلری بسله بوب کوزله بن کیسه در.

وقتیله دولت عثمانیه ده بوخته مأمور
اولان ذاتلره «چاقرجی باشی» دینیلیدی.

البوم (قوشچی باشی) عنوان رسمی
معتبردر . { فارسیده مانع، طاق یعنی

آلیقویان، منع ایدن، کری برایی {
اکیچی، چغتی معنایینه ده کلیر. لسانغده

یالکیز معنای اولی ده نادراً استعمال
اولونمشدر . فارسیده ینه بو معنایله

[بازیار] ده قوللانیدیر .

بازکشا { [ذ] قوه میزه انسانیه
دیمکدرکه انسان فتای،

کوتوبی، یکی، اسکی، خبروشری،
نفع ضرری اوقوت ایله تفریق و تمیز

ایدز . ترکجه ده مانوس دکلدز .

§ [بازار] = خرسا نلرگ مشغولیتی

ترک ایتدکری کون که عریسی [یوم

الاحد] در [بازار ایتدسی] - هفته نك

ایکجی کونی که عریسده [یوم

الانین] دیرلر. § مساومه یعنی

صایبی ایله آییجی آره سنده کی معامله،

اخذ واعطا، آلیش و بریش. مثلا

[بازارلق، بازارلق ایومادی - بازار

اوله، بازار کسمک - قطع فیات ایتمک.

[ایچندن بازارلق] - قورنیللی - کیندار

دیکدر:

«هپ چکسونلر یوبازاری کودوب اهل معاش»

«غالب عتک شک دستنده قالسون اول قاش»

(بلاللی غالب)

«ترازوی تقابل وضع ایدوب بازار امکانه»

«تقیضینه توافقه تحالف ایلمش القاء»

(نابی)

«نه جمع ثروت دنیا نه کسب راحت عقبه»

«بو بازار فناده عاکفا خیراندن فریاده»

(عاکف یاشا)

«سنین اول سرمایه بازار سوق اهل عشق»

«دوشدی فیض کله کاده جوهر ناموس و ننگ»

(نقی)

بازارگان [ف] ایکجی و

بازرگان [ف] زبازدی دیگرندن

بازرگان [ف] مخمدر - تاجر،

بازرگان [ف] صراف، آلیش

و بریش ایله مشغول آدم معنانه در.

[بازرگانی] = تاجرلک - یهودیلرک

اولدن بری امور تجارتیه ایله مشغول

اوللری حسیله بین العوام «بازرگان»

امریه ارباب نشوه بزمنده موسیقار

مجلس افروز و مهره حق بازان دیده

دوز اوله دن غیری دهانه ایشه یاران -

شفیقه نامه

«همراه اوله ماز آنکله یاران»

«شهباز ایله صعوه اولماز اقران»

(لا)

«بن انصافکله صهراده یوزر آهووشیر»

«نفس عدالکله طو نار بازا ایله کعشک آتشیان»

(اسکدارلی حق)

«بیک خوف ایله چشم جانی بازایت»

«انجام بلا دن احترازایت»

(شیخ غالب)

«قبضه تیغه ایدوب شعیر بازان وضعید»

«فرط رسکدن فیکده بزدی صریح الحسد»

(سروری)

بازار [ف] چارسو، «چارشی»

بازار [ف] امته و اشیا صا تانلرک

بازار [ف] اجتماعکامی - آیم صایم،

بازار [ف] آلیش و بریش بری: [آت

بازاری، بالیق بازاری، بات بازاری،

چیچیک بازاری، طاووق بازاری،

ارغات بازاری [محاوراتده پای فارسی

ایله تلفظ اولونور.

«بازارده کالای معارف صایلیرمی؟»

(واصف)

«مهشکر دعالم عارض دلداوه بگزومی»

«نکار پاکدامن شاهد باراره بگزومی»

(ندیم)

«ضرو ویدرتون بیع وشرای سوق ایجادک»

«بو بازار فناده شرط ایجاب و قبول اولماز»

(عنوی)

«عینک شمس و قره زال کردن کورمدی»
 «فکر باریک کبی مشکلگذار روزگار»
 (عاکف پاشا)

باز { [ف] طوغان دینیلن شکاری
 قوش : [شهباز] = شاهین،

[باز سفید] = بیاض طوغان ، چاق
 رنگی طوغان که ترکیده (طویغون)
 دیرلر § کنایه کونشه اطلاق اولونور.

«بازدار» «بازکار» = طوغانچی ، آوجی
 دیمکدره . [باز بالا پرواز] = یوکسک

اوجان طوغان دیمکدره که کنایه
 اقتداری خارجنده شیرله قاریشان ،
 یاخود اوله ایشلری کورمک ادعاسنده

بووانان شارلا تانلر حقنده ایراد اولونور :
 «ایلر تدروی بیجه غدرنده بازخوار»
 (لاادری)

§ آجیق معناسنی افاده ایدر ولسا -
 نمرده دخی قولانیلیر :

«هرکدایه دورکه امید ی باز اتمک نه دن»
 (شیخ غالب)

«دهک ایله مه شاشقین کبی باز»
 (وهی)

§ (بازیدن) مصدرندن اسم فاعل

اولان [بازنده] کبی «اویشاییچی»
 معناسنده در . مثلا [قارباز ، حق باز ،

آتشباز ، دلباز ، جانباز] کبی -
 برنجی معناده عمر بارده قولانیلیر .

حتی بو لفظی [آواز] [پزآن] دیه
 جملندیرلر : «تیمه کریبان شجاعتیز

اولان کیسه فشنکر وایچنده کی گروهه

مفید ادات اکتداردرکه مطبقا تقلیل ،
 انحصار موقلمزنده ایراد اولونور :

«غیچسین سوبله صباه ایلسون باری سکا»
 «ریک کلدن جامه» ، بوی یاسمندن بیرهن»
 (ندیم)

«عقبایه یارار برایشمز یوق ایسه باری»
 «آزاده دل شایسته زرق و ریاز»
 (لا)

«باری برقاج کون حضور قلب ایله دنیایه باقی»
 (باقی)

«عاکف زارک لسان تصور مزایه ک حالنی»
 «بر نگاه لطفله باری سؤال ایتزمیسین»
 (عاکف پاشا)

باریک [ف] نازک ، دقیق ،
 انجه . مادیات و معنویاتده
 استعمال اولونور : [رشته باریک ،
 فکر باریک ، خیال باریک] ، [باریک

بین] - انجه کوریحی ، کورن .

[باریکتر] : ائک ، یک انجه دیمکدره .

فارسیده (باریک) ده دینیلمه . چفتای

لساننده مقابلی (انچک) در .

«کزه رک منهج باریک خیالی هر بار»
 «طوتارم طور تجلی معانیده قرار»
 (جودت پاشا)

«دما یکن آیدک برهلال ایدی باریک»
 «بوکون صباحله کوردم که آفتاب اولش»
 (ندیم)

«باریک بین اولانلر ایدر قاشلرک خیال»
 «دندانکی تصویر ایدر طبع خرده دان»

(باقی)

بارون { [فرانسزجه دن Baron] }
 بر نوع عنوان اصالت .
 اوروپا زادكانه مخصوص

بارَه { [ف] «بار» كې كَرَم ، دفعه
 { معناسنه لسانزده دخی
 قولانيلير . مثلا [دوباره] = ايكي
 كَرَم ديك ايسه ده تركجده حيله ، خدعه
 كې برمعاين افاده ايدر . [دوباره جي]
 = حيله كار ، خدعه جي ديمكدر . §
 دوست ، محب ، سويحي معناسنده
 كليز . تركجده بومعنده پای فارسي ايله
 زبازددر : مثلا «زبانه» كې . §
 فارسيد قولانيليفي كې حق ، طرز ،
 سلاح كې معنارده اصلا استعمال
 اولونماز .

باري { [ه] جناب حق ، تكري :
 [هون باري ، فيض باري ،
 لطف باري] § آغاچ يونيبي ، يونيبي
 معناسنده كليز . لکن لسانزده
 او معناده اصلا استعمال اولونماز :

« زهي باري كه لعبت خانه صنعتده خلق ايدر »
 « هزاران دلبر موزون هزاران دختر حسنا »
 (ناي)
 « يا قطره قطره شبنم يا قلمه قطعه الماس »
 « يا عكس مهر تابان يا نور فيض باري »
 (لا)

« دلم بيت معانيدو مدام خامده كويا »
 « زلال فيض بايدر آقار زراودان اوزره »
 (لا)

« اولدي باربدن مدد آلدق عريشي بوسته »
 « سروري »

باري { [ف] حاصلي ، خلاصه ،
 هج اولزه كې برمعاين

كهرجله نك كشي ايله صنايع ناريه ده
 استعمالي شرفي چينيلره عائددر .
 بارونك اعماليله نتايج طبيعيه سندن
 اولان قوه رميه دن استفاده جهتي
 دوشونوب بولانلر عربلردر . مشاهير
 وزراي عثمانيه دن احمد وفيق پاشا
 مرحوم (لهجه عثماني) ده بولفظك
 يونانيدن مأخوذ اولوب هم تعريب
 ايندش اولديني كوستريور وهم اصلي
 « كهرجله » در ديور . (برهان قاطع) ده
 [« باروت » (كهرجله) معناسنه
 سريانيدر [دينليور . پاشا مرحومك
 [كاتب چلي] نك « تقويم التواريخ »
 نده كي روايته استناد اينديكي آكلاشيلور
 سهده (معلم ناجي) مرحومك ديدكي
 كې اوروايت محتاج تدقيق اولسه كركدردر :
 [عاقبت هواجس نفسانيه باروتخانه
 دماغنه بوكونه فتل انداز وساوس
 شيطانيه اولدي كه — شفيقنامه]

« بارود روسياه يا قوب بيقيدي خايمي »
 « دوندردی چرخ خاطره آشيانه می »
 (ناي)

« دشمنان حصنه قيامتدي قوسن بركيديوب »
 « دودباروداياله كورمزدی بری برين بدوب »
 (سروري)

« ياروته شتاب ايدردی آهو »

« آغز اودينه كلوردی تپو »

(شيخ غالب)

بارومتره { [Baromètre] }
 يونانيدر . ميزان هوا ، مقياس هوا

ديمكدر . تحولات جويه يي كوسترن
 بر آلت فيه در .

حکمداری به دخول ایچون صادر
اولان اراده و مساعدت [۲] حشمت
ودارات ، فقر و مباحات [۳] کوزل
لقب ، شیرین و ظریف اسم [۴] کبر
و غرور [۵] مدح و ثنا . فارسیده
(باشنامه) ده بومنازنی افاده ایدر .
ترجهمده بومنازده اصلا قولانناز .

بازنده { [۱] (باریدن) مصدرندن
یاغیجی ، یاغدیریجی معناسته
اسم فاعلدر .

بارو { [۲] سد ، سپر ، حصار
برجی ، استحکام ، قلعه
دیواری ، طایفه کز قز قری [۳] « بارپت »
کبی صوندرمه ، قورقو قلی [۴] فارسیده
مجا ، پناه معناستهده قولانیلیر :
[بیان اوصاف بی یایانی خارج دائرة
امکان اولان شهر قدیم و بلکه اقلیم عظیم
استانبولک سور مشهوری بنا و برج ،
بارولری انشا اولهلی — چلبی زاده
تاریخی — صفحه ۲۶۹] .

« تا بر قلعه نه باروده »

« ظل عدلنده اولم آسوده »

(خاقانی)

« ویردی باروی حصنه زینت و فر »

« علم موجه دار شان و ظفر »

(داستان ظفر — عصمت)

« جیش غمدن قنده ایسون التجا اهل نیاز »

« قلعه همتده نابی برج و بارو قلامش »

(نابی)

« [۱] باروت : [۲] باروتخانه =

باروت [۳] باروت پایلان محل رسمی .

بازگاه { [۱] خیمه سلاطین .
ترجمهده چادر ، اوتاغ

بازگه { [۲] دینیر . رخصت ، اذن ایله
کیرله جک بیسوک محل ،

قوناق ، سرای دیمکدر :

« شکر کیم بر بارگاه لطفه قیلدم انتساب »

« کیم اولور خاک درندن بخت و دولت بهره یاب »

(نفی)

« امانی دلی اول بارکهدن ایله طلب »

« که عرش اعظم ایدر آندن اکتساب سعود »

(ثابت)

« بارگاه رفعت و اجلالنه تجزینسه »

« پرده سع شاد اولسه مسطح سایان »

(لا)

« کردون آغای توزینه ایلردی سرفرو »

« دنیا به خلك بارکهی مجد کاه ابدی »

(باقی)

بازگیر { [۱] بیکیر ، ایکدیش آت .
کبی مطلقا

حیوان ، آت دیمکدر . پینکده ، یوکده ،

آرابهده قولانیلیر : [۲] دکر من بارگیری ،

آرابه بارگیری ، سورجی بارگیری ،

طوب بارگیری] . [۳] بارگیری =

یولجی به اجرتله حیوان ویرن ، سورجی .

بازلازم { [۱] روجهدن] « اسقار -

منبید » بالینته مشابه برنوع ابرپچه

بالیق .

بارنامه { [۱] کرک اصطلاحاندندر .

اشیا ، یوک پوصلمسی

دیمکدر . [۲] لسان فارسیده معانی

آیهده قولانیلیر [۳] حضور

بَارَقَه { [ابتالیا بحه دن Barque] فکک ، قایق ، صمدال .

« بارقه جی » = کیمجی ، صمدالیمجی دیمکدر .

بَارَكْ { [ذ] دقیق ، اینجه معناسنه دره . ینه بو معناده [بارک] ک

مخفی اولوب نظمده استعمالی جائزدره .

بَارَكْ اللهُ { [ع] مبارک اوله ، خیر وبرکتلی اولسون

حکمنده بر ترکیب استخانیدر . اکثریا

دعا ، تحمین مقامنده و نظمده ایراد اولونور :

« بارک الله زهی بذل سخاکیم هردم »

« کف جودی تلف حاصل عمان ایلر » (جوری)

« بارک الله زهی عاطفت ربانی »

« که شه عالم اولش ازلی اوزانی »

(نفی)

« بارک الله کوزلم لطفک شه شایان ایتدک »

(واصف)

« تن کلرنک کلشن اوغوانی نیاتی کلشن »

« هزاران بارک الله کلشن اندر کلشن اولدک سن »

(معلم ناجی)

« بارک الله زهی کوکبه عال العال »

(لا)

« ای خلمه هزار بارک الله »

« اولدک جذبات حسنه آگاه »

(شیخ غالب)

« بارک الله ای معنی باب مشهور جهان »

« صانک الله ای مجلی طاق کردون آستان »

بَارَسَجْ { [ف] بوک طاریجی معناسنه درکه ترازونک

کفه سنه قونیلان و قطارک قولنه آویلان درهم دیمکدر .

بَارَضْ { [ه] هنوز اجناسی ظهور اتمکسز - ورمکه باشلایان

نبات ، تخمک ایلک چیمله سی .

بَارِعْ { [ع] کوزل ، اوصاف جیله و مزیات مجله بی نفسنده

جمع ایلله افرانته فائق و سربلند اولان :

[نحیر بر بارع ، ادیب بارع ، استاذ

بارع ، رجل بارع]

بَارَقَه { [ع] شمشک پارلتیسی ، پالنی .

اولونور . انجیره تک شدتلی تصادمندن

حاصل اولان شعله ناریعی « شمشک »

معناسنی افاده ایدن (برق) دن

مشتقدرد . [بارق] دینلیرسه شمشکلی

بولوط معناسنه کلیر : [بارقه حقیقت

مصادمه افکاردن چیقار - کمال] ،

[جوهر فکر انسانی - که جهان دانش

و بینشه بر شیراغ رحمانیدر -

تصرفات خیالیله سننده حد قبول ایتز

بر شعله جواله پرده برانداز . بر

بارقه خارقه مشکلات کداز ایکن -

تقریضات - اکرم]

« حدت بارقه پرتو یر نورندن »

« دوشه تاجاه عمیق عدمه ظلت شام »

(نفی)

« ایلدک بارقه تبسغ شرر بارگله »

« ملک پهنای بر آشوب عسیری تسخیر »

(اسماعیل پاشا زاده حق)

«اوراق دوشوب برلره قالمش بنه عریان»
«اشجارده منظورم اولان منظره بارد»
(صفا)

« سوز آرمه سنده ساتار بارد و حار »
« صانور اماکه اسمی ديار »
(نای)

باردان { [ف] هکبه ، خورج ،
چووال کی ایچنه اشیا
قونیلان نسلر } [ق] قدح ، صراحی ،
ایچنه صو قونیلان قاب دیمکدر که
ترجهمه تحریف ايله [باردق] دنییر .

باردل { [ف] کوکل برکی بی غم ،
کدر ، الم ، غصه معنا .
سند و نظمه قوللانیر .

بارده { [ا] تالانجه دن] واریلجی ،
قوغه چی کسری ؛ بر نوع
دکری کوستره .

بارز { [ع] ظهور ایدن ، طوغان ؛
ظاهر ، آشکار معنانه در :
[ضمیر بارز ، اصرارز .]

بارسا { [ف] بر ایشک ابتدایی ،
باشلانجی دیمکدر . هیچ
قوللانماز .

بارسامه { [ر] رویمده دن] جوان
برجی کی بر نوع نباتدر .
لیون یابراخی کی رایحه لطیفه سی
واردر . ادویه نوعنددر که (قوسطه
مارس) ده درلر . [یارسام] =
طراخونیه نوعندن بر اوراق بالیقدر که
نایله شدتی اورر . بوگا (وارسان) ده
درلر .

قابوخی قیرمزلی ، دانه سی ابری بر
نوع فصولییه درکه صوک بهارده حاصل
اولور .

بارج { [ف] ایت اوزوی دینیلن
نباتدر که عرییده (عنب

الثعلب) دینیر . بو نباتک یابراخی
منقوع و مسحوق صورتنده « التهاب
مجرای بول » و « التهاب رحم » و
« بطائت وضع حل » و « سیلان ایض »
کی بعضی امراض ایچون استعمال
اولونور . بونک طرز استعمالی
و امراض مذکوریه نفی زمان
قدیمدن بری اطباءعنده معلومدر .

بارجه { [ا] تالانجه دن] اصطلاحات
قدیمه مجریه دندور . اسکی
زمانده بیوک جنک صندالارینه اطلاق
اولونوردی . وقتيله عربلرده [بارجه]
طرزنده تعریب و استعمال ایشلردر .

بارکه { [ع] اوکی کیجه یعنی
دونکی کونک کیجه سی
دیمکدر . قوللانماز .

بارد { [ع] صوغوق . معنای
حقیق و مجازیده استعمال
اولونور : [ماء بارد] = صوغوق صو .
[طور بارد] = صوغوق ، چرکین
طاورانش ؛ ثقیل معامله و حرکت .
[اطوار بارد] = او بولده معامله لر
طاورانشلر . [بو پیام بارد] مسامع
ارباب اختلافه وارد اولدقده — روضه
الکاملین .]

باربانہ { [ایتالیانجه دن] فرانسز -
جہسی Parapet پارایت »

درکہ قلعه لده ، طایفه لده یایلان
سیر ، قورقونلی دیمکدر . [Barba-
[cane = صیاق یولی ، مازغال
دیمکدرکہ بوده تعبیرات عسکریده دندر .

باربان { [فرانسزجه دن Barbare]
باربان { صرحتنر ، ظالم ، وحشی -
فرانسزجه ده بوکله جمعاندیکی تقدیرده
« اقوام غیرمتمدنه » مقامنده قوللانیلیر .

باربد { [ف] خسرو پرویزک
باربد { مشهور بر سازنده سنک

استی . « شیراز » تابع « جهرم »
قره سی اهلایستدن اولوب او زمان
فن موسیقیده اوستاد یکتا ایدی .

موسیقی شرقی ده مشهور « مسجع
ترکیبلی » بو آدم اختراع ایدوب
(خسروانی) تسمیه ایشدر . [باربود]

لفظ عامیانه سنک طوغریسی (باربد)
درکہ یوقاریده عرض ایدلدیکی وجه ایله
« کار » متناسه اولان (بار) ایله فنا

دیمک اولان (بد) دن مرکبدر :
زار ایله اویسانیلان بر نوع قاردرکہ
چفت صایلیری دائما قازانیر . قار شرعاً
وعقلاً ممنوع ومقدوح بولنمشه مبنی
[باربد] تسمیه ایدلش .

باربویه { [ایتالیانجه دن] قیرمزجه
باربویه { برنوع وفاق بالیه درکہ
نی غایتله ایدیدر . رکی بیاضه . بل
آلاجه لی او اورسه « تکیر » دیرلر

قبورینی چیمکلی برنوع لاله ، کوبه
کبی بر چیمک .

باراج { [ف] قابله ، ایه مناسنه در .
باراج { مانوس دکلدز .

باراقه { [لاتینجه دن] صوندره ،
باراقه { سالاش ، تختنه دن یابله
اکره نی (عاریت) قولبه (کلیه) :
[کرک باراقه سی ، عسکر باراقه سی ،
ریختنده کی پولیس باراقه سی ، کوبری
باشنده کی بلدی باراقه سی]

باران { [ف] یاغمور : [موسم
باران { باران] - صوک بهارک
صوکلری . [بارانی] = یاغمورلی :

[سمای صحرایی کشیف برستره مامی
استیلا ایتیش ، اطراف حزیں بر طلت
قایلامش ، درین بر سکوت ایچنده
بارانک آهسته آهسته سقوطندن بشقه
برشی ایشیدیلور - کریمه طبیعت -
عشاق زاده خالد ضیا]

« بدبخت اولانک یاغنه بر قطره سی دوشمز »
« باران یرینه دتر وکهر یاغنه سعادن »
(لادری)

« یکسه اوستندن اگر ابر شتا بارانی »
« کسب سرمایه خاصیت نیشان ایلر »
(جوری)

« بیلنر قدر عبا موسم باران اولسون »
(فاضل)

« مجربدرکہ باران مبتلای عید قرباندر »
(اندرونی واصف)

« برقطره ایچن چشمه پر خون فنادن »
« باشن آلاماز بردها باران بلادن »
(لا)

«فارسیه سندن بری ده بودر . § «کار»
لفظنه تردیف ایدیلرک قولانیلیر . مثلا
[کاروباز] دیتیرکه ایش کوچ دیمکدر:
§ میوه، عیش معنسانه کلیر: [بارآور،
بارور] — میوه و برنجی، میوه لی .
(درخت بارآور) = میوه لی آغاج .
(نهال بارور) = میوه لی تازه فدان .
§ صاچچی، یاغدی برنجی معنسانه (بارناه)
لفظندن ترخیم ایدیلر ، وصف ترکیبی
طرزنده قولانیلیر: (اشکیار، مشکیار،
کوه ربار ، کریمه بار) : [شدت ریج
صرصر کردار ایله اژدر آتش شرورار
مائل جانب عین ویسار اولغین — چلی
زاده نارنجی — ۲۶۸ صفحه]

«نه درلوجان و دندن خدمت ایتسه له هپ هیایلر»
«وجود ناریسک بار محنتله دونا اینر»
(محمی)

«چکمز اوضاع فله بارکرانک اول کیم»
«پانی دامنه ، خر قه سنی دوشه چکر»
(لا)

«لکن فلهکه هنر کرکر»
«هرباری چکر بویاری چکمز»
(مقدمه)

«کرزه رک منج باریک خیالی هر بار»
(جودت پاشا)

«قوروب برارگاه صنع لطف و قهردن مزوج»
«ویروپ اخداده قمیش قومش تانم آنک دنیا»
(تالی)

«سده بار کهی قبله اقبال انام»
«درجود و کریمی باب سلام دولت»
(منیف)

«بروز کنج خنی در بولجہ پرشور»
«بوکار و بار آسمی بو طمطراق ظهور»
(تالی)

«چکیلیر شی میدر باق ایمدی شو بار»
«بونی بن یوکلہ نیریمیم ؟ تکرار»
(اودونجی لسانندن — معلم حاجی)

«بوکارخانه ده بر بشقه کار و بارم یوق»
«نه وارسه جله آنکدر باروزکه وارم یوق»
(تالی)

«ادا نیلر قیقک قورنیلوب بار بلاسندن»
«روز آنکلا رشمدی پرشوخ سبکبار ایلدم پیدا»
(خاقانی)

«کار و باری عالمک نوشته در»
(لا)

«او بجل نقطه نک تفصیل آثار بن تماشا ایت»
«اولور برنجم کتردن درخت بارور پیدا»
(تالی)

«هرکه بار بلا کندوسنک وارلفیدر»
«غم و آلامدن آزاده بر ایای عدم»
(عاکف پاشا)

«اعتقاد بویله درکه برفس ایتسه نک سوز»
«هر طرفدن هپ شرار فتنه بار روز کار»
(عاکف پاشا)

بارانه { [ایتالیانجه دن] چوقه دن
یا بلنه بر نوع سرپوش ،
باشه کیله جک شی ایدی . یکپیری
اوجاغنک الفاسنه دکن بو سرپوشک
انواعی قولانیلیردی . مؤخر آ یونا نیلیرمه
مخصوص اولان «فس» سرپوش رسمی
اولدوق قبول واستعمال ایدلندی :
[بوستانچی بارانه سی، خاصکی بارانه سی]

«کار»
لفظنه تردیف ایدیلرک قولانیلیر . مثلا
[کاروباز] دیتیرکه ایش کوچ دیمکدر:
§ میوه، عیش معنسانه کلیر: [بارآور،
بارور] — میوه و برنجی، میوه لی .
(درخت بارآور) = میوه لی آغاج .
(نهال بارور) = میوه لی تازه فدان .
§ صاچچی، یاغدی برنجی معنسانه (بارناه)
لفظندن ترخیم ایدیلر ، وصف ترکیبی
طرزنده قولانیلیر: (اشکیار، مشکیار،
کوه ربار ، کریمه بار) : [شدت ریج
صرصر کردار ایله اژدر آتش شرورار
مائل جانب عین ویسار اولغین — چلی
زاده نارنجی — ۲۶۸ صفحه]

«نه درلوجان و دندن خدمت ایتسه له هپ هیایلر»
«وجود ناریسک بار محنتله دونا اینر»
(محمی)

«چکمز اوضاع فله بارکرانک اول کیم»
«پانی دامنه ، خر قه سنی دوشه چکر»
(لا)

«لکن فلهکه هنر کرکر»
«هرباری چکر بویاری چکمز»
(مقدمه)

«کرزه رک منج باریک خیالی هر بار»
(جودت پاشا)

«قوروب برارگاه صنع لطف و قهردن مزوج»
«ویروپ اخداده قمیش قومش تانم آنک دنیا»
(تالی)

«سده بار کهی قبله اقبال انام»
«درجود و کریمی باب سلام دولت»
(منیف)

یوک : [بارکران] = آغیر یوک ،
 صیغتی . [کران بار] = معجز ،
 جان صیغتی . [بارخانہ] = یوکلاک ،
 یوچی اشیای ایندیر یلجک محل .
 [بارکش] = حمال ، یوک طاشیانہ .
 [بارداز] = یوکلی ، حامل : « زنان
 بارداز » = کیه قادیلر . § دفعہ ،
 کرہ : [بار اول] = برنجی دفعہ .
 [هر بار] = هر دفعہ ، دائما :
 [اوآدم نه یاپسون ، یوماده یی هر بار
 سرچنه ازار ایدیور .] § اذن ،
 رخصت ، مساعدہ : [بار خدا] =
 ترکیک اصلی (خدای بار) ایدی .
 علم اولونجه مضاف الیه تقدیم قیلندی .
 صاحب اذن یعنی جناب الله دیمکدر ،
 لفظ مذکورک جنب حقن غیر یی یه
 اطلاق جائز دکلدر . [بارگاه ،
 بارگہ] = اذن محلی یعنی رخصت ایله
 کیدیله ییلجک محل ، چادر ، دیوان
 هایون [دربار] سرای قایوسی ، باب
 هایون پادشاهی [زنجبار ، زنکار] =
 افریقانک طرف شرق جنوبیسنده
 « ماداغاسقار » آلهسنه قارشی برکوچک
 امارت اسلامیه درکه وقیله زنجی ،
 زنجی دینلن و آفریقانک بلاد داخلیه سندن
 کتیر یلن اسرانک مرکز بیع و سوق
 اوراسی ایدی . اوسیله هندولر یونانی
 و بر مشردر . یوحالده جای ازدحام ، زنجی
 غلبه لکی مقامنده قولانیلشدکه معانی

غول دنیا . [عالم] — که مبهمات امور
 انانیت مکشوف نور نظر عرفانیدر —
 ینہ هروقت بر بادیه پیمای جہالتک
 طور معیشتمده سختی فوائد حقیقی
 عاجزانه التقاط قیدنده بولسور —
 تقریضات — اکرم]

« بولدم بادیه غمده رفیق مشفق »
 « کل سنکله اوله لم بزینہ همراه کوکل »
 (معلم ناجی)
 « خاقانی صقین بادیه درد و بلادن »
 « بیت الحرم وصلکه ابرمک نه صفادر »
 (خاقانی)

{ [ف] « باطیه » معربدر .
 بادیه } ترکیده [باتیا] دیه تلفظ
 اولونور . آغزی کنیش ، یایوان
 برنوع صوقایدیرکه اکثریا طور اراقدن
 معمول اولور و تکنه ، قواطه ، کردل
 مقامنده قولانیلیر .

{ [ه] عالی ، یوجه ، یوکسک .
 بازخ } بیوکلمک معناسنه اولان
 « بذخ » فلسدن مشتقدر . اکثریا
 یوکسک طافله اطلاق اولونور :
 (جبال بازخه)

{ [ف] بولفظ لسان فارسی ده
 باز } معانی کثیرده استعمال
 اولونور . معانی مذکورده نک چوغی
 لسانزده مستعمل اولدیفندن کاملاً
 تریف و بیانی عبت کورلندی . یالکتر
 لسانزده هر هانکی معنایه قولانیلیورسه
 او معنای آتیده کوستر ایدی . (باز) =

- « بز عاشق آزاده بز اما اسیر باده بز »
 (نفی)
 « مکدردر سراسر مشرب اجزای عالم حب »
 « صفای خاطر انجق باده ده ساغر ده قالمشدر »
 (رای پاشا)
 « ساقی کتور اول باده بی کیم دافع غمدر »
 (روحی)
 « عشق اولسون اویری پرورده عشقه »
 « کیم باده سی صدساله وساقیسی جواندر »
 (لا)
 « بادِهَوَا { [ف] مصر فز، بدلز،
 بالذن طالعیدر — مثل [] باد هوا سرکه
 « مشهور مثله ربوفی خود سنده بیلورساک »
 « از باد هوا آمد و بر باد هوا رفت »
 (نفی)
 « طولشدر ایچی آلهه معموره دهرک »
 « محصولی نیم ایکی کوزم باد هوا در »
 (خاقانی)
 « های ممت باد هوا به رغبت یوقدر »
 « قناعت کوشه سنده روز کاره ممت یوقدر »
 (ذکائی)
 « [ع] رشیک اولی، ابتدایی،
 بادی { باشلانجی : [] بادی امرده
 بویه بر نتیجه و خیه کشف و تخمین
 اولونه مدیندن، بادی نظرده یوزنده
 چیمک یوزوقانی بولوندیغی کوردم []
 سبب، باعث، موجب : [] یوسوز گز
 قیرغینلغ بادی اولدی [] مقبول به
 صیغه سیله قوللاعه ملیدر. مطلقا مقبول
 الیه صیغه سیله [] قیرغینلغ [] دبع لیدر :
- « اولدی سیف صدر عالی بادی فتح مبین »
 (سروری)
 « اولی کی اولور صیقل دل اهل کاله »
 « نایخته لک عقله بادی زیاندر »
 (لا)
 « نه سعدمشتری بادی ونه نحس زحل مانع »
 « حکیم قادری صنعنده حائر عقل یونانی »
 (نوعی)
 « ذاتنک قوت استعدادی »
 « اولدی احیاسنه کونک بادی »
 (خاقانی)
 « بز ای باد بادی پریشانی اولور سه کثده »
 « طوقن کاهی اوزلف تار ماراه هرچه باد آباد »
 (قوجه وهی)
 « بادی ذوق و صفاسین کرچه نامک باده در »
 (نفی)
 « بادِیَان { [ف] « باد یانه » ده دینیر.
 قوراق طوبرانده پیدا
 اولان رازیانه و انیسون دیمکدر.
 هند سینامکی سنک تخمی اولوب بعض
 ایرانیلرله هندولر بوندن بر مقدار چایک
 ایچنه قورلر. بو صورته چایک طبعجه
 اولان تأثیرینی تصدیق ایتش اولورلر.
 مصر چارشوبی اصنافجه معروفدر.
 بادِیَج { [ف] دیزک، بو طور.
 استعمال اولونماز.
 بادِیَه { [ع] صحرای، چول، اووه :
 [] « بادیه پیا » = صحرا،
 اووه ده کروب طولاشان. [] « بادیه نشین »
 = جولده اوطوران، بدوی . [] « بادیه »

بادِ نَج { [ف] هندوستان جوزی که
 بادِ نَج { آس (نارکېل) دمه دیرله.
 مریدمه (بادِ نَج) دینیر .

بادِ نِگان { [ف] ترکیه ده تحریف
 ایل { باطلجان [دینین
 بادِ نِجان { سبزه معروفدر :

« رنج سودایه ویر بادِ نجان »
 « قان آور قنده کورسه رقان »
 (نای)

بادِ وِید { [ف] عث ، بهوده ،
 فائده سز ، بوش ، مالایینی ،
 صاحبه . اقبال و اقوالده قولایله بیلیر .
 مثلاً [بادوید کفتار] دینلیدی کی
 [کار بادوید] ده دینلیدی بیلیر .

بادِه { [ف] شراب . اصل ترکیه
 اسمی [سبی] در : چقتای
 لسانده شرابه [جاغیر ، چاقیر] دیرله .
 لسانزده دخی [چاقیر کیف] تعبیری
 معروفدر . [باده نوش ، باده خوار]
 = شراب ایچن . [باده فروش] =
 شراب صانان ، میخانه جی .

« معشوق ایله باده خوار ایدم بن »
 (شیخ غالب)
 « صدرین کوزه دوب نیل یلم بزم جهانک »
 « پای خم می در یرغز باده پرستز »
 (روحی بغدادی)
 « کیف صهبای خیال دلکم فی دردسر »
 « باده جان بخش نظم ابدارم نشو یار »
 (نظم)

« شعله عشق هوای دلدر افزون ایله بن »
 « بادرز بال سمندرور بو آتش خانه به »
 (ندیم)

« زنه شایان کوریلور بادرنه »
 (معلم ناجی)

{ [ف] متکبر ، متعبر ، سرکش ،
 بادِ سر { متعصب . (بادِ سر) =

تجبر ، تکبر ایتمک : اطاعتزلق ،
 سرکشک . (بادِ شیخ) ده متکبر .
 طمعکار ، افکار فاسده صاحب دیمکدر .

بادِ فَر { [ف] طویاج که چوجق
 { او یونجاغیدر § ایشه
 یاراماز آدم § یلارزه معنسانده کلیر .
 (بادِ فره) یهده باقکیز .

بادِ فُوز { [ف] فعلی قولنه اویمایان ،
 حلقه و یردکی نصیحتله
 کندیمی حامل اولیان آدم ، ناصح غیر
 حامل دیمکدر .

بادِ گان { [ف] کوزه نجی ، بکچی ،
 خزینه دار § اثواب
 باقسنک اوکی . قولالیناز .

بادِ گانه { [ف] قفسلی پنجره ،
 ایچریدن دیشاری
 کورندیکی حالده دیشاریدن ایچریسی
 کورنمین قفس .

بادِ کِز { [ف] بادرغز ده دیرله .
 منفس ، باجه دیمکدر .

بادِ کِسو { [ف] غرور ، نخوت
 نسوان [بادِ بروت] =

رجال حقنده قولالینیر .

پاچه سی معناسی افاده ایدر . جمی

[بَوَادِر] کلیر : [بَادِرَه نادره]

بَادِرِس | [ف] آغیر شاق دیمکدر .

بَادِرِس | (بَادِرِس) اولورسه

طاوان بخره سی معناسی افاده ایدر .

قوللا نیلار .

[ف] اوغل اوغی

§ ملیسا . اوغل

بَادِرَنج

بَادِرَنکُبُویَه | اوتنه (بَادِرَنه)

دیسیر .

بَادِرَنک | [ف] « آترجه » کی آفاج

قورون . § خیار موغندن

اوزون ، اکری بر نوع نبات که بوکنا

(عجور) ده دیرل § سرد ، دیک

باشلی و تیز یورون آت § اصمه صالحیاق

§ باغیر صافرده شیش ، وجع پیدا ایدن

بر نوع مرض .

بَادِرِفَام | [ف] « کتاب السمی

فی الاسمی » ده (بَادِر-

فَام) و « مؤید الفضلا »

بَادِرِکَام | ده (بَادِرِوَام ، بَادِرِوَام)

دیه صروی اولوب جهلستک معناسی

فساد دمدن بدن انسانی ده پیدا و ظاهر

اولان قیزلق دیمکدر که « مقدمه

جذام » در . تدوی اولونمازسه جذام

علتی ظهور ایدر .

بَادِرَن | [ف] یلیازه . « بَادِرَن » ،

بَادِرَن | « بَادِرَن » ، « بَادِرَن » و

بَادِرَنَه | آغیر شاق معناسه اولان

بَادِرَنَه | [بَادِرِس] دخی بعضاً

یلیازه معناسنده قوللا نیلیر :

اکثریا آندمه استعمال اولونور : [اسب

بادیا ، و خش بادیا ، سمند بادیا]

بَادِرِنَا | [ف] سرری ، بوش

بَادِرِنَا | کزن ، پیوده و عیله

اوغراشان : « بر شخص بادیا » .

« یکی باد پیای کم زن بود »

« که از کینه باخویش دشمن بود »

(خواجه لیلی)

بَادِرَن | [ف] اوجورتنه § داغما

بَادِرَن | نفسی مدح یولو بر چوق

بَادِرَن | لاف ایدر که اثر کبر کار

بَادِرَن | کذاروی کوستردیکی حالده

الندن بر ایش کلین آدم دیمکدر که

ترکیده بو حاله [آوُرد] ، اویله

آدملره [آوُردجی ، آوُرد ایدیور]

دینیلیر . (لاف کوروک) تعبیینه

معادل کبیر . § فیرلداق معناسنده

کلیر . معجونجی فیرلداغی .

بَادِرُوك | [ف] بیانی بال ، بیان

بَادِرُوك | آریسنگ بالی . هر بیرده

(سوش) دیرلر .

بَادِرَه | [ع] بالدهمه سوله نیلن

بَادِرَه | سوز که اکثریا تفکر

و ملاحظه ایدلر کزین صادر اوله جفتدن

ذل و خطایی متج اولور § ومله ،

آنسزین ظهور ایدن و یاخود وقوع

بولان حال ، کیفیت § قلیک ، پاراغک ،

هر درلو نباتک اوجی . قح دال ایله

[بَادِرَه] اولورسه طون و شلوارک

لیکن دیمکدرکه کنایهٔ عرش اعلا ،
فلک ، آسمان معنایند قولانیلیر .

«اولور فرمانته دلبسته حکم روز کارالت»
«اکر ملاح نامن یازسه لوح بادبان اوزره»
(لا)

«چیقوب یلکننولر روی سیردن بادبانلره»
«ینه کوستردیلر جوش و خروش بحر عثمانی»
(باقی)

« دریا مثال لشکرک ایچره علملرک »
« قح و ظفر سفینه سته آچدی بادبان »
(وله)

« شقهٔ رایات بختکله رکابک اوله سه »
« کشتی نه آسمانک بادبان ولتکری »
(نفی)

بادبَدست : { [ف] صفرا لید ،
مفلس ، زو کورد .
جی [بادبستان] در .

بادبروت : { [د] « بروت » بیق
معنای ترکب « بیفک یلی » ، بیق

روزکاری دیمکدرکه کنایهٔ خود بیفک ،
مغرورلق ، خود پسندلک ، بئک معناسنده
قولانیلیر . ترکجه ده یو مقامده ده

آجیق برمتل ضرب اولونور : [آرتق
فلانک باد بروتندن چکلز اولدی ،
فلانک باد بروی چکلزور] ترکجه ده
یو یله متکبر ، مغرور آدملره [بیخی
یلی] دینیلیر .

بادپایا-ی : { [ف] آیاغی چایک ،
سریع الحركه ، سرعتلی .

بادانهٔ : { ایتالیانجه دن] صوده اریلش
کیرج سورمه سی . (بادانه
ایتمک) — ازیلمش کیرجی سوروب
بیاضلاق . [بادانه لامق] = سطحی
تعمیر ایله سترعیوب وقصور ایتمک ،
زیاده دوزگون سورتمک .

بادآوز : { [ف] خسرو پرویزک بالاده
یازیلان خزینه مشهور .
بادآوزد : دهوا دیدیکمز صورته ،
همانا اله یکن نسنه ، شی ترکجه ده

چاقردیکنی ، یوغا دیکنی ، قارنه یغز ،
شیطان آرایه سی دینیلن بردر اولو دیکندرکه
روز کارک اوکنده یو وارلاتوب کیدر .
فن موسیقی شریقه بر یوا ، نغمه
اسمیدر ، [قره] مقشوش فکرکاسدی
اول سائلان کویچه مفاسده کنیجهٔ باد
آدر بروزی کی بدل وایشار ایتمکله —
شفقنامه .

بادآهنک : { [ف] سس ، نقش ،
طرب ، نغمه معناسنه
اصطلاحات موسیقیه دندر .

بادیار : { [ف] یلمازه دیمکدر .
کیلرده کی روز کارلنه
« مانیه » ده دینیلیر .

بادبان : { [ف] عربیده (شرع)
دینیلن لیکن . کیمیک
اورته سنده کی دیرکه ، سرنه ده (بادبان)
دیرلر . فارسی ده معانی سائرده کلیر .
سده لساغزده یالکیز لیکن معناسنده
استعمال اولونور : (بادبانکشی
عزیمت) . [بادبان اخضر] = یشیل

«عشرت آراسته نقل بادم»
 «چشم بد خلق وزهر آلام»
 (شیخ غالب)
 «بزم میده قله ال صوتماز همان آنجی ندیم»
 «دلبرك عتاب لعلك چشم بادم بیلور»
 (نسیم)
 «اويدیلر بربرينك كوزلری دلبرلر»
 «ینه بادلرله قاپلادیلر شكزلر»
 (عرشی)
 «نسخه یازدیرسه عجب اولیه بادم اوزره»
 «تب هجرانه علاج ایله مك ایستر خاتم»
 (باقی)
 بادامه { [ف] ایک قوردی، ایک
 قوزه سی } سیم و زردن
 کوزشکلنده اعمال ایله چو جطرک باشلرینه
 آسیلان نظر بونجوعی قیلندن نظر
 علامتی، نظر نشانه سی § بعضاً بدن
 انسانیده پیدا اولان اندن بن § زنجیرک
 هر حلقه سی، بوکلوی § رقه، یامه،
 یامه لی درویش خره سی § کوزه چاربان
 فاخر، خوش شی .
 باد آنجیر { [ف] برنوع انجیر آغا-
 چیدرکه دیکر نوع انجیر
 آغا لرندن اول میوه یشدیرر . فار-
 سیده بوک (پرباد) انجیر، (کاوآک)
 انجیرده دیرلر . ترکیه ده، خصوصیه
 استانبولده مشهور اولان (قاواق)
 انجیرینک بو (کاوآک) انجیرندن محرف
 اولسی محتملدر . ترکیه ده «چمیک
 انجیری» بولفظک مقابیلدر .

حذیفه (بادم) دیرلر . عربیده (لوز)
 و (لوزه) اطلاق ایدلدیگی کی
 [بادام] ده دینلیر: [بادام دومغر]
 ایکی ایچلی بادم . (بادای) = بادامه
 منسوب، مشابه . [چشم بادای] =
 سورمه لی اوزون، ایری، چمیک،
 کوزل کوز . [بادام شکوفه فشان] =
 نخود دانه سی کی یاش آقیتان، آغلایان
 کوز . [آبی بادم، طاش بادی، دیش
 بادی]، (چاغله بادم) — هنوز کاله
 ایرمه مش، ای اولامش قابوغی یشیل
 تازمه بادم دیمکدر . [بادم ازمه سی] =
 بادمک ایچی آیقلا نوب دوکولدن
 صوکره ایچنه پرنج اونی و شکر مزج
 ایدیلرک اعمال اولونان برنوع طاتلی .
 [بادم حلواسی]، «بادام طیرناق» = قیسه
 طیرناق، اوزون اولورسه «قرنفل»
 دینلیر . [شکل بادای، شکل بادی] =
 هندسه ده بادم بیچمنده و اقلویه بگزور
 و آسما قریب شکلر . [بادم کورک]
 = تیلکی پاچه سی دیمکدر . [بادم باغی]
 = ادویه جله سندنذر . [بادمک]
 بادمک علی = بوغازده پیدا اولان
 خنقا نوعی برخسته لق که بعضاً حاصل
 اولان لوزتان قطع و اخراج اولونور
 و اشبو عملیاته «بادمک چیقارمق»
 تعبیر ایدیلر . [بادم شکری]، [بادم
 سوبیه سی] معروفدر .

« يکسر ديديلر سسد آفرين باد »
(بابي)
« مان هرکيم استخراج ايدرسه آفرين بادا »
(وله)

باد ايله | [ف] اکثر يا چوجق
ايکن بدنده پيد اولوب
باد اوله | جيچيک تعبیر اولونان
قابارجق که عريسه
[جدري] ديديلر قوللانماز .

باد ايرنک | [ف] آعاج قوونی
دينلن ميوه درکه
باد ايرنک | قابيله نفيس ، لذیذ
طائيسی اولور .
باداش | [ف] جزای خير ، مکافات
حسنه معنسانه درکه عريسه
اسانته مقابل احسان لفظی بولونديني
کي ترجه ده دخی کلمه ايلک تعبیری
معروفدر . [بادان] ده بومعناده
قوللانيلير . (آبادان) مخفی اولورسه
شن معمور معناسی افاده ايدر . (پا)
ایله ده تلفظ اولونور .

باد اقرانه | [ف] جزای شر ،
عقوبات ، مجازات .
[ها] نیک حدی جائزدر .
باد اقره | [ف] (بادفر) جزای شر
معنسانه اولديني کي برنوع چوجق
اوبونجاغی ديمکدرکه ترجه ده فیرلداق ،
طوبای دینیلیر [بیوک بیلاره] اطلاق
اولونورکه اوکا [بادکش] ده دیرلر .
بادام | [ف] معلوم برنوع ميوه ،
یش که ترجه ده الف ثانیک

قوللانيلير . « بادعا » = روزگارک
هانکی کرته دن اسديکني کوسترن
آلت .
« ای بادصبا اوغرايسه ک ياره سلام ايت »
« تل قيرمه صاقين زلف پریشانه طوقمه »
(لادری)
« باد نوروزی ايله اولسون ده دويا موج موج »
« اوله سون می دلده کی عمان سودا موج موج »
(معلم ناجی)
« بغداده يولک دوشه کرای باد سحرخیز »
« آداب ايله وار خدمت یاران صفایه »
(روحی)
« بربرکلوب ناکاه پندایتدی علی العاده »
« آل دستکه بر باد ده درد و غمی ویر باد »
(شیخ غالب)
« رسوم صحبتی بادصبا اشمار ایدوب شمعی »
« ایدرا حکام عیش و عشرتی هر جو یار اجرا »
(خاقانی)
« حکم ايله مه سه آتشی اطفا ایده مز آب »
« امرایتمه سه بر پاراغی تحریک ایده مز باد »
(معلم ناجی)
« قهرمانی یادخشم و قهری ایلر ناتوان »
« بر مکس امداد لطیفه اولور و عناقشکار »
(نظم)
باد | [ف] اولسون ، اوله : اوله -
بدی معنسانه در : [مبارک]
بادا | باد ، طافیت باد ، آفرین باد
(مبادا) = اولیه که معنا -
سندمه قوللانيلير .
« ایکی تاریخمه تبشیر اینیم ناسی هر آن »
« مژده باد آلدی عریشی سیقله جنک آوران »
(سروری)

باخته { [ف] اوینامش، او یون
باخته { اوینارکن یوتلش دیمکدر.

{ باخته } مصدرندن اسم مفعولدر.
نادراً قولانیلشددر.

باد { [ف] هوا، روزکار، یل :
باد { « باد برین » = لطیف هوا،

صبح روزکاری. باد صبا، باد سحر، باد
بهار، باد بهاری، باد نوروز = موسم
بهاره هبوب ایدن لطیف روزکار،
موسیقی ده بر لحن مخصوصک اسیددر.

{ باد شرطه } = موافق روزکار،
اویفون یل دیمکدر { قاموس محیطده

کورلدیکنه کووه. بر [بت]
پوط، برهان قاطعک افاده سنه نظراً

بر فرشته اسمیدر که اسکی ایرانلیلر
هندنده تزویج ونکاح امرینه مؤکل

عد اولونور وهرماه شمسینک یکرمی
ایکنجی کونی بوفرشته نک یوم مخصوصی

سایلوب اوکون اتواب جدیده کیمیک
ویکی آتیه یفک متین ظن ایدیلردی.

{ فارسیده مجازاً کلام، سوز معناسنده
استعمال اولونور { کشایه روزکار

کبی شدتلی، حدتلی، سرعتلی نسبه
اطلاق ایدیلیر { مدح وثناء وانه

معناسنه کلیر { « خبرو پرویز » ک
خزاش مشهوره سندن ایکنجی خزینه.

سنگ نامیدر که [کنج باد آور] دخی
دیرلر { کبر، نخوت، وجود { اسب

کبی آت معناسنده کلیر { « باده »
لفظندن مخفف اوله رق شراب معناسنده.

قورولنی { فارسیده [باحه زن]
دیوارچی، دیوار پایان آدم دیمکدر.

باخته { [ف] غرب، مغرب.
باخته { کونشک جکدیکی طرف.

متأخرین ادبای ایران مشرقه (خاور)
ومغربه (باخته) اطلاق ایتملرایسه ده

متقدمینک آثار و اشعارنده بالعکس
(باخته) مشرق و (خاور) مغرب

معناسنه اوله رق ذکر و ایراد اولوغشددر.
« تحفه الاحباب » ده بومعنائی مؤید

اوله رق (حکیم فردوسی) نک آتیده کی
یتی محرودر.

{ چو مهر آورد سوی خاور کریغ
هم از باخته بر زند باز تیغ }

باخته { [ع] اکین صولایچی،
باخته { صولایان. قولانیلازه.

باخته { [ع] مولد ایدن [مهر یون
باخته { واپوره [باخره] اطلاق

ایدیورلر که (بخار) دن مأخوذومشتق
دیمکدر: افراج الباخره.

باخ { [ع] برکوزی کور آدم.
باخ { اوله کور اولان کوزه.

{ باخته } اطلاق اولونور.
باخته { [ف] اصطلاحات مو.

باخته { سبیه دن اولوب نعمات
مضبوطه دن بر نغمه نک اسمیدر.

باخته { [ف] قاپلویفا، قاپلویمغه.
باخته { بوگا فارسیده (سنگ پشت،

لاک پشت) ده دیرلر. عربیده اسمی
[سینه] دهر. جمی [سلطنت].

باحث { [ع] بحث ايديجي ، بر
 شته دأثر وعائد : [بو
 كتاب نه دن باحدر .]

« انكى نيچون اول دليل باحث »
 « خير يه دن آچامش باحث »
 (لا)

باجر { [ع] يالاجي . احق ،
 آليق آدم . قوللايتاز .

باجره { [ع] ديكنى آعاج § زياده
 قوشوجى صوى دوه .

باحور { [ع] حرارت شديده ،
 زياده صحافلق معاسنه
 صيغه مباله در . وقاب حازه زميندن
 متكون ومتصاد اولان بخار § شهر
 تموزك اون طقوزندن يكرى آلتيسنه
 قدر اولان يدى كونه [ايام باحور]
 دينير . فارسيد [ماحور] ده ديرلر .
 ايام مذكوره ده آچيقده دگزه
 كيريلير وزميندن تصاعد ايدوب هوايه
 قاريشان بخار تصادف وتأثير ايدرسه
 بدن انسانيد بياض بياض ، ياخود
 قيرمزى آلاجه لكه ل ، بشكار پيدا
 اولدينى معروفدر .

« نسيمى تازمل پورصده اولش برك ازهاري »
 « هواى دلكنى نوروزايدر ايام باحورى »
 (نفس)

« فصوله ايتسه تعلق نسيم معدلى »
 « ايدر مصالحه برداليجوز ايله باحور »
 (ناي)

باحه { [ع] صوبك درين وانكين
 يري § خرما آغاجلى .

قدراشك زوجلري . قوجه لرى ديمكه .
 اسكى برترك عشرتك اسميدر . تركه سى
 ربارد ايكن غصط . ياگش اوله رق
 (باجناح) يارق بك عشر .

باجه { [ف] بيوك بنجره ديمكدركه
 تركه ده كى استعمالره هيچ
 اويماز . تركه ده اوجاقك توتوتى .

دومتى هوايه چكك ايجون بايلان
 اسطوان . ايجي بوش ، نيه سى دايكلى
 نسته ديمكدر . مناجه اولان بوفره
 نظراً (باجه) كوچك بنجره ، روزكار
 چكن معالينه كان واصل « باذكير »

اولان (باچيك) لفظندن تحريف
 وتصغير ايدلش اولميدره . بلاد ايرانيه ده
 بزم بيلديكمز « باجه » يه اليوم (باحنك ،
 باچيك) ديندير : [قابودن آتسه ك
 باجه دن دوشر — مثل] ، (طام

باجه سى) — خانه نك چايسى آراسندن
 كره ميدلكه چيقان اوراق و اوستى
 قاباقلى طارير . مخرج ، [لم باجه سى] =
 زير ترابده اويولش ، آچلش صو
 يوللرينك — عندالماجه امر تعمير اتنده
 موجب سهولت ومحل تنفس اوانى
 اوزره — امتداد ايتديكى خط استقامت
 بويجه اوستلرله آجيلان قويوكي دليك ،
 منفس . § كيلرده انبارلره هوايرمك
 ايجون قوللاينلان (مانجه) يه ده باجه
 اطلاق اولونور .

بایعه { [ع] فایسته قیرمزی
دوداق: [بائعه باکر، بائعه
محبوبه، بائعه بالغه] .

باق { [ع] کرمکار، بغی .
[جوانمرد آدم، (بائمه)
اولورسه آغزیننه قدر صوطولو قوبو
معناسنه کلیر .

باخ { [ع] معربدر، اصلی فارسی
[باز] در، وقتله بیوک
حکمدارلرک کوجک حکمدارلردن
آلدقاری ویرکوبه اطلاق اولونورمش .
صوکره امرأ وضباط عملکندن، دعا-
یادن آلدن عشر وخرجه ویولرده
ودربندلرده کلوب کیدندن، اهل
تجارتدن آلدن کمرک وسمنه ده (باخ)
دینلشدرکه الک صوک طرزومعل استعمالی
معتبر اولق لازم کلیر، وحالده بوسا
(طوبراق باصدی، آباق باصدی)
بارهسی دیمک طوغری اوله ماز، زبرا
(طوبراق باصدی) آقچهسی بالکنز
اشیا و حیوانات ایچون آلتمازه، انسانلر-
دنده آلتیریدی، ذاتا (یوکنی بول
باحنی آل) مثلی ده کوستریورکه (باخ)
عادا اشیا به عائد رسم کمرک دیمکدره
«باشنه کییدی لعمرك ناجن»

«آلدی معصوره علك باحن»
(نعت شریف پیغمبری—خاقانی)

باجناخ { [غلط] طوغریسی
ترکجه (باجیناق—

یاخود—باجیناق) درکه ایکی قیز

و تکبیر ایشندی کی معنارله دلالت
ایدر. { الکتریق حاصل ایدلک اوزره
اجزای مخصوصه حی حاوی احضار
اولونمش شیشه ل طاقی .

باتمه { [ع] ککین قیلج، فار-
باتر { سیده (باتر) طورنه قوشنه
اطلاق اولونورکه بوقوشک نام دیگر-

ی ده (ککک) در، ینه فارسی ده فتح
تا ایل [باتره] اولورسه چالغییلرک
قولاندقاری دائرة، دف معناسنه
کلیر .

باشش { [ف] ترنج دیمکدره، مانوس
دکلمدر.

باشسه { [اسم افرنجی] بر نوع
کشان بریدرکه موجودینک
اسمیه معروفدره، هوام فاس بونی
تحریر ایدهرک (باشسه) دیرلر.

باتمان { [ع] اولچک اسمی .
(مان) ک اصلی اولچو

معناسنه (من) اولوب لسان یونانیدن
ماخوذ اولدینی وشیوه عربیه تطبیقا
الف محدود ایله تلفظ اولوندینی
معلومدره (بات) یوقاربده مرض
ایدلکی وجه ایله قطعی دیمک اولد-
یفتندن بوخالده (باتمان) قطعی اولچک
معناسی اناده ایدر، بر (من) یرینه
ومانه کوره سکر قیه دن ایکی قیه به
قدر اولور، لسان ناسده تحریر ایله
(باطمان) دینیلیر.

بابوش { [ء] دوه ياورو-ی §
 دن تفريق ايجون يازلدى .
 بابوشك { [ف] احمق ، سرسم ، آليق
 آدم ديمكدور .

بابونه { [ف] پاپاديه چيكي .
 بابونج = بونك ميريدير .
 (بابونك) ده ديرلر . (بابونه گياو) --
 صيغر كوزي ؛ صاري پاپاديه دينان
 نبات ، اوت .

بابيزان { [ف] كفيل ، ضامن
 بابيزن { معانسه در . قوللايتاز .

بات { [ء] قطعي ، صوك كي بر
 معابه كلير كه لساغزده يلكيز
 قوللايتماز . [بات يازاري] = خراج
 و مرزاد محلي ، اسكي يازاري . غلطى
 (پت يازاري) در . [بيع بات] =
 قطعي صورتده اولان ساتش ، آليش
 و بريش . § [بات] اولورسه ضميمه ،
 احمق ، سرخوش اولق معنارينه
 كليرسه ده تركجده اصلا قوللايتماز .

باتاريه { (ايتاليانجه دن Battery)
 باتاريه (التي طوب اليه لوازم ساتري
 و عساكر لازمه بي جامع بر بلوك طوبجي ،
 بر طاقم طوب . [ككي باتاريه سي] = بر
 صيره طوب محلي . [باتاريه بيك ،
 باتاريه يي ييدي] - آلا باده ككي
 روزگورمك . آزار ايشتمك ، تعزير

سباعك اك بيوك وحشى برحيواندر .
 هندستان و آفريقاده بولونور . عو'مك
 بوجوانه قايلان و غير ديمه سي ياشكشدر .
 تركجده تحريف ابه (بو بور) ده ديرلر .
 بابزن { [ف] دميردن ، آغاچدن
 يابيش كباب شيشي .

بابلك { [ف] قوت و حشمت صاحبي ،
 طوغري سوزو آدم §
 امين ؛ معتقد ، محكم استوار معنارينه
 كلير § ملوك ايرانيه دن برينك ناميدر كه
 حفيدينه [اردشير بابك ، بابكان]
 ديرلر . § باباجق كوچك بابا ديمك
 اولور كه بوحالده آخرنده كي كاف تصدير
 ايجون كستيلش اولور .

بابيل { [اصل يونانيدر] مشري
 دينان سياره مك اسمي . §
 عراق عربده (حله) شهرى جوارنده
 بريلده قديمه مك ناميدر كه وقتيله مدينه
 شريفه مك مركزي و برد دولت جسيمه مك
 باي تختى ايدى .

« ذفن برچه بابل پر قنون »

« فلاطون ايلر اسير جنون »

(عزب ملا)

« افتاده قمر چاه نابل اولسه م »

« متكش ريمان نادان اولمه »

(درويش بلندي)

بابليخانه { [ف] عمومخانه ككي طحشه لرك
 اجتماعكاهي . تركجده تيللر
 بوردي . خير سزلي اوجاغى ككي بره مناده
 قوللايتلير .

بابونه { [ف] صوطواو قدح ،
 باداق . قوللايتلير .
 باثومه

چوبوق، سرن، یلکن لفظریله برلکده استعمال اولونور. کئی دیرکله نیک منقسم اولدغی اوج بارچه دن اک اوستده کی ستونه (بابا و نغو چوبوقی) و چوبوقک اوزرنده افق بولندریلان یلکن سرنه (بابا فینعو سرنی) و بوسرنه آجیلان یلکنده (بابا فینعو یلکنی) دیبیلیر. بولمظک ایالتیلمه دن ماخوذ اولدی صرویدر. قزسیده [بابا، باب] یدر کی بابا و [مام] دخی مادر کی آنا دیمکدر. [بابا] نك اصلی «زند و یازند» لغاتندن اولوب پای فارسی ایله درکه السنه اجنبیه ده قوللانیلان (بابا، بابا) نك شکل و مناجه عینی دیمکدر. «ارضا ایدر بابا رینی» «بو یله ایدر دعا رینی» (شیخ غالب)

«باشدن دنیایی طولاشه ثبوله مازسک» «بر عارف خوش صحبت و بابای زمانه» (نفی)

«کیمسه اینجندی وضعندن آتک ذره قدر» «بسله دی بونجه زمان عالی بابای عدم» (عاکف پاشا)

«شعری بازیمجه طفلانه ایدن اشخاصک» «کیمسی سوز ایه سیدر کیمی بابای سخن» (وهی)

«بابای شعیق پیر خوشدم» «تاریج کهن سرای عالم» (ساقی نامه - طهروری)

۱۸۰۰ {ع} «بیر» ده دینیلیر. تکبیر بابا (وقه لاندن باشقه عایتله بیرجی،

ارکک هندى = [طریزان بابای] = مردیون پارمققلر نیک تپه لرنده کی طوبوز: اصطلاح عوامده اولادیشه رحمی. یاردیمی اولمایان خیرسر یدر دیمکدر. [اوکیزلر بابای] = فقرایه، یتیمله مرحمت. معاونت ایدن آدم. [بابا اوجانی] = یدردن. صوی صویدن قاله خانه، یورد، او. [بالی بابا] = صاری چیسکلی، یارافلری یاییشقان بر نوع اوتدرکه علاج اوله رق قوللانیلیر. [آق بابا] = سیوری غاغالی قیرمزی آقایی بر نوع بیوجک قوش. [آق بابا هواده یومورطسی تاواده] ارخوزه ترکانه سی معروفدر. § وقارلی، تمکینلی، محترم، پیشکین، کورکولو: [بابا آدم، بابایانه] = باباجه، سنأ هپسندن کچ ایسه ده اطواری بابایانه، گفتاری پیرانه اولدیفندن امر و نهی درحال قبول و اجرا اولونوردی، [نفض کاتبه وجودریله تعمیر کاشانه روحانیت بابای عتیق ایدوب شفیقنامه] § «بابا» زنجی قادیلره مخصوص اولان و بعضاً جدی، بعضاً جعلی آثاری کوریلن بر نوع صرعه علنی: [بابالی عرب، بابا طومق] = مصروع اولوب آغز کوپورمک، چاریلنق، بابیلوب طومق، آزیقنلق، دلیک کوسترمک. § [بابا فینغو] = کیمچی اصطلاحاندر. یالکیز قوللانیلار.

باب قلمی کشاد وارواح کشور کشایان
پیشینی شاد ابلیوب — ۲۸۲ صفحه
— چاپی زاده تاریخی]

«آچینوب صبحده مصرعلری باب هما یونک»
«جالی مہری قبلدی، مطلع الانوار دیوانی»
(نوعی)

«شو ایکی تاریخی ایتدم زیور باب جہاد»
«ویردی جان اعا امریشی آلدی ارباب جہاد»
(سروری)

«بولوندہ بی دخو، دارا اشقای باب خلیدہ»
«قنلاطونی نگنر آندہ چوق دیوانہ لر کوردم»
(لا)

«وقف ایلدہ وظیفہ عمری اہم یوب»
«حصر دتہ بی جہت باب دوتی»
(عاکف پاشا)

«اولور ارباب دلہ باب عنایت مفتوح»
(حافی)

[ف] لایق ، سزا ، بجا ،
باب | دکرنی § اولاد ، جوجق

صاحبی اولان ازکک ، پدر
بابا | کچی . جد ، ددہ معناسہ

کلیر کہ ترکجہ دہ [آقا بابا] دینلیر :

[بکناشی باباسی] = حاجی بکناش
ولی قدسی سرہ حضرتلرینک طریقہ
مخصوصہ بی سالکینندن پوست نشین
اولان ، شیخ بولسونان ذات . [بابا
یکیت] = ایرکن ، یتیمش ، کوچلی

قونلی کنج . [بانالقی] = آخرت پدری ،

قائم پدر ، اوکی پدر ، قوجہ ، یاشلی .
[بابا ہندی] = ستہ لغش بسیلی ، یاغلی

آجیقدور ، ابواب کعبہ . مجلہ نک ہر
کتابی نیچہ ابواب وفصولدن مرکبدر]

«دور ابواب» = قابو قابو طولاشتی ،
«باب الابواب» = عربلرک محلہ ویردکاری
دیننن صعب المرور محلہ ویردکاری
اسم : اصطلاحات صوفیہ جہ توبہ دن

کشیایہ در . § دائرہ رسمہ . امور
دولت و مملکتک محل رؤیت و ادارہ سی :

[باب سرعسکری ، باب فتوا ، باب
حکومت] § خصوص . کیفیت :
[بواندہ ہر نہ سویلہ سہ آریخادر .

بواندہ کی ادتسی پتک محادر ، ولہابدہ
امر و فرمان] § ترکجہ دہ یمن ، خیر ،
اوغور معناسہ قوللا بیلیر : مثلاً (صالی

کونی یتہ باشلامدنی باب طوتقہ یور .
دینلیر . [باب طوتق] = متین ،
اوغورلی صابقی . بو معناسہ مطلقاً

(طوتق) مادہ سیلہ قوللا بیلیر . ظن
قاصرانہ کورہ قل کتابلرندہ اشارات
معلومہ بی حاوی زار آتیلوب یعنی فل

آچیلوب فلان بابی طوتدی : فلان
بیی طوتیورہ اوغورلیدر کی تعبیراندن
بو معنایہ انتقال اجتمہ اولمیلیدر . بو

صوگدہ کی اوج معناسہ جمعی ہیج
قوللا بیلماز . [مقتضای شرع غرا
اوزرہ ارباب دعوائک ثبوت بولان

حقوق اصحابہ رد و تسلیم اولفق بایندہ
حکم بی درمان صادر اولشیکن —
چلی زاده تاریخی — ۲۶۸ صفحه]

[سرعسکر مشارالہ دخی ہمت
کوه انداز مردانہ ایلہ مقابلہ سندہ کی

« عاكفا تاريخ اندك سن ابدركن حنجو »
 « نسخه افكارده باويش رب مستدر »
 (عاكف پاشا)

« باخصوص ايندم عروس مدحكي ترين ايجون »
 « بربرندن كوهر مفدون خاصي انضاب »
 (نقي)

باب { [ا] (ب) حرمك نيمكه
 باب { [ا] بام وحده [دينير .
 § عربيده حرف جر ، علم نحوه
 معاني متعدده سي واردر .

بابجه { [ا] آت - مصيبت .
 { دايه . قوللا تدار .

باب { [ا] سورنه مش . آجله مش
 باب { [ا] سرد . قن طويراق . بر . وقعه
 نويس دوات مساحتلو لطفي افندي
 حضرتلر ينك ظنه كوره تركيه ده
 قوللانيلان (باير) لفظي بوندن مأخوذ
 و معروف در .

باب { [ا] قايو : [باب السلام ،
 باب { باب همايون ، باب عالي ،
 باب مفتوح] (باب السعاده) =
 سراي همايونك ايج قايوسي . حرم سرايك
 مدخلي . § تقسيمات كتب يعني فصل ،
 بند ، ماده معناسنده قوللانيلير . مثلاً
 [فلان كتاب اوج بابي حاويدر . بنا
 رساله سي اوتوز بش يابه منقسمدر ،
 مجله ده كتاب الهيك بركي برنجي باينك
 اينكجي فصلنه مراجعت ايدليدر] بو
 معنارده جمعي اولان (ابواب) استعمال
 اولونور : [جامع شريفك ابوابي دائماً

« نازك سويلر سوزي بفايت »
 « برسادك ايجره بيك لطافت »
 (لا)

« بحق حضرت صديق وذات ذى النورين »
 « بحق سطوت فروق وحيدر كرار »
 (لا)

« سوبو ينوع فيض و هممت اجرا ايله »
 « ايلدي اون بر وكيلى له جهان الهلا »
 (عاكف پاشا)

باب { [ف] ادات مقارن . تركيه ده
 باب { (ايله) له كي : [باخبريرات]
 = مكتوب ايله . [باسند] = سنده .

[بامضبطه] = مضطه ايله . [باخصوص]
 = خصوص ايله ، خصوصيله . هله .
 § بوادات بعضاً صاحبيت افاده ايدر :
 [جمال باكمال] = كمالى . كال صاحبي .
 [باخبر] = خبردار ، صاحب خبر ،
 صاحب وقوف و بىكدور .

« ياران با صفا ايله عشرتمه يينه »
 « بوبنده سن آذرى على خان نه دمدمدر »
 (روحى)

« سوز تمام اولدى يترغيري دعايله لم »
 « يوز سوزوب خلك درذلته باجور وكسل »
 (كاظم پاشا)

« منظوم ايسه باخصوص او صورت »
 « بر قاج قات اولور اودمه كلفت »
 (لا)

« اى طالب تحقيق اكر وارايسه دركك »
 « كوشايت بوسوزي قيم خبر باجبراندر »
 (روحى بغدادى)

بنامیزد) = تگری اسمی ایچون مناسنه
 قسم ، یمین یعنی (آند) در . بونلر
 فارسیده بعضاً محل تمجیده دخی استعمال
 اولونور . [صرأت حوادث کونیه ده
 نوینو مشهور اولان اشکال احوالک
 جمله سی بواصل و منشأ و بر اساس
 و مبدأ دن منعکس اولدیقندن —
 روضه الکاملین] .
 «طوافه کبة کویک بقول باقی صبحوم»
 «درون دلدہ نیت آب زمزمین مصفاور»
 (نفی)
 « اول ذره جسمی فاتوس شمع وار »
 « اولش محیط توده بتوده نسیم پاک »
 (لادری)
 « محمدالله زماننده بقول صبری شاگر »
 « کریبان فلک محبوب دست آه شکوادر »
 (نفی)
 « اولسون بحق لوح و قلم دمدم فزون »
 « اقبال و قدر و منزلت و عمر و دولتی »
 (عاکف یاشا)
 « کج کلاه اول بر می تشریفایت می نفوخته مست »
 « جمله صف شهیدان ایت اولوب خیر بدست »
 (شیخ غالب)
 « کوسترهر نکمدمه بکا بر نقش دیگر »
 « کدرمدن الم حزن ایله شب تابهر »
 (واصف)

{ [حرف] الفبای عربی و عثمانی ده
 ب } حروفک ایکجیسیدر . ایجد
 حسابجه زیج و تاریخلرده (۲) عددینه
 بدل طوتیلور . کتابت رسمیه ده « رجب »
 آینه اشارت هد اولونور .
 { [ف] ادات الصاق . ترکیه کلمات
 ب } صوکلرینه کتیر بیان شو [۴]
 حرف املا کییدر : [تَابَحْشَر] =
 عشره دکن . [تَابِیَامَت] = قیامت
 قدر ، [سُوَسُو] = اوتیه
 برویه ، اورایه بورایه [دَسْت
 بَدَسْت] = ال اله ، [تَبَّ بَلَب] =
 طوداق طوداغه ، [مَاهِ بِمَاه] =
 آئی آیه یعنی هر آئی ، [تَابِضَغ] یاخود —
 [تَابِصَبَاح] = صباحه قدر ، [تَابِصَحَر] =
 طاک پری آتجه به دک دیمکدر . § ادات
 مطابقت ، و یاخود ادات تصویب
 و مشارکت ده دینیه بیلیر : [بَقُول
 جَای] = ملا جایی ک سوزینه کوره .
 § ادات قسم : [بِحَقِّ خُدا] = الله
 حقیقون ، [بِنَامِ خُدا] ، (بِنَامِ ایزد ،

اِنْدَرَم { [ف] كفرة هذك ينفير
اعتقاد ايشد ساری
«شاكونی» نام شخصی منسوب بر
کتاب .

اِبَرَه { [ف] بگی ، تازه ينشمش
مبوه که ترغنده دیرلر .
«توباوه» ده ترغنده دیمکدر .

اِمْد { [ف] کوزه چکیان سورمه .
«عریسی (حل) در» همزه لك
ضمی جائزدر .

اِسِنْدَان { [ف] خردال دینلن
اوافق دانه .

اِسِنْبِنْد { [ف] «ايشه» عسکر
(بند) صاحب دیمکدر .
بو عنوانك معنای سردار ، سرعسکر
قوماندان دیمك اولور . وقتيله «طبرستان»

اِرْكَ { [ف] شراره ، قیغلم .
اِشَه { [ف] قوروق ، اورمان §
مداهن ، متبصبض ،
یالط ، فلانی § خفه ، جاسوس .
اِبْعَدَه { [ف] بوش بوغاز ، خفیف
المشرب ، ایشه یاراماز آدم .
اِبْعَدَه { [ف] صو بریکن محل ،
صوخرینه سی . بند . کول .

اِسْتَل { [ف] صو بریکن محل ،
صوخرینه سی . بند . کول .

اَوَزَه [ف] اتوابك . البهك
طيش يوزى ديمكدر .
[پارچَه اَوَزَه] = اتواب يوزينك
پارچه ي . تركه ده تحريف ايله
(پاچاوره) دينليور .

اَوْشَنك [ه] انجه بپ . سيم .
اَوُنْشَك [ف] قوللايدور .

اَوْگَنج [ف] ندامت . پشيماني .
اَوْنْد [ف] برنجيى ظرف . قاب
قاجاق معاسه در . §
ايكنجيسى حيله . خدعه .
اَوْنْد [ف] آلدانش ديمكدر .

اَوِيْرَه [و] حاس . بَنَك . صاف
§ شراب . سحى .
اَهْمَه [ف] اكسك . ناقص §
براونش .

اَهْوَاژ [و] متخير . سرسم .
آليق آدم .

اَهْوَن [ف] طوبراقده طبيعى ويا
صنعي اوله رق پيدا اولان
ياريق ، دليك . همزهك مدى جائزدر .
[آهونبر] = نفعي .

اَيَاژي [ف] قادينلرك بوزلرينه
اورتدكلرى انجه انجه
اَيَاسي [ف] دليكي بچه ، اورتو .
اَيَگَر [ف] تركه ده تحريفله
« اكير » دينلين كوك .

اَنز [ف] كوتو خوى . فنا
طيمت . چركين مشرب .
اَنلسان [و] كذب . يالان .
« ملايى » . بيهوده سوزه
اَنلسَه [ف] طوگمش . بكنمش
سه .

اَنلَشَه [و] معاسى بك جوق .
اَنلَشَه [و] خيه . (۱) حاسوس .
(۲) متبصص . (۳) ماهن . (۴)
ضاق ووق . قوللايدور .

اَوَاژ [ف] ديوان و دواثر
حكومته عائد دفتر . بوگما
اَوَاژَه [ا] ايلر [ده] ديرلر « دار
الاماره » معاسنه كاپر .
يمنى حكومت قوناقى ، ديوانخانه .

اَوَارِيَن [ف] « زشت » كبي
چركين ديمكدر .

اَوَام [ف] قرض . دين . بورج
§ لون . رنك . بويا .

اَوَبَاژ [ف] « اَوِيَارِيَدَن »
مصدرنددر . يونمه ،
پوتش معاسنه در . اسم فاعل عبد
ايدلديكى تقديرده بلغ ايديجى ، يوتان
ديمكدر .

اَوَرَنجَن [ف] قادينلرك قوللرينه
طاقدهلرى بيلدريك .
اَوَرَنجِن [ف] — بوگما (ابرنجن) ده
ديرلر .

اَوَرَنْد [ف] خدعه ، حيله ،
آلدانه . « اَوَرَنْدِيَن »
مصدرندن مشتق .

انگار { [ف] ادات ، آلت ، اهل
صنایع ایشلرنده
قوللانقلری ادوات .

انکرده { [ف] حلتیت دینلن
صمغ ، غایتله کریمه
رایجه سی اولور .

انکیشال { [ف] خسته ، مریض ،
ضمیف ، درمانیز
دیمکدر .

انکل { [و] آلاسی ایکنج
صحبتی قایا وچرکین آدم
§ (انکل ، آنکله ، آنکول ، آنکوله ،
آنکیل ، آنکیله) = انواک یاقه سنه
واوکنه وقولرینه یاییلان ایلیک ؛
دیگیلان تکمه . لسانخوده مانع ، حائل ،
ساتر معناسنده قوللایلان (انکل)
بودن مأخوذ اولسه کرکدر .

انوشا { [ف] رفاه ، راحت ، عدل
وداد § سرور وشادی
انوشه { آیین ، آفرین §
کنج حکمدار .

ایاز { [ع] بویوندروقلر دیمکدر .
بویوندروقی معناسنی افاده
ایدن (نیر) ک جمیدر : [بربرینه
ربط عذاریکرنکی ایدوب مترتبه الفطار
مزالقی شفاقدنه ساتر بقار مسلوبه الانیاره
مسابقت کوسترملریله — شفیقنامه]

یانود (انجوغیدن) مصدرندن
مشتقدر .

انجین { [ف] قیبه قیبه ، اوافق
افاق ، دانه دانه دیمکدر .
(انجیدن) مصدرندن طوغرامق ،
قیق معناسنه اولان فعل امر واسم
فاعل مرخدر . فاعل اولدینی تقدیرده
طوغراییمی ، قییمی دیمکدر § صیوا-
جی یه ده اطلاق اولتور .

اندالیش { [ف] « آنداپیدن »
مصدرندن . صیوامه ،
یالیزلامه دیمکدر . (آنداپتکر) =
صیواجی ، یالیزجی .

انداز { [ف] بسند ، نصیحت ،
حکایت ، وصیت ، مکتوب
معالرینه کلیر .

اندود { [ف] صیوامق ، یالیز
لامق . ترکیبه (صیواق)
معناسنه اولان (آندود) حاصل مصدر
وفعل امرده اولور .

انزروت { [ف] بر نوع صمیدر .
لسانخوده (مکرر)
بر ماده حکمنده معروفدر . معری
[غنزروت] در .

انگار { [ف] صاعقه ، ظین ،
تصور . (انکاریدن)
مصدرندن فعل امر واسم فاعل مرخدر .
[انکاشتن] دخی ظن ایتمک ، شبهه لثمک ،
صامق معناسنده .

اَنْبُوْءُ { [ف] قَالِجِه ، مندو ، دوشك ، دوشمه .

اَنْبُوْدَه { [ف] « اَنْبُوْدَن » مصدرندن اسم مفعولدر .

استيف ايدلش ، برري اوستنه قوتوب يرلشديرلش ديمكدر .

اَنْبُوْدَن { [ف] اصل ، ماده

ماده اصله بي اولدنيچون طوبراغه [اَنْبُوْدَن اِنْسَان] ديرلر .

اَنْبُوْى { [ف] قوقى وقوقلامق

معنارينه كان « اَنْبُوْيدَن » مصدرندن فعل امر واسم فاعل مر تخدر . قوقش ، قوقو ، قوقلايجى ، قوقوجى معنارينى افاده ايدر .

اَنْبِر { [ف] بالچق . قورى وياش اولسون ايكي درلوسنه ده

اطلاق اولونور § مذهب ، آيين ، توره معنانه در .

اَنْبِرَه { [ف] طامك اوزرينه

اورنيان چالي ، جرينى وتالاش ، يوفنه .

اَنْجَرَه { [ف] ايصيرغان نيكنى .

اَنْجَل { [ف] خاتم چيمكى (خطمى)

اَنْجُوْخ { [ف] عود آغاجى .

اَنْجُوْخ { [ف] اِنْسَانك چهره سنده

پيدا اولان بوروشق ، فيوريم § صوليتى ، بورو .

اَنْجُوْغ { [ف] عفش ميوه . (انجودچدن)

اَمْيَا { [ف] ياره كيجه سى ، چانظبه معنانه در .

اَمْيَان { (هِيَان . هياجه) ده بومعنايه در .

اَمْيَلَه { [ف] رنوخ ، يوه هديدر .

اَنْبَاخُون { [ف] متين و مستحکم

بر § حصار ، قلعه ، اَنْبَار { [ف] طولدرمق ، بيغمق ،

اولان (اَنْبَارْدَن) مصدرندن مر تخدر . طولو ، بيغمق ، كومه معنانه در .

[اَنْبَارْدَن] = طولولوق ، كومه اولش . [اَنْبَارِش] = طولديرش ،

طولديريلان . [اَنْبَارِشْت] ده بو

معنايه در : [صيت جرس سطوت

چهانكيرانلرى دراي رومل صولت

نيورايى اناشته كياه نسيان ايتدى — شمعقنامه]

اَنْبُرُوْت { [و] اسرود . رچكه ده

نام ديكرى . [ف] توبى دو كوش .

اَنْبُرَه { [ف] يوللش حيوان . رچكه سى

(جاولاق) ديمكدر § دولاب باركبرى

دره § اشكنبه .

اَنْبَسَنَه { [ف] قوبولاعش ،

اَنْبَسَنَه { [ف] قوبولاعش ، اويوشمش

ديمكدر : [اَنْبَسَنَه] — تنسل ،

مسكين ، غيرتر ديمكدر .

اَنْبَلَه { [و] دمير هندى دنيان

اَنْبَلَه { [و] دمير هندى دنيان

نابدركه چاهه ادويه ديدر .

اَكْسِيَّةُ { [ف] « آخِيشَه » كِي
بوزاد بيلن شي. عربيده
(تَيْزْد) ديرلر.

اَكْشَن { [ف] بِنَا يَاقِي ، اَنشَا
اَتَكْ § عمارت، عمران
معناسته ده. كليز.

الْأَطْيَن { [ف] اَصْلِي روميذر.
صارم شيق اولن ديمكدر.
عربيده (جِل المَسْكِين) ديرلر.

الْبُرْز { [ف] اِيْرَان اِيْلَه هندوستان
آرمسده بر يوجه طاعك
اسميدر § كِيَه اوزون بويي، باقيشقلى
كيسه به اطلاق اولونور.

الْمَوْتُ { [ف] بَوَاسِم مَرْتَكْدِر.
(اَلِه) قَارَه قوش.

(اَمَوْتُ) بَوَكْ ك يِوَوَا معناسته اولد.
يِزْدَن بِالْتَرْكِيب قَارَه قوش يَانَاغِي دِيْمَك
اولور. ايرانده قزوين ايله كيلان
آراسنده غايثله صرب ويوجه برطاغك
تپه سنده انشا ايدلش برقلعهك اسميدر كه

وقته (حَسَن صَبَاح) ك زير رياسته ده كي
فرقه ملاحده خيلى مدت اوراده تحصن
ايتشدى. اتفاقاً ياندن اوله رق بوقلعهك
۴۷۷ سنه هجريه سنده وقوعبولان
ضبط و تسخير، اسمى تاريخ دوشمشدى.

الْك { [ف] سَوْر ، دِيوَار ،
سِر ، مَتْرَس § قَعَه
واستحكام عسكرى.

الْبَزْ { [ف] چَقْتَه ، تِيْمَه ، صِهْرَامَه.
حيوانك حركت معكوسه ي.

اَفْرَنْد { [ف] تَرْبِيْن اَيْتَك. مَحْتَم
كوسترمك، بَزْمَك معناسته

اولان (اَفْرَنْدِيْن) مصدرندن مشتقدر
زِيْنَت، حَشْمَت، دَارَات، دِهْدِه معناسته در.
اَفْرُوغ { [ف] ضِيَا. شَعْلَه ، نَوْر ،
اَيْشِيْق. اسامزده همزهك
اسقاطيله معروفدر.

اَفْزَار { [ف] اَيَاق قَابِي. توندوره،
بوتين § « بادِيَان » كِي
اَفْزَار { كِي بِلَكْنِي § اهل صنعته
§ ادويه حاره و پهارات

اَفْزُول { [ف] قَيْشَقْرَه ، قَانْدَمَه ،
پَرِيْشَان. پراكنده ،
طاساغيق. (اَفْزُولِيْن) مصدرندن
مشتقدر كه قيشقراق، تحريص داغرا
ايتك ، طاساغيق معناسته در.

اَفْسَاي { [ف] سَهْر و افسون
ايله خلقي بنسده وضبط
ايتك معناسته اولان (اَفْسَايِيْن)
مصدرندن اسم فاعل مرخدر كه بويوجي
ديمكدر.

اَفْشُون { [ف] اَكْشِيْجِي ادواتند.
نَدْر. اوجي چاتال بر
آلتندر كه آسكله خرمن صاووردرلر.
ترجكه ده (يِيَا) ديرلر.

اَفْشَه { [ف] بِيْدَايِدَن ياييلان
بولغور.

اَكْرَفْس { [ف] تَرْجَكْ ده تحريف
ايله كره و بَز دِنِيلَن
سبزه. همزهك اسقاطيله تلفظ اولونور.

آشپه { [ف] عربیده « صوبل »
 کیشنه مه سی، آت کشر دیسی دیمکدر .
 أَصْطَرَاكَ { قاره کونک آغاچک
 صمغی درکه تزه به ، فعدر .
 أَطَا { [ف] قواقی آغاجی . عربی
 (عزب) در .

أَعَارَه { [ف] قیشقرغی ، قاندرمق ،
 ایصلاقی . ایصلاقی معارینه
 کلن (آغاریدن) فعلندن حاصل
 مصدر در . لازم و متعدی طرزنده
 قولانیلیر . قیشقرمه ، قاندرمه ،
 تشویق ، تحریمس معانسه در .

أَغْلَسُون { [ف] « قوس قزح »
 یعنی غلام السماء دیمکدر .
 ترکجه سی بعضاً یا غور یولطاری آرمه منده
 کونک بوزنده بر قاق رنگدن مرکب ،
 غایتله لطیف بر طرزده پیدا اولان چنبر .
 أَعُول { [ف] نگاه غضو بانه ،
 غضبلاوب کوز اوجیله
 باقی دیمکدر .

أَقْبَدَ { [ف] مدحاح ، وصف
 یدیحی . یدین { عجب ومدح
 معانسه ده کلیر . (اقتیدن) مصدرندن
 مشتقدر . « آفد » ده دینلیر .

أَفْذَر { [ف] بابا ک قارداشی که
 عربیده (عم) ، لسانزده
 أَوْدَر { « عموجه » دینلیر { ترکجه
 « یکن » معانسه ده کلیر که
 عموجه ، خاله ، تیزه چو جقاری دیمکدر .

أَسْتَرُون { [ف] عقیم ، قیصر قادین .
 جوجقی طوغور مایان
 خاتون .

آسته { [ف] مسوده ک چکردکی
 { مجازاً آکیک .

آستینه { [ف] « آستینه » کبی
 یومورطه .

أَشَامَ { [ف] « قوت لایموت »
 تعبیر اولونان اولیه چک
 قدر جزئی به حک و ایچه چک شی .

أَشَبُو { [ف] کومورک ، کومور
 قویه حق محل . « آشتو » ده
 دیرلر .

أَشَادَ { [ف] هر ماه فمسنیک
 یکریمی النعی کونی { یوم
 مذکورده مؤکل فرض اولونان فرشته ک
 اسمی . زمان جاهلیته ایرانیان عندنده
 یوم مذکورده تثبیت امور ، تبلیس
 اثواب حدیده متین عد اولونوردی .

أَشْخَاز { [ف] قلبه طاشی دنیان
 علاج { نشادر .

أَشْكَو { [ه] سقف . طاون
 { طبقه . قات .
 أَشْكَوب { قولانیلیر .

أَشْكِوُ { [ف] « مفرد ک ضدی .
 بر قاق شیدن مرکب
 اولان نسته دیمکدر .

أَشَن { [ه] ترس کیشلش اثواب ،
 ایچی ضیاری جویرلش
 البه { دون . وقار بوزدولکی ، کلکی .

أَشْنَا { [ف] غایتله به ادار و ذی شیت
 مجورمه . الماس { یورکچ ،
 یوزیحی معانسه ده کلیر .

اَرْغَمْدَه { [ف] حرص ، طمعکار ،
خرجین . غصبناك ، سرد ،

اَرْغُون { [ف] سرد باشلی ، اویناق
آت § « اَرْغُون » ك مخفی .

اَرْمان { [ف] آرزو ، حسرت §
سعی ، امك § رنج ، محنت
§ تأسف ، ندامت معنایه کلیر .

حسرت چكمك ، آرزو ايمك § نادم ،
پشیمان اولی معنایه كلن (اَرْمَانِدَن)
مصدرندندر .

اَرْمُون { [ف] ارغاد و رنجبره
قبل العمل ویریلن آقیه
پیشین باره . مری (مَرْيُون) در .

اَرْدَان { [ف] عربیده کی (حاشا)
کبی ادات تنزیه .

اَرُوس { [ف] « کالا » کبی قاش ،
متاع .

اَرُونْد { [ف] تجربه ، امتحان ،
صینامق ، ده نهیش ،

اَرُوپَن { برنجیسی امل ، حسرت §
شان شوکت معنایه کلیر .

اَرِیش { [ف] عاقل ، ذریك ،
ذکی ، اوصلی .

اَزْدَر { [ف] لایق ، مناسب ،
یراشیق .

اَزُورِی { [ف] قاره جالی دینلن
غایتله دیکلی بر نوع
جالی .

اَزْگَن { [ف] قیل ، ایشز
اَزْگَهان { کوچمز آدم . تحفیف
ایله (اَزْهَن) و (اَزْگَن)
اَزْهان { ده دینبر .

اَزْپَر { [ف] عاقل ، صالح ، اویاتیق
آدم . « اَزْپَر » معنایه ده
کلیر .

اَسَّاسَه { [ف] « الحاضه » کبی
اَسَّاسَه { کوزا و جیله باقی § انتظام
وسامان § اسباب و اموال § جمعیت
معنایه کلیر . همزه لك کسر یله ده
تلفظ اولونور .

اَسْبَافْگَن { [ف] آت ده ویریمی
اَسْبَافْگَن { یعنی قهرمان . بهادر
دیمکدر .

اَسْبَافْناز { [ف] آت قوشدیریمی ،
اَسْبَافْناز { فارس . [اسب

نازی] = جنس عرب آتی دیمکدر .

اَسْبَغُول { [ف] « غُول » قه لاق
اَسْبَغُول { دیمکدر . معنای ترکیب

آت قولاغی دیمک اولور که ترکیه ده
قارنی یاریقی دینلن نباتدر . بو اونک

یا براغه ترکیه ده « بغه یاراغی » دیرلر .

اَسْبِیل { [ف] آت خرسزی دیمکدر .

اَسْئَان { [ف] اویقو اویونه جق ،
دیکله نوب راحت ایدیه جک
اَسْئَانَه { محل . یتاق اوطه سی .

آرَدَ { [ف] حشم و غضب } «آرد» ك
عنفی اولدیغی تقدیرده دقیق
اون.

آرَدَانَه { [ف] بیانی شوی دینیان بر
نوع چیک. قاتر سز و غنچه.
سی کو چک اولور } آرَوَانَه
ده آطه چای دینیان نبات.

آرَدَب { [ف] چنک، جدال، صواش.
آنوس دکادر.

آرَدَشِرَان { [ف] کوزل قوقولی،
طعمی غایتله آجی
بر نبات اسیدر.
آرَدَشِرْدَارُو } بوغ (عبرتر) ده

اطلاق اولونور.

آرَدُن { [ف] آجی بادم آغاجی
اسیدر. بومك ميوه سی
ادویه به ادخال اولونور.

آرَس { [و] اشك بیسم. کور
یاشی. قوللائیلز.

آرَسَن { [ف] مجلس، انجمن،
طوپلائیلان محل.

آرَغَا { [و] ابرماق. دره }
آرَغَاب { [و] صوفی قیتمق ییچون
آبیلان یول که رکجه ده
(آرق) دیرل.

آرَغَز { [و] صدمشق دیسلان
نبات. غایتله صیتی اوله ورق
دیوارله و آغا حشره
صارایر.

آَحْکُورَنَه { [ف] «تکمه»
یمنی انوابك قول،
یاقه، بیکلمسه دیکیلن یووارلاق شی.
آَحْکُورُك { [ف] هنوز اولامش،
حام زردالو. ترکجه ده
(چقاله) تمبیر اولونور.

آَدَمَن { [ف] خالص مسك
ممناسنه در. نظمه. مسك
ادمن (ده قوللائیلر.

آَدِیَان { [ف] زیاده سکر دیجی،
قوشوجی حیوان: آسب
ادیان، اشترا دیان،
آدِیُون { استرا دیون }

آَرَاوُنْد { [ف] شوق، آرزو،
تحریر، شرف، شان،
شوکت.

آَرِیَاز { [و] عربیده (جراد
الجر) دینیان صو
جکر که سی } شام اهلینجه یابادیه
جینندن بر نوع چیک.

آَرَج { [ف] قدر و قیمت: [ارجند]=
صاحب قدر و منزلت
دیکدر. } یوموشاق توکلی بر
قوش } کرکدان دینیان جاتور که
تیه منده یالکز بر یوتوزی واردور.
آَرَجَالُون { [ف] آق آصمه، آق
صارماشیق. عربیده
«کرمة الیضا» دیرل.

آَرَجَن { [ف] آجی بادم آغاجی.

آَرَجَنَك { [ف] ارتنك، اوشنك }
کیمی رسام مشهور
(مانی) تک مجموعه تصاویری.

آهینه { [ف] آنزك بوزاره يقين
 سقفا علائیدر که ترکیه ده
 (دماغ) تعبیر اولونوره
 آیشنه { [ف] جاسوس ی تلقی
 تبصیر ایدن آدم
 و (آیز) ده بومعنا به در .

آنجه ره { [ف] پوتراق تیکنی .
 آنجون { [ف] هر ییده « رأس
 الاغنی » دینیلن و ترکیه ده
 آنجون { سیلان باش اطلاق
 اولونان نیاک اسمی در .
 آنجه { [ف] سار ایدلش ، جنگیش .
 طیشاری چیقارلش نسته :
 تیغ اخته ، قمشیر اخته .
 آنجه ره { [ف] « آستان » کبی
 قابو اشکی .
 آنحدر { [ف] برادر و همشیره
 زاده معناسنه در . پی
 قارداش جوجنی .
 آنحریان { [و] نفیس ، قیتمار
 قش ، پارچه .
 آنخش { [و] قیتمار ، چهار ، دکر .
 آنخشینج { [ف] نقیش ، ضد معنا
 سه در . هز نهک مدله
 تلفظی ده جاژدور . بواعتر
 آنخشیک { ایله عناصر اربعمه نک
 هر رینه اطلاق اولونوره .
 آنحکل { [ف] بقدای و آره
 سنله لریک سیوری
 اوجی یعنی باشاغک تپسی .
 آنزکهن { [ف] سو ، کر .
 (آیز مهاده) ینه
 بومعنا به در .
 آنزهره { [ع] اصحاب فیلک
 سر کرده سی اولان شخصک
 اسمی « عربیده » (آبایل) دینیلن
 قوش . طاع قیرلانغی .
 آنلک { [ف] آقلی ، قارده بی ، آلاجه
 دیکدور . (ابلق) بونک
 مریدور .
 آنبلونج { [ف] ازیش ، توزشکر .
 آنبلوک { [ف] منافق ، ایک یوزلی آدم
 خود فروش ، شرلاتان .
 آنسان { [ف] بیلکی طاشی .
 آلات خارجه بیلکه
 مخصوص طاش .
 آنجل گیا { [ف] زهرلی برنات
 کوکیدور . نام دیگر
 (پیش) در . ترکیه ده (اجل قیا)
 و (بیلدوجین اوقی) دیرلر .
 آنجمود { [ف] کره ویز دینیلن
 سبزه . بونک شخصی
 (آکر قش) یا خود کرفش (در .

اول، اوڭجه، ايلك معنارينه كلير و بو
صوك معناده و اوڭ كسريله ده تلفظ
ايدلير .

آوڭدى { [ذ] مطلقا شراب قو .
آوڭدى { [ذ] نيلان قاب ، قوچى .

آوڭگان { [ذ] آصيلي ، صارقى
آوڭگان { [ذ] اكر . جنكل .

آوڭگان { [ذ] خواص ، مقرب
آوڭگان { [ذ] كچيلر ، كوزالار
معناسنده در .

آوڭر كن { [ذ] ديلنجى ، انسا .
آوڭر كن { [ذ] نك باشنه آصيلان
اديسز ديلنجى ديمكدر .

آوڭره { [ذ] خاص ، خالص ،
آوڭره { [ذ] صاف ، پاك معناسنده در .
صفوى اعتباريله شرابه ده اطلاق
اولونور .

آه { [ذ] جوله لرك طوقوبه .
آه { [ذ] جقرلى برك ايكي طرفنه

قويدقلى دميرلى آغاج ديمكدر . برك
بوروشيقى آجديقى مناسبتله بوكا
(چين برك) ده اطلاق اولونور . تركجه ده

بونيد . تحريف ايدوب (چنبر) ديمشله .
آهوى { [ذ] « خردل » ديلين
آهوى { [ذ] دانه دركه طعمى قايتله
آجى و ياقى در .

آهون { [ذ] نقب ، ريخته ، دليك ،
آهون { [ذ] انم . (آهونير) — دايك
آچان ، ير قازان ، لقمجى { خرسز .

آهوى { [ذ] شمس ، كيونش
آهوى { [ذ] ديمكدر . (آهوى نك) ده
بومعنايه در .

آنيسه { [ذ] صيق باغلى شي .
آنيسه { [ذ] قوبوشمش ، قاتيلانمش
اولان مواد مايه .

آنين { [ذ] سوتدن ، بوغورتدن
آنين { [ذ] باغ چيقارمق ايجون قوللا .
نيلان آلت مخصوصه نك اسميدر . تركجه ده
(يايق) تعبير اولونور .

آواخ { [ذ] حيف ، دريغ ، افوس
آواخ { [ذ] سكي تاسف مقامنده ايراد
آوخ { [ذ] اولونور بر كلمه تحير
آوخ { [ذ] و تازدر . تركجه ده بونى

بوزمشر ، ابتدا (آواخ) اولش .
شمى (آواه) ديپورز . { فارسيله
نصيب ، قيمت ، رزق معناسنده كلير .
آوزديده { [ذ] هجوم ايدلمش ،
آوزديده { [ذ] حمله اولوش ، صا .
ايدلمش . قوللانماز .

آوزه { [ذ] مجرا ، صوبولى ديمكدر .

آوشن { [ذ] كيك اوني ديلين
آوشن { [ذ] نباتدر . عريده (ستر)

آوشن { [ذ] ديرلر بعض محله اسم
تركيبى تحفييف و توحيد

آوشه { [ذ] اولونوب (كا كوتى)
آوشه { [ذ] شكلنده قوللانيلير .

ايكنجيسى صاراق ، صيروب چكمك ،
حمله ايتك معنارىده افاده ايدر .

آوند { [ذ] معانى عديده ده دلالت
آوند { [ذ] ايدر . (۱) سجم ، ايب

(۲) سند ، دليل ، حجت (۳) ظروف ،
اوانى يعنى قاب قاباق (۴) تحت ،

مسند على (۵) سطرنج اوبونى (۶)

و (یا لَو) در . روز کارلانووب
اوبنیه رق یوکسیرسه ترکیه ده اوکا
(یا لَین) دیرلر . (عَلَو) غلط فاحش
اولدیفدن اولیه یازلمه ملیدز .

آلغده { [ف] حشم ، غضبیه
صالدیدان ، صالدیریجی :
مرد آلفده ، شیر آلفده .

بعضاً عین معنایده قوللانیلیرلر .
آماه { [ف] « آماس » کبی قانار-
جق ، شیش معنایده در .

آلنک { [ف] سپر ، مترس ، استحکام
§ هجوم ایدن عسکر .

آمرغ { [ف] فایده و منفعت § قدر
قیمت § ذخیره و ماه §
حصه جزئی ، مقداد جزئی § اصل ،
خلاصه معنایده کبیر .

آلوی { [ف] اریک دیمکدر : (آلوی
بخاوا) = ترکستان اریکی .

آموت { [ف] بالچین قیالرده و یوکسک
یرلرده بولونان قوش
یوواسی .

(آلوی کورده) = جان اریکی . قیترکیه ده
(هولو) بونک غلطیدر . بونکله

آموختگان آزل { [ف] انبای
عظام و اولیای
کرامه اطلاق اولونور .

برابر لسانمزده عیناًده استعمال
اولونور : (زرد آلو) = صاری اریک .

آموده { [ف] مطلقاً دیزی معنایده
در . (آمودن) مصدرندن

(شفق آلو) = اصلی « شفته آلو »
قایبی اریکی ، توکلی اریک . [آلو
بالو] = ویشنه .

اسم مفعولدر . مصدری یالکزد بزمک ،
صیره لفق معنایده کل بزمک ، قاریشیق ،
حاضر لاق و طیشیق کبی معنایده
افاده ایدر .

آلوس { [ف] ناز و اغفال کوستروب
کوز اوجیله باقی معنایده

آموشی { [ف] بر اریکک تحت
نکاحنده بولونان بر قاج
قدیدن هر برینه اطلاق اولونور که
ترکیه ده بوسکا (اورناق) دینیر .

در . (آلوسی) = نازلنرق کوز
اوجیله یاقان دیمکدر .

آمنی { [ف] « آمین » مخلوط ،
قاریشیق معنایده اولدینی
کبی حقیقت معنایده ده کلدیکندن یای
نسبت علاوه سی تقدیرنده حقیقی دیمک
اولور که مجازی مقابلدر .

آله { [ف] سفیل هندی دینین
چیچیکدر که عربیده [سفیل

آلک { الطیب ، سفیل عصفیر
دیرلر .

آلین { [ف] اوریکک ، تیچ آتقی
معنایده اولان (آلینیدن)

مصدرندن مرهمدر که تیچ آتقه ، چفته
دیمکدر . چفته لی آتیه [آلینده]

دینیر .

اورتولش دکنک مناستده قولانیلان
(اؤکسه) نك اصل روجه اولدینی
مراحوم احمد وفق باشانك لهجه سیله
دیگر برلفت کتایبده کوستریلیور .
فقط بولفظ فارسی دخی مناجه اوکا
مشابه ومقارن اولدیفندن ترکیه ده
قولانیلان لفظك اصلی روجه میدر

یوقسه فارسی میدر؟ یوقی تردد وشبهه دن
وارسته اوله جق صورتده تدقیق ایتك
لازم کلیور . تحقیقاته نظراً واقعا
روجه ده (اؤکسه) یه «اوقسی آورغه»
دینیلیور . لکن یالکیز اوله رق
«اوقسی آ» بومقامده قولانیلیور .
(اوقسی آ) کله رومی سی موقع استعماله
کوره اوج معنی افاده ایدیور . برنجیسی
«سیوری» ، ایکنجیسی «اکشی» ،
اوینجیسی «حدتلی» معاسنه کلیور .

(ورغه) لفظی ده دکنک ، چوبوق
دیمکدرکه بوقدیرده مضای ترکیب
یا (سیوری چوبوق) ، یاخود (اکشیل
دکنک) دیمک اولور . شمدی شو معنا
نظر دقنه آلنیر و (اؤکسه) ایله
(آکسه) بیننده لفظاً همزه نك مدّ
وضندن باشقه فرق اولدینی کی
معناً دخی بک زیاده مناسبت ومشابهت
جلیه بولندینی دوشونیلیرسه ترکیه ده
قولانیلان (اؤکسه) نك بزه روملردن
زیاده ایرانیلردن انتقال ایتش اوله سی
اغلب احتمال کوریلور .

یوقسه فارسی میدر؟ یوقی تردد وشبهه دن
وارسته اوله جق صورتده تدقیق ایتك
لازم کلیور . تحقیقاته نظراً واقعا
روجه ده (اؤکسه) یه «اوقسی آورغه»
دینیلیور . لکن یالکیز اوله رق
«اوقسی آ» بومقامده قولانیلیور .
(اوقسی آ) کله رومی سی موقع استعماله
کوره اوج معنی افاده ایدیور . برنجیسی
«سیوری» ، ایکنجیسی «اکشی» ،
اوینجیسی «حدتلی» معاسنه کلیور .

(ورغه) لفظی ده دکنک ، چوبوق
دیمکدرکه بوقدیرده مضای ترکیب
یا (سیوری چوبوق) ، یاخود (اکشیل
دکنک) دیمک اولور . شمدی شو معنا
نظر دقنه آلنیر و (اؤکسه) ایله
(آکسه) بیننده لفظاً همزه نك مدّ
وضندن باشقه فرق اولدینی کی
معناً دخی بک زیاده مناسبت ومشابهت
جلیه بولندینی دوشونیلیرسه ترکیه ده
قولانیلان (اؤکسه) نك بزه روملردن
زیاده ایرانیلردن انتقال ایتش اوله سی
اغلب احتمال کوریلور .

یوقسه فارسی میدر؟ یوقی تردد وشبهه دن
وارسته اوله جق صورتده تدقیق ایتك
لازم کلیور . تحقیقاته نظراً واقعا
روجه ده (اؤکسه) یه «اوقسی آورغه»
دینیلیور . لکن یالکیز اوله رق
«اوقسی آ» بومقامده قولانیلیور .
(اوقسی آ) کله رومی سی موقع استعماله
کوره اوج معنی افاده ایدیور . برنجیسی
«سیوری» ، ایکنجیسی «اکشی» ،
اوینجیسی «حدتلی» معاسنه کلیور .

(ورغه) لفظی ده دکنک ، چوبوق
دیمکدرکه بوقدیرده مضای ترکیب
یا (سیوری چوبوق) ، یاخود (اکشیل
دکنک) دیمک اولور . شمدی شو معنا
نظر دقنه آلنیر و (اؤکسه) ایله
(آکسه) بیننده لفظاً همزه نك مدّ
وضندن باشقه فرق اولدینی کی
معناً دخی بک زیاده مناسبت ومشابهت
جلیه بولندینی دوشونیلیرسه ترکیه ده
قولانیلان (اؤکسه) نك بزه روملردن
زیاده ایرانیلردن انتقال ایتش اوله سی
اغلب احتمال کوریلور .

یعنی ترکیب سی اولیه جک قدر ییه جک
معناسی افاده ایدر.

آشکُو { [ذ] طاوان، طبقه،
قات، مثلاً اوچ
قات بر حانه قار-
سیده (سه آشکوب)
دیر لر § مجازاً

آشکُوب { آسمان، فلك، كوك معنای سه کله.
[ذ] مجهول الاحوال
آشوغ { آدم، بیابچی، سرسری.
[ذ] آستینه، کپی
یورطه دیمکدر.

آشپه { [ذ] حیوانک صیغه سی،
آن کیشته مه سی،

آغال { [ذ] آغالیدن «مصد-
ریدن» مشتق در طاریلته،

قیسقرتمه، یومعه کی معانی افاده
ایدر § فویون، کچی کی حیواناتی
باقیر، جق محل معنای سه درکه لاسنمده
تخریف ایله [آغیل] دیه قوللانلیر
ازربایجان ترکمنلری (آغل) دیر لر که
بولفظ ابرانده دخی معروف و مستعمل
دیمکدر § فارسیده آری خواننده
(آغال)، اطلاق اولونور.

آغنده { [ذ] یاسدقی، مندر،
صوجوق کی زور ایله
طولدریش نستهیه اطلاق اولونور.
دیمک، آتمق معنای سه اولان (آغندن)
مصدرندن اسم فاعل اولور. [آغنده]

= آتیلش، حلاج النیدن چیغیش
پاموق ییغینی و پاموق یوماغی دیمکدر.

آغول { [ذ] «لحاضه» کپی.
فقط خشم و غضبه کوز
آغل { اوجیله باقی دیمکدر.

آقرازه { [ذ] شعله، آبدیناق،
ایشیق § موم و قندیل
آقروزه { قتی.

آقند { [ذ] جنک، جدال،
دوکوش، صواش. دوکوز.
شمک، غوغا ایتک معنای سه اولان
(آقندیدن) مصدرندن مشتق در.

آقندالک { [ذ] قوس قزح،
علامه سماویه که لسان
عوامده (الکیم صاعقه) دیه تخریف
اولونمدر.

آلک { [ذ] عیب، قصور، نقیصه،
بله، صدمه، مصیبت معنا-
لرینه کله. قوللانماز.

آگس { [ذ] طاشجیلره مخصوص.
ص دمیر قلم.

آگسه { [ذ] ایصلاقمش،
ایصلاق، § بولا.

آگسه { قشمش، یوغورلش.
(آگسه) = صیق

صیق باغلامش، دوکولمیش دیمکدر.

آگسه { [ذ] برسنه یالیشمش،
یاپیشمش، آصلش

معنای سه در. ترکیب ده فوش طونق
ایچون بجار اوزوی تخمک بالندن
پایلان بر یاپیشقان ماده ایله اوستی

آزون { [ذ] اوصاف جيله، فضل
واحسان ايله اشتهار ديمكدر.

«خسر و کشور کشا سلطان آزون بی مثال»
(حاذق)

آزوند { [ذ] شان و شوکت، عز
و شہامت، دارات و عطمت
معانہدور. مانوس دکدر.

آزدین { [ذ] امتعان، تخر به
ده نیش. قوللانماز.

آسازہ { [ذ] عد و حساب
مایش. قوللانماز.

آریغ { [ذ] انفعیل و نفرت
بفض و حسد کین

آسریش { [ذ] میدان، حصو.
صیله آت ایچون قوشو
میدانی. قوللانیه ییلیر.

آزینغ { [ذ] سیکل «تعبیر
اولونان و بدنده پیدا اولان

آسکون { [ذ] «بحر حزر» ک
نام دیکریدر.

آزخ { [ذ] اوافق و افاق دانلر. عربیده
بورگا (تؤلول) دیرلر.

آسمند { [ذ] کذب، حیلہ ایلہ
آلداش، ایندیرش.

آزرد { [ذ] رنگ، لون، بویا.
استعمالی نادرور.

آسموغ { [ذ] اهل فرس قدیم
عندنده غمزو سعایت

آزرنک { [ذ] فوق الماده سخت،
صعب کین زیادہ محت

و نفاق و خصومت اجرا و پیداسنه ساعی
فرض اولونان بر شیطا تک اسمیدر که
سطح اوضده بولونان شیطا تینک
بیوکار ننددر. بوله لون ایلہ (اھرمن)
بر طریقہ مقصدته سالک و مداومدر لر!

آزوغ { [ذ] آغاز بودامق،
بوداتی کین خرما لینی.

آسمه { [ذ] مدهوش و حیران،
مختل الدماغ و عقلنر، پنی

آزینغ { [ذ] «آزوغ» کبی
کبیر، پاس، چرک،

او بوشق معنارینه کلیر. ترکجده یالکیز
قوللانماز. «مطلقا» (سراسیمه) طرز.

خصوصیله چاباق معناسنه دور. مانوس
اولمایان الفاظ ننددر.

آشام { [ذ] ایچیمی معناسنه
اولدینی کبی (توت لایموت)

آزپ { [ذ] ونج و آزاد
معناسنه دور.

آشام { [ذ] ایچیمی معناسنه
اولدینی کبی (توت لایموت)

آزپ { [ذ] ونج و آزاد
معناسنه دور.

آشام { [ذ] ایچیمی معناسنه
اولدینی کبی (توت لایموت)

آزپ { [ذ] ونج و آزاد
معناسنه دور.

آشام { [ذ] ایچیمی معناسنه
اولدینی کبی (توت لایموت)

آزپ { [ذ] ونج و آزاد
معناسنه دور.

آشام { [ذ] ایچیمی معناسنه
اولدینی کبی (توت لایموت)

آزپ { [ذ] ونج و آزاد
معناسنه دور.

آرازش { [ف] خیرات و حسنات
وجوده اکبر ملک و تصدقنده
بواو غنی. (آرایش) کی قولاً بیلیر.
آران { [ف] «آونج» کی دیریک
دیمکدر. (آرت) و (آرج)
ده اطلاق اولونور. عربیده (صرفی)
دیرل.

آزد توله { [و] «بولامح» دینلی
طعام. عربیده (سخینه)
دیرل. برخی ايله اوچخی
آزد هاله { آذر قدیمه ده نادر
قوللا بیلشدر.
آزدوله

آرش { [ف] معنی و مفهوم دیمکدر که
(لفظ) مقابیلدر. (آرش)
== معنوی دیمکدر، (لفظی) مقابیلدر.
آرمان { [ف] حسرت، اشتیاق
رنج، مشقت § درج.
تأسف، ندامت معنایینه کلیر.

آرنک { [ف] معانی عیدیده به
دالات ایدر. (۱) دیرسک
یعنی قول ايله بیلاک آراستنده کی مفصل
(۲) مشابیه، مقارنت کی بر معنایه
کلیر که ترکیبه ده (اوله در، بگزدر،
هان اودر) تعبیرانه مقابلدر (۳)
درد، سخت (۴) مکره، حيله، دسیسه
(۵) نوع، اسلوب، طرز، طور (۶)
والی، حاکم. ترکیبه ده (دیرسک)
(و) طرز، طور (منالزنده قوللا بیلیر.

آذرخش { [ف] فورتنه
قصیرغه، دهشتلی
آزرخش { رعد و برق و صاعقه
ایله دوام ایدن روزگار،
باران. مانوس دکلدر.

آذربو { [ذ] ترکیبه ده «جوغان،
جور» دینلی نبات
آذربویه { کوکی دیمکدر. کبیری
باسلی اشیایی تطهیر
ایچون صابون کی قوللا بیلیر.

آذرشپ { [ذ] سمندر دینلی
آذرشین { فوشک نام دیکریدر.
نادرآ قوللا بیلشدر.

آذرکیش { [ف] مجوسی، آتسه
طابان.

آدون { [ف] اولهجه، اونک کی
دیمکدر. «ایدون» ده
بویلهجه، بونت کی معنایینه در.

آدیش { [ذ] اشیک نخته سی §
آفاج و نخته قیرینی،
یونفه سی، نالاش.

آدین { [ذ] آیین، کی زیب
(و) آرایش § قاعده و قانون
§ یوغورندن یاغ جیقارمنه مخصوص
اولان و (یایق) دینلن آلت.

آراد { [ذ] هرماه شمسی تک یکری
یشغبی کونی ايله قدیم ایرانلرجه
او کونکی امور و مصالحه مأمور فرض
اولونان فرشته تک اسمیدر.

طور ، صلاطه « سلاطه » دیکدر .
 § ایشلی ، یوقوشلی ده ز اولتایان
 زمینه اطلاق اولونور .

آچالک { [ف] « تران » کی طو-
 ا براف دیکدر .

آجل { [ف] « آروغ » کی
 سکیرسه . بوگا « تفتیح » ده
 دینلیر . قوللانلار .

آح { [ف] ادات تحین و تقدیردر .
 آفرین ونه کوزل مقامنده
 قوللانلیر . آلمانلرک (یاغ یاخ) رینه
 لفظاً و معنأ نه قدر مشاهد . بلکه
 ایکسی ده بردر .

آخال { [ف] بر شیکه یارامیوب
 آتیه جق نسته § میوه
 آقال { قابوخی ، یونغه ، قبری
 سوپورخی کی .

آخته { [ف] « آختن » مصدرندن
 طیشاری چکامش «
 چیقارلش دیکدر . قلیج و سائر شلاره
 اطلاق اولونور . خصیه سی چیقارلش
 حیوانه (آخته) دینلیر ، ترکیه ده
 « اکدیج » تعبیر اولونور .

آخشمه { [ف] « آخشمه » کی
 بوزه دیکدر .

آدالک { [ف] جریزه ، هر طرفی
 سوالیه محط اولان قهره ،
 یر . آطه -- بوندن عرف اولسه
 کترکدر .

کبی اوراق اوراق دیکاری واردو .
 بونی ابتدا آتشد کرکی قیزدروب
 سوکره صویه صوقارلر . بو قیزغین
 آلت بالطنج صوی چکر . بویه جه
 صافلارلر . نه وقت آتش یاقق ایستر .
 لسه بو آلتی اوجاگک کنارینه قورلر .
 قیزدقجه دیکلرندن بخار جیقه نه باشلار
 و اوجاگک تاثيريله آتشی طوتشدرورلر
 § قار ، کبریت کبی آتش یاقه جق
 اشیای سائر مه ده اطلاق اولونور .
 بعضاً (افروز) که همزه سی اسقط
 ایدیلیر .

آتش بئسه { [ف] خلس قیزل
 آتوندن کنایه در .
 آتش بهار { [ف] قبرضی کل ،
 لاله § رونی و طرا .
 وت بهاردن کنایه در .

آتشخوار { [ف] ککلیک دینان
 قوش § کبایه ظالم ،
 عدار . خونریز . مستبد آدم .

آتشک { [ف] شمشک § آتشی ،
 کورکب بوحدکی . بوگا
 (آتشره) ده دیولر . § و کی علت
 منفورمه سی .

آتشکار { [ف] کینه سی § کنا-
 یه عصب ، مجول
 عدار . طام آدم .

آچار { [ف] قیلش . قورشدر .
 آتش ، جمع اولونمش کی
 برهت آسه ایدر . مطلقاً ترشی طرا .

شدنی، آید یلقدن کنایه در. § کوزه
صو ائک تعبیر اولوان خستلق.
نادر آ قولانلشدن.

آبِ مَرَمِ { [ف] حضرت (مریم) ک
کنایه در. تمثیلاً قولانیلیر.

آبِ { [ف] نیلور جیگی.

آبِ نَورِ { [ف] صوده مشق
آیدیی، صوده بوزن،

بوزنچ دیمکدر. « آب » ایله مشق
وادیان ائک معنائه اولان (وزیدن)
مصدردن اسم فاعل مرتخ بولوان
(وز) دن مرکبدر.

آبِ نَورِ { [ف] « وند » قاب دیمکدر.
« آب » ایله مرکب اولو.
نجه صو قایی، مشربه، باردق معنا.
سنه در.

آبِ نَورِ { [ف] قیلیم، آتشدن صیغرا.
آید { یان یاره. (آبیر) ده بو
معنایه در. مأنوس دکلدن.

آبِ نَورِ { [ف] اقوال وافعالی خیر
« وصالحه مقرون اولان
فضیلت و معیت صاحبی آدم.

آبِ نَورِ { [ف] کسایه
آتش آب پرور { سیف، تیغ،
خنجر. دیمکدر.

آبِ نَورِ { [ف] آتش باقان، طوتو.
آتش آفرور { تشدیرجی دیمکدر که
بحوف، کله به شیهه بر باقر ظفر در. سوزنج

آبِ شَیْبِ { [ف] آقنی، آقارصو.
دره کبی اشاغی به
آقان صو.

آبِ طَرَبِ { [ف] شراب، سبجی.
نظمده قولانیلیر.

آبِ فُسرَدِه { [ف] کنایه قلیج،
خنجر § بلور.
شیشه معنائه قولانیلیر. لسانمزه
مائوس دکلدن.

آبِ نَورِ { [ف] زبیک، جیره §
قبارجق دینیلن چیان.
(آب) = هر درلو صولی ماده،
نسته. قولانیلار.

آبِ کَماَه { [ف] بغداد وکردستان
طرفلرنده مقبول بر
نوع طعام. § پیاز، صلاطه.

آبِ کَماَه { [ف] چین دکننده،
مرمر آتلرنده چیقان
بر نوع بالغک صوی یاخود یاغی در که
ادویه جمله سندنر. عربیده [ماء الجَه]
اطلاق اولونور. قولانیلار.

آبِ نَورِ { [ف] ترکیده تحریف ایله
اوبت یاخود نوب شکری
دینیلن (نبات شکری) در.

آبِ نَورِ { [ف] کنایه کونش
دیمکدر (آبِ نَورِ رِخِ
فَلَّک) ینه اوصورتله کواکب معنائه
قولانیلیر.

آبِ مَروارِیدِ { [ف] انغوصوی
دیمکدر که رو.

یوم مذکور می‌تین عد و بو نام ایله
یاد ایدر لر. (آبریزگان) یوم مذکورده
اجرا ایدیلن صو بایرامنک اسیدر.

آبِ زُفْت { [ف] «آبخت» کی
میوه. هیچ قوللانماز.

آبِ زَن { [ف] اجزا و ادویه لی صولرله
خسته بی ییقامغه مخصوص
و دمیردن، باقردن معمول بر نوع
اوزون و اوستی دلیکی یاخود آجیق
ظرفدر. عادتاً چنقودن یا ییلان بانیو
دیمکدر. کوچک حوض مناسنده ده
قوللانیلیر. [آب شَنك] ده بو
منایه در.

آبِ زِرْ کَاه { [ف] صیان التده
صو دیمکدر که
بجای صورتی صالح، سیرتی فاسد،
مداهن، ریاکار و استعدادی غیر مجرب
آدم حقنده استعمال اولونور.

آبِ شَن { [ف] «آبستن» کی
پنهان، کیزی، کیزلی، کیزله مک
کبه معنایه در. نظمده نادراً
استعمال اولونمیشدر.

آبِ سِیَاه { [ف] شراب، ترکیه
(سجی) در.

آبِ شَنگَاه { [ف] کیزی بر، کیزلنه
جک محل، خلوتخانه
آبِ شَنگَه { [ف] آبدستخانه دیمکدر.
[آب شَنگَاه] ده بو
منایه در.

آبِ چَرَا { [ف] غذای مختصر یعنی
(قهوه الی) تعبیر
اولونان طعام. فارسیده (ناهار) ،
نهار (ده دیرلر. مائوس دکلدرد.
آبِ چَن { [ف] اولوی ییقایچی به عادت
و میی قوروله منه مخصوص
فوته، پشمال، بز. قوللانماز.

آبِ خُشْت { [ف] جزیره، آله
§ سبیل صویبله
آبِ خُشْت { اویولش، یارلش
جو قور، قوغوق.
آبِ خُشُون { مائوس دکلدرد.
(آبخت) چوروك
میوه مناسنده کلیر.

آبِ رُود { [ف] سنبل، نیلوفر
دینلن چیمکدر اطلاق
اولونور.

آبِ رُوشَن { [ف] (آب رو) کی
عزت، ناموس معنایه افاده ایدر.
نادراً قوللانیلشدر.

آبِ زَن { [ف] سنه شمسیه دن تیر
ماهک اون اوچبی
کوتنه اطلاق اولونور. سبب تسمیه سی
شودر که وقتله دیار فرسده سنه لرجه
یا غمور یا غمدیفتدن اهالی فوق العاده
مضطرب اولور. اتفاق ماه مذکورک
اون اوچنده صنوف ناس بر محله
اجتماع و استمطار ایدر لر. متعاقباً باران
شدید ظهور و جلوه میسرور ایتمکله

﴿ علاوه ﴾

لسان عثمانی ده استعمال اولونان و غیر مستعمل بولونان معنی کلمات فارسیه :

اولش و ایچی او یولش قوغوق .
قوللانلار .

آب بَستَه { [ف] بَستَه ، طولو ،
جی § مجازاً بلور ،
سرجه ، شیشه . (آب خفته) =
بو معنای ده قوللانلار .

آب بَرن { [و] عربیده (سواد
الحکام) دینیلن ضمیمه کی
برشیدر که اکثریا کسه و ایچی بوش
حوز آتاجلریک که کلرنده بولونور .
ترکیده (آتاج قره سی) تعبیر اولونور .
استعمال اولونمایان الفاظند .

آب پَنگَرَن { [ف] کواکب ،
خصوصیله منجمین
عندنده معتبر اولان اوتوز الی وجوه
کوکیه دیمکدر . هر برجده اوج وجه
اعتبار و هر وجه بر کوکبه متعلق عد
و شمار اولونور . مثلاً (برج حمل) که
وجه اولی یعنی باشلاننجیدن اونه قدر
(مریخ) ه . وجه ثانی یعنی اونشدن
یکریسنه قدر (آفتاب) ه . وجه ثالثی
دخی (زهره) یه نسبت و احکامده
بونلره اعتنا و دقت ایدیلر .

آب تَن { [ف] آبی صو دیمک
ایسده معنای مطلوبه
شراب § کوز یشیدر .

آبَافَت { [ف] غایتله صیق ، متین
و قایلین پارچه . « آفت »
ده بومنایه در .

آبَان { [ف] سنه شمسیه نیک سکنجی
ماه نیک اسمی که کونشک
عقرب برجده سیرانی زمانیدر § فرس
قدیمک عقائدنجه ماه مذکور ظرفنده
وقوعبوله جق امور و مصالحک تمشیتنه
مؤکل فرض اولونان برفرشته اسمیدر
§ شهر شمس نیک اوتنجی کونشک نامیدر .
زمان جاهلیتده اهل فرس عسندنه بر
ایک اسمنه بر کونک اسمی موافق کلمه
او کونی مسعود و متین عد ایله عید
ایدلر ایدی .

آبَانکَاه { [ف] سنه شمسه دن
فرور دینگاهک اوتنجی
کونیدر . § یوم مذکوره مأمور فرض
اولونان فرشته نیک اسمیدر . فرس
عقاید قدیمه سنجه او کون باران یا غارسه
رجاله و یا غمور یا غمازسه نسوانه عائد
عد اولونور و هانکی صفت عائد ایه
اونلر صویه کیروب یقاینلر و یکدیگریله
صو سرپیشوب اکثیرلر ایدی .

آب بَرَن { [ف] نهر ، ایزماق ،
جاغلایان کنارلنده
صویک شدتله دوکوله مسندن حاصل

اُونِفُورْمَه [ایتالیاچه دن]
 وعسکریه به مخصوص البسه رسمیه :
 « بداصله بجابت می ویر هیچ اونیفورمه »
 (لا)

اُوهُرُون [ذ] عقیم ، قیصر ،
 یاورو طوغورمایان
 نسوان ، حیوان .

اُهِبَه [ه] سفرد ، عسکره
 مخصوص البسه ، مالزمه
 دیکدره « ها » نک قهقه ایله تلفظی ده
 جائزدر .

اُهِجُوه [ه] هجوه سبب اولان
 حال ، ماده دیکدر .
 اُهِجِیَه [ه] هجویه « مقامنده
 استعمال اولونور .
 همزه نک فحیله اوقومق یاسکشددر .

بازیایر : [اویینیز وعقبلی دومنیز
 احتقر دخی وعله اولاده « یکچیری
 قانوندنه تعلیم یوقدر ، بز بو مقوله
 نستهی ایدهمیز » دیعلری اوزرینه —
 لایحه — قوجه سکبان باشی] ، « حکایه
 اولیده وسمه طراز ابروان سطوراولان
 (امیر اصحاب مکاید دعیبص مفاسد)
 تعبیری تیمارلو سیاهیلرندن قره حصار
 شرقیلی قره قاش مصطفییه اشارتدر —
 شرح شقیقنامه]

اُومْبِرَا [ایتالیاچه دن Ombra]
 طبریراق ویاخود آتینجه
 قهوه رنگکننده برنوع توز بو یاددر .
 صرافتوزلر ، قاشلر بوتی سرکه ایله حل
 ایدوب طوغرامه لره جوز قلیدی ،
 ماوون یایارلر .

اُومِنْدُوس [لاتینجه دن Ominibus]
 اومندوس (عمومی آراهه ، بیوک
 شهرلرده ایشله یین بیله) عولجی آراهه سی .

[قَاعَتَرُوا يَا أُولَى الْأَبْصَارِ] . [اولو
الا لباب] = « الباب » عقل مناسبه

اولان « اَب » ك جمعى اولوب معنای
تركيب عقول سليه صاحبلى ديمكدر،
[اُولَى النَّهَى] = عقل صاحبلى ديمكدر.

بو تركيب لسانه ثقیل كلديكندن چوق
قوللائيلاز . « اولو » ايله تركب ايدن
تعبيرات طرز فارسى ده مضاف ايله اولنجيه
« اولو » لرى قاعده عربيه به تطبيقاً
« اولى » به تبديل ايتك لازم كلز .

مثلا (سَلَّمَ اُولُو الْاَلْبَابِ) كى .

[اكر يكيچرى طائفه سى مقدما بو
تعليم امرى قبول ايتش اولسه لرم هم
اولوالامره اطاعت ايله مش ، همده

كللى نصرته سبب اولمش اولورلر دى
ديه اعترافه مجبور اولدى — لايحه —
قوجه سكبان باشى] ، [ديكر طرفنده

افلاكه سر چكمش جبال شاهقه
اوزرنده جسيم اورمانلر انظار اولى الا
بصاره قوه ناميهك علام قوت وكالنى

كوسترر — بوسنه مكتوى — جودت
باشا] ، [حادثاتك اصل ومبداءرينه
عطف نظر امعان اولتمه سنك اولى التَّايَّاه

لزوم ووجوبى مسلم — روضه الكاملين]
« اُولَى » [ع] « اَوَّل » ك مؤنثى .
اولى] برنجى ديمكدر . (جمادى

الاولى) ، (رتبه اولى) ، (دفعه
اولى) . ادواندن برينه بيتيشديكى
تقديرده آخرنده كى (ي) الف ايله

سوروب كوچك قوشلرى طومقده
قوللائيلاز واد دكنسكزه « اوكه
چوبوغى » ديرلر .

اُولْتَا — ياخود — وُولْتَا [ايتالانجه
دن] كى

يى بر صاغه بر صوله چوبروب روز-
كاره قارشى يورومتك ، ايلره نيك .
عوام ناس ييتنده صاغه صوله بوشنه
گزينوب طوموقه [اولتا اورمق]
تعبير اولونور .

[ع] صاحب مناسبه اولان
اولو (ذُو) اداتك جمعى ، صا .

حبلر ديمكدر ، لسانتوده
اولى] مطابقاً تركيب ايله قوللائيلاز :
[اولو العزم] = قبل

الْمُهَيِّدَن كيدولر نه وحى وتبلغ قيلان
اوامر قدسيهك اجراسنه يك زياده
جدد واهتمام بيورومش اولان بيغمبرلر

دركه اقواى روايتيه كوره حضرت
(نوح) ، (ابراهيم) ، (موسى)
(عيسى) و (محمد المعطنى) (عليهم

السلام) افنديلر عتردن عبارتدر .

[اُولُو الْأَمْرِ] = علم وفضل ،

حق و عدل ايله متصف اولان امر
صاحبلى ديمكدر § اجراى احكام
شريعت وايضاى شريطة عدلت بيور -

مقدمه بولونان حكمدار اسلام ، پادشاه
انام « اولوالامره اطاعت واجيدره .

[اُولَى الْأَبْصَارِ] = بصير صاحبلى

بوندن مقصد نظر دقت اوابى ديمكدر :

قبول و تعریب ایدلشد. قطعات
خسته ارضدن جزائر بحر محیط قسمه

[océanic اوقیانیا، یا خود اوقیانیا]

دنیلیر که بالجه السنه مدینه جغرافیا لند
قطعه مذکوره یونان ایلایاد اولونور.

هرشیده اولدینی کی اوروپا تک یوبابده
عموماً قبول ایتش اولدینی اسمی ترک

ایدوبده جغرافیا کتابلر مذمه ،
خریطه لر مذمه قطعه مجبوسه به

« اوسترالیا » اطلاق اولونمسه
خطادر . « قاموس الاعلام » ک

وبردیکی معلوماته نظراً [اوقیانوس
ocean] اساطیر یونانیه جه دکنز

معبودی اولوب « تنیس » نامنده
بربریک قارذنی و زوی و « اوقیانیده

océanides » دنیلن دکنز بربرلرنک
پدی زعم اولونوردی .

اوقیه [ع] اوق ، اوقیه دخی
اوقیه اطلاق اولونور . لسانزده

اکثریا (اوقه) دنیلیر . بعضاً
(قه) ده قوللانیلیر . [و نه]

تعبیری بولک ، آعره ، قوحه § وقار ،
خینیت صحنی ، محترم کی معساری

اقدام ایدر . جمعی [واق] کلور .
فقط ترکیده قوللانیلیر .

اوسه [روجه دن] اصلی
(اوسه) در .

بورج آغاجنک بحار اوزوی دنیلن
تخنسک بالندن یایدقاری لزوجتی ،

طوتفالی برماده در که انجه دکنکره

دوشه قاله کینک مناسنده قوللانیلیر .
[اورسا آلابانده] = کینک سرعتله

سول طرفه دونشی .
اوزکپوس [روجه دن] اصلی

« استاوریت » آزمانی دنیلن
قیرمنی ائی بر بالقدور که بعضری یوز

قیه دن زیاده کلور . براز کوچک
اولورسه (طوربه) دیرر .

اوزیا [روجه دن] دوت شکل
اوزره مرتب بولونان اوون

کاغلرلندن « لوقوم » شکلی حاوی
اولان کاغذک اسمی .

اوسکوف [روجه دن] اصلی
(اوسقوفیا) در .

اوسکوفی سرپوش ، ناشتی ،
تقیه دینکدر .

ر لفت کتاسنده کوریان (« فس »
لفظی « اوسقوفیا » دن منجودر)

قولی محتاج تدقیق کور اور . هر
بریمر . ر شاعار زریس اسکف بلند

بروز ایکن فاحته وش بدیرای طوق
فرماراغ ورع اولمه دن اولک ارج

واعلی دکلیدر — شقیه مه .
اوقتری [یونانی دن] کرلی

اوقتری اوقی § برنوع قوزغون
انکی .

اوقیانوس [معرب ocean]
اسکی یونانیلر و حالا

اوروپالیر طرفندن بحر محیطه ویریلن
اسمدر که عربلر طرفندن دخی بوصورتله

بر دودوك طوتدينى حالده تصوير
ايديلودى .

اورئانس { اسم } ژاپونيان
اورئانسيه { لاسغزده «اورئانجه»
ديپ معروفدر .

« ژاپون كلى » آجيق بيه ياخوديباش
بيوك طوب شكلنده برچيكدرد . باقر
معنى طوبراغنه ديكلير سه چيكي . نى
رنكلى اولور . ستهده زدهمه كوكنى
فونده طوبراغيله نازه له ملبدر .

اورانغ-اورئانغ { قرانزجه دن
[orange colour]
اوران اوتان { «-وماترا» و
« بورنه تو »

آطه لريك ورمالريده ران بر نوع
حسيم مايه-ون . بو حفس ميمورك
قويروقلرى اوفاقدرد . قولارى عيشله
اوزوندر . بونلر انسانه مشابه اولوب
قائما يوردر .

اورؤوبه { ايتالياجه دن } اصل
« رويه » در . اثواب ،
كيبه حك شى . آربه - عاتد طاهر .

اوزديسو { ايتالياجه دن } بويجه
اسرتجاري . سپارش تحويلي .

اوزسا { ايتالياجه دن } كينيك
اسكله يعنى صول طرفي
ديمكدر . [اوزسا پوچه] = كاه
صاغه ، كاه صوله يورومك لاسغزده
اكرى بوكرى ، چاييچى چورپوق ،

اؤف { [ع] يورون ديمك اولان
(اؤف) ك جمى . [ترغيم

اؤف] = يورونلرى يره سورتكمكه
كبر قيرمق ديمكدر . كال تحفير مقامنده
استعمال اولونور .

اواز { [ف] حرارتلى ، صبحاق
هوا . نظم فارسيله
اوازده { « شدت حرارت » مقامنده
استعمال اولونور .

اوباز { [ف] ناله ، اينى ، آغلايش .

اوبوس { [فرانسجه دن Obus]
مخروطى الشكل كوچك
خبره . « اوبوس طوبى » = بر نوع
هاوان .

اوپرا { ايتالياجه دن Opéra]
تيازوده موسيقى بله معنى
واجرا اولونان سته ائمش
اوپهرا { حكمة مطبومه : بويه
سته لى مضحكه مطبومه ومثوره
اولورسه « اوپهرا قوميق » ديكليمر .
§ بودرلو اويونلرك اجرامنه مخصوص
محل . تياترو .

اوبهزپ { [يونانيدن Enterpe]
اساطير يونانيه ده
(موزه) دينلن وفتون ، معارف
حاميلرى زعم اولونان پريلردى بريت
اسميدر . بوبرى موسيقى وغزاليك
حاميسى عد اولونور والنده ويا آغزنده

«بری زادم عجب کیلرله انیتده درشیدی»
 «دیمیزی عاشق مختکشم غربتده درشیدی»
 (عزت ملا)

«خلاف جنس ایله انیت استوار اولماز»
 (اسکی راتباشا)

«اشووده» { «ع» [«نَشْبَدَه» کبی
 اوقوش ، سوله تش
 شعر دیمکدر .

«اشووطه» { «ع» [ابلک ، دوکوم .

«انقور» { «ع» [پیو ، خرماچکر .
 دکنک آرقه سنده کی
 یاریق کبی شی . مانوس دکلدر .

«انقوعه» { «ع» [صو او اوغک
 صندوقی ، صویک
 آقارکن ایرکیلوب بریکدیکی محل .

«انمی» { «ع» [ایچی صامان ، اوت
 طولدیرلش شی .

«انوت» { «ع» [دیشیک دیمکدر .
 «انوت» { «انوت» (ده بو معناده
 قوللانیلر .

«انوشه» { «ف» [همزه نك قیضه ده
 جازدر . حضور ، سرور ،

رفاه ، باده ، شراب . سچی ، آیین
 مجوس ، عدل و داد ، مرحمت ،
 محبین و آفرین . نظمه [انوشا]
 دینلمسی جازدر .

«ایتک» ماده سیله استعمالی مناسب
 و جائز دکلدر . (انا انس) = انسی ،
 الفتی ، آلیشقیلتی زیاده دیمکدر ؛
 [داعیلری ایشدن و یازیدن اوصانم ،
 یورلم . فقط مجلس انسا انس بیقرا .
 پسند ولی انعمیلرینه بی تکلف تردد
 ایله مألوف اولدیم فؤاد پاشا ایله مدت
 مدیده غایره رسیده دن اوصاندم —
 فؤاد پاشایه مکتوب — جودت پاشا]
 [وکاهجه مداوله اقتداح انس و الفت
 ایچون موافق احباب منفورالنفاق
 و پاشا لر کی ذواته محتاج اولیه جق
 قدر مبلغ محصل الاسباب و الانفا قدر —
 مکتوب — کافی]

«هی عشق ایله هم مجلس اولان اهل جنوندر»
 «عقل اول حرم انده نامحرمه بکزر»
 (وجدی)

«غم عشق ایله اوله انس ایلدم»
 «ایشیت کیم او آتش ایله نیلدم»
 (عزت ملا)

«بزم انسا اننده برهم نفس بولدم ینه»
 «ایلدم بر ناله ده اوباب حالی آم کو»
 (فی لساندن — معلم ناجی)

«انسیت» { «ع» [ولد] آلیشیه ،
 الفت ایتمه . ینه بوممائی
 افاده ایدن [انوت] هیچ قوللا بیلماز ؛
 «نکاده شوخی مرده له عجب انیت ایشدور»
 (مفتی عارف حکمت)

« آسان » { [ع] آسانك، فغان ائك .
 « آسان » (آسان) چوق ايگله ييحي ،
 زياده فغان ايدين .

« آسوب » { [ع] قامشك بوغومي .
 « آسوبه » { اصطلاحات طبيه دن او .
 « آسوب » { لوب على العموم اينجه
 بوروجقلره اطلاق اولونور .
 « آسوب الجبل » = اينجه يول ، ياتيقه
 يول ، « آسوب » = فارسي ده مندره
 دوشمه ، دوشك ديمكدر .

« آسوتقش وقاش كاري ايتش جوي متعندن »
 « سر آتوبه ميراب انكشتان ايله اسقا »
 (نالي)

« آسوش » { [ع] چوچق اوپوني ،
 « آسوبه » { صيانه مخصوص اوپون .
 « آسوش » { [ع] نباتات كوكي ؛
 « آسوشه » { كوكي يردن طاقيله
 جيقاريلان فدان ، آغاج
 « آسوشه » { ير الماسي و پاتاس
 كي كوكلره ده دييله سيلير .

« آسي » { [ع] ديشي ، قادين ديمكدر .
 « آسي » { جمعي « آت » در .

« آزوهه » { [ع] كبر و رعونت
 « آزوهه » { عظيم . استعما
 اولونمايان الفاظندير .

« آنس » { [ع] آليشيقلي ، آليشيقلي .
 « آنس » { اكثريا (انس و الفت)
 و (انس) طرزنده ، نظم و نثرده
 قولانيدير . يالگوز (انس) اولورسه
 مطلقا (طومتق) ماده سيله قولانيلىدور .

« آسكايى لقب اولوق عضا »
 « اولديفنددر او اتم الاشيا »
 (خاقاني)

« آميد » { [ف] ايكي سي ده جاژدره :
 « آميدكك » = مأبوس
 « آميد » { اولوق ، « آميدبخش » =
 « آميد » { آميد ويريجي ، « آميدوار »
 = آميدلى « آميدگاه ، آميدكه » =
 آميديري . [نيات صادقم حسيه
 عفو عالي به مظهرت خصوصنده آميد
 كترانم دخي پك قوى بولمغله حق
 بندگانده هرنه درلو معامله بيورله
 بر بيوك نعمت و عنايت بيلنه جكي -
 پاش كتابته تذكره - قوجه رشيد
 پاشا]

« حق سبب خلق ايلدي ذاتن نظام عالمه »
 « سنده در خلقك آميدي اى امام المسلمين »
 (قصيده)
 « جوهرى صوكسيلور تابش آسغله اكر »
 « چشم آميدمه دوش اولسه مراياي عدم »
 (عاكف پاشا)

« بيكلر يشا اى نهال آميد »
 (معلم ناجي)
 « قيلسه ميم عدى خامه سي رسم و تحرير »
 « روزن چشمي اولور منبع نيل آميد »
 (كاظم پاشا)
 « حاصل ذلت و خسارت اولور »
 « رخت آميدي آسه غارت اولور »
 (فضولى)

« آناس » { [ع] خلق ، نان ديمكدر .
 « آناس » { بو مأنوس دكلدر .

اولد یفندن — تصویر افعال — عاکف
پاشا [

«افاضه بخش حیات اوله سه بدی نامیه به»
«فوروردی عرق موالید اتمهات چار»
(۷)

«باشلاسه م معراجنی تحقیقه آب وتاب ایله»
«کوهر شهوار گوش اتم هانیدر سوزم»
(نفی)

«ایتمشدی برای عیش جانی»

«تشریف سرای اتم هانی»

«امهود» { [ع] ایچنه طوز قونیلان
[ع] آغزی طاردی کنیش
برنوع قاب، قواطه [چومک کبابی
دینیلن طعامی پیشیرمه مخصوص او
شکلده صحن، چومک .

«[ع] او قووب یازمق یلمه بن:
[ع] شخصی اتمی، «اتمی صادق»

رسول اکرم صلی الله علیه وسلم افندیز
حضرتلرینک عنوان شریفلریدر. ذات
قدسیّت سجات رسالتناهیلرینک اصلا
تعلیم وتعلّم وقوعبولامش ایکن علوم
اولین و آخرینه واقف وکلات مکتوبه
وکتابت وانشائی عالم وعارف اولملری
حقیقین اولان کوزلری قاماشدیرمحق
قدر پارلاق برمعجزه مشتمشه اولدینی
کهی یوعنوان اعجاز نشان دخی حق
مقدس جناب پیغمبریلرندمه غایتله
شعشه دار بر فضیلت علویه در .

«اتمی ایدی کرچه قیلدی کندی»

«عاجز بلفای تجدد وکندی»

(مقدمه)

«سنسین اول نبض شناس علل طبع امور»
«درج رایکنده در اجزای قدام دولت»
(منیف)

«نه کارمشکلی دوشسه اموردن ودولتده»
«دوشه مقبول شاهنشاه عالم سعی مشکوری»
(نفی)

«امومت» { [ع] والدهك، آنالکی
[ع] صفت: حق امومت .

«امهات» { [ع] آنا دیمک اولان
(ام) [ع] جمعی. آنالر.

[ع] اساسی، باشلو شیلر معناسنه ایکی
صورتله قوللانیلیر. [امات] «ام» ک
جمعی دکل جاریه، مملوکه معناسنه اولان
(امه) نك جمیدر. (امهات) مقامنده
(امات) قوللانیلدینی آثار قدیمه
وجدیده نك هیچ برنده کورله مشدر:
[امهات کتب دینه نك اشهری و
«اسماهیل بخاری علیه رحمة الیاری»

حضرتلرینک اتم مسعودیه یادکار
منوری اولان «صحیح بخاری» نام
کتاب قدسیّت نصابک دردنجی قسی
دخی کاملاً طبع وتمثیل قیلنمشدر. [،
امهات السنه، امهات لغت. (اتم هانی)
(امام علی) کرم الله وجهه افندیز
حضرتلرینک همشیره لریدر. [بوخصائل
ذمیّه مادرزاد صاحب ترجمه نك عناصر
اربعه سی و امهات الخطیبه اطلاق اولنان
حرص وحسد وکبر ایسه قوای فعاله سی

امور { [ع] شیء ، ایش ، حادثه
امور { دینک اولان (امر) ک

جمی : [امور مهمه ، تعصیب امور ،

معضلات امور] ، [امور آشنا] =

ایش بیلیر آدم ، [امور دیده] بر

چوق ایشلر ، شیلر کورمش تجربه

صاحبی آدم ، (موفق الامور ، مسئل

الامور) = جناب الله § لسانزده بو

صورت استعمالدن ماعدا وظیفه کی

بر منساده دها قوللانیلیر : [بنم نه

امورم نه وظیفه ، نه اولورسه اولسون

امورمده دکل ، (امور ایتک) =

وظیفه عدا ایتک ، قید و تکلف ایتک .

[مجازات و مکافات ایسه ترازوی اداره نلک

ایکی کفیه حکمنده اولوب بری ناقص

اواسه امور دولتک موازنه سنه خلل

کلک امر طیبیدر — تاریخندن —

جودت پاشا [، ازمه امور بو هیئت

مستحسنه نلک دست حکمت پیوسته

یکلی طاله بر باشقه آب و تاب کلدیکی

جله نلک معلومی — عوعوه — ادهم

برنو پاشا .]

«اموری اهل استحقاقه تفویض ایندیکنند»

«که هر برایشده دائم مظهر توفیق سبحاندر»

(قصیده)

«حقه تفویض اموریات نه الم چک نه کدر»

(واصف)

« نه در تصور تمیز حسن و قبح امور »

(لا)

صفا ، دادکرا ، صدر بلند اقبالا

« ای ملاذ اتم و کشف اتم دولت »

(منیف)

« نظام بخش اتم سایه خدای شکور »

(نابی)

« سواد راحة عدلکنده هرکس آسوده »

« درکده حاصل اولور ما حاصل مهام اتم »

(رشید پاشایه قصیده)

امناء { [ع] « آمین » ک جمی -

{ آلائی اناسی ، صندوق

اناسی ، امنای قوم = بر جماعتک

اعتماد و امنیت قازانش اولان اعیانی .

[ثالثاً امناء و قرنائی بوجه مشروح

دولتی استیلا ایندوجه سنه یوزه چاقوب

مستی اقبال ایله نه یاجقارخی شایردیلر

— تاریخندن — جودت پاشا]

امنیه { [ع] مطلوب و مأمول

{ امنیت { اولان شیء اومه ، امید .

[ناهر شخصک معلومی اولق کرکدرکه

بو سالک اولدیغز ثنیه ده یا نائل امنیه

ویا واصل منیه اولغدیغجه کیت مکت

قهقری السیره رخصت جولان و برلز

— شفیقنامه [، اغتنام غفلت زمان

و انتهاز فرصت امکان ایله بازار امل

و امنیه ده دیله دیکی کی یوکی ملوتدی

— تصویر افعال — عاکف پاشا .]

« کمز امیدین یازوب عزت قولک بو مقطعی »

« چشمه بردرکه امنیه در هر مصرعی »

(عزت ملا)

مخصوص اصطلاح رعیدر : [مشاہیر
امراء ، امراء عسکرية ، امراء بحرية]
« املده امرادر ستوال درکاهک »
« اولورسه دردلدله اوله کرد راک آم »
(لا)
« ایرغه کوروب میده باغن امرانک »
(قتالی زاده علی)
مُعوَز : [ع] کچی ، قره جه ؛
بونلرک سوریلری . الفاظ
مروغه دن دکلدر .

اُمُلْدَان : [ع] نازه فدان ، دال
اُمُلْدَانِي : شوخ نازک بدن ،
کوزل ، کنج . بونلر
اُمُلُوْد : ماٹوس دکلدر .

اُمُلُوْج : [ع] سروی یا براغه
بکزه بن اوزون ، قار .
یشیق اوت § یا براق .

اُمَم : [ع] « اُمّت » کجی ؛
اُمَم : اُمم قدیمه ، (خیر الامم ،
خیر امم) — اُمّت محمد « علیه السلام »
[اُمم سالفه نیک اختراع اجتمش اولدقلری
بونجه صنایع غریبه واثار عجیبه بشون
بتون عو اولوب کیمتیشکن — نطق —
بیوک رشید پاشا]

« اتفاق ایتدی بو معناده اُمم »
« ازهر الدون ایدی فخر عالم »
(خاقانی)

بر طائفه نیک کل پیغمبری تصدیق
ایتمه بن قسیمی . [اُمّة الله] = خلق ،
ناس . (اُمّه) اولورسه جاریه معنا .
سنه درکه جمی [اُماء ، اُمات] کلیر .
تصفیری (اُمیّه) واصلی [اُمّوّه ،
اُمّوّه] در . بالتحریک نسبت ایدیلیرسه
(اُموی) دینیلیر . [اُمیه] = انايه
عائده ، والدمیه منسوب دیمکدر . [اول
آیه منسوخ کبی ممنوع العمل ، بن اُمّت
منسوخ کبی مقطوع الامل — نشاچی
محمد پاشایه مکتوب — فضولی]
« اوله لی پیغمبر آخر زمانه نعمت کو »
« آبروی اُمّت آخر زمانیدر سوزم »
(نفی)
« عون ملت فخر اُمّت مستشار سلطنت »
« عالم همت جهان مکرمت جان جهان »
(وله)
« آندن صوکره کلان قبیله »
« باشالار اُمویه دولتیله »
(مقدمه)
اُمُوْلَه : [ع] مثال اوله رق ایراد
ایدیلن بیت ، مصراع .
اُمْدُوْد : [ع] دآب ، طادت ،
کورمه نیک . قوللانناز .
اُمْدُوْحَه : [ع] — هب مدح و ثنا
اولان فعل ، حال ، شی .
اُمُرَا : [ع] رئیس ، بک مناسنه
اولان [اُمیر] کجی .
طائفه عسکریه نیک بیوک ضابطلیرینه

حيوان . [لَام] = برآنان، آناسی
 بر . [اِم وَد] = صائیلماز جادیه .
 هر شيتك منشا . مولديه . اصله
 اطلاق اولونور : [اَمَّ لِحَبَات] =
 شراب ، شهي ، مسكرات . [اَم
 الكتاب] = لوح محفوظ . [اَمَّ الرذائل]
 = جهل ، نادانی . [اَمَّ الفرائض] =
 علم ودانش . [اَمَّ القرآن] = سورة
 شريفة فاتحه وآيات محكمات .

« اَمَّ معبدیدی اول خاص خدا »

« رضی الله تعالی عنها »

(خاقانی)

« آسمی ای لقب اولی محضا »

« اولدیفنددر او اَمَّ الاشیا »

(خاقانی)

« یوق قید ماسوی دل قدسی جنابده »

« اولماز خطا صحیفه اَمَّ الكتابده »

(هر سکی طرف حکمت)

« ای اوغل اَمَّ خبائندری »

« فسق تولیده سبب بی دردی »

(وهی)

« سنسین اول دریای بی پایان دانش کیم اولور »

« در اَمَّظک زیب کوش وکردن اَمَّ الكتاب »

(نفی)

اُمَّت { [ع] جماعت ، قوم ، طائفه .
 اصطلاحات شرعیه دن اولوب

قبل اَلمَیدن کسدر لَینه یغمه بر کوندرین

جماعت دیمکدر : (اَمَّت محمد) = صلی الله

علیه وسلم = اهل اسلام . [اَمَّت

اجابت] = بر جماعتک کلن پیغمبره

ایمان ایدر قسبی . [اَمَّت دعوت] =

اُمَّ { [ف] فوج ، بلوک ، گروه
 اُمَّ { معنانه در [اَلْم لَمْ] = فوج
 فوج ، طاقم طاقم . قبا ترکیه ده فوج
 فوج کلوردر دبه جک یرده قولانیلان
 « اَلْاُمَّ اَلْاُمَّ کلوردر » تعبیری بوندن
 مأخوذ و محرف اوله کرکدر .

اَلْوُف { [ع] بیك معنانه اولان
 (اَلْف) كُ جمعی : آحاد
 الوف ، عشرات الوف [اکثریا حساب
 درسورنده ، کتابلرنده قولانیلیر .

اَلْوُهِيت { [ع] معبودلیق ،
 اَلْوُهِيت { اَلْاَهْلِق ، تکریلیق :
 [بارگاه الوهیت]

« زهی ذات الوهیت مهمساز ربوبیت »
 « کمشهرستان صنمده دکل بر ذره نابرجا »
 (نابی)

« دینه سرآت الوهیت سزادر عالمه »
 (معلم ناجی)

[طاووس عقل و فکر آدی — که
 روز شب فضای ملکوت و صحرای
 جبرونده جلوه سازدر — بر قدم
 الوهیتک ساحه سنده سیاحت ایده سر—
 تضرعات — ستان پاشا]

اَلْهُوَه { [ع] اویونجاق ، چوچق
 اَلْهُوَه { اویونجاقی . قولانیلاز .
 اُمَّ { [ع] والده ، مادر ، آنا ،
 اُمَّ { نینه . چوچق طوغورمش
 اولان خاتون . قدیس . یاورو یتشدیرن

اویونجی به (البان) دیلیر. بوتک ده
(آق تور) مقامنده استمالی قابلدیر.

الغوزه { [ع] قبالی سوز ،
یا گلنجا ، بیلدهجه .

الفت { [ع] آیشمه : [] تاتارلر
بارکیر اوزرنده اویومقله

الفت ایتملردر ، او چوق هر صباح
طلوع شمسن اول یاناقدن قالغوب
ساعتیرجه درسه جالیمقله الفت ایتملردر

« الفت سیته » = فدا ، کوتو سیته
آیشمه . « کرم الفت » = صبی فقی

قونیشمه . « آشنائی ، دوستلی ،
قونوشوب کوروشه ، ای قونوشه :

[الفتته طویم اولماز ؛ فلانک مجلس
الفتی یک فرحدر ، یک طاتیلدر] ،

[منشی موی الیهک دام الفت و محبتنه
طوتیلانلرک وهین شهودی و حصول

حاجتی جمله سنک صمیمی مقصودی
اولدیفنه نظراً — مکتوب شرعی —

ادهم برتو پاشا]

« ثاقب توکندی کرمی الفت اوشوخ ایله »
« اماز باندرازی » یاران توکندی

(ثاقب)

« حسنک سوزی الفت و محبت »
« عشقک ایشی حیرت ایچره حیرت »

(شیخ غالب)

« موردوحی الهی دل غیب الفتیدر »

« وحی قرآنه دخی غیریده یوق استعداد »
(ثاقب)

« میان اصدقاده شرط الفت ترک کلفتیدر »
(طرف حکمت)

اکذوبه { [ع] یلان سوز .
همزه بی قمع ایله

یا گلش اوقومه بیلدر : [اکذوبه]
جدیده

اکزومه { [ع] کرم ، لطف ،
احسان دیکلدر .

اکره { [ع] حنره ، کبی
چوقور ؛ طوب ،

یورلاق شی .

اکسوم { [ع] چنی . جاری
چوق کوزل باغچه .

اکشوت { [ع] باغ صارماشینی
یعنی تخمیز صارما .

شیق . هر بر خیر سز آدمی بوگا تشبه
ایدلر .

اکله { [ع] لقمه ، اتمک پارچه سی ،
یهجک شی . [اکل] =

میوه ، رزق ، عقل ، ذکا ؛ قاشک
صیق اولیشی . « ذواکل » = صاحب

ذکا . ذکی .

اکیراخ { [ع] آیاره . خرسیا .
نارجه معتبر اولان

صوقایشی . « کاف » ک کربله ده
جائزدر . مانوس دکلدر .

البوب { [ع] کراس چکردکی
مانوس دکلدر .

النه { [ع] « جوع » کبی آجلق ،
« قارنک آقیمه سی . قولان تاز .

الغوبه { [ع] اویون . « یهس »
مقامنده قولان یله بیلیر .

اَقْسُومَه [ع] قسَم ، حصه ،
نصيب ، پای . جمی
[اقسام] در .

اَقْطُوعَه [ع] قطع مناسب والف
علامتی ، نشانه سی اوله رقی
ویریلن ، کوندریلن شی . لاتیجیه اولوب
بعضاً لائزده قوللانیلان [ultima
tam] مقامنده بونی استعمال ایتمک
مناسب اولوب اولیه جفتی لائزده
الفاظ اجنبیه بی ممکن اولدینی قدر آرز
قوللانیق غیرننده اولانلرک نظرگاه
تدقیقه عرض ایدرم .

اَقْسُوم [ع] اصل ، آس دیمکدر .
خرستیانلرک معتقد
بولوندقلری اصول ثلثه نیک هربری که
جمله سنه بردن « اقامیم ثلثه » اطلاق
اولوتور . همزه نیک قحیله تلفظی یاکلشدور :
[از جمله متحشیان حاشیه جدید
یعنی متکلمان خود گفت و شنید اول
فی اقامیم ثلثه ایله بالاجماع تصحیح
مستلحه راضیلر ایکن — شفیقنامه]
اَقْتَه [ع] طاشدن یا بلش اوطه ،
کلبه ، کومس § طاع
تپه لرنده طاشدن یا بلش مناستره ،
رهبان عزلتگاهی .

اَكَاَف [ع] پالان : [اکاف
حار] همزه نیک کسریله ده
تلفظی جائزدر .

اَكْشُوت [ع] صارماشیق ،
دیوارله و آغا جلره
صاریلوب یشیلک ایدن برنوع فدان .

آشایی دکل صاغدن صوله یاخود
صواندن صاغه طوغری اولان دیمکدر .
مثلاً (خط عمودی) شویله [اولوب (خط
افقی) ده بونک ضدینه شویله در : —
[خورشید منور عظمت و سلطنتیه
آفاقه جواهر فشان اوله رقی اقصک
منتهاسته کایجه آندش پاموق شکلنده
— کلیولی — کال]

« افق تمیندن طوغدی برکونش »
« ذوات طاله صالده بر آتش »
[عوعوه — ادهم برتوپاشا]

اَفْقَه [ع] انجیه دری دیمکدر .
بالخاصه سنت ایدیلن دری یه
دینیایر . ترجمه ده تحریف ایله (یوقفه)
دییلیور .

اَفْکُوهَه [ع] « اَفْجُوهَه » کبی
شاشله جق شی .

اَفْوُن [ع] حال ، نوع ، چشیده ،
جنس § صاچه صاپان
سوز ، دیدی قودی § قاریشیق دالیر .

اَفُول [ع] غائب اولق ، کورغز
اولق . اکثریا کواکب
حقدنه قوللانیلیر : [طلوعنی بی افول ،
نزولنی بی قندول ، شرفنی بی وبال ،
قدومنی بی احتمال کورمش
اوله — تضمرات — سنان پاشا]

اَفْهُود [ع] یشتمش ، سرپلمش
چو جق .

اَخْوَان [ع] پایادیه دینیلن نبات ،
چیمک . همزه نیک قحیله
یاکلشدور .

« حالا که بز افتاده خوابان دمشقر »

« سر حلقه زندان ملامت کش عشقر »

(روحی بغدادی)

« عجب حاصل میدور هم محبتان عشقک آمالی »

« صبا گوینده دلدارك تهر افتاده لر حالی »

(نابی)

« افتاده لکه غم اولدی منضم »

« دوشدی یولنه خرابه غم »

(شیخ غالب)

اُفتان وُخیزان { [ف] دوشه قاله
کیتمک . بظرده

[اُفت وُخیز] طرزنده تخفیف ایدیه .

بیلیر . ادبیات قدیمیه طائد تعبیرات

متروکه دندر . مجبوریّت کورلدیجه

قوللائیله میلیر .

اُجه { [ف] باغ ، باغچه ، بوستان
ایجنه نصب اولنان انسان

قیافتنده هیکل ، (بوستان قورقولنی) .

اصل ترکیبسی « اویوق » در .

اُفریز { [ع] موصاندیره . مستعمل
دکلدر .

[ع] معنای اصلیبسی ناحیه ،

افق { جانب ، طرفدر . صورت

مخصوصهده سمانک ، کوکک

افق { کناری ؛ آسمانک کوزه

کورین قیسنه ، اتکنه

اطلاق اولونور . انکین بردگژده

کوکک دگژک یوزیله برلشیش کی

کورین قسمی کنار [افق] دیمکدو :

[افق حقیقی ، افق مرئی] ، (افق) =

عمودینک عکسی ، ضدی . یعنی یوقاریدن

همزه بی فتح ایله او قومه میلیر . جمعی

« اغلوطات » = علامت یکدیگری

تقلیط ایدیه چک صورتده ترتیب ایندکاری

مسائل دیمکدر .

اغنیه { [ع] خواننده تک تنفی
ایتدیکی نغمه ، آهنگ :

« باشقه اغنیه سی وار هر قومک »

« یزه خوش کلز اغانی مفان »

(معلم ناجی)

اغویه { [ع] یله ، مصیبت ، داهیه .
آز قوللائیلشدر .

اُفتادگی { [ف] افتاده لک ،
دوشکونک .

اُفتاده { [ف] دوشمش . جمعی
[افتادگان] در :

[هر برینک هیون خاطرده سی برکروم

خاطره خطرناکده افتاده فتوداندیشه

اولوب قالدی — شفیقنامه] ، [مساحه

کران مسافات سوق و بازار ، دور

افتادگان ساحه دار و دیار — مکتوب

— کافی] § مفدور ، فلکژده ،

مصیبت دیده ، عاجز ، دوشکون .

§ عاشق :

« هاروت نکاهی اینه ایما »

« افتاده چاه اولور زلیخا »

(شیخ غالب)

« افتاده بریادهیم ای شهسوار طور »

(معلم ناجی)

« اولدم ای شوخ جفاپیشه سکا افتاده »

(شیخ وصی)

« اولش کیبسی حرص ایله افتاده ریا »

(لا)

اُطْرُوش { [ع] قولاغی ایشتمه بن ، صاغر .

اُطْلُوفَه { [ع] یالچین قبا ، کسکین قیالقی .

اُطُم { [ع] قصر ، کوشک ؛ کلارکیر حصن ، حصار ، مرغاللو کارکیر خانه . مأوس دکلدور .

اُظْفُور { [ع] طیرناق § آصمه فیلیزی .

اُغْمُوبَه { [ع] آزار ، تکدیر ، بویوله سویله نیان سوز .

[اعتوبه شدید]

اُغْجُوبَه { [ع] همزه نك فعیله باعث تعجب یاکلدور .

اولان تحف ، غریب شی ؛ شاشیله جق شی : نکاشته صحیفه سامعه یقیم اولان

اعجوبه ناشیده دن بریسه ده بوایدی که — شفیقنامه . [، اول خیال بازان

خیمه تزویر وتلیسک وجهاً من الوجوه سرزده خاطر ابلیس اولامش ابداع

ایتدکری بعض صور اعجوبه بی بیان ایدر — شفیقنامه .

اُغْلُومَه { [ع] « علم » کی نشانه ، علامت .

اُغْمَرَه { [ع] بوقاز وقارنده پیدا اولان شیش ، یوسری .

اُغْلُوج { [ع] نازه دال ، فدان . مأوس دکلدور .

اُغْلُوطَه { [ع] متکلمی ، مباحثی یاکلدور ایچون ترتیب

و ایراد اولونان سوز ، یاکلدور .

اُضْجُوكَه { [ع] کولنه جك شی ، کولکی ایجاب ایدن

حال ، کیفیت . همزه ی قتح ایله او قوه ق یاکلدور .

اُضْجَیَه { [ع] معنای اصلیی قوشلق اوقتی کیلن قویون دیمکدر ،

رضای آسمی ایچون ذبح ایدیلن قربان . قربان بایرامنه قربانلر معناسنه [عید

اُضْجَی [دنیلدیکی کبی [عید اُضْجَی ده دینیلیر .

اُضْجُومَه { [ع] نسوانك بیوک کوردنک ایچون فیعلرینه

باغلا دغلی اوقاق بوغچه کبی شی آرق لاق . همزه یی مطلقاً ضمه ایله

او قومه لیدر . « تورنور » مقامنده قوللانملی .

اُضْجُوج { [ع] زیاده یوروك آت ساری رنگلی خفتان ،

کلیم . قوللانمایان الفاظ دندر .

اُضْطَمَه { هر شیتك اصلی § انسانك عرق ونسی .

اُضْطَمَه { استعمالی اندردر .

اُضْطُولَه { [ع] « هدایت » ك ضدی . ضلال کبی .

طریق حق دن انحراف یعنی آرزغیتلی موجب اولان شی .

اُطْرُوان { [ع] مسئی نوجوانی ، دلیقا نلیق حالی ،

جوانلق جوشغونلنی § جوانلک هنکام کالی . قوللانلی .

همزه ایله یالکز نظمده استعمال اولونور.

اشنان { [ع] قلیه اوتی ، چوکن
دینلن نیات . محروقندن
« قلیه طاشی » اعمال اولونور .

اشنه { [ف] آفاج یوصوفی
دیمکدر : [فصلیه اشنبه]
عرییده « شبه المجوز » و « مساوگ
القرود » دیرلر . عرییده همزه نکه فصلیه
دخی قوللانیلیر .

اشوع { [ف] یر سز ، یورد سز
بجهول النسب ، سر سری
آدم . الفاظ معروفه دن دکلدر .

اصبوع { [ع] اصلی یارمق دیمکدر
اصطلاحات هندییه دن
اولوب تقیم دینلن اولچونک اولاییکیه
تقسیمی ایله حاصل اولان قسملرک
هر ربته اطلاق اولونور .

اضطبه { [ع] استوبو دینلن شی .
اضموح { [ع] قولاق § قولاغک
دلیکی .

اضوجه { [ع] یوغر یورکن
چکیلوب اوزایان خیر
پارجه سی ، پیده .

أصول { [ع] « أصل » ک جمعیه .
« أصل » (فرع) ک
و « أصول » (فروع) ک مقابلدر :
[اصول وفروع] § قواعد اساسیه ،
منوال ، صورت ، یول معنارلنده مفرد
حکمنده قوللانیلیر . فقط صفتلری

مطلقاً مؤنث اوله رق ذکر ایدیلیر :
[اصول الحکم فی نظام الامم] =
کاتب چلبی مرحومک سلطان محمود اوله
تقدیم ایتدیکی اصلاحات لایحه سی .
[اصول اداره ، اصول حکومت ،
اصول دین ، اصول کتابت ، اصول
فقه] (اصولیون) = علم فقهی تحصیله
مدار اولان قواعد مؤلفلری ، اصول
فقهه منقصب علما . [آرتق بنده
بیرالرینک بوندن سوکره اتخاذا ایدمکچک
اصول و مسلک شاید محاکمه دعوت
اولنه حق اولدیفم حالده — تذکره —
یویک رشید پاشا] § آهسته ، یاواش
مناسنده ده قوللانیلیر : [فلان اصول
اصول یعنی کورلتی سزجه کلدی] (اصول
ایله) = یاواشجه ، (اصولجه حق) =
غایتله یاواش دیمکدر (اصولنله) تعبیرنک
غلط قاحش اولدیفنی واصل قوللا .
نیلنامه سی اولی بولندیغنی اخطاره لزوم
وارددر : [شعر و انشاده مخترع اصول
عدم المثال و دقایق علوم ادبیده حائز
سرمایه کمال بر ذات بی مال اولوب —
روضه الکاملین]

« مکارمکله اصول ائم اولونور محکم »
(لا)

« ره عرفان حقیقته بوردرد آب و اصول »
(واصل)

« اصول نعمتکی تعلیم قیلدی ارواحه »
« کماوی آدمی تقسیم ایان نوای وجود »
(نورس)

غصب واخذ ايله مك معنای بنه كلیه .
 (اُشْتَلَكْر) = غوغای ، غدار ،
 ظالم ، غاصب دیمكدر .

اُشْتَوُ { [ذ] « انكشت » كی
 اُشْتَوُ { [ذ] « بارمق کی سبزه ، یشیلک .
 اُشْتَوُ { [ذ] « مائوس دكلدر .

اُشْتَرُ { [ذ] « کیری ، اوقلی کیری .
 اُشْتَرُ { [ذ] « اسکر » ده بو معنای
 اقادده ایدر .

اُشْغُولَه { [ع] اوغراشیله جق شی ،
 اوغراشه جق ایش :

[اشغوله مقبوله]
 اُشْقُ { [ع] همزه نك فعیله ده
 « جازدر . تركه ده غریف
 ایله چادر اوشاغی دینیلن علاج . کلخ
 آغاجی صمنی . عربیسی « صمغ
 الطرثوت » در .

اُشْكُوفَه { [ذ] « شْكُوفَه »
 كی چچك دیمكدر .
 باخصوص فصل بهارده آغاجارك
 آیدینی چچكدر . نرده مطلقا همزه سز ،
 نظمه همزه سز و همزه لی اوله رق
 قوللانیلیر .

اُشْكُفْمَه { [ذ] آچیلش دیمكدر .
 اُشْكُفْمَه { [ذ] اکثریا ازهار حقدده
 قوللانیلیر . بعضاً همزه نك استقامی
 جازدر .

اُشْكُوه { [ذ] « شْكُوه » كی
 « شان و شرف ، عز
 و شوكت ، سرتبه و هیبت معناسته در .

عربی اعتبار اولدقدده معانی آتیله بی
 افاده ایدر : نفسی قاریشیق ، عرق
 بوزوق آدم کی سرقت ، رشوت ، غصب ،
 ضبط صورتیه قازانیلان حرام شی ،
 مال . کی علاجلی شربت . بوتقدیرده
 جمی [اُشْتَاب] در .

اُشْمَه { [ع] قورد ، بوجك .

اُشْتَاب { [ذ] سرعت ، عجله
 « شتاب » باقکزر .

اُشْتَرُ { [ذ] دوه . « اُشْتَرَان » =
 « دوه جی . « اُشْتَر خویسی » =

دوه خویلی . کینعی . « اُشْتَرْدَل » =

مفسد ، حامد ، کیندار آدم . « اُشْتَر

غَزْ » = عربیده (زنجیل العجم)

وترکیده [اجدان خراسانی ، دوه

اوقی] دینیلن قاصنی آغاجنك كوکی

دیمكدر . « اُشْتَرْگَاو » و « اُشْتَرْگَاو

یَلَنَك » = زرافه دینیلن وجسمی دوه ،

صغیر ، قبالانه مشابه اولان حیوان .

« اُشْتَرْخَار ، اُشْتَرْخَوَار » دوه تیکنی ،

دوه اوقی . « اُشْتَرْمَرِغ » = دوه

قوشی ، عربیسی « نسامه » در .

[اُشْتَر] ده باقکزر .

اُشْتَرْ { [ذ] موج ، طالع .
 اُشْتَرْ { [ذ] « مائوس دكلدر .

اُشْمُ { [ذ] غوغا ، کورلی ؛
 اُشْمُ { [ذ] قوت و زور ایله تمدی ،
 غدر ایتك ، عتف ایله بر شخصك مالی

معناجه « طرز » دن دها قوتلیدر .
(استیل) (مقامنده) (طرز) ی قوللا
نموبوب مطلقا (اسلوب) ی استعمال
ایتمه لیدر : [اسلوب دیدیکز شی
هر شخصک افکار و ملاحظاتی

تمیبرده کی طرز مخصوص سیدر . هر-
کسک اسلوب افاده می ایسه افکار
و ملاحظاتنک قالی در - اکرم] ،
[اسلوب حکیم] = اهمیت حسیله
ایرادی لازم کن شیتی ذکر ایتمه بن
متکلمه تعریض ایچون او شیتی
سرد و بیان ایتک یعنی مخاطبک سوزنی
مقصدینک خلافت ، حکنه اوله رق
تلقی ایدوب هیچ بگلمدیکی برطرزده
جواب ویرمک دیمکدر : [بوکدخدای
خود پسند قارشی اسلوب حکیمانه ایله
اداره معصیت ایتک ایجاب ایدر .]

« اختیار ایلمش بو اسلوبی »
(صوفیلی راسخ)

اُسُوهُ { [ع] طریقہ ، مسلک ،
مذهب : [اسوه جیلہ]
§ مقتدی به ، پیشوا ، پیر : [اسوه -
المحققین] § یار صادق ، خالص دوست ،
درد اور تاغی اولان آرقداش : [اسوه -
المشاق ، اسوه الاولاد ، اسوه الفضلا]

اُشَابَه { [ذ] اجناس مختلفه دن
صراکب جماعت - عربلرک
اُوشَابَه { (سوق المکاط) ی کبی ،
عیدکاه - پناز § قاموس
کبیر ایله اختری به کوزه بالکز (اُشابه)

اُسْکُوب { [ع] اشیک بگله بن ،
پابوشی ، قودره جی
§ دوکولوب آقان ، دوکولش اولان صو
§ صیره ایله دیکلی آفاجلر § تیورجی .
(اُسْکُوبَه) = آغیر شاق ، طایه .

اُسْکُدَار { [ذ] اولاق ، ناآزار
یعنی زمانه راضطلاحیه
بوسته جی دیمکدر که اسکی زمانده هر
مرحله ده احکام و مکاتب رسمیه بی
بربرنه ارسال ایچون مخصوصاً اقامه
اولونورلردی § بومثولماً وورلک یعنی
اولاقلرک اقامتگاه ، منزلخانه معنسانه
کیرک بوسته خانه دیمکدر § منزل آتی
معنسانده ده قوللایلدشدر § صوکیجیدی ،
اسکله ، بیوک صوکنارنده اولان بندر
و محل . استانبولک قهقه قدر اسکدارده
[خریسو یولیس] دیرلردی که
« آلتون شهر » دیمکدر . هنگام فرویده
اشعه شمسک انعکاسیه بیوت و مساکن
بلدهک مستغرق انوار اولیشی بونام ایله
نسیمه سینه سبب اولدینی کبی بعدالفتح
آناطولی قولنه مأمور اولان ناآزلرک ،
اولاقلرک اقامتی ایچون اوراده منزلخانه
انشا اولوغه می ، ذاتاً شهرک کنسار
دویاده بولوغه می (اسکدار) دینله سنی
ایجاب ایتمشدر .

اُسْلُوب { [ع] طرز ، طور ،
نسق ، یول : [اسلوب
عتیق ، اسلوب جدید ، اسلوب عجمانه ،
اسلوب فرنگانه] بولفظ [al-Ya'vilu الاستیل]
مقامنده دخی استعمال اولوغه در .

اُسْتُودَان { [ف] مجوسی مقبره‌یی،
مزاری که (دَخَهْ
کَبَر) ده اطلاق اولونور .
اُسْتُوز { [ف] طوارق آت ، قاطر
کچی حیوان .
اُسْتُون { [ف] دَسْتُون ، کچی
دیرک معنایه در . بو
یالکتر نظمه قوللانظیلدر .

اُسْتُوَان { [ع] اوبور ، چوق
یسوب ایجن آدم .
اُسْتُوَب { مأتوس دکلدور .
اُسْر { [ع] سیدک زوری ، سیدک
ملوکه علی .

اُسْرَاء { [ع] « اسیر » ک چی :
(حبشه کی ، یتالیالی اسرای
حریبه تک ، ملک تریته اعاده ایدلکده
اولدینی . . .

اُسْرَب { [ف] قورشون : دانه
اسرب .
« اسربله تراشیده اولور پیکر الماس »
(شیخ غالب)

اُسْرُوش { [ف] صدای لطیف .
« کوزل سس » « سُرُوش »
کچی ملک « هرامه شمشینک اون بدنجی
کونی .

اُسْطُرْلَاب { [یونانییدن معرب]
اصلی مرکب برلفظ
یونانیسدرکه (میزان کوکب ، ترازوی
شمس) کچی برمعنای افاده ایدر اعتمس .
« اُسْطُرْلَاب » برآلت مخصوصه درکه
آنکله کونشک ارتفاعی تعین اولونور .

اُسْطُقْس { [یونانییدن معرب]
اصل ، ماده ، جوهر ،
عنصر . عناصر وطبایع اربعه تک
هربرینه اطلاق اولونور « اجرام
سمایه به ، علم هندسه به دخی (اُسْطُقْس)
اطلاق ایدلدیکی کتب قدیمه ده بیان
اولونور . جمی [اسْطُقْسَات] در .

اُسْطُمَه { [ع] « وَسْط » کچی اورته
دیمکدر . مأتوس اولمایان
الفاظدنر .
اُسْطُوَانَه { [فارسی] « اُسْتُون » دن
معرب [دیرک] ، سیندر
(اُسْطُوَانی) = سیندر شکندمه ،
بیمینده دیمکدر . عرییده اوزون
بو یونانی ، یوکسک باشلی ارکک دوه به
[اُسْطُوَان] دینلیرکه اوجنس دوه لک
باشلرینی دیرک کچی یوقاری طوتمه لری
سبب تشبه اولمشدر . خانه تک اوستی
معنایه کادیکی ده روایت اولونمشدر .
اُسْطُورَه { [ع] افسانه ، باطل ،
مآمال ، سوز . جمی [اُسْطُور] دره .
« اساطیر الاولین » = اسکی زمانک
اباطیل واکازی دیمکدر .
اُسْطَق { [ع] راهب ، یایاس ،
پسوپوس : صومعه نشین ،
ریاضتکش یایاس [اُسْطَق] ده باقکتر .
اُسْکَه { [ع] قاپونک آلت اشبکی ،
اشبک تحت سی . بونلر
اُسْکَه { مأتوس دکلدور .

« سَك كَقْدَر دَر كَدَن دَخِي كَقْدَر تَرَم »
 « استخوان پاره احسانك ايله ايت بني ياد »
 (تاني)

« استخوان بدن پاكي تمام »
 « يعني جسته اولان جمله عظام »
 (خاقاني)

اُسْتَرَش { [ف] صابان دميري كه
 چغچيلر اوكله ترلاني
 سوروب نطس ايدرلر .

اُسْتَرَه { [ف] لسانزده تحريف ايله
 (اوستوره) دينلن بربر
 آلتی، تراش ايچون قوللايلان كسكين
 آلت .

اُسْتَوَار { [ف] محكم ، متين ،
 قوي ، صاغلام ، طيانقلى .
 اُسْتَوَان { [استواری] =
 محكمك ، صاغلامق .

فارسيده امين ، معتمد معناسنده كلير .
 لسانزده برنجيبي زياده استعمال
 اولونور :

« چرخه طيانمه هرته قدر استوار ايسه »
 « يرك افندي آلتی ده وار اوستی وار ايسه »
 (كرامی)

« عهدي سوزه استوار قيلم »
 « اشعار ديمك شعار قيلم »
 (فضولى)

« علت معموره كون و مكان كيم اولمه ده »
 « قصر دين ارکان شرعيه متين و استوار »
 (تنظيم)

« ملكك اساسی اولدی فلك كي استوار ! »
 (نجاتي)

[ف] آلتون و كوموشدن
 معمول آت و اكر
 طاقی، رخت ، اوزنكي
 و سائر § « آمين » ،
 اُسْتَام
 اُسْتَام

« معتمد عليه » معناسنده كلير . « ميم » ك
 برينه « تون » ايله اوقومعه سي ده
 جا نذر .

اُسْتَحْوَان { [ع] عظم ، كيك .
 انسان و حيوانده حقيق
 كيك معناسنده در . § ميوه و بعض
 نباتده كيك منزله سنده بولونان چكر دك
 ديمكدر . خصوصيله خرما چكر دكه
 اطلاق اولونور § عرق و اسالت
 صاحبي يعني اصيل ، نجيب آدمه ده
 [اُسْتَحْوَان] دييلير . فقط بومناده
 اكثريا [اُسْتَحْوَان بَزَك] طرزنده
 استعمال اولونور . بومنارده استعمال
 فارسي به مخصوصدر . لسانزده يالگيز
 (كيك) معناسنده قوللايلير .

(اُسْتَحْوَان پَارَه) كيك پارچه سي ،
 [اُسْتَحْوَان رِيَا] اُسْتَحْوَان رَنَد . اُسْتَحْوَان
 رَنَك [=] ها دينلن موهوم قوش
 ديمكدر كه كويا هر وقت كيك ايله تفدي
 اتمه سي سبب تسليه اولمشدر .

« عشق كيم مفر استخوانمدر »
 « قوت جان قوت روانمدر »
 (رياضي)

« درد و لمتاي خرمن قسعت ايكن خلقه »
 « نيچون بيلم ما ايلرتزل استخوان اوزره »
 (لا)

[اُستَاخَه] = ادبیز، حیا سز آدمه
یا قیشه جق طرزده .

اُستَاذ { [ف] معلم، خواجه .
اوکرده دیجی که علم، هنر،
اُوستَاذ { سنت تعلیم ایدن .
اوکرده دن آدم دجکدر:

[استاد حق یوکدر] § کلی، جزئی
معارف و صنایعده ماهر، وقوف تام
صاحبی اولان کیمسه. [استادانه] =
معلم، ماهر آدمه یا قیشه جق صورتده
[اوستادی] = خواجه لک، اوسته لقی.
یا لکتر نظمده یونلرک سوگورنده کی
(دال) لک حذقیله [اُستَا، اُوستَا]
طرزنده تخفیفی جائزدر. ترکیبه کبی
قوللاندیفمز (اوسته) لک اصلی
(اوستا) اولدیفنده شبهه یوقدر .

«اشعاری بویه سویلر استاد سویله یغجه»
(ناثلی، قدیم)

«هم دیرکه زشاعری اثر نیست»

«استاد سخن منم دکر نیست»
(مقدمه)

«پس تواضعه او اوستاد سخن»

«جیقاروب کوشه دستارندن»
(خاقانی)

«خاک پای شیخ عطارمکه اولدی همتی»
«طبعمه استاد درس مشکلات مثنوی»
(نقی)

اُستَاذ { [مغرب] استاد، معلم،
اُستَاذ { خواجه، اوکرده دیجی .

[اُستادیت] = خواجه لقی، اوسته لقی:

[حق استاد، اذن استاد]

حرکت، اس حکمت) [حکیم -
مملکتیزده غزته لک افعال و افکاری
اس الحركات دکدر. آنلر آلتی آیی
ایلو، آلتی آیی کیرو سویلرلر؛ سنه
باشنده ینه اسکی محارنده درلر -
عوعوه - ادهم برتو پاشا]

«مهام طالع اس اسادر عدلک»
«مکارمگله اصول اتم اولور محکم»
(رشید پاشایه قصیده)

اُسَارِی { [ع] «اُسِر» ک جمی .
قوللر، کوله لر . یو جمع
یا لکتر نظمده قوللانیلیر:

«لبله» بویه فزادر شب یلدا ی فراق
«نه قیات قوبار آنده اسارای فراق»
(اشرف)

اُسبُوع { [ع] شتم، کفر، سویکمک .
اُسبُوع { نادرأ قوللانیلشدر.

اُسبُوع { [ع] هفته، بدی کوندن
اُسبُوع { مرکب اولان زمان .

[اُسبُوعی] = هفته لک، هفته ده بر

جیقان: [جریده اُسبُوعیه، رساله
اُسبُوعیه، اُسبُوعی غزته] همزه بی فتح
ایله او قومق یا گلدشدر .

اُستَاخ { [ف] «گُستَاخ» معنا -
سند، واونک مرادقی،

اُوستَاخ { یا خود اصلی در، حیا سز،
ادبیز آدم؛ وظیفه سی

خارجنده سوزده، ایشه قاریشان شخص
§ عنادجی آدمده اطلاق اولونور:

آرینه [ء] تازه چاپر پیژی
 § بر توع پیژ مایه سی
 § شراب . «کَلَر» دینلن حیوانک
 یوواستنده اطلاق اولونور .
 آرؤز [ء] طور طوب اولق ،
 بوزیلوب طور مق .

آرؤم [ء] نشانه ، علامت
 § باشک تبه سی ، اوحی
 آرؤمه § عاد قومک لحدلی ،
 قبرلی § دیب ، کؤک

معنانه کلیر و [آرؤمه] ده دینیلیر :
 [فسیله] روایات غیر موثوقه فی ارومه
 اقوال موثوقه دن تقریق ایتک ناقلان
 اسلاف پیننده اهم و ملتزم اولغله —
 روضه الکاملین [] بو ارومه
 رصیف الاصلدن متولد اولش طلل
 خللک دخی اقلای — شقیقنامه []

آرهُون [ء] سن بلوغی کچش
 قیز .

آس [ء] اساس ، اصل ، کؤک ،
 غل معنانه در . عربیده
 همزه نك فتح و کسریله ده لغتدر . فقط
 لسانمزده یالکیز بوسورته قولالنیلیر .
 معانی سائرده سی معتبر و مستعمل دکلدرد :

(آس ظفر) = وقعہ نویس اسعد
 افندی مرحومک ۱۲۴۱ تاریخنده
 یکجیری اوجاغنک الفا و اعحاسی وقعه
 مهمه سنی حاوی یازدینی تاریخچه [آس
 ظفر] تصادفات غریبه دن اوله رق
 ابجد حسابیله اشبو وقعه مهمه به
 تاریخ تام دو شمشدر . (آس

معنانه درک [آرد بهشت] = جنة
 بگزر ، جنتک مائندی دیمک اولور :
 «ابر دیینه ارد بهشت اولدی هوا غنبر سرشت»
 «عالم بهشت اندر بهشت هر گوشه بر باغ ارم»
 (نفی)

آرس [ذ] آردیج آغاجی
 دیمکدر . هریده (عرعر)
 و (آهل) دینیلیر . تخم و میوه سینه
 (جوز الاهل) و (ثمره العرعر)
 اطلاق اولونور .

آرسوسه [ء] سرپوش ، کلاه ،
 فس ، قاورق ، باشه
 کیلان هر درلو شیئه اطلاق اولونور .
 آرعوئه [ء] قویونک آغرلق
 طاشی .

آرغوفه [ء] قویو باشنده ک
 بیوک باسه مق طاشی .
 آرغوه [ء] بو یوندوروق .
 همزه یی قشله یاسکلش
 اوقومه ملیدر .

آرغ [ذ] چوروک ، بوزولش
 قورو میوه ، یش .

آزک [ذ] اولاقده ، طویلده
 حیوانلرک آیاقلرینه باغلا .
 نیلان اورغان ، صالینجاق ایی . ترکیده
 اشباع ضمه ایله (آورک) و طویلده ایی
 دینیلیر .

آزکون [ء] کوی کهیاسی ،
 اغاسی § بلوک باشی ،
 عشرت بکی .

آزموئه [ء] ارکن دلیقایی
 § عرفج نام آتاجک دالی ،
 بارچه سی .

اُزْبَه { [ء] عقدہ ، کوستک ،
 بوکم ، سیکرلرک دوکوی
 § مکر و حیلہ § ذکارت ؛ حاجت .
 اُزجُوخَه { [ء] صالنجاق .
 همزه تک تعحیلہ یا سگش
 اوقومہ ملیدر :

« چوجق آرتق اویانق ایستسده »
 « اویودر ارتجاج ارجوحه »
 (معلم ناجی)

اُرجُوآن { [ء] قبرضی شی .
 پنہ کل رنگی .
 « اُرجُوآن » ده باقیز .

اُرجُوڑَه { [ء] مصراعری مقی
 وقیمه وزنی یعنی بحر
 رجزدن اولان شعر ، قصیده .
 همزه بی فتح ایله اوقومق غلطدر .

اُرجُوْفَه { [ء] بالان ، اویدورمه
 سوز ؛ بالان حوادث .
 حوادث کاذبه . جمی اولان « آراچیف »

زیاده قوللا بیلیر . مفردنده همزه بی
 فتح ایله اوقومق یا کیشدر : [قتل
 حوادث ایله یکی عجلده « آ کافر »
 بوسنک اختراع ایله دیکک اوجوفه در .
 یانه یانه نچون سویله یورسک ؟
 دینلمدیکندن — تبصره — طاکف
 پاشا]

اُزْدِ بَیْشَت { [ذ] سنه شمسیه تک
 ایکنجی آبی یعنی شهر
 نیشان دیمکدر . (اُرد) ده باقیز .
 (اُرد) شییه ، مانند ، بگزومه

اُزْجَه { [ء] مرادیون « نردبان » .
 مأنوس دکلدرد .

اُزْه { [ء] قاصیق یارینی . مأنوس
 دکلدرد .

اُذْغَه { [ء] لغز ، بیلهجه ،
 یاکشماج § ماصال .
 اُذْغِیَه جمی (ادای) در .

اُذْمُوس { [ء] ظلت . لیل
 ادموس = قرا سگش
 کیمه .

اُذْمَه { [ء] قرابت ، وسیله ، الفت
 § بقدای رنگلی اولش .
 « اُذْمَه » ده صوگ معنایه کلیر .

اُذْاَن { [ء] بیوک قولافلی آدم .
 اُذْاَن کنایه حار ، اشک .

اُذْن { [ء] قولاق . جمی
 (آذان) دره ضمتین ایله
 اولورسه بومعادن باشقه
 اُذْن هر شیکال ایله طوتیله جق

اوجی ، قولی § سوز دیکله بن معنا .
 لرینده کلیر . ترکیده برنجی معناده
 قوللا بیلیر .

« اودوتا زلفدن اول اذن شریف »
 « کورینوردی مه نو کی لطیف »
 (خاقانی)

اُزْبان { [ء] بیع و شرا ایچون
 اولجه ویریلن پی آقچه سی .
 اُزْبو برنجی لفظک همزه سی
 کمر ایله ده تلفظ اولورتور .

ترکیب و ترتیبه مقصد اخرا بی مبین
تعبیرات مخصوصه علاوه سبیلہ الحق
میدان «مختوریده» و کز عماد رشد
وسداد ایله مشدر — روضۃ الکاملین [
« (بوهریره) صفت اخرا ده »
« دیر بومعنائی دخی بریده »
(خاقانی)

اُخْسُوْمُ { [ع] چو واک کناری،
طوتیلہ جق یری .
اُخْصُوْمُ { مأنوس دکدر .
اُخْوَتُ { [ع] قارداشلق صفتی :
[اُخْوَتُ دینیه، اخوت
اسلامیه، «اُخْوَتُکار» = قارداش
کبی معامله ایدن . «اُخْوَتُکارانه» =
قارداشجهسته معامله ایدنه لایق .
همزۀ کسر یله تلفظی یا کَلشدن .

اُدْبَاءُ { [ع] شعر و انشایه متعلق
[کلمات ایله مشغول و متصف
آدم دیمک اولان (آدیب) ک جمعی :
[ادبای عجم، ادبای غرب]، «مفخر ادبای
روم نفی مرحوم ارضروملیدر»
[بیک یوز اون تارخچنده متفق اولان
مصالحهده مجلس مکالمه ک ضبط مذا-
کره سته مأمور و مؤخرأً محشر شعرا
و ظرفاً و جمیع ادبا و عرفا اولان شهید
علی یاشا دائره سته انتساب ایله مسرور
اولش — روضۃ الکاملین]

اُدْبَه { [ع] ضیافت ایچون ترتیب
واحضار ایدیلن طعام
§ تعجب، استغراب، مأنوس دکدره

«نَظائر» معناسنده دخی استعمال
قیلغیشدر .

اُخْدُوْدُ { [ع] طو پرافده پیدا
اولش، یا خود آتیش
اُخْقُوْقُ { اولان یادیق، خندق.
برنجینک جمی اولان
(اُخْدُوْدُ) اثر ضرب، بره معناسنده
قوللانیلیر. ایکنجینک جمی (اُخْدُوْدُ) دره.

اُخْدُوْرُ { [ع] پرده، اورتو.
اُخْرُوْی { [ع] آخریه منسوب،
متعلق [اُخْرُوْیَات]
آخریه عائد اولان شیلره سوزلر: [مجازات
و مکافات اخرویه]
«اول خداوند سر بر معرفت کیم فیضیدر»
«سالك بی توشه کمراره زاد اخروی»
(نفی)

اُخْرَه { [ع] برنسته ک صوتی
§ کوزک اوجی، قوبروغی :
اکرک آرقه طرفنده کی سیوری اوجی .
اُخْرُی { [ع] «آخر» ک مؤثی،
باشقه دیمکدر : [جهت
اخری، صورت اخری، مسئله
اخری، (نشأه اخری) = بعد الحشر
دوام ایده جک اولان حیات اخرویه]،
(مَرَّةً بَعْدَ اُخْرُی) = باشقه سندن
صوکره یکدیجه، دفعات ایله، بر قاج
کره . [زاد فی الطنبور] تقمه اخری [
طنبورده بر تقمه ده آرندی : [کلماتک

اَجُونُ { [ع] صوبك طعمی، رنکی
متغیر اولقی، یوزولقی .
اُخْبُوشَه { [ع] اجناس، قیابل
مختلفه دن مرکب جماعت،
غلبه لك . مأنوس دكلدر .

اُحَاخ { [ع] «عَطَش» كبی .
صوسزاق و غیظ، حشم .
مأنوس دكلدر .

اُخْبُولُ { [ع] فارسیده (دام)
دینیلن طوزواق .

اُخْبُولَه { [ع] اُفَرُ ، بیلمه جه ،
یا سگلفاج . همزه نك قتحيله
تلفظی یا سگلفشدر .

اُخْدُوْنَه { [ع] موجب تعجب
اوله جق اویدیرلش خبر،
ماده ، کیفیت ، شی .

اُخْدُوْه { [ع] ترانه، نغمه ، آهنگ .

اُخْكُومَه { [ع] عقلی قادین .

اُخْلُوقَه { [ع] هر نه ایچون عین
ایدیلیرسه اوشی، اوماده
دیمکدر . بولر مأنوس دكلدر .

اُخْمُوقَه { [ع] غایتله احق، سرسم،
بوك اولان آدم .

اُخْت { [ع] قیز قارداش . آخر-
ندهکی (ت) تای تأیث
دكلدر . اصلنده (وار) ایکن تایه تبدیل
اولونمشدر . جمعی [اُخوات] درکه

«اجرت قدم ، اجرت قدیمی» =
آیاق کراسی ، آیاق تری . [بلا
اُجَرَه] = اجرتسز، بدلسز، اوله رق .
«اجرته کیمته ده کسب ایتمز نقد نفس»
«سپوایش سوق تعینه دکانکیر اولقی»
(نابی)

اُجْم { [ع] حصن، حصار، بلانقه،
قلعه .

اُجْم { [ع] صیق آغاجلق عمل ،
اورمان ؛ وحشی حیوان
یاناغی مناسبه کلن [اُجْمَه] نك
جمی . (شیر اُجْم) = غایتله کوکره مش
پیریمچی ارسلان دیمکدر :

«مجلسده شوخ دلفریب جنک ایدیمک شیر اُجْم»
(نقی)

«اولور غزاله هم آغوش تره شیر اُجْم»
(وله)

اُجُوج { [ع] صو آجی ، طوزلو
اولقی . ینه بو معناده
اولان «اُجَاج» نادر آقو لالانش ایسه ده
بو مستعمل دكلدر .

اُجُور { [ع] آخرته متعلق ثواب
جمی : [اجور کثیره] .

اُجُورَات { [ع] امك مقابلنده
ویریلن اُججه، کوندلک
دیمک اولان [اُجَرَت] جمی :
[اجورات معینه، اجورات متراکمه]

بیرایه لقب ولی نعمی ایله توقیع و توشیح
ایستوردی — شرح شفیقنامه]

اُتْرَج { [ع] آغاج قاوونی. درلو
درلو طائیلی اعمال اولونان
اُتْرَجَه { [ع] صوسز و لیونه مشابه بیوک
برنوع میوه در. شیوه

فارسی به کوره [اُتْرَج] در. ترکیه ده
تخریف ایله «تُرَج» دینلن میوه نك
نام فارسی سی [نَارْتَج] در .

اُتْم { [ع] یابانی زیتون. آفریقانك
آق دگر سواحلنده چوق
بولونور . مانوس دكلدر .

اُتُون { [ع] ثابت اولنق § فرون،
اُتُون { [ع] کلخان، حمام کلخانی .
[اُتُون] مده باقکُر .

اُتَانِي { [ع] ساج آياغی . همزه نك
فقیهله ده تلفظی جائزدر .
ساج آياغك آياق لرینه سمت شمالیده
ساج آياغنه مشابه کواکب مرکبه به
ومفده [اُتَانِي] دینیلیر .

اُتْمَه { [ع] کروم، جماعت، طاقم.
اُتْمَه { [ع] العاط معروفه دن دكلدر .
همزه نك فقهله او قوغه سی جائزدر .

اُتْر { [ع] بر یاره این اولدقدن
[ع] سوکره قالان یری که بوزلش
کبی طوردر § داغ، تنغا . مانوس
دكلدر . فقط (اُتْر) و (اُتْر) ایله
محتاجه نه فرق لری بولوندی بی آکلا شلق
اوزره یازلدی .

اُتْرَدَان { [ع] نرید، رانك تشدید ی
جائزدر .

اُتْرَه { [ع] نقل کلام وحدیث
اسلافدن انتقال ایدن
شان و مکرمت § فقط، حال ضرورت
واضطراب . مانوس دكلدر .

اُتْرُوب { [ع] آقیقی شی .
آققده بولونان نسته .
اُتْرُبَان { [ع] اُتْبَانِي = بیوک ،
غایتله کوزل بیاض کوز .

اُتْرُقَه { [ع] ساج آياغی ؛ اوج پارچه
طاشدن یابلش اوجاق .
معروف دكلدر .

اُتْرُوب { [ع] کارشناس ، ایش
ییلیر ، آجیق کوز آدم .

اُتْکُول { [ع] میوه نك چوبی ؛
خرما صالقی نك چوبی
§ شاخ ، بوداق . استعمال اولونغان
الفاظندور .

اُتْمَه { [ع] صیق و بیوک آغاجلق ؛
اُتْمَه { [ع] قورو ، اورمان .

اُتُوْث { [ع] چایر ، اوت چوق
وصیق اولوب بر برینه
قاریشلق . معروف دكلدر .

اُجَاخ { [ع] آجی، طوزلو صو:
[ع] ماء آجاج .

«محیطك وصفیدر عذب واجاج لذت انهار»
و مسی واحد اما مختلف اوصاف ایله اسماء
(نابی)

اُجْرَت { [ع] بدل مقن ، کرا ،
خدمت و امکه مقابل
ویریلن ، آکسان اتجه و کونده لك .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿ ١ ﴾

اُبُوذ { [ء] توحش ، اور كك
اقامت ايتك § شعرد .
لغات غريبه قوللانغ . مانوس دكلدر .
اُبوز { [ء] صيرامق ، سكرتمك
فجاة اولك . الفاظ
معروفه دن دكلدر .

اُبَهت { [ء] عظمت ، مهابت ،
وجاعت يعنى اولولق ،
بيوكلك ، كوسترشل اولق كى معنارى
جاويدر . « بَهت » و زننده [اُبَهت]
و « اجرت » و زننده [اُبَهت] ديه
اوقومق يا گلشدر . هله برطاقم جهلانك
لسانلرندن ايشيدلر كى كى (اُبَهت)
طارزنده تلفظى غلط فاحشدر . بناء عليه
اصلنه دقت ايتك ، يا گلش تلفظ
ايتمه مك لازم كلير . § مقام صدارت عظمادان
انفصال ايدن ذواته تخصيص اولوغش
القاب رسميه دندر : [اِبَتلو دولتلو
باشا حضرتلرينك چشمه قصبه سندن
ازميره عودت بيوردقلى استخبار
قيلشدر] ، [ديباجة منشور اِبَتلى

اُبَاب { [ء] شدتلى ، بيوك سيل ،
طالغه .
اُبَد { [ء] وحشى جانور ، يرتجى
حيوان .
اُبَدُوخ { [ء] كچه . بونلر مانوس
دكلدر .
اُبَطُولَه { [ء] باطل ، بيهوده ،
اويدورمه سوز ؛ اصلر ،
بالان لاقيردى ، ماده . جمى اولان
[اُبَاطِل] زياده قوللانيلير .
اُبَلَه { [ء] بلا ، آفت ، مصيبت .
(اُبَلَه) اولورسه قبيله ،
عشيرت معناسى افاده ايدر .

اُبُوْت { [ء] شدت حرارت .
اكوندوز وقت زوالده كى
صيفالغ § زياده صو وسائر مشروبات
ايچمكه قارنده پيدا اولان شيشكىنك .
الفاظ معروفه دن دكلدر .

اُبُوْت { [ء] بابالى . بدرلك ،
آنانلى صفى [حقوق
اُبُوْت] = بابالى حقلى [اُبُوْت] =
بابا اولق جهيله ، بدرلك صقييله .

قاموس عربی و فارسی

ترجمہ قول لایلان عربی، فارسی، جنبی کافہ لغاتی حاویدر

قسم ثانی

عربی :

محمد صلاحی

صاحب و ناشری :

احمد مظفر الدین

معارف نظارت جلیہ سنک ۵۹ نومبر و فی ۱ نیسان سنہ ۳۱۲
تاریخ و خصلت طبع اولفشد

مہر سز اولانر ساخته در

استانبول

(محمود بك) مطبعہ سی -- باب عالی جوارنده ابوالسعود جادہ سندہ

نومبر ۷۲

۱۳۱۳